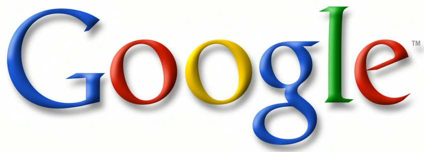
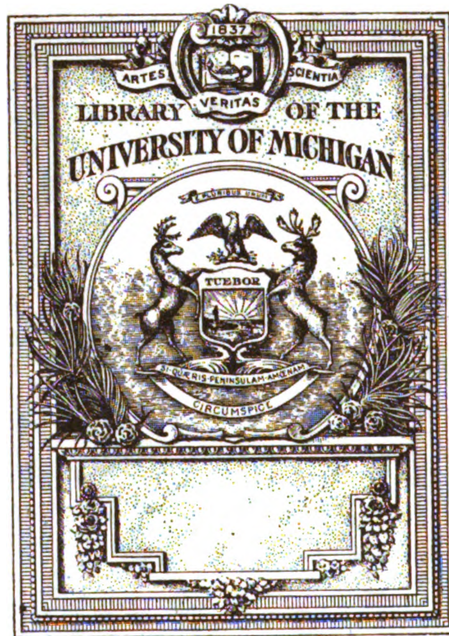

1837
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

BRIEVEN,

Geschreven ende gewisselt tusschen de HEER

JOHAN DE WITT,

RAEDT-PENSIONARIS EN GROOT-SEGELBEWAERDER
Van Hollandt en West-Vrieslandt;

Ende de

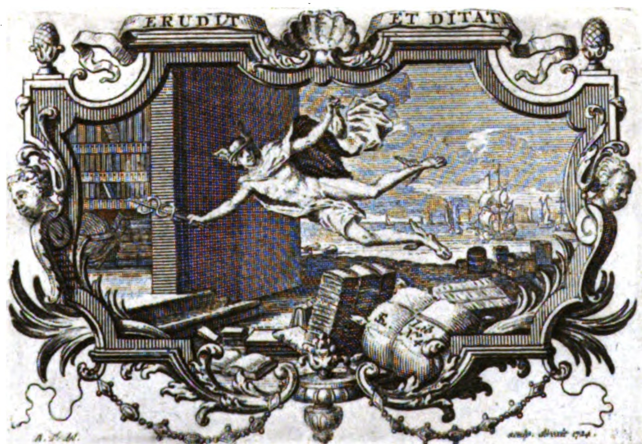
GEVOLMAGHTIGDEN van den STAEDT
der Vereenigde Nederlanden,

In VRANCKRYCK, ENGELANDT, SWEDEN, DENEMARCKEN, POOLEN, enz.

SESDE DEEL.

Behelsende de NEGOCIATIEN van de Heeren
G. VAN SLINGELANDT, P. VOGELSANGH, P. DE HUBERT, W. VAN HAEREN, I. VAN DEN HONERT, J. YSBRANDTS, N. HEYNS, en G. VAN REEDE *van Ameronge*,

In Sweden, Denemarcken ende in Poolen.

IN 'sGRAVENHAGE,
By HENDRICK SCHEURLEER.

M. DCC. XXV.

BRIEVEN

Tusschen den Heer

JOHAN DE WITT

RAEDT-PENSIONARIS VAN HOLLANDT EN WESTVRIESLANDT,

En de Heeren

GOVERT VAN SLINGELANDT

EN

PIETER VOGELSANGH,

Extraordinaris Ambassadeurs aen de Koningen van SWEDEN ende DENEMARCKEN.

Sedert den 22. May 1659. tot den 9. Augusty 1667. incluys.

Aen de Heeren G. VAN SLINGELANDT ende P. VOGELSANGH, den 22. May 1659.

EDELE GESTRENGE HEEREN,

GIsteren-avondt omtrent ten aght uuren, is eyndelyk met de Heeren *du Thou* ende *Downingh*, gesllooten het * Tractaet daer van U Ed. van wegen haer Ho. Mog. copye toegesonden is; waerop haer Hoogh Mogende huyden genomen hebben de Resolutie die U Ed. van wegen de Generaliteyt hier nevens mede ter handen komen sal; daer uyt ick vertrouwe, dat U Ed. ende oock de Vice-Admirael *de' Ruyter*, voor soo veel die hem aengaet, haer Ho. Mog. meyninge wel sullen verstaen; maer aengesien die saeke ten aensien van

* Zie *Aitzema* IV. Deel, pag. 383. in Folio.

den gemelden Vice-Admirael by sigh selven vry wat teer is, ende door eenige invallende incidenten, daerop de voorsz. haer Hoogh Mogende Resolutien niet en reflecteert, wel wat scrupule soude konnen veroorsaecken, soo hebbe ick van myn schuldige-plight geaght U Ed. myne geringe consideratien daeromtrent by desen mede te deelen.

In den eersten dan, maeck ick reflectie, dat de voorsz. haer Hoogh Mogende Resolutien buyten vermoede soude konnen den voornoemden Vice-Admirael soo laet ter handen komen, dat hy al voor de receptie van deselve met de Vloote onder den Heer *van Wassenaer* soude wesen geconjungeert, ende dat noghte de Heer Lieutenant-Admirael noghte de voornoemde Vice-Admirael in sulcken cas soude weten waer nae hy sigh soude hebben te gedraegen; welck cas, buyten vermoeden als boven voorvallende, ick soude oordeelen, dat de Vloote die tegenwoordigh uyt 't Vaederlandt werdt gesonden wel niet verobligeert soude wesen, haer weder formeelyck van den anderen te separeren in soodaenige groote distantie, dat daer door aen de Sweden of Engelschen occasie soude werden gegeven om hen tusschen deselve te posteren ende sulks de voorsz. conjunctie voor de tweedemael, des noodt synde, te doen difficiel maecken; maer dat het genoegh soude wesen, dat beyde de voorsz. Vlooten haer een weynigh van den anderen escarteerden, soodaenigh noghtans, dat haer de voorsz. tweede conjunctie, menschelycker wyse, by nieman soude konnen verhindert werden, ende dat voorts de eene ende de andere der voorsz. Vlooten haer precieselyck reguleerde nae 't voorsz. Tractaet ende de Resolutie in elck reguardt buyden genomen.

Ten tweeden, soo considerere ick, dat de Vice-Admirael *de Ruyter* in 't Kattegat, of daeromtrent soude konnen ontmoeten een persoon, ofte een brief van den Engelschen Admirael, daer by hy wierde versoght niet te willen ondernemen door te passeren, met byvoeginge, dat hy Engelsche Admirael sigh gelast vondt andersints sulks te beletten of diergelycke; ende meyne ick, dat sulcks gebeurende de voornoemde Vice-Admiael aen den Engelschen Admirael soude behooren te antwoorden met toesendinge van het geslooten Tractaet ende copye van de ordre van haer Hoog Mogende, in dato den 21. hem daerop gegeven, daer by voegende, dat hy sigh daer nae punctuelyck soude reguleren, ende van de syde van den voorsz. Engelschen Admirael het selve ook soude verwaghten.

Ten derden, considerere ick, dat de Vice-Admirael op de woorden in 't derde Artikel van 't voorsz. Tractaet gesteldt *Sed nec in mare Balthicum per Oresundicum vel utrumvis Balthicum fretum progrediatur*, wel bedencken soude nemen, of hy door deselve woorden oock verbonden was, om sigh niet te mogen begeven in de Sondt of in de Beldt, daerop ick dan voor myn opinie wel kan verklaeren, dat ick niet kan sien, dat de voorsz. woorden soodaenigen verbot *explicitè* of *implicitè* medebrengen, ende dat de voornoemde Vice-Admirael oock vry blyft sigh in de eene of de andere van de voorschreve enghten te begeven, in cas hy soude mogen oordeelen daer mede den dienst van 't Landt te konnen betraghten, dogh dat in dien gevalle wyselyck ende voorsightiglyck soude dienen te werden gelet, hoedaenigh de Engelschen

syn

syn gepoſteert, ende of daer door ook eenige ſiniſtre rencontre met deſelve, ſoude ſtaen te bevreſen, die in alle manieren ſal dienen te werden vermydt (gelyck dan ook met dat inſight in de voorſz. Reſolutie *ni fallor*, geſteldt is, dat hy Vice-Admirael ſigh ſoude onthouden op ſoodaenige plaetſe, alwaer hy ſoude oordeelen beſt te konnen betraghten haer Hoog Mog. intentie, die hy uyt ſyne inſtructie blyckelyck ſal hebben konnen vatten) ende in cas de Engelſchen ſoodaenigh ſyn gepoſteert, dat daer door eenige ſiniſtre rencontre als boven ſoude mogen ſtaen te bevreſen, ſoo ſoude ick van opinie weſen, dat men met de meeſte dexteriteyt ſoude dienen te onderſtaen, of de Admirael *Montagu* ook ſoude mogen oordeelen, gelyck niet wel kan werden gepreſupponeert, dat het Tractaet daer tegens was obſterende, ende of hy ook dienvolgende ſoude mogen geſint ſyn het loopen nae een van de voorſz. Enghten, ſoo veel in hem was feytelyck te beletten, ende als men ſoude bevinden van jae, dat alsdan niet alleen door naelaeten van dien die ſwaerigheydt ſoude dienen te werden vermydt, maer dat men alsdan ook ſelfs alle conteſtatie met den gemelden Engelſchen Admirael over 't verſtandt van 't voorſz. ſoude dienen te vermyden, op dat men niet door vreeſe of door dwangh ſoude ſchynen nae te laeten, 't gunt men anderſints van ſins ſoude hebben geweeſt te doen, ende dat men immers ſoo veel doenlyck de reputatie ſalvere; maer ingevalle het loopen in de Beldt ter intentie van haer Hoogh Mogende van merckelycken dienſt ende vrught geaght ſoude werden, ende dat de Engelſche Vloote ſoodaenigh gepoſteert was, dat door 't effectueren van dien geen chocq ſoude ſtaen te bevreſen, ſoo meyne ick, dat hy Vice-Admirael voornoemt, de Beldt ſoude behooren *pro ſtatione* te verkieſen; wat de Sondt aengaet, daerinne kan ick geen voordeel beſpeuren, ende oordeele midtsdien, dat aldaer ſigh te poſteren geen wysheydt weſen ſoude, my noghtans ſoo dienaengaende als nopende het verder, Uw Ed. voorſightiger oordeel, ende de ervaerentheydt van anderen, die by Uw Ed. ſyn onderwerpende.

Ten vierden, ſoude mede twyffelaghtigheydt mogen gevonden werden, in de woorden van 't voorſz. Tractaet, daer by de Vloote onder den Vice-Admirael *de Ruyter* benomen werdt de faculteyt, om ſigh te conjungeren met de Vloote onder den Heer *van Waſſenaer*, of naementlyck daer door oock *implicitè* verſtaen ſoude moeten werden verboden te ſyn het toeſenden van Vivres, Ammunitie van Oorlogh ende andere behoeften, midtsgaeders ook van Recrutes aen de Schepen onder den gemelden Heer *van Waſſenaer*; ende daer op kan ick mede voor myn gevoelen wel ſeggen, dat ick geenſints oordeele ſulcks door 't voorſz. Tractaet verboden te weſen, welck myn gevoelen oock daer mede werdt gecorroboreert, dat de Heer *Downingh* eerſt daerop heeft geſtaen, dat in 't derde Artikel van 't voorſz. Tractaet eene clauſule ſoude influeren, waer by de voorſz. Vloote onder den Vice-Admirael *de Ruyter* belet ſoude hebben geworden eenige aſſiſtentie of verſterckinge toe te brengen aen de Vloote onder den Heer *van Waſſenaer*, dogh dat hy naederhandt door kraghtige redenen gediſponeert is geworden, om daer van te deſiſteren, ſulcks dat ick in dien deele ook voorts 't eenemael van gevoelen ſoude weſen als hier boven op 't derde punct ſtaet verklaerdt.

Verdere dubia komen my niet te vooren, weshalven ick deselve voor besluyt alleenlyck sal recommanderen de Negociatie *in loco*, ende alles wat daer toe is gerequireert, soo veel doenlyck te bespoedigen; ende daer mede afbreeckende verblyven,

Edele Gestrenge Heeren,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 22. May 1659.

Aen de Heeren G. VAN SLINGELANDT ende P. VOGELSANGH, den 23. May 1659.

EDELE GESTRENGE HEEREN,

Gisteren hebbe ick U Ed. wytlopigh overgeschreven, myne consideratien op alle de dubia, die my invielen, dat de Vice-Admirael *de Ruyter* soude mogen rencontreren in de executie van de Resolutie by haer Hoogh Mogende ten selven daege genomen, ende hem Vice-Admirael voornoemt, door verscheyde wegen toegesonden, ende gaet dese vorders alleenlyk ter occasie van een expresse Bode van de Generaeliteyt die met duplicaten van de brieven by den Heer Resident *Downingh* volgens het derde Artikel van 't geslooten Tractaet aen den Admirael *Montagu* afgesonden, naeder aen denselven Admirael *Montagu* afgestuerdt werdt; dewelcke ick wil hoopen, dat de Vloote nogh sal konnen inzeylen voor ende aleer deselve by de Engelsche Vloote gekomen sal syn.

Ik weete by myne consideratien in de voorsz. Missive van gisteren geroerdt, tegenwoordigh niets naeder te voegen, dan alleenlyck, dat U Ed. wel mogen verseeckerdt syn de intentie van den Staet te wesen, in cas de handelinge tusschen de strydende Koningen op een goedt spoor gebraght moghte syn, ende eghter te gemoedt moghte gesien werden, dat deselve voor 't verloop van drie weecken in 't Tractaet vermeldt, niet soude konnen wesen getermineert, dat alsdan deselve tydt tusschen de Ministers van de drie Staeten sal mogen ende ook behooren te werden gecontinueert, met spoedige advertentie van deselve continuatie aen de Chefs over de Vlooten, op dat alle ongemacken mogen verhoedt werden; aengaende de Negociatie selfs, is U Ed. best de intentie van haer Ed. Groot Mog. ten besten bekendt, als hebbende alle deliberatien in den Staet daer over gevallen selfs bygewoont, alleenlyck vertrouwe ick met een woordt te mogen aenroeren, dat deselve sullen hebben geremarqueert, hoe dat in 't eynde van 't 6. Artikel van 't Tractaet nogh eene notable clausule is ingevoeght, medebrengende, dat men sal laboreren om voor de Onderdaenen van de drie Staeten egaele conditien in de betaelinge van de Tollen &c. allomme in de Oost-Zee ofte die Quartieren te bedingen, daer op

op Uw Ed. oock seer sorghvuldiglyck gelieven te letten, dat de voorsz. clausule van beyde de Koningen ingewilligt, ende op de bondighste forme 't sy in 't Tractaet tusschen hen beyden, gelyck de Heer *Downingh* scheen te supponeren, 't sy in eene Acte ofte Tractaet apart, gelyck myns bedunckens wel 't gevoeghlyckste soude syn, ofte andersints gestipuleert, ende vervolgens oock daerover een Acte van Guarandt tusschen de Ministers van de drie Staeten gepasseert werde; waerop als wesende eene saecke van sonderlinge aengenaemheydt alhier, ende waer door veel jalousien tusschen de Natien sullen konnen werden weghgenomen, U Ed. haere uyterste diligentie ende sorghvuldigheydt sullen dienen by te brengen, op dat dienthalven alles in de klaerste ende bondighste termen gecoucheert ende vastgesteldt moge werden, daerover alsmeede over derselver verdere Negociatie ende Persoonen, ick Godt de Heer Almaghtigh bidde synen Zeegen te willen verleenen, ende verblyve,

Edele Gestrenge Heeren,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 23. May 1659.

Aen de Heeren G. VAN SLINGELANDT, ende P. VOGELSANGH, den 26. May 1659.

EDELE GESTRENGE HEEREN,

OP den 22. deser lopende maendt hebbe ick U Ed. overgeschreven myne geringe consideratien op 't geene my doenmaels inviel dat den Vice-Admirael *de Ruyter* by 't eene of 't ander incident soude konnen scrupuleus maeken, ende op den 23. daer aenvolgende met der haest gecommuniceert, eenige myner gedaghten nopende de executie van 't Tractaet den 21. daer bevorens alhier gesloten, ende alhoewel ick t'eenemael onnodigh aghte iets sonderlinghs daer by te voegen, ten aensien U Ed. op alle deliberatien over het subject van 't voorsz. Tractaet gehouden, selfs present is geweest, niettemin dewyle ick bespeure, dat van de syde van Denemarcken over 't selve Tractaet een blyckelyck misnoegen werdt getoont, hebbende de Koningh daer over aen haer Ho. Mogende geschreven de * Missive, ende de Minister van syne Majesteyt dienthalven by monde gedaen ende by geschrifte overgelevert de propositie, midtgaeders ook nog naerhandt ingedient de Memorie, alle copyelyck hier nevens gevoeght, soo hebbe ick van myn schuldige plight geaght U Ed. nevens communicatie van de voorsz. stucken by desen ten overvloet bekent te maecken, dat ick ende generaelyck alle Regenten alhier haer ten hooghsten verwonderen over soodaenige proceduerен; ende soude derhalven misschien niet ongeraeden wesen, dat by de eerste goede occasie aen den Heer Rycks-Hofmeester ende hooge Ministers van syne Majesteyt klaerlyck ende

* Zie *Aitzema* IV. Deel, pag. 393. in Folio.

met bondige redenen wierde voor oogen gestelt de pryssellycke ende Christlycke intentie, die haer Ho. Mog. in 't voorsz. werck gehadt hebben, ende met eenen benomen de impressie, die sy daer over verkeerdelyck schynen te hebben opgevat.

Synde in der waerheyt, myns oordeels eene seer loffelycke, ende voor al mede voor den Koningh van Denemarcken mitsgaeders voor alle desselfs sughtende Onderdaenen eene gewensche sacke, dat drie soo notable Staeten haer in der minne hebben konnen vergelycken, ende wel formelyck willen verbinden, omme met een goedt concert ende onderlinge harmonie op sortable gronden te bevorderen, ende is 't doenlyck uyt te wercken het restablissement van de ruste in de Noorderlycke Gewesten.

Ende alhoewel hooghstgedaghte syne Majesteyt in de voorgeroerde syne Missive gelieft te allegeren, dat sulcks deselve *seer bedecktelyck ende by nae ongelooflyck voorgekomen is*, ende dat uyt oorsaecke daer by geëxpresseert, naementlyk dat de handelinge tusschen de drie Staeten soude syn ondernomen *sonder voorgaende communicatie van syne Majesteyt, ende sonder iemant van de syne daer toe geroepen te hebben*, met byvoeginge, *dat sulcks soude strydigh wesen tegens het gebruyck van de geheele wereldt*, soo dient myns bedunckens daer op in sonderlinge aghtinge genomen, dat by soo verre haer Ho. Mog. van haere syde daer van aen deselve communicatie hadden gelieven te geven, ofte daer over te roepen de Ministers van syne Majesteyt het in gelycker wyse betaemelyck soude syn geweest, dat van de syde van Vranckryck en Engelandt daer van mede communicatie gegeven was geweest aen den Koningh van Sweden ende dat ook de Sweedtsche Ministers daer over soo wel als die van Denemarcken hadden geroepen geworden, waer door de saecke voor eerst in een inevitable longeur, ende vervolgens mede in menighvuldige discrepantien gebraght soude syn geweest, soodaenigh, dat nae alle apparentie, met het adjusteren van dese preparatien tot de aenstaende Vreede-handelinge *in loco* te entameten, soo veel tydts soude hebben gepasseert, dat het adjustement over deselve preparatien naeuwelycks eerder reght begonnen souden hebben konnen werden, als de voorsz. Vreede volkomentlyck ende finaelyck hadde behooren afgehandelt te wesen.

Behalven dat ook soodaenige allegatie als boven niet wel schyndt te passen in de mondt van die geene, die selfs in syne tegenwoordige ongelegentheyt, wanneer de hulpe van haer Ho. Mog. genoeghsaem scheen te wesen het eenigh middel van syne subsistentie, buyten kennisse, veel min met interventie van haer Hoog Mog. sigh ingelaeten heeft in formeele verbintenissen ende liguen tot continuatie van dien Oorlogh, die genoeghsaem alleenlyck tot koste, ende laste van haer Hoogh Mogende moet gevoerdt werden, van welcke verbintenisse by de voorsz. Missive werdt gedaen een opentlycke ende ronde confessie.

Ende soude men daer op voorwaer met reght mogen besluyten, dat soo veel de Vreede lieffelycker ende pryselycker is dan den Oorlogh, soo veel ook haer Ho. Mog. proceduren in desen loffelycker syn, als die van Denemarken ende voor soo veel het geoorloft is iet voor te nemen tot iemandts ontlastinge

ende

ende verlightinge als tot iemants beswaernisse, ende schaede, het ook soo veel meerder haer Hoogh Mog. bequemt heeft het voorsz. preparatoir adjustement tot bevorderinge van den Vreede aen te gaen, als wel den Koningh van Denemarcken de voorsz. Liguen tot continuatie van den Oorlogh te besluyten, voornaementlyck als de voorsz. Liguen selfs souden konnen strecken tot een engagement van haer Ho. Mog. in de continuatie van den Oorlogh ende de beswaerlyckheyt daer aen dependerende, gelyck by de voorsz. Missive mede uytdruckelyck werdt gepresupponeert, en soude myns bedunckens daer en boven in desen op de voorgeroerde allegatie van singuliere remarque konnen wesen, dat haer Ho. Mog. soo om 't voorsz. werck met meerder acceleratie ten eynde te brengen, als om meer andere goede confideratien, daer van in haere Vergaederinge selfs nooit eenige ouverture o[illegible]port gehadt, maer de conduite van dien aen de Heeren derselver Gecommitteerden privativelyck toevertrouwt hebben, ende dat oversulcks de Geallieerden haer met weynigh fondament konnen beklaegen, dat haer Ho. Mog. tegens deselve hebben laeten gelden de redenen, daer aen sy even tot sulcken eynde ende soo verre in haer eygen reguardt gedefereert hadden.

Dat voorts de voorgeroerde saecke by de voorsz. Missive, Propositie ende Memorie soodaenigh voorgestelt wordt, als soude daer mede eenige indraght gedaen wesen in de Tractaten, tusschen de Kroone van Denemarcken ende desen Staet opgeregt, is, myns oordeels mede t'eenemael buyten propoost, aengesien de voorsz. Alliantien soodaenigh concert ende adjustement als boven, niet alleenlyck niet verbieden, maer veel eer het eynde van dien prescriberen, synde in 't 12. Artikel van de Alliancie Anno 1649. ende in 't Artikel van de ampliatie van dien de Anno 1657. (welcke Artikelen alleenlyk mentie maeken van niet te mogen handelen sonder communicatie &c.) niet anders geconditioneert, dan dat die geene, die secours ontfangen heeft, 't welck in desen is de Koningh van Denemarcken niet vry staet met syn Vyandt, 't welck tegenwoordigh is de Koningh van Sweden, te handelen &c. dan met communicatie, ende incluse &c. sonder dat selfs by reciprocatie gedisponeert wordt, dat die geene, die secours presteert mede niet anders soude mogen handelen met de geene tegens dewelcke het secours gepresteert wordt, gelyck sulcks ook niet gedisponeert heeft konnen werden, ten opsigte de voorsz. Alliantien maer obligeren tot een gelimiteert versoeck, sonder necessiteyt van rupture of formele hostiliteyt, in dier voegen, dat selfs uyt de voorsz. Alliantien niet soude konnen geinfereert werden, dat haer Hoog Mog. niet soude vrystaen selfs met Sweden te handelen sonder communicatie van Denemarcken midts blyvende presteren het voorsz. gelimiteerde secours, 't welck eghter nooit in haer Ho. Mog. gedaghten is gekomen, maer het contrarie van dien by deselve cordaetelyck verklaerdt ende belooft in haere Missive van dato den 20. Maert laetstleden, daer tegens haer Ho. Mog. ook in 't alderminsten niet gesint syn in eenigen deele te contravenieren, maer de innehoude van dien in alle syne puncten ende clausulen nae te komen, ende te voldoen.

Dogh aengesien het 7. Artikel van de Alliantie de Anno 1649. midtsgaeders het 4. Artikel van de voorgeroerde ampliatie de Anno 1657. expressselyck mede

debrengen, dat men door directe besendinge *ende andere minnelijke middelen*, *sal tenteren* den Vyandt daer heenen te disponeren, dat alles in vriendtschap geslist ende bygeleydt moge werden, soo hebben haer Ho. Mog. myns gedagtens conform de intentien van de voorsz. Alliantien geageerdt, verkiesende het efficacieuste middel, dat nae haer oordeel, tot bereyckinge van 't voorsz. eynde konde dienen.

Weshalven dan mogelyck niet ongeraeden wesen sal den gemelden Heer Rycks-Hofmester als in confidentie ende by maniere van waerschouwinge aen te wysen, dat de gantsch aenstotelycke termen te weten *niettegenstaende alle stipulatien by Tractaeten, diere beloften, eere ende redelyckheyt*, gesteldt in de laetste om de voorschreve Memorien, by den Heer Resident *Charisius* met meerder voorsightigheydt hadden konnen gepretereert werden, aengesien haer Hoogh Mogende daer door buyten alle redenen geinsimuleert wordende van onredelyckheydt, eerloosheydt, ende ontrouwe, het selve niet anders konde veroorsaecken als eene verminderinge van affectie ende abalienatie van de gemoederen, het welck by de tegenwoordige conjuncture van tyden ende saecken, met alle doenlycke voorsightigheydt diende te werden geprecaveert.

Ende schynt het voorsz. manquement van voorsightigheyt des te palpabelder te wesen door dien het voorgeroerde Tractaet tusschen de drie Staeten al 's daeghs voor het inleeveren van de voorsz. Memorie was gesloten ende geteekent gelyck ook sulcks in de Memorie selfs werdt geposeert, in voegen, dat de voorsz. colerycke expressien, geen voordeel ter wereldt ter intentie van den scribent, maer alleenlyck merckelyck naedeel voor syn Meester causeren; alle 't welcke dan mede applicabel is op verscheyde andere aenstootelycke expressien, daer mede de voorsz. Memorie is vervuldt, ende van dewelcke ick eenige gesubreguleert hebbe.

Dogh ingevalle de materie ende ingredienten van 't voorgeroerde Tractaet, tusschen de drie Staeten gesllooten, aldaer met bedaertheydt ingesien ende geconsidereert sullen worden, wil ick geensindts twyffelen, of sullen haer Ho. Mogende daer over in plaetse van soo hooge klaghten, nogh merckelycke danck behaelen.

Want vooreerst de saeke in 't generael ingesien werdende, soo streckt deselve nergens anders toe, dan om door gesaementlycke officien ende met onderling concert, een goeden, equitablen, ende raisonablen Vreede in de Oostersche Gewesten te herstellen, daer door dan terstondt die avantagie voor Denemarcken is geprocureert, dat haer Hoog Mog., die te eenemael het interesse van den Koningh van Denemarcken hebben geëmbrasseert, ende genoeghsaem even soo verre als syn Majesteyt tegens Sweden syn geëngageert, mede Interventeurs ende Beleyders sullen wesen van den voorsz. Vreede, daer andersins evidentelyck stondt te verwaghten, dat de gantsche directie van 't selve werck wederomme soude hebben gevallen in handen van Vranckryck ende Engelandt alleen, welckers Mediatie albereydts van beyde syden aengenomen was, ende dat oversulcks de geheele directie loopende in faveur van Sweden, seer lightelyck in het te maecken Tractaet, wederom Artikelen van merkelycke

kelycke prejudicie, soo voor de Kroone van Denemarken, als ook selfs voor desen Staet ingedrongen souden syn geworden.

Behalven, dat door 't voorschreve adjustement ook schyndt geprecaveert te wesen eene generaele rupture met Engelandt, ende bygevolge ook met Vranckryck, ten opsighte van de guarantie dienthalven tusschen deselve beyde Staeten opgereght, door welcke generaele rupture, myns oordeels, de Koningh van Denemarcken notoirlyck in syn uyterste ruine soude geprecipiteert wesen, aengesien haer Hoog Mog. daer door de handen vol wercks gegeven werdende, deselve genoegh te doen souden hebben, om hun eygen Kusten en Landen te beschermen, ende geensints bequaem souden blyven, om hoogstgemelde syne Majesteyt met Geldt, Volck van Oorlogh of met Schepen by te springen, als haer innerlycke affectie ende inclinatie, andersints wel soude medebrengen.

Ende wat de particuliere ingredienten van 't voorsz. Tractaet belanght, kan ick niet anders oordeelen, of syn deselve soodaenigh, dat de Koningh van Denemarcken daer in reden van genoegen, ende haer Hoog Mog. reden van satisfactie konnen vinden, want alhoewel het syne Majesteyt belieft, sigh tegenwoordigh seer te formaliseren tegens het Rotschiltsche-Tractaet in 't eerste Artikel gesteldt wesende, tot een fondament van de te macken Vreede, soo blyft het eghter waeraghtigh, dat het voorsz. Rotschiltsche-Tractaet by syne Majesteyt selfs buyten toedoen van desen Staet, jae tegens de Remonstrantie ende Protestatie van haer Hoog Mog. Minister *in loco* aengegaen is geweest, ende dat in een tydt, dat Denemarcken niet en konde allegeren door Sweden overvallen, of met Oorlogh geaggresseert te wesen, sulcks dat midtsdien daer tegens niet gevoeghlyck soude konnen geallegeert werden, dat syne Majesteyt *vi & metu* tot het aengaen van 't voorschreve Tractaet gecompelleert soude wesen.

Behalven dat om de saecken in de termen van 't Rodtschildtsche Tractaet te reduceren, niet de Koningh van Denemarcken, maer die van Sweeden merckelyken afstandt ende notable overgifte van plaetsen soude moeten doen, welcke plaetsen het noghtans seer onseeker is, of buyten eenigh Tractaet in veele jaeren, by ofte voor Denemarken souden konnen gerecupereert werden, voornaementlyck als Vranckryck ende Engelandt souden komen de Sweeden by te vallen, gelyck ontwyffelyck soude geschieden, in cas haer Hoog Mog. weygerigh waeren, nevens haer op 't fondament van 't voorsz. Rotschiltsche-Tractaet tot uytwerckinge van den Vreede te laboreren, ofte de Koningh van Denemarcken bleve refuseren den Vreede op 't selve fondament te amplecteren, in welcken cas ick meyne evident te wesen, dat menschelycker wyse gesprooken, de Stadt van Koppenhaege ende alle 't geene de Koningh van Denemarcken tegenwoordigh nogh possideert, eerder by syne Vyanden geincorporeert, als het afgenoomene tegens het Rotschiltsche-Tractaet by ofte ten behoeve van syn Majesteyt gerecupereert soude wesen.

Behalven dat 't voorsz. generael fondament in 't eerste Artikel geposeert, in 't tweede daer aenvolgende, soodaenigh werdt geëlucideert, dat de liberteyt van de passagie der Oorlogschéepen door den Oresondt niet sal mogen te

nae gekomen werden, ende dat men boven dien ook sal letten, of eenige andere veranderingen of ampliatien, in of by 't voorsz. Tractaet souden moogen werden begeert, om in sulcken cas de strydende Partyen daer op in redelyckheydt te verdraegen, 't welck in effecte niet verders ten reguarde van den Koningh van Denemarcken impliceert, 't gunt syne Majesteyt selfs by Missive, in dato den 9. February laetstleden aen den Heer Protector van Engelandt heeft geschreven, in welke Missive syne Majesteyt antwoordende op den brief van den hooghgemelden Heer Protector verklaerdt, dat hy alsnogh tot den Vreede inclineert als voor desen, dogh dat hy sal moeten hebben reparatie van de schaede, sedert 't Rotschiltsche-Tractaet geleden, ende meerder securiteyt als voor desen; welcke beyde pretensien hooghgemelde syne Majesteyt by 't voorsz. Tractaet in geenen deele werden benomen, maer de laetste wel duydelyck gepresupponeert.

De klaghte die by de voorsz. Memorie wyders werdt gedaen, van dat men onderneemdt syne Geallieerden *Wetten voor te schryven, jae deselve met haer eygen Waepenen te gaen dwingen &c.* soude myns bedunkens beter passen in den mondt van den Koningh van Sweden, als in die van Denemarcken; gelyck ick ook gesien hebbe, de brieven van de Engelsche ende Fransche Ministers aen 't Hof van Sweeden, daer by geadviseert werdt, dat de hoogstgemelde Koningh sigh seer verstoordt getoondt heeft, op de ontfangen tydinge van de geëntameerde Handelinge alhier, waer mede conform syn de advertentien van den Heer Ambassadeur *Nieupoort*, medebrengende, dat de Sweedtsche Ministers in Engelandt alle kraghtige devoiren aenwenden, tegens het geene alhier was geprojecteert, ende verklaeren haeren Koningh onverdraeglyck te sullen wesen, de Wet uyt den Haeg te moeten ontfangen.

Maer boven dien, is het Tractaet tegenwoordigh in soodaenige termen gecoucheert, dat daerinne niets minder te vinden is, dan 't geene, waer over als boven werdt gedoleert; synde de stipulatie in 't 4. Artikel gesteldt, van dat men sal moeten naelaeten te assisteren den geenen, die refuseren sal den Vreede te maeken op billycke ende redelycke conditien (waer op de voorsz. klaghte soude moeten applicabel wesen) myns oordeels, van die nature, dat niet alleenlyck niemant sigh daer aen kan stooten, maer dat het ten hooghsten te blameren soude syn, dat iemandt soodaenigen refusant, soo lange hy by die onredelyckheydt hartneckiglyck blyft, soude willen assisteren, ende sulcks door syne assistentie, in die onchristelycke hardtneckigheydt styven.

Ende of wel een van de principaelste deelen der voorsz. Memorien daerop schynt te loopen, dat men voornemens soude syn den Koningh van Denemarcken te obligeren van syne Geallieerden te scheyden, ende eenen separaten Vreede te maecken, soo dunckt my eghter, dat de tegenwoordige conjuncture van tyden ende saecken wel te reghte ingesien synde, ook dienaengaende geen fondament of reden van klaghten overblyven sal; want alhoewel haer Ho. Mog. gaerne bekennen, dat eene algemeyne Vreede tot satisfactie van alle geintereſſeerden de beste waere, ende derhalven ook soo veel in haer is, de saecke daer toe altydts hebben soecken te dirigeren, ende ook alsnogh alle

ernst

ernst en yver tot dien fine sullen toebrengen, soo heeft nogtans de experientie geleerdt, dat daer by in de voorgaende onderhandelinge van de drie Staeten met geen vrught langer konde werden gepersisteert, sullende ontwyffelyck aen het Hof van den Koningh van Denemarcken nogh in goede memorie syn, dat in het laetste van den jaere 1657. ende in 't beginne van den jaere 1658. haer Ho. Mog. insgelycks van de syde van Vranckryck ende Engelandt aengesoght werdende om door gesaementlycke officien ende met onderlingh concert den Vreede tusschen Sweden ende Denemarcken te herstellen, de reden waeromme doenmaels daerop niets vrughtbaerlycks sy gevolght, geene andere is geweest, als dat voornaementlyck van de syde van Engelandt doenmaels preallable verklaeringe wierde versoght, van dat men den Vreede tusschen Sweden ende Denemarcken niet soude binden aen de Negociatien, die dien overmindert tusschen de vordere strydende partyen in de Oostersche Gewesten soude werden by der handt genomen, ende dat van de syde van haer Hoogh Mog. daerinne niet alleenlyck niet wierde verwillight, maer dat ter contrarie van wegen deselve geinsisteert wierde, dat men elkanderen soude verpligten tot alle kraghtige officien, om eenen generaelen Vreede uyt te wercken; ende dat het selve wederom van de andere syde gerefuseert wesende, daer door eyndelyck is gecauseert, dat wy den anderen over 't voorsz. subject niet konnende verstaen, haer Ho. Mog. 't eenemael buyten de directie van de Negociatie korts daer nae tusschen Sweden ende Denemarcken gevallen, gehouden syn geweest; waerop dan wyders gevolght syn de ongelucken van den harden winter, van 't overkomen der Sweedtsche Troupes in Denemarcken ende van den Rotschildtschen Vreede, daer ter contrarie Vranckryck ende Engelandt haer voor dato van de voorschreve desastres iterativelyck overbodigh getoont hadden, om nevens haer Hoogh Mogende kraghtighlyck de handt daer aen te helpen houden, dat alles tusschen de beyde Koningen hadde mogen geassopieert worden op den voet van het Bromsebrosche Tractaet, midts dat de Negociatie aen geen anderen wierde geaccrocheert.

Ende gelyck haer Hoogh Mogende haer doenmaels door de *consilia* van Denemarcken daer van hebbende laeten diverteren, het selven tot soo merckelycke desadvantagie van deselve Kroone uytgevallen is, soo soude oock alsnu niet alleenlyck wederom te bedughten, maer nae alle menschelycke apparentie seeckerlyck te verwaghten syn geweest, dat by soo verre haer Ho. Mogende dese tegenwoordige invitatie van Vranckryck ende Engelandt wederom op deselve discrepantien vrughteloos hadden laeten afloopen, daer uyt niet alleenlyck de uytsluytinge van haer Hoogh Mogende uyt alle beleydt van de aenstaende Vreedehandelinge, maer de totaele ruïne van Denemarcken soude hebbe komen te resulteren; want het eerste effect van dien soude syn geweest de Actie van de Engelsche Vloote in faveur van Sweeden volgens het speciael Tractaet tusschen Vranckryck ende Engelandt daer over gemaeckt, 't welck ick selfs met myne oogen gesien hebbe; het tweede effect 't welck daerop onvermydelyck stonde te volgen, soude syn geweest de rupture tusschen Engelandt, ende in gevolge van de guarantie in 't voorsz. Tractaet gestipuleert, ook tusschen Vranckryck ende desen Staet; daer uyt dan

voor het derde effect om de redenen hier boven aengeroerdt, de ruïne van Denemarcken nae menschelycke apparentie soude hebben geresulteert; ende wil ick geensints twyffelen, of alle de voorsz. bondige redenen of soodaenige anderen van meerder efficacie als U Ed. nae desselfs gewoonlycke wysheydt ende ervaerentheydt daer toe sal weten te appliceren, sullen aldaer ten minsten van die operatie wesen, dat men eenmael sal gedencken, dat het raer is in syn eygen saecke de alderwyste te wesen, ende dat het betaemelyck is in sulcke gelegentheydt iets te defereren aen den Raedt van soodanige Vrienden, die door soo menighvuldige, ende considerabele preuven betoont hebben, dat de saecken van Denemarcken haer niet min als haer eygen ter herten gaen. Behalven dat ook de voorsz. verbintenissen die de Koningh van Denemarcken met alle anderen soude mogen hebben gemaeckt, als buyten raedt ende advies, jae 't eenemael buyten communicatie ende kennisse van haer Hoogh Mogende aengegaen synde, ende die haer Hoog Mogende met waerheydt konnen verklaeren nogh ter deser tydt nooit te hebben gesien, met geen betaemelyckheydt haer Hoogh Mogende Actien souden konnen dirigeren, ende conduiseren tegens de notoire reden, ende de voorschreve considerable bedenckingen selfs op de sorge voor de preservatie van 't Ryck van Denemarcken gefondeert synde.

Ende willen wy vastelyck vertrouwen, dat aen alle de voorsz. redenen aldaer des te meerder gedefereert sal worden in consideratie dat by het voorschreve Tractaet merckelycke voordelen ende advantagien, soo voor Denemarcken als voor desen Staet gestipuleert, ende positivelyck ter neder gesteldt syn, als:

In den eersten, dat men niet wederom sal handelen buyten interventie van desen Staet, gelyck geschiedde Anno 1658. niet tegenstaende haer Hoogh Mogende hadden derselver Ministers *in loco* tot groote disreputatie ende schaede soo van haer Hoog Mogende als van Denemarcken.

Ten anderen, dat onse Oorloghschepen buyten de Oost-Zee niet sullen mogen gesllooten werden, 't welck andersints by eene handelinge sonder ons tusschen-komen als boven wel lightelyck wederom geconditioneert soude syn geworden, oock mogelyck met exceptie van de Engelschen die wel lightelyck souden hebben weten uyt te wercken, dat soodaenige stipulatie tot haeren naedeele van geen obligatie soude syn geweest.

Ten derden, dat niemandt in den Orisondt eenige nieuwe Thollen sal mogen establisseren, daer wy by eene handelinge als boven, wel subject hadden mogen werden het opstellen van nieuwe Tollen onder anderen mede tot onsen laste, dogh met exemptie van de Engelschen als boven, daer mede dan notoirlyck alle onse Commercie op de Oost-Zee 't eenemael geruïneert soude syn geweest.

Ten vierden, dat men sal laboreren om in de voorsz. Gewesten egale voordeelen te mogen bedingen, soo ten reguarde van Thollen als van alle andere advantagien 't welck mede een saeck is van merckelycke gerustheydt voor desen Staet, daer men andersints bedught hadde te wesen, dat de Engelschen ten reguard van haer Traffyck op de Sweedtsche Haevenen of die onder 't

Sweedtsch

Sweedtsch Gebiedt syn, meerder advantagien souden traghten te bedingen, als onse Subjecten aldaer souden mogen genieten.

Ten vyfden, of men tot het presteren van contrarie secoursen soude mogen werden geëngageert, dat daer door geene generaele rupture soude geintroduceert werden, tusschen de assisterende Staeten, daer andersints het selve daer uyt onvermydelyck soude moeten volgen tot baerblyckelycke ruïne van den Koningh van Denemarcken ende andere Geallieerden, die by haer selven niet konnen subsisteren.

Ten sesden, dat wy gesaementlyck guarandt blyvende van de te maecken Vreede, naemaels by nieuwe entreprise van den Koningh van Sweden tegens die van Denemarcken souden mogen byspringen, gemerckt Vranckryck ende Engelandt uyt kraghte van 't geinterponeerde guarandt, tot gelycke assistentie verobligeert wesende, in allen gevalle geen contrarie assistentie, gelyck sy nu doen, souden konnen geven, daer ter contrarie de Vreede buyten onse tusschen-komste gesloten werdende, in tyden ende wylen al wederom deselve inconvenienten souden staen te bevreesen.

Ick hoope, ende bidde Godt Almaghtigh, tot besluyt dat gelyck het bekende Elbinghsche Tractaet door de kraghtige officien van de syde van Demarcken daer tegens aengewendt, buyten kraght ende effect gebleven synde, 't selve syne Majesteyt 't verlies van syn halve Ryck veroorsaeckt heeft, alsoo niet mede de continuatie van de voorgeroerde oppositien van Denemarcken de verwaghte vrughten van 't tegenwoordigh Tractaet verhinderende, oorsaecke mogen wesen van 't vorder verlies der Landen ende Plaetsen die syne Majesteyt tegenwoordigh nogh resteren; ende met deese wensch besluytende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heeren,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 26. May 1659.

Aen de Heeren G. van Slingelandt ende P. Vogelsangh, den 30. May 1659.

EDELE GESTRENGE HEEREN,

* OP den 26. deser lopende maendt, hebbe ick U Ed. in 't lange overgeschreven myne geringe consideratien, op de klaghten van wegen den Koningh van Denemarcken alhier gedaen tegens het Tractaet den 21. daer bevorens

* *Nota* dat deese Missive met goedtvinden ende communicatie van Commissarisen uyt alle de Provincien is afgesonden.

vorens tusschen de drie Staeten getroffen; ende wil ick hoopen, dat U Ed. als mede de andere Heeren Extraordinaris Gedeputeerden van den Staet al voor de receptie deser, op de Handelplaetse gearriveert sullen syn, geensints twyffelende, of U Ed. sullen daer toe, alsmede om *ilico* met de Ministers van Vranckryck ende Engelandt, volgens 't voorsz. Tractaet in 't werck te treeden, alle moogelycke vlydt ende diligentie aengewendt hebben; waerinne myns bedunckens, om geenderhande oorsaecken, een eenigh moment sal mogen versuymdt werden, geconsidereert den korten tydt van drie weecken by 't voorsz. Tractaet gepresigeert, ende 't inconvenient door de separatie van de Navale Maght van desen Staet gecauseert werdende.

De voet die by 't gemeen concert van de Ministers der voornoemde drie Staeten, tot het doen van de eerste Ouvertures aen de twee Koninghen of haere Gemaghtigden, sal moeten beraemdt werden, is myns bedunkens, by 't voorsz. Tractaet pertinentelyck gepresribeert, naementlyck, dat men de hoogstgemelde Koninghen voor oogen stellende, het jongste Tractaet van Vreede tusschen deselve tot Rotschilt gemaeckt, haer vooreerst en voor al sal moeten doen begrypen, de aenstotelyckheydt ende de onbevoeghsaemheydt van 't derde Artikel van dien; ende dat men deselve vervolgens sal dienen te nodigen, om buyten 't selve Artikel, wederseydts alles te willen herstellen, in de termen van 't voorsz. Rotschiltsche-Tractaet, sonder dat myns oordeels, de voorsz. eerste Ouverture achtervolgende 't voorsz. Tractaet met fatsoen, ende ordre iets meerder sal konnen begrypen, maer dat de verdere saecken agtervolgende het laetste Lidt van 't tweede Artikel, van 't selve Tractaet van den een of den ander der hoogstgemelde Koningen, selfs sullen moeten voortgebraght worden.

Dogh sal myns bedunckens, in 't voorsz. gemeen concert de Ministers van Vranckryck ende Engelandt, in klaere ende duydelycke, dogh niet te min beleefde termen moeten gewaerschouwt werden, dat haer Hoog Mog. sonder de gerustheydt van 't Elbinghsche-Tractaet met de Elucidatie, ende 't effect van de inclusien voor den Keurvorst van Brandenburgh, ende de Stadt van Dantzich niet sullen konnen helpen laboreren, om den Koningh van Denemarken tot eenigen Vreede met Sweeden te disponeren, met byvoeginge van de redenen daer toe dienende, ende speciale allegatie dat sulcks is geweest, de intentie van de voornoemde drie Staeten, in 't aengaen van 't Tractaet, soo ten opsighte, dat sulcks uyt den naeme ende van wegen haer Hoog Mog., in de Onderhandelinge iterativelyck is verklaert, als mede om dat het in geen goedt natuurlyck oordeel komen kan, dat Vranckryck ende Engelandt, haere Hoog Mog. met ernst, ende eene opreghte meyninge noodigende, ende versoeckende, om nevens haer te coopereren, tot uytwerkinge van den Vreede tusschen Sweeden ende Denemarcken, eenige de minste intentie soude hebben gehadt, om den voorsz. Vreede te willen doen uytwercken, met Seclusie van haere Hoog Mog. selfs; ende dat de voornoemde twee Staeten bygevolge haere Hoog Mog., souden hebben aengesien voor soo sleghte politycken, dat sy souden willen helpen verminderen het getal der vyanden der geener, die met haer selfs in *telle quelle* hostiliteyt souden willen verblyven, ende hem alsoo de

de armen des te ruymer geven, om haer ende haere goede Ingesetenen in verscheyde respecten, ende voornaementlyck in haere Navigatien ende Commercie, des te kragtiger te beledigen; ende dat de gemelde Heeren Ministers van Vranckryck ende Engelandt, derhalven aghtervolgende, ende tot voldoeninge van 't 7. Artikel, van 't voorsz. Tractaet, haere beloofde devoiren ende officien, soo kraghtiglyck gelieven in 't werck te stellen, dat de inhoude van 't selve 7. Artikel volkomentlyck, ende spoedighlyck van de syde van Sweeden mooge werden ingewillight, op dat haer Hoog Mog. onder beneficie van dien, bequaem moogen wesen, om met de gerequireerde naedruck, den Koningh van Denemarcken tot het aennemen van den Vreede te helpen disponeren; waer van dan ook de Koningh van Denemarcken, ofte syne Majesteyts Gemaghtigden, in den beginne sullen dienen te werden gepreadverteert, op dat syne Majesteyt op de voorsz. te doene Ouvertures, onder anderen mede van syne syde nae waerheydt verklaere, volgens het 12. Artikel van de Alliancie, in den jaere 1649. met desen Staet gemaekt, ende het 7. Artikel van de ampliatie Anno 1657. daer opgevolght met Sweden niet te konnen handelen, als met communicatie ende inclusie van haer Hoog Mog., gelyck dan ook de intentie van desen Staet geensints is, buyten bevreedinginge van den Koningh van Denemarcken, met den Koningh van Sweeden iets te handelen, of te sluyten, daer door haer Hoog Mog. benoomen soude werden, de faculteyt om die van Denemarcken van alle oppressie kraghtiglyck te helpen bevryden, daer van by haer Hoog Mog. in derselver Missive van dato den 28. Maert laetstleden, formele verklaeringe ende belofte is gedaen.

De pretensien die van de eene ende de andere syde boven het voorschreve Rodtschildtsche Tractaet staen te werden gemaeckt, sullen ontwyffelyck seer veel ende seer groot syn; dogh wil ick geensints twyffelen, of sullen die van Sweden alle met eenpaerigen iever by de Ministers van de drie Staeten werden gerejecteert, ende tegen gesproocken; maer wat die van Denemarken belanght, wil ick hopen, dat deselve soo verre sullen werden aengenomen ende doorgebraght, dat Dromtheim ende Bornholm aen syne Majesteyt mogen werden gelaeten, ende dat boven dien de geretorqueerde belofte ende verklaeringe ten reguarde van 't Eylandt Ween, * ende de bewuste viermael honderdt duysendt Rycksdaelers tot pretense satisfactie over de schaeden by Sweden op de Kuste van Guinea geleden, als synde buyten 't voorschreve Rotschildtsche Tractaet, gehouden sullen werden voor niet gepasseert ofte geannulleerdt.

Het waere ook ten hooghsten te wenschen, dat het werck van den Vreede tusschen Sweden ende Denemarcken, midtgaeders de handelinge tusschen Sweden ende desen Staet geadjusteert, dogh de executie van dien gedilayeert konde werden ter tyden ende wylen toe, dat de Poolsche Vreede mede soude wesen getroffen, ende dat middelerwylen alle nieuwe toevallen door een stilstant van Wapenen moghten werden geprevenieert.

De meeste bekommernisse, die ick in Uwer Ed. Negotiatie te gemoet sie, staet te vallen op de expiratie ofte prolongatie van de voorgeroerde drie weeken met 't geene soo ten aensien van de Vlooten als andersints daer aen dependeert,

* In 't Deensch *Huen* genaemt, en in 't Latyn *Venusa*.

deert, waer op myns bedunckens te considereren vallen de volgende casus.

Eerstelyck dat de Vreede tusschen Sweden ende Denemarcken midtgaeders het accommodement tusschen Sweden ende desen Staet binnen den voorsz. tydt soude wesen getroffen, daer door dan alle verdere bekommernisse in Uwer Ed. Negotiatie soude komen te cesseren.

Ten anderen, dat wel de handelinge binnen den voorsz. tydt niet soude wesen geperfectionneert maer eghter in goede termen staen, om in korten voltrockken te konnen worden; in welcken cas myns gedaghtens de voorsz. tydt van drie weecken soude dienen te werden geprolongeert, dogh voor al geinsisteert (soo sulcks voor de expiratie van de voorsz. drie weecken nogh niet moghte wesen geobtineert, daer op onder verbeteringe, ook van den beginne aen ernstelyck sal dienen te werden gelaboreert) dat tegens de belofte van deser syde te continueren van dat de Vloote van desen Staet onder den Heer *van Wassenaer* niets offensivelycks soude entrepreneren, de Koningh van Sweden insgelycks moge aennemen geduerende deselve tydt van syne syde ten minsten te Water, mede geene offensive hostiliteyt te sullen plegen; ende soude myns oordeels de voorsz. prolongatie ook voor soo korten tydt dienen te werden genomen, als 't eenigsints doenlyk soude syn, om de klem by 't werk te houden.

Ten derden, dat of de saeke van de Negotiatie soo desperaet soude staen, dat de prolongatie van geen vrught soude konnen wesen, ofte dat oock andersints de Ministers van Vranckryck ende Engelandt tot soodaenige prolongatie niet moghten willen verstaen, ende in sulcken cas soude myns bedunckens de eerste deliberatie tusschen de Ministers van de drie Staeten daer heenen behooren te gaen, om te oordeelen van de equiteyt of de iniquiteyt van den een of den anders pretensien, of sustenuen, ende sulcks ook wien van beyde men volgens het vierde Artikel van het Tractaet soude moeten naelaeten hulpe of assistentie toe te brengen.

Waeromtrent myns oordeels ten alderuytersten soude dienen te werden geinsisteeert op de voorgeëxpresseerde puncten ende immers op dat van Drontheim als die alle niet souden konnen werden geobtineert, maer dat in allen gevalle als in eenigh gedeelte van Noorwegen souden moeten blyven onder de handen van Sweden, wel duydelyck soude dienen te werden geconditioneert, dat de Koningh van Sweden het selve niet anders soude besitten, dan even ende in sulcker voegen, als of het in handen van den Koningh van Denemarcken was gebleven, ende dat sulcks ook in specie de Navigatie ende Commercie van de subjecten der voornoemde drie Staeten op 't selve gedeelte in reguarde van 't betaelen der Tollen ende andersints soude werden gereguleert nae den voet van de Tractaeten daer over met Denemarcken gemaeckt, ende dat de Koningh van Sweden aen de gemelde drie Staeten daer over soude moeten doen behoorlycke verseekeringe, tot observantie van dewelcke de gemelde drie Staeten elkanderen ook in de beste forme souden guarandt blyven.

Maer in cas het beklaeghlyck ende ongeluckigh geval, moghte komen te exteren, van dat de Ministers van deselve drie Staeten over de equiteyt of iniquiteyt van des een of des anders pretensien of sustenuen, men de anderen moghte blyven discreperen, soo schyndt my toe, dat de Actien van de

de Vloote van desen Staet souden vervallen in de terme van de respective instructien dienthalven hier bevorens ende nogh jonghst den 15. deser lopende maendt by haer Hoogh Mogende gearresteert, soo noghtans, dat ten reguarde van de handelinge met den Engelschen Admirael in kraghte van eene der voorsz. jonghste instructien te houden, niet anders als met de uyterste omsightigheyt soude werden geprocedeert, volgens den inhoudt van myne Missive den 16. daer over aen den Lieutenant-Admirael geschreven, ende de approbatie van de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt 's anderen daegs daer op gevolght.

Waer mede dese besluytende ende my voorts refererende tot myne jonghste van den 23. deser sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heeren,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 30. May 1659.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 6. Juny 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk weete tegenwoordigh U Ed. niets naeder te schryven, of te gemoet te voeren als 't geene vervat is in myne Missiven van den 26. ende 30. der voorleden maendt, ende om eghter de post niet 't eenemael ledigh te laeten afgaen, hebbe ick goedtgedaght U Ed. tot dessels naerightinge hier benevens copyelyck te communiceren eene van myne brieven den voorsz. 30. aen den Heer *Nieupoort* afgesonden tot appuy van Uwer Ed. Negotiatie, gelyck ick ook op deselve gronden eene depêche nae Vranckryck afgesonden hebbe.

De Ratificatie op 't Tractaet den 21. daer bevorens alhier geslooten is uyt Vranckryck albereyts hier gearriveert, ende hebben wy, gelyck mede de Heer *Downingh* uyt Engelandt advisen, dat men aldaer het werck sigh mede wel heeft laeten gevallen, ende dien conformelyck aenstonts de gerequireerde ordres aen den Heer *Montagu* gedepêcheert; sulcks dat ook de Ratificatie van die syde met den eersten te gemoet gesien wordt; Waer mede afbreeckende verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 6. Juny 1659.

Aen de Heeren G. VAN SLINGELANDT ende P. VOGELSANGH, den 13. Juny 1659.

EDELE GESTRENGE HEEREN,

SEdert myne jonghste Missive van den 6. deses hebbe ick rescriptie ontfangen uyt Vranckryck op myne Missiven den 29. der voorleden maendt, derwaerts afgesonden tot gelycken eynde als die aen den Heer *Nieupoort* van den 30. daer aenvolgende daer van ick U Ed. nevens de voorschreve myne jonghste, copye toegesonden hebbe; ende werdt my by de voorsz. rescriptie provisioneelyk geadviseert, dat de Heer Graef *van Brienne* belooft hadde, dat van wegen den Koningh van Vranckryck aen die van Sweden by defect van een gequalificeert Minister *in loco*, door eene geraisonneerde Missive afgeleydt soude werden het gedesidereerde officie, om syne Majesteyt te persuaderen tot afstant van alle Hostiliteyt geduerende den tydt, dat desen Staet sigh mede tot het naelaeten van alle offensive entreprise soude laeten disponeren, midtsgaeders ook om syne Majesteyt te doen inwilligen de elucidatien op 't bewuste Elbinghsche Tractaet; dogh ick sie dienthalven alsmede op de voorige puncten tot appuy van Uwer Ed. Negotiatie aen 't Fransche Hof gerecommandeert met den naesten ende volgende post breeder reeckenschap te gemoet; daer van ick in sulcken cas niet sal naelaeten U Ed. *ilico* tot dessels naerightinge te dienen; ende gaet ondertusschen hier nevens extract uyt myne jonghste Missive derhalven afgesonden voor soo veel deselve op de materie is slaende.

In Engelandt heeft de Heer *Nieupoort* voor 't afgaen van de jonghste Post nogh geene gelegentheyt konnen vinden, om over de innehoude van de voorschreve myne Missive van den 30. particulierlyk in handelinge te treden; dogh adviseert my by syne Missive van den 6. deser, dat hy aldaer by die geene, die de Regeringe tegenwoordigh in handen hebben, goede dispositie bevondt, ende met den naesten reeckenschap hoopte te geven van 't geene hy dienthalven sal hebben konnen uytwercken; ende wat by den gemelden Heer *Nieupoort* middelerwylen in Engelandt provisioneelyck voorgedraegen sy, midtsgaeders wat propositien hem daer op wederom van den Raedt van Staeten syn toegekomen, sal U Ed. uyt dessels hier ingeslotene brieven ende bylaegen gelieven te vernemen; Wy hebben tot nogh toe sedert U Edts. vertreck van de Kusten van 't Vaderlandt geene advisen van deselve noghte ook eenige andere uyt de Vloote vernomen, daer nae wy van gantscher herten verlangen; ende bidde ick U Ed., dat deselve my de vriendtschap gelieve te doen van my omstandighlyck te onderrighten van alle 't geene in U Ed. Negociatie sal wesen voorgevallen, mitsgaeders van U Edts. voornemen ende Resolutie omtrent het beleydt der saeken die nogh sullen moeten werden by der handt genomen, ende dat U Ed. alle myne brieven met alle de ingredienten van deselve soo veel des noodt sy, articulatim gelieve te beantwoorden, op dat ick

op

op alles van U Edts. gevoelen geimbueert synde, des te bequaemer mogen wesen, om de saeke alhier volgens U Edts. intentie ten besten te helpen dirigeren, of andersints om U Ed. in 't breede te instrueren van de redenen ende voorslaegen, die ter intentie van den Staet souden mogen dienen, het welcke van U. Ed. vigilantie ende gewoonlycken iever te gemoet siende, sal ick desen hier mede besluyten ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 13. Juny 1659.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 16. Juny 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYn jonghste aen U Ed. is geweest van den 13. deser lopende maendt, sedert hebben wy alhier de tydinge bekomen, dat de Heer Keurvorst van Brandenburgh *in protinctu* stont om met een gedeelte van syn Armee op Funen over te Schepen, ende daer over in discours geweest synde met den Heer *Weyman*, ook over de defensie die haer Hoogh Mogende Vloote onder 't commandement van den Heer *van Wassenaer* ten aensien van 't voornoemde Eylandt soude mogen presteren, in cas het selve uyt de maght der Sweden moghte werden gelibereert, hebbe ick den gemelden Heer *Weyman* verseekert, dat in gevalle de Keurvorst het voornoemde Eylandt geoccupeert hebbende, het selve quaeme te stellen onder de maght ende de gehoorsaemheyt van den Koningh van Denemarcken, de gemelde Heer *van Wassenaer* in sulcken cas onaengesien het geslooten Tractaet, ende selfs geduerende de drie weeken daerinne geëxpresseert, vermoghte, ende ook in kraghte van haer Ho. Mogende voorgaende last in dato den 22. der voorleden maendt, gehouden soude syn met desselfs onderhebbende Vloote het selve Eylandt nevens andere syner Majesteyts Landen te defendeeren, daer op gemelde Heer *Weyman* verklaerde sulcks absolutelyck te syn de meyninge ende intentie van den Heer Keurvorst, ende is vervolgens huyden daer op by haer Ho. Mog. genomen de Resolutie die U Ed. hier nevens ter handen komen sal, daer mede de meergemelde Heer *Weyman* sig tegens my sonderling vernoegt getoont heeft, alle 't welke ik van myn schuldige pligt geaght hebbe U Ed. by desen tot beter verstant van de gemelde haer Ho. Mog. Resolutie bekendt te maecken.

Uyt de adviesen van den Heer *Nieupoort*, U Ed. nevens de voorsz. myne jonghste toegesonden, ende de rescriptie van haer Hoog Mog. daerop huyden gearresteert, die U Ed. van wegen den Staet hier nevens ter handen komt, midtsgaeders uyt de naeder advisen van den Heer *Nieupoort* van den 9. deser

daer

daer van copyen hier by syn gevoeght, sal deselve bespeuren, dat men aldaer mede gedaghten heeft om den tydt van drie weecken in 't derde Artikel van 't bekende Tractaet geëxpresseert, te prolongeren, ende dat met nog andere drie weecken; daerop ick my verobligeert gevonden hebbe U Ed. hier benevens by Extract te communiceeren myne geringe consideratien, die ick ter dier occasie den gemelden Heer *Nieupoort* te gemoet gevoerdt hebbe; ende my dunckt voorwaer het punct van de Landt-Militie op de Vloote onder den Vice-Admirael *de Ruyter* geëmbarqueert, sonderlinge reflectie te meriteren; ick hoope, dat U Ed. middelen sullen weten te bedencken ende in 't werck te stellen, om de voorsz. Landt-Militie te doen landen binnen Coppenhaege, ende dat de Ministers van Engelandt haer daer tegens selfs binnen den tydt van de voorsz. drie weecken niet sullen formaliseeren, immers, dat U Ed. sullen konnen effectueren, dat, de voorsz. drie weecken geëxpireert wesende, ende alsdan desen Staet niet langer verbonden synde, om sulcks te moeten naelaeten, de voorsz. Militie gedebarqueert werde, ende dat men sigh by prolongatie van de voorsz. drie weecken of andersints niet en obligere, om deselve Militie te moeten Scheep laeten leggen, daerinne ick my verseeckerdt houde, dat U Ed. door derselver goede conduite ende te adhiberen ernst, vermidts de notoire billyckheydt van de saecke sullen reusseren; ende of mogelyck daeromtrent sigh eenigh meerder obstakel moghte komen te vertoonen, als men van hier tegenwoordigh wel te gemoet siet, soo dunkt my, onder U Ed. beter gevoelen, dat U Ed. sigh om 't selve ter intentie ende tot dienst van den Staet te obtineren, liever soude eslargeren tot een belofte ende verbintenisse, dat de voorsz. Landt-Militie binnen Coppenhaege gearriveert wesende, sigh geduerende den tydt van de voorgeroerde prolongatie alleenlyck soude houden in termen van defensie, ende haer privativelyck laeten gebruycken tot beschermingе van de Wallen ende Poorten, sonder sigh tot eenige offensie by uyttoght, uytval, of andersints te laeten employeren, ende als dat by defect van soodaenige belofte ende verbintenisse, de voorsz. Militie met ongemack langer binnen Scheeps-boordt soude moeten blyven leggen, maer dewyle alle diergelycke saecken moeten werden gemanieert *pro re natâ*, so soude het mogelyck ook wel konnen gebeuren, dat de Sweedtsche Navale Maght meest uyt ter Zee synde, gelyck wy alhier adviesen hebben, dat deselve tegenwoordigh is, of by andere voorvallen die men alhier niet en kan voorsien, sonder merckelyck hazard nae expiratie van de bovengeroerde drie weecken, de conjunctie van beyde de Vlooten van desen Staet soo wel als het landen van de voorsz. Militie soude konnen werden geëffectueert, alvooren men over de prolongatie van den voorsz. tydt met den anderen geconvenieert soude syn; hoedaenige toevallen ick my mede verseeckerdt houde, dat U Ed. niet sullen naelaeten tot meeste voordeel van desen Staet ende van den Koningh van Denemarcken ten besten te menageren, sullende mogelyck het selve al geëffectueert synde, selfs beter ende gevoeghlycker de saecken, sulcks vereysschende, nogh weder op nieuws, nae 't exempel ende het model van 't derde Artikel van 't voorgeroerde Tractaet voor eenige daegen geconvenieert konnen worden. Waer mede desen besluytende

ende

ende met hertelyck verlangen eenige adviesen van U Ed. te gemoet siende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 16. Juny 1659.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 20. Juny 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

* TOt nogh toe hebben wy geene advysen van U Ed. ontfangen, sedert dat deselve sigh van de Kusten van desen Staet geësloigneert heeft, daer nae wy meer ende meer beginnen te verlangen.

Ondertusschen heeft de Heer Ambassadeur *Nieupoort* door syne verhandelinge in Engelandt, ende de brieven die deselve gelieft heeft, den 13. deser loopende maendt, aen U Ed. ende den Heer *van Wassenaer* af te senden, aen de Regeringe alhier gesuppediteert, materie van nieuwe deliberatie, over het beleydt van saeken, U Ed. aldaer aenbevoolen, daer van deselve het Resultat hier nevens van wegen haer Hoog Mog. ter handen komen sal, uyt het welck U Ed. niet duysterlyck sal konnen afnemen, de bekommernissen ende swarigheden die men alhier, *rebus sic stantibus*, ende van alle kanten nogh renfort voor de Engelsche en Sweedtsche Vlooten te gemoet gesien wordende, in de prolongatie van de bewuste drie weeken gehadt ende gemaeckt heeft, ende op dat U Ed. daer van nogh naeder ende particulierder mooge wesen geinformeert, soo hebbe ick goedtgedaght, U Ed. hier benevens by Extract te communiceren, 't gunt ik huyden raekende 't selve subject aen den gemelden Heer *Nieupoort* geschreven hebbe.

U Ed. sullen aldaer *in loco* best konnen oordeelen, wat daeromtrent den Staet deser Landen dienstigst ende oorbaerlyckst sy, maer wy die de saeke alhier van verre insien, hebben om redenen in 't voorschreve Extract vervat, ende andere in nature van der saeke, midtsgaders in de tegenwoordige constitutie van de Regeringe van Engelandt ende in de presumptive irresolutie van den Admirael *Montagu*, residerende, geoordeeldt, dat ingevalle de Vlooten van desen Staet soodaenigh waeren gepolteert, dat deselve de voorsz. drie eerste weeken overstreecken synde, nae menschelycke apparentie geconjungeert ende het resterende secours tot Koppenhaege gelandt soude konnen worden, sonder met de Engelsche

* *Nota.* Deese is door last van de Gecommitteerde Raeden ende ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt, oock met communicatie van haer Hoogh Mogende geschreven.

gelſche Vloote in gevegbt te vervallen, het in ſulcken cas niet geraden ſoude weſen de voorſz. prolongatie in te willigen, ende daer door in de inconvenienten van de ſeparatie; ende anderen in het voorſz. Extract ende de depêches van haer Hoogh Mog. breder uytgedruckt blyvende, nogh ſwaerder uyt te waghten.

Dogh hebben daer benevens geoordeeldt, indien de ſaecken aldaer in ſoodaenigh poſtuer moghten weſen, dat U Ed. mede ſoude bevinden de voorſz. prolongatie niet ſonder ondienſt van de gemeene ſaecke ingewillight te konnen worden, eghter voor al ſorghvuldiglyck ſoude dienen te werden vermydt alle propoſitien ende ſuſtenuen, die by de Engelſche Miniſters ſoodaenigh ſouden konnen werden geduydt ende opgenomen, als of U Ed. niet geſint ſoude weſen punctuelyck te aghtervolgen de aenſchryvinge die de meergemelde Heer *Nieupoort* den voorſchreven dertienden deeſer, op voorgaende concert met die van de Regeringe aldaer, aen U Ed. heeft gedaen, om daer door geen aigreur ende umbragie te verwecken, midtsgaeders om den ſelven Heer *Nieupoort* niet te diſcrediteren, ende ſulcks hem niet onbequaem te maecken tot betraghtinge van 's Landts dienſt by de Regeringe in Engelandt, maer dat'er middelen genoegh by de handt waeren om by goedt beleydt 't ſelve effect te conſequeren, ende de ſchuldt van de non prolongatie te rejicieren op den Koningh van Sweden; ende naementlyck, dat U Ed. in gevalle als boven eerſtelyck van haer ſyde van geene prolongatie ſouden gewagh maecken, maer afwaghten de ouvertures ende aenſoeckingen die daer toe by de Engelſche Miniſters ſouden mogen werden gedaen.

Ten anderen, dat ſulcks van de ſeyde van Engelandt op 't tapyt gebraght werdende, U Ed. daerop reſolutelyk ſouden verklaeren daer over ontfangen te hebben een advies van den Heer Ambaſſadeur *Nieupoort*, ende dat U Ed. niet alleen by haer ſelven gediſponeert waeren haer daer nae in allen deelen te ſchicken, maer dat U Ed. oock daer toe ſpeciaele aenſchryvinge van haer Hoogh Mog. bekomen hadden.

Ten derden, dat U Ed. daer over komende in handelinge met de Miniſters van Vranckryck ende Engelandt ſouden aenwyſen, dat ſoo wel in de inſtuctie voor den Admirael *Montagu* als in de voorgeroerde Miſſive van den Heer Ambaſſadeur *Nieupoort* met onderlingh concert te gelyck uyt Engelandt afgeſonden, vervat waeren twee puncten, 't eene ſpreeckende van de prolongatie der bewuſte drie weecken met nogh andere drie weecken, ende 't andere, dat men den Koningh van Sweden ſoude diſponeren, om geduerende den tydt van de voorſz. prolongatie van ſyner ſyde mede te deſiſteren van alle hoſtiliteyt te Waeter, ſoo tegen den Koningh van Denemarken ende ſyn onderhoorige Landen, als tegens de Schepen van Oorloge ende Commercie in de Vereenigde Nederlanden 't huyſch behoorende; met verklaeringe, dat U Ed. te vreeden ſyn toe te ſtaen ende te doen effectueren het eerſte als van deeſen Staet dependerende, midts dat U Ed. te gelyck mede behoorlycke verklaeringe ende verſeeckeringe hebben van den Koningh van Sweden, nopende ſyn acquieſcement ende deſſelfs ordre tot executie van 't tweede, inſiſterende dienvolgende dat daerop conform de voorſz. Inſtructie ende Miſſive van aller ſeyde de

de gerequireerde instantien, ende devoiren by den Koningh van Sweeden op 't alder efficacieuste aengewendt werden; ende is geoordeeldt dat alvoorens het selve contentement sal konnen wesen geeffectueert de tydt van de eerste drie weecken, midtsgaeders de weynige daegen daer mede U Ed. den selven tydt volgens de authorisatie van den 19. der voorleden maendt, soude mogen hebben geprolongeert, sullen wesen geescouleert ende dat midtsdien ook, aghtervolgende haer Hoogh Mog. Resolutie van den 22. derselver maendt, ende die aen den Vice-Admirael *de Ruyter* in dato den 15. daer bevorens, sal syn gedaen de conjunctie van de Vlooten, ende het debarquement van de Landt-Militie binnen Koppenhaege, welcke beyde saecken men alhier seer gaerne sonder contraventie van 't voorsz. Tractaet sage geëffectueert.

Ten vierden, in gevalle men van de syde van Vranckryck ende Engelandt moghte insisteren, dat U Ed. van wegen haer Hoogh Mogende de prolongatie moghte inwilligen sonder volkomen contentement te hebben van den Koningh van Sweeden op de voorgeroerde schörsinge van hostiliteyt te Waeter van syn seyde te presteren dat U Ed. daerop souden konnen verklaeren uyt voorgaende Resolutie van den Staet, die U Ed. in handen hebben ende daerop de gemelde Heer *Nieupoort* ontwyffelyck 't voorschreve concert sal hebben aengegaen, wel te weten de intentie van haer Hoog Mogende, geene andere te wesen, midtsgaeders oock van den selven Heer *Nieupoort* geene anderen geweest te syn, ende de reeden oock evidentelyck te dicteren, dat beyde de voorschreve puncten niet anders dan gesaementlyck sullen werden ten effecten gebraght, ende souden U Ed. daer op konnen appliceeren verscheyde bondige argumenten daer van oock eenige vervat syn in seeckere Missive by my den sestienden der voorleden maendt aen den Heer *van Wassenaer* geschreven, daer van ick voor desen aen den Heer *de Hubert* copye behandigt hebbe.

Ten vyfden, soude U Ed. in gevalle het tot uytwerckinge van 't voorschreve ooghmerck nodigh moghte wesen, oock konnen insisteren, ende daer by persisteren, dat tot voldoeninge van 't voorschreve tweede lit, naementlcyk dat de Koningh van Sweden soude doen cesseren alle Acten van hostiliteyt tegens de Koopvaerdeyschepen in de Nederlanden 't huysch behoorende.

Ende reflectie maeckende op de voorsz. consideratien die alle op huyden in de adviesen van de Provincien ter Generaeliteyt hebben geinflueert, wil ick geensints twyffelen, of U Ed. sullen in de voorgeroerde perplexe saecken door derselver goede conduite soo verre reusseren, dat of wel de voorschreve prolongatie conform de intentie van den Staet ende met verhoedinge van alle de bevreesde ongemacken geobtineert ofte andersints deselve prolongatie met fatsoen, ende op de onredelyckheydt van den Koningh van Sweden gedeclineert, midtsgaeders daer door de voorsz. conjunctie van de Vlooten ende Landinge van de Militie geëffectueert, ende voorts alle verdere sinistre toevallen geprecaveert sullen konnen werden; waer van met verlangen den uytslagh te gemoet siende, sal ick hier mede eyndigen, ende nae myne gedienstelycke gebiedenisse aen de Heeren *Vogelsangh* ende *van Haeren*, die de

Heeren

Heeren Gedeputeerden van Vrieslandt versoght hebben, dat alle dese consideratien mede souden werden gecommuniceert. Verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 20. Juny 1659.

P. S.

Ick hebbe goedtgedaght hier by te voegen de jonghste brieven, ende de bylaege van den Heer *Nieupoort* ontfangen.

Aen de Heeren G. VAN SLINGELANDT, ende P. VOGELSANGH, den 27. Juny 1659.

EDELE GESTRENGE HEEREN,

WY hebben uyt tydinge door den Heer *Meadouw*, te lande aen den Heer *Vogelsangh* overgeschreven, midtsgaders door de advysen uyt Engelandt van Persoonen, die in 12. daegen van Kroonenburgh tot London syn gearriveert, dat de Heer *van Slingelandt* ende *Hubert* aldaer wel aengekomen, ende ook by den Koningh van Sweden ter Audientie geadmitteert waren, gelyck wy ook uyt schryvens van den Heer *van Wassenaer*, in dato den 15. deser, vernoomen hebben, dat de Heeren *Vogelsangh* ende *van Haeren*, tot Koppenhaege wel waeren gearriveert, adviserende de gemelde Heer *van Wassenaer*, brieven van deselve uyt Koppenhaege te hebben ontfangen; maer wy hebben alhier tot nogh toe van U Ed., noghte van de andere Heeren Gedeputeerden, niets directelyck vernoomen, daer over wy ons wat verwondert ende bekommert vinden, vreesende, dat de brieven in verkeerde handen gevallen mogten syn.

Uyt myne jongste, van den 20. deser, sal U Ed. bespeurt hebben, dat by de Regeringe alhier geoordeeldt is, dat het om veele respecten ongeraeden was, den tydt van drie weeken in 't derde Artikel van 't bekende Tractaet, gepresseert langer te continueren, ende vinde ick my verplight, U Ed. midtsdesen by continuatie te verseekeren, dat ik meer ende meer bespeure, 't selve te accorderen met de sentimenten van de Heeren Burgermeesteren ende Vroedtschappen in de notabelste Steden van Hollandt, ende dat men over de conduite ende irregulierheydt daeromtrent by den Heer *Nieupoort* gebruyckt ende gepleeght, ten hooghsten is ontstight; wat by de Heeren Raeden ter Admiraliteyt tot Amstelredam over 't selve subject aen haere Hoog Mog. is geschreven, sal U Ed. uyt de bygaende copye gelieven af te nemen, ende wil ick geensints twyffelen, of sullen U Ed. op de middelen vervat in haer Hoog Mog. Missive van den 20. deser, ende in de voorschreve myne particuliere depêche

pêche wat breeder voorgesteldt, de voorschreve prolongatie hebben weten te esquiveren, daer mede U Ed. sigh verseekert kunnen houden, dat de intentie van de Regeringe best sal wesen geconsequeert. Aengaende U Ed. Negociatie selfs, weet ick tegenwoordigh niets te voegen by 't geene U Ed. voor desen toegekomen is, aengesien wy van U Ed. als voorsz. is, nogh geene advysen ontfangen hebben; waer mede afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heeren,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 27. Juny 1659.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 30. Juny 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

HUyden ontfangen wy alhier voor de eerste reyse U Ed. advysen, gedateert in Koppenhaege den 8. deser loopende maendt, N. S. ende alhoewel ick vastelyck vertrouwe, dat U Ed. al verscheyde van myne brieven voor 't afsenden van de voorsz. advysen ter handen gekomen syn, soo en vinde ick noghtans tot myne verwonderinge niet, dat U Ed. Missive van den voorsz. dato aen my geaddresseert daer van iets is gewagende, weshalven ick my verobligeert vinde, U Ed. midtsdesen te repeteren, dat ick aen deselve ende den Heer *van Slingelandt*, gesaementlyck twee distinċte brieven hebbe geschreven in dato den 22. ende 23. der verleden maendt, respective, met vast vertrouwen, dat beyde de voorsz. brieven U Ed. in de Vloote by den anderen wesende, souden aghterhalen, ende overhandight worden, ende dat ick sedert aen U Ed. apart nogh hebbe laeten afgaen, myne brieven van den 26. ende 30. der voorlede maendt, midtgaeders ook die van den 6. 13. 16. 20. ende 27. deser, als vertrouwende, dat U Ed. ende de gemelde Heer *van Slingelandt*, op de receptie van deselve, al van den anderen gesepareert souden wesen, ende aengesien meest alle de voorsz. brieven contineren, saeken ende consideratien van importantie, soo sal het my sonderlingh welgevalligh wesen, dat U Ed. my niet alleenlyck van de receptie derselver verwittige, maer dat U Ed. my ook op den inhoude van dien, distinċtelyck gelieve te antwoorden, ende dat U Ed. in specie mede deele, U Ed. gevoelen op de pointen daerinne vervat, hoewel deselve op den toestandt der saeken aldaer applicabel syn, wat apparentie U Ed. soude moogen te gemoet sien, om de intentie van den Staet aldaer uyt te wercken, ofte hoe verre U Ed. daeromtrent albereydts mooge hebben gereusseert, ende wat obstaculen U Ed. albereydts soude moogen wesen ontmoet, ofte by deselve nogh te gemoet gesien werden, op dat wy daer door, alhier des te bequaemer moogen werden, om de noodige deliberatien

van Staet, tot bevorderinge van U Ed. Negociatie aen te stellen, ende ten besten te dirigeren, ten minsten, om U Ed. van tydt tot tydt des te bequaemelycker te konnen informeren, van de inclinatien ende consideratien alhier bespeurdt werdende, ende op 't werck vallende, in alle 't welk ick in geen gebreecke sal blyven, nae myn uyterste vermoogen ende schuldige plight, by alle occasien te vigileren.

Uyt al 't geene ons alhier te voorenkomt, hebben wy reden, om te gelooven, dat U Ed. den Koning van Denemarcken gantsch difficiel sullen vinden, om nae eenige voorstellingen of conditien van Vreede te luysteren, anders dan gesaementlyck, ende met contentement van syne Geallieerden, gelyck ick ook niet min bedught ben, dat de Koningh van Sweden niet sal willen luysteren nae soodaenige conditien, als men alhier ten hoogsten billyck aght, ende op dat in sulcken cas de Ministers van Vranckryck ende Engelandt met U Ed. moogen sympatiseren, ende door gesaementlycke kraghtige officien 't werck doorgebraght werden, soo laeten wy niet sonder intermissie alle efficacieuse devoiren aen te wenden, ten eynde de Ministers van beyde de hoogstgemelde Staeten, by de Heeren haere respective Superieuren moogen werden gelast, om nevens U Ed. te laboreren, ten eynde de Poolsche Vreede te gelyck getroffen, ende het werck tusschen Sweden ende Denemarcken soo nae aen het Bromsebroosche-Tractaet gebraght mooge worden, als 't eenigsints doenlyck sal wesen, immers dat men in allengevalle den Koningh van Denemarcken doe behouden Drontheim ende Bornholm, ende syn Majesteyt liberere van alle pretense beloften, nae dato van het Rotschiltsche-Tractaet van deselve geëxtorqueert.

Ende voorwaer als men de reden ende billyckheyt mitsgaeders het ooghmerck van 't Tractaet, den 21. May laetstleden tusschen de drie Staeten alhier in 's Gravenhaege gesloten, te reghte insiet, soo dunckt my dat de intentie van desen Staet in dien deele daer uyt volkomentlyck kan werden gejustificeert.

Want voor eerst, soo moet het fondament den grondtslagh van de handelinge tusschen beyde de voornoemde Koningen volgens het eerste Artikel wesen het Rodtschildtsche Tractaet, in termen van 't welcke het den Koning van Sweden onmogelyck is te herstellen ende te leveren de Landen ende de Plaetsen die deselve Koningh verwoest, verbrandt ofte andersints geruïneert heeft, het welcke dienvolgende met een equivalent moet werden gesuppleert; welck equivalent, niet sortabelder kan werden gevonden, als door 't laeten ofte overgeven aen den Koningh van Denemarcken van eenige Landen, die andersints volgens den innehoude van 't voorschreve Rotschildtsche-Tractaet den Koningh van Sweeden gecedeert, ende overgedraegen syn.

Ten anderen is met alsulcken insight in 't tweede Artikel, soo wel van 't voorsz. eerste concept als van 't voorsz. gesloten Tractaet gevoeght geweest, de clausule U Ed. bekendt.

Ten Derden, is ook in sigh selven ende sonder aenschouw te nemen, op 't voorsz. Tractaet van tastelycke billyckheydt, dat de Koningh van Sweeden aen die van Denemarcken, wat te goede kome, over de excessive schaeden, die deselve eerst door 't verblyf van de Sweedtsche Troupen in syne Landen, langen

langen tydt nae de beloofde evacuatie, ende naederhandt nogh door de onreghtvaerdige nieuwe invasie heeft gesupporteert, behalven, dat de Koningh van Denemarcken niet sonder de hooghste hardigheydt soude kunnen abandoneren syne trouwe Onderdaenen, die met hazardt van goedt ende leven de Magt van Sweeden afgeworpen, ende haer wederom, onder de gehoorsaemheyd van Denemarcken gebraght hebben; ende behoorde vooral de Republyck van Engelandt, nevens desen Staet daer toe te laboreren, die in de Navigatie ende Commercie op Drontheim mede merckelyck is geintereſſeert, ende in 't voorleden jaer de ongemacken van de verhoogde Tollen, onder de handt van Sweden albereydts heeft gevoeldt.

U Ed. gelieve de boven geëxpreſſeerde redenen, niet soodaenigh aen te nemen, als of deselve hier ingevoeght waeren, om deselve Argumenten te ſuppediteren, in een materie daer U Ed. by ſigh ſelven met beter ende meerder redenen is gemunieert, maer alleenlyck om daer door te kennen te geven, myne bekommerniſſe omtrent U Ed. Negociatie, daer uyt ontſtaende, dat ick my inbeelde, dat de Koningh van Denemarcken ſigh tot de voorgenoomen Vreede geenſindts door perſuaſien ſal willen laeten diſponeren, ende dat ick gantſch hardt, midtsgaeders nae de tegenwoordige inclinatie van de Regenten, alhier ondoenlyk aghte, dat deſen Staet den hooghſtgemelden Koningh door ontreckinge van ſeccourſſen, of anderſindts tot overgifte van de voornoemde Plaetſen, ende tot preſtatie van de voorgeroerde geëxtorqueerde beloften, die in allengevalle, ook buyten, jae genoeghſaem tegens 't voorſchreve Rotſchildtſche-Tractaet ſtrydig ſyn, ſoude helpen conſtringeren; daer van ick met verſcheyde voorgaende poſten den Heer Ambaſſadeur *Nieupoort*, ook hebbe gewaerſchouwt, op dat hy moghte procureren ende uytwercken, dat de Plenipotentiariſen van de Republycke van Engelandt derwaerdts te ſenden, daeromtrent conform de intentie van deſen Staet, ende de notoire billyckheydt gelaſt ende geinſtrueert mogen worden.

De jongſt ingekomene brieven van den Lieutenant-Admirael, hebben de Regeringe alhier vry wat ontſteldt, ten opſigte de gemelde Heer daer by ſchyndt te preſupponeren, dat hem geduurende de bekende drie weecken de handen ſouden weſen gebonden, ſoo verre, dat hy niet ſoude vermoogen te helpen defenderen de Eylanden van den Koningh van Denemarcken tegens de aggreſſien van den Koningh van Sweden, ende hebbe ick U Ed. onder recommandatie van behoorlycke meſnagie, hier nevens tot deſſelfs naerightinge wel willen communiceren, wat ick daer over met de jongſte poſt aen den ſelven Heer geſchreven hebbe.

Waer by voor deſe reyſe niets wetende te voegen, als dat de Heeren Staeten van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt tegens den 2. July toekomende ſyn beſchreven, ſal ick hier mede afbreecken en verblyven,

Edele Geſtrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 30. Juny 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, uyt 't Fregat St. Jan in 't Kattegat seylende, den 2. Juny 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

DE Missive dewelcke het U Ed. gelieft heeft my de eere te doen van te schryven in dato den 22. der voorleden maendt is my wel behandight ende de innehoude van dien eerst by monde ende naederhandt ook schriftelyk gecommuniceert aen den Heer Vice-Admirael *de Ruyter*, omme te strecken tot desselfs naerightinge ende instructie.

Onder de stucken my mede gegeven tot uytvoeringe van haer Hoog Mogende ordres, hebbe ick tot geen minder verwonderinge als leedtwesen bevonden, dat het pouvoir noodigh om te perfectionneeren de gerequireerde elucidatien op het Tractaet tot Elbingh gesloten, waere gedesidereert, weshalven ick versoeke, dat U Ed. de moeite gelieve te nemen, ende te besorgen, dat 't selve my ten spoedighsten toegesonden magh worden, als mede de Resolutie van haer Hoogh Mogende genomen op het Provinciael advies van haer Ed. Groot Mog. in dato den 23. July des jaers 1658. in cas deselve in eenige puncten soude mogen bevonden werden te discreperen van het project van de voorsz. elucidatien ende interpretatien in den jaere 1657. tot Thoorn ontworpen, ende in dewelcke geseyde Resolutie bevonden wordt geinsereert te syn. Door manquement van stof, sal ick my gedraegen tot 't gundt ick directelyck aen de hooge Regeringe by desen schryve. Ben ten hooghsten bedroeft, dat ick myne reyse met geen meerder spoedt kan avanceren. Aen het Hof van den Koningh van Sweeden aengekomen synde, sal ick niettegenstaende het voorsz. defect van pouvoir traghten, ende onder Godes genaedigen zegen uytwercken de gedesidereerde elucidatien, immers myn uyterste vermogen daer toe aenwenden. Waer mede nae myn gedienstelycke gebiedenisse in U Edts. goede gratien blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Uyt 't Fregat St. Jan in 't Kattegat seylende den 2. Juny 1659.
Raptissime.

P. S.

De Heer *Vogelsangh* ende *van Haeren* syn voor eenige daegen by my aen boordt

boordt geweest, naederhandt haer wederomme van de Vlooten gesepareerdt. Soo datelyk krygen wy desselfs Schip wederomme in het gesight, hoope haer Ed. nogh desen dagh te spreecken.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 30. Juny 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

UEdts. Missive van den 2. deser lopende maendt geschreven in 't Fregat St. Jan seylende in 't Kattegat is my gisteren wel ter handen gekomen, ende sal U Ed. door de aenkomste van den Heer *de Hubert* voldaen syn op 't eerste punct daer inne U Ed. myn officie is requirerende, hebbende den gemelden Heer *de Hubert* het gewenschte pouvoir in twee distincte formen gecoucheert van hier mede genomen; ende wat het andere punct belanght gaet de gerequireerde Resolutie van haer Hoogh Mogende in dato den 25. July 1658. hier nevens in forma autentyc.

Uyt alle 't geene ons hier te vooren komt, hebben wy reden om te geloven.

N. B. Al het volgende van woordt tot woordt het selfde synde als 't geen de Heer Raedt-Pensionaris *J. de Witt*, hier voor op pag. 26. aen den Heer *Vogelsangh* heeft gemeldt, soo is 't onnodigh 't selve hier te repeteren.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 7. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

ALhoewel ick tot nogh toe niet eenen particulieren brief van U Ed. hebbe ontfangen, in antwoorde van de myne, die ick sonder intermissie aen U Ed. hebbe laeten afgaen, ende naementlyck den 22., 23., 26. ende 30. May 6., 13., 16., 23., 27. ende 30. Juny voorleden soo wil ick eghter geensints vertrouwen, dat U Ed. myne correspondentie (die ick volgens myne instructie verplight ben met U Ed. te onderhouden, ende veeltyts met afkortinge van myne naghtrust moet geschieden) soude mogen verveelen ofte by U Ed. uyt dien hoofde met geene reciproque correspondentie bejegendt werden, maer wel eer, dat de swaere bekommernissen daer inne ick U Ed. advisen aen den Staet, van den 13., 18. ende 23. soo onder publyck addres, als onder addres aen den Heer Griffier *Ruysch* ende my overgekomen bespeure, dat deselve door den toestant der saeken aldaer, ende de bejegeninge U Ed. van alle kanten voorgekomen, sal wesen geraeckt, deselve de lust sullen hebben benomen, om voor als nogh in de voorsz. onse particuliere correspondentie myn verwagten ende verlangen te voldoen, konnende anders sints niet twyfselen, of U Ed. moeten al voor dato van den 23. verscheyden van myne parti-

culiere brieven ter handen gekomen syn, ten minsten seeckerlyck die geene, daer mede ick den Heer *Hubert* voor U Ed. gechargeert hadde.

Wy hebben uyt de voorsz. publycke advisen, daer van de eerste niet voor den 4. deses alhier syn ontfangen met verwonderinge ende merckelycke bekommernisse bespeurdt, dat de Koningh van Denemarcken absolutelyck blyft refuseren van sigh in eenige handelinge in te laeten, anders, dan met ende nevens syne Geallieerden, ende sulcks de geprojecteerde handelinge verschuyft of afwyst nae Brouwnsbergh in Pruyssen, niettegenstaende syne Majesteyt wel bewust is, hoedaenigh het agtste Artikel van het Tractaet den 21. May laetstleden tusschen de drie Staeten alhier gesloten dienthalven is disponerende, ende dat de voorsz. exceptie daer by in effecte met onderlinge toestemminge van deselve drie Staeten albereydts afgewesen ende gerejecteert sy.

Op de innehoude van de voorsz. U Edts. adviesen is den 5. deses door Commissarisen van haer Ed. Groot Mog. gebesoigneert, ende wat 't advies van de Heeren van de Ridderschap in 't voorsz. particulier besoigne, dat de Koningh van Denemarcken door alle bedenckelycke, persuasien, wegen, ende middelen, in conformiteyt van 't voorsz. Tractaet behoorde te werden gedisponeert, gepresseert ende effective gebraght tot de voorgeroerde geprojecteerde onderhandelinge; maer aengesien niet alleenlyck het werck van Uwer Ed. Negotiatie, maer ook voornaementlyck dat van de Vlooten nae 't oordeel van haer Ed. was van de hooghste importantie ende gewighte voor desen Staet, ende dat het selve werck eghter mede was van die natuere, dat daerinne daegelycks merckelycke veranderingen waeren voorvallende, ende sulks dienaengaende alhier niet wel met vrught positive, ende precise Resolutien konden werden genomen, gemerckt doorgaens voor het arrivement van de voorsz. Resolutien, of gantsch niet of immers niet *in terminis* applicabel souden wesen, dat over sulcks by den Staet nootsaeckelyck generaele ende ampele last ende autorisatie behoorde te werden gegeven, om op alle voorvallen ende incidenten, ende voornaementlyck op die geene, daer op niet sonder merckelyck versuym regres tot de Heeren Principaelen konde werden genomen, finaelyck te resolveren ende te disponeren, sulks als nae exigentie van saeken in conformiteyt van 't voorsz. Tractaet tusschen de drie Staeten geslooten, ende nae de bekende inclinatie van haer Ho. Mogende tot effectuelycke uytwerckinge van den Vreede bevonden soude werden te behooren; ende dat dies te meer, vermidts het werck aldaer niet nae de letter van de Resolutien van desen Staet alleen, maer met onderlingh concert van de Ministers van Vranckryck ende Engelandt, midtsgaeders nae de humeuren ende toestant der saecken van de Koningen van Sweden ende Denemarcken sal moeten gemanieert werden, maer geconsidereert, dat soodaenige last ende autorisatie soude wesen van de hooghste bekommernisse, ende gantsch beswaerlyck voor de Ministers, daer toe afgesonden, dat men derhalven nogh een goedt aental van Plenipotentiarisen en daer onder nogh ten minsten drie of vier uyt de Provintie van Hollandt soude behooren derwaerts aen te senden, omme alsoo dat groote ende bekommerlycke werck, mitsgaeders den ondanck die by quaeden uytval 't gunt Godt verhoede, daer van soude staen te verwaghten, met gemeene schouderen af te draegen; ende

dat

dat U Ed. middelerwylen alsboven kraghtelyck souden blyven laboreren, om den Koningh van Denemarcken van de voorgeroerde syne ongefondeerde exceptie te doen desisteren, ende sigh ten minsten by provisie in de voorgeslaegene handelinge in laeten, ende was 't doenlyck door eene generaele cessatie van hostiliteyt te Waeter ofte andersints op de bequaemste wyse te procureren, dat de Koningh van Sweden middelerwylen op die van Denemarcken niet meer quaeme te occuperen, met welck voorsz. advies van de welgemelde Heeren van de Ridderschap op de meeste Leden van 't besoigne haer hebben geconformeert, sulcks dat daer op door advies van Commissarisen de conclusie is gevallen, ende 't rapport dien conforme gedaen, 't welck by de Leden generaelyk *ad referendum* overgenomen synde, sal daer op niet voor Woensdagh toekomende, die wesen sal den negenden deser naeder deliberatie aengesteldt, ende ten principaelen geresolveert konnen worden; ondertusschen syn boven dien nogh verscheyde discoursen tusschen de Leden van 't voorsz. besoigne gevallen, op 't landen van de Militie binnen Coppenhaege, mitsgaeders op 't employ van 's Landts Vlooten, maer aengesien de meergemelde Heeren van de Ridderschap, ende meer anderen oordeelden, dat om redenen voorsz. seer difficielyk van hier dienthalven iet positive geresolveert konde werden boven 't geene daeromtrent in voorgaende ordres is vervat, daerop presumeerden, dat de voorsz. Militie albereydts gelandt soude wesen, soo is ook dienaengaende geen naeder besluyt ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mog. gevallen, maer alles tot op den voorsz. 9. deser uytgestelt.

Welgemelde Heeren van de Ridderschap, hebben tot adstructie van 't voorsz. derselver advis in den eersten gerepresenteert, in wat termen het geheele werck tegenwoordigh was staende, ende naementlyck, dat de Vloote van Engelandt, eygentlyck als een Vloote van de twee maghtigste Staeten, naementlyck, van Vranckryck ende Engelandt, derwaerdts was gesonden, *Auxilio Regi Sueciæ*, op eene voorgaende verseeckeringe van Vranckryck, den 3. February deses jaers, by een formeel Tractaet gecorroboreert, van formeelyck te sullen treeden in openbaere rapture met die geene, daer mede Engelandt uyt oorsaecke, ende ter occasie van de voorsz. gesondene Vloote in Oorlogh soude moogen geraecken, ende hebbe ick U Ed. hier nevens onder recommandatie van behoorlycke mesnagie, wel willen toesenden extract, om sigh daer van ten besten van den Staet te moogen dienen, sulcks ende daer 't behoordt, ende hebben haer Ed. vervolgens daer op gerepresenteert, de inevitable ongemacken ende swaerigheden, die vooreerst den Koningh ende 't Ryck van Denemarcken tot haere totale ruine, ende vervolgens desen Staet mede grootelycks staen over te komen, in cas de Vreede niet promptelyck, ende met vigeur in conformiteyt van 't voorsz. Tractaet, den 21. May laetstleden alhier in den Haege gesplooten, aldaer uytgewerckt ende doorgedrongen werde, applicerende haer Ed. daer op in substantie, de Considerationen ende Argumenten die ick U Ed. den 26. May voornoemt in 't lange overgeschreven hebbe.

Dat voorts op de voorsz. exceptie van den hooghstgemelden Koningh van Denemarcken by desen Staet, gantsch geen reguardt konde werde genoomen,

soo om de redenen, die ick U Ed. mede in 't lange den voorsz. 26. May hebbe overgeschreven, als voornaementlyk ook, dat het selve cas by 't voorschreve 8. Artikel van 't meergeroerde Haegsche-Tractaet was gedecideert, welcke volgende als nu de Actien van den Staet moesten gedirigeert worden, maer dat ook boven dien haer Ed. niet konden bevroeden, dat de voorschreve exceptie in 't reguard van den Koningh van Denemarcken, selfs eenigh fondament hadde, ende sulcks niet anders als voor een gesoght pretext konde werden aengesien, ende opgenoomen; want vooreerst voor soo veel de Keyser belanght, dat haer Ed. niet en wisten, dat de Koningh van Denemarcken daer mede eenige Confederatie hadden tot soodaenige verbintenisse, dat syn Koninghlycke Majesteyt geene Ouvertures tot Vreede soude mogen aenhooren sonder consent van den Keyser, ende wat my belanght ben ick ook volkomentlyck van 't selve gevoelen, als meynende wel geinformeert te syn, dat de hooghstgemelde Koningh over twee maenden of daeromtrent nogh geene sodaenige verbintenissen met den Keyser aengegaen hadde, ende niet konnende gelooven, dat syne Majesteyt albereyts kennisse hebbende hoe sorgvuldiglyck altydt by haer Hoogh Mogende wierde gelaboreert tot dessselfs preservatie, sigh eghter met opset daer tegens met den Keyser soude hebben willen ligueren, ende sulcks wetens ende willens, buyten eenige de alderminste noodtsaeckelyckheydt sigh selven de handen binden, om van 't beneficie van haer Ho. Mog. voorsorge niet te mogen gauderen, alhoewel de Heer *Rosewinge* in 't begin van de voorleden maendt aen den Heer Ambassadeur *Nieupoort* (soo deselve my adviseert) voorgelesen heeft een brief van den Heer Ryks-Hofmeester, daer by syne Excellentie hem adviseerde, in cas haer Hoog Mog. in den Haeg met Vranckryck ende Engelandt quaemen te sluyten, syne Majesteyt alsdan sigh naeder met den Keyser soude ligueren; ende of mogelyk sulcks buyten alle vermoeden, ende met de hoogste kleynaghtinge van desen Staet moghte wesen geschiedt, soo dunkt my, dat haer Hoog Mog. des te meerder reghtvaerdige redenen souden syn gegeven, om sigh tegens 't effect van soodanige onreghtmaetige, ende voor haer soo smadelycke verbintenisse te opposeren, ende hadde ick al verwaght, dat wy door U Ed. op de waerheydt ende reghte gelegentheydt van deselve saeke, met de voorgeroerde brieven souden geinformeert geweest syn, te meer, vermidts U Ed. by 't vyfde Artikel van derselver Instructie gelast syn op soodaenige Negociatien een waekende ooge te houden, ende 't besluyt ofte 't effect van deselve nae vermogen te verhinderen; waer op nogh geene informatie ontfangen hebbende, bidde ick U Ed. met den aldereersten over te schryven, wat U Ed. dienthalven magh hebben ondervonden, of op U Edts. arrivement iets met den Keyser sy geslooten geweest, immers of daer over U Edts. aenkomste, ende op wat dagh de Ratificatie was of naederhandt sy uytgewisselt, 't welck ick niet ende kan gelooven; U Ed. soude my oock verobligeren met de oversendinge van de copien der Tractaeten ende Verbintenissen, daer op de Koningh van Denemarken de voorsz. syne exceptie is fonderende.

Wat nu wyders Poolen belanght, hebben haer Ed. in 't voorsz. besoigne daerop geallegeert geinformeert te wesen, dat wel tusschen deselve ende den

Ko-

Koningh van Denemarcken eenige soodaenige verbintenisse by Tractaet was gemaekt, maer dat het Ryck of de Republycke van Poolen het selve Tractaet alleenlyck om de clausule van deselve verbintenisse nooit hadde willen ratificeren, gelyck U Ed. dan ook uyt de bygeleyde copye gelieve te vernemen, dat nogh op den 20. May laetstleden, wesende 's daeghs voor 't sluyten van 't voorsz. Haeghsche Tractaet, daer over uyt den naem van den Koningh van Denemarcken aen de Gedeputeerden van den Koningh ende 't Ryck van Poolen is geëxpostuleert, sulcks dat het van de hooghste onreghtmaetigheydt wesen soude den Koningh van Denemarcken, om syne beste Vrienden te chocqueren, ende syne eygene ruïne te procureren, sigh soude binden aen een Tractaet ende speciaelyck aen die clausule van 't selve, daer aen syn mede Contractant niet reciproquelyck verbonden is, ofte verobligeert wil syn: In dier voegen, dat de geheele verbintenisse dan soude aenkomen op den Keurvorst van Brandenburgh; dan alsoo deselve Heer Keurvorst soo wel is een Vriendt ende Geallieerde van haer Hoogh Mog. als van den Koningh van Denemarcken, jae dat haer Ho. Mog. vry meerder in dessels subsistentie ende preservatie van syne Haevenen syn geinteresseert als de Koningh van Denemarcken, soo heeft hem, onder correctie, syne Majesteyt dienthalven niet meerder te formaliseren, als haer Hoog Mog. selfs, maer 't geene in dien deele decisoir is, soo hebben de drie Staeten by 't voorsz. Tractaet in 't reguardt van den Heer Keurvorst abondantlyck geprospicieert; op alle welcke redenen ende meer anderen, die by haer Ed. wel syn geallegeert, maer die te lange souden wesen, alhier te repeteren, ende die U Ed. by sigh selfs wel sal weten, *pro re natâ* te appliceren, die dan ook geensindts wil twyffelen, of U Ed. sal den hooghstgemelden Koningh weten te overtuygen van syn ongelyck, immers dat syne Majesteyt wysselyk sal gelieven te considereren dat het nu, tot voorkominge van syne totaele ruïne vermidts de evidente noodt, ende 't aenporren van soo magtige Staeten, jae van syn beste soo niet eenighste Vrienden selfs, alsoo sal moeten wesen; welcke consideratie van noodt den hooghstgemelden Heer Keurvorst wel bekendt is in gelycke gelegentheden een wet te wesen boven alle verbintenissen, selfs boven de beëedighde plighten. Waer meede desen besluytende sal ick met hartelyck verlangen U Edts. adviesen, ende dessels particuliere consideratien op alles te gemoedt sien, ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 7. July 1659.

P. S.

Het sal nodigh syn, dat U Ed. 't elckens met de volgende Posten duplicaeten sende van de brieven met de voorgaende Post afgestuert, aengesien de brieven somwylen wel de jongere voor de oudere aenkomen.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Elseneur den 17. Juny 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hadde gehoopt, dat ick U Ed. by deesen tegenwoordigen soude hebben konnen geven pertinente ende gecircumstantieerde advertentie van den toestandt van onse Negociatie in het eene ende het andere punct ons aenbevolen, ende met eene wat van het succes van dien ter intentie van haer Hoog Mogende goede ende salutaire oogmerk stonde te verwaghten, maer tot myn groot leedtwesen, is in het important werck van de bevredigingе der hooghstrydende partyen niet veel geadvanceert, vermidts Denemarcken alsnogh persisterende by voorig sentiment, toont dienthalven niet genegen te wesen, welken aengaende, alsoo U Ed. ongetwyffeldt in alle syne Leden ten vollen geinformeert suldt wesen door de Heeren haer Hoogh Mogende Extraordinaris Gedeputeerden aen dat Hof, sal ick my met U Edts. permissie daer toe refereren; aen dit Hof toont men uyterlyck een volvaerdige genegentheydt, omme den Oorlogh te termineren met een eerlycken ende verseeckerden Vreede op den voet ende het fondament van het Rodtschildtsche Tractaet, ende omme wyders alles in te willigen 't gunt geoordeeldt sal werden redelyck te syn; het is te verwonderen, dat wy nae soo veel opereuse besoignes desen aengaende in 's Gravenhaege gehouden, ende het sluyten van soo solemneel ende formeel Tractaet tusschen de drie Staten, gedestitueert vinden absolutelyck van de coöperatie van Vranckryck, ende genoeghsaem van Engelandt, synde van de eerste in desen Gewesten geen Ministers altoos gequalificeert tot de Negociatie, ende van de tweede niemant aen het Hof van Denemarcken onse meeste bekommernisse sal wesen in het prolongeren van den termyn ons by het bewuste Tractaet geprescribeert. Ick bevinde in dese gelyck in veele andere gelegentheydt, dat in saecken van soodaenigen natuer niet wel iets seeckers kan worden gedetermineert, by abstructive speculatien, in sonderheydt, soo wanneer de toestemminge van anderen, dewelcke principaelyck syn geinteresseert, daer by moet komen. Wy sullen niet naelaeten met de meeste circumspectie ons mogelyck, de saecken soodaenigh traghten te manieren, ende te beleyden, dat deselve ter intentie van haer Hoog Mogende ende tot de meeste advantagie van Denemarcken nae de tegenwoordige constitutie kome uyt te vallen: Raeckende het Tractaet tot Elbingh geslooten ende de elucidatien daeromtrent gerequireert, meyne ick met meerder seeckerheydt te konnen geloven, dat wy wel light dienaengaende sullen obtineren haer Hoogh Mogende ooghmerck omtrent het beleydt, van welck punct wy ons insgelycks met die omsightigheydt sullen comporteren, dat by ontstentenis van den Vreede tusschen de twee Noorder Koningen aen haer

Hoogh

Hoogh Mogende de faculteyt niet benomen worde, om Denemarcken van alle oppressien kraghtiglyck te helpen bevryden; Wy hebben de eere gehadt, met syne Majesteyt selfs op dat subject in die discoursen geweest te syn, ende by die gelegentheydt ons in 't langh en breedt te extenderen, met allegatie van alle redenen tot justificatie van haer Hoogh Mogende Proceduëren dienende, ende alsoo ten selven tyde syne Majesteyt geliefde wederom op te haelen, een groot gedeelte van de klaghten in desselfs declaratie vervat, ende aen my toegesonden voor myn arrivement alhier, hebben wy de vrymoedigheydt genomen, om alle deselve in beleefde, dogh niet te min ernstige ende serieuse termen te debatteren, blyvende eghter sorghvuldighlyck binnen de limiten van 't respect, 't welck wy schuldigh syn aen den Persoon van syn Koninghlycke Majesteyt, waer over verscheyde redenen ter eenre ende ter andere syde gewisseldt synde, hebben wy in alle ootmoedigheydt de reverentie gedaen, ende van syne Majesteyt ons afscheydt genomen, synde ontfangen ende gedimitteert met sonderlinge betuyginge van toegenegentheydt. Onse eerste Conferentie met de Koninghlycke Commissarisen is doorgegaen met de remarques over onse respective Pouvoirs; in dat van haer Hoogh Mog. wierdt geconsidereert dat de naem van den Koningh, midtsgaeders desselfs Titels waeren geomitteert, dat niet en wierdt bevonden daerinne eenige mentie gemaeckt te worden. *De componendis simultatibus & dissidiis inter Regem Sueciæ & Fœderati Belgii Proceres obortis, de reconciliatione, multo minus de satisfactione damnorum*, boven ende behalven eenige remarques van minder importantie; wy hebben aengenomen, dat eenige van deselve souden werden geredresseert, ende naementlyck soodaenige in dewelcke wy verseeckert waeren, dat by haer Hoog Mogende geen swarigheydt soude werden gemaeckt, andere dewelcke van meerder insighte ende ons oordeels essentieel waeren, hebben wy kraghtighlyck gecontradiceert, ende de Heeren Koninghlycke Commissarisen door de gewighte van onse redenen, soodaenigh gepermoveert, dat deselve niet alleen daer aen hebben gelieven te subsidereren, maer ook aengenomen, dat het Pouvoir van syne Koninghlycke Majesteyt dien conformelyck soude werden gealtereert ende daer nae gedresseert.

Of wy nu in allen deele sullen konnen obtineren, 't gunt in den jaere 1657. tot Thoorn in Pruyssen is geconsenteert, weet ick niet; wy sullen niet naelaeten dienthalven aen te wenden alle mogelycke ende efficacieuse devoiren, ende de soodaenige middelen ende motiven te gebruycken, dewelcke wy sullen oordeelen van de meeste persuasie te wesen ter intentie van haer Hoog Mog. Maer genomen by de Heeren Sweedtsche Commissarisen finaelyk geinsisteert wierde, dat de Goederen uyt het Ryck van Sweden uytgevoert werdende, souden moeten vertoldt werden nae de dispositie van de Tol-lyste de anno 1645. dat mede eenige difficulteyt wierde gemoveert, ten regarde van het aenbrengen ende warderen der Goederen in Sweden ingevoerdt wordende, ende de naerightinge ofte aenslaegen ter dier oorsaecken te doen ten behoeve van den Koningh, mids daer vooren boven de aengegevene waerde, nogh een vyfde van dien, soude moeten werden uytgekeerdt, dat ten derden niet konde wor-

den

den geobtineert, dat by schriftelycke Acte aen haer Hoogh Mogende dat contentement wierde gegeven, dat nae expiratie van het Octroy aen die van de Pick- en Teer-Compagnie geen continuatie van dien geaccordeert ofte ingewillight soude worden; Ten vierden, dat alsnogh wierden aengehouden, dat de gemonteerde Sweedtsche Schepen Zout in Sweeden brengende, den Tol souden mogen blyven betaelen in de Sondt, aghtervolgende de Privilegie dienthalven aen deselve gegeven by Koninginne *Christina*, ofte iets anders van gelycke nature, soude ick wel versoecken van U Edts. considheratien *in eventum*, ofte het buyten vermoeden ons moghte bejegenen gediendt te wesen, of wy souden moeten syn van die delicate speculatien, dat wy daeromme niet souden aennemen de andere puncten in de geseyde elucidatien influerende, ende dewelcke van meerder essentie syn, daerenboven wenschte ick wel, dat dewyl haer Hoog Mogende hebben gelieven te ratificeren het Tractaet tot Elbingh gesllooten; dat haer Hoog Mog. Acte van ratificatie moghte gedateert worden binnen den tydt dat de ratificatie, agtervolgende het geseyde Tractaet, hadde moeten geëxtradeert syn, alsoo ick vreese, dat gelyck voor desen daerop van wegen den Koningh geinsisteert is, wel light 't selve nu wederomme geurgeert sal worden. Waer mede eyndigende sal ick U Ed. in de Protectie Godes bevelen, ende nae myne gedienstige gebiedenisse blyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende
geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Elseneur den 17. Juny 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Elseneur den 17. Juny 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Ed. sal uyt de nevensgaende aen haer Ho. Mog. verstaen, hoedanige Resolutie by den Koningh van Denemarcken ende die van desselts Raeden genomen is op de ouverture van den Vreede die tusschen de twee Noorder Kroonen van wegen haer Hoog Mogende is gedaen. Wy worden niet minder tot onse verwonderingen als droefheydt, geinformeert, dat men gemeyndt

gemeyndt soude wesen by die Resolutie onveranderlyck te blyven. Ende alhoewel myns oordeels klaer ende evident is, wat de drie Staeten onderlinge geconvenieert hebben, dat in soodaenigen geval soude moeten gedaen worden, ende het vierde Artikel van 't bewuste Tractaet op klaere termen is gecoucheert, soo wenschten wy eghter liever te verstaen de naeder dispositie van haer Hoogh Mogende als ons oordeel ende decisie dienaengaende te geven, dat my particulierlyck aengaet, sal soo veel in myn vermogen is, de saeken soodaenigh manieeren, dat de onheylen dewelcke ter saecken van dien Denemarcken souden mogen overkomen, aen niemandt als haer selven hebben te imputeren, ende niet by ons gedaen 't gunt als een contraventie van 't geconvenieerde tusschen de drie Staeten soude konnen werden opgenomen, ende waer door wy souden worden geëngageert in eenige onlusten ofte met Engelandt ofte Vranckryck. Waer mede nae myne seer gedienstelycke gebiedenisse, blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende
geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Elseneur den 17. Juny 1659.
Raptissime.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Elseneur den 21. Juny 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

IN hoedaenige puncten de saeken tusschen de hooghstrydende partyen staen, ende hoedaenige apparentie daer sy tot het succes van een spoedige Vreede ter intentie van de drie Staeten sal U Ed. gelieven te verstaen uyt de respective Missives soo van de Heeren aen 't Hof van Denemarcken als van ons aen de hooge Regeringe directelyck geaddresseert. Ick ben bedught, dat Denemarken finaelyck sal opiniatreren ende persisteren by haer gemoveerde difficulteyt onder pretext van haere Geallieerden ende hoope soo ick vastelyck gelove, dat haer Hoogh Mogende secours binnen Coppenhaege gebraght sal worden. Ick sie de saeke vol bekommerlycke perplexiteyt, aen de eene syde een abandonnement van de Stadt van Coppenhaege door onttreckinge van secours, ende

de vervolgens deselfs onvermydelycke ruïne, in cas by vorder refuys, men gemeynt soude wesen sigh te gedraegen nae den teneur ende het dispostyf van 't vierde Artikel; aen de andere syde, soo men niettegenstaende Denemarcken sigh niet soude gelieven te laeten disponeren tot een particuliere Vreedehandelinge met Sweden op den voet van 't Rodtschildtsche Tractaet, men onderstondt nae de expiratie van drie weecken Coppenhaege te secoureren, ende vorders den Koningh ende 't Ryck van Denemarcken te assisteren soude men te vresen hebben eenige sinistre bejegeninge met de Republycke van Engeland, alsoo ongetwyffelt 't selve, soo by Engelandt als Vranckryck, opgenomen soude worden voor een notoire contraventie ende infractie van 't geseyde Haeghsche Tractaet, omme welck laetste te voorkomen, ende met eenen Denemarcken met wat meerder naedruck ende klem traghten te permoveren tot 't gunt by de hooghstgemelde drie Staeten geoordeeldt is geweest redelyck te syn, de tydt aen beyde Vlooten gepresscribeert met eenige daegen soude konnen worden geprolongueert, waer inne ick geensints twyffele, of sal door den Minister van Engelandt gecondescendeert worden, maer omme myn geringh sentiment, met U Ed. permissie ende onder de confidentie, dewelcke ick de eere hebbe met U Ed. te cultiveren, rondelyk te verklaeren, soo ben ick van opinie, dat selfs door het onthouden ende ontrecken van secours aen die geene van de hoogstrydende partyen, dewelcke sal recuseren den Vreede aen te gaen onder eerlycke ende equitabile conditien, het salutair ooghmerck van de meerhooghgemelde drie Staeten niet en sal worden geconsequeert, maer dat omme 't selve effective te obtineren, gedaght diende te worden niet alleen op expedienten blyvende in negative termen, maer soodaenige dewelcke waeren van daedelycke operatie, welcken aengaende in gevalle de twee Republycken in confidentie met den anderen quaemen te concerteren, wel light soodaenige middelen souden konnen werden beraemt, ende vervolgens by de handt genomen, dewelcke soude wesen aen de eene syde van minder omslagh als de tegenwoordige; ende vervolgens tot soo excessive kosten niet van beyden, ende aen de andere syde van kraghtiger naedruck.

Ick meyne ook', dat alle 't gunt tot bevorderinge van den Vreede werdt gerequireert, mitsgaeders het adjustement ende het sluyten van deselve, sal moeten worden geacceleereert soo haest als het mogelyck is, soo omme verscheyde respecten concernerende de Vlooten, de Militie, als onder anderen, dat ick te gemoete sie, dat by retardement ofte langer trainissement, schoon de saecke naederhant succederende, Sweden niet dan met seer groote difficulteyt sal gebraght konnen worden, omme dit Eylandt te evacueren voor het aenstaende voorjaer, waer toe het niet sal ontbreecken aen favorabele pretexten. Geduerende den tydt, dat ick onder haer Ed. Groot Mog. Vloote ben geweest, hebbe ick den Heer Vice-Admirael ten vollen geinstrueert van haer Hoogh Mog. intentie, ende naederhandt 't selve by Missive gecontinueert, hebbe mede niet naegelaeten op voorvallende gelegentheyt myn sentiment, soo aen syn Ed. als aen den Heer Lieutenant-Admirael te communiceren, ende wil geensints twyffelen, of sullen beyde haer respectivelyck gedraegen, nae haer

Hoog

Hoog Mog. salutaire Resolutien ende precise ordres. De Heeren *Vogelsangh* ende *Haeren* hebben ons copye gesonden van eene Missive van den gemelden Heer Lieutenant-Admirael in dato den 15. deser, dewelcke hier nevens gaet; Waer mede nae myne gedienstelycke gebiedenisse, sal ick blyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Elseneur den 21. Juny 1659.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 7. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. twee distincte Missiven van den 17. mitsgaeders desselfs naedere van den 21. syn my nae 't afgaen van myne jonghste van den 30. der voorleden maendt wel ter handen gekomen, ende bedancke ick U Ed. ten hooghsten voor de particuliere informatie ende communicatie van desselfs consideratien, daer inne vervat, ick bemercke, dat U Ed. by de Missiven niet is adviserende hoedaenige van de myne U Ed. hebben ontfangen, hebbende tot nogh toe alleenlyck kennisse van de receptie van die van den 22. May laetstleden ende dat door U Edts. Missive van den 2. Juny daeraenvolgende, daer noghtans U Ed. verscheyde anderen van my door den Heer *de Hubert* toegebraght syn, ende ontwyffelyck ook al anderen over Lande U Ed. ter handen gekomen sullen wesen, aengesien ick niet gemanqueert hebbe U Ed. van tydt tot tydt te adviseren, ende naementlyck den voorsz. 22., 23., 26. ende 30. May, midtsgaeders den 6., 13., 16., 20., 27. ende 30. Juny voorleden, ick sal dan voortaen verwaghten, dat U Ed. my t'elckens van de receptie pertinentelyck advertere.

N.B. Hier staen wy wederom over het geene gelyckluydende is met dat aen den Heer *Vogelsangh* op den selfden 7. July 1659. geschreven, en vervolgen met 't geene aldaer niet gevonden werdt, *Viz.*

Ick sie mede wel te gemoet gelyck U Ed. in eene van de voorschreve desselfs Missiven is aenroerende, dat lightelyck van de syde van Vranckryck ende Engelandt op 't fondament van 't Haeghsche Tractaet sal werden geinsisteert, om den Koningh van Denemarcken voor refusant verklaerdt te hebben, maer

oor-

oordeele mede, dat U Ed. seer wysselyck hebben geconsidereert, dat het ten hooghsten tot U Ed. decharge sal dienen daer op alvoorens af te waghten de verklaeringe van de hooge Regeringe selfs; of immers, dat een punct van soo hooge importantie, ende daer over wel grooten ondanck behaeldt soude konnen worden, moge rusten op meerder schouderen; ende hebbe ick uyt de tegenwoordige contenantien van de Leden wel konnen bevroeden, dat voor U Ed. ten hooghsten te wenschen is in soo een scabreuse Negotiatie, met meerder assistentie versterckt te wesen, weshalven ick dan ook met allen ernst de handen daer aen sal houden, dat tot de voorgeslaegene versterckinge Resolutie moge werden genomen.

Ondertusschen op dat de voorsz. Ministers van Vranckryck ende Engelandt in de voorsz. haere sustenue wat gestuyt mogen werden, soo sal deselve myns bedunckens door U Ed. op soodaenige sustenuen, boven meer andere redenen fondamentelyck te gemoedt konnen werden gevoert.

In den eersten, dat in allen gevalle by Vranckryck, ende Engelandt geene sommatie, immers in soo hooge ende importanten punct uyt kraghte van 't voorschreve Tractaet soude konnen werden gedaen, voor ende aleer haere principaelen 't selve Tractaet beyde hebben geratificeert, ende dat de Ratificatien daer over uytgewisselt syn; synde nu sulcks dat de Ratificatie van Engelandt tot nogh toe niet is overgekomen.

Want of wel in 't laetste Artikel van 't voorsz. Tractaet geseght werdt, dat de executie van dien niet sal werden gedifferecrt, om de Ratificatie af te waghten, soo werdt sulcks noghtans alleenlyck geappliceert op den tydt van drie weecken in 't voorsz. laetste Artikel gementioneert; ten welcken eynde ook aldaer gesteldt is 't woordt *Interim*.

Ten anderen soo kan desen Staet niet geobligeert wesen eenige officien met ernst, veel min met naelaeten van secoursen by Denemarcken in 't werck te stellen, voor ende aleer deselve *in eventum* volkomentlyck verseeckert syn van 't effect van 't sevende Artikel van 't voorsz. Tractaet, ende sulcks van 't accomplissement van 't Elbinghsche-Verbondt met elucidatien in forma, het welck tusschen de Ministers van de drie Staeten alhier altydts eenpaerlyck alsoo verstaen is.

Ten derde, soo soude de Koningh van Sweeden alvorens sigh moeten uytlaeten op soodaenige conditien, als by de drie Staeten redelyck souden werden gekeurdt, ende de voorsz. conditien alsdan door de Heeren Mediateurs aen den Koningh van Denemarcken laeten voorhouden ende presenteren, om daer op te verstaen of die syne Majesteyt soude refuseren, 't sy op 't fondament van de voorschreve syne ongefondeerde exceptie, of andersints, maer sal myns oordeels, in het voorwerpen van soodaenige argumenten, daer mede immers met de twee laetsten van dien, myn bedunckens, advantagie ende avancement van den Vreede kan werden geconsequeert, die circumspectie dienen te werden gebruyckt, dat U Ed. sigh niet uyt en laeten in die termen, waer door deselve geseydt soude konnen werden voor haer albereydts te hebben gedecideert, dat de Koningh van Denemarcke andersints,

sints, vermidts de voorgeroerde syne exceptie, voor refusant aengesien soude moeten werden. Waer mede desen besluytende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 7. July 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Elseneur den 24. Juny 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert myne jonghste in dato den 21. deser, is door ons in 't eene noghte 't anderen punct van onse aenbevoolen last, niet sonderlinghs geadvanceert. Nopende de bevredinge van de Nooder Kroonen staet de saecke nogh in deselve termen. Sweeden spreeckt veel van een volvaerdige genegentheydt, ende geeft het selve hoogh voor, wel light, om dat men siet de opiniatriteyt van Denemarcken *atque Dani recusatæ pacis odio graventur.* Ick meyne, dat de difficulteyt van Denemarcken niet soo seer voorkomt uyt considseratien, reflecterende op desselfs Geallieerden, als wel uyt het vertrouwen in haer Hoog Mog. secours, 't welck deselve ongetwyffeldt verwaghten binnen de Stadt van Coppenhaege nae de expiratie van de drie weecken.

Het cesseren van alle hostile offensien immers te waeter, soude by Sweden ons oordeels lightelyck uyt te wercken syn, als van de syde van Denemarcken insgelycks daer toe bespeurdt werdt eenige inclinatie, maer soo lange men aldaer continueert, in het betoonen van een absolute aversie tot den Vreede, oordeel ick, dat het ten hooghsten incongru soude wesen hier te urgeren ende te willen obtineren een stilstandt van Waepenen. Wat de Nederlandtsche Koopvaerdeyschepen belanght, dienthalven hebben wy by onse jonghst voorgaende aen haer Hoog Mog. geadviseert, 't gunt wy van syne Majesteyt nopende desselfs passagie nae 't Vaderlandt hadden geobtineert. Ick ben in dit geheele werck ten hooghsten bekommerdt, ende sie te gemoet, dat indien het selve niet ende wordt gemanieert met cordate wysheydt, alsmede circumspectie, wy door eenige toevallen souden konnen werden geëngageert in soodaenige ongelegentheydt, dewelcke capabel soude syn ons lieve Vaderlandt te brengen in groot perykel, ende Denemarcken tot desselfs inevitable ruïne.

Aengaende het Elbingsche Tractaet ende 't gunt daer aen dependeert, sal wel light de meeste swaerigheydt aenkomen op de inclusie van de Princen ende Potentaeten. *Interim nobis hic res est cum hominibus contentiosis & rixosis, sæpius cum illis congressi, vix quidquam adhuc promovimus, multa in procuratoriis nostris desiderant, in pleraque, quæ non magni admodum momenti existimavimus,* *consen-*

consensimus. Totum negotium unius diei, vel & minoris temporis spatio perfici posset, si quidem serio ageretur. Nos hic terve coram Commissariis Regiis quam justa aequaque Foederatorum Procerum postulata sint demonstravimus. Waer mede nae myne gedienstiglycke gebiedenisse blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Elseneur den 24. Juny 1659.

P. S.

Nae 't schryven van dese, ontfangen wy twee distincte Missiven van de Heeren *Vogelsangh* ende *van Haeren*, in datoos respective den 23. ende 24. deser, by dewelcke haer Ed. verklaeren, dat by haer ingesien ende wel gelet synde den text van 't geconcerteerde, midtsgaeders de respective ende naeder verklaeringe dienthalven by haer Ho. Mog. gedaen in derselver Resolutie van den 22. May, sy haer bekommerdt souden vinden, den Heer Lieutenant-Admirael ende de Vice-Admiraelen in haerlieder sentiment ende verstandt te condemneren ende in 't ongelyck te stellen, ende haer insgelycks bekommerdt vinden den Heer Lieutenant-Admirael blyvende inhereren op de extensie van 't concert ende Resolutie van den 22. May haer sentiment ende interpretatie tegens dessels inclinatie tenderende mede ten dienste van den Staet als in weerwil op te dringen. Voegende gemelde Heer daer wyders by, dat sy niet konnen sien by eenige Acte geauthoriseert te syn tot de prolongantie, anders dan in cas van geëntameerde onderhandelinge, ende alsoo haer Ed. het daer toe tot nogh toe niet hebben konnen brengen, verklaeren te bevinden seer bedenckelyck daer geen ordres, of 't geen meerder is geen andere ordres, iets positive ter neder te stellen, sonderlinge reflectie genomen synde, dat by prolongatie van den gedetermineerden tydt de Koninghlycke residentie plaetse ende vervolgens 't gantsche Ryck van Denemarcken noodtwendiglyck in de uyterste noodt souden vervallen. Haer Hoogh Mogende schryven ons vorder in 't langh ende breedt, derselver verstandt over het 4. Artikel respectivelyck hen wien dat verstaen moet worden het oordeel by dat Artikel gedefereert te wesen, onder anderen met dese formeele woorden: *Wy vinden ons verplight te seggen, dat, ons oordeels, soo importante decisie niet is gedefereert van de Ministers aen de drie Staeten* in loco, *nogh veel minder aen die van de twee Staeten, maer gereserveert aen de drie Staeten.*

Staten selfs, *soo als klaerlyck blyckt ende af te nemen is uyt de woorden selfs*, reflectie hebbende *non ad Ministros trium Statuum*, *sed ad tres Status*. *Pro Corollario* versoecken meergemelde Heeren, dat wy hier souden willen sonderen, hoedaenige satisfactie Sweden, *ultra præstationem Pacis Rotschildiensis* aen Denemarken gemeynt souden wesen te geven ter saecke van de schaede sedert de gemelde Rodtschilsche Vreede aen dit Ryck gedaen.

Het gunt hier boven staet, hebbe ick geoordeeldt van myn plight te wesen U Ed. te communiceren, konnende vermidts de kortheydt van den tydt U Ed. op alles geen pertinente informatie geven.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Elseneur den 24. Juny 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

VOor den aenvangh van de Conferentie ende Besoignes met de Heeren Koninghlycke Commissarisen, hebben wy ten wedersyden gemoveert onse consideratien op de respective uytgebraghte Pouvoirs; de remarques van de syde van Sweden op het Pouvoir van haer Hoogh Mog. voor soo veel als deselve van eenige consideratie waeren, bestonden in twee puncten, naementlyck dat de naem van den Koningh van Sweeden in 't selve niet en wierdt bevonden gementioneert te syn, veel min dessels Tituls ende Qualificatien geëxpresseert, sulcks noghtans gewoon was te geschieden, ende ten tweeden, dat in 't selve niet en wierde gemeldt, de resterende *restauranda amicitia quam non modo impeditam sed & interruptam arbitrabantur*, *multo minus de reparatione damnorum injuria datorum*. Wy hebben voor soo veel het eerste aengaet geen groote difficulteyt gemaeckt, omme in dien deele syne Majesteyt te believen, considererende dat daeromtrent maer alleen eenigh bedencken soude konnen vallen op den Titul van *Dux Schamiæ*, dewelcke wy niet hebben konnen oordeelen, dat haer Hoogh Mog. souden willen ofte met eenige apparentie van redenen konnen disputeren aen hooghgemelde syne Majesteyt te meer dewyle wy weten, dat deselve niet alleen en werdt gegeven by de Ministers van andere Potentaeten, naementlyck van Engelandt, maer ook nae het Rodtschildtsche Tractaet aen Sweden geadscribeert is door Denemarcken selfs, ende voor soo veel het tweede aengaet, ende particulierlyck het eerste Lidt van dien, hebben wy geseght het selve 't eenemael superflu te wesen, doordien door het confirmeren van de *pristina Fœdera* door het illustreren ende augeren van deselve, bekraghtight met eene reële practyck ende observantie van wedersyden, *vetus Amicitia* daer door wederom quaeme te reflorescceren, ende in haer voorigen standt ende vigeur gebraght te worden, boven ende behalven dat in 't Pouvoir by ons uytgebraght, alhoewel die woorden daer in niet bevonden werden *totidem sylla-*

bis geëxpresseert, eghter allyckewel soodaenige woorden stonden, dewelcke by equipollentie het selve beteeckenden, noopende het tweede Lidt *de reparatione damnorum*, hebben wy het selve kraghtighlyck gedebatteert, ende in allengevalle by retorsie gesustineert, dat het selve maer alleen applicabel was tegens Sweeden, dat by haer Hoogh Mogende geduerende den Oorlogh met Denemarcken opgereght, niet anders gedaen was als het geene sy schuldigh ende verobligeert waeren te presteren, ende het gunt aen deselve nae 't Volckeren-Reght was gepermitteert, maer dat in tegendeel, wel gesustineert soude konnen werden eenige saecken by Sweeden ter handen genomen te syn tegens den Staet der Vereenighde Nederlanden ende dessels Traffycqueerende Ingesetenen, soo in het verleenen van Commissien als andersints, dewelcke in geenen deele accordeerden noghte met voorige Tractaeten, noghte met de reghtmaetigheydt, ende dat ter saecke van dien, wel billycke satisfactie vereyscht soude konnen werden, maer alsoo haer Hoogh Mogende ons dienthalven niet en hadden gelieven te gelasten, ende die schaeden gaeren genegen soude syn te condoneren *bono publico*, dat wy daerop niet souden insisteren, ende dienvolgende wel mogen lyden, dat het selve soude blyven buyten de respective Pouvoirs: Dogh soo het syne Koninghlycke Majesteyt bevalligh moghte wesen, dat *pro formâ* daerinne moghten influeren de woorden *de absolvendis simultatibus & componendis controversiis*, dat wy het selve wel souden mogen lyden, ende hebbende dienvolgende nae collatie van de twee Pouvoirs ons medegegeven, beyde in dato den twaelfden May, midtsgaeders ons voorgaende, waer van wy ons in Pruyssen hebben gediendt, uyt deselve gedresseert een concept sulcks het selve hier nevens gaet, versoeckende, dat U Ed. het daer heenen gelieve te dirigeren, ten eynde ons het selve ten spoedighsten in die forme van wegen haer Hoogh Mogende toegesonden magh werden, ende soo U Ed. 't selve mede soude goedtvinden, niet alleen op onse vier naemen, maer oock op den naem van den Heer *de Hubert*, ende my alleen. Waer mede nae myne gebiedenisse, blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Elseneur den 24. Juny 1659.

P. S.

Het Pouvoir van wegen Sweden uyt te brengen, sal reciproceren dat van haer Hoogh Mogende, ende in deselve termen geeoucheert werden.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris. J. DE WITT, Elseneur den eersten July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

BOven de Missive dewelcke het U Ed. gelieft heeft my de eere te doen van te schryven, onder datoos den 21. ende 22. May, my in de Vloote van haer Hoog Mogende behandight, syn my naederhandt wel geworden die van den 26. ende 30. daeraenvolgende door den Heer *de Hubert*; soo datelyk ontfange ick die van den 6., 13., 16. ende 20. Juny, uyt de laetste van dewelcke ick tot myne groote verwonderinge kome te vernemen, dat myne Missives aen de hooge Regeringe geschreven, mitsgaeders aen U Ed. tot dien tydt niet en syn ter handen gekomen, naedemael ick niet hebbe naegelaeten by alle gelegentheyt te waeter ende met alle de ordinaris Posten te Lande te schryven.

Vermidts de kortheyt van den tydt hebbe ick alle deselve veel min de bylaegen niet konnen lesen met soodaenige attentie als de merite van den innehoude van dien wel komen te vereyschen, ende sal derhalven versoecken, dat U Ed. my gelieve ten goeden te duyden dat ick voor dese mael op deselve niet en antwoorde met die punctualiteyt als wel andersints gerequireert soude worden, ende ick van gantscher herten wenschen soude, omme my te acquiteren van myn schuldigen plight ende devoir, sullende niet naelaeten dienthalven U Ed. op morgen door een expressen traghten te geven volkomen vernoegen.

Soo veel ick ter loops hebbe konnen afnemen, gaen de consideratien voor een groot gedeelte, ende wel principaelyck op de prolongatie van de drie weecken, ende wat middelerwyle soude dienen te werden gedaen. U Ed. sal uyt de voorgaenden, soo door den Heer *de Hubert* aen haer Hoogh Mogende geschreven als uyt myn successive aen U Ed. wel hebben konnen afnemen, wat wy dienaengaende met het goedtvinden van onse Heeren Colleguen hebben geresolveert, ende wyders van voornemen waeren te doen, dogh tot myn leetwesen ende apparentelyck buyten verwaghtinge van haer Hoog Mog. syn de saeken hier tusschen de twee Koningen in die puncten gekomen, dat wel light niet soo seer op de prolongatie van den tydt als wel op de executie ende prestatie van 't 4. Artikel van 't bewuste Tractaet by Engelandt sal worden geinsisteert. Ick hadde seer gaerne gesien tot voorkominge van alle inconvenienten, dewelcke ick met bekommernisse te gemoet sie, en de goede Godt genaediglyck wil verhoeden, dat de tydt nogh voor eenige daegen waere geprolongeert geweest, van welcke myn gevoelen ick moet bekennen alsnogh te wesen, niettegenstaende de contradictie van de Heeren onse Colleguen tot Coppenhaege ende de protestatien van den Heer Lieutenant-Admirael konnende niet sien, dat de Koningh van Denemarcken respuerende den Vreede ter intentie van de drie Staeten aen te gaen, sonder contraventie van 't Tractaet kan werden geadsisteert, ofte het secours van haer Hoogh Mogende gebraght

binnen Coppenhaege. Ick sal desen naght haer Hoogh Mog. Resolutien ons met dese Post ter handen gekomen, mitsgaeders U Edts. Missives ende alle de stucken tot bylaegen van dien met een aendaght ende opmerckinge lesen, ende niet naelaeten, deselve rypelyk geëxamineert hebbende, met ende nevens den Heer *de Hubert* ons sentiment cordatelyck ende ernstelyk noghmael te schryven aen de Heeren onse Colleguen tot Coppenhaege, ende aen U Ed. daer van pertinente communicatie te geven.

Nopende het Elbinghsche Tractaet ende de elucidatien dienthalven gedesidereert, meyne ick dat haer Ho. Mog. tot contentement sullen worden bejegent, ten sy eenige voorvallende incidenten 't selve komen te verhinderen, ende vertrouwe, dat dienthalven weynigh swaerigheyt soude staen te maeken, als syne Majesteyt verseeckert konde wesen van haer Ho. Mog. serieuse intentie; ick hebbe den Koningh getraght met alle redenen daer toe dienende te desabuseren van alle sinistre impressien ende umbragien, maer dat geluck niet gehadt, dat ick syne Majesteyt volkomen gerustheyt hebbe konnen geven, soo veel ick kan bemercken, heeft men hier ten Hove het gevoelen, ende deselve favorable confidentie in onse wel geintentioneerde conduite niet 't welck men voor desen van ons heeft gehadt. *Sed an nos æque prudentes quam quidem probos existiment, dubito; vereor ne metuant, nos deceptos dicipere.* In myne voorgaende oordeelde ick dat de meeste swaerigheyt soude aenkomen op de geincludeerden; voor soo veel Denemarcken aengaet sal alle bekommernisse komen te cesseren by succes van den Vreede tusschen de hoogstrydende partyen; by ontstentenisse van dien kan ick wel bemercken, dat de intentie van haer Hoog Mog. niet en is ietwes met Sweden te sluyten, waer door aen deselve benomen soude worden, de faculteyt om in faveur van Denemarcken te mogen ageren in conformiteyt van de Tractaeten ende Alliantien met dat Ryck opgerigt, maer Denemarcken blyvende opiniatreren, niet willende aghtervolgende het geconvenieerde in 's Gravenhaege ende op de invitatie van de drie Staeten aengaen een Vreede *separatim* met Sweden ende dienvolgende mede niet konnende geincludeert worden in een Tractaet met Sweden, soude ick wel wenschen in soodaenigen cas naeder geinformeert te syn, wat van haere Hoog Mogende goedtvinden soude wesen, insonderheyt dewyle nae het oordeel alhier tegenwoordigh sigh dat geval presenteert: In 't reguardt van Brandenburgh sal de meeste difficulteyt wesen, in cas deselve inclusie aennemende binnen den tydt daer toe geprefigeert Artikel 7. van het bewuste Tractaet, quaeme te gebeuren, dat de Koningh van Sweden ende de Keurvorst niet quaemen te verdraegen over derselver onderlinge differenten, noghte dat deselve door de entremise ende goede officien van de drie Staeten *à l'amiable* konde getermineert worden, in voegen dat de meergemelde Heer Keurvorst van Brandenburgh niet wierde gebraght in een goedt verstandt ende confidentie met Sweden, maer in tegendeel van dien in hostiliteyt continueerde, wat in soodaenigen geval haer Hoog Mog. gemeynt souden wesen omtrent Brandenburgh te doen, de inclusie niet aennemende, hebben haer Hoog Mog haer dienthalven verklaerdt by Resolutie van den 9. Augusty 165. . .

By eene van myne Missiven in dato den 24. der voorleden maendt, hebbe ick

ick aen U Ed. overgesonden een concept pouvoir sulck ende in dier voegen als men hier wel soude willen sien het selve gedresseert, sedert hebben wy op de instantie van de Heeren Koninghlycke Commissarisen ons by een schriftelyck Acte verbonden 't selve soo veel in ons is, *de verbo ad verbum* te sullen uytbrengen, en hebben de gemelde Heeren van haere syde insgelycks gedaen. Ick hebbe myne consideratien dienaengaende aen U Ed. voor desen geschreven soo op den 17. als den geseyden 24. daer aenvolgende, ende sal U Ed. by inspectie ende lecture van gemelde project lightelyck konnen afnemen, dat de versoghte byvoeginge niet en syn van eenige consideratie, ende alle soodaenigh, dat deselve sonder hesitatie van wegen haer Hoog Mog. konnen werden ingewillight, ende omme 't selve wat naeder aen te wysen, sal ick met U Edts. permissie deselve *strictim* met weynig woorden overloopen, voorbygaende eerst de clausule *notum præterea testatumque facimus &c.* midtsgaeders de woorden *pariterque inter utriusque respective Regna, Provintias, Ditiones, Subditos ac Incolas* volgen de twee woorden tusschen twee *commata* ofte *inter parentesim* te stellen *abolitis plane, submotisque simultatibus atque enatis controversiis*, op dewelcke ick niet vertrouwen wille, dat eenige specularie sullen vallen, door dien deselve boven ende behalven de conformiteyt met de waerheyt, genomen syn uyt het geconvenieerde tusschen de drie Staeten in 't 7. Artikel, ende niet minder haer relatie hebben tot Sweeden als tot haer Ho. Mog. 't welck mede dient op de woorden in het dispositysf gerepeteert, *ut supra dictas simultates & controversias e medio tollant.* Aengaende den titel van *Dux Schamiæ* sal ick my refereren tot myne voorgaende. Nopende de periode *quemadmodum & vigore harum decernimus* kan ick mede niet imagineren dat eenige bedenckingen sullen vallen, het waere misschien op het woordt *Plenipotentiarios*. Ick kan in waerheyt verklaeren, dat ick dienthalven instantelyck geurgeert hebbe, ten eynde het selve soude mogen naegelaeten werden, maer door dien de Heeren Koninghlycke Commissarisen finaelyck in tegendeel insisteerden, deducerende haer redenen, soo hebben wy aengesien, dat ons die quaeliteyt wierdt geadscribeert, met dat vast vertrouwen, dat dewyle wy alhier in der daet worden gehouden ende voor soodaenigh gerespecteert als Ministers met de hooghste caracter bekleedt, dat haer Ho. Mogende geen difficulteyt sullen maecken ons ten minsten toe te staen buyten belastinge van de finantie een ydel woordt van eere tot contentement ende ten contemplatie van den Koningh, waer mede ick moet verklaeren eghter soo weynigh gedient te wesen als ick dese commissie hebbe geambitieert; 't gunt wyders volght meriteert geene opmerckinge, alleenlyck sal ick seggen, dat in plaetse van *elucident* gestelt is *illustrent*, uyt redenen dat gelyck men hier gelooft, dat haer Hoogh Mog. onder pretext van de bewuste elucidatien het Tractaet van Elbingh hebben willen eluderen, dat woordt 't sedert dien tydt in de ooren van dit Hof geworden is seer odieus, dat de woorden *in illa qualitate* souden werden getracteert, hebben wy niet konnen oordeelen, dat by haer Hoog Mog. difficulteyt sal worden gemaeckt soo deselve gelieven dat vertrouwen in onse Persoonen te hebben, dat wy hier niet anders sullen negotieren dan 't gundt conform sal wesen onsen last, ende hooghstgemelde haer Ho. Mog. goede intentie, ende

dien

dien volgende in qualiteyt als Ministers. Het is my leet, dat ick my genoot-saekt vinde aen U Ed. over die beuselingen soo veel te moeten schryven, maer alsoo het selve hier voor seer aengenaem soude werden genomen, soo versoe-ke ick, dat U Ed. gelieve de saeke soodaenigh te dirigeeren dat het pouvoir in voegen als vooren gedresseert ons ten spoedighsten in de beste forme magh werden toegesonden. Waer mede sal ick U Ed. in de protectie Godes beve-len, ende nae myne gedienstige gebiedenisse verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer, ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. van SLINGELANDT.

Elseneur den eersten July 1659.

Aen den Heer G. van Slingelandt, den 14. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jongste aen U Ed. is geweest, van den 7. deser loopende maendt, die ick nogh op den 11. daer aenvolgende U Ed. ook by duplicate toe-gesonden hebbe; boven U Edts. van den 2. 17. ende 21. van welckers receptie ick U Ed. verwittight hebbe, by de voorsz. myne Missive van den 7. deser, ende by die van den 3. Juny laetstleden, syn my mede wel ter handen geko-men, U Edts. twee distincte Missiven, van den 24. derselver maendt, ende nogh naederhandt ook die van den eersten deser; wat belanght U Ed. depê-ches aen de Regeringe daer van deselve een enumeratie maekt in de Missive aen haer Ed. Groot Mog., van den eersten deser, deselve syn alle wel te reg-te gekomen, uytgesondert die van den 10. Juny, die ons nooit en is gewer-den, maer wel aen haer Hoog Mog., eene Missive van den Heer *de Hubert*, alleen van denselven dato daerinne van syn reyse, receptie ende audientie een recit werdt gedaen; ende gisteren is ook alhier door den expressen wel ont-fangen U Edts. publycke depêche van den 2. deser, dogh hebbe ick voor my in 't particulier niets ter wereldt bygevonden, onaengesien by de voorsz. U Edts. Missive, van den eersten my hoope wierdt gegeven, van door den voorschreven expressen des anderen-daegs eenig naeder ende gecircumstantieert bericht op alles te sullen ontfangen.

Ick hebbe het overgesonden concept van pouvoir haer Hoog Mog. op de bequaemste wyse voorgedraegen, die 't selve hebben geaggreëert ende geor-doneert,

doneert, dat U Ed. ten spoedighsten het opgemaekte instrument toegesonden soude werden.

Op 't advys van Commissarisen over het Oostersche Werk in de voorsz. myne jongste, van den 7. deser vermeldt, by resumptie gedelibereert synde, is bevonden de consideratien van de Leden allenthalven consonant te wesen, ende voornaementlyck, dat de meeste notable Leden tot het versoenen van soo ampele authorisatie weynigh genegen waeren, ook om die consideratie, de voorgeslaegene versterkinge van de Heeren Gedeputeerden aldaer excuserende; ende is derhalven daer op andermael besoignes aengesteldt, waer van het resultaet copyelyk hier nevens gaet; dogh vermidts het selve met de last van eenige Leden niet wel konde werden over een gebraght, heeft daer op in de volle Vergaederinge geene conclusie geformeert konnen werden, maer is het voorsz. gerapporteerde *ad referendum* overgenoomen, om tegens morgen of uyterlyck overmorgen daer op formeelyck gelast te wesen.

De gronden en fondamenteele redenen, waer op 't voorsz. advys is gebouwt, zyn de naevolgende.

In den eersten, dat voor een vast en onverbreekelyck fondament moet werden gehouden, gelyck het selve ook in alle conferentien soo wel by de Heeren *du Thou* ende *Downingh* als by Commissarisen van haer Hoog Mog. is gepresupponeert, immers door de gemelde Heeren haer Hoog Mog. Commissarisen by alle occasien wel uytdruckelyck gedeclareert ende gedenuncieert geweest, dat desen Staet sigh geensindts kan verobligeert houden, om Denemarcken kraghtelyck te helpen disponeren, veel min constringeeren tot den Vreede met de Sweeden, ten sy haer Hoog Mog. alvoorens *in eventum* volkomentlyck verseekert syn van het Elbingsche-Tractaet met de Elucidatien; ende alhoewel midtsdien soo lange dienthalven de gerequireerde verseekeringe aen haer Hoog Mog. niet gegeven en werdt, het wel redelyck wesen soude, dat de Vlooten van desen Staet absolutelyck ende sonder eenige limitatie bleven ageren, in faveur van den Koningh van Denemarcken, soo hebben nogtans de Commissarisen van haer Ed. Groot Mog. het eerste Artikel van 't voorsz. advys conciliatoir in diervoegen getempert, dat het met waerheydt kan geseydt worden over een te komen, met 't gunt by 't derde Artikel van 't bekende Haegsche-Tractaet, alleenlyck voor seekeren korten tydt overgegeven is; want voor soo veel de recuperatie van eenige Plaetsen of Eylanden belangt, die sedert het sluyten van 't voorsz. Tractaet, den Koningh van Denemarcken moogen wesen afgenoomen, behalven dat ick vertrouwe soodaenige Plaetsen seer weynige te sullen wesen, soo is het selve conform de intentie van de contrahenten, die notoirlyck geoordeeldt hebben best te syn, dat alles aen Denemarcken moghte blyven geconserveert, tot dat men eenigen tydt soude hebben gehadt, om beyde de Koningen te kunnen disponeren tot den Vreede, ende dat oversulcks by faulte van succes het *casus* soude konnen wesen gebooren, dat men apparentlyck den een of den ander voor Refusant soude moeten aensien, 't welck midtsdien voor soo veel het niet moghte geschiedt syn, ende ter contrarie, middelerwylen eenige Plaetsen den Koningh van Denemarcken afgenoomen wesen, de recuperatie van soodaenige Plaetsen, eygentlyck

maer soude moeten werden aengesien, als of deselve originelyck nae de meyninge van 't voorsz. Tractaet wel gedefendeert, ende dienvolgende niet geoccupeert geweest waeren.

Maer 't geene op 't voorsz. geheele eerste Artikel voor al considerabel moet geaght worden, is, dat het voornaementlyck in de maght van den Koningh van Sweden is, om door eene spoedige verklaeringe op 't voorsz. Elbingsche Tractaet, ende de elucidatien van dien, de executie van 't selve Artikel te doen ophouden; jae ook selfs het voorsz. Artikel te eenemael buyten executie te doen blyven, ende het werk van den beginne aen te doen vallen in termen van voorsz. advys conciliatoir, naementlyck in cas het syne Majesteyt sal hebben geliest, de voorsz. vereyschte verseeckeringe al voor de receptie deser, ofte van de Resolutie die by den Staet op 't voorsz. advys soude moogen werden genoomen, ten genoege te geven; waeromtrent ick onder verbeteringe van die opinie soude syn, dat ten reguarde van de forme in deser voegen soude behooren te werden geprocedeert, naementlyck, dat U Ed. met Commissarisen van den Koningh van Sweden, het geheele werck souden dienen formeelyck te coucheren in sulckervoegen, als het naederhandt ten Principaelen soude werden onderteeckendt, ende dat men het alsoo by provisie *ad fidem* soude onderschryven, te weten nae eenige preallable woorden, daer by ten wedersyden *mutuus consensus* te kennen gegeven, ende belooft wierde, dat het selve instrument by succes van den Vreede finaelyck gesloten ende formelyck geteekent, midtsgaeders by wedersydts Superieuren geratificeert soude werden; waer mede dan in effecte gejustificeert syn, de drie eerste Artikelen van 't voorsz. advys.

Wat nu wyders het vierde Artikel van dien belanght, disponerende precise tegens den Koningh van Denemarken, het selve is geoordeeldt evidentlyck te volgen uyt 't 4. ende 8. Artikelen van 't voorsz. Tractaet, want aengesien in 't 8. Artikel nae de belofte om den Poolschen Vreede ende de intelligentie tusschen Sweeden ende Brandenburgh, mede van alle syden met alle mogelycke devoiren te sullen bevorderen, expresselyck gesubjungeert wordt, dat nogtans de voorsz. Negociatien niet en sullen retarderen, ofte verhinderen den Vreede tusschen de Koningen van Sweeden ende Denemarken, soo is daer mede de voorgewende exceptie van den Koningh van Denemarken by de drie Staeten voor onredelyckheydt verklaerdt, ende is dienvolgende soo lange syn Majesteyt by deselve exceptie blyft persisteren, de executie van 't 4. Artikel van 't meergeroerde Haeghsche-Tractaet tegens hem te excuseren, of te declineren; behalven dat oock alle dilay ende tydt verlies voor den Koningh van Denemarken ende voor desen Staet, 't eenemael ruïneus is; want in cas de Koningh van Sweeden, het werck tot den Winter toe draegende kan houden, indervoegen dat de Vlooten van desen Staet ende van Engelandt haer van daer moeten begeven, is het wel te vermoeden, dat syne Majesteyt het gantsche spel meester sal wesen, ende Denemarken voort accableren; weshalven geoordeeldt is, dat het werck geen dilay kan lyden ende dat de Koningh van Denemarcken onder correctie, met seer groote onvoorsightigheydt door de voorsz. syne voorgeroerde exceptie alber eydts soo merckelycken tydt ver-

verlies tot syn eygen naedeel gecauseert heeft; ende op dat de hooghstgemelde Koningh buyten alle verwaghten niet die verdere onwysheydt plege, van by executie van 't voorsz. vierde Artikel van 't voorsz. Tractaet liever Koppenhaege ende syn gansche Ryck subject te maecken om in Sweedtsche handen te vervallen, als om te luysteren nae den Vreede op den voet van 't selve voorsz. Tractaet, soo is in 't laetste Lidt van 't voorsz. vierde Artikel van 't advies nogh eene generaele clausule daer by gevoeght, om in sulcken gevalle niet alleenlyck negative middelen volgens 't voorschrift van 't voorsz. Tractaet, maer ook selfs positive middelen te gebruycken, om in allen gevalle een gewis ende kort eynde van 't werck te maecken.

De vordere Artikelen vloeyen uyt deselve gronden ende uyt de obligatie van 't voorsz. Tractaet, uytgesondert alleenlyck het tiende, het welck geoordeeldt is uyt de natuer van de saecke in dier voegen gecoucheert te hebben moeten werden, ende mede als vooren om een kort eynde van het werck te maecken 't welck in alle manieren ten hooghsten noodtsaeckelyck is geaght om de redenen hier boven geëxpresseert.

Ick hebbe uyt Uwer Ed. adviesen tot nogh toe alhier ingekomen, niet konnen vernemen, dat deselve met de andere Heeren haere mede Gedeputeerden meer dan eenmael geabboucheert hebben, daer nogtans alhier by veele geoordeeldt wordt, dat sulcks te meermaelen ende ten minsten eens of tweemael ter weeke behoorde te geschieden, soo om alles met een onderlinge harmonie ende buyten discrepantie te dirigeren, daer aen den dienst soo wel als het respect van den Staet ten hooghsten is gelegen, als ook om elckanderen te helpen suppediteren, redenen, om het werck ieder by den Koningh van syne residentie ten besten te helpen faciliteren ende te promoveren; ende het soude mogelyck niet ondienstigh syn, dat U Ed. sigh somwylen alle vier voor eenige daegen by den eene ende somwylen ook wederom by den anderen der hooghstgemelde Koningen quaemen te onthouden, nae dat alsdan het werck by den eenen meerder als by den anderen moghte staen te bevorderen.

Ick hebbe U Ed. hier by mede wel in bedencken willen geven, of in gevalle by den Staet in conformiteyt van 't voorsz. advies Resolutie werdt genomen, het werck niet op 't alderkortste in deser voegen soude konnen werden afgehandeldt, dat de Koningh van Sweeden sigh vooraf moghte laeten disponeren, omme door de Heeren Mediateurs aen den Koningh van Denemarken te laeten presenteren soodaenige conditien, als waer mede deselve Heeren Mediateurs souden oordeelen, dat syne Majesteyt in reedelyckheydt ende billyckheydt konde volstaen, ende sulcks in effecte conform het 6. Artikel van 't voorsz. advies, onder verseeckeringe, dat in cas de Koningh van Denemarcken deselve conditien niet en quaemen te accepteren, alsdan tegens deselve soude werden geprocedeert, in conformiteyt van 't 4. ende 8. Artikel van 't meergeroerde advies; te meer om dat in dier voegen geprocedeert wordende, de Koningh van Denemarcken geene de alderminste redenen van offensie soude geven aen syn Geallieerden voor ende aleer syne Majesteyt in een moment den Vreede soude konnen sluyten.

De vraege in 't eynde van U Edts. Missive van den 17. der voorleden maendt gedaen, of naementlyck van deser syde in 't punct van de bewuste Illucidatien iets soude konnen werden naegegeven, in cas de saecke daerop soude aenkomen, hebbe ick 't eenemael ongeraeden gevonden, in eenige deliberatie ofte in eenigh overlegh met Commissarisen te brengen, om redenen, dat de saecke sigh nu in dier voegen opdoende, dat men lightelyck den Koningh van Denemarcken voor refusant sal moeten aensien, het onder verbeeteringe, den Staet niet wel soude wesen te vergen, dat men van deser syde nogh iets soude lacheren van 't geene albereydts tot Thoorn geaccordeert is geweest, ende dat om daer door te eerder ende te facielder geobligeert te werden, om tegens Denemarcken niet te werck te leggen de dispositie van 't 4. Artikel van 't meergeroerde Tractaet.

Ick hebbe hier boven aengeroerdt, dat eenige Leeden tot de voorgeslaegene versterckinge van U Ed., sigh niet seer genegen getoont hebben, sulcks dat men nogh niet wel kan voorsien wat conclusie dienthalven sal mogen vallen, maer aengesien generaelyck als boven geoordeeldt wordt, dat de saecke aldaer met wat ernst ende met groote promptitude sal moeten werden afgehandeldt, op dat men den Somer niet onder de handt en verliese, dat de soodaenige resolute directien dickmaels wat ondancks moeten nae haer sleepen, soo moet ick bekennen, alsnogh van 't selve gevoelen dienaengaende te wesen, als ick in myne voorgaende geadviseert hebbe, by de Heeren Edelen in bedenken gesteldt te wesen; ick sal ook voorts met alle vlydt ende naerstigheydt op het voorschreve advies een finaele Resolutie traghten uyt te wercken, op dat U Ed. in soo een importante saecke van den last van den Staet nae behooren mogen gediendt wesen. Waer mede afbreeckende, verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 14. July 1659.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 14. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk begin my te bedroeven, dat ick soo verre uyt U Edts. goede gratie geraeckt ben, dat my tot nogh toe niet een lettertjen van U Edts. handt heeft mogen gewerden, onaengesien ick nooit in myn devoir gemanqueert hebbe, maer U Ed. van weecke tot weecke, somwylen eens, somwylen twee of meermaelen, ende nogh jonghst den 7. deser omstandighlyck geadviseert hebbe: Ick sal eghter daerinne volgens myn instructie, ten dienste van den Lande continueren, tot dat ick soude mogen werden geinformeert,

U

U Edts. stilswygen uyt die oorsaecke te procederen, dat U Ed. genegen soude wesen onse Correspondentie af te snyden, het welck ick noghtans niet en kan geloven.

Sedert U Edts. publycke Missive van den 23. der voorleden maendt, is alhier mede wel ontfangen de Missive die het U Ed. ende den Heer *van Haeren* op den 28. daeraenvolgende, gelieft heeft onder addres aen den Heer Griffier *Ruysch* herwaerdts af te senden, ende is op de lecture van deselve Missive ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mog. by de Heeren Ed. geremarqueert, dat, of wel voor de Ministers ten hooghsten te wenschen, ende sulcks ook in U Ed. geensints te misprysen is, dat deselve in saecken van soo hoogen gewighte ende soo grooten gevolge, als is den Koningh van Denemarcken voor Refusant te verklaeren, ende tegens syne Majesteyt te werck te leggen het 4. Artikel van 't bewuste Haeghsche Tractaet, gaerne gesterckt syn met speciaele last van de Heeren haere Superieuren, noghtans de exceptie by U Ed. daer op gemaeckt, naementlyck van dat eerst daerop een declaratoir van de drie Staeten soude moeten voorgaen, nae 't oordeel van haer Ed. met de meyninge van de Contrahenten niet wel over een te brengen soude syn, ende boven dien naemaels wel van de hooghste prejudicie voor den Koningh van Denemarcken ende voor desen Staet soude konnen wesen.

Want voor soo veel het eerste belanght, meyne ick met waerheydt te konnen affirmeren, dat nogh de Heer Ambassadeur *du Thou*, nogh de Heer Resident *Downingh* noghte oock iemandt van de Heeren Gedeputeerden van desen Staet over 't maecken van 't voorsz. Tractaet gestaen hebbende, van dat verstandt syn geweest; gelyck dan oock by de welgemelde Heeren Ed. tot confirmatie van dien geallegeert is, dat in gevallen iemandt van allen de saecke in dier voegen hadt begreepen, deselve, onder correctie, oock noodtsaeckelyck soude hebben moeten voorstellen ende specifycke determinatie bevorderen, in wat voegen wedersydts Vlooten ende Forces haer soude hebben te reguleeren, geduerende den tydt, dat om het voorschreve declaratoir aen de hooghstgemelde Staeten soude werde geschreven, ende dat het selve declaratoir van haer soude wesen ingekomen, geconsidereert sonder soodaenige voorsieninge de voorsz. Maghten geduerende den voorsz. tydt noodsaeckelyck in contrarie assistentien soude moeten vervallen, ende sulcks het voorsz. Tractaet soude laboreren van soo grooven ende notablen defect, dat het voor de Heeren Contractanten 't eenemael onverantwoordelyck soude wesen, maer wat my belanght, ick hebbe nooit van ander verstandt geweest, gelyck ick dogh vertrouwe daeromtrent met de opinien van de andere Heeren consonant te wesen, dat men by 't voorsz. Tractaet, soo veel mogelyck voorsien ende gedisponeert heeft, in wat voegen haer wedersydts Vlooten van het sluyten van 't voorsz. Tractaet af tot de conclusie van den Vreede toe, souden hebben te reguleren, naementlyck geduerende de bekende drie weecken, sulks als in 't 3. Artikel van 't voorsz. Tractaet uytgedruckt staet, ende dat de voorsz. drie Staeten ende ieder van deselve nae de expiratie van de voorsz. drie weecken souden cesseren 't assisteren den geene van de voorschreve Koningen, die &c. nu in gevalle een declaratoir van de Staeten selfs soude moeten

ten gehaeldt werden, soo was het onmogelyck dat men de voorschreve drie weecken geëxpireert wesende, soude cesseren te assisteren den Refusant, aengesien nogh in veele weecken daer nae het voorsz. declaratoir niet soude konnen werden uytgebraght, ende sulcks bekendt wesen, wie voor Refusant soude moeten werden gehouden; daerop dan niet wel te verantwoorden soude syn, dat men ten reguarde van alle dien tydt geene voorsieninge ter wereldt, omtrent de actien van de Vlooten gedaen soude hebben.

Dat nu wyders soodaenige interpretatie naemaels, tot merckelyck naedeel soo voor den Koningh van Denemarcken als voor desen Staet soude konnen uytvallen, allegeerden haer Ed. op dat fondament, om dat de Koningh van Sweden alsdan in syne maght soude hebben den Somer vrughteloos te doen ecouleren, want voor eerst een groot stuck van den Somer doorgelopen wesende, eer het declaratoir op het tegenwoordige cas soude wesen ingekomen, naederhandt by den Koningh van Sweden *impune* seer hooge ende exorbitante postulata souden konnen werden voortgebraght, als wetende, dat hy daerop voor geen refusant soude konnen werden aengesien, voor ende aleer het declaratoir van de drie Staeten soude wesen uytgebraght, ende 't selve al eens op die hooge postulata wel een weynig mitigeren, ende egter nogh seer exorbitant blyven, daerop dan al wederom een nieuw declaratoir gehaelt, ende mogelyck nogh al te meermaelen gereitereert soude moeten werden, behalven dat in cas de drie Staeten hadden begeert het declaratoir selfs te doen, in sulcken gevalle het Tractaet in soo precise termen gecoucheert hadt moeten wesen, dat het selve 't gerequireerde declaratoir hadde uyt sigh gebraght, maer om dat van de syde van Vranckryck ende Engelandt gesustineert, ende daer by gepersisteert is geworden, dat men de Koningen selfs in haere redenen moeste hooren, soo heeft dienaengaende iets aen de Ministers *in loco* gedefereert moeten worden.

Haer Ed. allegueerden wyders, dat haers oordeels, het dilay hadde konnen werden genomen, ende met fondament eerstelyck op de absentie van den Minister van Vranckryck, ende 't manquement van behoorlycke authorisatie in 't reguardt van die van Engelandt 't welck van de syde van Denemarken ook voor een van de redenen in syne eerste antwoorde aen U Ed. gestelt is geweest.

Ten anderen, dat van de syde van Engelandt niet validelyck eenige sommatie op 't voorschreve Tractaet gedaen konde werden soo lange van die syde nogh geene Ratificatie over 't voorschreve Tractaet was uytgebraght, gelyck dan tot nogh toe sulcks niet formeelyck is geschiedt, alhoewel wy de Acten dienthalven gerequireert, volgens 't jonghe schryvens van den Heer Ambassadeur *Nieupoort*, alle daegen te gemoet sien.

Ende ten derden, dat eerst van de syde van Sweden tot contentement van den Staet verseeckeringe moeste werden gegeven *in eventum* op 't Elbinghsche Tractaet ende de Illucidatien.

Wy hebben uyt de voorschreve Missive niet konnen afnemen, wat U Ed. aldaer tot voortsettinge van 't groote werck waeren bybrengende, of geresolveert by der handt te gaen nemen, daer noghtans alhier generaelyck geoordeeldt

deeldt werdt, dat de tydt daeromtrent ten hooghsten dierbaer ende kostelyck is, ende dat niets meerder is te bedughten, als dat de Winter sal op de handt schieten; ende alsdan by Sweeden de spot gedreven werden, soo wel met Engelandt, als met desen Staet.

Maer aengesien 't geen voorschreven is, eygentlyck geen formeel punct van deliberatie was, gelyck oock de voorschreve U Edts. Missive niet bespeurdt wierde, dat deselve dienthalven eenige formeele Resolutie was versoeckende, soo is oock daer op by de andere Leeden niet *explicitè* geadviseert.

Op 't advys van Commissarisen over het Oostersche werck, in de voorsz.

N. B. Het overige deses Briefs eenluydigh synde met de 3., 4., 5., 6., 7. en 8. periodens, van die op desen selfden datum aen den Heer *van Slingelandt* geschreven is, soo werdt het selve alhier uytgelaeten.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 18. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

NEvens myne jongste in dato den 14. deser lopende maendt hebbe ik U Ed. toegesonden het advis van de Commissarisen den 12. daer bevorens uytgebraght over 't subject van Uwer Ed. Negotiatie, ende gemerckt op de deliberatie daer over den 16. deses geëntameert by de Regeringe ontfangen syn de Missive van den Heer *Nieupoort* met de bylaegen, daer van onder No. 1. de copyen hier nevens syn gevoeght, soo hebben haer Ed. Groot Mog. geraeden gevonden nae de lectuere van soo notable advisen, op de voorschreve sacke soo merckelyke reflectie hebbende, het geheele werck door Commissarisen andermael te doen hervatten, welcke Commissarisen des anderen daeghs uytgebraght hebben het naeder advies, daer van copye hier nevens gaet onder No. 2. welck voorschreve advies de Heeren Gedeputeerden van eenige Steden ende voornaementlyck die van Haerlem ende van Amstelredam met de last van de Heeren haere Principaelen, niet wel konnende compasseren de deliberatie dienthalven noghmaels uytgesteldt heeft moeten worden tot morgen, die wesen sal den 19. deses, als wanneer ick oordeele, dat daer op een finael besluyt gemaeckt sal konnen werden.

Ondertusschen hebben haer Ed. Groot Mog. gearresteert de rescriptie aen den Heer Ambassadeur *Nieupoort* af te senden, daer van copye hier nevens gaet, ende heeft de Heer *Downingh* ons alhier door last van den Raedt van Staete in Engelandt, te kennen gegeven, dat die van de Regeringe aldaer tegenwoordigh te vreeden syn, ende geresolveert hebben het punct van 't Elbinghsche Tractaet met de Illucidatien van dien, sulcks als deselve tot Thoorn syn ontworpen, voor eene conditie necessair te houden, en des noodt synde den Koningh van Sweeden tot inwilliginge van 't selve te constringeren.

Dat

Dat men aldaer oock geresolveert is de twee Koningen een korten tydt te stellen binnen den welken haere Majesteyten den Vreede op den voet van 't Rotschildtsche. ende Haeghsche Tractaet souden moeten aennemen: Ende nog dat by refus of langer dilay van den een of den anderen refusant niet alleenlyk door onttreckinge van secoursen maer ook door positive actien tegens den selven tot reden gebraght soude werden.

Wyders gaf de gemelde Heer Resident my wel soo veel te kennen, dat syne Heeren Superieurs ook wel eenige satisfactie voor Denemarcken boven de bloote restitutie van de gedevasteerde Landen vaststelden; ende dat daer omtrent voor soo veel de quytscheldinge van de geëxtorqueerde belofte der bewuste 400000. Rycksdaelers belanght, weynigh swaerigheyt soude vallen; sulcks dat het geheele werck op Drontheim, Bornholm ende Ween schyndt te sullen aenkomen; ende eygentlyck op Drontheim alleen, aengesien ick hier nog wel dispositie sie om van Bornholm ende Ween af te staen, ende eghter met deselve klem in de bevorderinge van den Vreede voort te vaeren; Waer mede desen afbreeckende verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 18. July 1659.

N. B. Dese bovenstaende Brief van den 18. July aen den Heer *van Slingeland*, is ten selven daege gelyckluydende aen den Heer *Vogelsangh* afgegaen.

Aen de Heeren G. van Slingelandt, ende P. Vogelsangh, den 21. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEEREN,

Op den 12. deser loopende maendt hebbe ick U Ed. jonghst geadviseert met toesegginge van het naeder advies van Commissarisen, tot de Oostersche saeken op welck advies in conformité van 't voorsz. myn geadviseerde voorleden Saturdagh den 19. deser naeder deliberatie aengesteldt is geweest, dan alsoo de Heeren Gedeputeerden der Stede Amstelredam verklaerden, dat de Heeren haere Principaelen haer met het voorsz. advies, voor soo veel het selve verder was gaende als het bewuste Tractaet van den 21. May laetstleden, niet en konde conformeren, dat ook de Heeren Gedeputeerden van Hoorn haer wel gelast vonden tot het voorgaende advies of de Artikelen U Ed. nevens myne Missive van den 14. deser toegesonden, maer op 't voorsz. laetste nogh naeder rescriptie van de Heeren haere Principaelen te gemoet saegen, soo is daer op nogh geene finaele ende positive conclusie gevallen, ende sal dienvolgende vermits huyden nae de ordinaris Maendaghs gewoonte, veele Leden ab-

sent

sent syn de voorsz. saeke op morgen in resumptie gebraght worden, ondertusschen hebben haer die van Haerlem met het voorsz. laetste advies mede geconformeert, ende aengesien ick vertrouwe, dat U Ed. op de toegesondene Resolutie van haer Ho. Mog. van den 18. deses met de geinsereerde Missive aen den Heer Ambassadeur *Nieupoort*, ofte de gronden daer inne vervat met de Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt lightelyck aldaer het werck seer verre ende seer nae by een gewenscht eynde sal konnen brengen (hebbende de Heer *Downingh* my, nae dato van de voorsz. myne jonghste, nogh seer groote hoope gegeven, van dat het punct van Drontheim van die syde mede necessair gemaeckt soude konnen worden) soo hoope ick, dat U Ed. met het uytblyven van de voorschreve Resolutie des te minder verlegen sullen syn, die ick eghter in alle maniere nae myn vermogen sal traghten te avanceren, ende voor soo veel de Eylanden van Bornholm ende Ween belanght, daer aen souden haer Ed. Groot Mog. het groote werck niet finaelyck binden, gelyck U Ed. uyt derselver bygaende Resolutie breeder sal gelieven te vernemen. Ende gemerckt by den Heer *van Beuningen* op 't advies van die van Amstelredam ook eenige reedenen tot adstructie van haer Hoogh Mogende sustenue in het reguardt van de voorschreve puncten op 't papier syn gebraght, soo hebbe ick van myn schuldige plight geaght, U Ed. deselve hier benevens toe te senden, omme sigh daer van soodaenigh ende soo verre te dienen, als U Ed. sal oordeelen ten dienste van den Lande van goede operatie te sullen konnen wesen.

Wy hebben uyt de Missiven van den Heer *van Wassenaer* bespeurt, dat de Chefs van de Vlooten van Engelandt ende desen Staet met den anderen volkomentlyck syn verdraegen in conformite van 't gundt tusschen die van de Regeringe van Engelandt ende den Heer Ambassadeur *Nieupoort* den 13. Juny laetstleden was versproocken, ende is daer op by sommige geoordeelt, dat de Heer *van Wassenaer* aghtervolgende de aenschryvinge van haer Ho. Mog. in dato den 20. daer aenvolgende wel die forme hadde mogen observeren, dat men daer over tusschen de Heeren Gedeputeerden van desen Staet, ende de Ministers van Engelandt geconvenieert hadde, op dat alsdan te gelycke den Koningh van Sweden van syne syde hadde mogen aennemen van alle hostiliteyt te desisteren, ende dat ook het secours binnen Coppenhaege hadde mogen werden gelandet, waer aen ick oordeele ten hooghsten te wesen gelegen, niet alleenlyck om redenen in myne voorgaende Missiven uytgedruckt, maer ook om dat het selve secours daer binnen wesende een kraghtigh middel aen de handt geven soude, om daer door den Koningh van Denemarcken tot de handelinge ende tot acceptatie van den Vreede effective te constringeren, daer toe, nae ick voor de handt oordeele, het werck nootsaeckelyck sal moeten komen, ende hebben haer Hoog Mog. over sulcks by Resolutie van den 13. deses, die U Ed. al voor de receptie deses ter handen sal syn gekomen, ordre gegeven, dat het voorschreve secours sonder eenigh uytstel binnen Coppenhaege soude mogen werden gelandet.

Hier by gaet mede tot U Ed. naerightinge copye van seeckere Missive by den Heer Commissaris *Downingh* den 19. deses aen haer Hoogh Mogende ge-

presenteert over 't subject van de propositie, die U Ed. onder de bylaegen van den brief van den Heer *Nieupoort* nevens de voorgeroerde myne jonghste toegesonden is; daer over met den selven Heer in Conferentie volgens de voorschreve Resolutie van den 18. deser te houden naeder sal worden gesproocken; Waer mede dese afbreeckende verblyve,

Edele Gestrenge Heeren,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 21. July 1659.

P. S.

Hier nevens gaet by duplicaet het advies by Commissarisen op de Oostersche saeken uytgebraght.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. de Witt, Coppenhaege den 9. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

OMme aghtervolgende myn devoir te voldoen aen het gecontineerde in U Edts. Missive van den 30. Juny van my ontfangen den 7. July Nieuwe Styl, dienende by dese dat my mede wel ter handen gekomen syn U Edts. Missiven die het U Wel-Ed. gelieft heeft my de eere te doen van te schryven in dato 22. ende 23. Juny ende vorder gemarqueert in deselve van den 30. dat U Wel-Ed. wegens de receptie van dien van den 22. ende 23. geene kennisse hebbe gegeven is uyt oorsaeck om dat synde deselve my behandight door den Heer *van Slingelandt*, ik vertrouwt hadde dat sulcks gedaen was door syne Ed. hoewel ick bekenne dat het een versuym is 't geene in toekomende by my gecorrigeert, ende soo ick hoope by U Ed. gepardonneert sal werden, te meer midtsdien het Godt den Heer gelieft heeft geen occasie te geven waer in het noodigh was de consideratien by U Wel-Ed. voorsightighlyck gerepresenteert te appliceren.

Maer belangende 't geene vorders my door U Wel-Ed. sorghvuldighlyck voorgehouden werdt, by deselve Missive van den 30. kan ick U Wel-Ed. sinceerlyck verklaeren, dat daer in niet gecontineert is of hebben wy al lang voor de receptie van dien ons daer van ten besten gedient in verscheyde instantien, soo om de Regeringe alhier ter intentie van haer Hoogh Mog. over te trecken, als om de Heeren tot Elseneur eeniger maete te refreneren in derselver al te groote driftigheyt tot ruïne van dit Ryck, als soo verre gegaen synde, dat haer Ed. ons rondelyck aengeschreven hebben van dat sy genootsaeckt wierden nevens den Heer *Meadouw* te treden tot decisie ende wederhoudinge van het secours, jae selfs siende dat alle de scrupulen by dese Kroone in

in de publycke antwoorde voorgewendt, alleen reflexie hadden tot de Geallieerden, hebben wy by de Heeren Gedeputeerden tot Elseneur daer toe gearbeyt, of de saeke niet gebraght soude konnen werden tot onderhandelinge secreete, ende is daer van door ons ook openinge gedaen aen een alleen van de principaelste Ministers alhier, dewelcke ons daer van niet en heeft gedehorteert.

Ende hoewel 't selve by haer Ed. soo genegentlyck niet opgenomen is, als het by ons voorgehouden was, hebben wy daerom niet alleen niet gedesisteert maer by haer Wel-Ed. naeder instantie gedaen of het niet mogelyck soude syn van syne Majesteyt van Sweden eenige soodaenige ouvertures te bekomen, waer door men hope konde hebben, dat deselve sigh soude inlaeten tot een equivalent van vergoedinge tegens de Landen van Jutlandt ende Holsteyn gementionneert in 't 12. Artikel van het Rodtschildtsche Tractaet, aengesien het geene aen syne Majesteyt van Sweden was gecedeert ende overgegeven, alleen gecedeert was by forme van redemptie om weder te bekomen de voorsz. Landen, gementioneert in het voorsz. 12. Artikel sonder dat dese Kroone daer van ooit het effect hadde gehadt ende dat die weder vervallen waeren in andere handen, ende dit boven het dedomagement generael, maer is ons hier op tot nogh toe geen rescriptie gedaen.

Aengaende de inclinatien van dese Kroone deselve werden secreet gehouden met die verklaeringe alleen, dat men tot Vreede seer genegen is, ende sigh daer in sal laeten vinden in alle billyckheyt, behoudens het magh syn met ende nevens de Geallieerden, maer konnen wy wel bemercken de sonderlinge groote inclinatie om te mogen recupereren Schoonen, sonder 't welk men oordeelt, dat dese Stadt een Frontier synde, door geen guarrandt ter wereldt volkomen seeckerheyt kan hebben, gelyck wy inderdaet bespeuren; konnende de Schepen van Landskroon in een uur hier komen ende haer sooder onraedt vernomen werdt, sonder gevaer retireren; soo dit te boven gekomen konde werden, souden wy oordeelen, dat alles was te boven gekomen, wel light ook sonder Drontheym en Bornholm, ende nae dien de Negotie ende Actien van de Vloot stil staen: Hebbende niet vorders om hier by te voegen, blyve nae myne ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 9. July 1659.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 24. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

OP den 21. deser loopende maendt, is geweest myne jonghste aen U Ed., ende is my nogh den selven dato wel ter handen gekomen U Ed. Missive van den 9. daer bevoorens, daer uyt ick met sonderlingh contentement bespeurdt hebbe, dat U Ed. een aenvangh van reciproque Correspondentie heeft gelieven te maecken, verhoopende dat het deselve niet sal verveelen, ende dat U Ed. oock sal oordeelen met den dienst van den Lande over een te komen, dat wy beyde ieder van syn syde daerinne van post tot post continueren.

Ende alhoewel U Ed. my in de voorsz. Missive onder anderen is adviserende, dat het Godt de Heer niet gelieft heeft occasie te geven waer in het nodigh was te appliceren de considératien, by my in voorige brieven gerepresenteert, soo wil ick eghter geensints twyffelen, of U Ed. sal de raisonnementen in myne Missive van den 26. May laetstleden in 't lange voorgesteldt, ende anderen, die U Ed. ervaerentheydt daer toe sal hebben gesuppediteert, tot vcorstandt van de eere van desen Staet, ende tot uytwerckinge van haer Ho. Mogende intentie, ook volgens derselver expresse Resolutie van den negentienden May voorsz. kraghtighlyck ende ernstighlyck voorgedraegen hebben, sulcks ende daer het behoordt, daer van het myns oordeels niet ongeraeden soude geweest syn, iets in U Edts. brieven tot voldoeninge ende in antwoorde op de voorsz. haer Hoog Mogende Resolutie van den 29. May laetstleden te hebben gementioneert, op dat den Staet geinformeert hadde mogen wesen, hoe verre men aldaer aen de voorsz. redenen hadde gedefereert, ofte wat redenen van excuse van de onvoorsigtige conduite van den Heer *Charisius* men U Ed. aldaer soude mogen hebben te gemoet gevoerdt; het welck ick des te meer gewenscht hebbe om dat ick de voorsz. redenen met communicatie ende goedtvinden van Commissarisen van haer Ho. Mog. aen U Ed. hadde laeten afgaen.

Uyt Uwer Ed. jonghste ook voorgaende adviesen, heeft men alhier met leedtwesen bespeurdt, dat U Ed. ende de Heeren derselver Confraters tot Elseneur, in discrepantie waeren vervallen, ende dat het scheen tusschen deselve de beste correspondentie niet te wesen, 't welck voorwaer niet dan tot disrespect ende tot naedeel van den Staet kan komen te redunderen: Het sy verre, dat ick myn oordeel soude derven interponeren by wien daeromtrent de schuldt sy, maer ick meyne, dat soo de eene als de andere behooren te vertrouwen, dat haere Confraters, alhoewel mogelyck in de verkiesinge van de middelen dwaelende, noghtans mede het beste van deesen Staet ende de meeste advantagie van Denemarcken voor haer but beoogen.

Ende wat middelen haer Ed. Groot Mogende ten selven fine de beste ende sor-

ſortabelſte geaght hebben, ſal U Ed. uyt derſelver bygaende * Advies Provinciael ende naeder geconvenieerde van huyden dato deſer, U Ed. wegens haer Hoogh Mogende hier benevens toegeſonden werdende, konnen afnemen, daerby ick ook van myn ſchuldige plight geaght hebbe copyelyck te voegen, het Advies Provinciael van Zeelandt, giſteren op 't ſelve ſubject ter Generaeliteyt geopendt, daer uyt U Ed. particulierlyck mede ſal gelieven te beſpeuren in wat voegen beyde de hooghſtgemelde Provincien geoordeeldt hebben, dat geduerende de veertien daegen in 't voorſz. geconvenieerde geëxpreſſeert, het werck van allerſydts Navaele Maghten ſoude behooren te werden gereguleert; waerop ter Generaeliteyt nogh geene ſpeciaele deliberatie aengeſteldt is geweeſt, uyt oorſaecke dat op de deliberatie over 't voorſz. geconvenieerde, ſigh eenige diſcrepantie van de naeſittende Provincien vertoonende, ongeraeden geaght is met deſelve deliberatie nogh iets anders te cumuleren; maer de concluſie huyden dienthalven genomen ſynde, hoope ick morgen of immers op de eerſte Seſſie, dat ick ter Generaeliteyt tydelyck ſal konnen preſent weſen, daerop mede, in conformiteyt van de voorſchreve Provinciaele Adviesſen, Reſolutie te ſullen konnen helpen uytwercken, aengeſien het voorſchreve geconvenieerde vaſtgeſteldt ende geapprobeert ſynde, het ſelve, myns oordeels, daer uyt by een neceſſaire conſequentie komt te vloeijen.

Wat nu 't voorſz. geconvenieerde ſelfs belanght, kan ick niet anders oordelen, of is de ſaecke daer by ſeer advantagieuſelyck voor den Koningh van Denemarken ende ook ſatisfactoirlyk voor deſen Staet getermineert; want voor ſoo veel den hoogſtgemelden Koning belangt, is het nae my bekent is, buyten exempel dat eenigh Prins door ſyn Vyandt by nae al ſyn Landt afgenomen ſynde, by Tractaet niet allenlyck 't ſelve ſyn Landt ſonder eenige vergeldinge weder krygt, maer ook daer en boven nog tot reparatie van de geledene ſchaede Geldt ende Landt obtineert, gelyck in deſen, door remiſſie van 't be wuſte millioen, ende afſtant van 't Ampt Drontheim ſtaet te geſchieden; behalven, dat U Ed. ook bekendt is, dat beyde deſelve puncten ſyn boven het Haegſche Accoord van den 21. May laetſtleden, ende tegen het eerſte concept van 't ſelve Accoord, 't welck de Heer *Downingh* difficulteerde te teekenen.

Ende voor ſoo veel deſen Staet belangt, is (boven ende behalven de voorſz. advantagie, van Denemarcken geſtipuleert, die wy ten reguarde van de gemeene intereſſen oock voor de onſe reeckenen) nogh conſiderabel, dat by 't voorſz. geconvenieerde het Elbinghſche Tractaet met de Elucidatien neceſſair wordt gemaeckt, 't welck U Ed. bekendt is voor deſen ſoo hoogh opgenomen geweeſt te ſyn, datom 't defect van die neceſſiteyt, ende uyt oorſaecke dat 't Artikel daer van gewaegende alleenlyck in termen van devoir was geſteldt, het gantſche werck in puncten van afbreecken geſtaen heeft, ſynde daer en boven, myns bedunckens, mede van merckelycke utiliteyt, dat in 't voorſz. naeder geconvenieerde niet alleenlyck de negative conſtrainte, maer oock het poſityf compulſoir is geinflueert, daerop U Ed. mede bewuſt is, dat wy van den beginne aen hebben gelaboreert; ſoo om dat de ontreckinge van ſecours aen de eene ſyde maghtigh was, den Koningh van Denemarcken

 tot

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 88. in Quarto.

tot alles te doen resolveren of syne Majesteyt ende syn gantsche Ryck in handen van den Koningh van Sweeden, te doen vervallen; ende dat het selve middel aen de andere syde geensints suffisant was, om den Koningh van Sweden, by refus van die kant, tot reden te brengen. Ick hoope dat U Ed. 't geluck sullen hebben, den Koningh van Denemarcken alle 't selve te kunnen doen begrypen, onaengesien van de syde van syne Majesteyt daer tegens door dessels Ministers alhier, nogh continueele klaghten ende expostulatien werden ingebraght.

De forme van 't voorsz. geconvenieerde, is soodanigh geweest, dat de Heer Commissaris *Downingh*, by Memorie aen haer Hoogh Mogende versoght hebbende een positive antwoorde op 't laetste Lidt van 't geschrift, by den Raedt van Staete in Engelandt den 8. July 1659. aen den Heer Ambassadeur *Nieupoort* overgeleverdt, daer van ick U Ed. de copye voor desen toegesonden hebbe; haer Hoogh Mogende daerop Commissarisen gedeputeert hebben, om daer over met den Heer Ambassadeur *du Thou*, ende den gemelden Heer *Downingh* in Conferentie te treeden; waerop dan nae twee gehoudene Conferentien de voorsz. Conventie eygentlyck tusschen Commissarisen voorsz. ende den meergemelden Heer *Downingh*, dogh ten overstaen ende met toestemminge van den voornoemden Heer *du Thou*, in sulker voegen is getroffen, dat het geschrifte dienthalven geredresseert, ende huyden finaelyk gearresteert aen de eene syde van wegen haer Hoog Mogende U Ed. souden werden toegesonden om sigh daer nae te reguleren, ende dat het selve geschrifte aen de andere syde door den meergemelden Heer *Downingh* gesonden soude werden nae Engelandt, met verseeckeringe, dat sulcks in deselve forme ende met gelycke last van wegen het Parlement gesonden soude werden aen de Heeren Engelsche Plenipotentiarissen aldaer, ende dat de gemelde Heer *Downingh* dien onverminderdt by advance 't voorsz. geschrifte ook hier benevens directelyck aen de gemelde Heeren Engelsche Plenipotentiarissen soude overstueren, gelyck dan dessels depêche per brenger deser mede hier nevens gaet.

In gevalle Bornholm aen den Koningh van Sweden moet gerestitueert worden, gelyck wel te bedughten is dat sal geschieden, soo is de meyninge ende vereyscht de reden, dat eene volkomene securiteyt ende gerustheydt voor de Ingesetenen van 't selve Eylandt door eene Amnestie of andersints geprocureert werde, daer toe de meergemelde Heeren *du Thou* ende *Downingh* haer nevens ons mede in gelycker wyse verklaerdt hebben. Waer mede desen afbreeckende, by defect van tydt, hoope ick U Ed. tegens aenstaenden Maendagh myne geringe consideratiën op 't geheele werck nogh breeder over te schryven, verblyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 24. July 1659.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Elseneur den 8. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYn jonghste aen U Ed. is geweest in dato den eersten deser, sedert ontfange ick van U Ed. twee distincte Missiven in dato respective den 27. ende 30. der voorleden maendt, ick hoore met groote verwonderinge, dat tot nogh toe geene van myne brieven syn vernomen, als elleenlyck eene by my geschreven den 2. Juny, daer ick niet naegelaeten hebbe by alle gelegentheydt te Waeter ende te Lande te schryven soo aen de hooge Regeringe, als aen U Ed. particulierlyck, synde die aen U Ed. niet geschreven met die intentie dat deselve gecommuniceert souden werden aen haer Ed. Groot Mog. maer als aen een confident Vriendt, soodaenigh noghtans dat U Ed. sigh daer af kan dienen nae dessels wysheydt ende sulcks als U Ed. sal bevinden te behooren.

Tegenwoordigh heb ick weynigh te voegen by 't gunt in onse publycke aen haer Ed. Groot Mogende wordt geadviseert, synde, Godt beterdt, onse besoignes seer steryl ende deweelcke weynigh schryfwaerdige stoffen fourneren.

Over de conduite by den Heer *Nieupoort* gebruykt, omtrent het prolongeren van de bewuste drie weecken, met nogh drie andere weecken, ben ick verwonderdt, ende oordeele, dat de redenen dienthalven by U Ed. gebruykt, syn van sonderlinge consideratien, maer ondertusschen moet ick mede seggen, dat deselve, myns oordeels, niet wel applicabel syn op de constitutie van saeken, sulcks als deselve sigh bevinden inderdaet tusschen twee hooghstrydende Koningen, staende deselve tegenwoordigh nae het oordeel van den Ambassadeur van Engelandt, midtsgaeders den Generael *Montagu*, in die termen, dat als men precise soude blyven staen op den text van 't 4. Artikel van 't bewuste Tractaet, niet soo seer in consideratie soude komen het prolongeren van den tydt als wel het executeren van 't geseyde Artikel: Ick hebbe in verscheyde van myne voorgaende myne bekommerlycke gedaghten dienthalven aen U Ed. geschreven, als mede aen de Heeren haer Ho. Mog. Gedeputeerden tot Coppenhaege; 't gunt ick van geseyde Heer tot antwoordt bekome, is alles omme het favorabelste te oordeelen οὐδὶν πρὸς ἔπος, ick soude dienaengande wel versoecken gediendt te wesen van U Ed. consideratien, of naementlyck de Koningh van Denemarcken in desen geaght kan worden recusant, ende waer toe haer Ho. Mog. verstaen moeten worden *hocce casu* verobligeert te wesen, insonderheydt als Denemarcken soude gelieven te opiniatreren omme nae eenige voorstellinge ofte conditien van Vreede te luysteren, anders dan gesaementlyck ende met contentement van syne Geallieerden. Ick bemercke dat de genegentheydt, omme de interessen van Denemarcken in het beleydt van den Vreede, met wat meerder ernst te appuyeren, ende voort te setten, be-

begindt te wackeren, oordeele ook, dat het interesse soo van onsen Staet als van alle anderen, frequenterende de Oostzee, ende de Quartieren daer op respondere nde, 't selve absolutelyck komt te requireren, maer ben eghter bedught, dat ingevalle 't selve by voorgaende concert tusschen de drie Staeten niet worde duydelyck ter nedergesteldt, ende met ernst daer op door desselfs Ministers *in loco* kragtiglyck gelaboreert, dat het seer beswaerlyck sal wesen, den Koningh van Sweeden verder te brengen, dan in termen van 't Rodtschiltsche-Tractaet, soo redelyck, dat ook syne Majesteyt de pretensie van Drontheym, Bornholm, dedomagementen ende diergelycke niet sal toestaen, ende met soo kraghtige redenen 't selve ook kan worden geadstrueert, by ontstentenis van 't geseyde concert, ende gedetermineerde Ordres, daeromtrent sie ick maer onfeylbaer te gemoedt, niet alleen een groote discrepantie van sentimenten tusschen de Ministers van de drie Staeten, maer selfs dispariteyt tusschen die van haer Hoog Mog., die wy wysselyck geconsidereert hebben, dat voorgekomen behoordt te worden.

Noopende het Elbinghsche Tractaet, ende de Elucidatien daer op versoght, twyffele ick niet, ofte haer Hoog Mog. sullen erlangen volkomen contentement, de meeste ofte misschien wel de eenighste swaerigheydt sal aenkomen, op de inclusie van Denemarcken ende Brandenburgh, welcken aengaende ick by myne voorgaende, aen U Ed. hebbe geschreven, ick hebbe naederhandt my soodanigh verklaerdt aen den Heer Premier van onse Commissarisen, dat syn Excellentie scheen ten vollen vernoeght te wesen, maer alsoo ick bemercke, dat de saeke soo niet en presseert, als ick wel volgens mynen goeden iever voor desen meynde, soo ben ick geresolveert, soo langh wat langhsaem te procederen, tot dat ick sal konnen mercken de Resolutien van de Heeren Staeten van Hollandt, omtrent dit geheele Oostersche Werck, ende 't gunt daer aen dependeert, ende waer deselve nae toe gaen.

Ick ben bedught, dat dese myne Commissie vry wat langer tydt sal duuren, als ick wel meynde, uyt het Vaderlandt gaende, dog hoedaenig deselve soude mogen komen uyt te vallen, sal myn niet verveelen, als ick maer het geluck kan hebben, van door myn gering Persoon eenigen dienst te doen. Waer mede nae myne gedienstiglycke gebiedenisse blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Elseneur den 8. July 1659.

P. S.

De Heer Generael *Montagu*, slaet voor by desselfs Missive, op heden geschreven

stroeven ende ontfangen, dat tot de expiratie van de tweede drie weeken, het Armistitium soude mogen werden geprolongeert voor den tydt van aght daegen. In deese perplexiteyt brenght ons die Heer, dewelcke voor weynige daegen tegens ons seer impertinentelyck *ne quid pro merito dicam*, dorste protesteren.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 24. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. Missive van den 8. deser loopende maendt, is my nae 't afgaen van myne jonghste van den eenentwintighsten daeraenvolgende, wel ter handen gekomen.

Nopende de inclusie van Denemarcken ende Brandenburgh in 't bewuste Elbinghsche Tractaet, kan ick gantsch geen swaerigheydt te gemoet sien; niet ten opsighte van de eerste, aengesien ick presupponere, dat de Vreede tusschen Sweeden ende Denemarcken te gelyck met een confirmatie van 't Elbinghsche Tractaet, ende de conclusie van de Illucidatien gesllooten sal wesen; ende voor soo veel de tweede belanght, deselve sal by sigh te deliběreren hebben, of hy de inclusie wil accepteren, ende sulcks oock van alle hostiliteyt tegens Sweden desisteren, ofte niet, konnende dienthalven, myns oordeels, in 't Elbinghsche Tractaet selfs geene de minste veranderinge gemaeckt worden ende 't vordere moetende gereguleert werden nae het 7. Artikel van het Haeghsche Tractaet van den 21. May laetstleden.

N. B. De 4., 5., 6. en 7. periodens van den Brief desen eygen dato aen den Heer *Vogelsangh* geschreven, syn deselve als hier uytgelaeten werden; Dogh het meerdere werdt gecontinueert als volght.

Ick vinde my verplight, U Ed. hier by mede te adverteren, dat of wel de clausule spreeckende van de bewuste viermael-hondert-duysendt Ryckxdaelers, in wat flaeuwe termen gecoucheert is, eghter noghtans is de meyninge, dat deselve mede gehouden sal worden, als eene conditie necessair, sulcks dat by onverwaght *refus* van den Koningh van Sweden, syne Majesteyt daer toe aen 't compulsoir aen 't eynde van 't geconvenieerde geëxpresseert sal werden gehouden, daer op de welgemelde Heer *Downingh* sigh indiervoegen particulierlyck mede heeft verklaerdt, ende eghter versoght, dat de woorden [illegible] gaende, niet al te expres gecoucheert souden worden, vermidts hy affirmeerde, daer toe niet explicite gelast te wesen; hebbende eghter aengenoomen, diendthalven soodaenigh te sullen schryven aen de Heeren syne Superieuren, dat de gemelde Engelsche Heeren Plenipotentiarisen, 't voorsz. point ook nevens de Ministers van desen Staet voor necessair houden sullen, 't welck dienvolgende ook effectivelyck sal moeten werden gepresteert, aengesien haer

Hoog. Mog. in geenen anderen sin het voorsz. geconvenieerde geapprobeert hebben, gelyk ook uyt de stellinge selfs, sulcks wettelyck kan werden geconcludeert, ten opsighte door 't laetste Lidt van 't voorsz. geconvenieerde, alle de voorgaende Conditien ende Clausulen, in wat termen die ook moogen gesteldt wesen, necessair gemaekt worden.

In gevalle Bornholm aen den Koningh van Sweden moet gerestitueert worden, gelyck wel te bedughten is, dat sal geschieden, soo is de meyninge ende vereyschte de reden, dat eene volkomene securiteyt ende gerustheydt voor de Ingesetenen van 't selve Eylandt, door een Amnestie ofte andersindts geprocureert werde, daer toe de meergemelde Heer *du Thou* ende *Downingh*, haer nevens ons mede in gelyckerwyse verklaerdt hebben; waer mede dese afbreekende by defect van tydt, hoope ick U Ed. tegens aenstaende Maendagh myne geringe consideratien op 't geheele Werck nogh breeder over te schryven, verblyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 24. July 1659.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 25. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

GElyck ick in myne jongste, van gisteren verklaerdt hebbe te hoopen, soo is huyden op 't laetste Lidt van 't Provinciael advys van haer Ed. Groot Mog., in dato den 19. deser, by haer Hoog Mog. Resolutie genoomen, die deselve hier benevens van wegen desen Staet toegesonden wordt, sulcks dat ick vastelyck wil vertrouwen, dat U Ed. tot volkomen ende seekere uytwerkinge van den Vreede, tegenwoordigh niet en is desidererende; ende wil ik hoopen, dat op de receptie deser, de saeken aldaer nogh in soodaenigen standt sullen wesen, dat de Resolutien ende Ordres van den Staet, die U Ed. hier nevens ter handen komen, met vrugt ter executie geleyt sullen konnen werden.

In wat voegen middelerwylen de Heer *Charisius* nogh in syne klaghten ende expostulatien tegens haer Hoog Mog. is continuerende, sal U Ed. uyt dessels bygaende Memorie, van den 21. deser gelieven te bemerken: Waer mede midts defect van tydt afbreekende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 25. July 1659.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 31. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

WY hebben in de onse aen den Heer Griffier ende U Wel Ed. geadviseert in dato den 23. hier geoordeelt te syn, dat haer Hoogh Mog. Vloote ende de Landt Militie daer op geëmbarqueert, niet vrughtbaerlycker geëmployeert konde werden als tot secours van Naskouw ende recuperatie van de Eylanden, dog dat het selve niet konde geschieden sonder Cavalerye, niet alleen is toen ter tydt myn meyninge geweest, dat hier in geen andere soude werden geëmployeert, als die dewelcke in dienst is van syne Majesteyt, dogh hebbe het selve expresselyck verklaerdt, ende uytgedruckt: maer bevinde tegenwoordigh dat daer toe mede staen gebruyckt te werden vyfhonderdt Keyserſche, vyfhondert Poolsche ende vyfhonderdt Brandenburgsche: dit altereert my dapper: maer behalven, dat men my bekommert maeckt om het tegen te spreecken sonder speciaele ordre, aengesien het alleen geprecaveert is geweest by een conventie, die gelimiteert was voor een seeckeren tydt, soo sie ick, dat daer aen dependeert alle het expectatyf van de Vloote ter voorsz. intentie: sulcks dat soo wy ons inlaeten in een expresse contradictie, de Vloote apparent staet om stil te blyven leggen. Ende het selve gelaeden te worden op syne schouders; Ick hebbe niet te min niet naegelaeten myn scrupuleuse bedenkingen te communiceren, aen den Heer Lieutenant-Admirael, dewelcke my te gemoet voerdt, dat de vreese voor de Engelschen de ruïne is van onsen Staet: onder des oordeelen de hoofden van de Landt Militie voor haer Hoog Mogende culpabel te sullen syn, by aldienſe difficulteyt maeken in het pareren van de commandementen van syne Majesteyt, als synde contrarie niet alleen met haere particuliere instructien, maer ook het negende Artikel van de Alliancie met haer Ho. Mog. van den jaere 1649. gelyck de Heer Admirael mede oordeeldt, dat beyde de Vlooten nu geconjungeert maer een syn, ende die mede ter dispositie van den hooghstgemelden Koningh. Ende is by myn voorige geadviseert, dat het resultat van de Commissie reflexie hebbende op de separatie, by syn hoogh Ed. niet geapprobeert werdt: Ick suadere ende raede altes tot circumspectie ende voorsightigheyt, aengesien synde, dat dese Stadt op verre nae niet voorsien is van genoeghsaeme vivres &c. de naeder toevoer van dien dependeert alleen van de Vloote: 't welck des te considerabelder is, om dat die gehaeld moeten werden van meer als eene plaets: Ende dat het Somer saisoen ten eynde loopt waer van ieder afgaende dagh met onrust by my gesteldt werdt: Men voert my te gemoet, dat de Vyandt in syn progressen gerust te laeten mede de ruïne van 't Ryck is: ende als ick spreeck van Vreede, seydt men dat die niet seecker gehoopt kan werden, dan door de Actien. Ick verwaghte met hoogh verlangen de aenkomste van den Heer *Terlon* ende sal niet naelaeten myn uyterste efforts te doen, om te obtineren het geene

by ontstentenisse van 't welck ick te gemoete sie, meer dan gemeyne swarigheden soude veroorsaecken. De Vloote van hier vertreckende, staet de correspondentie weder afgesneden te worden door blocquaede te Waeter: onder des soulageert my het hooren, dat de Militie op de Vloote ende ook het Bootsvolck in goede gesontheyt is.

De Heer Rycks-Hofmeester heeft ons ten hooghsten versoght ende gebeden, dat de bekende Negotiatie syn effect ende voortgangh moghte hebben, met verklaeringe, dat met duysendt gulden tegenwoordigh meer sal gedaen konnen werden ten dienste van dit Ryck, dan door tien hier naemaels; ick hoope alsnogh naeder bericht te sullen ontfangen of, en wat syne Majesteyt hier van te verwaghten heeft. Blyvende hier mede nae myne ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 31 July 1659.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 25. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

GElyck ick in myne jonghste van gisteren verklaerdt hebbe te hoopen, soo is op huyden 't laetste Lidt van 't Provinciael advis van haer Ed. Groot Mog. in dato den 19. deses.

N. B. Dit alhier 't selfde synde als 't geen op den eygen datum aen den Heer *van Slingelandt* is geschreven, soo laeten wy het verder daer bygevoegde maer alleenlyck volgen.

Ende op de innehoude van Uwer Ed. brieven daer by verklaerdt wordt de Stadt van Coppenhaege in merckelyck gevaer te wesen, heeft de gemelde Heer Resident sigh geëvertueert om de Regeringe alhier ter contrarie te doen geloven, hebbende daer toe specialyck ter Vergaederinge van haer Ho. Mog. ingediendt de Memorie van den 23. deser, daer van de copye hier nevens gaet; 't welck myns oordeels, al mede van de meeste voorsightigheyt niet en is; aengesien daer door aen sommige impressien wierdt gegeven, als of U Ed. den noot van Coppenhaege wat grooter hadden willen voorstellen, om daer mede den Staet alhier te bewegen tot Resolutie op de Actien van de Vloote, sulcks als

als by Denemarcken myns oordeels tot syn eygen ruïne, werdt gedesidereert; Waer mede midts defect van tydt afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 25. July 1659.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 28. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

OP den 24. ende 25. deser hebbe ick U Ed. in 't kort gecommuniceert de redenen, die haer Ho. Mog. bewogen hadden haer tot de naeder conventie van den voorsz. 24. in te laeten; ende wil ick alsnogh vertrouwen, dat daer mede sonder rughspraecke de Vreede tusschen de Koningen van Sweeden ende Denemarcken finaelyck ende promptelyck uytgewerckt sal konnen werden, waeromtrent myns oordeels met wat ernst ende naedruk sal dienen te werden gelaboreert, op dat de winter niet en kome op de handt te schieten ende daer door eene merckelycke advantagie door eloignement van de Vlooten van desen Staet aen Sweden toegebraght te werden.

Hoedaenigh beleydt tot de voorsz. spoedige uytkomste in de executie van het Haeghsche Tractaet ende 't voorschreve naeder geconvenieerde sal dienen te werden bygebraght, sullen U Ed. aldaer *in loco* best konnen oordeelen, ende het salutairste *pro re natâ* wel weten in 't werck te stellen.

Dogh hebbe ick niet te min geoordeeldt, dat U Ed. de communicatie van myne geringe speculatien daeromtrent niet sal verveelen, die daer heenen gaen, dat voor soo veel belanght den tydt van de bekende 14. daegen in 't voorsz. naeder geconvenieerde breeder gementioneert, in gevalle de Koningh van Sweeden voor de receptie deser, nogh niet gegeven moghte hebben de vereyschte verseeckeringe *in eventum*, nopende 't bewuste Elbinghsche Tractaet met de elucidatien, in sulcker voegen als ick U Ed. dienaengaende den 14. deser breder geadviseert hebbe, alsdan ende in sulcken cas onder verbeteringe, het eerste werck soude behooren te wesen den hooghstgemelden Koningh te representeren het fondament van wegen desen Staet in alle besoignes geleydt, naementlyck dat van de syde van haer Hoogh Mog. niet efficacieuselyck sal konnen werden gelaboreert, veel min tot employ van compellerende ende constringerende middelen tegens den Koningh van Denemarcken geprocedeerdt, ten sy alvoorens de voorschreve vereyschte verseeckeringe nopende 't voorgeroerde Elbinghsche Tractaet met de Elucidatien van dien sy gegeven, ende dat midtsdien in cas van eenige difficulteyt ofte obstakelen van die syde de hooghstgemelde Koningh van Sweeden daer toe met alle persuasien ende kraght van redenen sal dienen te werden gedisponeert, sullende myns oordeels

 ook

ook ten dien fine, des noodt synde versoght moeten worden de coöperatie van de Ministers van Vranckryck ende Engelandt, aghtervolgens het Tractaet ende 't naeder geconvenieerde hier boven gementioneert; ende in gevalle de hooghstgemelde Koningh van Sweden daer inne buyten vermoeden soude mogen blyven difficulteren, soo soude myns bedunckens van wegen desen Staet ook absolutelyk gerefuseert behooren te werden geduerende de voorsz. 14. daegen, eenigh devoir te doen om den Koningh van Denemarcken af te brengen van syne geallegeerde exceptie ten aensien van de Geallieerden.

Dogh in cas meer hooghstgemelde Koningh, gelyck vastelyck werdt vertrouwt, de voorschreve versoghte verseeckeringe gegeven heeft, of nogh komt te geven, dat als dan vervolgens mede by syne Majesteyt een tentamen soude behooren te werden gedaen, om sigh mede op de saeke van den Vreede tusschen de hooghstgemelde twee Koningen selfs formeelyk ende finaelyk te verklaeren tot op de puncten van Drontheim, Bornholm ende Ween ende de bewuste viermael honderdt duysendt Rycksdaelers insgelycks ten minsten conform de innehoude van 't meergeroerde naeder geconvenieerde, ende sulks tot satisfactie op 't eerste ende 't laetste der vier puncten daer toe, myns bedunckens tot eene seer kraghtige reden soude konnen geallegeerdt werden, dat den Koning van Denemarcken aen syne Geallieerden verbonden synde, seer onwysselyk soude doen procederen, in cas hy sig in de voorslaegen handelinge quaeme in te laeten, ende sulcks de voorsz. syne Geallieerden, die een groot gedeelte van syn Landt possideren, ten hooghsten te offenseren, sonder te gelyck of vooraf verseeckert te wesen, dat daer op een effectief besluyt van den Vreede, op sortable conditien soude komen te volgen, aengesien hy andersints syne conditie van alle kanten merckelyck komt te verswaeren, ende in cas sulcks nogh niet soude wesen van de gewenschte operatie, dat alsdan conform 't advies Provinciael van Zeelandt van den 12. deses, de Ministers van de drie Staeten haer tot de handelinge met den Koningh van Sweden uyt den hoofde van den Koningh van Denemarken ende haer voor syne Majesteyt sterck maekende, souden konnen inlaeten, te weten op de capitaele hoofdtpuncten, ende in kleyne circumstantien het *arbitrium secundum æquum & bonum*, altyds ophoudende.

Maer in gevalle de Koningh van Sweden nu door syne generaele verklaeringe de eerste pas gedaen hebbende, onaengesien de voorsz. aenbiedinge daer op ten uytersten moghte insisteren, ende daer by persisteren dat de Koningh van Denemarcken alvoorens mede soo verre soude behooren te werden gedisponeert, op dat den Koningh van Sweden daer door occasie soude mogen werden gegeven, om sigh op de particulariteyten naeder te uyten, soo myne ick onder verbeteringe, dat veel eer conform 't vierde Artikel van 't advies conciliatoir den 12. deses by Commissarisen van haer Ed. Groot Mog. uytgebraght, ende U Ed. nevens eene van myne voorigen in dato den 15. deses toegesonden, by den Koningh van Denemarken met allen ernst soude behooren te werden gelaboreert, om den selven Koning mede te disponeren, ten eynde syne Majesteyt sigh tot syne voorgeslaegen onderhandelinge gelieve in te laeten, als dat in sulcken cas conform

form 't advies Provinciael van Zeelandt gestaen soude werden, om tegens den Koningh van Sweden vooraf te doen in 't werck stellen het compulsoir van 't vierde Artikel van 't bewuste Haeghsche Tractaet, soo om dat ick niet kan sien, dat'er suffisante stoffe van redenen soude wesen, om de Ministers van Vranckryck ende Engelandt, in sulcken cas, daer de Koningh van Denemarcken notoirlyck nogh verder te rugge soude blyven als de Koningh van Sweeden, tot het employ van 't voorsz. compulsoir tegens Sweden te disponeren, alsmede ende insonderheyt om dat tegenwoordigh door 't voorsz. naeder geconvenieerde de saeke in soodaenigen staet is gebraght, dat voor de expiratie van de voorsz. veertien daegen geen compulsoir tegens den een of tegens den ander te wercke geleydt sal konnen werden.

Ende in cas noghte de Koningh van Sweeden aen de eene syde, selfs niet onder beneficie van de boven geëxpresseerde voorslaegen, noghte de Koningh van Denemarcken aen de andere syde, tot de voorgeroerde naeder ouverture ende onderhandelinge soude wesen te bewegen, soo soude myns oordeels de expiratie van de voorschreve veertien daegen moeten werden afgewagt die ook ontwyffelyck met het aenwenden van de voorgeroerde officien van wedersyden al by nae geëscouleert souden wesen, omme alsdan te procederen tot executie van de laetste clausule van 't voorschreve naeder geconvenieerde, welcken aengaende ick hier onder myne gedaghten U Ed. nogh naeder hoope bekent te maecken.

Dogh in cas de voorsz. beyde Koningen tot de onderhandelinge selfs konnen bewogen worden, gelyck in alle manieren staet te vertrouwen, dat de Koningh van Denemarcken nae ontfangen kennisse van de ernstige intentie van desen Staet, ende de serieuse vermaninge van syne beste soo niet eenige vrienden, sigh daer tegens niet langer sal willen, ook nae ontfangen kennisse van 't voorsz. naeder geconvenieerde, niet langer konnen opiniatreren, soo sal myns bedunckens van deser syde alle ernst ende goede directie bygebraght moeten werden, om den Koningh van Denemarcken alle mogelycke advantagien te helpen toebrengen, daer inne ick vertrouwe, dat U Ed. de goede coöperatie van de Ministers van de andere twee Staeten ten minsten van dien van Engelandt met'er daet sullen konnen genieten, aengesien de Commissaris *Downingh* ons 't selve verscheyde maelen toegeseyt ende belooft heeft, immers weten U Ed. dat de uyterste limiten dienthalven nu precieselyck bepaeldt syn by 't voorsz. naeder geconvenieerde.

Ende sal in 't opstellen van 't Tractaet selfs, myns oordeels, soo veel doenlyck besorght moeten worden, dat alle moogelycke advantagien voor de traffyckerende Staeten daerinne komen te influeren, ende voornaementlyck alle 't geene vervat is in 't Tractaet, den 21. May laetstleden alhier in 's Gravenhaege gesloten, ende vooreerst de uytlightinge van 't bekende derde Artikel, uyt 't Rodtschiltsche Tractaet, voor soo veel het selve belangt sal daeromtrent net ende klaer moeten werden gegaen, conform den Text van 't 2. Artikel van 't voorsz. Haegsche Tractaet, ende de volkomen uytlightinge van 't selve Artikel, beter wesen, als de verstellinge, ofte explanatie daer iets posityfs konde

konde influeren, daer door de vryheydt van de Oostzee te frequenteren met Oorlogschepen, onder anderen aen ende ten behoeve van desen Staet, wierde erkendt, ende buyten controversie gesteldt.

Het waere myns beduunckens ook te wenschen, dat de inhoude van 't geheele sesde Artikel van 't voorsz. Haegsche Tractaet, mede in 't voorsz. te maecken Tractaet van Vreede quaeme te influeren; immers sal myns gedaghten, absolute noodtsaeckelyck syn, dat de Koningh van Sweden geene deure open gelaeten werde, omme te eeniger tyde te konnen ondernemen op de Schepen den Orisondt passerende, eenige Thol te setten, ende dat beyde de voorsz: Koningen, 't sy in 't voorsz. te maecken Tractaet, 't sy by eene Acte apart, tot voldoeninge van de laetste clausule van 't voorsz. sesde Artikel, midtsgaeders van 't voorsz. naeder geconvenieerde, formeelyck beloven in haer respective Rycken, Landen, Havenen, ende Districten de Ingesetene ende de Onderdaenen van de drie Staeten 't allen tyde te sullen laeten gauderen van deselve conditien ende voordeelen, soo ten reguarde van 't betaelen van de Thollen, impositien ende alderhande beswaernissen, als ten opsighte, om eenige andere advantagien Exemptien ende Privilegien, hoedaenigh deselve oock souden mogen wesen, sonder de eene boven de anderen iets te beswaeren, ende in cas daer by konde werden gevoeght, dat sulcks ten reguarde van Denemarcken ende Noorwegen soude geschieden op den voet van de Tractaeten by desen Staet, in den jaere 1645. ende 1647. met den Koningh ende de Kroone van Denemarcken gemaeckt, ende ten reguarde van den voet van 't voorgeroerde Elbinghsche Tractaet met de Illucidatien van dien, 't selve soude myns beduunckens ten hooghsten dienstigh wesen, op dat daer door het voorsz. Elbinghsche Tractaet ende de Illucidatien mede gebraght souden werden onder het guarandt van de drie Staeten in gevolge van het vyfde Artikel van 't voorsz. Haeghsche Tractaet, te interponeren, op de extensie van welcke Acte van guarandt mede sorghvuldighlyck sal dienen te werden gelet, ende in specie besorght, dat deselve mogen behelsen, eerstelyck verbintenisse van de reële executie van 't getracteerde ende de prestatie van alle 't gecedeerde ter eenre ende ter andere syde te sullen besorgen ende doen effectueren.

Ten anderen, dat sulcks geëffectueert wesende, in gevalle naemaels de een of de ander van beyde de hooghstgemelde Koningen het voorsz. Tractaet soude komen te breecken, ofte in eenige puncten contravenieren, de drie Staeten gesaementlyck ende ieder van deselve apart gehouden sullen wesen, deselve met maght van Waepenen, des noodt synde, te reduceren, ende te brengen tot observantie van 't voorsz. Tractaet, ende tot reparatie van het voorschreve gecontravenieerde.

Ten derden, dat in alle manieren al waer 't saecke dat aengaende het Elbinghsche Tractaet ende de Illucidatien in 't voorsz. te maecken Tractaet, van waerde niets en quaeme te influeren, dat eghter de voorsz. te ontwerpene Acte van Guarantie daerop moge slaen, waerinne ick vastelyck vertrouwe, dat van de syde van Engelandt sonder eenige scrupule sal werden gecondescendeert, ten opsighte de voordeelen daer by bedongen, gemeen syn; waeromtrent

trent ook ontwyffelyck des te minder swaerigheydt sal vallen, als van deser syde mede geconsenteert werdt, dat in de voorschreve acte van Guarantie influere eene clausule van belofte, dat de Koningh van Denemarcken de Subjecten van de andere sal mogen advantagieren, ofte beswaeren, daerinne, onder correctie, by inwilliginge van gelycke guarantie over 't voorschreve Elbinghsche Tractaet geen swaerigheydt, van deser syde behoordt gemaeckt te worden, alwaere het oock selfs, dat de voorschreve clausule, ende stipulatie in het te maecken Tractaet van Vreede niet en quaeme te influeren.

Dogh het *casus* komende te exsteren, dat de hooghstgemelde Koningen of in geene onderhandelinge gebraght, of binnen den voorsz. tydt van 14. daegen niet geaccordeert konden werden; soo dunckt my, dat de Ministers van de drie Staeten behooren te ontwerpen een Tractaet in forma, tusschen de hooghstgemelde twee Koningen, in *omnibus* of *per omnia* conform 't voorsz. Haegsche Tractaet, ende 't meergeroerde naeder geconvenieerde, ofte in cas de Minister van Vranckryck sigh daeromtrent met die van Engelandt ende van desen Staet niet geliefde te voegen, dat als dan soodaenigh Tractaet in forma by die van Engelandt ende desen Staet soude behooren te werden opgesteldt; volgende daerinne soo veel doenlyck, de woorden van de voorsz. twee Haegsche Instrumenten, om alle discrepantie te eviteren; jae ook des noodt synde, beyde de voorsz. Instrumenten in 't voorsz. op te stellen Tractaet *verbotenus* insererende, ende dat voorts 't voorsz. ontworpen Tractaet, vierentwintigh uuren voor den uytgangh van de voorsz. 14. daegen, aen beyde de hoogstgemelde Koningen, te gelyck op eene ende deselve tydt, uyt den naeme ende van wegen de drie Staeten soude behooren te werden gepresenteert, met versoek, om binnen de voorsz. 24. uuren cathegoryckelyk te verklaeren, of sy 't voorsz. ontworpene Tractaet souden gelieven aen te nemen, ende te onderschryven, ofte niet, ende by refus of dilay van den een of den ander, ofte ook wel van beyde de Vlooten van Engelandt ende desen Staet, midtsgaders de Landt-Militie van haer Hoog Mog., tegens den Refusant ofte Refusanten te doen ageren, in sulcker voegen, als nae gehoudene consultatie met de Hoofden van dien, ende met gemeen overlegh van de Ministers der voorsz. drie Staeten, tot uytwerckinge van 't oogmerk van deselve, het salutairste, efficatieuste ende expedietste geoordeeldt sal worden; waeromtrent, myns oordeels, voor al sorgvuldiglyck sal staen te letten, dat de voorsz. te adhiberen middelen van constrainte, ten reguarde van den Koningh van Denemarcken, wel soodaenigh moogen wesen, dat deselve daer door op 't alderkraghtigste geincommodeert ende benauwdt werde, maer dat egter vooral daer door niet veroorsaekt werde, dat Coppenhaege of iets anders, tegenwoordigh synde onder de Maght van den Koningh van Denemarcken, in de Sweedtsche handen valle, daerinne vooral mede soodaenige vigeur ende promptitude sal moeten werden toegebraght, dat de Refusant ofte Refusanten, *ilico* tot resolutie geconstringeert mogen worden, op dat men het Somersaisoen niet vrughteloos en verliese.

Boven alle het selve, soude het myns bedunckens, een seer gewenschte saek wesen, dat de Ministers van de drie Staeten voor 't finael besluyt van de voor-

schreven Vreede, de Koningh van Sweden *quovis modo*, konden disponeren of permoveren, dat syne Majesteyt in handen van de drie Staeten stelden, om te arbitreren ende uyt te spreecken het *quantum*, 't welck de Kroon van Poolen aen die van Sweeden soude geven, voor de evacuatie van Pruyssen, ende dat daer op tusschen deselve de Waepenen moghten stille staen, van den tyd af, dat de Kroon Poolen in de voorsz. submissie mede soude hebben geconsenteert; midtsgaeders ten tyden toe de voorsz. uytspraecke gedaen, ende de vordere differenten tusschen deselve, voorts finalyck geassopieert moghten wesen, welcken aengaende ick meyne de saeken ten wedersyden genoegsaem gevonden, ende onder de handt bewilligt te wesen, op den voet vervat in de Memorie by haer Hoog Mog., den 18. November des jaers 1656. gearresteert, ende onder U Ed. berustende; waer over ten overvloet ook de verklaeringe van den Koningh van Sweden, was 't doenlyck in geschrifte gevordert soude konnen werden, daer door dan alle difficulteyten, die van de syde van den Keurvorst van Brandenburg tegens de acceptatie van de gestipuleerde inclusie geallegeert werden; ook lightelyck gesurmonteert en in diervoegen de Oostersche Gewesten, alomme in tranquilliteyt gebraght souden konnen worden; welcke voorschreve saeke als wesende van de hooghste importantie, soo wel voor Vranckryck ende Engelandt, uyt notabele consideratien van Staet, als voor Engelandt ende voor desen Staet, nogh daerenboven uyt consideratie van de Commercie, myns oordeels, met de alderuyterste vigilantie, ernst ende vigeur, behartight sal dienen te werden.

Ick vinde my verplight hier wederom te repeteren, dat op de repetitie van de voorsz. U Edts. Missive by de Leden van haer Ed. Groot Mog. Vergaederinge midtsgaeders ook by de Heeren Gedeputeerden van de andere Provincien generaelyck geoordeeldt is, dat U Ed. ende haere Confraters tot Coppenhaege niet alleenlyck niet selden by den anderen, maer selden van den anderen souden behooren te wesen ende dat soo haest ende soo lange het meeste werck by den Koningh van Denemarcken soude wesen te verrighten, U Ed. alle vier haer tot Coppenhaege behoorden te bevinden & *vice versâ*, alle vier tot Elseneur of in de Residentie Plaets van den Koningh van Sweden, als het meeste werck by den Koningh van Sweden soude wesen te verrighten, ende als by den een ende den ander van beyde de hoogstgemelde Koningen te gelyck soude moeten werden gelaboreert, dat U Ed. den anderen alsdan dickmaels souden behooren te ontmoeten, ten minsten twee of driemael ter weecke, omme alsoo alles met onderling concert ende Correspondentie ter intentie van haer Hoogh Mogende te helpen dirigeren; men kan oock somwylen in soo bekommerlycke emplooien ende deliberatien, elckanderen een hart in het lyf spreecken, midtsgaeders de sorge en swaerigheydt wat partagieren.

Ick wete, dat U Ed. eenen iegelyck met wysheydt ende verdraeghsaemheydt gewent is te ontmoeten, ende houde my oversulcks ook des te meer verseeckerdt, dat deselve in dese gelegentheydt, daer de dienst ende eere van den Staet eene seer confidente correspondentie tusschen U Ed. vereyscht, van de voorsz. gewoonte niet en sal devieren, maer veel eer ter dier contemplatie

platie de voorsz. deugden wat meerder ende liberaelder oeffenen; ick hoope ook, dat de occasie van alle discrepantien vry wat benoomen sal syn, door de naeder Ordres van haer Hoog Mog., ende voornaementlyck door die van den 18. ende 24. deser; in welckers uytwerckinge ick U Ed. den Segen van Godt Almaghtigh, midtsdesen, ten besten van ons algemeene lieve Vaderlandt, ben toewenschende ende verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 28. July 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 16. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk sal met een woordt seggen, dat ick in alles desperaet worde, ende dat ick vreese, dat de Vlooten staen 't huys te komen sonder succes; de Admirael oordeeldt de recuperatie van de Eylanden swaer; ende ter contrarie werdt hier geoordeeldt, dat alle 't geene vrughtbaerlyck godaen kan werden, daer van moet komen door 't bewuste transport; De Burgerye schrickt voor de Winter; de Militie sonder suffisante Vivres sal hier een ballast syn. Ick blyve,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 16. July 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 19. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

DE particuliere Missive van U Wel-Ed. in dato den 7. deser soo de originele als de duplicaete die U Wel-Ed. my de eere gedaen heeft van te schryven, is

is by my op den 16. wel ontfangen, ende hoewel het my dunkt daer by eenigsints geculpeert te werden, eghter met aengenaemheydt; aengesien, soo het sulcks soude mogen syn, ick ten reguarde van U Wel-Ed. volkomen bewust ben, dat het selve procedeert alleen uyt een sincere yver ten dienste van de gemeene saecke ende conservatie van den welstandt van ons lieve Vaderlandt, ende dat aen de andere syde ick voor soo veel my belanght, die gerustheydt hebbe van my in dese beswaerlycke Commissie ter intentie van myne Heeren Superieuren, ende speciaelyck van haer Ed. Groot Mog. volkomentlyck te acquiteren, met speciaele dese naeder verklaeringe tot gerustheydt van U Wel-Ed., dat'er niet een argument my is aen de handt gegeven soo in 't Vaderlandt als naederhandt door de Missiven van U Wel Ed., soo ten opsighte van den Heer Keurvorst, soo van den Koningh van Poolen, soo ten opsighte van 't Huysch van Oostenryck, soo ten respecte van 't gevolge van eenige actie met de Engelschen; of hebbe ick my ende oock wy gesaementlyck ons by alle occasien daer van ten besten gediendt; oock voor dat, ende speciaelyck hebbe daerop tot meermaelen geinsisteert, dat het onbetaemelyck waer, dat haer Hoog Mogende uyt kraghte van eene Alliantie, dewelcke deselve ingegaen hebben alleen met syne Majesteyt van Denemarcken, genecessiteert ende als geconstringeert souden werden haer tegens dank ende met soo een apparent hoogwigtig gewaedt souden immisceren in de conservatie van andere interessen, waer van in de voorsz. Alliantie, niet alleen niet werdt gesproocken, maer oock selfs nooit gedaght en is, ende dat vorders door de vermenginge der Engelschen voor ende met het interesse der Sweeden de saecke van een ander aensien gemaeckt werdt, als die was ten tyde van het aengaen van de voorsz. Alliantie, immers dat men aen de bekommeringe van trouwhertige Bondtgenooten iets behoorde te defereren: Het antwoordt hier op ontfangen, is, eerstelyck, dat de voorsz. Alliantien ingegaen waeren niet lightvaerdighlyck, maer in de uyterste noodt, tenderende boven dien ten selven eynde als die van haer Hoog Mog., ende dat hebbende dese Kroone daer van soo considerabele effecten genooten, haer Hoog Mogende wel konden afneemen, hoe beswaerlyck ende gevaerlyck het moeste syn, sigh daer van te onttrecken, synde deselve Geallieerden in het besit van een consideraebele partye van dit Ryck; aengaende de Vlooten der Engelschen, kan men sigh niet persuaderen, dat naedien ook die Republycke haer interest heeft in de conservatie van dit Ryck, dat deselve haer tegens die van haer Hoog Mog. souden inlaeten in actie, met byvoeginge, dat in allengevalle de geapprehendeerde consequentie soo hoogh niet genoomen kan worden, vermidts de limitatie by het bewuste concert, noopende de rupture, allegerende wyders tegens onse vordere redenen, dat van Sweeden niet te haelen sal syn, met woorden ende schoon spreecken, maer door constrainte; ende dat het stil sitten onder pretext van Onderhandelinge, den Soomer doet verloopen, sonder eenige vrught van soo een aensienlycke Equipagie, ende soo consideraebele Maght van de Geallieerden. Ende is vorders geen kleyne obstacul in de uytwerckinge van deese onse Commissie geweest; het afwesen van de Ministers van beyde de Staeten, met wien het voorschreve concert is aengegaen

gaen, ſynde de Reſident *Everts* van hier vertrocken op den dagh van ons arrivement alhier.

Ick verhaele deſe redenen over en weder, niet om die van de ſyde van Denemarcken te eleveren, boven die van haer Hoog Mog., maer alleenlyck tot onſe particuliere decharge, ſynde anderſindts myn particulier gevoelen, dat deſe Kroone handelen moet, ook ſonder te konnen afwaghten een generaele byeenkomſte, waer toe ick daedelycke devoiren gedaen hebbe, ende niet naelaeten ſal als nogh te doen met allen iever.

Aengaende het procureren van een generaele ceſſatie van hoſtiliteyt te Waeter ende te Lande, vinde ick my verplight, U Wel-Ed. daer op te repreſenteren, dat ſulcks ook by deſe Kroone opgenoomen werdt, voor een detachement van de Geallieerden, ende voor ſoo veel die mede reflexie heeft op de Vlooten van onſen Staet, dat deſe Kroone daer door genoeghſaem als geabandonneert werdt, geconſidereert, dat Sweeden de magtigſte is, ende over al ſyne voeten op 't landt heeft, uytgenoomen alleen tot Bornholm, ende miſſchien eenige kleyne Eylanden van geen importantie, hoewel ick wel kan ſien, dat het voor den cours van de Commercie nodigh en dienſtigh waere, 't welk ick ook meyne te ſyn, de principaelſte bewegende redenen van U Wel-Ed., behalven, dat myns oordeels, het procureren van dien, ſonderlingh incumbeert de Heeren gedeſtineerden aen den Koningh van Sweeden, als de ſterckſte ſynde.

Het aenkomen van nogh een goed getal Extraordinaris Gedeputeerden, kan my en ook den Heer *van Haeren* niet anders als ten hooghſten aengenaem ſyn, vermidts wy ons ſonder intermiſſie bevinden, in continueele bekommeringen, maer alle myne ſorge is, dat die komende, te laet ſullen komen, het beſte ſaiſoen tot eenige vrughtbaere Actie middelerwyle verloopende, gelyck ons de Heer *de Ruyter* nu tot meermaelen gerepreſenteert heeft, waer op wy qualyck weten te antwoorden, alleenlyck oordeelen wy, dat de tydt van de conventie ſynde afgeloopen, die Hoofden ſyn vervallen tot den inhoude van haere inſtructien, ende believe U Ed. my permiſſie te geven van te ſeggen, dat de Sweden uyt dit Ryck niet ſtaen gebraght te werden, door nomber van Gedeputeerdens.

Wy hebben giſteren geſproocken met den Heer Ryks-Hofmeeſter, aengaende de ſecrete Handelinge, dewelcke ons daer van wederom niet dehorteerde, ende is dienaengaende mede door de Heeren tot Elſeneur op het gerepreſenteerde, in onſe voorige geſprooken, met den Heer Ambaſſadeur *Terlon*, dewelcke verklaerdt hadde, daer over ſyne gedaghten te ſullen laeten gaen, ende met ons naeder te confereren, maer weten wy, dat ſyn Excellentie door deſſelfs Secretaris, gelycke openinge gedaen heeft, aen den Heer hier vooren gemeldt. Godt geve, dat daer uyt iets goedts mooge komen; 't welck wy van herten wenſchen.

Wy hebben aen dien ſelven Heer alhier communicatie gedaen van de propoſitie van den Miniſter van deſe Kroone in Poolen: maer antwoordde ſyne Ed., dat ſulcks geenſints genoegh waer, om te enerveren de obligatien tuſſchen de twee Koningen tot meermaelen onder Handt en Segel geconfirmeert, waer

van ons origineele acten geëxhibeert syn, hoewel wy noghtans ons van deselve propositie naeder sullen soecken te dienen.

Ick hoope myne excuse aengaende de particuliere correspondentie, geallegeert in myn voorige, van den 9. deser, voor suffisant te sullen werden aengenoomen, te meer, dewyl onse saecken vervallen synde in een *casus*, daer op niet gedaght was, ick vooreerst niet anders hebbe konnen representeren, als het geene bestondt *in facto* nae de gelegentheydt, soo ons die voorquaem: maer vervreemdt te syn van met U Ed. correspondentie te houden, verklaere ick selfs, dat my onwaerdigh soude maecken van te syn die geene, dewelcke ick noghtans hoope de eere te sullen moogen hebben van altoos te blyven, dewelcke is,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 19. July 1659.

P. S.

Ick kan U Ed. verder verseeckeren, dat alle de verbintenissen ouder syn, als onse aenkomste, ende ingegaen met het begin van dese nieuwe rupture, of eenigen tydt daer nae.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 28. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. syn geweest van den 24. ende 25. deser lopende maendt; sedert syn alhier van U Ed. nogh publycke nogh particuliere brieven ontfangen ende gemerckt van de syde van Denemarcken, gelyck U Ed. uyt de voorsz. myne jonghste bespeurdt sal hebben, nogh al continuele klaghten ingebraght werden tegens het Haeghsche Tractaet van den 21. May laetstleden, mitsgaeders ook tegens het geene in gevolge ende tot executie van dien met de Ministers van Vranckryck ende Engelandt naeder werdt verhandelt, soo hebbe ick van myn schuldige plight geaght (alvorens hier voor gerepeteert houdende de peremptoire redenen die ick U Ed. den 26. May laetstleden ende 7. deser tot justificatie van 't voorsz. Tractaet overgeschreven hebbe)

hebbe) by desen wat naeder aen te roeren, 't geene by de Regeringe concludent ende overtuygende geoordeeldt is tot destructie van de objectien die daer tegens sedert het afgaen van de voorschreve myne brieven naeder voortgebraght syn.

Konnende de voorsz. objectien meest alle getrocken werden tot de twee naevolgende.

Eerstelyck dat het *armistitium* (gelyck men 't selve abusivelyck gelieft te qualificeren) daer van 't derde Artikel van 't voorsz. Tractaet is wagende, aen Denemarcken ten hooghsten schaedelyck sy geweest, ende particulierlyck dat daer door de Eylanden van Falster, Langelandt, Calandt ende Möen de Vyanden ten deele syn geworden, gelyck de Koningh van Denemarcken selfs by Missive in dato den 14. der voorleden maendt sulcks in effect aen haer Ho. Mog. heeft gelieven te reprocheren.

Ende ten anderen dat de voorsz. verbintenisse, mitsgaeders alle het getracteerde met Vranckryck ende Engelandt strydig soude wesen met de belofte van den Staet soo by Tractaeten als particuliere aenschryvinge, ende specialyck by die van den 28. Maert ende 29. April laetstleden aen syne Koninghlycke Majesteyt ende de Kroone van Denemarcken gedaen.

Ende wat het voorsz. eerste punct belanght, hebben wy ons alhier ten hooghsten verwondert, dat men van de syde van Denemarcken soo odieuselyck op reeckeninge van desen Staet soeckt te schuyven het verlies van de voorschreve Eylanden, even als of het voorsz. verlies veroorsaeckt soude wesen om redenen, dat de voorsz. Eylanden vermits het aengaen van 't voorsz. Tractaet met de naevaele maght van desen Staet niet vigoureuselyck gedefendeert hadden konnen worden, daer noghtans sulcks om twee notable redenen van een notoir en tastelyck abuys geconvinceert kan worden; naementlyck in den eersten, om dat het Eylandt Langelandt al in de maendt van April, ende sulcks een geheele maendt voor 't sluyten van 't voorsz. Haeghsche Tractaet by de Sweeden is vervoert geweest, dat mede de Eylanden Falster ende Lalandt in 't begin van May, ende sulks byde mede voor 't aengaen van 't voorsz. Haegsche Tractaet by de Sweeden al waeren vermeestert, ende dat het Eylandt Möen, nae de advisen die wy daer van bekomen hebben, of voor of op den selven dagh dat het voorsz. Tractaet by den Heer Lieutenant-Admirael in dese Vloote is ontfangen geweest, Sweedtsch geworden is, sulcks dat ten hooghsten staet te verwonderen, dat men saecken, die al voor dato van 't sluyten van 't voorschreve Tractaet immers voor ende aleer de Heer Lieutenant-Admirael eenighsints geseght kan worden door de receptie van 't selve Tractaet in syne liberteyt, om te mogen ageren, besnoeit ofte gebonden geweest te syn, waeren gepasseert ende voorgevallen, odieuselyk soeckt voor te stellen als quaede vrughten van het voorsz. Tractaet, ende effecten van het alsoo gequalificeerde *armistitium*, synde voorwaer in nature eene impossibiliteyt ende implicerende eene notoire contradictie, dat de vrughten den boom selfs, ende de effecten haere oorsaeke souden precederen, ende niet excusabel van onbedaghtsaemheyt, dat men in saecken van soo hooge importantie ende ten uytersten sensibel voor soo goede ende getrouwe Geallieerden als syn haer Hoog Mog., deselve

selve haetelyck traghten te beswaeren met saeken, die uyt den toedraght van dien ende simple tydt reeckeninge overtuyght konnen werden anders gelegen te syn.

Ende alwaer 't saeke dat de voorsz. Eylanden geincorporeert hadden geweest nae dato dat het voorgeroerde Tractaet by den Heer Lieutenant-Admirael in de Vloote was ontfangen, gelyck nu niet en is geschiedt soo soude eghter ten tweeden even soo tastelyck wesen, dat het aengaen van het voorsz. Tractaet den Heer Lieutenant-Admirael geensints benomen heeft de faculteyt om de voorsz. Eylanden, in cas deselve nogh niet by Sweden geincorporeert hadden geweest, vigoureuselyck te defenderen, alle entreprise der Sweden op deselve nae vermogen af te weeren, even ende met deselve liberteyt als hy voor dato van de receptie van 't voorsz. Tractaet vermoghte te doen, gelyck U Ed. ook ten vollen bekent is hem Heer Lieutenant-Admirael sulcks seer efficacieuselyk by haer Hoogh Mog. te wesen aengeschreven by Resolutie van dato den 22. May laetstleden, die hem te gelycke met ende nevens het voorsz. Tractaet ter handen is gekomen, daer over ick oock op den 27. Juny voorleden den meergemelden Lieutenant-Admirael wytlopigh geschreven, ende U Ed. in confidentie copye van deselve myne Missive toegesonden heb; waer toe ick my by desen sal refereren.

Wat nu wyders de voorsz. 2. objectie belanght, naementlyck dat haer Ho. Mo. met het aengaen van de voorgeroerde verbintenisse souden gecontravenieert hebben haere solemneele beloften by Tractaeten ende iterative brieven bevestight, dienaengaende hebbe ick U Ed. voor soo veel de Tractaeten belanght het contrarie van dien klaerlyck aengewesen by myne voorige Missive in dato den 26. May voornoemt, ende voor soo veel de geallegeerde brieven belanght, bestaende voornaementlyck in die van den 28. Maert ende 29. April deses lopende jaers hoope ick, dat U Ed. mede uyt den tydt wanneer deselve syn geschreven, ende uyt de examinatie van den inhoude van dien, klaerlyck sal konnen afnemen, ende syne Majesteyt, midtsgaeders de hooge Ministers aldaer overtuygen, dat haer Hoog Mog. intentie geensints is geweest, noghte ook de woorden van deselve eenigsints medebrengen, dat men sigh van deser syde, 't sy in Handelinge met Vranckryck ende Engelandt, 't sy in de Actien van de Vlooten, andersints soude comporteren, als men tegenwoordigh heeft gedaen; Want vooreerst soo veel den tydt belanght, is U Ed. niet onbewust, dat de voorsz. Handelinge op den 28. van de maendt Maert, als wanneer de eerste der voorsz. brieven is geschreven, onder de handt al verre was geadvanceert; jae dat ten selven daege de publycke deliberatien ter Vergaederinge van haer Hoog Mog., al waeren geëntameert, ende is daer uyt dan mede vooreerst wel evidentelyk te concluderen, dat de voorsz. brief by haer Ed. Groot Mog. gecoucheert wesende, geensints met die intentie kan wesen ingesteldt, dat men daer by iets soude hebben willen verklaeren, 't gunt met de trotterende Handelinge, ende het verwaght werdende besluyt van dien, niet en soude konnen bestaen; welck dan ook uyt de laetste van de voorsz. brieven des te klaerder blyckt, by dewelcke alle de beloften by de voorgaende geëxpresseert, nogh in kraghtiger termen gerepeteert, ende eghter

ter in deselve te gelyk van de voorsz. onderhandelinge als eene seer pryssélycke saeke gesprooken, ook met leetwesen verklaerdt, dat deselve handelingen doenmaels voor alsnogh niet finaelyck geperfectioneert hadden konnen weden.

De verklaeringen selfs by de voorsz. * Missive gedaen, syn, dat haer Hoog Mog. stantvastelyck geresolveert waeren syne Majesteyt in syne tegenwoordige ongelegentheydt trouwhertighlyck by te springen, dessels oppressien te helpen afweren, ook geene middelen te spaeren, om syne Majesteyt uyt deselve ongelegentheden te helpen redden; Ende hebben wy gemeynt gelyck wy alsnogh meynen, dat alle het selve niet beter, prompter, nogh efficacieuser konde te wege gebraght worden, dan door de conventie tegenwoordigh met Vranckryck ende Engelandt gemaeckt, om redenen U Ed. in de voorgeroerde myne Missive van den 26. May laetstleden in 't lange gededuceert ende eenige in myne voorgaende van den 24. deser ook in 't korten aengeroerdt, daerop ick ook waerlyck kan verklaeren, dat in 't coucheren van de voorsz. verklaeringen speciaelyck is gereflecteert geworden, wyders werdt by de voorgeroerde Missive verseeckeringe gedaen van met syne Majesteyts Vyanden in geen handelinge te sullen treden, waer mede haer Hoog Mog. in eeniger maniere soude werden benomen de faculteyt ende gelegentheyt om 't geen voorschreven is op de alderefficacieuste en kraghtighste wyse in 't werck te stellen, ende is U Ed. ten volle bekendt, dat haer Hoog Mogende met de Vyanden van syne Majesteyt niets ter wereldt getracteert hebben, veel min iets waer door haer benomen soude wesen de faculteyt ende gelegentheydt hier boven geroerdt, welcke faculteyt ende gelegentheydt haer Hoog Mogende ook effectivelyck door 't aengaen van 't voorgeroerde Tractaet hebben gebruyckt, en nogh gemeynt blyven op de alderefficacieuste ende kraghtighste wyse ten besten van syne Majesteyt in 't werk te stellen, ende onder Godes genaedigen segen te voltrecken.

De vordere verklaeringe van dat haer Hoogh Mogende onveranderlyck geresolveert bleven, haer Vloote ende het resterende secours ten fine voorschreven derwaerts te senden, is oock volkomen naegekomen, ende hanght het tegenwoordigh aen de goede ende wyse Resolutie van syne Majesteyt, om daer van de salutaire vrughten, naementlyck den gewensten Vreede met restitutie van alle syne afgenomen Landen ende nogh meer, paisibelyck te genieten, ende wel lightelyck de gecombineerde Maghten van Engelandt ende van desen Staet te doen ageren tegens synen Vyandt, om denselven tot de voorsz. restitutie te compelleren of wel soodaenigen efficacieusen emplooi van de voorsz. Maghten tegens hem ende tot syn eygen naedeel subject te worden, welcke laetste geensints van de wysheydt ende voorsighwigheydt van dien Prins, insonderheydt onder U Edts. circumspecte ende niet min ernstige conduite, kan verwaght worden.

Op den 24. ende 25. deser hebbe ick U Ed. in 't korte gecommuniceert de

N. B. Het overige deses Briefs, is gelyckluydende met den Brief aen den Heer *van Slingelandt* van den selfden datum als dese; beginnende op pagina 69. hier bevoorens.

* Zie *Aitzema* IV. Deel, pag. 400. in Folio.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den eersten Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hebbe U Ed. den 28. der voorleden maendt, in 't lange overgeschreven myne geringe consideratien op de executie van 't bewuste * naeder geconvenieerde van den 24. daer bevorens, sedert is ons alhier niets van U Edts. handt 't sy publyck, 't sy particulier toegekomen, ende 't voorsz. naeder geconvenieerde is volgens 't geconcerteerde van gistere ten huyse van den Heer Ambassadeur *du Thou*, desen naemiddagh tot meerder seeckerheydt ende vastigheydt van dien door den Heer Commissaris *Downingh* wegens de Republycke van Engelandt, ende den Heer *Vrybergen* daer toe by haer Hoog Mog. als gepresideert hebbende over de conclusie den voorsz. 24. op 't subject genomen, specialyck geautoriseert, van wegen desen Staet onderteeckent; de gemelde Heer *du Thou* konde sigh tot de voorsz. teeckeninge by defect van last, niet inlaeten, maer nam dien onverminderr aen, daer over noghmaels favorabelyk te sullen schryven soo wel nae den Heer Ambassadeur *de Terlon* directelyck, als nae 't Hof van Vranckryck.

Boven het geene U Ed. hier benevens van wegen haer Ho. Mog. toekomt, wete ick tegenwoordigh niets van importantie te voegen; alleenlyck meyne ick, in gevalle het *casus* moghte komen voor te vallen, dat desen Staet verobligeert wierde nevens Vranckryck ende Engelandt den Koningh van Denemarken voor refusant aen te sien, ende sulcks aghtervolgende 't voorsz. naeder geconvenieerde ende haer Hoog Mogende Resolutie van huyden den selven door positive middelen van constrainte tot reden te helpen brengen, in 't selve cas ende van den tydt af, dat U Ed. sigh daer toe souden verklaeren; de Koningh van Sweeden soude behooren desen Staet alle teeckenen van Vriendtschap te bewysen, de Commissien tegens de Subjecten van desen Staet verleendt, te revoceren, ende de Ingesetenen van dien by provisie in allen deele te laten gaudêren van 't effect van 't Elbingsche Tractaet ende de Illucidatien van dien, aengesien tegens alle redelyckheydt stryden soude, dat desen Staet sigh in effecte soude voegen om syn Vyandt tot reden te brengen, ende daer toe selfs de Waepenen gebruycken, ende dat te gelycke van de syde van Sweden acten van hostiliteyt tegens desen Staet ende de Subjecten van dien, geëxerceert souden werden; Waer mede derhalven afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den eersten Augusty 1659.

* Zie *Aitzema* IV. Deel, pag. 398. in Folio.

Aen

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den eersten Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

HEt is my ten hooghsten aengenaem, uyt beyde U Ed. Missiven daer van de eene gedateert is geweest den sestienden, ende de andere soo ick vertrouwe, geschreven den negentienden der voorleden maendt, (alhoewel de expressie van den dato daer inne by abuys was geomitteert) te bespeuren, dat U Ed. de continuatie van myne correspondentie sigh wel laet gevallen, ende oock innueert van syn syde daer inne mede te sullen continueren; dat U Ed. my communicatie gelieft te geven van de redenen, die deselve van de syde van Denemarcken tegens de Resolutie van den Staet werden geobjicieert, is my mede ten hooghsten aengenaem, ende versoeke, dat U Ed. daer inne voor het toekomende insgelycks gelieve te continueren, oock van tydt tot tydt my mede te delen, U Edts. voornemen ende resolutie omtrent het gunt deselve 't elckens tot bevorderinge ende uytwerckinge van haer Hoogh Mogende intentie ende Resolutie staet in het werck te stellen ende by der handt te nemen, ende specialyck wat U Edts. sentiment ende gevoelen van het werck sy, ick hoope, dat U Ed. als nu geene verdere Last ofte Resolutie van hier sal requireren, om de geheele saecke uyt te voeren, aengesien het saisoen by schryven soo verre souden wesen geëscouleert, dat het werck daer door desperaet soude werden.

Ick hebbe U Ed. den 28. der voorleeden maendt in 't lange overgeschreven myne geringe consideratien op de executie van 't bewuste naeder geconvenieerde

N. B. Het geene hier overgeslaegen werdt, is het selfde dat op desen eygen datum aen den Heer *van Slingelandt* tot het eynde van de eerste periode is geschreven.

Waer mede my voorts refererende, tot 't geene U Ed. hier van wegen haer Hoogh Mogende toekomt, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heeren,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den eersten Augusty 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 23. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne laetste aen U Wel-Ed. in het particulier, is geweest van dato den 19., sedert is by my wel ontfangen die van U Wel-Ed. in dato den 14. op den 21. Ende hoewel ick hope wegens de inleydinge van dien door myn laetst voorige gepurgeert te syn, soo bedroeft het my nogtans van herten, dat ick U Wel-Ed. soo veel subject hebbe gegeven van geëstimeert te syn voor die geene die ick nooit geweest ben, ofte nooit sal werden, immers by aldien daer faute begaen soude mogen syn, is het selve niet geschiedt met opset, veel min uyt eenige soodaenige redenen dewelke in my vermindert hebben de estime van U Wel-Edts. Persoon ende merite. Ende is my dit U Wel-Edts. schyven tegenwoordigh des te swaerder geweest ten opsighte van het ongeval ons dien selven dag overgekomen in twee van onse domestycken gementionneert in dien aen haer Ed. Groot Mog., invoegen dat geen ongeluck alleen en komt.

De oorsaeck, dat wy soo onbekommert ons oordeel geopent hebben nopende het bewuste declaratoir is in opsigte het geschiedde door Ministers aen Ministers, beyde die van haer Hoog Mogende ende dat soo het verkeerdt was, wy te gemoet saegen, dat het staende gebalanceert te werden, door een contrarie oordeel van Heeren tegens ons van gelyke autoriteyt ende nombre, wy tydt mogten vinden, omme dienthalven te consulteren de Regeringe met conservatie middelerwyle van dat pandt waer over soo veel duysende kosten syn gedaen, aengesien de brieven van haer Hoogh Mogende Gedeputeerden tot Elseneur ons op dit subject toegekomen van soodaenige innehoude syn geweest, dat wy redenen hadden van bedught te syn dat de bewuste decisie haere Wel-Ed. ernst was, 't welk hoedaenigh een uytslagh stonde te geven, beter gesien konde werden by ons, dewelcke alhier geinformeert wierden van alle beswaerlycke circumstantien.

Wy hebben onder des mede niet naegelaeten ons te dienen van de absentie van de Ministers van Vranckryck, dog vreesden het selve alleen niet kraghtigh genoegh te sullen syn, veel min dat wy ons vertrouwden op het manquement van autorisatie in reguarde van die van Engelandt, by soodaenige Heeren, dewelcke verklaerende genootsaeckt te sullen syn het selve te doen met ende nevens dien Minister, de habiliteyt van qualificatie presupponeerden, ende hoewel de exceptie van non Ratificatie ons op die tydt niet volkomentlyck bekendt konde syn, soo saegen wy daer in te gemoet, dat in cas van volgende Ratificatie dat argument gediendt soude hebben tegens ons, gelyck oock het argument 't geen getrocken werdt uyt de verseeckeringe die gegeven moeste worden op het Elbinghsche Tractaet ende de Elucidarien van dien, synde by ons geoordeelt, dat het werck te wightigh was om den uytslagh daer van subject te maeken aen seeker gesepareert oordeel, gedestineert van eenigh naeder bericht van haer Ho. Mog. doch gelyk by my om redenen door U Ed. ge-

repre-

representeert, ende daer op niet vorders sal werden geinsisteert, soo vertrouwe ick ook dat in regarde van de voorsz. allegatien by U Wel-Ed. sal werden geoordeelt, dat 't geene by ons in desen is gedaen alleen te houden is voor waeterverw, konnende uytgedaen ende verandert werden ter intentie van de Regeringe, soodaenig als door U Wel-Ed. directie dienstigh sal werden geoordeeldt.

Wyders hebbende op het advies van de Heeren Edelen serieuselyk myne gedaghten laeten gaen, sal ick de vryheyt nemen U Wel-Ed. op eenige puncten van dien te representeren myne geringe consideratien ende bedenckingen.

Eerstelyck voor soo veel by het eerste Artikel in het ageren distinctie werdt gemaekt tusschen de eerste en tweede Vloote, het selve heeft myns oordeels de difficulteyt, dat deselve Vlooten subject werden gemaeckt het ongeval van separatie daer noghtans de combinatie by de Regeringe is gepondereert als een saek van hooge gewighte, gelyck dan hebbende de eer gehadt van op eergisteren hier over te spreecken met den Heer Lieutenant-Admirael ick bevonde syne hoogh Ed. daer in misnoeght, ende ook gealtereert te syn: ten tweeden believe het U Wel-Ed. te considereren, dat het ooghmerck 't geene in het selve Artikel werdt voorgestelt, niet bereyckt kan werden sonder behulp van de Landt-Militie dewelcke synde geëmbarqueert op de tweede Vloote, soo komt daer uyt te volgen, dat deselve Militie weder overgescheept soude moeten werden: 't welck behalven andere incommoditeyten, als ondoenlyck sal syn ten respecte van de vivres.

Op het laetste gecontineerde in het vierde Artikel believe het U Ed. te considereren, dat by dese Kroone een vaste imaginatie ende als een onveranderlyk presuppoost is, dat noghte haer Hoog Mogende noghte de Republycke van Engelandt dat ondernemen sullen, waer door dit Ryck ofte ook dese Stadt geruïneert ofte overgebraght werde in andere maght, in consideratie van haer eygen interest; 't welk gelyk het veroorsaekt de confidentie in het persisteren by de bekende exceptie, soo wenschte ick dat men geimbueerdt konde syn van middelen van constraincte, dewelcke niet sullen choecqueren met de voorschreve gepresupponeerde conservatie, ende wete, dat dit het kraghtighste argument is waerop continuelyk geinsisteert werdt by de Ministers van den Keyser: met permissie te mogen seggen, dat het voor ons beswaerlyck soude syn te condescenderen in sulcke middelen, waer door gerenverseerdt moghte werden alle het geene, dat haer Hoogh Mogende met soo swaere kosten traghten te bewaeren ende staende te houden: Ick sie wel en vreese te seer dat dese al te hoogh opgesette opinie eyndelyck wel light een quaede uytslagh sal nemen, midtsdien schoon men het geluk hadde van in dese Somer de Eylanden te recupereren, dese Stadt egter daer door in geen anderen staet komt, als die geweest is in de voorleden winter, jae eerder, sonder notable toevoer vervallen in erger, daer voor ick schricke, maer meyne, dat niemant ooit difficielder subject onder de handt is gegeven, als dit tegenwoordige, naementlyck, om te conserveren *invitum*, of te dreygen met ruïne den geenen, die in soodaenige opinie is, dat het niet mogelyck kan syn, dat de communicatie ter executie werdt gebraght, immers weet ick, dat de Koningh selfs tot meermaelen geseyt heeft, werdt ick verlaeten van myne Geallieerden *in*

hoc modo moriar, versoeckende dienthalven gedienstelyck dat dese saeke geëxamineert werdende nae syn gewighte, de middelen daer toe aen te nemen ook positive ter neder mogen werden gesteldt by de Regeringe selfs; soude ook oordeelen het eerste kraghtigh compulsoir te konnen syn de comminatie van de revocatie van de Gedeputeerden.

Op het gecontineerde in het 6. Artikel kan ik niet sien dat het equivalent staet aengenomen te werden als satisfactoir, ten opsighte alle de gedaghten hier gaen op soodaenige equivalente restitutie, waer door men konde bekomen eenige securiteyt van dese Koninghlycke Residentie plaetse, 't welk niet geschieden kan sonder ontruyminge van Schoonen, ofte immers een gedeelte van dien, blyvende andersints deselve importante Plaetse een Frontier, ende door dese nieuwe invasie van soo veel erger conditie om dat het Landt is gedepeupleert, ende de finantie uytgeput.

Jae het voorkomen van de ontlossinge der Graenen gementioneert in onse publycke, 't welck ongeloofiycke moeyten in sigh gehadt heeft ende waer de waerde soude belopen hebben ter somme van by de hondert en veertighduysendt gulden, is by my belooft devoiren te sullen doen, ten eynde de Negotiatie over de bewuste leeninge tot perfectie moghte werden gebraght, immers, dat syne Majesteyt geadsisteert moghte werden met twee honderdt duysendt gulden by provisie en op reeckeninge, ende versoeck dien volgens, dat door de sorgvuldige U Edts. directie geobtineert mag worden, dat daer van eenigh effect kan werden bespeurt, immers dat ick magh werden bericht, hoedaenigh dit werck tegenwoordigh is leggende, wetende niet beter of was het afdoen van de resterende difficulteyten gerefereert aen de Ministers *in loco*: des aengaende noghtans ick geen Resolutie hebbe bekomen: De abouchementen met de andere Heeren Gedeputeerden syn sorghlyck voor ons, wanneer daer op niet komen te volgen eenige notable effecten tot verlightinge, ende in plaetse van vrught te doen, staen veel eer om ons in dese commissie te discrediteren, vorders synde hier in een belegerde Stadt heeft het veel moeyten in eer men daer uyt kan komen moetende de Postwaegens van den anderen gesloopt werden, alsoo de Poorten gestopt syn ook kan men nogh uyt of inkomen sonder speciael pasport, ende werdt een gelyke gerequireert van de Plaets daer men nae toe wil, synde eenige van deselve redenen oock applicabel op 't onthouden van ons vieren te gelyck ter selver plaetse, ende hebben wy geduerende ons aenblyven alhier quaelyck een dagh sonder werck geweest op de continuele instantie van by de veertigh Schippers op verscheyde subjecten van klaghten. Blyvende hier mede nae myn ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 23. July 1659.

Aen

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 4. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. Missive van den 23. der voorleden maendt is my nae 't afgaen van myne jonghste in dato den eersten deses met sonderlinge aengenaemheyt wel ter handen gekomen, ende bidde, dat U Ed. in gelycke correspondentie van tydt tot tydt gelieve te continueren, daer mede de gepasseerde omissien volkomentlyck gesuppleert sullen wesen.

Ick vinde my verobligeert alhier in passant aen te roeren dat de bewuste Artikelen nevens myne Missive van den 14. July laetstleden overgesonden niet en hebben vervat het advies van de Heeren Edelen gelyk U Ed. by de voorgeroerde dessels Missive is presupponerende, maer het resultat van 't gebesoigneerde van Commissarisen van haer Ed. Groot Mogende, synde twaelf Leden van derselver Vergaederinge.

Wat de gevreesde separatie van beyde de Vlooten belanght hoope ick, dat deselve onnodigh ende een stilstant van Hostiliteyt te Waeter uytgewerckt wesen sal, conform den voorslag vervat in haer Ho. Mog. Resolutie van den 25. July laetstleden, ende dat by ontstentenisse van dien de voorsz. separatie conform deselve Resolutie met die omsigtigheyt sal konnen in 't werck gesteldt worden dat de conjunctie naemaels menschelycker wyse niet sal konnen werden belet, die ick ook als nu niet kan sien door wien belet soude mogen werden, aengesien nae de expiratie van de bewuste veertien daegen beyde de Vlooten van desen Staet ende die van Engelandt des noot synde gesaementlyk ende ten selven eynde sullen moeten geëmployeert worden.

Dat het gemaeckte presuppoost van den Koningh van Denemarcken ende daer in de Ministers van den Keyser syne Majesteyt traghten te styven, t'eenemael abusief is, sal syne Majesteyt tegenwoordigh wel vernomen hebben, ende wil ick niet twyffelen, of U Ed. sullen by syne Majesteyt meerder geloof vinden, immers de Resolutien van haer Hoogh Mogende, als de voorschreve Ministers.

De middelen van positive constrainte sullen myns oordeels, aldaer *pro re natâ* moeten werden beraemt, geappliceert, ende in 't werck gesteldt, sonder dat deselve van hier bequaemelyck souden konnen getermineert worden, aengesien dickwils 't geene alhier werdt geresolveert nae 't verloop van eenigen tydt ende de constitutie van saeken aldaer niet wel applicabel is, gelyck tot nogh toe ten aensien van meest alle de Resolutien alhier genomen, ende voornaementlyck ten reguarde van die op 't Landen van 's Landts Militie den eersten July op U Edts. brieven, daer toe aenleydinge gevende, gearresteert, is ondervonden; maer niemant twyffeldt alhier of de Koningh van Denemarcken kan met 2. soo maghtige Vlooten, ende soo een considerabel aental van Land-Militie sonder difficulteyt in korten tot reden gebraght werden; ende wat de voor-

voorgeslaegene comminatie van de revocatie der Ministers belanght, vertrouwe ick, dat de hooghstgemelde Koningh 't selve voor geen considerabel compulsoir soude aensien, aengesien syne Majesteyt lightelyck soude apprehenderen, dat deselve by 't beleydt van 't werck aldaer moeten blyven, maer indien U Ed. voorslagh daer op soude reflecteren, dat alle vier de Ministers van den Staet by langer continuatie van refus van den Koningh van Denemarcken haer souden begeven aen 't Hof van Sweeden met een dreygement, om niet te sullen wederkeeren voor ende aleer syne Majesteyt haer met verklaeringe van een volkomene acceptatie van den Vreede, op den voet van 't naeder geconvenieerde van den 24. July, daer toe quaeme te inviteren, ende dat middelerwylen de positive middelen efficacieuselyck wierden in 't werck geleydt, soo soude mogelyck daer door des te eerder Resolutie uytgeperst werden.

De saecke van de bekende geldtleninge is van de syde van Denemarcken al over lange voor desperaet gesteldt, met het aenlasten aen den Heer Resident *Charisius* van conditien, die alhier onaennemelyck waeren ende selfs veel harder, als waer op by den Heer *Rosewinge* nevens den gemelden Heer *Charisius* was gepersisteert, behalven dat de Negociatien met Vranckryck ende Engelandt daer tusschen gekomen synde, van die saecke nooit meer is gesproocken.

Wy hopen alsnogh dat den ernst van de syde van haer Hoogh Mogende soo wel als van die van Engelandt tot kraghtige uytvoeringe van den Vreede gebruyckt werdende, aldaer met soodaenigen vigeur sal werden gesecondeert dat de Koningh van Denemarcken niet lange sal blyven fluctueren in 't nemen van die Resolutie, die syne Majesteyt immers geensints kan ontgaen; [illegible] dat deselve den positiven dwangh met de Waepenen van soo maghtige Staeten wyssselyk sal prevenieren; ende op dat in dien deele geen longeur of dilay meer bevreest moge werden, is huyden met den Heer *Downingh* aengegaen de naeder conventie daer van copye hier nevens is gevoeght; waer op wy alhier het verwaghte effect met verlangen sullen te gemoet sien.

De Ratificatie van 't Tractaet van den 21. May laetstleden, 't welck van deser syde by eenparige stemmen van alle de Provincien is geratificeert, gisteren alhier uyt Engelandt aengekomen, ende huyden ter Vergaederinge van haer Hoogh Mog. geëxhibeert wesende, is in behoorlycke forme bevonden. Waer mede dese afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 4. Augusty 1659.

P. S.

Ick hebbe goedtgedaght U Ed. tot dessels naerightinge by desen te adverteren, dat myne Missive van den 28. der voorleden maendt nae voorgaende lecture in de Vergaederinge, ende sulcks met communicatie van haer Ed. Groot Mog. afgesonden is.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. de Witt, Elseneur den 22. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aan U Ed. is geweest die van den 8. deses van myn eygen handt, sedert hebbe ick aen U Ed. niet geschreven, ten deele uyt manquement van stoffe, ende ten deele om dat ick my wat onpasselyck ende onlustigh bevondt: Met de laetste post is my behandight U Edts. aengenaeme van den 7. daer bevorens; alle voorgaende, dewelke het U Ed. gelieft heeft my de eere te doen van te schryven ende in de voorschreve Missive gementioneert, syn my successivelyk, soo door den Heer *de Hubert*, als door den ordinaris Post op den behoorlycken tydt wel ter handen gekomen. Ende alhoewel ick bemercke, dat U Ed. maer alleen gewagh maeckt van myne in datoos respective den 7. ende 21. der voorleden maendt, soo wil ick eghter hoopen ende vertrouwen, dat de voorgaende ende naementlyck die van den 10. (by dewelke ik aen de Regeringe nae gegeven advertentie van 't gundt my tot dien tydt was bejegent, wesende seeckere wytlustige deductie van den Koningh van Sweden voor myn arrivement alhier my ter handen gesteldt, in plaetse van antwoordt op de Missive, dewelke ick aen syne Majesteyt in gevolge van haer Hoogh Mog. Resolutie in dato den 19. May, afgesonden hadde) ter syner tydt ontfangen sullen syn, mitsgaeders myne volgende in datoos den 24. Juny, eersten, 2., 8. ende 15. deses. By die van den 8. aen U Ed. hebbe ick een teycken gesteldt by het welcke aenstondts op de eerste openinge U Ed. soude konnen discerneren myne brieven, ofte deselve by my geschreven syn met intentie omme de Regeringe voorgelesen te worden, ofte alleenlyk omme U Ed. te dienen tot naeder informatie ende geschreven in confidentie als vrienden met den anderen onderlinge gewent syn te plegen. Ick sal aghtervolgende U Edts. goedtvinden die van de laetste natuere voortaen laeten buyten het couvert van de publycke brieven ende aengesien de onsen somwylen vermist worden ende somwylen wel de jonghste voor de oudere aenkomen, sullen wy t'elckens met de volgende Posten Duplicaten senden van de brieven met de voorgaende afgestuert.

Ick was van voornemens by desen aen U Ed. een lange deductie te schryven van alle 't gundt tot nogh toe hier voorgevallen is, met byvoeginge van myne consideratien, soo ten reguarde van 't gepasseerde als ten opsighte van de tegenwoordige constitutie van saeken, 't gundt ick oordeele, dat daeromtrent behoorde by de handt genoomen te wnerden. Maer alsoo ick niet en twyffel of haer Hoogh Mogende sullen nu tegenwoordigh al genomen hebben een fondamentele Resolutie, ende dat wy dien volgende met alle de Posten hebben te gemoete te sien derselver naeder ordre, waer nae wy ons sullen hebben te gedraegen, ofte 't gundt ick van ganscher herten wensche, eenige Heeren Plenipotentiarisen ofte ten minsten, versterckinge ende meerder aental

tal van Commissarisen, soo hebbe ick raetsaemer geoordeeldt 't selve nae te laeten alleenlyck hebbe ick goedtgedaght aen U Ed. toe te senden de nevensgaende copyen, synde Extracten uyt 4. distincte Missiven aen de Heeren onse Colleguen tot Coppenhaege geschreven onder datoos respective den 21., 25., 28. Juny ende 2. July omme te strecken tot U Ed. naeder eclaircissement, of misschien ter quaeder trouwe de rapporten dienaengaende uyt dese Quartieren gedaen, niet bevonden moghten worden met de waerheyt te accorderen, myn ooghmerck in 't schryven van die brieven is niet anders geweest, dan omme gemelde Heeren onse Colleguen wat te animeren, *utque currentibus calcar adderemus*, waer toe wy meynen groote redenen te hebben.

Aengaende het Elbinghsche Tractaet ende de Elucidatien dienthalven versoght, hebbe ick by verscheyden van myne voorgaende U Ed. geadviseert, hoedaenige dispositie wy dienaengaende hier ten Hoove bespeurden, ick kan alsnog seggen, dat ick in geenen deele twyffele, of haere Hoog Mogende souden alsnu *in eventum* konnen volkomentlyck verseeckert worden van 't effect van 't 7. Artikel van 't bewuste Haeghsche Tractaet, ende sulks van 't accomplissement van 't geseyde Verbondt met de gerequireerde elucidatien *in forma*, waer inne de meeste difficulteyt resideert, hebbe ick U Ed. by myne in dato den eersten deser lopende maendt gecommuniceert, wy bespeuren daegelycks meer ende meer dat syne Majesteyt van haer Hoog Mog. conduite seer quaede impressien gegeven syn, als of deselve niet anders haer voor oogen hadden gesteldt, dan omme den Oorlogh te continueren in dese Gewesten, immers den Vreede in longeur te protraheren, tot dat eenige favorabeler conjuncture ter intentie van haer Hoogh Mog. sigh soude presenteren tot naedeel ende desadvantagie van Sweeden. Wy mercken mede wel, dat men tegenwoordigh niet en heeft van onse Persoonen die opinie, dewelcke men hadde op onse eerste aenkomste, principaelyck daer uyt voortkomende, dat wy doorgaens sustineren den Koningh van Denemarcken alsnogh niet te konnen werden aengesien voor refusant van den Vreede, ende op dat wy in verscheyde conferentien seer kragtiglyck hebben gedebatteert, 't gundt uyt den naem van den Koningh by de Heeren Commissarisen wierdt geurgeert, dat haer Ho. Mog. souden afgaen de Alliancien met Denemarcken, Poolen ende Brandenburgh aengegaen, voor soo veel als deselve strecken tot naedeel ende prejudicie van Sweden. Wy hebben in eene particuliere visite aen den Heer Rycks-Raedt *Rosenhaen* ons in 't lange ende breede nopende het geheele werck verklaerdt, conform haer Ho. Mog. sincere ende serieuse intentie ende voor soo veel wy konden afnemen, het geluck gehadt, van syn Ed. te geven contentement ende te desabuseren, versoeckende wy syn Ed. geliefde alle 't selve aen syne Majesteyt te refereren.

Sedert de Koningh van Frederiksburgh hier wederom aengekomen is, hebben wy ten dien eynde versoght de eere te mogen hebben omme ter audientie geadmitteert te werden, maer is ons deselve van de hier aenwesende Rycks-Raeden, onder pretext van occupatien afgeslaegen.

Het Hof nae Frederiksburg synde vertrocken heeft syne Majesteyt ons doen versoecken ten eynde wy ons mede derwaerts souden willen vervoegen, maer

alsoo wy daer op eenigh bedencken hebben, hebben wy goedtgevonden 't selve op de gevoeglykste wyse tot nog toe te declineren; op heden komt de *Maistre de Ceremonies* het selve wederomme met grooten ernst uyt den naeme van den Koning recommanderen, soo veel wy door discoursen hebben konnen trecken uyt geseyden Heer, en legt het selve niet op de beste gronden, ende syn derhalven van voornemen alsnog ons hier op te houden, te meer dewyle wy in het groote werk van den Vreede, vermidts de difficulteyt van Denemarcken, soo weynigh daer ter plaetse als hier konnen avanceren, ende wy alle daegen de aenkomste van de Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt hier afwaghten. Waer mede nae myne gedienstige gebiedenisse, sal ick blyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer, ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Elseneur den 22. July 1659.

P. S.

Ick versoecke dat U Ed. my de courtoisie gelieve te doen van de nevensgaende copyen te communiceren aen den Heer *van Stevelsboeck*.

Eerste Bylaege.

WEL-EDELE GESTRENGE HEEREN,

WY hadden geensints getwyffelt of de kraghtige officien ende persuasive redenen dewelcken U Ed. Gestrengen aen syn Koninghlycke Majesteyt ende de Heeren desselfs Commissarisen hebben te gemoet gevoert, souden geweest syn van die operatie, dat deselve gedefereert synde, het groote werck ten principaelen by de handt genomen hadt konnen worden, gelyck wy dan alsnogh willen verhoopen, dat aldaer plaetse gegeven sal worden, aen de gewigtige, peremptoire ende onwederleggelycke redenen, by U Ed. Gestrenge uyt den naeme van haer Hoogh Mogende gededuceert, ende nogh naeder te representeren, niet minder concernerende het interesse van Denemarcken, als dat van haer Hoogh Mog. dewelcke gelyck als voor desen doorgaens oock in dese gelegentheydt van 't bevorderen van den Vreede, betoonen de saeke van Denemarcken haer ter herten te gaen even als haer eygen; wy sien andersints by vorder refuys onvermydelyk te gemoet, dat wy ons sullen vinden gebraght in die perplexiteyt, dat wy genoodtsaekt sullen wesen aghtervolgende het 4.

Artikel met de Ministers van Engelandt te interponeren onse directie, sullen de gemelden Heer Ambassadeur van Engelandt ongetwyffeldt oordeelen', dat Denemarken is, dewelcke *justis æquisque conditionibus pacem facere recuset*, ende vervolgens aenhouden ende kraghtigh insisteren, ten eynde haer Ho. Mog. *omnem omnino opem atque ferre auxilium desistant, idque eo usque quo in eod. recusandæ pacis proposito Dania persisterit.* Syne Ed. heeft al tot verscheyde maelen syn sentiment dienthalven aen ons bekent gemaeckt, ende tot justificatie van dien soodaenige redenen gealleguеert, dewelcken wy moeten bekennen al vry van gewighte te syn, dogh willen hoopen, dat door U Ed. wyse conduite die extremiteyten geprecaveert sullen werden, ende op de difficulteyten dewelcke aldaer werden gemoveert gepast soodaenige solutien, dat deselve daer door mogen werden gesurmonteert; Den voorslagh dewelcke U Ed. Gestrenge ons in bedencken geven, of het niet mogelyck soude wesen dese saecke te brengen tot een stilswygende onderhandelinge sonder eenige byeenkomste der hooge partyen, alleen door een beleydt van U Ed. ter eenre ende ons met communicatie van den Ambassadeur *Meadow* ter andere syde, vinden wy wel niet vreemdt, insonderheydt gepresupponeert, dat men soude konnen vast gaen, dat dit importante werck door een secrete handelinge soude konnen werden gemanieert ende tot syn uyterste accomplissement gebraght, maer syn bedught, dat of wel de naedere ouvertures aen de hooghstrydende partyen onder de handt gedaen konnen werden, midtsgaeders de inclinatien ende dispositien van deselve gesondeert, het beleydt eghter van de saecke selfs ende de Negociatie niet en sal konnen werden geëntameert, veel min geperfectioneert, ten sy het selve openbaer ende tot kennisse van de wereldt ende oock dienvolgende aen de Geallieerden van Denemarcken kome. In allen gevalle op het gunt U Wel-Ed. Gestrenge daer wyders byvoegen, dat wy bekomen hebbende eenige gemodereerde ouvertures van de syde van Sweden, U Wel-Ed. Gestrenge souden tenteren of deselve souden konnen bekomen een andere ouverture van de syde van Denemarcken, hebben wy niet willen naelaeten U Wel-Ed. Gestrenge dienthalven te communiceeren onse consideratien, bereydt synde aen U Wel-Ed. Gestrenge beter te wisselen, ende naementlyck dat ons oordeels de ouverture van den Vreede door Ministers te doen, ende albereyts aen de hoogstrydende partyen gedaen, volgens het geconcerteerde tusschen de drie Staeten niet vorder en diendt gedaen te werden, dan in conformiteyt van het eerste Artikel ende eerste lidt van 't tweede, ende dienvolgende alleenlyck tot invitatie van den Vreede op den voet ende het fondament van 't Rodtschildtsche Tractaet met uytlightinge van 't derde Artikel, ende dat de vordere punten volgens het laetste lidt van 't geseyde tweede Artikel, ten eynde in 't geseyde Tractaet tot Rodtschildt ietwes soude werden verandert ofte bygevoegt, by de hooghstrydende partyen selfs sal moeten werden voortgebraght; ende naedemael de Koningh van Sweden op het eerste sigh soo verre heeft gelieven te verklaeren, door de Heeren dessels Commissarisen *quod prona animo eandem acceptare paratus sit, modo secure obtinere possit*, ende aengaende het tweede, aghtervolgende de intentie van de drie Staeten, ende particulierlyck van haer Hoog Mog. geen veranderingh en staet te vallen, dan in faveur en-

de

de tot advantagie van Denemarcken, soo souden wy van meyninge wesen; onder correctie als boven, dat U Wel-Ed. Gestrenge communicatie gegeven hebbende van 't gunt voorsz. soo veel het eerste lidt aengaet dienden te penetreren, of daer gelycke dispositie sy, ende nopende het tweede af te waghten hoedaenige veranderinge ofte alteratie men gemeynt soude wesen van de syde van Denemarcken in 't geseyde Tractaet te brengen, waer van wy vervolgens geinformeert synde, 't selve hier souden konnen communiceren ende adstrueren, met de redenen daer toe dienende, midtsgaeders het contrarie gesustineerde ten besten ende op 't kraghtighste debatteren, ende sulcks de saecke helpen dirigeren ende uytwerken ten meesten voordeele van Denemarcken. Waer mede &c.

Elseneur den 21. Juny 1659.

Tweede Bylaege.

WEL-EDELE GESTRENGE HEEREN,

DAt in 't uytwerken van de salutaire intentie van de drie Staeten tot bevorderinge van den Vreede tusschen de hooghstrydende Noorder Koningen sigh notable swaerigheden ende bekommerlycke difficulteyten souden komen te openbaeren, is, ons oordeels, by niemandt getwyffeldt geweest, de hooghstgemelde drie Staeten hebben 't selve oock wel te gemoet gesien, ende dienvolgende oock bedaght geweest, boven ende behalven de officien ende devoiren aen te wenden by de respective Ministers, op middelen van meerder naedruck tegens den recusant van den Vreede; maer dat egter de geseyde difficulteyten souden konnen werden gesurmonteert, is aen de andere syde insgelycks mede gelooft, ende by de drie Staeten, als genoeghsaem in twyffel gesteldt ende gepresupponeert werdende, bevonden by het geseyde geconvenieerde, dat het non-succes van den Vreede gehouden wordt als een saecke *præter omnem spem & expectationem*, ende dat nogh binnen den tydt van drie weecken, ende alleenlyck door 't middel van de entremise ende coöperatie van de Ministers der meer hooghstgemelde drie Staeten; maer gelyck doorgaens ondervonden wordt, dat in het manieeren ende executeren van een saecke te vooren geprojecteert sigh meerder swaerigheden openbaeren als men wel hadde geimagineert, soo meynen wy, dat het in desen in der daet mede soo gelegen is. Dat de redenen by Denemarken geallegueert ende by U Wel-Ed. Gestrengen Missive sommierlyck gededuceert, seer important ende van groote gewighte syn, lydt ons bedunckens geen contradictie, maer moeten eghter al wederomme seggen, dat wy ten hooghsten bedught syn, dat de Heer Ambassadeur van Engelandt inhererende syne voorige opinie, sal sustineren dat de geseyde redenen soodaenig niet en syn, dat op het fondament van deselve by Denemarcken afgeslaegen soude konnen ofte behooren te werden, de-

particuliere Vreede met Sweeden, sulcks als by de hooghstrydende partyen, daer toe tegenwoordigh geinviteert wordt, ende dat Denemarcken daer by persisterende, aengesien sal moeten werden, als die geene dewelcke *pacem facere recusaverit*, ende vervolgens insisteren dat de drie Staeten & *eorum singuli omnem omnino opem atque omne auxilium ferre desistant*, tot welcken eynde syn Excellentie apparentlyck niet sal urgeren, dat door de Ministers van de drie Staeten veel min van de twee, eenige decisie gedaen worde ofte sigh oock inlaeten in een debat of het oordeel van dien gedefereert sy aen de Ministers *in loco*, ofte in tegendeel van dien privative gereserveert aen de drie Staeten selfs, maer ongetwyffeldt sigh sal beroepen op 't gunt dienthalven op 't bewuste Tractaet tusschen de drie Staeten is geconvenieert, ende sigh pogen te behelpen met den Text ende letter van 't Tractaet dienaengaende in 't begin van 't 4. Artikel in klaere termen nae dessels opinie disponerende; wy vreesen dat wy, naementlyck haer Hoog Mog. gesaementlycke Ministers, soo tot Coppenhaege als tot Elseneur haer in soodaenig geval sullen bevinden in groote perplexiteyt. Het secours aen Denemarcken te onttrecken ofte te onthouden, is dat Ryck te brengen in den uytersten noodt, aen de andere syde nae de expiratie van de bewuste drie weecken, Denemarcken tegens Sweeden te assisteren met een offensyf secours, staet te bedughten, dat 't selve by Engelandt niet alleen en sal werden aengesien voor een non prestatie van 't gunt waer toe de drie Staeten haer onderlingh ende yder in 't particulier hebben verobligeert, maer voor een contraventie ende infractie van 't Tractaet, sulcks wy by onse voorgaende sonder dato aen U Wel-Ed. onse scrupules ende bekommerlycke gedaghten naeder ende rondelyck hebben verklaerdt; Omme welcke extremiteyten soo veel als mogelyck te precaveren, wy nae ons geringh sentiment voorgeslaegen hebben als het sortabelste expedient, het prolongueren van den tydt, ende het geluk gehadt, dat U Wel-Ed. Gestrengen dienthalven met ons sympatiseerden, op hoope, dat middelerwyle Denemarcken gedisponeert moghte werden, omme sigh wat verder te eslargeren, oock by onstentenisse van dien wy naeder ordres van haer Hoog Mog. moghten komen te ontfangen, synde wy in geenen deele soo weynig als voor desen, van meyninge, ons aen te maetigen het oordeel, veel min de decisie over een saeke van soodaenige importantie ende die teere speculatien, maer het selven ofte te laeten aen 't gunt dienthalven bevonden wordt by het Tractaet geconvenieert ofte gedetermineert te syn, midtsgaeders aen de executie ende verandtwoordinge van die geene dewelcke sulcks aenbevolen is; ofte voor soo veel naeder decisie geoordeelt soude werden gerequireert te syn, als in *casu* van 't tweede Lidt van 't bovengementioneerde 4. Artikel (alhoewel de Heer Raedt-Pensionaris van Hollandt in dessels Missive in dato den 30. May, van opinie is het oordeel te competeren aen de Ministers van de drie Staeten) aen de uytspraeke van de respective Hooge Committenten, ende omme dienaengaende, soo veel doenlyck ons buyten de meeste bekommernisse ende het werk soo veel mogelyck in syn geheel te houden, souden wy als nogh van advies wesen, dat nae de expiratie van de bewuste drie weecken, de tydt voor eenige daegen geprolongueert diende te worden, waer toe wy meynen genoeghsaem

sien gequalificeert te syn, ende hebben ook albereyts over aght daegen 't selve aen haer Hoog Mog. in gevolge van 't onderlingh geconvenieerde tot Koninghs-Kraegh geschreven. Syne Majesteyt op heden vertreckende nae Schonen, sullen wy geen occasie konnen hebben, om ietswes te sonderen aengaende 't gunt U Wel-Ed. Gestrenge moveren in 't laetste van derselver Missive in dato den 23. deser, alhoewel bedencken hebben, dat men sigh hier niet verder sal willen uytlaeten dan in generaele termen, soo langh by Denemarcken niet en werde betoont eenige inclinatie tot den Vreede. Waer mede &c.

Elseneur den 25. Juny 1659.

Derde. Bylaege.

WEL-EDELE GESTRENGE HEEREN,

UYt de Missive dewelcke het U Wel-Ed. geliest heeft ons de eere te doen van te schryven onder dato den 26. deser, verstaen wy dat U Ed. omtrent het verstant van het bewuste 4. Artikel allenthalven niet en syn van een consonant advies met den Heer Ambassadeur van Engelandt; wy hebben by onse voorgaende narrative verhaeldt, 't gundt wy dienaengaende tot verscheyde tyden uyt syn Excellentie hadden verstaen, ende soo veel wy konnen oordeelen van desselfs opinie, soo schyndt deselve daer heenen te gaen, dat onderscheyt moet gemaeckt worden *inter recusantem pacis super fundamento & basi fœderis initi Roschildiæ, & inter instantiam ab alterutro Regum sociendam ut in prædicto tractatu Roschildiensi aliquid præterea vel immutetur vel ei addatur &c.* dat aengaende het eerste geval noghte decisie noghte declaratoir 't sy van de drie Staeten, 't sy van desselfs Ministers en wordt gerequireert, maer dat het selve gereguleert moet werden nae het geconvenieerde in 't begin van 't gesеyde 4. Artikel doordien soodaenige gehouden moet werden nae de intentie van de drie hooge contraherende Staeten weygerigh te wesen *justis æquisque conditionibus pacem facere*, ende nopende het tweede *casus*, dat dienthalven geprocedeert moet werden nae het dispositys van het laetste Lidt van 't tweede Artikel ende het selve niet konnende geobtineert werden, dat het oordeel *super justitia & æquitate eorum quæ vel hic vel ille Regum postulaverit* competeert aen de Ministers van de meergemelde drie Staeten.

Dat de Koningh van Denemarcken tegenwoordigh nae syn opinie, verstaen moet werden te respueren *pacem super fundamento*, als boven breeder is gesegt, ende dat het selve evidentelyck soude blycken, soo uyt den brief by syne Majesteyt aen haer Hoog Mog. geschreven, midtsgaeders de propositie door den Heer *Charisius* aen opgemelde haer Hoog Mog. gedaen ende de naeder Memorie ter selver Vergaederinge ingediendt, als insonderheydt uyt de successive antwoorden by de Heeren Koninghlycke Commissarisen op U Ed. Propositie ende Memorien.

Dat

Dat als men particulierlyck soude examineren, de redenen, dewelcke van wegen Denemarcken werden geallegueert tot justificatie omme sigh niet in te laeten in een particuliere Onderhandelinge met Sweden, gesepareert van de Geallieerden, voor soo veel deselve reflecteren op de gemelde Geallieerden, ende wel de principaelste schynen, hoe gewightigh dat deselve souden mogen werden geoordeeldt, eghter noghtans niet en konnen aengesien werden satisfactoir te syn, ter intentie van de drie Staeten, doordien alle deselve geduerende de Onderhandelinge, ende ten tyde van 't sluyten van het bewuste Tractaet bekendt syn geweest, ende in de Conferentien geventileert soo wel als deselve nu wederom worden gerepresenteert, ende dat dien niet tegenstaende de drie Staeten hebben goedtgevonden te verdraegen, ende haer onderlingh te verbinden, in voegen als by het Tractaet bevonden wordt geconvenieert te syn, soo ten reguarde van de twee Noorder-Kroonen separaetelyck, als ten opsighte van den Koningh van Poolen ende andere Geallieerden.

Dat de saecke in dier voegen opgenomen werdende *tres Status & eorum singuli* verobligeert syn haer te onthouden *omnem omnino opem atque omne auxilium* te presteren *Regi Daniæ*.

Ende dat haer Hoog Mog. toesendende secours aen Denemarcken, of derselver Vlooten agerende offensive tegens Sweeden, *donec Dania in eodem recusandæ pacis proposito persisterit* 't selve niet anders soude konnen worden opgenomen als een contraventie ende rupture van het meergemelde Tractaet.

Wy hebben niet naegelaeten onse consideratien met allegatien van de redenen, dewelcke wy gemeyndt hebben daer toe te dienen, daeromtrent te deduceren, alleenlyck sullen wy tegenwoordigh positive by desen verklaeren, dat moetende nae het advies van U Wel-Ed. Gestrenge afgewaght worden, een declaratoir van de drie Staeten, wy van dat oordeel syn, dat by ons sorgvuldiglyck moet werden gelet, ende de saecke soodaenigh gemanieert dat niet en werde gedaen waer door aen de deliberatien van de drie Staeten ende particulierlyk van haer Ho. Mog. enighe prejudicie worde geleght, ende dienvolgende deselve in haer geheel tot desselfs dispositie ende decisie gereserveert gehouden worden, tot welcken eynde wy gemeyndt hebben, ende alsnogh meynen, het fortabelste te wesen, omme den tydt van drie weeken voor enige daegen te prolongueren, van welck ons sentiment wy niet naegelaeten hebben tot onse particuliere decharge op gisteren kennisse te geven aen de Heeren Lieutenant-Admirael ende Vice-Admiraelen, ende wenschen wel, dat gelyck U Wel-Ed. Gestrenge met ende nevens ons van een oordeel syn geweest, omme onder beneficie van de geseyde prolongatie haer Hoog Mog. naeder ordres af te waghten, ende dienvolgende de saecke in haer geheel te laeten, U Ed. by naeder overlegh van saecke geliefden alsnogh het selve goedt te vinden, ende ons ten spoedigsten daer van kennisse te geven. Waer mede &c.

Elseneur den 28. Juny 1659.

Vierde

Vierde Bylaege.

WEL-EDELE GESTRENGE HEEREN,

ONse jonghste aen U Wel-Ed. Gestrenge, is geweest in dato den 28. der voorleden maendt, sedert ontfangen wy U Wel-Ed. Gestrenge Missive in dato den 30. daeraenvolgende.

Wy hebben uyt de Missive van haer Hoog Mogende, midtsgaeders uyt het extract van de Missive by den Heer Raedt-Pensionaris aen den Heer Ambassadeur *Nieupoort* geschreven, beyde in dato den 20. derselver maendt, wel konnen afnemen, de bekommernisse, dewelke haer Ho. Mog. gehadt hebben in de prolongatie van de bewuste drie weecken by gemelden Heer Ambassadeur met ende nevens die van de Regeringe van Engelandt gedecreteert, maer gelyck wy aen de eene syde gemelde haer Hoog Mog. bekommernissen ende de redenenen van dien by de geseyde Missive, van den Heer Raedt-Pensionaris, bevinden seer important ende fondamenteel te wesen, de saeken geconsidereert, invoegen deselve by haer Hoog Mog. worden opgenoomen ende ingesien, soo moeten wy aen de andere syde bekennen, dat wy des niet tegenstaende, alsnogh syn van ons voorigh sentiment, van welke onse opinie wy ook nae het lesen van haer Hoog Mog. successive Resolutien, in dato den 29. May, 16. ende 20. Juny niet naegelaeten hebben, ronde verklaeringe te doen by onse Missive aen haer Hoog Mog. op gisteren afgesonden; wy bevinden, dat alle de geseyde respective Resolutien, spreeken in cas de bewuste Handelinge in goede termen soude staen, omme in korten voltrocken te konnen werden, gevende in soodaenigen geval authorisatie op de Heeren haer Hoog Mog. Gedeputeerden, omme den voorsz. tydt van drie weecken (buyten merckelyken ondienst van de gemeene saeken alhier te moogen prolongueren) sonder dat wy uyt deselve konnen afnemen, by haer Hoog Mog. gereflecteert te syn, op het geval, 't gunt nae het oordeel van Engelandt tegenwoordigh occurreert, ende in onse jongst voorgaende, aen Uwe Wel-Ed. Gestrenge conform het gunt de Heer Ambassadeur *Meadouw* ons by verscheyde occasien heeft gesegt, naecktelyck ende eenvoudighlyck gerepresenteert. Waer van wy geen naeder redenen konnen bedenken, dan dat haer Hoog Mog. apparentelyck niet en hebben te gemoet gesien, dat Denemarcken weygerigh soude wesen op de invitatie van de drie Staeten, ende ter intentie van deselve den Vreede te accepteren, ende dienvolgende difficulteren met Sweeden *separatim* in Onderhandelinge te treden, op den voet van 't Rotschildtsche Tractaet, 't welcke ingevallen haer Hoog Mog. geoordeeldt hadden, haer te sullen ontmoeten, wy niet willen twyffelen, of souden dienthalven ietwes by Resolutie ter nedergesteldt, ende ons derselver Ordres daer op applicabel hebben laeten toekomen, ten sy haer Hoog Mog. met de twee andere Staeten van dat sentiment syn geweest, dat dienaengaende genoegh was voorsien, ende gedisponeert by het vierde Artikel van 't bewuste Tractaet, van welk oordeel de Heer Raedt-

Pensionaris van Hollandt schyndt te wesen, in desselfs Missive aen ons geschreven, onder dato den 26. May, midtsgaeders in seekere Missive nae Vranckryk afgesonden, waer van ons Extract by gemelde Heer Raedt-Pensionaris is gecommuniceert, onder anderen in dese volgende woorden: *Je vous avois mandé que de nôtre côté nous serions prêts de déclarer, que ce fût le Roi de Danemarck qui refusa la Paix sous des conditions justes & raisonnables tant qu'il demeureroit dans ses prétentions, qui vont au delà du Traité de Roschild, &c.* Wy onse bekommerlyck gedaghten soigneuselyke hebbende laeten gaen, soo over de inconvenienten, dewelcke *rebus sic stantibus* bygevolge dit Ryck ende ons lieve Vaederland souden moogen overkomen, alsmede met geen minder bekommernisse serieuse reflexie genomen hebbende op de sobre constitutie van de Koninglycke Residentie-plaets Coppenhaege, de Landt-Militie op de Vloote geëmbarqueert, ende 't gunt wyders daeromtrent in consideratie komt, ende het eene tegens het andere nae ons geringh oordeel gecontrabalanceert synde, konnen wy als nogh van geen ander verstandt worden, dan van 't gunt wy by verscheyde van onse voorgaende, aen Uwe Wel-Ed. Gestrenge openinge hebben gedaen, tot den inhoude van dewelcke wy ons met U Ed. permissie sullen gedraegen, van welcke ons sentiment wy ook, alleen tot onse decharge kennisse gegeven hebben aen de Heeren Lieutenant-Admiraelen ende Vice-Admiraelen by onse respective Missives, in dato den 27. der voorleden maendt, met byvoeginge, dat Uwe Wel-Ed. Gestrenge diendthalven waeren met ons van een discrepant sentiment. Waer mede &c.

Elseneur den 2. July 1659.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 4. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. Missive van den 22. der voorleden maendt, is my nae het afgaen van myne jonghste van den eersten deser, wel ter handen gekomen, ende U Ed. sal uyt myne voorige al bemerckt hebben, dat de voorgeslaegene vermeerderinge van de Gedeputeerden aldaer tot geene conclusie gebraght heeft konnen werden, ook hebbe ick min nodigh geaght daerop te insisteren nae dat het werck scheen gebraght te konnen werden in het spoor van de bewuste naeder Conventie van den 24. July voorleden.

De voorslagh om haer Hoog Mog. te doen afgaen eenige voorige Alliantien, is, myns bedunckens, by U Ed. wel te reghte met ernst gedebatteert, ende moeten de maximen in desen Staet nooit ingevoert, oock, myns oordeels, soodaenige propositien niet sonder demonstratie van misnoegen aengehoordt werden; ende de Koningh van Sweeden kan mede lightelyck afnemen, wat

wat seeckerheydt deselve souden hebben te verwaghten van de Alliantien van een Staet die syne Alliantien gewendt was, in 't geheel ofte ten deele af te gaen.

Wy hoopen ende vertrouwen alsnogh, dat den ernst van de seyde van haer Ho. Mog. soo wel als van die van Engelandt, tot kragtige uytvoeringe van den Vreede gebruykt wordende, aldaer met soodaenige viguer sal werden gesecondeert, dat de Koningh van Denemarcken niet langer sal blyven fluctueren in 't nemen van die resolutie, die syne Majesteyt immers geensints kan ontgaen; jae dat deselve den positiven dwangh met de Waepenen van soo maghtige Staeten wysselyck sal prevenieren, ende op dat in dien deele geen longeur of dilay meer bevreest moge werden, is huyden met den Heer *Downingh* aengegaen de * naeder Conventie, daer van copye hier nevens is gevoeght, waerop wy alhier het verwaghtte effect met verlangen sullen te gemoedt sien.

De ratificatie op 't Tractaet van den 21. May laetstleden, 't welk van deser syde by eenpaerige stemmen van alle de Provincien is geratificeert, gisteren alhier uyt Engelandt aengekomen, ende huyden ter Vergaederinge van haer Hoog Mog. geëxhibeert wesende, is in behoorlycke forme bevonden. Waer mede afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 4. Augusty 1659.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 8. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jonghste Missive van den 4. deser, is ons niets van U Ed. gewerden, sulcks dat alhier middelerwyle oock weynigh van consideratie voorgevallen synde, my weynigh stoffe aen de handt gegeven wordt om U Ed. tegenwoordigh te adviseren.

Ick hoope, dat U Ed. al voor de receptie deser, ontfangen sullen hebben de gerequireerde verseeckeringe op 't bewuste Elbinghsche Tractaet ende de Illucidatien, in forme by myne Missive van den 14. der voorleden maendt voorgeslaegen, ende dat U Ed. haer daerop aenstonts vervoeght sullen hebben nae Coppenhaege, alwaer wy uyt de jonghst ontfangene adviesen van de Heeren *Vogelsangh* ende *van Haeren*, niet sonder verwonderinge verstaen hebben, dat geen Secours van Volck van Oorloge van noode was, maer soo wy alhier oordeelden wel van Cordaete Ministers om den Koningh van Denemarcken te disponeeren tot de Handelinge, daer in ick niet wil twyffelen, of

* Zie *Aitzema* IV. Deel, pag. 406. in Folio.

sal syne Majesteyt sigh inlaeten nae de ontfangen kennisse van het naeder geconvenieerde van den vierentwintighsten der voorleden maendt, ende nae de receptie van de Missive by haer Hoogh Mogende den eenendertighsten daeraenvolgende aen syne Majesteyt afgesonden, maer op eenige scrupuleuse bedenckingen, die wy alhier dienthalven nogh overgehouden hebben, is in de Vergaederinge van haer Ed. Groot Mogende een grooten ernst betoondt, om in sulcken cas syne Majesteyt op 't alderkraghtighste met de Waepenen ende alderhande benauwinge of bekommeringe sonder eenigh tydt verlies, daer toe ende sulcks tot desselfs beste te dwingen, waerop dan den vierden deser by haer Ed. Groot Mogende is genomen de * Resolutie copyelyck hier nevens gaende, welckenvolgende nogh ten selven daege is getroffen de serieuse naedere Conventie van den voorsz. dato, U Ed. wegens den Staet toegesonden.

Het renvoyeren van een gedeelte der Vlooten, is alhier aengesien voor een teer point, ende dienvolgende in de voorsz. naeder conventie, alleenlyck in deliberative termen gestelt, waer over ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mog., gisteren besoigne is gedecerneert, volgens de Resolutie Commissoriael copyelyck hier nevensgaende; maer ondertusschen souden U Ed., myns oordeels, met dienst van den Staet konnen mesnageren, ende op de voorsz. Clausule appliceren de Resolutie van haer Hoog Mog., spreekende van 't renvoyeeren der bewuste ses gehuurde gemonteerde Transport-Fluyten, ende van twee gehuurde Scheepen van Zeelandt, in dato respective den 30. der verleden ende 5. deser loopende maendt, daer van de copyen hier nevens gaen, ende was 't moogelyk de saeke daer heenen dirigeren, dat daer tegen ook eenige Engelsche Schepen moghten wederkeren.

De Ratificatie van Engelandt op 't Tractaet van den 21. May laetstleden, is den 6. deser tegens die van haer Hoog Mog. uytgewisselt, gelyck ook ten selven daege de Ratificatien van Vranckryck ende van desen Staet, op 't selve Tractaet behoorlyck geschangeert syn. Waer mede afbreeckende, verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Oatmoedige Dienaer.

Haege den 8. Augusty 1659.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 8. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jonghste Missive van den 4. deser is ons niets van U Ed. gewerden; sulcks dat alhier middelerwylen oock weynigh van consi-

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 106. in Quarto.

consideratie voorgevallen synde, my weynigh stoffe aen de handt gegeven werdt om U Ed. tegenwoordigh te adviseren.

Dat de Koningh van Denemarcken hier bevorens door menighvuldige brieven, ende syne Ministers door soo menighvuldige Memorien het resterende secours binnen Coppenhaege versogt hebbende, met iterative verklaeringen dat deselve Stadt sonder 't voorsz. secours ten hooghsten pericliteerde (gelyck dan ook syne Majesteyt daerom nogh eerstelyck aengehouden heeft by de twee distincte antwoorden op den 2. ende 6. Juny aen U Ed. gegeven, met allegatie van 't gevaer onder anderen voor de gemelde Residentie-Stadt, door de cunctatie van 't voorsz. secours ontstaen, 't welck ook nogh by U Ed. in derselver brieven van den 18. ende 28. Juny, mitsgaeders in die van den 9. ende 12. July ernstelyck werdt gesecondeerdt) tegenwoordigh het selve secours hem in Coppenhaege gepresenteert wesende, sulks onnodigh ende ondienstigh geoordeeldt ende verklaerdt heeft, is alhier seer vreemt, ende voor eene onbegrypelycke, jae smaedelycke daet voor desen Staet opgenomen; gelyck ook nogh vreemder gevonden, ende voor een teecken van seer slegt beleydt is, dat de hooghstgemelde Koningh soo hooghlyck geprotesteert hebbende tegens het alsoo genoemde *armistitium* nae dat het selve was geëscouleert, ende hem de Vlooten van den Staet soo wel als de Militie wierde gepresenteert, by syne Majesteyt nogh preparatie is geweest, om deselve te gebruycken, ende dat men oversulcks door syn eygene ongereetheyt (daer noghtans in de eerste ende de tweede drie weecken eenmael tydts genoegh aen syne Majesteyt gelaeten hadden om te resolveren ende alles te prepareren) waerlyck een *armistitium* introducerende de Sweden het hart dapper heeft opgeset, ende de schandelycke disordre van Denemarcken in saecken van Oorloge meer ende meer leeren kennen.

Ick soude ook meynen onse onderlinge confidentie te kort te doen, indien ick deselve onthielde, dat by sommige alhier wat vreemdt is gevonden, dat Mediateurs den Kryghsraedt hebben geadsisteert om eene deliberatie, daer in effecte overleydt wierde hoe men den refusant directelyck tegens den text van 't 4. Artikel van 't Haeghsche Tractaet, 't welck deselve Mediateurs voor instructie diendt, soude assisteren, gelyck oock dat wat prejudiciabel voor 't toekomende soude konnen wesen, dat Ministers met de Caracter van desen Staet bekleedt over een feyt by een van haere Domestycken niet tegens een Onderdaen van den Koningh maer tegens een Domestyck niet in *Territorio Daniæ*, maer binnen 't Huys van de gemelde Ministers, ende sulcks in *Territorio D. D. Ordinum* geperpetreert, ende waer over dien volgende den Koningh *nullo respectu*, maer U Ed. uyt den naeme van haer Hoog Mog. alleen de jurisdictie ende 't reght van straffe toequam, den perpetrant aen syne Majesteyt gerenvoyeert hebben, om aldaer pardon te solliciteren; de Heeren Ed. hadden alle 't selve by haer advies gepreteriëert ende de voorsz. advisen voor notificatie aengenomen, maer op de begeerte van verscheyde volgende Leden is daer op gevallen de Resolutie Commissariael van den 5. deses copyelyck hier nevens gaende.

Wy sullen met verlangen te gemoet sien, of U Ed. den Koningh van Denemarcken

N 3

nemarcken sullen hebben konnen disponeren tot de voorgeslagene onderhandelinge daer in ick niet wil twyffelen, of sal syne Majesteyt sigh inlaeten nae de ontfangen kennisse van het naeder geconvenieerde van den 24. der voorleden maendt, ende nae de receptie van de Missive by haer Hoog Mog. den 31. daer aenvolgende, aen syne Majesteyt afgesonden; maer op eenige scrupuleuse bedenckingen die wy alhier dienthalven nogh overgehouden hebben is in de Vergaederinge van haer Ed. Groot Mog. een grooten ernst betoondt om in sulcken cas syne Majesteyt op 't alderkraghtighste met de Waepenen ende alderhande benaeuwinge ofte bekommeringe sonder eenigh tydt verlies daer toe ende tot dessselfs beste te dwingen, waer op dan den 4. deses by haer Ed. Groot Mog. is genomen de Resolutie copyelyck hier nevensgaende welcken volgende nogh ten selven daege is getroffen de serieuse naeder conventie van voorsz. dato U Ed. wegens den Staet toegesonden.

Het renvoyeren van een gedeelte der Vlooten is alhier aengesien voor een teer punct, ende dienvolgende in de voorsz. naeder conventie alleenlyck in deliberative termen gesteldt, waer over ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mog. gisteren besoigne is gedecerneert volgens de Resolutie Commissoriael copyelyck hier nevensgaende; maer ondertusschen souden U Ed. myns oordeels met dienst van den Staet konnen mesnageren ende op de voorsz. clausule appliceren, de Resolutien van haer Hoog Mogende spreeckende van 't renvoyeren der bewuste ses gehuerde gemonteerde transport Fluyten ende van twee gehuerde Schepen van Zeelandt, in datoos respective den 30. der voorleden, ende 6. deser loopende maendt, daer van de copyen hier nevens gaen, ende was 't mogelyck de saecke daer heenen dirigeren, dat daer tegen ook eenige Engelsche Schepen moghten wederkeeren.

De Ratificatie van Engelandt op 't Tractaet van den eenëntwintighsten May laetstleden is den 6. deser tegens die van haer Hoog Mog. uytgewisseldt, gelyck oock ten selven daege de Ratificatien van Vranckryck ende van desen Staet op 't selve Tractaet behoorlyck geschangeert syn; Waer mede afbreeckende verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 8. Augusty 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Elseneur den 22. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 22. deser, 't sedert ontfange ick die van den 14. daer bevorens mitsgaeders copye van 't advies by haer

haer Ed. Groot Mog. Commissarisen tot de saeken van de Oostersche Quartieren geformeert.

Ick hoope, dat haer Ed. Groot Mog. ende vervolgens haer Hoog Mog. albereyts dienthalven sullen hebben genomen de Resolutie, dewelcke nae derselver hooge wysheyt geoordeelt sal worden nae de tegenwoordige constitutie van saeken de sortabelste ende salutairste te wesen. Voor soo veel my aengaet, gelyck ick van advies ben, dat absolutelyck een promptitude wordt gerequireert, soo ben ick volkomentlyck geresolveert daeromtrent in directie ende executie my te comporteren met allen ernst ter intentie van haer Hoogh Mogende sonder bekommernisse van den ondanck, dewelcke ick wel weet, dat niet ontgaen kan werden in saeken van soodaenige natuere *in quibus quilibet sine populi suffragio etiam non curam gerit.*

Ick hebbe altydt gemeynt, dat het voor den dienst, alsmede voor het respect van den Staet niet genoegh en was, dat wy met de Heeren onse Colleguen brieven wisselden, maer dat verdaght werde dat wy in mondelinge Conferentie onderlinge traden, omme des anderen redenen te hooren, ende de eene aen den anderen de nodige te suppediteren.

Aen het Hof van den Koningh van Denemarcken is voor alsnogh de meeste difficulteyt; wy souden geen de minste bekommernisse gehadt hebben ons daer te vervoegen, ten waere wy voor haer Hoog Mogende commissie hadden bedenckelyck gevonden derwaerts te gaen soo lange het onseecker is hoedaenige dispositie wy daer souden konnen uytwercken, ende by ontstentenisse van een vredelievende genegentheyt, hoedaenigh haer Hoogh Mog. gemeynt souden wesen haer te gedraegen. Wy willen hoopen dat de goede officien van den Heer Ambassadeur van Vranckryck sullen wesen van een goede operatie ende dat de Koningh van Denemarcken sal werden gepermoveert omme *omissa ira ac spe fallacibus autboribus* te luysteren nae heylsaemer ende salutairder *consilia. Interim dum Hafniæ deliberatur tempus summo cum detrimento Dani elabitur. Nascovia perit, ædes passim diruuntur, omnia & homines auferuntur, bona fortunæque partim in tributum egeruntur, corpora ipsa ac manus, verbera inter ac contumelias muniendis propugnaculis conteruntur, & quod Deus avertat, fortasse ubi solitudinem fecerint, pacem videbimus reductam.* Ick verwaghte met impatientie haer Ho. Mog. naeder ordres, offe, 't gundt ick liever hadde de Heeren Plenipotentiarisen. Waer mede nae myne seer gedienstelycke gebiedenisse in U Ed. goede gratien, blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende
geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Elseneur den 29. July 1659.

Aen

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 11. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hebbe U Ed. den 28. der voorleden maendt in 't lange overgeschreven myne geringe consideratien omtrent de executie van de naeder conventie in dato den 24. daer bevorens ende sedert nog geadviseert den 1., 4. ende 8. deser; huyden komt my wel ter hand U Ed. Missive van den 29. July daer by ik wel gewenscht hadde te vernemen, dat U Ed. van den Koningh van Sweden souden hebben geobtineert de vereyschte verseeckeringe omtrent het Elbinghsche Tractaet ende de Illucidatien, volgens de voorslag geëxpresseert in myne voorige van den veertienden July voornoemt, ende dat U Ed. de voorschreve verseeckeringe geobtineert hebbende, haer daer op souden vervoeght gehadt hebben nae Coppenhaegé, immers dat U Ed. my de eere souden hebben gedaen van omstandighlyck over te schryven wat dienthalven ende voorts in alle andere saecken gepasseert moge wesen in de Conferentie tot Frederiksburgh gehouden, geensints twyffelende of sal de voorsz. Conferentie voornaementlyck over 't voorsz. punct van 't Elbinghsche Tractaet aengesteldt syn geweest, gelyck ick by die occasie de vrymoedigheydt neme van U Ed. by desen te versoeken, dat deselve my t'elckens met alle circumstantien gelieven te adviseren 't geene in Uwer Ed. Negotiatie sal occurreren ende voornaementlyck in de Conferentien ende Visiten by Commissarisen van den Koningh, by de Ministers van Vranckryck, van Engelandt ende andersints, oock daer bebenevens te voegen U Edts. particulier oordeel ende advies, nopende 't gundt aldaer te verhandelen ende alhier te resolveren staet, mitsgaeders desselfs consideratien op de puncten, die ick van tydt tot tydt aen U Ed. overschryve hoe deselve U Ed. bevallen, ende hoe verre die aldaer souden konnen geappliceert werden; U Ed. verseeckerende, dat ick daer mede ten hooghsten gediendt sal syn, ende seer gaerne sal traghten alles soo veel mogelyck alhier nae U Ed. advies ten besten te dirigeren; Ende in gevalle van daer tweemael ter weeke occasie is om herwaerts te schryven, gelyck van hier de Posten tweemael ter weeke derwaerts afgaen, dat dog geene gelegentheyt moge werden versuymdt, ende hoe wy de brieven meermaelen door Uwer Ed. ende derselver Colleguen alle vier te saemen onderteekent sullen sien, hoe het ons te aengenaemer wesen sal; Ick hoope, dat U Ed. saghtmoedigh beleydt ende pertinente ordres van den Staet op alles sullen konnen te wege brengen, dat van de *telle quelle* discrepantien die voor desen bespeurt syn, geene *vestigia* sullen overblyven, daer aen voor den dienst soo wel als voor 't respect van den Staet ten alderhooghsten is gelegen, ende alhoewel van hier niet bequaemelyck ofte seeckerlyck gedetermineert konnen werden de particuliere wegen ende middelen aldaer tot executie van de naedere conventien van den 24. July ende 4. Augusty in het werck te stellen, omme noghtans ook dienthalven alle materie van discrepan-

tie

tie soo veel doenlyck te nemen, hebben haer Ed. Groot Mogende daer op voorleden Saturdagh genomen de Resolutie copyelyck hier nevensgaende, die in allen gevalle, of mogelyck haer Hoog Mogende ongeraeden moghten agten U Ed. soodaenige particulariteyten voor te schryven, sal konnen dienen tot U Edts. informatie ende conduite gelyck ick deselve Resolutie oock ten dien fine mitsdesen ben sendende aen den Heer *Vogelsangh.* Indien het mogelyk waer den Koningh van Sweden te disponeren om met de Ministers van de drie Staeten, als vervangende den Koning van Denemarcken, in de handelinge te treden, ende het werck tot besluyt te brengen sonder eene precise belofte van 't gehandelde by den Koningh ende de Rycks-Raeden van Denemarcken in behoorlycke forme te doen ratificeren, ende sulcks op eene kraghtige verseekeringe om syne Majesteyt van Sweden, onaengesien de voorsz. non-aggreatie het effect van 't gehandelde te sullen doen genieten, ende hem daerby 't allen tyde te sullen maintineren, soo waere de saeke, myns oordeels, seer ligtelyk te vinden, ende uyt te voeren, aengesien by ofte van wegen de Guarandeurs niet anders soude wesen te effectueren als het Eylandt Bornholm te doen komen onder de magt van den Koning van Sweden, ende te helpen voorkomen dat Denemarcken ofte syne Geallieerden op den Koningh van Sweden niets en quaemen te impieteren ofte te emporteren; ende dat alle het vordere by den Koningh van Sweden selfs geëvacueert ende geëxpresteert moet worden; dog de voorsz. saeke sal aldaer moeten werden gemanieert *pro re natâ.*

Indien de Koningh van Sweden van syner syde den Vreede onder de conditien ende clausulen van de naeder conventie in dato den 24. July komt te accepteren, gelyck in alle manieren staet te vermoeden, soo soude met syne Majesteyt, onder verbeteringe, ook konnen gecapituleert werden tot verseekeringe tegens alle entreprise op Coppenhaege, 't sy door 't eloignement van desselfs Troupen van de gemelde Stadt, ofte andersints, sulks aldaer ten fine satisfactoir geaght soude mogen werden, op dat onder beneficie van dien oock des te resoluter ende te efficacieuser middelen compulsoir tegens den Koningh van Denemarcken by Engelandt ende by desen Staet souden mogen werden in 't werck gesteldt. Voor de subsistentie ende tegens alle ongeval van de Militie deser Geunieerde Provincien binnen Coppenhaege sal ook behoorlyck dienen te werden gesorght, daer over met de chefs sal konnen werden geconsulteert, synde niet mogelyck dat alle soodaenige *particularia* U Ed. van hier voorgeschreven souden konnen worden.

Op de Resolutie Commissariael nevens myne voorgaende gevoeght geweest synde, raeckende de naeder instructie te formeren, op 't renvoyeren van eenige Schepen van wedersyts Vlooten nae 't Vaderlandt, is in 't besoigne by de meeste Leden geoordeeldt dat sulks nogh wat te prematuur was, ende dat men alvoorens daer op Uwer Ed. naedere advisen nopende de constitutie aldaer soude afwaghten, 't welck ick goedt gedaght hebbe hier by te voegen tot U Edts. naerightinge, op dat deselve in cas het nodigh moghte wesen in deliberatien daer over met de Ministers van Engelandt te houden het werck soodaenigh mogten dirigeren, dat men daer op aen wedersydts Principaelen de gelegentheyt ende den uytval van de voorsz. deliberatie soude overschryven.

Ick ben verseeckert, dat de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen last hebben, om op de bewuste viermael hondert duysendt Rycksdaelers in de voorgeroerde naeder conventie van den 24. July gementionneert in te volgen het sentiment van desen Staet, gelyck dan ook de voorschreve saeke by de laetste conventie van den 4. deser nogh wat klaerder gesteldt is; naementlyck dat men die geene *ilico* voor Refusant sal verklaeren; *qui non omnes & singulas conditiones & clausulas quarum in pactis conventis ad diem* 24. *Julii &c. fit mentio, non admiserat*; Want of mogelyck geseght soude konnen werden, dat de remissie van de voorsz. viermael honderdt duysendt Rycksdaelers niet en was eene conditie, noghtans kan geensints geallegeert werden dat daer geene clausule in de voorsz. conventie van den 24. derhalven daeromtrent klaer ende met ernst de sustenue van desen Staet moge voorstellen ende doordringen; Waer mede afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 11. Augusty 1659.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 11. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

IN 't besoigne gehouden door de Gedeputeerde Leeden uyt haer Ed. Groot Mog. Vergaederinge over U Edts. brieven van den 23. ende 26. der voorleden maendt, nogh ten selven daege, dat ick myn jonghste aen U Ed. hebbe laeten afgaen, te weten den 8. deser, syn geremarqueert ende in deliberatie gebraght de punčten, die ick in de voorsz. myne jonghste aengeroert hebbe; de Heeren Edelen in 't selve besoigne mede present wesende, hadden voor haer advies de saecke gaerne daer toe gedirigeert, dat alleenlyck op 't eerste punčt raeckende 's Landts Militie, by den Staet Resolutie genomen hadde mogen werden; dat op 't tweede nopende het voorgevallen domestyck ongeluck ende de gegeven addresse om dienthalven remissie van den Koningh te versoecken, U Ed. alleenlyck by particuliere aenschryvinge het sentiment ende het oordeel van de opgemelde Gecommitteerde Leeden hadden mogen werden bekent gemaeckt, ende dat het vordere hadde moge werden gepreterieert ende voor notificatie opgenomen; maer het meerendeel van de volgende Leeden van 't gemelde besoigne het voorsz. tweede punčt in dier voegen opnemende, dat het stilswygen van den Staet op de receptie van soodaenigen advies in tyden ende wylen van merckelycke prejudicie soude konnen wesen, is dienthalven genomen ende geamplečteert het temperament by de

de Heeren Edelen voorgeslaegen, naementlyk dat in de Registers van den Staet ter neder gesteldt soude werden, 't gunt U Ed. in 't bygaende Extract onder No. 1. sal gelieven te bemerken, ende dat ick verder aen U Ed. in 't particulier het voorsz. gepasseerde soude bekent maecken, ende deselve met eenen waerschuwen, dat U Ed. wel sullen doen het gepasseerde soo veel de gelegentheydt de saecke sal toelaeten, alsnogh in de beste maniere dier wyse te manieren, dat daer door het minste prejudicie voor den Staet geleydt moge wesen, ende in specie dat U Ed. de gerequireerde informatien dienaengaende voor deselve *in solemni formâ* willen doen beleggen, ende geensints permitteren, dat door eenige Officieren ofte Reghteren van den Koningh daerinne iets gedaen werde; om 't syner tydt op de voorsz. informatien hier te Lande, 't sy in de deliberatien over 't verleenen van remissie, 't sy in de crimineele Proceduereh tegens den Perpetrant te houden, soodaenigh reguardt te werden genomen, als men bevinden sal te behooren, ende de voorsz. haer Ed. Groot Mog. Resolutie huyden ter Generaeliteyt ingebraght synde, hebben haer Hoog Mog. haer daer mede geconformeert, dogh op de instantien van eenige Provincien daer bygevoeght, dat de Heer Lieutenant-Admirael *van Wassenaer* by aenschryvinge soude werden geordonneert den voornoemde Perpetrant niet over te geven, maer den selven in syne onderhebbende Vloote in goede bewaeringe te houden tot naerder gelegentheydt.

Ick hebbe U Ed. voor desen geadviseert, dat het, myns oordeels, niet wel mogelyck was alhier particulierlyck te determineren, ende U Ed. voor te schryven de wegen ende middelen van constrainte, die by langer refus van den Koningh van Denemarcken souden mogen noodigh werden tegens syne Majesteyt te doen in 't werck stellen, gelyck ick alsnogh ben van 't selve sentiment, ende dat sulcks aldaer *pro re nata* beraemt, ende uytgevoerdt sal dienen te werden, maer op dat in dien deele ook alles van hier soude mogen werden gebraght, 't gunt eenighsints doenlyck is, soo hebbe ick aenstonts nae de receptie van U Edts Missive van den 23. der voorleden maendt, daer van gewaegende, over 't selve subject gesproocken met eenige van de alhier aenwesende Gedeputeerden der Stede Amstelredam, die op de jonghste deliberatien over de Oost-Indische saecken gehouden, sonderlinge difficiel syn geweest, ende gebleven tot dat de Heer *van Zuydt-Polsbroeck* de Vergaederinge van haer Ed. Groot Mog., jonghst als Borgermeester bygewoont hebbende, ende nooit in de voorsz. Vergaederinge van de 36. Raeden over 't nemen van de jonghste Resolutie van difficulteyt geweest synde, persooneelyck naer Amsterdam is vertrocken, ende van alles omstandig rapport aen haere Aghtbaerheden heeft gedaen, waerop dan eyndelyck voorleden Saturdagh is gevolght de ouverture van de naedere Resolutie der gemelde Stadt ende vervolgens mede de naeder Resolutie van haer Ed. Groot Mog. onder No. 2. copyelyck hier nevens gevoeght. Ick wil gaerne bekennen, dat ick selfs twyffele, of de voorschreve Resolutie *in terminis* soo veel als die leydt aldaer in allen deele geappliceert ende in practyque gebraght sal konnen werden, dat het ook derhalven mogelyck ter Generaeliteyt niet geraeden sal werden gevonden U Ed. soo veel particulariteyten voor te schryven, om deselve in geen meerder perplexi-

teyt te brengen, in cas de voorsz. particuliere middelen aldaer nae gelegentheydt van tyden ende saecken weynigh moghten te passe komen, maer eghter in allen gevalle sal 't voorsz. Provinciael advies van haer Ed. Groot Mog. konnen dienen tot Uwer Ed. informatie ende directie, sonder dat deselve in sulken cas daer aen precieselyck gebonden, maer wel daer toe volkomentlyck geauthoriseert sullen wesen by haer Hoogh Mogende Resolutien van den 24. der voorleden, midtsgaeders van den vierden ende wel voornaementlyck van den vyfden deser loopende maendt, alsmede by de naeder Conventien, in deselve Resolutien geinsereert.

Ick hoope, dat de Koningh van Denemarcken eyndelyck eenmael in de voorgeslaegene Handelinge sal condescenderen, ende vinde my verobligeert U Ed. alhier bekent te maecken, dat de verklaeringe die daegelycks by den Koningh van Denemarcken, ende by dessels Ministers gedaen werden, van dat hy in den Staet van 't Rotschildsche Tractaet geene securiteyt heeft, ende dat sonder Schoonen syn Ryck altydts in perykel blyft, van met eene slagh geruïneert te werden, albereydts by Vranckryck ende Engelandt groote impressien gegeven hebben tot justificatie van den Koningh van Sweeden in syne sustenue, van dat hy wel verseekert was, dat Denemarcken dessein hadde, om sigh aen het Rotschildtsche Tractaet niet te houden, maer daer uyt te springen, soo haest de Koningh van Sweden met syne Troupes wederom nae Poolen gemarcheert soude syn geweest; ende voorwaer werden soodaenige impressien niet weynigh geaugmenteert, als de Deensche Ministers, gelyck somwylen geschiedt, ook doleren over de guarantie daer mede men voorhebbens soude wesen, gelyck sy spreecken, Denemarcken in der eeuwigheydt binnen soo naeuwe termen geredigeert te houden, sonder hoope van eenige resource.

Het sal my ten hooghsten aengenaem syn, dat U Ed. van tydt tot tydt believe te continueren in de aengevangen Correspondentie, ende bidde, dat U Ed. my in alle vrymoedigheydt 't elckens dessels oordeel ende advies soo op 't geene aldaer te verhandelen, als op 't gunt alhier te resolveren staet, gelieve over te schryven; U Ed. verseeckerende, dat ick het selve altydts in de hooghste consideratie sal nemen, ende de saecken daer nae soo veel doenlyck, ten besten helpen dirigeren. Met de post huyden ende voorleden Vrydagh van Hamburgh aengekomen, hebben wy niets van U Ed. ontfangen, sulcks dat niets te beantwoorden hebbende, hier mede sal afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 11. Augusty 1659.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 2. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MIdtsdien de tydt pressеert, believe U Ed. my te goede te nemen op die van U Wel-Ed. in dato den 24. alleenlyck kortelyck te rescribéren, dat ick U Wel-Ed. aengaende het raisonnement, gecontineert in desselfs Missive van den 26., soo ick hoope, volkomen satisfactie sal geven by myne naeste.

Dat'er tusschen ons ende onse Heeren Confraters tot Elseneur, de beste correspondentie niet soude wesen, weten wy tot soo verre niet, dat wy nooyt daer van het minste vermoeden hebben gehadt, ick laet staen dat het selve uytgeborsten soude syn ter disrespect, ter contrarie hebben wy den anderen in alle occasien bejegent met alle civiliteyt. Het is waer dat wy in discrepante opinien syn geweest op 't stuck van de prolongatie, maer het selve is alleen gebleven in de brieven onderlingh gewisseldt met notificatie soo 't behoort aen de Regeringe, het punct van de decisie hebben haer Ed. naederhandt selfs laeten vallen & *dissentiri bonis de rebus iisdem incolumi licuit semper amicitia*, ick oordeele dat daerom meerder getal gesonden werdt om den anderen te helpen raeden, aengesien dat wy Menschen synde, van verscheyde opinien syn; immers heeft de discontinuatie van de prolongatie dese Stadt wederom een weynigh adem gegeven, hoewel de Vloote hier niet gekomen is op ordre van ons, maer op de representatie van den Heer Lieutenant-Admirael in Zee gedaen door twee Rostockers dewelcke hier van daen komende, verhaelden, hoedaenigh sy op haer vertreck de constitutie der saecken hier gelaeten hadden, ende het is seeker dat deselve Vlooten door desen expressen niet beloopen soude syn, hadden wy onse oogen niet gehadt op naeder Resolutien: Onder des hoe favorabel, hoe gefondeert, hoe equitaebel dit naeder concert moghte syn, en sal het hier als soodaenigh nooyt opgenomen werden, ende sullen alle de Oratores gesaementlyk genoeg te doen hebben, byaldien sy het daer toe konnen brengen, ende dat om 't verlies van Jutlandt ende Holsteyn, soo men hier spreeckt te occasioneeren door het detachement van de Geallieerden, ick doe en sal in alles doen sonder gunst of ongunst alleen 't geen ick oordeele 't aengenaemste te syn aen de Regeringe, ende is, myns eraghtens, dese haer Hoog Mogende Resolutie de salutairste. Ick blyve nae gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 2. Augusty 1659.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 15. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

HUyden ontfange ick U Ed. Missive van den 2. deser, daer uyt ick bespeure, dat U Ed. wel toegekomen is, myne Missive van den 24. der voorleden maendt, ende aengesien in U Edts. voorgaende van den 23. der voorleden maendt alleenlyk mentie werdt gemaekt van de receptie van myne Missive van den 14., soo blyve ick in onseekerheyt of myne brieven van den 21. ende 25. derselver maendt, die ick oordeele, dat voor ofte met die van den voorsz. 14. gelyckelyck moeten overgekomen wesen, te reghte geraeckt syn, ofte niet; daer op ick met U Edts. volgende, eenigh naeder esclaircissement sal te gemoet sien.

Het is my ten hooghsten welgevalligh ende aengenaem, dat U Ed. mede van sentiment is, dat haer Hoogh Mogende de beste wegh gekosen ende de salutairste Resolutie in 't Oostersche werck genomen hebben; synde andersints eene difficiele saecke die aen alle kanten wat bekommernisse hadde, ende verwagten daerop met een singulier verlangen, het gewenste effect, te meer alsoo ick met een sonderling genoegen, soo uyt de voorsz. U Edts. Missive, als ook uyt de adviesen huyden uyt Elseneur ontfangen, bespeure dat nogh de eene nogh de andere nae de receptie van de ordere van den Staet van den 24. ende 25. July iets meer is desidererende, sulcks dat ick daer uyt presupponere, dat U Ed. daerinne geen defect heeft bevonden, 't welck andersints sonder eenigh 't alderminste tydt versuym soude moeten werden gesuppleert, op dat de Somer niet vrughteloos en kome te escouleren, daerinne alle bekommernisse alhier is residerende.

Aengaende Jutlandt en Holsteyn, kan ik in geenderhande manieren oordelen, dat of de Keyser, ofte de Keurvorst van Brandenburgh die onreghtvaerdigheydt souden willen plegen, van in des Koninghs van Denemarckens goedt te willen blyven sitten, tegens de borst ende de geinterponeerde guarantie van de drie Staeten.

Ick meyne dienthalven oock iets te hebben aengeroerdt, in myne Missive van den 16. May aen den Heer *van Wassenaer* geschreven, daer van dubbeldt onder U Ed. is, welcke Missive by U Ed. bekendt is, dat by haer Ed. Groot Mogende speciaelyck is geapprobeert, ende deselve approbatie door haer Ed. Groot Mog. den gemelden Heer *van Wassenaer* aengeschreven. Waer mede dese met haest afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 15. Augusty 1659.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Elseneur den 5. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest in dato den negenëntwintighsten der voorleden maendt, sedert ontfange ick op gisteren U Edts. vier distincte Missives in datoos respective den aghtienden, eenëntwintighsten, vierëntwintighsten ende vyfentwintighsten daer bevoorens, ick bevinde my verobligeert U Ed. niet alleen te bedancken voor de eer van de gegevene pertinente communicatie ende U Edts. wyse consideratien, maer insonderheydt voor dessels vigilantie, conduite ende dexteriteyt in het beleggen van dit geheele werck ende 't uytwercken van de Resolutie ten dienste van ons lieve Vaderlandt bygebraght; Ick sal niet naelaeten soo veel in myn vermogen is, my ten uytersten te evertueren, ten eynde het salutair ooghmerck van haer Hoogh Mogende ten spoedighsten geconsequeert magh worden, ende tot dien eynde met de Heeren Ministers van Vranckryck ende Engelandt te cultiveren een naeuwe confidente Correspondentie, gelyck wy tot nogh toe getraght hebben te doen ende het geluck gehadt, soo van de eene als andere ten reguarde van onse Persoonen met alle soorten van beleefdtheydt bejegent te syn, ende ten opsighte van onse Affaires, ontmoet met een sincere volvaerdige genegentheydt, omme het gedesireerde accommodement tusschen de twee hooghstrydende Koningen, op het kraghtighste ende spoedighste te procureren.

Wy hebben met de Heeren Engelsche Plenipotentiarissen, gehadt eenige Conferentien, waer van ick het resultat by geschrifte coucheren sal, ende vervolgens my in alle gelegentheydt traghten te prevaleren van de penne.

Dat'er eenige dispariteyt van sentimenten tusschen de Heeren tot Coppenhaege ende ons is geweest, moet ick bekennen waer te syn, ende ben my bewust in dien deele niet gedaen te hebben, dan 't gunt waer toe ick nae myn geringh sentiment ende tot voldoeninge van myn schuldigen plight geoordeeldt hebbe verobligeert te syn. Ick hebbe oock my gecomporteert met de meeste moderatie my doenlyck, gelyck U Ed. soude konnen oordeelen uyt de tegenstellinge van de brieven, onderlingh tusschen ons gewisseldt, omme deselve disputen eghter voor te komen, hebbe ick getraght te komen tot een mondelinge Conferentie, dogh te vergeefs, binnen Coppenhaege my te begeven, vondt ick om gewightige redenen bedenckelyck.

Nu wy gemunieert syn met haer Hoogh Mogende naeder Ordres, ende de Heeren Engelsche Plenipotentiarissen hier aengekomen syn, sullen wy

wy met wat meerder vigeur gaen. Hier mede eyndigende, sal ick U Ed. in de Protectie Godes beveelen, ende nae myne gedienstige gebiedenisse blyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Elseneur den 5. Augusty 1659.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 15. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. Missive van den 5. deser loopende maendt, is my nae 't afgaen van myne jonghste van den 11. daeraenvolgende, wel ter handen gekomen; ende gemerckt ick, uyt deselve met aengenaemheydt bespeure, dat U Ed. boven de ontfangen ordres van den Staet niets is desidererende, soo hoope ick dat daerop, voornaementlyk nogh daer by komende het laetste accoordt van den 4. deser ende de serieuse Resolutien van den Staet diensthalven voor desen genomen, die men op huyden nogh ten overvloet, tot demonstratie van den ernst heeft gereïtereert, een gewenscht effect staet te verwaghten;

Het is my ten hooghsten lief, dat U Ed. myne geringe adviesen ende arbeydt omtrent de Oostersche saecken gegeven ende bygebraght, voor aengenaem opneemt, ende in cas naemaels, 't gunt Godt verhoede, diensthalven nogh iets naeder van hier soude staen te contribueren, sal ick in geen gebreecken blyven het myne, nae uyterste vermogen daer toe by te brengen; Indien de tydt U Ed. sulcks toegelaeten hadde, soude ick wel gewenscht hebben van 't gepasseerde in de Conferentien met de Engelsche Plenipotentiarissen gehouden, omstandiglyck geadverteert te mogen wesen, niet uyt curieusheydt alleen, alhoewel ick moet bekennen nae alle particulariteyten daer omtrent voorkomende, hertelyck te verlangen, maer ook om my in de voorvallende deliberatien alhier, ende in de advicsen aen den Heer *Nieupoort* te geven, des noodts synde, te mogen dienen tot naerightinge; waerinne ick bidde, dat U Ed. in 't toekomende my wat omstandiglyk gelieven te voldoen, conform 't gunt ick U Ed. in de voorsz. myne jongste, ende ook voor desen mede versoght hebbe, het sal apparentelyck voortaen hier wat steriel worden,

om

om U Ed. iets van consideratie verder te konnen overschryven, maer den Oegst nu aldaer vallende, sal ick alhier by reciprocatie de advertentien ende consideratien soo breedt ende gecircumstantieert te gemoet sien, als ick U Ed. tot nogh toe van hier nae myn plight ende vermogen gedient hebbe; Waer mede desen afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 15. Augusty 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Warsouw den 8. July 1659.

MYN HEER,

MYne laetste aen haer Hoogh Mogende is geweest van den 5. deser, als wanneer ik vermids de kortheyt des tyds U Ed. niet hebbe konnen schryven, bidde dat sulks ten besten gelieve te duyden, ende haer van die aen haer Hoog Mog. te laeten dienen; sedert hebben de Heeren des Keurvorsts van Brandenburghs Ambassadeurs my gecommuniceert, dat haer Excellencien hadden verstaen, dat het Parlement van de Republyck van Engelandt, &c. aen den Heer *Nieupoort* Ambassadeur van haer Hoog Mogende aldaer residerende, te gemoet hadde gevoerdt, of het niet dienstigh soude wesen den bewusten tydt van drie weecken in 't geconvenieerde tusschen de drie Staeten te prolongeren, versoeckende ick wilde haer Hoogh Mogende ende Ed. Groot Mog. te considereren geven de interessen die de Koningh van Denemarcken, syne Keurvorstelycke Doorlughtigheyt ende andere Geallieerden daer door alreede, met het verlies van het Eylandt Moën ende het beletten van het transport der Keurvorstelycke Volckeren op Funen, hadden geleden, ende by vorder continuatie nogh stonden te overkomen, alsoo de Vlooten van haer Hoog Mogende niet agerende, de Waepenen van den Koningh van Sweeden haer voortgangh namen, ende door de Zeemaght van den Koningh van Denemarcken alleen niet genoeghsaem konde gestuyt worden. Daer byvoegende, dat syne Koninghlycke Majesteyt van Poolen seer genegen wesende tot het maecken van den Vreede, het daer voor scheen op te nemen, als of haer Ho. Mog. den Vreede in Denemarcken veel meerder als hier soghten te advanceren, ende wel lightelyk souden komen te resolveren, om met den Koningh van Sweden alleen ende affonderlyck te tracteren, ook selver op conditien die niet al te advantagieus souden wesen, expresserende, dat onder anderen nogh wel soude cederen de Steden van Marienburgh, Elbingh mitsgaeders vordere plaetsen, indien niet *pleno dominio* ten minsten onder Hipothecatie, het welcke hoe naedeeligh de gemeene saecke soude wesen sy liever aen het hooghwys oordeel van

haer Hoog Mog. overlaeten. Ick hebbe geoordeelt myn onderdaenige plight te wesen het gunt voorsz. is, U Ed. te communiceren, omme daer op by haer Ed. Groot Mog. soodaenigh reguardt genomen te werden, als deselve voor den dienst van den Staet sullen bevinden te behooren.

De voorgemelde Ministers spreecken niet als van een generaelen Vreede hier in dese Oostersche Quartieren te maecken ende hoe naedeeligh het soude wesen de eene plaetse voor de andere te sluyten, ende syn niet weynig bekommert, dat syne Koninghlycke Majesteyt van Poolen derselver interesse niet al te seer aen syne Keurvorstelycke Doorlughtigheyt van Brandenburgh sal binden, ende vermeenen seer weynigh vastigheyt te hebben aen de Alliancien die men met Sweden soude mogen komen te maecken, als deselve niet langer observerende als syne Majesteyt goedtdunckt ende syn reeckeninge daer by weet te vinden, daer van syne Keurvorstelycke Doorlughtigheyt de beste experientie heeft, Ick hebbe niet goedtgevonden my in dit discours te diep in te laeten, maer in 't generael geseght, dat sy wel konden sien dat haer Ho. Mog. in alle gelegentheden de interessen van syne Keurvorstelycke Doorlughtigheyt ten hoogsten behartigden, gelyck sulcks uyt het geconvenieerde tusschen de drie Staeten, en de Missive van haer Hoog Mog. aen syne Keurvorstelycke Doorlughtigheydt daerop gevolght klaerlyck bleeck, haer in 't breede deducerende de redenen die haer Hoog Mogende hadden gehadt, ende waerom best waere geoordeelt, ende voor syne Majesteyt van Denemarcken ende voor derselver Geallieerden in de bewuste drie weecken met beyde de Vlooten niet te mogen ageren; waer mede haere Excellencien scheenen contentement te nemen, ende deselve wel te konnen apprehenderen; maer oordeelde de saecke nu anders wesende, ook andere Resolutien gerequireert te werden, het welke haer Ho. Mog. ende haer Ed. Groot Mog. nae syn importantie ende gewighte best sullen weten te pondereren. Hier mede eyndigende beveele U Ed. in de Almaghtige bescherminge des grooten Godts, ende blyve,

Myn Heer,

U Ed. gantschwillige Dienaer,

Geteekent

I. VAN DEN HONERT.

Warsouw den 8. July 1659.

Aen den Heer Ambass. VAN DEN HONERT, den 15. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert het sluyten van het bewuste Tractaet tusschen de drie Staeten van dato den 21. May laetstleden, U Ed. van wegen de Regeringe toegesonden hebben wy uyt de advisen van de Heeren Extraordinaris Gedeputeerden

aen

aen den Koningen van Sweden ende Denemarcken afgesonden, successivelyck ontfangen, met verwonderinge ende merckelycke bekommernisse bespeurdt, dat de Koningh van Denemarcken absolutelyck blyft refuseren van sigh in eenige handelinge in te laeten, anders dan met ende nevens syne Geallieerden, ende sulcks de geprojecteerde handelinge verschuyft ofte afwyst nae Brounsburgh in Pruyssen, daer op by haer Ho. Mog. nae iterative deliberatien eyndelyck op den 19. der voorleden maendt is genomen de Resolutie onder No. 1. copyelyck hier nevens gevoeght.

Ende ten selven daege by den Heer Commissaris *Downingh* ter Vergaederinge van haer Ho. Mog. ingedient wesende de Memorie onder No. 2. by copye hier nevens gaende, is daer op vervolgens by haer Ed. Groot Mog. genomen de * Resolutie onder No. 3. copyelyk hier bygevoegt in kraghte van welcke den 21. daer aenvolgende Conferentie gehouden is tusschen den Heer Ambassadeur *du Thou*, Commissaris *Downingh* voornoemt ende Gedeputeerden van haer Ho. Mog. waer inne ten wedersyden wytloopigh is geraisonneert op de bewuste vier puncten gementionneert in haer Ho. Mog. Resolutie van den 18. daer bevoorens, onder No. 4. mede hier nevens gaende, daer toe die van den 19. relatief is; welcke Conferentie geeyndight synde met reciprook versoeck om de redenen over ende weder over geallegeert rypelyk te willen pondereren ende sigh naeder te bedencken, is by haer Ho. Mog. nae gedaene rapport den 24. daeraenvolgende geformeert de conclusie onder No. 5. copyelyck hier nevens gaende, daerop wy nog ten selven daege de conferentie met de gemelde Ministers hebben gecontinueert; ende is in deselve Conferentie nae verscheyde debatten ende voorslaegen eyndelyck met onderlingh goedtvinden opgesteldt het † naeder geconvenieerde, onder No. 6. by copye hier nevens gevoegt, 't welk by defect van last van den Heer Ambassadeur *du Thou*, met uytlaetinge van den naem van Vranckryck in dier voegen opgesteldt heeft moeten werden; hebbende egter de gemelde Heer *du Thou* aengenomen 't selve ten spoedigsten te senden aen den Heer Ambassadeur *de Terlon*, met recommandatie om de saeke dien conformelyk soo veel te faciliteren als 't eenighsints doenlyk sal syn.

Middelerwylen continueert de Heer *Charisius* nogh van tydt tot tydt in syne klaghten, ende expostulatien tegens haer Ho. Mog. over de voorsz. conventien ende Resolutien; ende wil ick geensints twyffelen, of de voorsz. naeder conventie komende tot kennisse van syne Majesteyt deselve daer op eenmael eyntlyck sal resolveren tot het aennemen van den Vreede op de geaccordeerde gronden ende Artikelen, daer toe de redenen wegens haer Ho. Mog. aen syne Majesteyt directelyck, ende nogh naeder aen de Heeren Gedeputeerden van desen Staet in Denemarcken overgeschreven syn by de ‡ Missiven, daer van onder No. 7. copye hier nevens gaen tot U Edts. naerightinge.

Ende ten eynde 't voorsz. naeder geconvenieerde prompter ende seeckerder ter executie gesteldt, mitsgaeders in dien deele geen longeur of dilay meer bevreest moge werden hebben haer Ed. Groot Mog. dienthalven naeder geresolveert, 't gunt U Ed. in 't bygaende § Extract van dato den 4. deses onder No. 8.

P 2 bree-

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 86. in Quarto. † *Ibidem*, pag. 88.
‡ *Ibid.* pag. 90. --- 100. § *Ibid.* pag. 106.

breeder sal gelieven te vernemen, daer op nae voorgaende gedecerneerde commissie ter Generaliteyt nog ten selven daege door Commissarisen van haer Ho. Mog. in Conferentie is getreden met de Heeren *du Thou* ende *Downingh* ende vervolgens getroffen de naedere * Conventie onder No. 9. hier nevens gaende.

De Ratificatie van Engelandt op 't meergemelde Tractaet van den 21. May laetstleden is den 6. deser tegens die van haer Ho. Mog. uytgewisselt gelyck ook ten selven daege de Ratificatien van Vranckryck ende van desen Staet op 't selve Tractaet behoorlyck geëschangeert syn, sulcks dat wy op alle de voorschreve conventien, ende Resolutien onder Godes genadigen Segen, een goedt ende gewenscht effect te gemoet sien; Ende wyders alhier niets van consideratie voorgevallen synde 't gundt U Ed. te communiceren waerdigh is, sal ick hier mede afbreecken, ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 15. Augusty 1659.

P. S.

U Edts. Missiven van den 5. ende 8. der voorlede maendt syn my wel ter handen gekomen.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 18. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 15. deser 't sedert is ons met de Post van Hamburgh huyden aenkomende niets van U Ed. toegebraght ende aengesien tegenwoordigh alhier op de Oostersche saeken niet, ofte weynigh meer valt te resolveren, dat mede de Vergaederinge van de Heeren Staeten van Hollant ende West-Vrieslandt tegenwoordigh niet by een en is, synde haer Ed. Groot Mog. den 9. deser gescheyden op reces tot den 26. nu aenstaende, soo wete ick U Ed. tegenwoordigh niet veel mede te deelen; alleenlyck sal U Ed. uyt de hier nevensgaende brieven van den Heer Ambassadeur *Nieupoort* ende de Bylaegen van dien gelieven af te nemen, wat deselve daer inne is adviserende; midtsgaeders uyt den bygevoeghden brief van den Heer Keurvorst van Brandenburgh ende die van den Secretaris *Eyckbergh*, in wat voegen de Sweden onder anderen, drie Oorloghschepen van desen Staet aengetast, het eene verbrandt, ende de twee anderen nevens twee Deensche Schepen weghgenomen hebben; Ick vertrouwe, dat U Ed. de voorsz. tydinge al voor de receptie deser sal hebben ontfangen; ende dat U Ed. daer over de behoorlycke klaghten aen den hooghstgemelden Koningh sullen hebben

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 107. in Quarto.

ben gedaen, gelyck ick ook geensints wil twyffelen, of sal de hooghstgemelde Koningh geene difficulteyt maecken, om de voorschreve Schepen aen haer Hoogh Mogende te restitueren, te meer alsoo deselve door den Keurvorst met geweldt, ende tegens de expresse ordre van den Heer *van Wassenaer* waeren aengehouden, oordelende andersints, dat het respect van den Staet geensints sal konnen lyden dat de voorsz. Schepen in handen van den Koningh van Sweden werden gelaeten, maer dat men daer over in sulcken cas door andere wegen reperatie sal moeten soecken; Waer mede Godt Almaghtigh biddende Uwer Ed. Negotiatie tot spoedige uytwerckinge van een Vreede ten besten te willen segenen, sal U Ed. in syne Goddelycke Majesteyts heylige protectie beveelen, ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 18. Augusty 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 5. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hebbe heden wel ontfangen die van U Wel-Ed. van den 28. ende hoewel de tyd niet toelaet om te voldoen myne belofte van myn voorige, veel min breeder te beantwoorden op die van U Wel-Ed. voorsz. moet ick eghter dit seggen, dat ick in der waerheyt van eenigh Advies der Stadt Amstelredam nooit eenige kennisse hebbe gehadt; ende dat ick wensche, dat op de bewuste beschuldiginge het vonnisse geresumeert magh werden nae lecture van dese bylaegen, waer in niet een woordt is ofte het heeft syn reden en waerheydt: Staende andersints deselve door den Heer *Haeren* afgesonden te werden aen haer Ho. Mog. ick hebbe heden met syne Koninghlycke Majesteyt, den Heer Rycks-Hof-Meester ende de aenwesende Rycks-Raeden weder een lange Conferentie gehadt, ende ben in beter hope als voor desen. Blyvende hier mede nae ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 5. Augusty 1659.

Bylaege.

Missive van den Heer VAN SLINGELANDT,

COPYE No. 1.

WEL-EDELE GESTRENGE HEEREN,

DE Missiven van U Wel-Ed. in dato den 11. deser is ons huyden wel toegekomen, dogh eerst de klocke over aght uuren, waer uyt wy vertrouwen U Wel-Ed. gunstelyck te sullen konnen afnemen, dat het ons onmogelyk is, om op den voorslag van U Wel-Ed., nopende een naeder byeenkomste aen 's Koninghs Kroegh op huyden te doen, te konnen respondêren, aengesien schoon daer niet anders obsteerde, de tydt te kort is, konnen wy U Wel-Ed. sinceerlyck verklaeren, dat tot de nodige preparatien in dese, soo nopende het bekomen van Waegens als om die buyten de Stadt te krygen, meer als eene drie uuren tydts gerequireert werdt, geconsidereert, dat de Poorte gevuldt synde de Waegens van malkanderen moeten werden gesloopt, dogh vinden wy ons boven dien genoodtsaeckt, daer by te voegen, dat soodaenige byeenkomsten niet alleenlyck groote umbragien maecken, in een Stadt belegert ende soo seer benauwdt synde, wanneer daerop geen spoedige ende vrughtbaere successen tot verlightinge komen te volgen, maer oock een sonderlingh esclat in naebuerige Landen verre boven de importantie ende 't gewighte van de saecke selfs, ende lightelyck oock tot prejudiciable apprehensien, waer over dan het ingaen van de laetste Conferentie ons ten deele is berouwt geweest, behalven, dat U Wel-Ed. voorsorge ons in desen niet en heeft voorsien met een nieuw Passeport, bekommert synde dat de reyse te ondernemen op het oude, aengesien wy redenen hebben te oordeelen, dat het alleene geweest is *ad illum actum*, ten respecte van de ongemeene clausule waer mede het was gelimiteert. Weshalven, gelyck het ons leedt is, dat by U Ed. soo groote moeyte werdt genomen te vergeefs, soo vertrouwen wy van de gewoonlycke U Wel-Ed. discretie, dat deselve ons in consideratie van de voorsz. redenen geëxcuseert sullen houden, te meer, oock hebbende ons in dit subject albereyts verklaerdt, ende dat soodaenigh, dat wy daerinne geen veranderingh konnen maecken, aengesien de copye van onse Missive aen den Heer *Montagu* afgesonden synde nae 't Vaederlandt, wy van dese of andere Conferentie geen effect konnen hoopen, ten sy nae bekomene naeder ordres van de Regeringe, verhoopende, dat wy deselve met den post van naestkomende Maendagh te gemoet sullen mogen sien, ende heeft het geene dienthalven verklaerdt is, aen Joncker *Manky*, daer toe syne reflectie gehadt, synde het den Heer *Vogelsangh* leedt, byaldien hy sigh niet klaer genoegh heeft geëxpliceert. Waer mede &c.

Respon-

Responsive van de Heeren VOGELSANGH ende VAN HAEREN, van den 13. July, op de Missive van de Heeren SLINGELANDT ende DE HUBERT, van den 12. dito 1659.

WEL-EDELE GESTRENGE HEEREN,

DE naeder Missive van U Wel-Ed., op het subject van de bewuste Conferentie, is ons heden tusschen seven ende aghten, wederom wel behandight, tot antwoordt dient, eerstelyck, dat wy ons seer gesurpreneert vinden, daerin, dat hoewel U Wel-Ed. Missive niet verder gaet, dan tot het houden van een Conferentie alleen tusschen ons onderlingh, ende dat uyt een aenleydinge, dewelcke daer toe gegeven soude syn van onse syde, wy in de tegenwoordige Uwer Wel-Ed. Missive daer onder vermenght sien de Heeren Ambassadeurs van Vranckryck ende Engelandt, tot soo verre dat onse excuse van gisteren mede voorgedraegen heeft moeten werden aen haer Excellencien ende het geene meerder is, dat tegenwoordigh de instantie tot de voorschreve Conferentie soude gedaen werden, mede by wel gemelde haere Excellencien, voor soo veel als belangt U Wel-Ed., vertrouwen wy alsnogh, dat de redenen gealleguеert in onse voorige van dat gewighte syn, dat die ons excusabel sullen maecken, ten opsighte van U Wel-Ed. soo, om soo spoedigh, jae van daegh uyt dese Stadt te geraecken, als om dat het voor ons een onmogelycke saecke is, ons in te laeten in een Conferentie reflectie hebbende tot 's Landts Vlooten, immers soo lange de voorsz. Vloote niet te voorschyn komende, wy als onseecker blyven of deselve Vlooten in de wereldt syn, behalven dat wy meynen ons devoir te vereysschen, dat wy ons niet onbequaem maecken in onse Commissie, siende noghtans onfwyffelyck te gemoet, dat in gevalle het opkomen van de voors. Vloote langer komt te tarderen, de oorsaecke van dien geimputeert staet te werden aen eenige directie, resulterende uyt die soodaenige Conferentie, ende dat wy tot ondienste van de Heeren onse Committenten, niet alleene niet maghtigh sullen syn ons daer van te purgeren, maer oock dat wy niet sonder groote redenen ons bekommert houden voor eenige commotie, onder dese soo geaffligeerde Burgerye, concurrerende daer by, dat wy ons overtuyght vinden omme op het subject van de *non-prolongatie* onveranderlyck te persisteren by ons sentiment, U Wel-Ed. gecommuniceert in de responsive aen den Heer Lieutenant-Admirael *Montagu* sonder naeder Ordres bekomen van de Regeringe, bevelende den uytslagh ten wedersyden aen de directie van de hoede van den Almaghtigen Godt; ende wat belanght haere Excellencien, naedien wy in deselve presupponeeren eene volkomene kennisse van wat omslagh, ongemack, ende gevolge het is, soo schielyck uyt te gaen, uyt een belegerde Stadt, soo

en

en twyffelen wy niet, of sal derselver hooge discretie, ons mede ten vollen houden voor geëxcuseert. Waer mede &c.

Coppenhaege den 13. July 1659.

Copye van de Missive geschreven by den Heer VOGELSANGH, aen den Heer VAN SLINGELANDT.

WEL-EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hebbe goedtgevonden onse gesaementlycke Missive te accompagneren met dese myne particuliere, tenderende ten dien eynde om U Wel-Ed. te assureren, dat de redenen die wy allegeren niet gesoght syn, ende dat schoon wy geporteert waren om aen U Wel-Ed. begeerte te responderen, het absolute onmogelyck is, om gedaen te werden op huyden, de goede Godt dirigere alles ten besten, vindende my genoodtsaekt U Ed. boven dien te verklaeren, dat by continuatie van prolongatie, dese Staet apparent is eerlangh verlooren te gaen, synde ontwyffelyck tegens de intentie van haer Hoogh Mogende. Waer mede &c.

Coppenhaege den 13. July 1659.

P. S.

Soo daetelyck wordt ick bericht, dat'er een kapitaele Vloote komende uyt de Oost-Zee ondeckt werdt, dewelcke haeren cours steldt nae dese Stadt, werdende generaelyck gelooft, dat het is die van haer Hoog Mog.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 18. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. Missive gedateert den 5. Augusty, is my huyden ende sulks eerst sedert 't afgaen van myne jonghste van den 15. deser, wel ter handen gekomen; Ick bespeure daer uyt, dat U Ed. myne Missive van den 28. July voornoemdt wel is gewerden, maer van die van den 21. ende 25. derselver maendt werdt geen vermaen gemaeckt, ter welcker occasie ick U Ed. by dese hebbe willen versoecken, dat deselve voortaen in 't schryven van desselfs

desselfs brieven die ordre believe te observeren, dat in elcke Missive boven de voorvallende materie geëxpresseert mogen werden twee saecken, naementlyck in den eersten, van wat dato eenige van U Edts. voorige brieven, immers de jonghst voorgaende Missive sy geweest; ende ten anderen wat brieven U Ed. van my nae het afgaen van myn jonghst voorgaende Missive heeft ontfangen; op dat ick uyt het eerste moge geinformeert werden, of alle Uwe Edts. Missiven my oock wel ter handen komen, ende geene van deselve vermist werden, daer aen ick tegenwoordigh moet twyffelen; hebbe voor my in 't particulier alleenlyk ontfangen, die van den 9., 16. ende 23. July, midtsgaeders die van den 2. Augusty, ende nog die, daer van in de hoofden deser werdt gementioneert, behalven nogh eene sonder dato, dogh soo vertrouwe, van den 19. July voornoemt, daer van ick oock in myne Missive van den 28. July voorsz. mentie hebbe gemaeckt; de reden van de voorsz. twyffelingen is, dat tusschen eenige van de voorsz. datoos een post, ende tusschen de twee laetsten twee posten geintermitteert worden; ende op dat ick uyt de voorsz. tweede expressie moge gerust gesteldt werden, of myne successive brieven U Ed. ook wel ter handen komen, die ick vervolgens nae die geene die hier boven aengeroert syn afgesonden hebbe den 1., 4., 8., 11. ende 15. deser; ende aengesien tegenwoordig alhier op de Oostersche saeken niet of weynig meer valt te resolveren, dat mede de Vergaederinge van de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt tegenwoordig niet by een is, synde haer Ed. Groot Mogende den 9. deser gescheyden op reces tot den 26. nu aenstaende, soo wete ick U Ed. tegenwoordigh niet veel mede te deelen.

U Edts. begeerte, om soo ick vertrouwe, de bylaegen nevens de voorsz. U Edts. particuliere Missive gevoeght, ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mogende voor te leesen, ende daer mede de Leden contentement te geven, op de redenen van 't afschryven der bewuste conferentie, sal ick ter eerster occasie voldoen.

Uyt de brieven van den 9. deser aen haer Ed. Groot Mog., ende de weergae van die aen den Heer Griffier *Ruysch*, bemercke ick, dat U Ed. ende de Heeren derselver Confraeters, den 6. deser in conferentie syn geweest met de Fransche en de Engelsche Ministers; ende soude U Ed. my sonderlinge verobligeert hebben; met eene ample ende pertinente relatie, van alle 't geene in de voorsz. conferentie was gepasseert, ende wat oordeel U Ed. daer op konde maecken van de genegentheydt van de voorsz. Fransche, ende voornaementlyck van de Engelsche Ministers, waeromtrent, myns bedunckens, alles tot de minen, ende contenantien toe, staen te noteren, op dat wy alhier daer van geinformeert synde, met meerder gerustheydt ende kennisse, de saecken mogen dirigeren; maer ick bevinde daer benevens, niet voor my in 't particulier, nogte tot vordere antwoorde op myne Missiven van den 24. ende 28., die ick volgens beloften te gemoet sagh, noghte tot particulierder informatie van 't gepasseerde, soo in de conferentie aldaer met den Koningh en de Ryks-Raeden, als in die met de voorsz. Ministers gehouden.

Ick bidde, dat U Ed. voortaen my van alle discoursen, ende andere notable circumstantien, in soodaenige conferentien, ofte in visites aen ende van an-

dere Ministers passerende, omstandiglyck gelieve te informeren, met byvoeginge van U Edts. oordeel op alle 't selve, gelyck ick oock tot meermaelen in substantie versoght hebbe, met hoope, dat U Ed. my in dien deele volgens 't selve myn versoeck alsnogh soo verre sal gelieven te obligeren, voornaementlyck in recompense van soo omstandige adviesen, als ick U Ed. sonder eenige intermissie van hier toegesonden hebbe, soo lange alhier omtrent Uwer Ed. Negociatie of iets in deliberatie was, of iets wierde geresolveert, 't welck ick dickmaels door 't werck van de Vergaederinge van Hollandt van de Gecommitteerde Raeden, van de Generaeliteyt, ende met het bedienen van andere Ministers buytens Landts niet weynigh geoccupeert synde, met afkortinge van myne naght-ruste uytgevoerdt hebbe, het sal voortaen alhier apparentelyk wat steriel vallen, sulcks dat ick niets ofte weynigh aen U Ed. sal te adviseren hebben, maer wy verwaghten nu met alle posten notable adviesen van daer; ende bidde ick noghmaels ten dienste van de gemeene saeck, dat U Ed. in recompense van myn voorige adviesen, my van alles omstandighlyck ende van post tot post gelieve te informeren, daer mede U Ed. oock singulierlyck sal obligeren,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 18. Augusty 1659.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 22. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne laetste aen U Ed., is geweest van den 18. deser, ten welcken daege 's naedemiddaghs alhier oock waeren aengekomen, U Edts Missiven aen de Regeringe van den 5. ende 9. daer bevorens, ende gemerckt de bylaegen nevens die van den voorsz. 5. den Heer Griffier toegesonden, by onse brieven niet waeren gevoeght, soo hebbe ick deselve niet eerder dan 's anderendaeghs konnen maghtigh worden, ende U Ed. derhalven oock doenmaels van de receptie van dien niet konnen verwittigen.

Wat de Heer *Charisius* reflecterende op de Missive by U Ed. ende den Heer *van Haeren*, den 3. deser aen den Heer Lieutenant-Admirael geschreven ende deselve comparerende met haer Hoogh Mog. Resolutie van den 24. July, huyden ter Vergaederinge van haer Hoog Mog. ingedient heeft, sal U Ed. uyt de bygeleyde copye gelieven af te nemen.

Sedert is huyden alhier nogh ontfangen, U Edts. Missive van den 13. deser, daer by ick niets voor my in 't particulier gevonden hebbe, weshalven ick my

my oock alsnogh sal refereren tot myne voorsz. voorgaende van den 18., ende dese alleenlyck laeten dienen tot de voorgeroerde advertentie, ende tot geleyde van de jongste brieven van den Heer Ambassadeur *Nieupoort*, copyelyck hier nevens gevoeght; verblyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 22. Augusty 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Elseneur den 12. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe het afgaen van myne jongste, is my wel behandight U Edts. Missive, in dato den 28. der voorleden maendt, nae de receptie van dewelcke wy een entreveue hebben gehadt, met de Heeren Fransche, Engelsche Ministers ende onse Confraters, omtrent de Konings wegh, ende aldaer met den anderen geconcerteert, over het beleydt van het importante Werck ons aenbevoolen, ende onder anderen, noopende de cessatie van Wapenen, geduurende de Onderhandelinge.

Op den 20. daer aenvolgende, hebben de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen te Fredericksburgh gehadt haer eerste publycke Audientie by den Koningh, ende weynigh tydts daer nae een lange secrete Conferentie: Wierden met een seer groot aental van Karossen ende extraordinaris Pompe gerecipieert, ende ter gemeene audientie opgeleydt.

Wy gisteren hier wederom gekomen synde, hebben de eere gehadt van syn Majesteyt de reverentie te doen.

In de Stilstandt van Waepenen wordt by den Koningh van Sweeden, geen difficulteyt gemaekt; dogh midts dat alles blyve in denselven staet, als geweest is, ten tyde van 't accorderen van dien, ende *spetiatim* dat geduurende deselve geen toevoer en geschiede binnen de Stadt van Coppenhaege, insonderheydt van Brandthoudt, 't welcke by de Heeren Engelsche schyndt geoordeeldt te worden, wel gefundeert te syn.

Aengaende de saken ten Principaelen, betoondt hooghstgedagte Koningh van Sweden, nogh deselve genegentheydt als voor desen, 't sy particulierlyck met Denemarcken alleen, 't sy generaelyck, dogh in cas van particulierlyck, dat deselve soude moeten hebben volkomen securiteyt, *& fiduciam duraturæ pacis*, ende gemeender als wel dienaengaende gedisponeert is by het Rodtschildtsche Tractaet, waer omtrent syn Majesteyt geliefde sigh seer wydtluftigh te extenderen, ende by forme van digressie wederom te capituleren, 't gunt by ende van wegen haer Hoog-Mog., geduurende dit Oorlogs wesen

was gedaen, ende naementlyck nogh geduurende ons aenwesen alhier, door het beleydt van den Heer Lieutenant-Admirael *van Wassenaer*, door het incommoderen van de correspondentie, faciliteren van 't Transport der Geallieerden van Denemarcken, leenen van Scheepen aen den Keurvorst van Brandenburgh, besluytende eyndelyk met een hoogh Protest van een opregte en sincere intentie altydt gehadt te hebben, ende nogh te behouden, van met haer Hoog Mog. ende den Staet der Vereenighde Nederlanden te leven in vriendtschap, ende in een confidente correspondentie.

Wy hebben ons op het eene ende het andere verklaerdt, indiervoegen, dat wy vertrouwen daer mede aen syne Majesteyt te hebben konnen geven contentement ende satisfactie, ende geconcludeert, dat haer Hoog Mog., soo ten reguarde van den Vreede als ten opsighte van de herstellingh van de voorige onderlinge vriendtschap, tusschen Sweden ende de Nederlanden, sympatiseerden ende van een ende deselve inclinatie waeren met syne Majesteyt, ende vervolgens, raekende het eerste point, instantie gedaen, ten eynde syne Majesteyt boven de generaele verklaering hem wat naeder soude gelieven te elargeren, ende aengaende het tweede, dat het Elbingsche Tractaet met de naeder Illucidatien eenmael tot een finael besluyt moghte werden gebraght, immers *in eventum*. Wat het eerste belangt, seyde de Koningh, dat met billyckheydt niet en konde 't selve van hem geverght worden, insonderheydt daer de Koningh van Denemarcken tot nogh toe difficulteerde sigh in te laeten in de Onderhandelinge selfs, ende noopende het tweede, dat hy daeromtrent genegen was, haer Hoog Mog. te bejegenen, satisfactoirlyck ende meerder als wel verwaght wierdt, alsoo hy daerinne bevondt, soo wel het interesse van Sweden als Nederlandt, dogh dat men daeromtrent moeste procederen positive, dit waeren de formeele woorden, ende niet *eventualiter*. Ende begon by die occasie wederom te spreeken van de inclusie van Denemarcken ende Brandenburgh, ende hoedaenigh haer Hoogh Mog. geresolveert souden syn, haer te comporteren in 't toekomende, omtrent desselfs Vyanden: Aengaende Denemarcken hebben wy ons soodaenigh verklaerdt, conform haer Hoogh Mog. Resolutie, ende ter intentie van de drie Staeten, dat wy niet en willen twyffelen, of de difficulteyt dienthalven gemoveert sal komen te cesseren, dogh wat Brandenburgh aengaet twyffelen wy, of dienaengaende satisfactie genomen sal wesen, komende de swarigheydt aen op het geval, als Brandenburgh verklaeren sal de bewuste inclusie te accepteren, ende misschien het *casus* komt te exteren, dat de differentiale pointen tusschen Sweden ende Brandenburgh *à l'amiable*, selfs door de entremise ende de goede officien van de Ministers van de drie Staeten niet en konnen worden geaccommodeert.

De Heeren Engelsche Plenipotentiarisen, ende wy syn van voornemens op heden ons nae Coppenhaege te begeven, hebbende wy daer van notificatie gedaen aen de Heeren onse Colleguen; midtsgaeders aen den Heer Rycks-Hof-Meester, soo door Missive als door een van onse Edelluyden, ten dien eynde afgesonden; Wy sullen niet nalaeten ten uytterste de saeke te pousseren, ende traghten die te brengen tot een prompt ende gewenst succes.

On-

Ondertusschen is ons hier ontmoedt, seeker geval, 't welck ons niet weynigh gealtereert heeft, ende naementlyck, dat de expresse by haer Hoogh Mog. afgevaerdight met brieven, in dato den 24. der voorleden maendt aen ons geaddresseert; midtsgaeders met gelyke Missiven van den Heer *Downingh*, aen de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen op desselfs arrivement alhier, voor 't Slot Kroonenburgh is gesaiseert, ende door den Commandant gelogeert geweest op 't geseyde Slot, ende twee daegen aldaer gevanckelyck gedetineert geweest, met den Schipper ende alle de Maets, het Galiot middelerwyle beset synde met eenige Soldaeten; wy hebben aenstondts nae ontfangen kennisse daer over gedaen onse plaintes aen den Heer Rycks-Drost, maer door dien daer op niet en volgden, noghte de overleveringe van de brieven, noghte de geëyschte relaxatie, hebben wy directelyck gesonden aen den Commandant, ende nae dat deselve nae verscheyde subterfugien, ende onder pretexten selfs van 's Konings last ende ordre, het eene ende het andere hadde genoeghsaem afgeslaegen, syn wy te raede geworden, aen syn Ed. te schryven eene Missive, gecoucheert in nette ende duydelycke termen, ende op dat hy den inhoude van dien, ende onse meyninge wel moghte verstaen, deselve in 't Hoogduytsch laeten translateren, ende alsoo onse Edelluyden 't geluck niet konden erlangen, omme dat Heerschap selver te spreecken, hebben wy geseyde Missive doen bestellen, door een van 's Koninghs Officiers, dewelcke ook van die operatie is geweest, dat aenstondts daer op de brieven, soo aen ons als aen de Heeren onse Colleguen tot Coppenhaege, my syn behandight door een van des Konings Secretarisen, met complimenten dienende tot excuse van 't gunt gepasseert was, ende dat de Boode, Schippers ende Galiot gerelaxeert syn, dogh tot onse groote verwonderinge daegs daer aenvolgende verstaen, dat gedurende wy in conferentie syn met de Heeren Ministers van Vranckryck, Engelandt ende onse Colleguen, de Schipper met al syn byhebbende Volck wederom op het Slot gevanckelyck was gebraght, ende het Galiot genoeghsaem verklaerdt van goede Pryse, 't welck ons des te meer ontstelde; door dien ons verseekerdt wierdt, 't selve door expresse ordre van syn Majesteyt geschiedt te syn. Wy hebben niet konnen bevroeden, noghte ons imagineren, op wat voor gronden dese onbevroeghde, ende ons oordeels, exorbitante proceduren moghten syn ondernoomen, tegens een Boode gesonden met brieven door ende van een Souverainen Staet aen desselfs Ministers, geadmitteert niet alleen by den Koningh van Sweden, maer ook ten overvloedt voor desselfs aenkomste gemunieert met een Pasport, ende dewelcke sulcks *gentium jure*, *& præsidio datæ fidei tuti esse debeant*, 't welck insonderheydt plaetse moet hebben, ten aensien van de Booden ende Missiven aen deselve afgesonden, sonder dewelcke het onmogelyk is, dat Ministers van haer Ho. Mog. sigh acquiteren van derselver Plight in 't uytvoeren van haer aenbevoolen Commissie. Op de klaghten ende het versoek dienthalven gedaen aen de Heeren Koninglycke Commissarisen, ende nae dat het selve gerapporteert was aen syne Majesteyt, hebben wy verstaen, dat het selve was goedtgevonden by forme van Represalien, soo haer Ed. spraeken, gedurende den tydt van de bewuste drie weeken, in het 3. Artikel van 't Haegsche geconvenieerde, breeder gemen-

tioneert

tioneert tegens het geene by den Heer *van Wassenaer* Lieut. Admirael was ondernomen, tegens des Konings Lyfdienaer afgevaerdigt, met brieven aen den Heer Rycks-Admirael *Wrangel*, ende dat syne Majesteyt niet en was geresolveert de gesaiseerden te relaxeren, soo langh als gemelde Lieutenant-Admirael den geseyden Lyfwaght gevanckelyck soude houden, insonderheydt geconsidereert, by den Boode gevonden syn brieven aen den Koning van Denemarcken ende desselfs Raeden.

Voor twee ofte drie daegen, syn hier ten ancker wederom gekomen de 8. Sweedtsche Schepen, dewelke in de groote Beldt geweest syn, medebrengende vier prysen, by deselve op den eersten deser in de Haeven van Ebellud verovert, ende daer onder twee van haer Ho. Mog. Schepen, synde daerenboven nogh een op de geseyde plaetse verbrandt, boven de schaede ende schande, den Staet daer door overkomende, nu voor de tweedemael, kan het selve niet syn dan van seer quaede operatie. Ick ben bedught, dat nogh ses Schepen van haer Ho. Mog., dewelcke geseght worden in de Beldt te syn, wel light gelycke fortuyn sullen loopen. Gelyck haer Hoog Mog. intentie seer ernstig ende serieus is, soo sal in executie van derselver ordre, niet alleen gebruyckt moeten worden vigeur, maer wysheydt ende circumspectie, tot beyde synde ten hooghsten gerequireert de goede correspondentie van haer Hoogh Mog. Ministers, dewelcke sulcks als voor desen, sal bevorderen soo veel my mogelyck is, ende meerder als myne moderatie wel soude komen mede te brengen, ende de comportementen van N. N. te requireren (*quem ut non odi ita nec amo*) alleen uyt consideratie van den dienst, eere, ende het respect van ons lieve Vaderlandt, dewelcke my in desen meerder ter herten gaen dan myn particulier. Wy schryven by dese post niet aen haer Ho. Mog. ende haer Ed. Groot Mogende, doordien de tydt sulcks niet toe en laet, synde de Heeren Engelsche Plenipotentiarissen, albereyts te Lande vertrocken, ende wy in *procinctu*, omme aenstondts te Waeter te volgen, 't gundt wy om goede respect hebben geoordeeldt raedtsaemer te wesen. Wy hoopen met de naeste post van alles omstandighlyck reeckenschap te geven, middelerwyle bidde ick U Ed. ootmoedighlyck, des noodt synde, ons ten besten by de Regeringe te excuseren, ende my particulierlyck, dat U Ed. deese in soo quaede termen derf toesenden. Waer mede nae myn seer gedienstelycke gebiedenisse blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende
geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Elseneur den 12. Augusty 1659.

Aen

Aen den Heer G. van Slingelandt, den 22. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. Missive van den twaelfden deser loopende maendt, is my desen naemiddagh, ende sulcks sedert het afgaen van myne jonghste, van den aghtienden daeraenvolgende, wel ter handen gekomen.

De difficulteyt omtrent de inclusie van Brandenburgh gemoveert, dunkt my van kleynen gewighte te syn, want ingevalle Brandenburgh de inclusie aenneemt, moet deselve van 't effect van de voorsz. inclusie volgens den text van 't Tractaet van den 21. May ende van de naeder Conventie van den 24. July, volkomentlyck gauderen, al waer 't saecke dat tusschen Sweeden ende Brandenburgh geene goede Intelligentie ende Vriendtschap hersteldt quaeme te werden, ('t welck niet eygentlyck necessair is) ende sulcks met weghneminge van alle difficulteyten ende differenten niet konnende uytgewerckt werden, soo moet het werck tusschen deselve blyven in termen van neutraeliteyt, met volkomen observantie, niet te min van 't effect van de voorsz. inclusie, synde de stipulatie daer toe dienende geensints conditioneel, naementlyk midts oock een solide Vriendtschap tusschen Sweeden ende Brandenburgh hersteldt werdt, maer absolut ende ongeconditioneert; weshalven oock in 't accoordt van den 24. July, alwaer alles wat necessair is, weder gerecapituleert werdt, geene mentie ter wereldt gemaeckt van de resterende difficulteyten of discrepantie, die wy oock geensints konnen presupponeren; ende gelyck tusschen alle de Staeten van de wereldt wel eenige discrepantien ende differenten of difficulteyten open staen, soo laeten noghtans veele van deselve niet nae met elkanderen Vreede te onderhouden.

Ick hoope, dat de onreghmatigheydt omtrent het bewuste Galjot, ende 't Volck van dien gepleeght, voor 't afgaen van de volgende Post sal wesen geredresseert, anderfints kan U Ed. lightelyck oordeelen, dat soodaenige weder waerdigheden *ad animum* souden moeten werden gerevoceert.

De genomene Schepen sullen oock ten minste by succes van Handelinge, gerestitueert dienen te werden, als ick in myne voorige U Ed. breeder geadviseert hebbe. Waer mede desen besluytende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 22. Augusty 1659.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 31. July 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

WY hebben in de onse aen den Heer Griffier ende U Wel-Ed. geadviseert in dato den 23. hier geoordeelt te syn, dat haer Hoogh Mog. Vloote ende de Landt Militie daerop geëmbarqueert, niet vrughtbaerlycker geëmployeert konde werden als tot secours van Naskouw ende recuperatie van de Eylanden, dog dat het selve niet konde geschieden sonder Cavalerye, niet alleen is toen ter tydt myn meyninge geweest, dat hier in geen andere soude werden geëmployeert, als die dewelcke in dienste is van syne Majesteyt, dogh hebbe het selve expresselyck verklaerdt, ende uytgedruckt: maer bevinde tegenwoordigh dat daer toe mede staen gebruyckt te werden vythonderdt Keyserfche, vythondert Poolsche ende vythonderdt Brandenburgsche: dit altereert my dapper: maer behalven, dat men my bekommert maeckt om het tegen te spreecken sonder speciaele ordre, aengesien het alleen geprecaveert is geweest by een conventie die gelimiteert was voor een seeckeren tydt, soo sie ick, dat daer aen dependeert alle het expectatyf van de Vloote ter voorsz. intentie: sulcks dat soo wy ons inlaeten in een expresse contradictie, de Vloote apparent staet om stil te blyven leggen, ende het selve gelaeden te worden op syne schouders; Ick hebbe niet te min niet naegelaeten myn scrupuleuse bedenkingen te communiceren aen den Heer Lieutenant-Admirael, dewelcke my te gemoet voerdt, dat de vreese voor de Engelschen de ruïne is van onsen Staet: onder des oordeelen de hoofden van de Landt-Militie voor haer Hoog Mogende culpabel te sullen syn, byaldiense difficulteyt maeken in het pareren van de commandementen van syne Majesteyt, als synde contrarie niet alleen met haere particuliere instructien, maer ook het negende Artikel van de Alliancie met haer Ho. Mog. van den jaere 1649. gelyck de Heer Admirael mede oordeeldt, dat beyde de Vlooten nu geconjungeert maer een syn, ende die mede ter dispositie van den hooghstgemelden Koningh. Ende is by myn voorige geadviseert, dat het resultat van de Commissie reflexie hebbende op de separatie, by syn hoogh Ed. niet geapprobeert werdt: Ick suadere ende raede alles tot circumspectie ende voorsightigheyt, aengesien synde, dat dese Stadt op verre nae niet voorsien is van genoeghsaeme vivres &c. de naeder toevoer van dien dependeert alleen van de Vloote: 't welck des te considerabelder is, om dat die gehaeld moeten werden van meer als eene plaets: Ende dat het Somer saisoen ten eynde loopt, waer van ieder afgaende dag met onrust by my gesteldt werdt: Men voert my te gemoet, dat de Vyandt in syn progressen gerust te laeten mede de ruïne van 't Ryck is: ende als ick spreeck van Vreede, seydt men dat die niet seecker gehoopt kan werden, dan door de Actien. Ick verwaghte met hoogh verlangen de aenkomste van den Heer *Terlon* ende sal niet naelaeten myn uyterste efforts te doen, om te obtineren het geene

ne by ontstentenisse van 't welck ick te gemoete sie, meer dan gemeyne swarigheden soude veroorsaecken. De Vloote van hier vertreckende, staet de correspondentie weder afgesneden te worden door blocquaede te Waeter: onder des soulageert my het hooren, dat de Militie op de Vloote ende ook het Bootsvolck in goede gesontheyt is.

De Heer Rycks-Hofmeester heeft ons ten hooghsten versoght ende gebeden, dat de bekende Negotiatie syn effect ende voortgangh moghte hebben, met verklaeringe, dat met duysendt gulden tegenwoordigh meer sal gedaen konnen werden ten dienste van dit Ryck, dan door tien hier naemaels; ick hoope alsnogh naeder bericht te sullen ontfangen of, en wat syne Majesteyt hier van te verwaghten heeft. Blyvende hier mede nae myne ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 31. July 1659.

Aen den Heer Pieter Vogelsangh, den 25. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den tweeëntwintighsten deser, sedert is my huyden gewerden U Ed. Missive van den 31. July laetstleden, gelyck mede die van den selven dato aen de Regeringe daer benevens ingekomen syn, wy weten niet by wat ongeluck de voorsz. brieven soo lange onderwegen getrotteert mogen hebben; middelerwylen passeert hier niets van consideratie 't subject van Uwer Ed. Negociatie betreffende, maer wy sien met impatientie den uytval der saecken aldaer dagelycks te gemoet, ik weete niet, of U Ed. aldaer wedervaert deselve civiliteyt die wy gewoon syn alhier aende Ministers van den Koning van Denemarcken te bewysen, naementlyk dat de brieven die aen de respective Ministers werden afgesonden, de Ministers in copye ter handen gesteldt werden, met versoeck om 't contenu van dien te willen seconderen, ende sende U Ed. derhalven hier benevens te rugge copye van den * brief die het syn Majesteyt gelieft heeft den 31. der voorleden maend, ouden styl, aen haer Hoogh Mogende af te senden, met eenige remarques by my in margine gesteldt; wy hebben op de receptie van de voorsz. Missive ons ten hoogsten verwondert, dat syne Majesteyt op soo veele tastelycke abuysen

* Zie *Aitzema* IV. Deel, pag. 409. in Quarto.

sen nogh van syn ongelyck niet was overtuyght; of dat deselve onaengesien de overtuygende berightinge aen hem gedaen, nogh tegens de heldere Son blyft roepen dat het nagt is; ick bidde Godt syne Majesteyt te willen bewegen tot *saniora consilia*, ende Uwer Ed. Negociatie met een gewenschte uytkomste te segenen, verblyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 25. Augusty 1659.

P. S.

Ick bidde dat U Ed. my gelieve te berighten den preciesen dagh dat Naskouw overgegaen is.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 25. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne voorige aen U Ed. is geweest van den 22. deser, 'sedert is ons alhier niets van U Ed. toegekomen, waer nae wy noghtans van dagh tot dagh meer ende meer beginnen te verlangen: Huyden heeft de Heer Commissaris *Downingh* haer Hoogh Mogende by Memorie verseeckert, dat ook de de laetste Conventie van den 4. deser by 't Parlement was geagreëert, ende my in een particuliere visite wyders verseeckert, dat de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen aldaer in alles soo wel tegens Sweden als tegens Denemarcken rondt ende resoluyt souden spreecken, ende des noodt ook sonder hesitatie ageren; hebbende op myn vraege ook daer by gevoeght, dat hy 't niet konde oordelen, dat het menschelyker-wyse gesprooken, mogelyk was, dat'er discrepantie tusschen haer ende de Ministers van desen Staet soude ontstaen, ende in specie mede verklaert, dat de opgemelde Heeren Plenipotentiarisen op de bewuste viermaelhondert-duysent Rycksdaelers van 't Parlement, resoluytelyck hadden te verklaeren, conform de intentie van desen Staet; 't welck ick U Ed. by desen wel hebbe willen overschryven, sonder dat ik voor als nu iets verders van consideratie daer by weete te voegen, ende derhalven afbreekende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 25. Augusty 1659.

P. S.

Ick bidde dat U Ed. my gelieve te berighten den preciesen dagh dat Naskouw overgegaen is.

Aen

Aen den Heer G. van Slingelandt, den 29. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 25. deser loopende maendt, sedert is ons alhier niets van U Ed. toegekomen, dogh wy sien nogh huyden met het aenkomen van de Post van Hamburgh Uwer Ed. naeder advisen te gemoet, die ons mogen informeren wat antwoordt de Koningh van van Sweden soo aen de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen als aen U Ed. sal hebben gegeven, ende van wat operatie geweest sullen syn de gesaementlycke officien van Vranckryck, Engelandt ende desen Staet by den Koningh van Denemarcken.

Hier nevens gaet copye van de Memorie by den Heer Commissaris *Downingh* den 25. deser ter Generaliteyt ingedient, ende van de Resolutie ten selven daege daer op genomen, mitsgaeders ook extract uyt de particuliere Missive by den Heer Ambassadeur *Nieupoort* met de jonghste post aen my geschreven, als ook die van den selven Heer aen de Regeringe addresserende, alle tot U Ed. naerightinge, ende boven dien U Ed. tegenwoordigh niets van consideratie te communiceren hebbende, sal ick desen hier mede afbreecken verblyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 29. Augusty 1659.

Aen den Heer Pieter Vogelsangh, den 29. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 25. deser lopende maendt, sedert is ons alhier niets van U Ed. toegekomen, &c. &c.

N.B. Dit alhier het selfde synde als den Brief van den eygen datum, aen den Heer *G. van Slingelandt* geschreven, soo laeten wy alleenlyck volgen al 't geene meerder in dese werdt gevonden.

Nopende de bekende Negotiatie welcke aengaende U Ed. in desselfs Missive van den 31. der voorleden maendt, verhaeldt van den Heer Rycks-Hof-Meester gebeden te wesen, dat deselve syn voortgangh en effect moghte sorteren, hebbe ick U Ed. in eenige van myn voorige van dato den 4. deses be-

right gedaen, ende is ons sedert dienthalven niet naeders voorgekomen, gelyck ook de gemelde Heer Rycks-Hof-Meester, onder correctie, wel behoorde te konnen oordeelen dat het t'eenemael buyten propooste soude wesen daer op eenige naedere instantie te doen, soo lange de Koningh van Denemarcken niet finaelyck ende absolutelyck heeft geamplecteert de conditien ende clausulen vervat in 't Tractaet van den 21. May laetstleden ende in de bewuste naeder conventie den 24. July laetstleden daer op gevolght, ende sullen syn Excellencie met ernst benomen dienen te werden alle impressien ende gedaghten, die deselve buyten vermoeden nogh soude mogen overigh hebben, dat haer Hoogh Mogende tot iets souden kunnen resolveren, 't welk eenighsints van de voorschreve conventien soude afwycken.

Ende boven dien U Ed. tegenwoordigh niets van consideratie te communiceren hebbende, verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 29. Augusty 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 23. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest in dato den 19. deser, sedert ontfange ick die van U Ed. van den 11. daer bevorens.

Ick hebbe tot nogh toe U Ed. met alle de Posten weeckelyck, door dien van het Sweedtsche Hof maer een Post in de weeck gaet, geadviseert, 't gunt ick geoordeelt hebbe van consideratie te wesen, ende te meriteren, dat het tot U Edts. kennisse gebraght wierde, misschien wel niet met soodaenige omstandigheden, als U Ed. wel hadt gedesidereert, noghte ook niet altydt met deductie van myn oordeel ende advies, mitsgaeders van myne particuliere consideratien over de puncten, dewelcke het U Ed. gelieft heeft my de eere te doen van successivelyck over te schryven; maer hebbe het selve naegelaeten uyt geen andere redenen, dan dat ick eerst te gemoete siende de overkomste van de Heeren Plenipotentiarisen, daer en boven wel oordeelde, dat alle 't gunt wy souden overschryven U Ed. niet en soude ter handen komen, dan nae genomen Resolutie van haer Hoog Mog. ende de puncten by U Ed. aen my geschreven veel tydts ten deele niet en syn applicabel tot den toestant van saeken alhier, dewyle U Ed. eghter my de eere gelieft te doen, van te verklaeren, dat het selve U Ed. aengenaem ende wel gevalligh soude syn, sal ick voortaen seer gaerne U Ed. by alle gelegentheyt gecircumstantieerde

tieerde advisen geven, van alles, 't gunt van consideratie hier passeert in onse aenbevolen Negotiatie, ende voornaementlyck in de Conferentien ende Visiten by Commissarisen van de Koningen, by de Ministers van Vranckryck ende Engelandt, met byvoeginge van myne geringe consideratien, bedanckende de U Ed. seer gedienstelyck voor desselfs pertinente informatien aen my gegeven, mitsgaeders wyse ende salutaire conduite ende directie in dese importante saeke, ten besten niet alleen van dese Noordtsche- ende Oostersche-Gewesten, maer van de geheele Christenheyt, met soo goeden ende cordaten iever bygebraght. Het waere te wenschen geweest, dat haer Hoogh Mog. heylsame ende gantsch ernstige intentie in het bevorderen van den Vreede hier *in loco*, by beyde de hooghstrydende partyen met gelycke vigeur ende cordaetheydt gesecondeert waere geweest, ende de Koningh van Denemarcken op 't kraghtighste gepermoveert tot het inlaeten van een particuliere onderhandelinge met Sweden. Ick hebbe de redenen by U Ed. Missive in dato den 30. Maert daer toe peremptoirlyck gededuceert, getraght met myn devoiren te appuyeren ende tot dien eynde onse Heeren Colleguen alhier door onse Missiven ernstelyck te animeren. Ick hebbe ook tot dien ende geen anderen fine geurgeert de prolongatie van de bewuste drie weecken, ende alhoewel ick wel ligt nopende het laetste niet hebbe ontgaen de censure van eenige Regenten in 't Vaederlandt, ende aengaende het eerste ter saeke van dien van onse Heeren Colleguen ontfangen hebbe vry wat rude ende onminnelycke bejegeningen, soo moet ick noghtans verklaeren in myn gemoet niet anders te konnen oordeelen, dan dat by my gedaen is, 't gunt tot uytwerckinge van haer Hoogh Mog. salutaire intentie absolutelyck wierde gerequireert, alleenlyck ben ick bekommert deese importante saecke mede wat te slap gemanieert te hebben, dat ick eghter niet hebbe goedtgevonden my te vervoegen binnen dese Stadt voor de receptie van haer Hoogh Mog. nader ordres ende 't geconvenieerde in 's Gravenhaege van den 24. July, daer toe meyne ick seer gewightige redenen gehadt te hebben; met de Heeren myne Colleguen sal ick niet naelaeten, sulcks als ick tot nogh toe gedaen hebbe, alle goede ende naeuwe correspondentie te cultiveren, sedert het ontfangen ook van haer Hoog Mog. pertinente ordres sal geen occasie voorvallen van dispariteyt, synde ick geresolveert deselve ordres, volgens eer ende eedt punctuelyck te aghtervolgen, ende vigoureuselyck te executeren.

Nae dat de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen ende wy onse propositien respectivelyck tot Frederiksburgh ende Elseneur hadden gedaen aen den Koningh van Sweden, ende daer op ontfangen de generaele verklaeringe in myne voorgaende gementioneert, hebben wy aen den Koningh van Denemarcken insgelycks gedaen gelycke ouverture welcken aengaende mitsgaeders van de antwoorde daer op ontfangen, wy by onse jonghste reeckenschap hebben gegeven aen de Regeringe selfs, als mede wat wy sedert voor Commissarisen van syne Majesteyt van Sweden naeder hadden geproponeert, in welcke propositie ick bevinde, dat wy albereyts ons hebben gereguleert nae het gundt haer Ed.Groot Mog. verklaeren van haere intentie te syn, vervat in derselver

Resolutie in dato den 9. deser ende op dat U Ed. naeder ende particulierder geinformeert moge syn van het gunt ick hebbe geoordeelt het expedienste ende gevoeghlyckste te syn, om ter executie te stellen het geconvenieerde in 's Gravenhaege in datoos respective den 21. May, 24. July ende 4. deser, ende wat dien volgende tot nogh toe gedaen hebben ende wyders geresolveert syn te doen, soo gelieve U Ed. te weten dat ick op de receptie van U Edts. Missive in dato den 28. der voorleden maendt in een Latyns geschrift hebbe vervat alle 't gunt ick geoordeelt hebbe tot de geseyde executie ende bereyckinge van de heylsaeme intentie van de drie Staeten vereyscht te werden, gesteldt in verscheyde Artikelen ende op de ordre dewelcke de natuere van de saecke, de waere beschapenheyt van dien, ende de vordere occurrentien, die te gemoet gesien konden werden, requireerden, genoegsaem conform U Edts. consideratien, 't welck geschrift by my gecommuniceert aen den Heer *de Hubert*, ende by syn Ed. goedtgevonden synde, hebbe ick den innehoude van dien eerst by monde in een Conferentie aen de Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt deliberative voorgehouden, omme daerop haerer Excellencien redenen ende advies te verstaen, ende naedemael deselve bevonden wierden dienthalven met ons te wesen van een consonant advies, soo hebbe ik nae voorgaende requisitie, ten eynde ick alle het selve wilde *in scriptis* coucheren, haere Excellencien het meerder deel van dien naederhandt voorgelesen.

Op 't Elbinghsche Tractaet hebben wy van den beginne alle ernstelycke instantien gedaen, ten eynde 't selve met de nodige ende versoghte elucidatien tot syn finael accomplissement gebraght moghte worde[illegible] ende alhoewel de Heeren Koninghlycke Commissarisen doorgaens, ende syne Majesteyt selfs ons tot verscheyde maelen hebben gelieven te verseeckeren, dat dienthalven niet alleen geen difficulteyt sal syn, maer dat men selfs genegen is haer Hoog Mog. in 't stuck van Navigatie ende Commercien ende 't gunt daer aen dependeert, boven dien allenthalven tot satisfactie te bejegenen, soo hebben wy eghter niet konnen obtineren de gedesidereerde perfectie van dien, ook niet onder beneficie van den voorslagh by U Ed. in dato den 14. July gedaen, welcken voorslagh wy met alle bedenckelycke persuasiven ende redenen van inductie hebben getraght smaeckelyck te maecken, ende vervolgens te doen aennemen soo by syne Majesteyt als de Heeren desselfs Commissarisen, door ons selfs alsmede door de coöperatie van de Heeren *Treslong* ende *Meadouw* respective Ministers van Vranckryck ende Engelandt, insonderheyt nogh in onse jongste Conferentie gehouden tot Fredericksburgh, maer alles te vergeefs, insisterende de Heeren Sweden alvooren op een preallable reconciliatie van haer Hoogh Mogende met den Koningh ende het Ryck van Sweden, ende op dat U Ed. boven het gunt by my dienthalven is geschreven moge geinformeert wesen, wat van die reconciliatie sy, hebbe ick U Ed. daer van by desen goedtgevonden een copye toe te senden; 't gunt wy tot debat van dien in verscheyde Conferentien vigoùreuselyck ende met peremptoire redenen hebben gededuceert, soude U Ed. verveelen, indien ick hier quaeme te representeren, alleenlyck sal ick bidden dat U Ed. gelieve verseeckert te wesen, dat wy het

het respect van haer Hoog Mogende Staet in dien deele ten vollen hebben geconserveert.

Het punct dan van het Elbinghsche Tractaet in dier voegen staende, hebben wy goedtgevonden de bewuste Illucidatien in 't net te laeten asschryven sulks als in deselve tot Thoorn is geconsenteert door de Koninghlyke Commissarisen, ende by haer Hoog Mog. geaccepteert, daer voorstellende de nodige prefatie, ende met insertie van de gedresseerde Tol-Lyste, mitsgaeders inclusien van den Keurvorst van Brandenburgh ende de Stadt Dantzich in conformiteyt van 't 7. Artikel van 't bewuste Haeghsche Tractaet, met intentie om 't selve nogmael te presenteren aen den Koningh van Sweden ofte de Heeren desselfs Commissarisen met ende nevens een concepte acte by den Koning van Sweden te verleenen ten reguarde van de Pick- en Teer-Compagnie, ende daerop te versoecken eenmael een cathegorycke ende positive verklaeringe, ende op dat wy syne Majesteyt ten overvloet in alles mogen voldoen, hebbe ick geconcipieert ende aen de Heeren myne Colleguen gecommuniceert ende voorgelesen, een acte van Amnestie *in præmissis* meest genomen synde uyt onse pouvoirs, ende in het dispositief accorderende met voorgaende haer Ho. Mog. verklaeringe.

Met myn Heer *de Hubert* nevens de Heeren *Sidney* ende *Honywood* hier op gisteren tegens den avondt wederomme aengenomen synde, ende nae gedaene rapport aen de Heeren onse Colleguen van 't gunt ons aen 't Sweedtsche Hof was bejegent, ende naementlyck dat syne Majesteyt niet verstont sigh vorder te eslargeren, ten waere alvoren de Koningh van Denemarcken by formeele declaratie betoonde gelycke inclinatie tot de Vrede-Handelinge, dat hy niet en was gemeynt te handelen, dan door Commissarisen ten wedersyden te deputeren, niettegenstaende wy ende de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen hadden gepresenteert uyt den naeme van den Koningh van Denemarcken, ende den selven representerende, mitsgaeders uyt den naeme van de Heeren onse respective Principaelen, ende hooge Committenten, ons daer voor sterck maeckende in te laeten in een onderhandelinge, dat ten derden hooghstgedaghte syne Majesteyt van Sweden *Pacem Rodschildensem nullatenus quidem abhorreret nec rejiceret, quin potius prono animo eandem acceptaret, sed ita ut majorem securitatem dehinc obtineat, quam eum nudi Rodschildensis Tractatus dispositione hactenus eidem frui licuit*, ende ten vierden omme by een reëele preuve verseekert te syn van de welgemeynde genegentheydt van den Koningh van Denemarcken, dat de Heer *Bielke* dessels Ambassadeur tegenwoordigh gevanckelyck tot Coppenhaege gedetineert wordende, soude moeten gerelaxeert ende op vrye voeten gesteldt werden, syn wy gesaementlyck met de Heeren Plenipotentiarisen getreden in Conferentie, ende in deliberatie geleght wat vorders by ons in gevolge ende tot voldoeninge van 't geconvenieerde tusschen de drie Staeten in 's Graevenhaege, behoorde gedaen te worden, ende onder anderen eenpaeriglyk goedtgevonden synde, dat in conformiteyt van 't geseyde geconvenieerde een Tractaet in forma behoorde gedresseert te werden, omme beyde de Koningen ter syner tydt gepresenteert te worden, hebbe ick het concept 't gunt ick ten dien eynde in avans hadde, geprojecteert aen de gemelde Heeren

by lecture gecommuniceert, ende is het selve nae herlesinge ende iteratîve resumptie ende eenige geringe veranderinge, in de extentie van dien geapprobeert ende gearresteert; Wy hebben eenpaeriglyk goedtgevonden dat het 2. Artikel van 't Rodtschildtsche Tractaet in 't geheel soude werden gelight, dat het Artikel van 't meergeseyde Haeghsche geconvenieerde in het te maecken Tractaete soude influeren, *mutatis mutandis*, ende met de noodige premissen. Het laetste lidt van 't geseyde 6. Artikel nopende de egaliteyt tusschen de drie Staeten in 't betaelen van de Tollen te observeren, hebben wy gereguleerdt ten reguarde van Sweden op den voet van 't Elbingsche Tractaet ende de Illucidatien van dien. Nopende de vierhonderdt-duysent guldens gementioneert in 't geconvenieerde van dato den 24. July, hebben wy seer ernstelycke instantien gedaen, ten eynde het selve ter neder soude werden gestelt conform haer Hoogh Mogende intentie, ende tot dien eynde onder andere redenen op 't kraghtighste gededuceerdt, ende mede gealllegueerdt 't gundt U Ed. my dienaengaende schryft by de voorschreve Missive van den elfden deser; maer alsoo de Heeren Engelsche Plenipotentiarissen dienthalven absolutelyck difficiel waeren, ende verklaerden dienaengaende niet gelast te wesen, soo hebben wy het selve uyt het Project gelight, sullende gesaementlyck alle efficacieuse devoiren aenwenden by den Koningh van Sweden, dat deselve geremitteert moge werden: In een visite ten selven daege by ons gesaementlyck gegeven aen den Heer Rycks-Hofmeester, hebben wy levendigh gerepresenteert de serieuse intentie van de drie Staeten, met deductie van alle redenen ende motiven ter materie dienende, ende eerst by monde het contenu ende naederhandt by lecture gecommuniceert, hebben het geseyde concept aen syne Excellentie ter handen gestelt, met ernstige recommandatie, van het selve nevens onse vordere redenen aen syne Majesteyt te willen rapporteren, ende met een te mojenneren, dat wy soo haest doenlyck is, de eere mogen hebben van ter audientie van hooghstgemelde syne Majesteyt geadmitteert te werden.

Nae dat ons desen naemiddagh van wegen syne Majesteyt was ter handen gestelt, seecker geschrift, behelsende remarques, of meest alle de Artikelen van het Rodtschildtsche Tractaet, ende deselve by ons ende de Heeren Engelschen waeren geëxamineert, syn wy ter audientie opgehaeldt tot den Koningh, ende aen deselve meerder instantie gedaen hebbende, syn wy ontmoet met soodaenigen antwoordt, waerinne wy eeniger maete satisfactie konnen nemen, bestaende sommierlyck daerinne, dat syne Majesteyt genegen is tot den Vreede, tot dien eynde bereydt Commissarisen te deputeeren, met dien verstande, dat de saecke selfs werde gemanieert door de Heeren Mediateurs, ende het geconvenieerde worde maer alleenlyck onderteeckent by de Commissarisen, ende op de saecken selfs, dat hy die soude vertrouwen in de equitable conduite van de Mediateurs. De tydt tegenwoordigh te kort synde, sal ick met permissie van Uw Ed. de particulariteyten reserveren tot de naeste gelegentheydt, synde

de ick geresolveert op morgen my wederomme te begeven nae Fredericksborgh. Waer mede nae myne seer gedienstiglycke gebiedenisse blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende
geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 23. Augusty 1659.

Bylaege.

ITaque congressi negocium hinc inde ponderavimus, examinavimus & discussimus, ac tandem in sequentes articulos convenimus, & quidem sic:

I.

Ut hoc ipso & hujus Tractatus vigore restauretur vetus, sincera, fida & perpetua amicitia inter Suam Regiam Majestatem Regnumque Sueciæ ab una, & Celsos & Præpotentes D. D. Ordines Generales Provinciarum unitarum Belgii ab altera parte, ita ut ab hac parte inter Regnum Sueciæ ejusque Provincias & unitum Belgium terminetur, exulet & cesset omnis plane hostilitas & injuria, eo vero loco amicitia & bona correspondentia ita fincere serioque servetur & colatur, ut dehinc utraque pars alterius utilitatem, honorem & commoda quærat, & omni studio promoveat securæque pacis & amicitiæ cultus reflorescat ac vigorem suum recuperet.

II.

Quod ut fiat feliciter, non solum oblivioni tradantur omnia & singula, quæ uni alterive parti quocunque nomine per injuriam data & illata videri possunt, sed etiam per expressum hic cavetur & conventum est, ut quemadmodum Sua Regia Majestas Sueciæ hactenus nulla contra unitum Belgium Fœdera iniit, nec deinceps in præjudicium ejus inire proponit, ita D. D. Ordines Generales quocumque omnibus iis fœderibus plane renuncient, & rejiciant, quæ quocunque modo & tempore cum Dania Electore Brandenburgico vel Polonis, civitate Gedanensi vel aliis Suæ Regiæ Majestatis hostibus in præjudicium & detrimentum Regni Sueciæ pepigerint & iniverint, ita ut ab nunc & a tempore hujus subscriptionis nulla omnino in re Suam Regiam Majestatem ejusve Regnum & subditos lædant, aut quibusvis Suæ Regiæ Majestatis hostibus defensive vel offensive, directe vel indirecte per se vel per alios sub specie commodati, vel Navibus, Milite, Pecunia, Ammunitionibus, apparatu Bellico, aut prætextu cujuslibet alius adsistentiæ vel auxilii, vigore ali-

cujus prætensi Fœneris vel obligationis debiti, vel ullo alio modo aut tempore, mari vel terra auxilio & adjumento sint futuri, quin Suæ Regiæ Majestati Sueciæ liberum sit absque ullo eorum impedimento vel impeditione jus suum adversus quoscunque hostes suos mari & terra persequi, comparantes & gerentes sese intere D. D. Generales Belgii secundum amicitiam in superiori articulo restabilitam, easque quæ in sequentibus confirmantur Fœderum leges.

III.

Quemadmodum præterea Sua Regia Majestas Sueciæ jam aliquoties publice declaraverat propensionem suam in pacem erga inimicos suos in universum omnes, ac imprimis Serenissimum Regem Daniæ, Electorem Brandenburgicum, adeoque civitatem Gedanensem atque eidem consilio, etiamnum Constanter inhæret & insistit, expectans ad suam declarationem condignum responsum, ita si vel Dania vel Elector Brandenburgicus vel etiam dicta Civitas Gedanensis intra tempus..... sub æquis & justis conditionibus cum Sua Regia Majestate se reconciliaverint, ac ab hostilitate contra Suam Regiam Majestatem & conspiratione cum ejusdem hostibus plane abstinuerint, parata quoque est Sua Regia Majestas eandem reconciliationem acceptandi, atque hoc ipso eosdem suos supra nominatos hostes hic comprehendendi; sin vero intra id temporis eandem reconciliationem sub æquis conditionibus amplecti distulerint, ita ut præter omnem spem & expectationem pax instaurari & res amica via componi nequeat, promittunt hocce Sancta Fide D. D. Ordines Generales omnem omnino spem atque omne auxilium iisdem & aliis Suæ Regiæ Majestatis hostibus se negaturos nec ullo actu commissuros esse, ut a se vel incolis uniti Belgii offendatur nedum violetur quidquid in superioribus articulis expressum est.

Hos articulos de restabilienda amicitia & reconciliatione, Suæ Regiæ Majestatis Commissarii in antecessum D. D. Deputatis extraordinariis Belgicis insinuari cupiunt, salva dehinc cuilibet parti plura addendi gravamina, alia enodandi & eximendi, item emendandi & illustrandi ea, quæ præterea ad hunc Actum & Tractatum pertinere censebuntur.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den eersten September 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

HUyden komt my wel ter handen U Ed. Missive van den 23. der voorleden maendt, gelyck mede die aen de Regeringe van den selven dato by U Ed. alle gesaementlyck onderteeckent, wel overgekomen syn, maer U Edts. voorgaende van den 19. Augusty in de voorsz. U Ed. particuliere Missive vermeldt, is my nogh niet gewerden, gelyck oock van U Ed. de Regeringe sedert dessels brieven van den 5. der voorleden maendt niets toegekomen is, als die van den 23. voorsz., sulcks dat ontwyffelyck eenige brieven onderwegen vermist ofte opgehouden syn, ten aensien van welk gebeurlyck ongeval ick U Ed. voor desen in bedencken gesteldt hadde, of deselve niet soude kon-

konnen geraeden vinden 't elckens by U Edts. brieven te voegen duplicaeten van de laetst voorgaende 't welck indien geschiedt waere wy tegenwoordigh nae apparentie door de voorsz. missinge of ophoudinge niet geincommodeert souden wesen, U Ed. gelieve alsnogh voor 't toekomende daerop verdaght te syn. Ondertusschen heeft de Copijist van de voorsz. Missive van den 23. dato van Uwer Ed. voorgaende brieven, daer van in deselve Missive mentie werdt gemaeckt, vergeten te vullen ende in blanco opengelaeten, sulcks dat wy nu niet wel konnen weten wat brieven ons eygentlyck manqueren.

De omstandige advertentie die U Ed. de moeyte gehadt heeft my by de voorsz. Missive te geven is my ten hooghsten aengenaem geweest ende vinde ick my daer door aen U Ed. sonderlinge verobligeert, biddende, dat deselve niet moge vervelen daer inne van tydt tot tydt te continueren, ende kan U Ed. sigh oock wel verseeckert houden, dat het ten dienste van den Staet ende ten besten van de Negociatie U Ed. toevertrouwt, midtsgaders ook voor U Edts. eygen reputatie, ende tot fondamenteele weghneminge van sommige dwalinge niet onnut en is.

Noopende de bewuste viermael hondert duysent Ryckdaelders, heeft de Heer *Downingh* my voor desen selfs vertoont, een concept van conventie hem door den Raedt van Staete in Engelandt toegesonden, daer inne 't voorsz. punct mede positivelyck conform de intentie van haer Ho. Mog. was influerende, dogh was de conventie van den 24. July alvoor de receptie van dien alhier gesllooten; tegens den Heer *Nieupoort* hebben sigh de Heeren Commissarisen van den opgemelden Raedt van Staete, mede daer op soo verre geëslargeert, als U Ed. uyt dessels brieven copyelyck derwaerts gesonden, sal hebben konnen vernemen, ende heeft my de gemelde Heer *Downingh* te meermaelen verklaert, dat het in Engelandt mede voor ingewillight gehouden werdt, soo hebbe ick oock voor desen gesien een brief van den Heer *Bourdeaux Neuville* aen den Heer *du Thou* geschreven, daerby geadviseert wierde, dat die van de Regeringe in Engelandt het punct van de voorschreve viermael honderdt-duysendt Rycksdaelers seer reghtmaetigh hielden, ende al over lange ten opsighte van de sobre conditien van den Koningh van Denemarcken voor genoeghsaem necessair gehouden hadden, dogh dat op Drontheym ende de andere puncten wat meerder swarigheyt viel, sulcks dat ick geensints kan twyffelen, of 't voorsz. punct sal aldaer mede tot contentement van haer Ho. Mog. uytgewerckt syn, of nogh uytgewerckt konnen werden.

Ick kan uyt de voorsz. U Edts. 't sy particuliere 't sy publycque brieven, niet bemercken, dat U Ed. de geprefigeerde veertien daegen op de voorsz. 23. Augusty nog hielden voor geëxpireert, ende alhoewel uyt dessels voorige advisen bespeurdt heeft konnen werden, dat U Ed. al op den 4. ende de Heeren tot Coppenhaege al tusschen den 1. ende 2. de voorgeroerde conventie van den 24. July (ende sulcks ten minsten 19. dagen voor den voorsz. 23. ontfangen hebben gehadt) 't welck ick noghtans van gantscher herten gewenscht hadde, insonderheydt soo der eenige reeden van bekommeringe is, dat het werck in der minne niet sal konnen gevonden worden, waer op ick wel gaerne gesien hadde, dat U Ed. my dessels oordeel mede hadt gecommuniceert,

aengesien die geene, die by ende aen de saecke is, veel beeter den apparenten uytval kan te gemoet sien als die geene, die daer van is geëslogneert. Waer by U Ed. tegenwoordigh niets van consideratie te communiceren hebbende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Oormoedige Dienaer.

Haege den eersten September 1659.

P. S.

Myne voorgaende aen U Ed., is geweest van den negenëntwintighsten der voorleden maendt.

N. B. Aghter desen Brief vinden wy 'er een van den Heer Raedt-Pensionaris *J. de Witt* aen den Heer *P. Vogelsangh* geschreven, dewelcke niets anders behelsende, als het geen in de eerste periode deeses staet, onnoodigh geoordeeldt is deselve alhier te laeten volgen.

Aen de Heeren G. van Slingelandt ende P. Vogelsangh, den 5. Sept. 1659.

EDELE GESTRENGE HEEREN,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 1. deser, sedert hebben haer Ho. Mog. huyden gearresteert, de * rescriptie op de Missive van den Koningh van Denemarcken, in dato den 31. July laestleden stilo loci, welcke rescriptie U Ed. hier benevens van wegen den Staet ter handen komen sal; ende ten eynde U Ed. oock daer benevens gediendt moge wesen van de brieven, daer uyt de feyten in de voorschreve rescriptie genarreert, syn getrocken, soo gaen deselve hier benevens by Extract tot U Edts. naerightinge.

Ons manqueren nogh U Edts. brieven tusschen den 13. ende 23. der voorleden maendt geschreven, dogh hoope, dat deselve nogh huyden met de Post van Hamburgh verwaght werdende, sullen aenkomen; Ondertusschen syn wy uyt de advisen tot nog toe uyt die Quartieren herwaerts overgekomen bedught, dat de Koningh van Sweden den Vreede op de beraemde conditien sal komen te refuseren; ende hoopen, dat immers tegen sulcken voorval by de Vloote van desen Staet tydelyck sal syn gevigileert, dat syne Majesteyts Oorloghschepen haer niet in de een of de andere Haeven daeromtrent komen te retireren, aengesien het attaqueren van deselve Vlooten 't principaelste effect sal wesen, 't welck in gevolge van de bekende conventie tegens den hooghstgemelden Koning in 't werk gestelt sal konnen werden; Ik bespeure in den Heer

Downing

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 111. in Quarto.

Dennemarck nogh anders niet, of de Heeren syne Principaelen blyven van eene constante Resolutie, om des noodt synde, tegens denselven Koning als refusant, vigoureuselyck te ageren; maer in allen gevalle sal van dese syde niet een moment genegligeert moeten werden; Ick blyve,

Edele Gestrenge Heeren,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 5. September 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Fredericksborgh den 19. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. drie distincte Missiven in datoos respective den 1., 4. en 8. deser, syn my op den 17. daeraenvolgende wel behandigt, op het punct van ons vertreck; ick waere van voornemen U Ed. by dese gelegentheydt narrative te verhaelen van 't gunt hier van consideratie is gepasseert boven het gunt wy aen haer Hoogh. Mogende by onse publycke brieven adviseren, maer alsoo wy wederomme gereedt staen, omme ons te vervoegen nae Elseneur met intentie omme met Godes welbehaegen op morgen ons wederom te vervoegen nae Coppenhaege, bidde ick, dat U Ed. my gelieve voor dese mael te excuseren, ende te geloven, dat ick opreghtelyck meerder sal traghten te doen tot acquit van myn schuldige plight, als wel te schryven daer van; uyt Coppenhaege hebben wy by provisie een goede pas geadvanceert: In onse Conferentie, dewelcke wy aldaer gehadt hebben met syne Majesteyt in tegenwoordigheydt van verscheyde Ryckx Raeden, heeft de Heer *Vogelsangh* mede gesproocken, ende dat in termen welcke cordaet genoegh scheenen te wesen. Omtrent dit Hof hebben wy syn Majesteyt niet konnen spreeken, vermids desselfs indispositie, hebben gesien een conferentie met de Heeren Commissarisen te hebben. Daer staet niet gehandelt te worden dan door Commissarisen, ten wedersyden by de Koningen te deputeren, voorsien met de nodige Pleyn-Pouvoirs, ende sullen sy haer Ho. Mog. Mediatie niet admitteren, ten sy deselve alvoren door een formeel Tractaet sy gereconcilieert met syn Majesteyt, dat is dat wy onse Alliancien met Denemarcken hebben af te gaen. Ondertusschen hebbe ick een Tractaet op 't versoeck van de Heeren Engelschen geprojecteert, ende met haere Excellentien desen naemiddagh geresumeert, soo veel ik tot nogh toe bespeuren kan, syn gemelde Heeren met grooten ernst geporteert, welcken haeren weer wy niet sullen naelaeten op het alderkraghtigste te appuyeren ende te seconderen. Ick bidde dat U Ed. my de courtoisie gelieve te doen, van in myn regaart de facke

ke in diervoegen te dirigeren, dat ick nae dat het principaelste werck gedaen sal wesen, wederomme magh repatrieren, konnen iemant van de andere Heeren, in gevalle sulks nodigh geaght wordt, alhier gelaeten worden; op de executie van 't geconvenieerde tusschen de hoogstrydende partyen, tot het succes van welck salutair ende heylsaem werck de goede Godt genadiglyck syn segen verleene, in wiens hoede ick U Ed., ende my in U Edts. goede gratien bevele, blyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Fredericksborgh den 19. Augusty 1659.

P. S.

De Vaendraeger *Raphael Floyt* van den Heer Kapiteyn *Carray*, synde getrouwt aen een Juffrouw *van Asperen* myn Nighte, heeft my seer instantelyck gebeden, ick wilde aen U Ed. bekent maecken, dat hy om eenige saecken in syn reguart seer important wel van nooden soude hebben om een korte reyse nae Yerlandt te doen, ende dienvolgende U Ed. te versoeken omme te procureren soo het mogelyck was, desselfs demissie ende permissie tot de voorgenomen reyse, waer mede U Ed. niet alleen dien goeden Vriendt, maer ook insonderheyt my ten hooghsten soudt obligeren.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Elseneur den 26. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

BY myne jongste aen U Ed. uyt Coppenhaege, in dato den 23. deser, was ick van voornemens U Ed. omstandiglyck te adverteren, van 't gunt tot dien dagh van importantie was voorgevallen, maer doordien ick de geheelen dagh tot 's avondts seer laet in den avondt geoccupeert was, hebbe ick dienaengaende noghte U Ed. noghte myn selven niet konnen voldoen.

Sedert is ons ter handen gesteldt, een schriftelycke Declaratie van syne Majesteyt van Denemarcken, dewelcke nae eenige remarques by ons soodaenigh is gedresseert, dat wy oordeelden, daer mede contentement te konnen nemen; Ick soude U Ed. daer van by desen copye senden, ten waere wy ons sel-

selven ter instantie van syne Majesteyt, ende de Heeren Rycks-Raeden hadden verbonden, van aen niemandt daer van communicatie te geven.

Aenstondts nae de receptie van geseyde Resolutie, hebben wy ons met de Heeren Plenipotentiarisen te waeter begeven nae Kroonenburgh, alwaer wy verstonden, dat de Koningh van Sweden sigh bevondt.

De Heeren Engelschen eerst, ende naederhandt wy, Audientie hebbende by hooghstgedaghte syne Majesteyt, hebben nae deductie van alle redenen ende motiven ter materie dienende, geen ander antwoordt ontfangen, dan dat syne Majesteyt niet en verstondt te handelen sonder Commissarisen, daer toe ten wedersyden te deputeren, ende dat van de syde van Sweden daer toe souden moeten werden geëmployeert de Heer *Steno Bielcke*, tegenwoordigh Gevangen tot Coppenhaege, dat de gemelde Heeren Commissarisen met den anderen souden handelen, *de Materia Tractatus*, daer over haer redenen wisselen, 't selve adjusteren, ende finalyck besluyten, staende vry aen de Mediateurs, alle goede officien ende haere entremise te employeren, sonder dat sy verstonden, sigh in eeniger manieren te reguleren, nae het geconvenieerde tusschen de drie Staeten in 's Gravenhaege, rejecteerde ten eenemael haer Hoog Mog. Mediatie, ten waere wy ons alvooren met den anderen reconcilieerden: In onse Conferentie met syn Majesteyt gehouden, is ten wedersyden met grooten ernst ende animeus gesproocken, de Koningh sigh toonende doorgaens seer fier ende genereus, eghter soodaenigh, dat wy ons afscheydt hebben genoomen, ende gedimitteert syn met de gewoonlycke minsaemheydt. In de Conferentie met de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen, is het soo wel niet afgeloopen, synde die Heeren met den Koningh gevallen in seer hooge ende hevige contestatien, invoegen dat syn Majesteyt sigh seer verre transporteerde, ende soodaenige woorden voerde, ende die continantie toonde, dat het afscheydt daer op niet al te ordentlyck en is gevolght: Dogh heeft syn Majesteyt korts daer aen gemelde Heeren gesonden, een van desselfs Ministers. De Heer Ambassadeur van Vranckryck is heden vroeg in den morgenstondt ons komen geven een visite, en in deselve niet sonder merckelycke alteratie konnen toonen, desselfs misnoegen over de conduite van gemelde Heeren ende ons, ende naementlyck, dat wy met desselfs seclusie hadden ondernoomen, dit geheele werck te manieren, ende op den naeme van de twee Republycken met preteritie van Vranckryck, van den Koningh van Denemarcken geobtineert een Declaratie, by dewelcke wy wierden gemaeckt, Meesters van 't werck, dat in de geseyde Declaratie van hem Ambassadeur, wel mentie wierdt gemaekt, maer niet soodaenigh als de digniteyt van syn Koningh quam te requireren. Wy hebben syn Excellentie met een pertinente ende naeckte Deductie van 't gunt sigh in der waerheyt toegedraegen hadde, ende de specificatie wat de geseyde Declaratien aengaet, dewelcke by my gecorrigeert ende gedresseert, in diervoegen gedesabuseert, dat deselve van ons is gescheyden met volkomen contentement ende satisfactie, gelyck wy dan in een visite naederhandt aen den selven gegeven, niet en hebben konnen bespeuren, dat eenigh het minste misnoegen overgebleven was, aen ons gevende seer confidente communicatie van alle desselfs Missiven, op heden ontfangen uyt Vranckryck,

ryck, Engelandt ende Nederlandt. Wy syn van voornemens morgen goedt tydts ons gesaementlyk te begeven nae Coppenhaege, ende wy sullen sorgvuldiglyck letten, dat de goede confidente correspondentie, dewelcke wy de eere hebben gehadt tot nogh toe met de respective Heeren Ministers te cultiveren van onser syde van tydt tot tydt magh werden geaugmenteert, 't welck gelyck ick oordeel reputatious te syn voor den Staet, oock absolutelyck in dese scabreuse Negociatie voor onse eere ende gerustheydt wort gerequireert ende ten hooghsten nodigh is voor 't beleydt van de saecke ter intentie van onse respective Superieuren.

Op het renvoyeren van eenige Schepen van wedersyts Vlooten nae 't Vaderlandt, kan ick niet sien, dat eenige considerátien vallen, wy sullen haer Hoog Mog. naeder ordres dienthalven te geven met impatientie te gemoet sien; de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen ende insonderheyt de Heer Generael *Montagu*, doen dienaengaende seer serieuse instantien, ende sulks by ons wordende gedeclineert, sal wel light aen gemelde Heeren occasie geven van eenigh sinister bedencken, waer van my dunkt albereydts eenige beginselen bespeurdt te hebben, dogh sullen deselve soo veel ons mogelyk is, traghten te dilueren.

Hoedanigen uytslagh dit important werck sal nemen, kan ick by myn selven nogh niet wel termineeren *inter spem metumque incertus haereo*, *Deus pacis*, *pacis consilia secundet*. In wiens heylige handt ick U Ed. beveele, ende my in desselfs goede gratien, blyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende
geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. van SLINGELANDT.

Elseneur den 26. Augusty 1659.

P. S.

U Edts. Missive in dato den 15. deser, is my op den 23. daeraenvolgende wel behandight.

Wy syn soo datelyck hier tot Coppenhaege aengekomen met de Heeren Fransche ende Engelsche Ministers; ende wy staen soo gereedt omme den Heer Rycks-Hofmeester een visite te geven, sal niet naelaeten U Ed. met de naeste Post van 't gunt ons hier ende op morgen by den Koningh van Sweden sal bejegenen, omstandighlyck te advisenen.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 30. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest uyt Elseneur in dato den 26. deser met een post scriptum uyt Coppenhaege, 't sedert ontfange ick U Edts. Missive in dato den 18. daer bevorens; ick hadde gehoopt dat door een wys ende cordact beleydt van de Ministers de saeke in dier voegen soude syn beleyd, ende door Godt den Heer genadighlyck gesegent, dat een goede ende verseekerde Vreede getroffen soude syn tusschen de twee Noorder Koningen ter intentie van de drie Staeten; ick hebbe nae myne geringe capaciteyt daer toe het myne gecontribueert, ende misschien niet tegens Denemarcken ten besten van dat Ryck met soodaenigen vigeur als wel behoorde; de saecke komende met de expiratie van de 15. daegen tot het gunt *extremum* is in het geconvenieerde in 's Gravenhaege, ben ick van voornemens het daer heenen te dirigeren, ten eynde een ofte twee van ons op de Vloote gaen omme te houden goede ordre ende punctuelyck te observeren, mitsgaeders te executeren 't gunt nae voorgaende rype deliberatien, ende met concert van de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen sal wesen geresolveert, ende alhoewel ick geen Soldaet ben, soo sal ick in dien deele my niet ontrecken den dienst van 't Vaderlandt, omme dessels ordres ter executie te leggen.

Wy hebben voor eenige daegen geschreven aen de Heeren Vice-Admiraelen, dat deselve aensiens briefs haer souden vervoegen nae dese Stadt, ende sien met impatientie daegelycks te gemoet derselver aenkomste, synde de Heer Lieutenant-Admirael gaen convoyeren eenige Schepen door de Belt, *sed quam bene ipsemet viderit.* Ick wenschte wel, dat in het jonghst geconvenieerde van den 4. deses, ofte niet en was gementionneert van 't renvoy van eenige Schepen van beyde de Vlooten nae 't Vaderlandt, ofte dat het haer Hoogh Mog. hadden gelieven te laeten by den simpelen text, sonder mentie van naeder ordres ofte instructie dienthalven te senden, ofte dat de te senden ordres spoedighlyck overgekomen waeren; De Heeren Engelschen, ende insonderheyt *Montagu* ons dienaengaende seer ernstelyck daegelycks spreeckende, vinden wy ons wat verlegen daer wy anders sonder ordre wel light sonder eenige hesitatie souden konnen resolveren, 't gunt wy oordeelen voor den dienst van haer Hoog Mogende te strecken. Ick bevinde dat alle de curieuse ordres ende pertinente instructien over het beleydt ende executie midtsgaeders directie van groote saeken, de Ministers stellen in groote perplexiteyt, ende voor een groot gedeelte seer prejudiciabel syn voor derselver Committenten. Ick wenschte soo geluckigh te syn van dese commissie te mogen geëxcuseert syn, ende voor het toekomende geëxcuseert te blyven, ende dat haer Hoogh Mog. in diergelyke gelegentheyt geliefden te eligeren *sapientiorem*, denwelken van de intentie van den Staet wel geinformeert synde *pauca dici possent.*

Nopende de Schepen in Eliud genomen, hebben wy by onse voorgaende geschreven, ende kan U Ed. versekeren, dat de Koningh van Sweden, noghte op het fondament van de redenen by U Ed. Missiven gededuceert, noghte op andere niet en sal werden gepermoveert om deselve te relaxeren.

Wy syn geduerende ons verblyf aen dat Hof bejegent met veel indigniteyt, ende op eergisteren in 't Leger met soodaenige rudesse, dat syne Majesteyt onder anderen seyde; Ick soude uyt consideratie van haer Ho. Mog. my niet derven derwaerts begeven; syne Majesteyt dreyghde ons genoeghsaem te arresteren, ende nae dat ick hadde geseght, dat het selve noghte met syn justitie, bescheydenheyt noghte generositeyt soude accorderen, antwoordde daer op, dat hy geen goedtheyt hadde voor syn Vyanden, ende hadden wy een projet gemaeckt op de Vloote, hy hadde een projet op syn syde, slaende op den Degen, ende alhoewel ick seer misnoeght waere, hebbe ick syne Majesteyt met saghtmoedigheyt getraght met deductie van kraghtige redenen in 't ongelyck te stellen, maer alles te vergeefs, synde de Heeren *Montagu*, *Sidney*, *de Hubert* ende ick genootsaeckt sonder fatsoenelyck afscheyt te nemen ons te retireren uyt de Tente, daer meer dan honderdt Persoonen present waeren, ende sien dat daer op aenstonts onsen Trompetter gevanckelyck weghgeleydt wierdt, dogh hebben korts daer aen desselfs relaxatie geprocureert. Des niettegenstaende hadde ick seer gaerne gesien, dat Denemarcken hadde konnen gedisponeert worden omme Commissarisen te senden ende Saufconduiten te doen expedieren voor de Sweedtsche Commissarisen, omme in forme ende het beleyt van de saeke aen Sweden mede satisfactie te geven, gelyck ick dan om alle exceptien, subterfugien, ende eschappatoiren aen die syde wegh te nemen, seer ernstelyck hebbe gelaboreert, ende wy gesaementlyck geobtineert de relaxatie van den Heer *Stano Bielke*.

Heden hebben wy gesonden aen hooghgemelden Koningh van Sweden een project van Reconciliatie, waer van ik in myne voorige hebbe gementioneert ende sullen op morgen noghmael doen presenteren een concept van Tractaet in conformiteyt van 't gunt in 's Gravenhaege is geconvenieert.

Waer mede nae myne seer gedienstelyke gebiedenisse aen U Ed. ende wensinge van alle voorspoet ende contentement, sal ick blyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende
geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 30. Augusty 1659.

Aen

Aen den Heer G. van Slingelandt, den 12. September 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

OP den 8. deser heb ick geintermitteert aen U Ed. te schryven, eensdeels, om dat weynigh stoffe aen de handt was, maer voornaementlyck om dat ick den 7. ende 8. voorsz. buyten den Haege ben geweest, sulcks dat myne jonghste aen U Ed. was van den 5. deses; Op 't afgaen van deselve, ende 't sedert syn my U Edts. drie distincte brieven van den 19., 26. ende 30. der voorleden maendt wel ter handen gekomen, gelyck ook die van deselve datoos aen de Regeringe met nogh eene van den 22. daer bevorens alle te gelyck ontfangen syn; ick bespeure uyt de voorschreve U Ed. Missiven, dat alle myne voorgaende brieven tot die van den 18. Augusty incluys U Ed. wel toegebragt syn, uytgesondert alleenlyck die van den 15. derselver maendt, waer van in de voorschreve U Edts. Missiven geen mentie werdt gemaeckt; die ick noghtans vastelyck vertrouwe U Ed. mede wel toegekomen te sullen wesen, aengesien de Heer *Vogelsangh* myne Missive van den selven dato wel ontfangen heeft: by welcke occasie ick U Ed. mits desen bidde, dat deselve my nae U Edts. gewoonte, oock by vervolgens t'elckens gelieve te adverteren van de receptie van alle myne brieven, die U Ed. ter handen komen met byvoeginge van wat dato eenige van U Edts. voorgaende ende speciaelyck de laetste sy geweest, op dat ick daer omtrent moge hebben de gewenschte gerustheyt.

In 't punct van de preallable reconciliatie, daer op ick bemercke by den Koning van Sweden t'elckens te werden gedrongen, sullen U Ed. ontwyffelyck altydt voor oogen hebben, dat haer Hoog Mogende haer geensints souden konnen inlaeten in eenige verbintenisse daer door soude werden geintroduceert obligatie om Denemarcken niet met alle vigeur te mogen assisteren, ende dat sulcks het opgestelde over de voorsz. reconciliatie, alhoewel wedersyts konnende voor gearresteert gehouden werden, eghter eerst tot executie obligatoir schynt te konnen wesen met ende nevens het besluyt van den Vreede tusschen Sweden ende Denemarcken.

Ick hebbe altydts de saeke daer heenen traghten te dirigeren, dat de ordres U Ed. van wegen den Staet toe te senden niet met al te veel particulariteyten moghten wesen beset, om U Ed. niet te brengen in eenige perplexiteyt tusschen 't gunt de presente conjuncture van saeken aldaer soude komen te vereysschen, ende de letter van de voorschreve ordres mede brengen, maer U Ed. is ten besten bekendt het humeur van veele Regenten alhier, ende dat dickmaels om de eene ende de andere Leden wat contentement te geven, ende daer door eene goede saeke tot conclusie te brengen, al iets moet werden

toegegeven; behalven dat al eenige saecken myns oordeels, wat precies ende ernstigh ingestelt hebben moeten worden om tusschen de Ministers van desen Staet selfs alle materie van discrepantie wegh te nemen, ende voor te komen.

Nae dat wy uyt de voorsz. Uwer Ed. Missiven bespeurt hebben, dat met reden stont te bedughten, dat de Vreede aldaer vermits het refus van den Koningh van Sweden binnen den gepresigeerden tydt niet en soude getroffen worden, hebben haer Ed. Groot Mog. beginnen te delibereren, wat *in eum eventum* soude te doen staen, ende is daer op voorleden Saturdagh provisionelyk genomen de * Resolutie copyelyk hier nevens gevoeght, die al op eergisteren ter Generaliteyt ingebraght, dogh aldaer tot nogh toe buyten finaele Resolutie gebleven is, ende in cas daer op nogh huyden conclusie moghte vallen, sal ick besorgen, dat deselve U Ed. nogh met dese post moge werden toegesonden; In de voorsz. Resolutie sal U Ed. gelieven te noteren, de naevolgende clausule *ook sonder haer van 't punt voorsz. is om eenigerhande saecken, hoedaenigh die ook souden mogen wesen, te laeten diverteren*; daer mede de Leden ook in specie hebben willen denoteren, dat men van deser syde vigoureuselyck sal moeten ageren, al moghte het schoon, buyten alle vermoeden, gebeuren, dat de Engelschen niet aenstonts mede volgens de gemaeckte conventie, tegen Sweden quaemen in actie te treden; 't welck men noghtans niet goedtgevonden heeft met die termen te exprimeren, om dat men sulcks van haer geensints kan verwaghten.

Op de revocatie van eenige Schepen van beyde de Vlooten hebben eenige Leden alhier geoordeelt, dat men als nu, de tydt geboren wesende om resolutelyck in actie te treden, geen verminderinge en behoordt te doen, maer eghter daer tegens van de andere syde geconsidereert wesende, dat de Engelschen groote reden hadden, om gaerne in dese conjuncture van tyden een goedt aentel van Schepen te hebben omtrent haere Kusten, om die consideratie voornaementlyck ende omme deselve daer inne te accommoderen, ende dienvolgende haer met het verder gedeelte te resoluter te doen ageren tegens Sweden, is eergisteren by haer Ed. Groot Mog. genomen de † Resolutie daer van mede copye hier nevens gaet, daer op ick nae vermogen sal traghten nogh huyden ter Generaliteyt een conclusie uyt te wercken, ende deselve U. Ed. sonder resumptie te doen toesenden; maer eenige Provincien syn daeromtrent mede van difficile consideratien: Hier by gaen oock de jonghste adviesen uyt Vranckryck ende Engelandt ingekomen tot U Ed. naerightinge; ende heeft de Heer Commissaris *Downingh* ter occasie van deselve ter Generaliteyt ingedient de bygevoeghde Memorie, ick kan uyt den gemelden Heer Commissaris *Downingh* niet anders bespeuren, dan dat men in Engelandt geresolveert is met vigeur de saeken tegens den Koningh van Sweden uyt te voeren, in cas syne Majesteyt den Vreede op de gemaeckte conditien blyft refuseren, hebbende my oock seer resolutelyck verklaerdt, dat hy meynt daer toe ten spoedighsten eenige Branden.

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 116. in Quarto. † *Ibidem*, pag. 119.

denburghsche Ruyters overgevoert te sullen moeten werden; Ick hope dat Godt Almaghtigh genaedighlyck een goede uytkomste sal verleenen, ende verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Diemer.

Haege den 12. September 1659.

P. S.

De Heer *Honywood* heeft my by Missive beleefdelyk gelieven te bedanken over 't weynige 't geene ick in 't avancement van desselfs Soone hadde gecontribueert, ick vinde het selve subject niet soodaenigh, dat daer op, myns oordeels eene formele rescriptie passen soude, maer soude U Ed. my sonderlinge verobligeren, indien het deselve geliefde de moeyte te nemen van den voornoemden Heer te adverteren, dat de voorsz. syne Missive wel ter handen gekomen is, ende den selven daer nevens verseekeren van myne dienstwilligheyt omtrent deselve, ende alle de geenen, die hem aengaen voor 't toekomende, daer op syn Ed. sigh gelieve te verlaeten.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 20. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

HOedaenigh het leydt met het geene wy aen den Heer Griffier ende U Wel-Ed. by een P. S. in dato den 16. nevens desen adviseren gesamentlyck aengaende de inlaetinge tot eene particuliere handelinge sal het U Wel-Ed. klaerder believen te sien, uyt de nevensgaende bylaege: Daer is van de syde van syne Majesteyt nogh een eender Memorie of voorslagh overgegeven dogh is die gebleven onder de Heeren onse Colleguen, sonder dat wy daer van door het haesten copye hebben bekomen, vertrouwende eghter dat de communicatie van dien U Wel-Ed. niet staet onthouden te werden.

Uwe Wel-Ed. sal buyten twyffel remarqueren dat alle de pretensien tegenwoordig vervallen tot een punct, naementlyck van dedomagement of satisfactie, dogh wordt daer onder van dees syde gecomprehendeert het interest geleden ende te lyden door de gedilayeerde evacuatie van Jutlandt en Holsteyn, aengesien de pretensie dienthalven voor desen gemaeckt door een eysch van een equivalent, daer mede gedebatteert is dat de satisfactie door een equivalent impliceerde een renunciatie en affstant van dese Landen aen den Koningh van Sweden, 't welk gevaerlyk synde, naederhandt niet meer geurgeert is geworden.

Wy bevonden, dat op dit punct de Heeren Engelschen seer verre discre-

 pee-

peerden van de Heeren Rycks-Raeden, meynende de eerste sonderlingh eenige van dien, het selve punct soodaenigh te syn, dat het niet alleen voor den Koningh van Sweden ondoenlyck was, maer oock dat het den selven in justitie niet konde werden geverght; ende wordt het aen de andere syde opgenomen als het essentieelste in de breder handelinge: het verwondert my met permissie, dat hebbende daer van soo dickmaels gedaght in myne voorigen, eghter my daer over niet een letter rescriptie is toegekomen.

Aengaende de Alliantien bespeuren wy tegenwoordigh dat die met den Keyser soo hoogh niet werdt gestelt als voor desen, ende dat Poolen selfs afgegaen soude syn van de haere door 't uytleveren van commissien tot particuliere onderhandelinge; maer die met Brandenburgh werdt soo kraghtigh geoordeeldt, dat ten sy syne Keurvorstelycke Doorlughtigheyt mede contentement bekome, het hooghwightige werck daer aen staet gebonden te werden.

Wy vernemen vorders dat de evacuatie van Pruyssen tegens een pecuniele recompense in die termen niet en is, om daer op in 't vervolgh een vaste voet genomen te konnen werden, houdende de aenwesende Minister het gepasseerde dienthalven alleen voor een segs-woordt, ende dat by voortgangh van dese particuliere onderhandelinge de geeyschte somme wel light verdubbeldt staet te werden, hoewel de voldoeninge ook van den eersten eysch voor die Kroon onmogelyck soude syn.

Die van U Wel-Ed. in dato den eersten, 4. ende 8. deser syn my alle wel geworden, dogh gelyckelyck ende door een post, 't welk concurrerende daer by de multiplicatie van de depêches van haer Ho. Mog. wat moeylyckheydt causeert, ende 't werck over hoop brenght.

Ick hebbe niet te min daer in geremarqueert die puncten, in dewelcke ick bevinde dat het meeste contentement niet soude syn genomen, ende bedankende U Wel-Ed. alvooren voor de getrouwe communicatie, vinde my genecessiteert dienthalven my kortelyck te purgeren.

Het eerste is, dat wy niettegenstaende Mediateurs synde, souden geassisteert hebben de deliberatie van den Kryghs-Raedt: voor my, danck en begeer ick niet, soo Godt de Heer my maer soo verre gelieft te assisteren, dat ick buyten blaeme magh blyven: maer moet ick eghter hier op seggen, dat ick in dese niet sonder eygen flaterie ben geweest van seer wel gedaen te hebben: ick hoorde spreecken door Heeren van directie, van entreprises, dewelke souden ondernomen geweest syn als in 't gesighte van de Engelsche Vloote niet sonder groot gevaer van een actie tusschen beyde de Vlooten, ende dat terwyl men van de syde van haer Hoog Mogende besigh soude syn in het dessein te Landt, maer waer in boven dien ick by toeval van kraghtiger oppositie geen seeckerheyt sagh van retraicte voor de Landt-Militie, als synde in dat voornemen niet gesproocken geweest van eenige Ruyterye, immers nae myn kleyn oordeel, ende poseerde men hier dat ende de Vloote ende de Landt-Militie stont ter absolute dispositie van den Koningh, sulcks dat een Resolutie eens genomen, te houden was als onveranderlyk; welken vervolgens ick my alsnogh niet kan imagineren, hoe dat het qualyck gedaen kan syn dat men over soo wightigen werck mede syn oogh heeft laeten gaen: Ick stae

toe,

toe, dat wy Mediateurs syn, maer kan niet sien, dat daer over in ons te reprehenderen is de voorsorge tot conservatie van die soo kostelycke panden, dewelcke aen onse Mediatie den naedruck moesten geven.

Ende ick moet daerby voegen, dat ick sonder de Missive van U Wel-Ed. tot nogh toe niet en wiste dat ick in een Kryghs-Raedt geweest ben, hebbende dat werck opgenomen voor een simpele Conferentie concernerende den dienst van haer Hoogh Mogende, sonder dat naederhandt my daer van iets vorders is voorgekomen.

Maer wy hebben huyden vry wat meerder gedaen, te weten het uytgeven van ordres contrarie met die van den Koningh, soo als het U Wel-Ed. sal believen te sien uyt de nevensgaende bylaege.

Op het tweede punct raeckende den miserabelen *Burchloon*, daer in is by ons niet anders gedaen, dan dat hy versoeckende aen ons om voor hem te willen intercederen by den Koningh, wy hem afwysende geseydt hebben, wilde hy iets versoecken aen den Koningh, dat hy het selfs moeste doen, ende seecker wat hardigheyt soude dat geweest syn, dat wy dien desperaten mensch interdictie hadden gedaen aen den Koningh te mogen suppliceren, op wiens bodem hy versoght syn voet weder aen landt te mogen setten.

Wat de redenen van Staet belanght; deselve syn tusschen ons ten tyde van het begaene fait in deliberatie geweest, maer ick kan niet naelaeten daerop voor eerst te seggen, dat het seer veel verscheeldt een saecke te considereren *theoretice*, of die *practice* ter executie te leggen: Jurisdictie te exerceren vereyscht ten minsten een rechter en aenklaeger, dewelcke op dat kleyne district van haer Hoog Mog. bodem in Coppenhaege geen van beyden souden syn te vinden geweest; want geloof ick niet, dat het eerste soude opgeleydt syn onse persoonen.

Behalven dese swaerigheydt, is ten tweede by ons geconsidereert of *Deputati Extraordinarii* oock hebben het *jus Legatorum*; wy passeren wel over al voor Excellentien ende als Ambassadeurs, maer dat wy het niet en syn bevinden wy uyt het reglement 't geen de suite ende de beurs raeckt, ende souden wy niet gaeren het ons selfs maecken in miserabile saecken. Wat dan? *asservandus erat*, maer waeren wy in dien gevalle niet maghtigh geweest, vermidts de alteratien ende het lamenteren een voet in dat huys te setten, jae selfs souden de Huysgenoten daer uyt gegaen hebben.

Ende om sonderlinge een geëischappeerde op onse ordre te doen naesoecken, en *vinctum* over te senden, oordeelden wy te syn een saecke van soodaenige hardigheyt, dat die met reden ons niet geverght kan worden, immers by ons gedaen synde alle goeden adem van onse persoonen stont weg te nemen, ende ons onbequaem te maecken tot onse Commissie: Ick vertrouwe ook wel, dat U Wel-Ed. ten deele in sulcke materie myn naturel kendt, hoopende, dat my nooit daerin een ander overdrongen sal worden, ende de Heer *van Haren* is myns oordeels, alsoo swacke Crimineelist als ick.

Op 't derde het geene door ons gerepresenteert is tot meermaelen, dat dese Stadt secours van nooden heeft om te subsisteren, sal ick moetende afbreeken, dit alleen seggende, dat ik wensche ende bidde, het Godt den Heer believe af

te

te weeren, dat by ontstentenisse van Vreede, het met 'er daet niet geconfirmeert en werde, sullende daer van meerder particulariteyten representeren met de naeste.

Dat ick het geene was een resultaet van een soo notable Commissie, genoemt hebbe een Advies van de Heeren Edelen, is een faut in het schryven, ende niet in de saecke, versoeckende het haer Hoog Edelen ende de Heeren vordere Leden, believe my sulcks te pardonneren. Ick blyve nae myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 20. Augusty 1659.

Bylaege.

Exhibitum & Lectum per Dominum Pr. Reetz 16. Augusti.

Pour ne rien omettre de tout ce qui pourra servir à l'avancement de la Paix entre les deux Couronnes septentrionales, celle du Danemark a bien voulu sans perdre aucun moment de tems, satisfaire au desir de Messieurs les Mediateurs, en s'expliquant sur le point de satisfaction, qu'elle prétend lui être dûë pour les depens & dommages causez aux Etats de ladite Couronne par l'interruption que le Roi de Suede y a faite, & pour la restitution, que ledit Roi n'a point encore faite conformement au Traité de Rotschildt: à sçavoir qu'elle demande la restitution des Terres & Provinces, tant celles, qu'elle a ci-devant cedées à la Couronne de Suede, que celles, que le Roi de Suede en occupe à present, & d'autant, qu'il est fort raisonnable, que la satisfaction dûë à la Couronne, de Dannemark après qu'elle a été injustement assaillie du Roi de Suede, ne soit pas moindre, mais au contraire plus grande, que celle que ladite Couronne a été obligée de donner n'agueres à celle de Suede pour terminer, une Guerre qu'elle lui avoit justement declarée & faite, ladite Couronne de Dannemark a tant de confiance en l'équité de Messieurs les Mediateurs qu'en une Affaire si juste elle s'assure qu'ils maintiendront ses intérêts.

Bylaege

Bylaege. Aen den Heer PUCHLER.

EDELE MANHAFTE HEER,

ALsoo wy met de Heeren Plenipotentiarisen van het Parlement van Engelandt geconvenieert syn, dat geduerende de 15. daegen, gedestineert tot de onderhandelingh, dewelcke ingegaen syn op gisteren, geen Vyandtlycke Entreprises tegens den Koningh van Sweden souden werden ondernomen; diendt dienvolgens dese tot U Edts. naerightinge, omme te besorgen dat geen ordres dien contrarie werden gegeven, ofte soo daer toe eenige gegeven moghten syn, dat deselve niet en werden gepareert,

Was onderteeckent,

P. VOGELSANGH, H. V. HAEREN.

Actum in Coppenhaege den 20.
Augusty 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 27. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

SOo als de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen ende onse Colleguen, des Donderdaegs-avonds aengekomen synde, 's Vrydags-morgens by ons gesaementlyk geresumeert wierde een concept van Tractaet, ende het selve aen den Heer Rycks-Hofmeester overgebraght des naemiddaghs, remarqueerde syn Ed. op de eerste lecture in de presentie van ons gesaementlyck, eerstelyck, dat werdende in dese naeder onderhandelinge gepresupponeert tot een voet het Tractaet van Rodtschildt, eghter geen de minste expresse verklaeringe wierde gedaen van de aenstotelyckheydt gecontineert in het tweede Artikel van 't selve Tractaet, concernerende de Renunciatie van alle de Alliancien, insgelycks op het gecontineerde in 't 4. Artikel, noopende de al te groote vryheydt van de Sweedtsche Schepen, meynende syn Ed. dat beyde de Republycken daer van de ongelegentheden eerlangh souden gevoelen niet minder dan dese Kroone, ende ten derden de omissie van Bornholm, niet alleen om redenen gecontineert in myn ordinaris aen U Wel-Ed., om dat het oock een reght Roofnest is voor alle kleyne Commissie-vaerders, die by groote Oorloghschepen daer niet aghterhaeldt konnen worden, soo insgelycks de tydt soude leeren, in cas die quaeme mede te brengen, dat men met Swe-

den in andere onlusten moest vervallen; daer wierdt goedtgevonden het voorsz. Concept Tractaet te laeten onder syn Ed., om het over te brengen aen syne Majesteyt, waer op vervolgens ons des Saturdaghs-morgens behandight is, een Memorie van meerder ende ampelder remarques ende poincten daer in behoorde veranderinge te geschieden by geschrifte, 't welck gebleven synde onder te Heeren Engelschen, sonder in die korten tydt eenigh afschrift daer van te konnen krygen, vertrouwe ick, dat tot U Wel-Ed. naeder kennisse gebraght staet te werden, door den Heer *van Slingelandt*, als in derselver geselschap gebleven, dan voor soo veel daer in weder gecomprehendeert waeren de drie puncten hier vooren gemarqueert, wierdt op 't eerste van dien meerder reflectie genomen dan op 't tweede ende derde, by de Heeren Engelschen, dan by de Heeren onse Colleguen, vervolgens wierdt geseght, dat men het voorsz. tweede Artikel by interpretatie soude sien te astringeren tot Alliantien offensive, op het tweede, dat men het redres van 't grief van dien in memorie soude houden op Bornholm, dat wy ons *Corpus Juris* hadden in de Conventien; niettemin is op dit laetste de Heeren Engelschen ende ons, uyt den naem van syne Majesteyt, een expresse visite gedaen, door den Heer Hof-Maerschalk ende den Secretaris *Lente*, onder een lange allegatie van de redenen by my in dese als de andere aen U Wel-Ed. alreede gerepresenteert, ende hebben wy aen de Heeren Engelschen ende de Heeren onse Colleguen daer by gevoeght, onse seer ernstige recommandatie ten besten van dese soo seer beswaerde Kroon.

Ick ben verwonderdt geweest, dat contrarie de ordres ons geprescribeert, sonderlingh in de Resolutie van haer Ed. Groot Mogende van den 9. Augusty, dese soo beswaerde Koningh vooraf nogh door de wegh moeste passeren, van te doen de eerste naeder verklaeringe onder handt ende zegel, dan siende dat het wesen moest, hebben de Heer *van Haeren* ende ick kraghtiglyck het onse daer toe gebraght, welcken volgens de Acte daer over geconcipieert, ende geamplecteert is op het ampelste, in voegen als die onder recommandatie van de uyterste secretessen hier nevens gaet.

Wy verlangen tegenwoordigh met impatientie nae antwoordt van Elseneur, ende is het goedt, dat soo die langer tardeert, wy hier sien, midtsdien wy heden uyt syne Majesteyt soodaenige expressien hebben vernomen, dewelcke presupponerende een groote diffidentie, deselve deede vraegen, *ick verwaghte met verlangen, te weten of ick verkoght ben?*

Het believe U Wel-Ed., my de permissie te geven, dat ick nopende desselfs Missive van den 28. July magh seggen, dat het hier met disputeren, argueren ende reprehenderen niet te doen is, in allen gevalle het schoonste dat daerop soude volgen, is, *Iliacos intra muros peccatur & extra*; de beste weg van vrught, is hier te gaen by middelen van saghtigheydt ende inductie; desperaete Menschen moeten niet veel geterght werden.

De aenteeckeninge over de saecke van *Burchloon*, sonder ons eens naeder te hooren, raeckt my in 't diep van myn herte, ende soude ick haer Hoog Mog. soo een Acte van non-prejudicie, des versogt, wel besteldt hebben, onder handt-segel van syne Majesteyt selfs, soo 't nodigh waer geweest; bree-
der

der hier over te schryven, hebbe ick tot tweemael getenteert, maer vinde my 't elckens te seer gealtereert; de Koningh heeft nooyt getenteert om eenige informatie te nemen, noghte vorders gedisponeert voor soo veel de saecke syne Majesteyt moghte concerneren, ten respecte dat de voorsz. *Burchloon* syn voeten hier op 't landt wilde setten. Vorders konnen de Heer *van Haeren* noghte ick niet sien, dat de woorden, dat deese Stadt secours van nooden heeft om te subsisteren, impliceren een noodtsaeckelyckheyt tot vermeerderinge van Militie, 't welck ons dies te min geobjicieert kan worden, midtsdien wy ons daer over by onse volgende soo verscheyden maelen geëxpliceert hebben, te weten, dat het specteerde tot Vivres ende openen van de Zee; by my werdt de Militie binnen desen Stadt ook noodigh geoordeeldt, maer niet soo seer by syn Ed. immers voor de winter. Ick blyve,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 27. Augusty 1659.

P. S.

De Heeren van Elseneur syn hier soo datelyk aengekomen, ende twyffelen wy niet, of sullen van haer wedervaeren selfs bericht gedaen hebben, aen haer Hoogh Mog. ende ook aen U Wel-Ed.

Bylaege.

WY FREDERICK DE DERDE, &c.

VErklaeren by desen, dat wy op de instantie ende redenen ons gerepresenteert by de Heeren Commissarisen Plenipotentiarisen van het Parlement van Engelandt, ende de Heeren Extraordinaris Gedeputeerden ende Plenipotentiarisen van de Heeren Staeten Generael der Vereenighde Nederlanden, geconsenteert ende bewillight hebben, consenteren ende bewilligen alsnogh by desen in een onderhandelinge met den Koningh van Sweden, ende dat de materie van de voorschreve Onderhandelinge door entremise van de voorschreve Plenipotentiarisen als Mediateurs, met ende nevens den Heer Ambassadeur van den Alderchristelyckften Koningh van Vranckryck gebraght synde tot een genoeghsaeme maturiteyt, in gevolgh van een billyck oor-

deel van de voorsz. Heeren Mediateurs wy genegen syn deselve te perfectioneren ende voltrecken door eenige Heeren onse Commissarisen, nominerende ten dien eynde van nu af aen de Heeren *Olans*, *Pasbergh* &c. ende *Magnus Hoegh*, onder verseeckeringe van deselve ten dien eynde te sullen doen voorsien met genoeghsaeme ende ampele Pouvoirs: ende vorders de noodige ende behoorlycke Passeporten te sullen doen expedieren voor soodaenige Heeren, dewelcke ten selven eynde staen gecommitteert te werden by hooghstgemelden Koningh van Sweden.

Ende naedien wy een volkomen vertrouwen hebben in de reghtmaetigheydt van onse saecke midtsgaeders de redelykheyt ende billyckheyt van de voorsz. Heeren Mediateurs, verklaeren wy wyders by desen, dat wy goedtgevonden hebben het demeleren van onse interessen te refereren ende te submitteren aen de officien ende arbitragie van de welgemelde Heeren Mediateurs, niet twyffelende of staet sulcks insgelycks gedaen te werden van de seyde van den Koningh van Sweden.

Actum Coppenhaege den 23.
Augusty 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT,
Coppenhaege den 30. Augusty 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

GIster-avondt, hebbe ick wel ontfangen, die van Uw Wel-Ed., in dato den 18., ende bekenne ingevolge van 't versoek daer in by Uw Wel-Ed. ge[illegible], dat alle de Missiven by Uw Wel-Ed. daerinne gemarqueert, my wel toegekomen syn, dogh soo dat somtydts drie of vier aengebraght wierden met een post, ende dat op den Postdagh, 't welck niet alleen moeylyckheydt geeft, maer ook confusie baert, ende kan men dienvolgens soo exact niet syn in alle particulariteyten, als de groote vigilantie van Uw Wel-Ed. anderssindts wel requireerde, behalven menighvuldige andere incidenten, tot soo verre, dat ick hebbende my ingesteldt om te schryven al op gisteren, eghter daer aen niet eerder hebbe konnen komen, als dese naemiddagh de klocke over drie uuren.

Ick bevinde ook, dat alle myne particulieren wel ter handen syn gekomen, aen Uw Wel-Ed., tot den 5. Augusty, (die soo Uw Wel-Ed. wel geremarqueert heeft, door al te grooten haest qualyck gedateert is geworden) uytgesondert alleen die van den 31. July, 't welck my leet is, alsoo daer in van myn devoiren omtrent de Vloote reeckeningh gaf, dogh soulageert my, dat ick alsnogh hoope, dat die te reghte sal komen, alsoo wy niet verstaen hebben, van het intercipieren van Posten, immers dat soo die in andere handen is ge-

gevallen, in veelen deele is in 't cyffer; myne vordere particulieren syn van den 10. ende 20. deser tegenwoordige maendt.

Aengaende de Conferentie gehouden aen Koninghs-Croegh, op het Fregat de Landtfort, waer my onmogelyck geweest meerder te schryven, als wy geschreven hebben, het was laet naedemiddagh doen wy aen boordt quaemen, ende setteden wy ons aenstondts aen de Taefel, alwaer de Maeltydt gepasseert wierdt met Taefel-discoursen; van mienen en contenancien die daer voorvielen, soude Uw Wel-Ed. my niet vergen soo deselve present waer geweest, niet om exces van dranck maer redenen van andere vrolyckheydt, die het best is de penne niet te vertrouwen; ick bidde myn Heer, laet dogh iets aen 't oordeel van een getrouw Minister.

Ende wat belanght de Conferentie met de Koningh ende Rycks-Raeden, waer van het Resultaet was, dat ick beter hoope kreegh, doghte my ongeraeden redenen te schryven, om dat het maer een hoope was, ook was het onmoogelyck om de kortheydt des tydts; ende onder reverentie, wat konde ick daer anders over schryven, dan dat het Transport nu buyten alle hoope stondt, om dat myn Heeren de Staeten haer Vlooten nu nogh naeder verbooden, ende dat het exilieren ende sterven harde saeken waeren, dat syne Majesteyt wel konde sien de desperatie buyten het accommodement, ende sulcks buygen moest of breecken, ende 't geene my vorders op dit subject aen de handt is gegeven, dese saeken al te sensibel gevoelen hebbende, syn niet dienstigh om in 't breede gerepresenteert te werden, het werck by Waepenen op te haelen, konde niet geschieden sonder Ruyterye; ende het behulp daer van onmoogelyck gemaeckt, resteerde dienvolgens alleen de wegh van accommodement op het beste dat men konde.

Op de Missive van Uw Wel-Ed., in dato den 24. ende 28. July, midtsgaders die van den 26. May, is waer, hebbe ick breeder antwoordt belooft, het welck kortelyck daer in bestaet, dat van de constitutie van dit Hof hier weynigh particuliere audientien versogt worden, maer de saeken in de ordinaris Audientie-uuren verhandeldt by onderlinge discoursen, ofte door visiten aen de principaele Ministers, ende hebben wy nooit naegelaeten nae de occasien sigh quaemen te presenteren, de materie in deselve Missive gecontineert, telkens voor te brengen, dogh quaemen wy daer over dan voorts in debatten, of wierden wy versoght daer van niet te willen spreecken: De hoope op het Transport is te groot geweest, ende meynt men alsnogh, dat door dit redres de saeken een ander aensien souden gehadt hebben, gelyck dan *in eventum*, dat Sweden refuseert, sal als nogh gedaen moeten werden, hoewel het Vaertuygh nu wel gedissipeert is: immers het geen ick uyt andere monden nooit hebbe derven seggen, seydt Sweden nu, dat het in allengevalle een manier van doen is van gevolge, over de saeken van Koningen te contraheren, buyten derselver kennisse.

Ick bidde men dencke nu, om soo veel doenlyck dese Stadt te helpen secoureren, met allerhande Vivres buyten Koorn, ende dat de Financien gestut moogen werden, met een somme Geldts van honderdt- of tweehonderdt-

duysendt Guldens; ick twyffele niet of sal het aengebraghte syn prys waerdigh syn. Blyvende hier mede nae ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 30. Augusty 1659.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 12. September 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

OP den 8. deser, heb ick geintermitteert aen U Ed. te schryven, eensdeels om dat weynigh stoffe aen de handt was, maer voornaementlyck om dat ick den 7. ende 8. buyten den Haege ben geweest, sulcks dat myne jonghste aen U Ed. was van den 5. deser; op 't afgaen van deselve; ende sedert syn my U Ed. drie distincte Missiven van den 26., 27. ende 30. der voorleden maendt, wel ter handen gekomen, gelyck ook die van deselve datoos onder particulier addres aen de Regeringe, alle te gelyck ontfangen syn; ick bespeure uyt de voorsz. U Edts. Missiven, met bysondere aengenaemheydt, Uwer Ed. ernstige devoiren ende officien omtrent den Koningh van Denemarcken aengewendt, eyndelyck geweest syn van de gewenste operatie, ende meyne ick reghtvaerdige redenen te hebben, den Staet ende oock U Ed. in 't particulier, daerover te congratuleren; Godt Almaghtigh biddende, den Koningh van Sweden mede eyndelyck beter gedaghten te willen verleenen, om alsoo eenmael eyndelyck de langh-gewenschte Vreede sonder vordere bloedtstortinge getroffen moge werden.

Nae dat wy uyt de voorschreve Uwer Ed. Missiven bespeurdt hebben,

N. B. Dit hier volgende exactelyck het selfde synde als het geene desen eygen datum in de twee laetste periodens des Briefs aen den Heer *van Slingelandt* geschreven staet, soo was onnodigh het hier andermael te insereeren.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 6. September 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert myne jonghste aen U Ed. in dato den 30. der voorleden maendt ontfange ick die van U Ed. in datoos den 22. ende 25. daer bevorens.

Op den 12. derselver maendt hebbe ick niet geschreven aen haer Ho. Mog. nogte aen haer Ed. Groot Mog. door dien wy ten selven daege vertrocken nae Coppenhaege ende ik geensints twyffelde of soude van daer met meerder spoet onse brieven in 't Vaderlandt oversenden, gelyck ick dan ook niet wil twyffelen ofte onse brieven aen de hooge Regeringe van den selven dato, sullen omtrent dien tydt dat myne particuliere ontfangen is, wel ter handen gekomen syn.

Dat het affenden van myne particuliere Missive aldaer groote umbragie gecauseert heeft, is my ten hooghsten leet ende om alle jalousie voor het toekomende wegh te nemen, sal ick my seer gaerne gedraegen nae U Edts. salutairen Raede, bedanckende U Ed. voor desselfs voorsightige waerschouwinge.

Ick hebbe met geen minder droetheyt verstaen, dat men aldaer generaelyck oordeelt, dat 't sedert eenigen tydt herwaerdts verscheyde saecken buyten 's Landts anders gedirigeert ende gemanieert syn, als men nae de intentie van den Staet, ende de gegeven ordres verwaght hadde, waer van U Ed. onder anderen eenige van de remarquabelste aenraeckt, ende dat alle die actien door de suspicieuse humeuren gesteldt worden op reeckenigh van die geene, dewelcke ick weet niet alleen daer aen niet schuldigh te wesen, maer aen wiens vigilantie in den fatigablen arbeyt ende wyse discretie in desen ons gemeene Vaderlandt ten hooghsten is verobligeert; wat ons geringh beleyt aengaet sal ick tot allen tyde bereydt wesen dienthalven te geven de noodige reeckenschap, ende 't selve te onderwerpen de kennisse ende oordeel van dien 't selve toekomt.

Nopende de Memorie van den Heer Resident *Charisius* meyne ick, dat geinquireert diende te worden door wiens instigatie die goede Heer sigh heeft laeten permoveren, om soodaenige impertinente Memorie in te dienen; omme myn consideratien op alle ingredienten van dien niet te uyten sal ick maer alleenlyck seggen nopende het gunt by deselve wordt genarreert ten reguarde van Naskauw, dat de Heer Lieutenant-Admirael tot ontset van dien syn afscheyt hadde genomen op den 30. July, ende syne Majesteyt sigh selfs op de Vloote hadde begeven op den 2. Augusty, dat den 26. ofte 27. July daer bevorens die plaets al was overgegeven aen Sweden.

Hoedaenigen beleydt, dat ick hebbe geoordeelt te moeten gebruyckt werden in de bevorderinge van den Vreede, hebbe ik by myne voorige aen U Ed. gead-

geadviseert, ende dat ick tot dien eynde een Latyns geschrift hadde geconcheert, in allen genoeghsaem conform U Edts. consideratien, insonderheyt die van den 28. July. De conduite van den Heer Ambassadeur van Vranckryck, ende de sentimenten van den Generael *Montagu*, hebben ons by wylen wat tydt doen verliesen; maer insonderheyt de trage ende erbarmelycke directie van Denemarcken.

Met de Heeren Engelschen hebben wy altydt seer naeuwe ende confidente correspondentie gehouden, toonen haer seer cordaet, insonderheyt *Sidney* ende *Honywood*, dewelcke haer ten hooghsten gelaeten misnoegt te wesen, over 't subjet ende onverwagt vertrek dat van de geheele Engelsche Vloote, ende op U Ed. desen aengaende boven het gunt ick by mynen voorgaenden hebbe geadviseert ten vollen geinformeert magh wesen, soo is 't sulcks dat de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen op den eersten deeser by occasie van een Conferentie t' haeren huyse gehouden ten overstaen van den Heer Ambassadeur van Vranckryck wederomme hebben beginnen te moveren, ende vervolgens instantie te doen ten eynde aghtervolgende het jonghst geconvenieerde (soo geliefden haer Ed. te spreecken) een gedeelte van beyde de Vlooten wierde geconvoyeert, de Heer Generael *Montagu*, voerende het woordt, dreef dat punct aen met meer dan gemeenen yver, de andere Heeren syne Colleguen haer doorgaens stil houdende, ende betoonende groote moderatie, nae dat wy onse redenen ende consideratien hadden gerepresenteert, dewelcke wy niet willen twyffelen of syn ten vollen satisfactoir geweest aen de andere Heeren, soo geliefde het gemelden Heer Generael met wat animositeyt te denuncieren, dat naedemael wy ons niet definitive en verklaerden op het getal van de Schepen, 't welck hier met den anderen soude werden geconjungeert, ende verblyven, omme nae voorgaende concert ter intentie van beyde de Staeten daer mede te ageren, midtsgaeders op 't renvoy van de resterende Schepen van beyde de Vlooten, aenstonts nae de geseyde conjunctie te doen, dat sy geresolveert hadden de geheele Vloot nae Engelandt te senden, niet dat sy meynen iets te ondernemen ofte te deflecteeren van 't gunt in 's Gravenhaege tusschen onse respective Superieuren was geconvenieert, maer haer daer toe bevonden absolutelyck genecessiteert, door gebreck van vivres ende andere nodigheden, tot subsistentie van de Vloote gerequireert, waer omtrent syn Ed. sigh met veele particulariteyten geliefde te elargeren. Nae deductie van onse redenen ende aenwysinge in hoedaenige manieren het defect van vivres soude konnen worden geremedieert, ende representatie van onse consideratien, reflecterende ten deele op den toestandt van saecken tusschen de twee hooghstrydende partyen, op onse Negociatie ende naedruck dienthalven te geven door beyde de Vlooten, op het respect ende engagement van beyde de Republyken, de precise obligatie ende onderlinge conventie tusschen deselve, het oordeel ende de constructie, dewelcke soo by de hooghgemelde strydende Koningen als andere Princen ende Potentaeten daer over soude worden gemaeckt, ende meer diergelycke, hebben wy seer ernstelyck geinsisteert ten eynde haer Ed. van dat haer voornemen geliefden te desisteren, doende eyndelyck een voorslagh

slagh

slagh dat het getal van eenige Schepen met den anderen te conjungeren soude mogen werden gedetermineert, alwaer het nae vyftien ofte sestien van de Engelschen, dat alle de vordere nae Engelandt wierden gerenvoyeert, blyvende hier het geheele gros van haer Hoogh Mogende Vloote tot naeder ordres, ende dat middelerwyle met de eene noghte andere niet anders soude werden geageert, dan nae voorgaende gehouden communicatie ende onderlingh concert, presenterende haer Ed. niet alleen daer van gerust te stellen met een bondige ende schriftelycke Acte, maer dat wy selfs overboodigh ende bereydt waeren, dat een van ons, sigh selfs op de Vloote soude begeven, omme allenthalven goede Correspondentie te houden met meergemelden Heer Generael, maer alles te vergeefs; de Heeren *Sidney* eghter ende *Honywood*, verklaeren rondelyck tot het gunt voorschreve noghte ordre van het Parlement noghte van den Raedt van Staeten, ontfangen te hebben, maer in tegendeel van dien omme sigh punctuelyck ende precieselyck te reguleren nae het gunt tusschen de drie Staeten ende naederhandt tusschen beyde de Republycquen verdraegen was, ende dienvolgens met ons alles te doen ende te ageren *communicatis consiliis*, ende dat sy gesaementlyck ten reguarde van de Vloote nu al eenige daegen geleden hadden nae Engelandt geschreven, met representatie van den toestandt van deselve, ende versoek, ten eynde ten spoedighsten de noodige Vivres herwaerdts mogten overgesonden werden.

Nae wisselinge van verscheyde discoursen over ende weder, waer van de particulariteyten U Ed. souden verveelen, hebben wy eyndelyck den Heer Generael *Montagu* in duydelycke ende serieuse, dogh niet te min beleefde termen, gesommeert op den inhoude van het bewuste gementioneerde geconvenieerde in 's Gravenhaege, wordende het selve met woorden ende contenantien toegestaen door bovengemelde Heeren *Sidney* ende *Honywood*, dogh nam de Heer Generael *Montagu* daerop van ons syn afscheydt, met ambigue antwoordt, dewelcke wy nu verstaen de finaele geweest te syn, doordien syn Ed. op gisteren met de geheele Vloot de Sondt gepasseert is, hebbende alvooren met den Koningh van Sweden op Kroonenburgh geabboucheert.

Hooghstgemelde Koningh betoont sigh niet min op Engelandt als den Staet van Nederlandt misnoeght, heeft alle de Officieren ende Matrosen, van die Natie in synen dienst te Waeter geweest, gelicentieert, alvooren deselve betaeldt synde.

Wy komen nu omtrent de klocke half seven, van de laetste Conferentie, gehouden tusschen de Commissarisen van beyde de Koningen, waer van den uytslagh soodaenigh is geweest, dat de Deenschen hebben gepersisteert by haer uytgebraghte declaratie, ende de Sweden verklaeren, dat deselve Heer ende Koningh in geenderleye maniere was geresolveert te tracteren, veel min te sluyten op den voet van het geconvenieerde in 's Gravenhaege. Wy hebben daerop de ordres gegeven aen de Heeren Vice-Admiraelen, sulcks wy tot voldoeninge van haer Hoogh Mogende

de serieuse intentie hebben bevonden te behooren. Waer mede nae myne seer gedienstelycke gebiedenisse in U Ed. goede gratien; blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 6. September 1659.

P. S.

Ick bidde dat U Ed. deese nae lecture gelieft te mesnageren, synde geschreven *more solito* met wat haest.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 6. September 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Wel-Ed. is geweest van den 30. Augusty, sedert welcken tydt van hier geen Post is afgegaen, ende syn my te weten op den tweeden September wel toegekomen, die van U Wel-Ed. in dato den 22. ende 25. Augusty, dienende op de laetste kortelyck tot antwoordt, dat ons de civiliteyt van by copye van de Ministers te communiceren de brieven, dewelke aen derselver Heeren Principaelen werden afgesonden, nooit is wedervaren, sullende des gelast werdende daer toe voor het toekomende instantie doen; de dagh van het overgeven van Naskouw, is geweest de vyf of sesëntwintigste July, immers voor dato, dat de Vloote met intentie om het selve te secoureren van hier vertrock, het verlies van de Eylanden werdt alhier sonderlinge geimputeert, dat haer Hoogh Mogende Vloote van October, te lang getardeert heeft in Zee te komen, in het Voorjaer.

In myn voorgaende van den 2. Augusty, notificeerde ick U Ed. wat ampele verklaeringe by desen Koning gedaen was, nopende dessels inclinatie tot den Vreede, ende den weg van die te bekomen op 't kortste, stellende naementlyk syn interessen tot arbitragie van de Mediateurs: ende hoewel daer op door den Koningh van Sweden gevolgt was, de bejegeninge haer Hoogh Mogende ende Ed. Groot Mogende bekent gemaekt, den 30 Augusty, ende ick vertrouwt hadde, dat dit genoeg was om den Koningh van Sweden voor Refusant te verklaeren, soo heeft eghter het selve van de Heeren Engelschen ende eeni-

eenige Heeren uyt de onse niet geobtineert konnen werden, maer is daer op geinsisteert, omme de saecke te brengen tot eene Onderhandelinge door Commissarisen ten wedersyden, waer toe door *Montagu* geappliceert, ende seer geurgeert wierde, het gecontineerde in het tweede Artikel van de Conventie in dato den 24. July, ende oock het eerste van den 21. May, ende hoewel het selve door welgemelde 't hardtste gedrongen was, niet te min synde ten dien fine ingesteldt een schriftelycke Acte, om hooghstgemelden Koningh als te compelleren, geteeckent eerst by ons, ende daer nae by *Sidney* en *Honywood*, wierde egter deselve Onderteekeningh gedifficulteert by syn Ed., sulcks dat die daer over oock ingehouden wierdt, gevende des niettegenstaende genoegsaem te kennen, dat syne Ed. sonder te komen tot die forme van Onderhandelinge soude difficulteren de verklaeringe te doen tegens Sweden. Dit gepasseert synde Saturdagh voorleden omtrent ten tien uuren, ende my gealtereert vindende, sogte op de instantie van de Heeren myne Colleguen, nogh die voormiddagh te spreecken, met den Heer Rycks-Hofmeester, dewelcke ick eyndelyck ten Hove vindende, representeerde syne Ed. hoe dat by vorder refuys van het consenteren, ende versogte Commissarisen, voorsien met behoorlycke Pouvoirs tot Onderhandelinge tusschen de Mediateurs swaerigheydt stonde te vallen op de bewuste verklaeringe, nopende de recusatie, syne Ed. antwoordde my, het is onmogelyk soo lange den Koning van Sweden sig ten minste niet verklaerd heeft op de materie, wy worden hier door te bot van onse Geallieerden afgetrocken, sonder de weten wat wy van den Vreede te verwagten hebben, ende belangende de swaerigheyt over de verklaeringe wie Refusant is, seyde syn Ed. vorders, syne Majesteyt sal verklaeren te amplecteren alle het geamplecteerde in 's Gravenhaege *in omnibus & per omnia*, versoeckende daer van naeder rapport te willen doen: niettemin de Heeren Engelschen ende eenige Heeren myne Colleguen hebbende daerop geinsisteert, ende is men het te bove gekomen des Maendaghs naemiddaghs, in een Audientie ten dien fine by ons gesaementlyck versoght, alwaer by hooghstgemelde syne Majesteyt in het expedieren van de voorsz. Pouvoirs geconsenteert wierdt eer wy van daer scheydden, ook onaengesien syne Majesteyt de voorsz. Verklaeringe, noopende het geconvenieerde in den Haege gedaen hadde, eerst wel eenige limitatien: te weten *urgentibus Mediatoribus & pro necessitate temporis*, dogh eghter naederhandt suyver ende absolutelyck: Ick kan wel sien, dat het hert is voor een Koningh victorieus ende couragieus synde, het selve insgelycks te doen, ende sulcks, dat door circumstantien aen de saeke een andere swier behoorde gegeven te werden, maer vreese, dat dese nieuwe Handelinge alleenlyck dienen sal tot longueurs, ende hoewel die niet mogte devieeren van het gecontineerde in het voorsz. tweede Artikel, van het geconvenieerde van den 24. July, beswaert my, dat onse vyftien daegen verstreecken syn geweest Dingsdagh voorleden: Dogh om iets te konnen exciteren of ondernemen, hebben wy geen maght gehadt, alsoo ons uyt de Vloote van May, maer ses of sevenentwintigh Schepen toegekomen syn gisteren tegens den avondt onder den Vice-Admirael *de Ruyter* ende *Jan Evertsen*, ende van de vier Branders maer twee,

hebbende de Heer Admirael goedtgevonden, de andere Scheepen ende twee Branders, te houden by syn Hoog Ed.

Voor my ick stelle het succes van Vreede, als disperaet, ende ben ook seer bekommert, of de effecten van de Vlooten van considerabile naedruck sullen syn, alsoo de Sweedtsche Schepen voor Landtskroon gelegen hebbende, binnen syn gekort, het sal veel syn soo dese Stadt in postuur gebraght kan werden, om de Winter uyt te houden, waer toe Vivres, Geldt ende Brandthoudt van nooden is; het soude my verwonderen byaldien daer als nu niet aengebraght wierdt, alsoo de Zee open ende winst te doen is; ende meyn ick met permissie, dat de bewaeringe van een Stadt soo langh ende met soo swaere kosten geconserveert, wel opweeght een halve reductie, aengesien soo U Wel-Ed. ten vollen weet daer aen dependeert het geheele Koninghryck.

Ick vreese, dat het vertreck van de Engelsche Vloote onder 't voorgeven van defect van Vivres een ander oorsaeck heeft, te weten, om met Sweden niet te breecken, ende die Vaert alleen in te houden, het welck wel naeder geëxploreert sal konnen werden, in cas daer van gemaeckt wierde een Artikel van conventie. Ende blyven hier mede nae ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Diener,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 6. September 1659.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 19. Sept. 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. Missive van den 6. deser loopende maendt, is my nae 't afgaen van myne jongste, van den 12. daer aenvolgende wel ter handen gekomen; ende vinde ick my daer door verplight U Ed. by desen ten hooghsten te bedancken, voor de omstandige ende confidente communicatie der saeken daerinne vervat, biddende om de continuatie van dien.

Het subiet vertreck van de Engelsche Vloote van daer, heeft ons alhier ten hooghsten ontstight, ende is daer over den 17. deser by haer Hoog Mog. genomen de * Resolutie copyelyk hier nevensgaende; ondertusschen hebben wy alhier

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 125. in Quarto.

alhier uyt Engelandt ontfangen, dienaengaende advertentie in den brief van den Heer Ambassadeur *Nieupoort*, daer van copye hier nevens gaet, breeder geëxpresseert, ende werdt ons by een Correspondent uyt London van den 12. deser naeder geadverteert, dat het Parlement ten selven daege den Raedt van Staete geauthoriseert hadde, om weder derwaerdts te senden soodaenigh gedeelte van de voorsz. Vloote, als de gemelde Raedt dienstigh aghten soude, ende dat men tot Westmunster van den Heer Admirael *Montagu* seer quaelyck voldaen was, wat daer op naeder sal komen te volgen, sal U Ed. ontwyffelyck haest uyt Engelandt directelyck vernemen, ende sal ick eghter in geen gebreecke blyven, U Ed. te syner tydt mede te deelen, 't gunt dienaengaende te onser kennisse komen sal.

De advertentie van het voorsz. subiet vertreck van de Engelsche Vloote van daer, heeft alhier ook nieuwe deliberatien veroorsaekt, over de executie van haer Hoog Mog, Resolutie, in dato den 12. deser, noopende het renvoyeren van een gedeelte van wedersydts Vlooten genoomen, ende is den uytslagh van de voorschreve deliberatie ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mog., soodaenigh geweest, als U Ed. uyt derselver bygaende Resolutie van gisteren sal gelieven af te nemen, daer op, alsmede op 't expresseren van de Hoofdt-Officieren, die mede herwaerdts souden keeren, ick sal traghten ter Generaliteyt soo haest mogelyk Resolutie uyt te wercken, ende U Ed. te doen toesenden.

Wy willen hoopen ende vertrouwen vastelyck, dat immers de Koningh van Denemarcken soo veel sal besorgen, dat de Stadt van Coppenhaege met behoorlyke provisie van alles voor den aenstaenden Winter werde versien, ende dat men eenmael eyndelyk aldaer Magazynen sal formeren: Ondertusschen hebben haer Ed. Groot Mog. op gisteren mede genomen de bygaende * Resolutie, tot het presteren van Convooy op 't Oosten, principaelyk met intentie, om den toevoer op Coppenhaege daer mede te faciliteren; dogh wat effecten daer op sullen komen te volgen, is onteeker.

Wy hadden wel verwaght, dat volgens de teneur van de naedere conventie van den 4. Augusty, de Koningh van Sweden nae 't expireren van de bewuste 14. daegen by de Ministers van de drie Staeten, immers by die van Engelandt ende van haer Hoog Mog., *ilico* formeelyck voor Refusant verklaerdt soude syn geweest; ende voorwaer ingevalle by de Heeren Engelschen daerinne difficulteyt sy gemaekt, is het selve mede een Manifeste contraventie van den 4. Augusty; Wy sien dan met de eerst aenkomende brieven de voorschreve formeele Verklaeringe te gemoet; Waer mede dese afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 19. September 1659.

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 126. in Quarto.

Aen den Heer Ambass. VAN DEN HONERT, den 19. September 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

OP den 15. der voorleden maendt, hebbe ick U Ed. geadviseert, wat nae dessels vertreck alhier van consideratie voorgevallen ende geresolveert was, naederhandt komt my wel ter handen, U Edts. Missive van den 25. daer aenvolgende, daer op ick wel gaerne gesien hadde, dat U Edts. inclinatie sonder ondienst van den Staet hadde moogen werden ingevolgt, maer U Edts. verblyf aldaer, is by een ieder nogh noodtsaekelyck geoordeeldt, sulcks dat op U Edts. Missive aen de Regeringe nogh geene andere Resolutie uytgewerckt heeft konnen werden, als die geene die onder No. 1. copyelyck hier nevensgaet.

Sedert de voorsz. myne Missive, hebben haer Hoog Mog. op den 5. deser gearresteert, de * rescriptie op de Missive van den Koningh van Denemarcken, in dato den 31. July laetstleden *stilo loci*, onder No. 2. by copye hier nevensgevoeght.

Maer dat uyt de ingekomen Missiven van de Heeren Extraordinaris Gedeputeerden aen de Koningen van Sweden ende Denemarcken bespeurt hebben, dat met reden stonde te bedugten, dat de Vreede aldaer, vermidts het refus van den Koningh van Sweden, binnen den geprefigeerden tydt niet en soude getroffen worden, hebben haer Ed. Groot Mog. beginnen te delibereren, wat *in eum eventum* soude te doen staen, ende is † daer op den 6. deser by haer Ed. Groot Mog., ende op den 12. daer aenvolgende by haer Hoog Mog. provisioneelyk geresolveert, 't gunt U Ed. uyt 't Extract onder No. 3. hier nevensgaende, sal gelieven af te mercken.

Op de revocatie van eenige Schepen van beyde de Vlooten, hebben haer Ed. Groot Mog. op de ernstige instantien by den Heer Commissaris *Downingh*, dienthalven gedaen, genomen de ‡ Resolutie onder No. 4. copyelyk hier bygaende, ende is vervolgens tusschen den gemelden Heer *Downingh* ter eenre, ende Commissarissen van haer Hoog Mog. ten andere syde, op 't selve subject aengegaen ende gesllooten het § accoordt onder No. 5. hier nevens gevoeght; dogh is ons des niet tegenstaende op den 15. deser, met de Oostersche brieven onder anderen niet sonder verwonderinge, toegekomen de tydinge van 't vertreck van de Engelsche Vloote uyt den Orisondt, tegens de instantien ende formatien op de bewuste conventien, midtsgaeders de meer als billycke ende genoeghsaem te verre gaende presentatie van de gemelde Heeren Extraordinaris Gedeputeerden van desen Staet daer jegens gedaen; ende is daer over den 17. daer aenvolgende, by haer Ho. Mog. genoomen de ⊥ Resolutie, onder No. 6. copyelyck hier nevensgaende.

Onder-

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 111. in Quarto. † *Ibidem*, pag. 116. ‡ *Ibid.* pag. 119. § *Aitzema* IV. Deel, pag. 418. in Folio. ⊥ *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 125. in Quarto.

Ondertusschen hebben wy uyt Engelandt dienaengaende ontfangen, de advertentie in den brief van den Heer Ambassadeur *Nieupoort*, daer van copye hier nevensgaet, breeder geëxpresseert, ende werdt ons by een Correspondent uyt London van den 12. deser naeder geadverteert, dat het Parlement ten selven daege den Raedt van Staete geauthoriseert hadde, om weder derwaerdts te senden soodaenigh gedeelte van de voorsz. Vloote, als de gemelde Raedt dienstigh aghten soude, ende dat men tot Westmunster van den Heer Admirael *Montagu* seer qualyck voldaen was, wat daer op naeder sal komen te volgen, sal ick in geen gebreecke blyven U Ed. te syner tydt mede te deelen.

De advertentie van 't voorsz. subiet vertreck van de Engelsche Vloote van daer, heeft alhier ook nieuwe deliberatien veroorsaekt, over de executie van haer Hoog Mog. Resolutie, in dato den 12. deser, nopende het renvoyeren van een gedeelte van wedersydts Vlooten genoomen, ende is den uytslagh van de voorsz. deliberatie ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mog. soodaenigh geweest, als deselve uyt derselver bygaende Resolutie van gisteren, sal gelieven af te nemen. Waer mede dese afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 19. September 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 10. September 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest in dato den 6. deser, geschreven met myn eygene handt, dogh naederhandt op 't goedtvinden van de Heeren myne Colleguen geconverteert voor een gedeelte in een Missive van ons gesaementlyck aen den Heer Griffier *Ruysch*, ende van den Heer *Vogelsangh* ende my aen U Ed.; sedert ontfange ick U Edts. Missiven in datoos den 29. Augusty ende den eersten deses, uyt de laetste van dewelcke ick verstae, dat sedert den onsen van den vyfden der voorleden maendt aen de Hooge Regeringe, geen brieven ter handen gekomen syn dan die van den 23. daer aen volgende daer wy noghtans niet hebben naegelaeten met alle de posten haer Ho. Mog. te schryven, ende particulierlyck aen U Ed. ick wil ook vertrouwen, dat deselve onse brieven voor de receptie deser wel bestelt sullen syn ende of buyten vermoeden die alsnogh vermist wierden, hebben wy dese duplicata doen schryven, ende sal ick voor het toekomende niet naelaeten te besorgen dat successivelyck van onse laetst voorgaende brieven met de volgende post duplicaten afgesonden worden, 't welck ick eghter bidde, dat U Ed. niet en gelieve quaelyck te duyden, dat by dese niet en geschiede door dien de

de tydt niet toelaet, dat vier copyen gemaeckt souden worden van drie distincte Missiven, ende een groot getal van bylaegen te saemen maeckende een groot volumen.

Dat U Ed. niet mishaeght heeft myne advertentie van den geseyden 23. Augusty is my ten hooghsten aengenaem geweest, ick waere doenmaels van voornemens U Ed. volkomen ende omstandiglyke informatie van alles te geven, maer vermidts ick ten selven tyde meer dan ordinaris geoccupeert was ende de tydt seer kort was, hebbe ick my in dien deele niet konnen voldoen, sal seer gaern dewyle U Ed. gelieft te oordeelen 't selve dienstigh te wesen van tydt tot tydt daer in continueren; nopende het punct van de bewuste vier mael honderdt-duysendt guldens, hebben wy alle mogelycke devoiren aengewent ende doorgaens van opinie geweest, dat by succes van den Vreede dienaengaende geen groote swaerigheyt bevonden soude worden, eghter hebben de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen doorgaens geseght dienaengaende van wegen die Republyck niet gelast te syn, om 't selve positive, necessair ende als eene conditie *sine quâ non* te urgeren. Ick vinde ook het selve in seer flauwe termen gecoucheert te syn by 't geconvenieerde van den 24. July *quibus libertas non tollatur agendi apud Regem Sueciæ*, ende daer van geen mentie gemaeckt in dato van den 4. Augusty daer by een favorable interpretatie.

Wy hebben nae apparentie van gemelde geconvenieerde van den 24. July, ende haer Ho. Mog. serieuse ordres ons behandight op den 4. Augusty geinsisteert ten eynde de bewuste 15. daegen souden haeren aenvanck nemen, maer door dien de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen daer toe niet en waeren te disponeren voor ende aleer deselve haere propositie respectivelyck hadden gedaen aen beyde de Koningen, waer van die aen den Koningh van Sweden tot Fredericksburgh is geschiedt op den 11. ende die van den Koningh van Denemarcken op den 13. daeraenvolgende soo hebben wy den aenvanck van dien niet konnen stellen voor den 19. derselver maendt, egter naederhandt geretrocedeert op den 18. daer bevorens. Maer al waer het schoon sulcks dat goedtgevonden waere, dat de geseyde vyftien daegen van het eerste moment ingangh souden genomen hebben, soo soude eghter met eenigh naedruck niet tegens den refusant hebben konnen geageert worden, door dien de Heer Lieutenant-Admirael met de geheele Vloote tot op den 4. deser onder het Eylandt Femeren heeft blyven leggen, in voornemens soo ick bedught was, omme met deselve in 't geheel eenige Koopvaerdyschepen te gaen convoyeren ende den Heer Vice-Admirael *de Ruyter* buyten verwaghten ende tegens iterative serieuse aenschryvinge hier niet aengekomen is voor den 5. des avondts, dat alleen met 23. Schepen, synde de resterende van de Schepen onder dessels conduite herwaerts in May laetstleden aengekomen behouden by gemelden Heer Lieutenant-Admirael tot merckelycken ondienst, insonderheyt daer het saisoen van 't jaer soo verre is geadvanceert, ende myns oordeels directelyck tegens haer Ho. Mog. intentie, dewelcke ick niet wil vertrouwen, dat voor haer principaele ooghmerck hebben gehadt, soo kostelycke extraordinaris equipagie te laeten gebruycken in soodaenige constitutie van saeken ende tyden, tot convoy van Koopvaerders, insonderheyt van soodaenigen, voor dewelcke

welcke een vrye ende onbekommerde passagie was geprocureert, ende by haer Ho. Mog. de noodige voorsorge gesteldt tot desselfs Escorte.

Ick ben van den beginne dat wy hier gekomen syn van opinie geweest, dat de meeste difficulteyt van den Vreede aen te gaen op den voet van 't geconvenieerde in 's Gravenhaege soude wesen aen de syde van Sweden, van welck myn sentiment ick particulierlyck aen U Ed. al kennisse hebbe gegeven by myne Missive in dato den 24. Juny, seggende onder anderen by den Koningh van Sweden hoogh voorgegeven te werden van desselfs volvaerdige genegentheyt, *sed tantum ut Dani recusatæ pacis odio gravarentur*. Wy hebben tot dien eynde kraghtiglyck gelaboreert, dat Denemarcken gedisponeert mogte werden omme sigh te verklaeren den Vreede te willen sluyten ter intentie van de drie Staeten, *atque utinam mens non læva fuisset*, nu is het saisoen soo verre verloopen, ende wel light manquement van alles.

De Koningh van Sweden steldt sigh seer vreemdt aen, heeft aen den Heer Ambassadeur van Vrankryck verklaerdt, dat hy liever syn selven met een Ponjaert het hardt wilde afsteecken, als soodaenigen Vreede aen te gaen, ende naederhandt aen desselfs Secretaris liever in honderdt-duysendt stucken gekapt, dan Wetten te ontfangen van die geenen, dewelcke niet anders hebben gestudeert, dan omme hem tot Refusant te stellen, tegenwoordigh voorgevende, dat hy altydt wel genegen is geweest tot het geconvenieerde van den 21. May, maer dat van den 24. July ende 4. Augusty, beyde onverdraeghlyck te wesen. Ick ben bedught, dat die geenen die nevens haer Hoog Mog. Ministers verobligeert syn te concurreren, hier omtrent den Koningh van Sweden quaede officien doen, ende elders van onse conduiten de beste impressien niet en geven, ende om alle sinistre operatien soo veel my moogelyck is voor te komen, soude ik wel light met ieder post aen den Heer Resident *de Groot* een Latyns briefjen schryven, omme gecommuniceert te worden aen den Heer Ambassadeur *du Thou*, onder Cachet volant aen U Ed. geaddresseert, ofte soo U Ed. sulcks raedtsaemer oordeelde, directelyck aen U Ed. selfs.

Geseyde Heer Secretaris *Bierman*, is my op heden komen aenseggen, verstaen te hebben uyt monde van den Koningh van Sweden, dat deselve niet gemeynt was syn Commissarissen te laeten komen in Conferentie met die van Denemarcken, ten sy de plaetse van byeenkomste worde verandert, ende genomen tot Croonenburgh ofte Rodtschildt, ter contrarie heeft de Koningh van Denemarcken ons laeten aenseggen, niet goedt te vinden de Negotiatie te vervolgen, ten sy de Koningh van Sweden sigh verklaere op de vyf overgeleverde puncten, mitsgaeders op het geconvenieerde in 's Gravenhage, ende nopende de veranderinge van de plaetse in geenen deele te konnen toestaen.

Wy syn desen naemiddagh ter audientie geweest by syne Majesteyt ende ernstelyck versoght ten eynde deselve soude gelieven goedt te vinden, dat tot de twee Heeren Commissarisen nogh een derde moghte werden geadjungeert ende naementlyck de Heer Rycks-Hofmeester, dogh is 't selve by syne Majesteyt absolutelyck gedifficulteert, seggende daer toe te hebben seer gewightige redenen, dewelcke hy eghter niet soude seggen.

Wy sullen middelerwyle niet naelaeten kraghtiglyck hier te ageren, ende sien

sien van wat operatie de compulsoriale middelen sullen wesen, ick ben bedught dat in de executie wel light meerder swaerigheyt sigh sal openbaeren als men sigh imagineert.

Ick hope, dat haer Hoog Mog. voor den dienst sullen goedtvinden, dat by ende nevens het renvoy van een gedeelte van de Vlooten een ofte meerder Heeren overkomen 't welck myns oordeels absolutelyck nootsaeckelyck is, omme van alles pertinente informatie te geeven, aen wien in soodaenigen gevalle haer Ho. Mog. dat geluck sullen gelieven toe te staen is onseecker, ende sal my indifferent wesen *utcunque ceciderit*, *partes pro virili tuebor*.

Men sal ongetwyffelt aldaer ten hooghsten onsteldt wesen over het vertreck van de heele Engelsche Vloote, wy hebben getraght deselve hier op te houden, ende meyne met volkomen seekerheyt te konnen seggen, dat het selve is geschiedt in weerwil van de Heeren *Sidney* ende *Honywood*, ende tegens hoge protestatie van den eersten heeft by Missive aen den Heer *Honywood* soo syn vertreck geexcuseert, als mede versoght, dat de contestatien met gemelden Heer *Sidney* ten besten moghten worden vergeten, het present aen gemelden Heer Generael by den Koningh van Sweden gepresenteert, wordt geseyt by hem niet aengenomen te syn.

In den Kryghsraedt by den Koningh gehouden, is eenigh secreet desseyn gearresteert, waer toe de nodige behoeften worden geprepareert, men heeft ons versoght omme vyf en twintigh duysendt guldens te fourneren maer hebben daer toe niet derven resolveren. Waer mede nae myne seer gedienstelyke gebiedenisse in U Ed. goede gratie, blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende
geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Elseneur den 10. September 1659.

P. S.

Nae myn interieur sentiment meyne ick dat de Koningh van Sweden genegen is tot den Vreede, dat syn eenighste swaerigheyt is het punct van de evacuatie van syn Troupen 't welck hy tegenwoordigh pallieert met het pretext van honneur &c. dat aen de andere syde Denemarcken niet minder sockt als den Vreede, synde *nisi fallor*, haer innerlyck oogmerck omme den Oorlogh te continueren op de kosten van haer Ho. Mog. ende door deselve niet alleen behooren te recupereren . . . . . . maer alle 't gunt by 't Tractaet van Bromsebro selfs afgetreden is.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 13. September 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste is geweest in dato den 10. deser 't sedert ontfange ick U Edts. van den 5. daer bevorens, soo datelyck wederkomende van haer Ho. Mog. Vloote onder den Vice-Admirael *de Ruyter*, ende alsoo de Post seer presseert, bidde ick dat U Ed. my gelieve ten goede te houden dat ick U Ed. ende my niet en kan tegenwoordigh voldoen, sal met Godes hulpe 't defect met den naesten suppleren; het sommier van mynen brief soude geweest syn conform 't gunt ick by myn voorige geschreven hebbe, dat Sweden wel light meeder genegen is tot den Vreede als Denemarcken ende dat de compulsoriale middelen tegens Sweden niet en sullen syn van soodaenigen klem ende operatie als men gemeent heeft, dat men bedagt sal moeten wesen op Vivres voor de Vloote, Militie, Stadt &c. waer over ick omstandighlyck met de naeste sal adviseren, blyvende middelerwyle nae myn seer gediensteIycke gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 13. September 1659.

P. S.

Ick hebbe nevens de Heeren *de Hubert* ende *van Haeren* goedtgevonden ons te begeven nae de Vloote, omme by monde ordre te geven op eenige swaerigheden ons gemoveert, by de Heeren Vice-Admiraelen, mitsgaeders omme te voldoen aen het versoeck uyt den naeme van den Koningh gedaen omme te hebben vier Schepen van Oorlogh, eenige Booten, Matrosen, ten eynde de traege deliberatien alhier nogh door eenigh toeval van de onsen niet geretardeerdt wierden, waeren van meyninge gisteren avondt wederom hier te syn, maer vermidts contrarie windt syn een etmael laeter aengekomen.

Aen den Heer G. van Slingelandt, den 22. September 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

VAn de receptie van U Edts. Missive van den tiende hebbe ick deselve geadverteert by myne jongste van den negentiende deser, 't sedert komt my huyden nogh ter handen U Edts. Missive van den dertiende, daer op ick moet repeteren dat ick niet sonder verwonderinge als nogh remarquere het defect van declinatoir van de Ministers van de drie Staeten ten minsten van die van Engelandt ende van haer Hoogh Mogende daer by de Koningh van Sweden refusant werdt gedeclareert; 't welck wy dan alhier nogh al te gemoet sien, mitsgaeders eenige goede tydinge van de eene of de andere vigoureuse actie tegens Sweden in 't werk gesteldt; indien men *illico* eenige Brandenburghsche Volckeren (of immers onder den naem van Brandenburghsche) volgens haer Hoogh Mogende Resolutie van den twaelfden deses, konde doen overkomen, het soude myns oordeels van considerabele naedruck konnen wesen, ende alhier merckelyck contentement toebrengen, ick meyne ook, dat U Ed. daeromtrent wel wat resolut mogen procederen, alwaer 't saecke dat de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen daer toe gelyck wel eenighsints te bedughten is, nogh ongelast moghten wesen; immers sullen sy ten minsten verobligeert wesen sulcks met goede oogen aen te sien, te meer vermits haere Vloote nae huys verseyldt is, ende dat mitsdien 't compulsoir, 't welck door de voorschreve Vloote, volgens het geconvenieerde, moeste bekraghtight worden, tegenwoordigh deficierende, het selve door alle andere mogelycke wegen sal dienen te werden gesuppleert.

De Resolutie van haer Ed. Groot Mogende nopende het herwaerts senden van eenige Schepen van 's Landts Vloote is huyden ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mogende geampleceert, ende sal deselve U Ed. hier benevens met nogh eene andere raeckende de Vice-Admiraelen *Jan Evertsz* ende *Egbert Meeuwsz Kortenaer* ter handen komen; Op het herwaerdts senden van den voornoemden *Johan Evertsz* daer toe haer Ed. Groot Mogende Resolutie mede tendeerde, heeft midts defect van last van de Heeren Gedeputeerden van Zeelandt niet positivelyck geconcludeerdt konnen worden, maer is 't selve gelaeten aen Uwer Ed. goedtduncken, dogh nae ick geinformeert werde, sal de voornoemde Vice-Admirael *Johan Evertsz* by vertreck van den Heer Lieutenant-Admirael selfs mede genegen wesen herwaerts te komen.

Indien U Ed. volgende den innehoude van dessels Missive van den tienden deser, somwylen een briefjen aen den Heer Resident *de Groot* addresseerende in myn pacquet gelieft in te sluyten, ick sal het selve seer gaerne aenstonts nae de receptie aen syn Ed. bestellen. Ende hier by voor dese reyse niets van consideratie te voegen hebbende, sal ick U Ed. noghmaels

maels het employ van alle mogelycke vigeur tegens den Koningh van Sweden gerecommandeert laeten, ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 22. September 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. de Witt, Coppenhaege den 10. September 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

HOewel ick tegenwoordigh my wel soude mogen reposeren op de voorsorge van den Heer *Slingelandt*, sal ick eghter myne consideratien daer byvoegen: dat myns oordeels Sweden de Vreede niet soeckt, waer toe ick dese redenen hebbe, eerstelyck dat de Gedeputeerden van haer Hoog Mog. doorgaens syn gerefuseert als Mediateurs, het is waer, dat wy op de byeenkomsten mede compareren, maer wordt by my dat opgenomen, om door dat uyterlycke de wereldt te bedriegen, aengesien het Sauf-conduit van Denemarcken, houdende in formeele termen, dat de onderhandelinge soude moeten geschieden door de Mediateurs van de drie Staeten, het selve te *appetite* van Sweden geroyeert heeft moeten werden, sulcks dat simpelyck gestelt is ten overstaen van de Mediateurs, ende dat alleen uyt reflexie op ons; ten tweeden, dat op de eerste byeenkomste van Sweden aenstonts versoght wierdt om met de Heeren Deensche Commissarisen te komen in een separaet gesprek, 't welk geschiedt synde proponeerden de Heeren Sweden, dat de handelplaets soude mogen werden verandert, ten tweeden dat men de handelinge soude doen sonder Mediateurs, immers ten waere in cas van dispariteyt, 't welck gerefuseert werdende van de syde van Denemarcken, heeft men gepretendeert het geheele Tractaet van Rodtschil van het begin aen te herlesen, met intentie om op ieder Artikel nieuwe remarques by consideratien te maecken, 't welck waer heen te gaen stonde U Wel-Ed. lightelyck afmeten kan. Ick hebbe by de Heeren Engelschen veel instantien gedaen, ten eynde de Heeren Sweden geinduceert moghten worden, omme by aldien deselve op 't voorsz. Tractaet, ofte eenige Artikelen van dien, naeder bedenckingen hadden, het den selven geliefsden die over te geven in geschrifte, op dat men kortelyck soude mogen sien wat het was; maer het selve gepresenteert synde, is mede gedeclineert geworden, ende houden haer de Heeren Sweden soo vreemt van het geconvenieerde in den Haege, al eens of het waere een donderslagh, vorders in discours gekomen synde nopende het geconvenieerde tot Elbingh, ende de puncten van Illucidatien: ende de Heer *Rosenboen* seggende, dat daer in souden

den syn puncten, die of niet practicabel waeren, of immers souden streecken tot swaer naedeel van de Sweedtsche Commercie, hebbe ick geantwoordt ende discours gewyse gerepresenteert, dat in cas het syne Majesteyt van Sweden aengenaem moghte syn, ook by haer Ho. Mog. die instantie soude doen, om als derselver Minister tot Stockholm over te gaen voor een tydt, ten eynde, om op de voorvallende swaerigheden het ooge te laeten gaen en opsight te hebben, mitsgaeders nae myn vermogen te procureren, het ondoenlycke geredresseert wierde, dan wierde niet anders beantwoordt dan met een vrolyck aengesight.

Hoedaenigh het hier met de finantie gestelt is sal U Ed. daer uyt konnen afnemen, dat ons in 't particulier gisteren geverght is een leeninge van vyfentwintighduysendt gulden tot preparatie van vaertuygh tot transport, onder des geloof ick, dat over dit subject oock gehandelt wordt met die van Hamburgh.

Het waere te wenschen, dat hier opgereght konde worden een Magazin van Vivres.

Ick hebbe heden wel ontfangen die van U Wel-Ed. in dato den eersten deser, ende is myne laetste aen U Wel-Ed. in 't particulier geweest van den 7. dito. Soo 't nodigh is sullen de duplicata van den 20. Augusty volgen met de naeste, dogh hope dat de post nogh wel overgekomen sal syn. Blyvende nae myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 10. September 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 13. September 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne laetst voorige aen U Wel-Ed., is geweest van dato den 10. deser, ende kome ick op huyden te ontfangen die van U Wel-Ed. in dato den 5. September, daer ick door het P. S. met aengenaemheydt sie, dat die van den 16., 20. ende 27. alle nogh te reghte syn gekomen, ende oordeele dat tot

tot antwoorde van dese U Wel-Ed. laetste, kan dienen het gecontineerde van de myne van den sevenden.

Het geene ick U Wel-Ed. voor desen tot meermaelen gerepresenteert hebbe aengaende de Vivres, werdt des te considerabelder, om dat tot myn groote verwonderinge, met de vier Schepen onder *Cornelis Evertsen*, niet een eenig Coopvaerdyescheepjen van Lubeck is gekomen, gedestineert herwaerdts, niet tegenstaende de Heer Rycks-Hofmeester my voor desen verklaerdt heeft, dat de onlusten met die Regeringe geappaiseert waeren. Ende aen de andere syde valdt het soo merckelycke gedeelte van de behoeftige Vloote op deese Stadt aen, en treckt alles wegh wat los is. Vindende dienvolgens my geparst, de Regeringe door U Wel-Ed. in bedencken te geven, of het niet dienstigh waer, dat tot Lubeck door haer Hoogh Mogende hoe eer hoe liever een Commissaris aengesteldt wierde, om spoedigh te procureren ende gereedt te maecken, 't geene hem soo door haer Hoog Mogende als van hier genotificeert ende geadviseert soude werden, alsoo men van derwaerdts eerder gediendt sal konnen syn, sonder noghtans daer door retardement te geven, aen de voorsorge die men te verwaghten heeft uyt het Vaederlandt.

De onderhandelinge met die van Hamburgh, in myne voorige gemeldt, reflecteert op de Landen van Altena ende het Graefschap Pinnenbergh, dogh gaet de inclinatie van deese syde, niet verder dan tot oppignoratie, maer die van Hamburgh tot koop presserende, eghter dat het fournissement van de penningen soude moeten syn op termynen, ende die vry langh, onder des soo syne Majesteyt ooyt om penningen genoodtsaeckt is geweest, is het tegenwoordigh, ende seyde my gisteren de Heer Rycks-Hofmeester, die nu medelyden met ons heeft, moet het doen om dat wy het van noode hebben: des niet tegenstaende bespeur ick, dat de oppignoratie van Gluckstadt hier mede verflaeuwt is, 't sy door iets geprocedeert van de syde van de Engelschen, 't sy door dehortatie van de Gecommitteerdens van Hamburgh, eghter sprack syn Ed. my van een andere oppignoratie van de Marsch-Landen op de Elve, dewelcke syn Ed. seer recommandeerde, maer my onbekent syn.

Vorders met syn Ed. gediscoureert hebbende, nopende 't verblyf van de Militie, meynde syn Ed. dat tot defensie in dese plaetse drieduysendt Man genoeg souden syn, met versoeck, dat de vordere gedevoceert werdende, syne Majesteyt daer tegens soude mogen genieten een subsidie in geldt: ick representere dit als een voorslagh, waerop de Regeringe nader haer gedaghten kan laeten gaen.

Het is onmogelyk geweest om voor te komen, dat de Sweedtsche Schepen haer niet in Landts-Kroon geretireert souden hebben, want behalven het geschiedt is niet alleen lange voor den tydt van vyftien daegen, ende sulks dat de Koningh het onweer wel heeft konnen sien opkomen, soo lagh boven dien oock toen ter tydt eerst de geheele Engelsche Vloote, ende naederhandt een groot gedeelte van dien niet verre van die Stadt, ende soo ick nu by experientie bevonden hebbe, houde ick G, 80, 79, 71, 76, 55, 55, 67, T, 73,

 71,

71, 72, 66, 60, 54, 89, 72, 52, 56, 66, 59, 23, 42, 56, 20, 60, 74, 67, 23, 56, 24, 43, 88, 80, 23, 33, 43, 56, 50, 76, 55, 67. Blyvende nae myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 13. September 1659.

P. S.

Onder 't geene ick voor desen geschreven hebbe van Koorn, werdt niet begrepen Mout, en soo het ander kan strecken, sal het in allen gevalle A 78, 82, 62, 72, 74, 71, 82, 58, 76. syn.

Ten waere door eenige directie soude in plaetse van de Missiven by syne Majesteyt aen U Wel-Ed. afgesonden met de voorgaende post door instigatie van eenige, dog my onbekent, soo die gehoor hadden konnen vinden 77, 71, 86, 50, 59, 62, 48, 89, 62, 56, 62, 58, 63, 48, 47, 66, 78, 71, 70, 62, 80, 86, 87, 84, 62, 81, 56, 66, 62, 60, 72, geweest syn aen de Regeringe, dogh de wysheydt van de Rycks-Hofmeester heeft wel konnen afmeten, dat sulcks soude konnen redundeeren tot blame van de Regeringe selfs, ende deede my de eer van te seggen, *ick weet wat een Minister is, want ken het selfs.*

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 22. September 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

HUyden komt my wel ter handen U. Edts. Missive van den 13. deser, ende sulcks nae het afgaen van myne jonghste van den 19. daer aenvolgende; de passagien daerinne influerende waerop in de deliberatien van de Regeringe reflectie dient te werden gemaeckt, sal ick op morgen aen haer Ed. Groot Mog. communiceren, ende nae myn uyterste vermogen laboreren, om daerop de vereyschte Resolutie uyt te wercken.

Van de Missive van den Koningh van Denemarcken, die U Ed. in 't eynde van de voorsz. dessels Missive adviseert, dat met de voorleden post afgesonden soude wesen, hebbe ick nogh niets vernomen, ende waere het myns oordeels wel

wel ten hooghsten te wenschen, dat syne Majesteyt al over lange tot syn eygen beste soo goede raedt gehadt ende gevolght hadde, als van tydt tot tydt geweest is het advies van die geenen, over welckers beleydt tegenwoordigh geklaeght wordt, ende soude syne Majesteyt tegenwoordigh niet in soo perplexe gelegentheydt vervallen wesen, maer paisibelyck ende glorieuselyck in possessie syn van syn gantsche Ryck; synde U Ed. seer wel bekent, wat ernst by my toegebraght is, om het bekende Elbinghsche Tractaet te doen ratificeren, ende vervolgens oock om te prevenieren den ongeluckigen, ende soo mede niet ongefondeerden Oorlog, die het syne Majesteyt in den jaere 1657. gelieft heeft aen te vangen, &c.

Hinc omnis ruere & retro sublapsa referri
Spes Danûm.

Ten anderen met hoedaenige bekommeringen by my in 't laetste van den voorsz. jaere 1657. als wanneer de experientie al geleerdt hadde, hoe verre haer hadden misgrepen die geenen, die geoordeeldt hadden dat Denemarken in ende door den voorsz. Oorlogh Sweden de Wet soude stellen, gelaboreert is het werck te brengen tot een spoedigh besluyt van Vreede tusschen Sweden ende Denemarcken, ende kan ick U Ed. tegenwoordigh alhier in confidentie met waerheydt bekent maeken, dat my omtrent dien tydt (alsoo ik vertrouwe ende alsnogh meyne) met kennisse jae door last van den Koningh van Sweden selfs, voorslaegen aen de handt syn gegeven om alles te herstellen op den voet van het Bromlebrosche Tractaet, midts dat Sweden voor de evacuatie van Jutlandt ende Holsteyn soude genoten hebben een geringe somme geldts waeromtrent men sigh doenmaels geëslargeert hadde, contentement te sullen nemen met 6. tonnen goudts; ick hebbe ten voorsz. tyde de aenstaende ongemacken wel klaerlyck te gemoet siende, ende deselve oock wel ernstelyck den Heer *Charisius* als Minister van Denemarcken voorseydt ende gerepresenteert hebbende, van gevoelen geweest, dat de voorsz. voorslaegen *ilico* behoorden te werden geamplecteert, ende dat selfs de voorsz. 600000. guldens by desen Staet tot voorkominge van meerder lasten, sonder eenigh naebedencken behoorden opgebraght te werden; hebbende oock doenmaels daer van aen de Heeren *van Zuydt-Polsbroeck* onverture gedaen, die ik daer toe niet ongenegen vondt, maer als ick de Heeren Deensche Ministers daer toe van verre wat hebbe getraght te prepareren, hebbe ick by deselve soodaenige aversie gevonden, dat het onmogelyck is geweest daerop iets te avanceren. Maer in korten tydt is door den harden Winter, ende de overkomste van 't Sweedtsche Leger, de sacke verandert van gedaente.

Ende alhoewel ick vastelyck vertrouwe, dat de voorsz. klaghten haer oorspronck nemen uyt het beleydt voor ende omtrent het Tractaet van den 21. May laetstleden gepleegt, soo ben ick alsnogh van opinie dat in die tydts-gelegentheydt het selve Tractaet het eenigste middel is geweest om den Koningh van Denemarken nogh soo veel doenlyck te redden; &c.

O utinam Danis tunc mens non leva fuisset.

Ick meyne met seekerheydt te konnen affirmeren, dat in cas de Koningh van Denemarcken op de receptie van 't voorsz. Tractaet sig daer mede hadde geliest te conformeren, de Vreede gemaeckt was geweest, ende of ick daerin moghte missen, was immers van die tydt af Sweden Refusant geweest, ende soude men alsdan in allen gevalle het Somer-saisoen niet vrughteloos verloren hebben; maer met wat insighten men van de seyde van Denemarcken die verklaeringe liever heeft willen uytstellen tot het laetste van den Somer, ende daer door syn Vyandt den grootsten dienst doen, ende de considerabelste advantagie geven van de wereldt, is my onbekent.

Nu de saecke in die termen gebraght wesende daerse is, meyne ick onder correctie, dat men niet soo seer syn hersenen moet torqueren, om te disputeren welckers beleydt omtrent het gepasseerde te prysen of te laecken is; maer dat men alleen syn vernuft nu moet gebruycken, ende alle kraghten inspannen, om alsnogh het werck ten beste te redden, ende voor het toekomende meerder voorsightigheyt te plegen als ten aensien van het gepasseerde gebruykt is geweest, daer toe ick als nogh myn kleyn talent met alle opreghtigheydt ende sorghvuldiglyck sal te wercke leggen, sonder my in 't minste of in 't meeste te bekreunen, wat men daer van 't sy binnen 't sy buytens Landts magh oordeelen.

Hic murus aheneus esto.
Nil conscire sibi nullâ pallescere culpâ.

Ondertusschen sal U Ed. my sonderlingh verobligeren, soo deselve my sal gelieven te vereeren met de communicatie van alle de particulariteyten, die aldaer tot fondement van de bovengeroerde klaghten gehouden worden; ende hoope ick, dat onse onderlinge Vriendtschap U Ed. in dien deele sal overtuygen, dat deselve niet sal mogen afwesen my te verwittigen alle 't geene aldaer als in myn beleydt ('t welck ick my noghtans geensints toeschryve) geremarqueert wordt, als ick U Ed. van tydt tot tydt geadverteert hebbe, 't geene alhier onder Uwer Ed. directie aldaer genoteert wierde; ick sal dan het selve als een teecken ende effect van Vriendtschap in antwoorde op deesen verwaghten. Waer mede blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 22. September 1659.

Aen

Aen den Heer Ambasſ. VAN DEN HONERT, den 26. September 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jonghſte in dato den 19. deeſer loopende maendt, is my niets van U Ed. in 't particulier toegekomen; wat by haer Hoog Mogende nopende het herwaerts ſenden van eenige Schepen van 's Landts Vloote uyt 't Ooſten, midtsgaders 't Opper-Commandement over de verdere Schepen ſtaende aldaer te verblyven, ende den rangh tuſſchen de Hooft-Officieren van dien te houden, ſy gereſolveert, ſal U Ed. uyt de nevensgaende Reſolutien gelieven te bemercken.

Sedert ſyn meeſt alle deliberatien gevallen op 't provideren van de Stadt van Coppenhaege met alle noodtdruftigheden, die men vertrouwt dat aldaer voor de aenſtaende Winter van nooden ſouden mogen weſen; ten welcken eynde haer Hoog Mog. giſteren proviſioneelyk * Reſolutie genomen hebben, om door den Raedt van Staeten voor de Militie van den Staet aldaer voor aght maenden Vivres ende andere behoeften derwaerts te ſtueren, om aen deſelve Militie tot civilen prys te mogen werden uytgelevert, boven de beſorginge van Rocken, Hemden, Kouſen ende Schoenen, die aen henlieden *gratis* ſouden werden uytgedeeldt; werdende ondertuſſchen meede ſoo veel doenlyck gelaboreert om eenige vordere Vivres ende noodtdruftigheden tot behoef van de Borgerye van Coppenhaege derwaerts te doen ſtueren.

Giſteren hebben † haer Ho. Mog. mede goedtgevonden, dat by deſe tydtsgelegentheydt een Commiſſaris tot Lubeck ſoude werden aengeſteldt, om aldaer op de ſucceſſive ordres van den Staet, ende van de Heeren Excellentien Gedeputeerden in 't Ooſten den dienſt van 't Landt ten beſten waer te nemen, ende te betraghten, dogh is de perſoon daer toe te employeren nogh niet geëligeert. Waer mede deſe afbreeckende, ſal ick blyven,

Edele Geſtrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 26. September 1659.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 26. September 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

DE Heeren Staeten van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt hebben op de lecture van U Edts. Miſſive in dato den 13. deſer lopende maendt, midtsgaders oock

Z 2

* Zie *Secrete Reſolutien* II. Deel, pag. 129. in Quarto. † *Ibidem*, pag. 128.

oock by naeder examinatie van deselve door Commissarisen uyt haer Edele Groot Mog. Vergaederinge geremarqueert, dat de Heer Vice-Admirael *de Ruyter* U Ed. scheynt te bekommeren met het bevorderen van derselver sentimenten ende ordres op de particuliere desseynen, die met 's Landts Vloote tot afbreuck der Sweden souden konnen in 't werck gesteldt worden, ende dat de Heeren *van Slingelandt*, *de Hubert* ende *van Haeren*, nae de Vloote onder den gemelden Vice-Admirael verreyst waeren, om over eenige particuliere desseynen als boven, met syn Ed. te concerteren; ende is daerop by haer Ed. Groot Mogende geoordeeldt, dat soodaenige maniere van doen niet anders als perplexiteyt voor U Ed. ende ondienst voor den Staet causeren kan, verstaende haer Ed. Groot Mogende, dat by U Ed. aen de Hoofden van de Vloote *in genere* geordonneert wesende, dat syluyden met alle vigeur tegens Sweden sullen ageren, het formeren van desseynen daer toe nodigh, ende de executie van dien verders 't haerer verantwoordinge is staende, ende dat soodaenige maniere van doen als boven staet geëxpresseert, niet anders kan dienen, dan om aen de eene syde de voorsz. Hoofden occasie te geven van in tyden ende wyle 't geene niet 't eenemael conform de intentie van den Staet gecommitteert, ofte oock tegens haer Hoog Mog. goede meynige gecommitteert moghte wesen, te stellen op reeckeninge van U Ed., daer U Ed. ontwyffelyck de saecke wederom soude afwysen ende stellen ter verantwoordinge van de voorsz. Hoofden; ende dat aen de andere syde mede door soodaenige communicative deliberatien doorgaens veel tydts geconsumeert, ende somwylen oock wel goede occasie verloren soude werden; weshalven dan by haer Ed. Groot Mog. geoordeelt is, dat U Ed. wel sullen doen, soodaenige aenleydinge by de Hoofden van de Vloote aen U Ed. gegeven wordende, deselve niet sonder merckelycke, ende seer wightige redenen aen te nemen, nemaer die veel liever, soo veel doenlyck te declineren, ende af te snyden, ende alleenlyck *in genere* aen deselve ordonneren dat syluyden met alle mogelycke vigeur tegens Sweden sullen ageren, of wel de intentie van de bewuste Tractaeten, 't gunt Godt geve, uytgewerkt wesende, dat syluyden alle hostile actien sullen hebben nae te laeten, de uytvoeringe van dien in 't particulier gelaeten 't haerer verantwoordinge; ten waere noghtans (gelyck in de voorgeroerde gelegentheydt oock schynt te hebben geconcurreert) de Koningh van Denemarcken tot uytvoeringe ofte styvinge van eenige desseynen ofte entreprises by syne Majesteyt geformeert, de eene of de andere assistentie ofte actie van de voorsz. Vloote in 't particulier moght komen te requireren; in welcken cas U Ed. daer toe aengesoght synde, in alle manieren door het afsenden van de vereysche ordres soodaenige voorsieningen souden dienen te doen, als deselve ten besten van syne Majesteyt ende tot uytwerckinge van de intentie van den Staet souden bevinden te behooren.

Haer Hoogh Mogende Resolutie van den 12. deser, heeft syn reflectie op 't attacqueren van de Sweedtsche Vloote, al mogte deselve in de eene of de andere Haeven geretireert wesen, daer toe wy ons verseeckert houden, dat alles wat doenlyck is sal werden gecontribueert; ende soude het ons eene seer aengenaeme tydinge wesen te vernemen, dat de Sweedtsche Oorlogschepen binnen

Landts-

Landts-Kroon ende elders waeren geruïneert, ofte dat de eene of de andere actie van diergelycke naedruck in 't werck gesteldt moghte wesen; daer nae hertelyck verlangende, sal ick dese besluyten ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 26. September 1659.

N. B. *Hier werdt uytgelaeten een gelyckluydende Missive, op desen dagh mede aen den Heer* van Slingelandt *gesonden.*

Aen de Heeren G. VAN SLINGELANDT ende P. VOGELSANGH, den 26. Sept. 1659.

EDELE GESTRENGE HEEREN,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 22. deser; daer toe ick by deesen weynigh wete te voegen, dan alleenlyck dat by veelen alhier wat onsmaeckelyck syn geweest, de ernstige devoiren by U Ed. nevens de andere Heeren Mediateurs omtrent den Koning van Denemarcken gebruyckt, om syne Majesteyt te doen involgen de begeerten van den Koning van Sweden op de forme ende preliminairen van de onderhandelinge, onaengesien de hooghstgemelde Koningh van Denemarcken sigh ten vollen, ende die van Sweden geensints op de materie selfs tot contentement van de Heeren Mediateurs hadde verklaerdt, ende dat midtsdien nae de saeke alhier aengesien wierde, allen ernst billycklyck scheen te moeten werden aengewendt omtrent den Koningh van Sweden, om den selven meede cathegorycquelyck te doen uyten op de saecke ten principaelen; ten minsten, nae dat de Koningh van Denemarcken sigh door Gemaghtighden tot de onderhandelinge tusschen de Stadt van Coppenhaege ende het Leger ingelaeten, ende desselfs cathegoryeque verklaeringe tegens de Sweedtsche Gemaghtighden gedaen hadde, dienthalven syn soo in volle Vergaederinge van haer Ed. Groot Mog. als in particuliere besoignes verscheyde bedenckingen gemoveert, ende hebben eenige Leden daerop ernstigh geinsisteert, dat U Ed. van wegen den Staet soude werden aengeschreven uyt den naeme van haer Ho. Mog. geene verdere poursuites te doen by den Koningh van Denemarcken voor ende aleer de Koningh van Sweden sigh op de saecke selfs mede conform den innehoude van de bewuste Conventien verklaerdt hadde; maer de opinien die daer heenen gegaen hebben, dat men sigh dienthalven behoorde te verlaeten op U Ed. oordeel ende discretie, syn tot nogh toe de meeste geweest, sulcks dat daerop geene conclusie is gevallen; ondertusschen werdt de voorsz. saecke by sommige Provincien

vincien ter Generaeliteyt ook somwylen al met wat ernst gemoveert, daer toe niet veel moderatie gebragt heeft de Memorie van den Resident *Charisius* over 't selve subject den 24. deser ter Generaeliteyt ingedient, daer van copye hier nevens gaet tot U Edts. naerightinge; Edogh is tot nogh toe mede aldaer dienaengaende niets geresolveert.

Haer Hoog Mogende hebben op gisteren Resolutie genomen, om door den Raedt van Staeten voor de Militie van den Staet aldaer voor aght maenden Vivres ende andere behoeften derwaerdts te stueren, om aen deselve Militie tot civilen pryse te mogen werden uytgeleverdt, boven de versorginge van Rocken, Hemden, Koussen ende Schoenen, die aen henluyden *gratis* souden werden uytgedeeldt; werdende ook soo veel doenlyck gelaboreert, om eenige vordere Vivres ende noodtdruftigheden tot behoef van de Burgerye van Coppenhaege derwaerts te doen stueren, dogh van wat effect 't selve sal wesen, kan ick nogh niet wel voorseggen, ende sal midtsdien de Koningh voor al aengemaent dienen te worden, daer toe by sigh selven mede behoorlyck te willen vigileren, ende sigh ten uytersten evertueren.

Gisteren hebben haer Hoog Mogende mede goedtgevonden, dat by dese tydts-gelegentheydt een Commissaris tot Lubeck soude werden aengesteldt, om aldaer op de successive ordres van den Staet ende van U Ed., den dienst van 't Landt, ten besten waer te nemen ende te betraghten, dogh de persoon daer toe te employeren, is nogh niet geëligeert.

Het geene ick hier benevens in een Missive apart aen U Ed. ben adviserende, is geschiedt op last van haer Ed. Groot Mog., ende is deselve brief ook in volle Vergaederinge geresumeert, ende geordonneert in dier voegen te werden afgesonden. Waer mede desen afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heeren,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 26. September 1659.

Aen de Heeren G. VAN SLINGELANDT ende P. VOGELSANGH, den 3. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEEREN,

OP den 26. deser loopende maendt, hebbe ick U Ed. geadviseert, dat alhier wat onsmaeckelyck waeren geweest, de seer ernstige devoiren omtrent den Koningh van Denemarcken gebruyckt, om syne Majesteyt te doen involgen, de begeerte van den Koningh van Sweden op de forme ende preliminaria van de Onderhandelinge, om redenen in de voorsz. Missive aengeroerdt, ende sal U Ed. daer uyt wel hebben konnen voorsien, dat het naeder aendringen by den hoogstgemelden Koningh van Denemarcken te werke geleydt,

leydt, ende bekraghtight door de Memorie by U Ed., ende de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen, gesamentlyck den 16. der voorleden maendt aen syne Majesteyt overgelevert, specialyk met die expressie, dat ingevalle syne Majesteyt niet en quaeme te consenteren &c., daer door occasie gegeven soude werden, om in twyffel te trecken, wie van beyde de hooghstgemelde Koningen den Vreede waerlyck soude refuseren, alhier vry onverwaght voorgekoomen is, ende gantsch hardt gevallen heeft, om te digereren: Wy konnen wel dencken, ende hebben ook uyt U Ed. advysen wel bespeurdt, dat de voorsz. Memorie niet uyt U Ed. eygen motief in diervoegen is opgesteldt, maer dat de Heeren aldaer aenwesende Ministers van Vranckryck ende Engelandt, de saeke tot die termen gepousseert sullen hebben; dogh vinden wy daeromme alhier in de voorsz. saeke geen minder bekommeringe, bedught synde in den eersten, dat daer door aenleydinge soude moogen werden gegeven, om af te wycken ofte afgebraght te werden, van de bewuste conventien, ende specialyck van die van den 24. July laetstleden, daer van noghtans in 't alderminste niet en diendt te werden geweeken, soo om 't werck in geen onseekerheydt te brengen, als om in geene discrepantien te vervallen met de Ministers van Vranckryck ende Engelande, daer toe het beste ende eenigste middel schyndt te wesen, alle occasie van nieuwe propositien ende nieuwe voorslaegen te vermyden, ende alleenlyck den Koningh van Sweden ernstelyck te presseren, om sigh mede finalyck te verklaeren op de conditien syne Majesteyt voorgehouden, even ende in sulcker voegen als de Koningh van Denemarcken al over lange heeft gedaen, in allen gevalle dewyle tegenwoordigh de Koningh van Sweden ook ten overvloedt voor de tweede reyse in de forme is voldaen, soo staet te vermoeden, ende met reden te verwaghten, dat U Ed. in weynigh daegen den reghten grondt van syne Majesteyts intentien sullen hebben ontdeckt, aengesien niet anders dan een positive verklaeringe van Sweden op de voorsz. conventien staet te bevorderen, ende dat alle ouvertures ofte propositien, die daer van eenighsints souden moogen afwycken, geensints konnen of moogen werden in consideratie genoomen, maer met ernst afgewesen moeten werden; ondertusschen staet het ten hooghsten te bedughten, ende moeten wy uyt verscheyde groote omstandigheden grootelycks in bedenken komen, dat de Koningh van Sweden de avances, ende de verklaeringen van den Koningh van Denemarcken gebruyckt, traght te doen gelden, om door de Geallieerden van den Koningh van Denemarcken, van syne Majesteyt te separeren, ende avers te maeken, ook moogelyck wel in meyninge, om met deselve vooraf den Vreede te sluyten, ende alsoo alle forces tot ruine van Denemarcken onbekommert ende sonder eenige diversie te moogen employeren; U Ed. sullen aldaer *in loco* alles beter konnen penetreren, ende ontdecken, ende houden wy ons verseeckert, dat ingevalle U Ed. bevroeden, dat uyt de voorsz. Conferentien niet vrughtbaerlycks moghte staen te verwaghten, deselve in sulken cas insiende de beswaerlycke consequentien, ende effecten die daer uyt als boven souden konnen resulteren, daer tegens sullen weten te appliceren, ende te gebruycken de gerequireerde voorsightigheydt, ende de noodige remedien, om deselve effecten te prevenieren; immers is 't generael gevoelen alhier,

hier, dat de Koningh van Denemarcken sigh in *omnibus & per omnia* conform de voorsz. Conventien verklaerdt, ende nogh ten overvloedt sigh in de forme tot twee distincte reysen ter begeerte van Sweden gevoeght, niet meer en behoordt noghte in redelyckheydt iets verder kan geverght worden; maer dat de Ministers van Vranckryck ende Engelandt, ende voornaementlyck de laetste op de gemaeckte Conventien gesommeert ende in gevolge van deselve gedisponeert mogen werden om den Koningh van Sweden met allen doenlycken ernst te presseren, ten eynde syne Majesteyt de conditien in de voorsz. Conventie vervat, mede kome te amplecteren; ende dat middelerwyle de Vloote ende de Militaire Maghte, met alle mogelycke vigeur hebben te ageren, midtsgaeders alle bedenckelycke middelen van naedruck volgens haer Ho. Mog. voorgaende Resolutie van den 12. der voorleden maendt geadhibeert, ende in 't werck gesteldt te werden, ter tyden ende wylen toe de hooghstgemelde Koningh tot de voorsz. termen gebraght sal syn, sonder dat U Ed. sigh op eenigh specieus voorgeven, ofte om eenigerhande oorsaecke van het emplooy der voorsz. vigoureuse middelen een eenigh moment laeten diverteren, voor ende aleer deselve Koningh de voorsz. Conventien formeelyck sal hebben ingewillight, ende dat de Vreede daerop effectivelyck tot besluyt gebraght sal syn, daer toe Godt Almaghtigh syn genaedigen segen gelieve te verleenen, in wiens Heylige protectie ick U Ed. by desen bevele,

Edele Gestrenge Heeren,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 3. October 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 17. September 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

OP eergisteren met den Heer Rycks-Hofmeester over den tegenwoordigen toestandt der saecken alhier particulierlyck in discours geweest synde, vonde ik den selven seer verblydt door eenig advies uyt het Vaderlandt bekomen, als dat de intentie van de Heeren van Amsterdam daer heenen streckte, omme hier te doen opreghten een Magasyn van nodige Vivres, ende dat de distributie daer van gedaen soude werden voor een civile prys, dogh wierde door syn Ed. daer by gevoeght of dese actie ten deele van chariteyt ende medelyden niet soo verre geëxtendeert soude konnen werden, dat daer aen mede moghte komen te participeren de armen en behoeftigen die hier seeker in grooten getaele syn; gelyck sulcks by U Wel-Ed. Gestrenge genoeghsaem afgenomen kan worden in reguarde van een Stadt nu over het jaer geblocqueert geweest synde,

de, ende ten derde in effecte daer henen, of het mogelyk soude syn uyt te werken, dat de voorsz. armen haer subsistentie moghten vinden door het behulp ende subside van een collecte; ik weete wel, dat de bandt van Religie niet te eenemael deselve is, maer gewisselyck soo daer geen merckelycke veranderinge komt, 't sy door Vreede ofte eenige andere toevallen, sal de elende hier te winter groot syn, ende hoewel ick mede wel weete, dat soodaenige voorslaegen van difficiele uytwerckinge syn, heb ick eghter niet konnen naelaeten my hier in aen U Ed. Gestrenge te dechargeren.

Onder des hoewel syne Majesteyt den 24. de verklaeringe heeft gedaen, dat hy de Negociatie, ende het determineren van syn interest refereert aen de arbitragie van de Mediateurs ende op den 4. September dat hy consenteert in alles het geen conform is 't geconvenieerde in 's Gravenhaege tusschen de drie Staeten, naementlyk van den 21. May, 24. July ende 4. Augusty, soo syn de Heeren Engelschen soo verre gekomen dat die wederomme in twyffel trecken wie Refusant is, alleen om dat aen de syde van Sweden geprotesteert wordt van inclinatie, des dat de handelplaetse soude mogen werden verandert, ende de Tractaeten voltrocken van wederseydts Commissarisen, ende ben ik in dat gevoelen dat het vertreck van die Vloote tegenwoordigh beter is, als of deselve hier aen was gebleven; niet te min om de Vriendtschap van de Republycque ook voor dese Kroone niet te verliesen, is by ons best geoordeelt haer Ed. in te volgen ende een geschrifte dienthalven opgesteldt, gelyck het selve hier nevens gaet in de regels niet gesubliniceert; van onse syde hadden wy gaerne daerby gehad het eerste gesublinieerde, maer insteerden de Heeren Engelschen, dat in dien gevalle daer mede soude bygevoeght werden het tweede gesublinieerde, sulcks dat het eene is aghter gebleven om het andere, de antwoorde van syne Majesteyt synde geweest niet nae onse wensch, is daer over aen deselve op gisteren ingedient de nevensgaende replicque waerop wy heden of morgen verwaghten de naeder responsive.

Het grootste gedeelte van de 29. Schepen onder *de Ruyter*, leydt voor Landts-Kroon, ende houdt beset de Sweedtsche Schepen daer binnen leggende, ter nomber van 20. à 21. soo groot als kleyn, ende wordt een kleyn gedeelte van deselve Schepen geëmployeert tot het uytwercken van eenige desseynen, die Godt believe te segenen ende wel te laeten succederen; tot nogh toe is geoordeeldt, dat op de Schepen tot 's Landts-Kroon met sincken of branden geen voordeel is te doen. Blyvende hier mede nae myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 17. September 1659.

Eerste Bylaege.

Exhibitum den 16. *Septembris* 1659.

SERENISSIME ET POTENTISSIME REX,

VIsa & examinata per infra scriptos Parlamenti Angliæ Commissarios & uniti Belgii Deputatos extraordinarios respective Plenipotentiarios, responsione, quam placuit Majestati Vestræ in scripto exhibere die hesterna, non possunt iidem non Majestati Vestræ propius declarare, quod si in ea persistens non consentit iis, quæ a nobis die 14. *bujus mensis proposita sunt, fore ut ansa detur in controversiam trahendi quisquam Regum pacem detrectet, re vera non sine maximo Majestatis Vestræ præjudicio. Actum Hafniæ die* 16. *Septembris* 1659.

Tweede Bylaege.

QUod Majestati Vestræ heri propositum est in eo consistit, ut placeat Majestati Vestræ consentire in continuationem Tractatuum Pacis cum Rege Sueciæ, atque quo id commodius fiat, ut locus eum in finem hactenus destinatus intra castra & civitatem hanc mutetur & transferatur Rodschildam, insuper ut duobus Majestatis Vestræ Commissariis adjungatur tertius, ita quidem ut utraque Respublica non cessavit interim prædictum Regem Sueciæ omnibus viribus compellere, ut conditiones, de quibus inter Ministros prædictorum Statuum, tanquam justis & honestis convenit, ab eodem etiam arripiantur.

Quibus Justissimis Ministrorum trium statuum precibus Majestatis Vestræ consensus instantissime desiderantur ne vota Superiorum nostrorum bonam Pacem in hisce Regionibus stabiliendi ob causas prædictas ex parte Majestatis Vestræ frustrentur: Infra scripti Ministri mandata classium præfectis missa revocare obligentur, cum maximo Majestatis Vestræ Regni Daniæ præjudicio iterum in dubium revocetur ab utrâ parte pax detrectetur, cum nihil a justitia & æquitate magis alienum videtur, quam Regem Tractatum Pacis cupientem, Pacis detractatorem declarare, aut qui Tractatum continuare negat, in Pacem consentire.

Overgegeven den veertienden September; ende is het eerste gesublinieerde uyt onse opstellinge uytgelaeten, op de instantie van de Engelschen.

Het tweede gesublinieerde uyt de opstellinge van de Engelschen op onse instantie.

Aen

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 3. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. Missive in dato den 17. der voorleden maendt, met de Bylagen daer nevens gevoeght geweest synde, is my nae 't afgaen van myne jongste van den 26. daeraenvolgende wel ter handen gekomen; de voorslagh van de collecte hebbe ick ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mogende in deliberatie gebraght, ende daerop door Commissarisen gebesoigneert synde, is deselve onsmaeckelyck geweest, ende derhalven buyten verdere deliberatie gesteldt. Waer mede afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 3. October 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 17. September 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

BY myne jonghste aen U Ed. in dato den 10. deser hebbe ick onder anderen in confidentie verklaert nopende de dispositie van de twee hooghstrydende Koningen tot den Vreede, ick moet bekennen alsnogh uyt verscheyde respecten ende circumstantien, dewelcke my naeder confirmeren, alsnogh van 't selve gevoelen te wesen.

Wy wetende dat de intentie van haer Ho. Mog. in geenen deele is haer te embarqueren in eenen Oorlogh maer alleenlyck derselver salutaire ooghmerck is, om in dese Gewesten een eerlycke ende verseeckerde Vreede te procureren dat omme 't selve wit te bereycken de bewuste conventien met Vranckryck ende Engelandt in 's Gravenhaege syn aengegaen, ende de compulsoriale middelen moetende geadhibeert worden, in gevolge van 't naeder geconvenieerde, tegens den refusant van den Vreede, tot geenen anderen eynde syn streckende, dan om beyde de Koningen te bevredigen, soo hebben wy niettegenstaende de Koningh van Sweden buyten dispute nae het gesamentlyck ende eenparigh oordeel van alle de hier aenwesende Ministers van de drie Staeten, is ende gehouden moet worden voor refusant van 't meer geseyde geconvenieerde in 's Gravenhaege, ernstelyck gelaboreert tot continuatie van de Negotiatie

tusschen wedersydts Commissarisen met tusschenkomste van de Heeren Mediateurs van de drie Staeten, ende dat van wedersyden nogh een Commissaris moghte worden bygevoeght, uyt consideratie insonderheydt, dat de twee Heeren Deensche Commissarisen wel Mannen syn van groote qualiteyt lange experientie, maer tot de directie ende maniement van soodaenige importante saecken nae 't gemeen oordeel t'eenemael incapabel. In de aenspraecke dewelcke wy dienthalven gesaementlyck met de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen in de voorlede weecke aen den Koningh hebben gedaen, ende in dewelcke ick de eere hadde het woordt te voeren, hebben wy onse redenen pertinentlyck gededuceert, dogh van syne Majesteyt geen ander antwoordt geobtineert, dan dat hy niet en konde resolveren op 't gunt gerecommandeert wierde, ende dat om seer gewightige redenen, dewelcke syne Majesteyt geliefde te seggen niet te konnen communiceren; Het declaratoir op onse schriftelycke Memorie uyt den naem van syne Majesteyt ons toegesonden op den 15. deser, ende in onse publycke aen de Regeringe gementionneert, hebbe ick goedtgevonden tot U Edts. naeder informatie hier nevens copyelyck te senden. Wy hebben aen den Heer Rycks-Hofmeester ende aen den Heer *Rees* ronde verklaeringe gedaen van haer Ho. Mog. intentie, alleen streckende tot herstellinge van de ruste in dese Quartieren, ende dat door middel van Negotiatie bekraghtight door het ontsagh van de Wapenen, dat tot dien eynde de continuatie van de onderhandelinge absolutelyck nootsaeckelyk was, met representatie, dat aen de eene syde de onderhandelinge aen Denemarcken blyvende, de Vloote ende haer Ho. Mog. Militie vigoureuselyck soude ageren, waer van wy haer ten vollen verseeckeren, tegens alle het geen het minste prejuditie konde geven, selfs by ontstentenisse van een goedt succes, daer aen de andere syde de gesevde onderhandelinge wordende van wegen Denemarcken gediscontinueert ofte afgebrooken, 't selve soude wesen van seer quaede operatie ende wel light effecten voortbrengen, dewelcke seer naedeeligh bevonden souden worden te syn aen Denemarcken; onder anderen dat de Ministers van Vranckryck ende Engelandt in dat bedencken souden komen, dat de intentie van dese syde tot den Vreede niet sinceer was, ende de declaratie mitsgaeders de acceptatie op ende van 't geconvenieerde in 's Gravenhaege, niet en was geschiedt uyt een Vreedelievende genegentheydt, maer omme dat men alhier oordeelde ende te gemoete sagh, dat de Koningh van Sweden sigh dienthalven soude formaliseren, ende sulcks alleenlyck op dat hooghgedaghte Koningh van Sweden gesteldt soude worden tot refusant, ende vervolgens Engelandt ende den Staet der Vereenighde Nederlanden geëngageert in de partye van Denemarcken, dat daer op by de Heeren Fransche ende Engelsche Ministers gesustineert ende geinsisteert soude worden, gelyck albereyts geschiedde, dat Denemarcken in der daet soo wel voor refusant moest aengesien worden als Sweden. Dat Sweden, die soo veel als uyterlyk geoordeelt konde worden, sigh meest stiet aen de forme ende het beleydt van 's Gravenhaege, protesterende andersints van een volvaerdige Vreedelievende genegentheyt, dat Denemarcken sigh niet formaliserende, wel verklaerde te accepteren het project

ject in conformiteyt van 't geconvenieerde tusschen de drie Staeten overgelevert, maer de saeck in syn grondt ingesien synde, refuseerde den Vreede door 't afbreecken van de handelinge. Wy verhopen, dat syne Majesteyt op heden bewogen sal worden ons te doen behandigen soodaenigen antwoorde, waerop de Conferentie wederom hervat ende vervolgens sonder eenig tydt verlies ende met den genaedigen segen van Godt Almaghtig het groote werk tot syn perfectie gebraght magh worden ten besten van beyde de strydende Koningen, ende derselver respective Rycken, insonderheyt Denemarcken, daer van alles gebreck is, 't gunt tot beleydt, directie, mitsgaeders executie van Oorloghs saecken gerequireert wordt. Middelerwylen worden hier veel desseynen geformeert ende op expedienten geprojecteert, aen welkers succes niet sonder groote redenen nae het oordeel van de sigh verstaende werdt met bekommernis getwyffelt. De Actien van de Vlooten ter Zee staen mede te bedughten, dat niet sullen wesen van soodaenigen naedruck alswel stont te wenschen tot bevorderinge van den Vreede, synde de Sweedtsche Schepen geretireert voor de aenkomste van haer Ho. Mog. Vloote in de Haevenen van Landts-Kroon ofte Gottenburgh, sonder dat het mogelyck is deselve aldaer te attaqueren, de correspondentie te beletten tusschen Kroonenburgh wordt maer geoordeeldt impracticabel. Een van de ses Schepen onder geseyde Kroonenburgh tegenwoordigh leggende soude wel light door een Brander vernielt konnen worden, soude myns oordeels 't selve wesen *piscari aureo hamo*; sende den Brander meer derwaerts, of met meerder nut geëmployeert konde worden. Nopende de vivres van de Vloote is myne bekommernisse 't sedert myne jonghste komen te cesseren, door dien wy tegenwoordigh geinformeert worden dat tot Lubeck alles wat van noden is, bekomen kan worden, ende 't selve voor een redelycken prys. Waer mede nae myne seer gedienstelycke gebiedenisse in U Edts. goede gratien, verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende
geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 17. September 1659.

P. S.

Ick bevinde my by desen wederomme genecessiteert te seggen, dat de Heeren Plenipotentiarisen fort ende ferme sustineren van de bewuste 400000. Rycksdaelers maer in termen van devoiren staet, ende geensints in precise necessiteyt.

Bylaege.

NOs Fridericus Tertius, *Dei Gratia Daniæ, Norvegiæ, Vandalorum, Gothorumque Rex, Dux Slesvici, Holsatiæ, Stormariæ, Dithmarsiæque. Comes in Oldenburgh & Delmenhorst &c. Ponderatis suo momento iis, quæ tam ore proposita quam in scriptis nobis a Dominis Mediatoribus die quartâ hujus mensis exhibita sunt, ad ea subsequentem in modum respondere pro consulto habuimus. Primo inutilem & irritam omnino fore arbitramur Tractatuum pacis cum Rege Sueciæ redintegrationem Commissariorumque nostrorum negotiationem, usquedum prædictus Rex consensum, æque ac nos, suadentibus id Dominis Mediatoribus, adeo confirmavit, quæ Hagæ Comitis de pace inter nos eumque reducendâ statuta sunt. Secundo locum Tractationi destinatum, immutare, nec commodum, nec e re nostrâ fore existimamus; præsertim cum de eo non suffragantibus modo, sed & Cohortantibus Dominis Mediatoribus utrinque convenerit, deinde immutato ejusdem, quæ novas requirit liberi commeatus literas, & per quam Rex Sueciæ beneficium temporis lucrari unice allaborat, detrimentosam negotio pacis indubitanter moram. Tertio duobus jam pridem designatis Commissariis nostris tertium adjungere, haud gravabimur, dummodo Rex Sueciæ parem, a sua parte ordinare Commissariorum numerum non detrectaverit. Dabantur sub manu & sigillo nostro Regio in Aula nostra Hafniensi die quinta mensis Septembris Anno 1659.*

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 22. September 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest in dato den 17. deser, 't sedert ontfange ick U Ed. Missive van den 12. daer bevorens, synde my alle de voorgaende dewelcke het U Ed. gelieft heeft my de eere te doen van te schryven, wel behandight, ende naementlyck oock die van den 15. der voorleden maendt.

Nopende het punct van de preallabele reconciliatie met den Koningh van Sweden aen te gaen, vertrouwe ick dat U Ed. uyt de Acte dienthalven aen de Heeren Swéedtsche Commissarisen toegesonden, maer by deselve tot nogh toe niet geaccepteert, noghte gerejecteert heeft, afgenomen sult hebben, dat by ons dienaengaende geprocedeert is met de nodige voorsightigheyt.

Over de conduite ende directie by U Ed. toegebraght in 't beleydt van dese Noordtsche saecken, ende de ordres ons dienthalven toegesonden, hebbe ick U Ed. voor desen meermaelen verklaerdt myn sentiment, ende bevinde my verobligeert by dese occasie alsnogh U Ed. ter saecke van dien ten hooghsten te

be-

bedancken, insonderheyt over de pertinente fondamenteele informatie ende communicatie van U Edts. wyse consideratien. Ick myne Memorie recolecterende van 't gunt ick successivelyck aen U Ed. hebbe geschreven, door dien ick van 't meerendeel van myne Missiven geene copye gehouden hebbe, bevinde ick, dat de myne van den dertighsten der voorleden maendt met wat alteratie geschreven is, sonder eghter te weten in hoedaenige termen decoucheert is, ick hebbe my verlaeten op U Ed. goedt ende bescheyden humeur, het welck ick versoecke dat alles ten besten gelieft op te nemen.

U Ed. sal uyt onse voorgaende Missiven aen de Hooge Regeringe successivelyck verstaen hebben het gunt by ons tegens den Koningh van Sweden is gedaen. Ick meyne met waerheyt te konnen seggen, dat de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen alhier, immers soo veel haer aengaet, tot vigeur soo wel geporteert syn als wy, ende soo deselve hier by de hand hadden eenige Schepen niet en souden naelaeten met ons de concert te ageren. Wy houden met gemelde Heeren seer naeuwe correspondentie, de Heer *Honywood* heeft my gisteren de notificatie in gevolge van U Ed. P. S. gedaen, bejegent met een groot compliment, met versoeck ick wilde U Ed. in alle ootmoedigheyt uyt synen naeme de handen kussen.

Het overvoeren van eenige Ruyters hebbe ick van den beginne seer ernstelyck geurgeert, ende aen den Heer Rycks-Hofmeester nevens de Heeren myne Colleguen gerecommandeert, tegenwoordigh wordt ons geseght het vaertuygh tot transport van dien gereet te syn, wy sullen niet naelaeten de nodige ordres te stellen tot de Schepen van Oorloge vereyscht, omme 't selve te promoveren ende te faciliteren.

Ick soude wel light meerder seggen ten waere de Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt my seer instantelyck versoghten omme met haer Ed. wat lugts te scheppen ende op Amack een wandelinge te doen; met den naesten sal ick dan met U Ed. permissie het defect suppleren, ende hier mede desen afbreekende U Ed. nae myn gedienstelycke gebiedenisse bevelen in Godes heylige protectie, blyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende
geaffectioneerde Neef,

Geteekent:

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 22. September 1659.

Aen

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 3. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. twee distincte Missiven van den 17. ende 22. der voorleden maendt syn my nae 't afgaen van myne jonghste van den selven dato wel ter handen gekomen; ende hebbe ick het meerendeel van de eerste ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mog. voorgelesen, uyt oorsaecke dat daer inne vervat waeren verscheyde redenen die de Leden wat konden doen begrypen de oorsaecke van de Memorie by U Ed. nevens de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen den 16. September laetstleden aen den Koningh van Denemarcken gepresenteert, welcke Memorie ick wel te gemoet sagh dat generalyck merckelycken aenstoot soude geven; gelyk ick dan uyt oorsaeke van deselve by goedtvinden van haer Ed. Groot Mog. aen U Ed. alsmede aen den Heer *Vogelsangh* geschreven hebbe de Missive hier nevens gaende, daer mede gedeclineert is gelycke aenschryvinge van den Staet selfs, waer op by veele Leden in Hollandt ende by de Provincien ter Generaliteyt seer wierde geurgeert.

Dat U Ed. aen den Heer *Cojet* hadden geaccordeert een paspoort ende een Schip van Oorlog, vondt by veelen ook sonderlingen aenstoot, ende alhoewel ick wel kan oordeelen dat sulcks opgenomen kan werden voor een punct van civiliteyt, soo wil ick ook gaerne bekennen niet te konnen sien tot wat eynde de voorsz. besendinge dienen kan; want voor soo veel het punct van 't Elbinghsche Tractaet met de Illucidatien belanght, het selve is inseparabel van de handelinge over 't besluyt van Vreede, die nootwendighlyck aldaer *in loco* sal moeten vallen; in der voegen dat het mogelyck niet onvoorsightigh ofte ondienstig geweest soude syn de voorsz. saeke U Ed. voorgehouden werdende, dienaengaende regres te hebben genomen tot haer Hoogh Mogende ende de reyse van den voornoemden Heer alsoo te hebben gedeclineert ofte immers gedilayeert, 't welck indien alsnogh onder 't een of ander pretext konde geschieden in cas de gemelde Heer voor de receptie deses nogh niet moghte wesen vertrocken, met het generael gevoelen alhier overeen komen soude; Waer mede dese afbreeckende verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 3. October 1659.

Aen

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 10. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert myne jonghste Missive van den 3. deser hebben wy geene brieven van daer vernomen daer nae wy hertelyck verlangen, ende voornaementlyck sien wy met impatientie te gemoet de formele verklaeringe van de Ministers der drie Staeten, immers van die van Engelandt nevens U Ed. dat de Koningh van Sweden waerlyck refusant is, daer van ick in myne voorgaende te meermaelen hebbe gementioneert.

Haer Hoogh Mogende hebben beginnen te delibereren in wat voegen de aenstaende Winter over met 's Landts Vloote soude werden gehandelt, ende syn dienthalven preparatoirlyck uytgebraght de nevensgaende advissen van Gecommitteerden uyt de Collegien ter Admiraliteyt daer op herwaerts geconvoceert, daer uyt U Ed. wel eeniger maeten kan afnemen, waer heen de inclinatien dienaengaende alhier lopen, alhoewel daer op nogh niet finalyck is geresolveert.

Ick hebbe goedtgedaght hier nevens te senden de brieven ende adviesen, jonghst uyt Engelandt ingekomen, * *Alsmede de copye van myn particulieren brief huyden aen den Heer* Nieupoort *geschreven om te dienen tot Uw Edts. naerightinge.*

Voorts sullen U Ed. hier henevens ter handen komen verscheyde Resolutien † van haer Hoogh Mogende ende onder anderen mede op 't besorgen van Pack-Huysen voor de vivres die by den Staet derwaerts gesonden werden welcke Pack-Huysen tegens het arrivement van de voorsz. vivres aldaer t'eenemael sullen dienen gereet gemaeckt te wesen; daer toe U Ed. den Koningh van Denemarcken met ernst gelieven aen te maenen, aengesien de Schepen tot transport van de voorschreve Vivres ingehuert aenstonts nae haer arrivement aldaer volgens de gemaeckte accoorden haer vraght sullen moeten lossen, ende haer reyse mogen bevorderen; Waer by voor dese reyse niets te voegen hebbende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 10. October 1659.

* Nota 't gesublinieerde alleen aen den Heer *van Slingelandt.*

† Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 135. — 139. in Quarto.

Aen den Heer Ambass. VAN DEN HONERT, den 10. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jonghste in dato den 26. der voorleden maendt is my U Edts. Missive van den 27. daer aenvolgende wel ter handen gekomen, mentionerende onder anderen van de aengeboden Mediatie tot assopissement van de differenten, tusschen den Keurvorst van Brandenburgh ter eenre ende den Keurvorst van Nieuburgh ter andere syde open staende, ende wat by haer Hoogh Mog. daer op sy geresolveert, sal U Ed. uyt het extract onder No. 1. hier nevens gevoeght gelieven te vernemen.

Op 't provideren van Coppenhaege met alderhande nootdruftigheyt op het aenstaende Winter saisoen is by haer Ho. Mog. eerst genomen de * Resolutie onder No. 2. copyelyck hier nevensgaende, ende over de executie van deselve door Gedeputeerden van haer Ho. Mog. met eenige Heeren van den Raedt van Staeten gebesoigneert synde, is op derselver rapport ende advies gevolght de * Resolutie onder No. 3. hier bygevoegt, ende is naederhandt by haer Ho. Mog. op de Missiven van de Heeren *Meerman* ende *Burch* derselver Gedeputeerden tot den inkoop van vivres ende andere behoeftigheden nodigh tot provideringen van Coppenhaege voornoemt den 8. deser genomen de * Resolutie onder No. 4. hier bygaende.

Op de advisen van de Heeren haer Ho. Mog. Gedeputeerden aen de Koningen van Sweden ende Denemarcken 't sedert eenigen tydt herwaerts ingekomen hebben haer Ed. Groot Mog. geresolveert tegen den Koningh van Sweden als refusant van de aengebodene Vreede met alle vigeur ende naedruck te ageren, ende is dienthalven by deselve ende vervolgens by haer Ho. Mog. boven haere vorige Resolutie van den 12. der voorleden maendt U Ed. voor desen by copye toegesonden, op den den 3. deser genomen de * Resolutie hier nevens gaende onder No. 5.

Sedert hebben haer Hoog Mog. beginnen te delibereren in wat voegen de aenstaende Winter met 's Landts Vloote soude werden gehandelt, ende syn dienthalven preparatoirlyck uytgebraght de nevensgaende advisen van de Gecommitteerden uyt de Collegien ter Admiraliteyt daer op herwaerts geconvoceert, daer uyt U Ed. eeniger maeten kan afnemen, waer heenen de inclinatien dienaengaende alhier lopen, alhoewel daer op nogh niet finaelyck is geresolveert, ende hier nevens niets anders van consideratie te voegen hebbende, als de brieven ende advisen jonghst uyt Engelandt ingekomen, sal ick desen afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 10. October 1659.

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 135. — 139. in Quarto.

Aen

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 13. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

DEse sal alleenlyck dienen om U Ed. bekent te maecken, dat ons huyden even voor 't schryven van desen wel ter handen komen U Edts. publycke brieven van den 24. der voorleden, mitsgaeders eersten van dese lopende maend alle te gelyck, ende daer benevens die voor my in 't particulier van U Ed. van den 24. ende eersten voorsz., mitsgaeders om deselve te communiceren de hier bygaende * Resolutien by haer Ed. Groot Mog. sedert mynen jonghsten van den 10. deser genomen, de † instructie voor den Persoon naer Lubeck te senden, mitsgaeders de verkiesinge van den Resident *le Maire* ten selven eynde is huyden by haer Ho. Mog. geagreëert; dogh de andere Resolutien raeckende de Volckeren op de Sweedtsche Schepen, ende die op de brieven van den Heer *Nieupoort* genomen, sullen eerst morgen ter Generaliteyt ingebragt worden; ondertusschen sal de laetste konnen dienen tot Uwer Ed. naerigtinge om de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen te versoecken door haere advisen alle goede officien te willen aenwenden, ten eynde het Parlement haer gegeven woordt moge voldoen, U Ed. gelieve ook in de antwoorde van 't Parlement nevens myne voorigen overgesonden te noteren de woorden *dewelcke sal verklaerdt werden* refusant te wesen, ende te colligeren hoe hooghlyk dat het importeert, dat de Koningh van Sweden by de Ministers van de drie Staeten ten minsten by die van Engelandt ende van desen Staet by schriftelycke Acte voor refusant verklaert werde, soo sulcks buyten vermoeden voor de receptie deser nogh niet en sy geschiedt; Waer mede in haest afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 13. October 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Dantzich den eersten October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

DE Uwe van den 29. September, is my op gisteren met de bylaegen wel behandight, waer voor ick U Ed. ten hooghsten bedancke, versoeckende

* *Zie Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 141. in Quarto. † *Ibidem* pag. 139.

kende dat U Ed. my die eere gelieft te doen, van daerin te continueren, considererende hoe aengenaem het buytens Landts is, in 't seecker beright te konnen syn van het gunt in het Vaderlandt passeert, ende met fondement ende kennisse daer van ten dienste van het selve te konnen spreecken, daer van ick door de non-receptie van den Uwen van den vyftienden Augusty, tot myn groot leetwesen ben gefrustreert geworden, betrouwende de oorsaecke te wesen, dat door den intoght der Keyserschen in Pomeren, eenige Posten syn opgehouden, ende de brieven tot Hamburgh, soo ick verstae, syn blyven leggen, ende voor alsnogh niet te reght gekomen.

Ick hebbe op den 27. der voorleden maendt, onder adresse aen U Ed., haer Ed. Groot Mog. bekent gemaeckt, de gelegentheydt van de aenstaende Tractaeten, ende dat de Heer Ambassadeur *de l'Ombre* hadde aengenomen, my de intentie van de Sweedtsche Commissarisen, dewelcke ick nu verstae tot Elbingh te wesen, bekent te maecken, dogh hebbe tot nogh toe daer niet van vernomen, het welck ick voor het selve teecken niet op en kan nemen, te meer om dat ick sie, dat haer Hoogh Mogende geresolveert hebben met derselver Vloote tegens Sweden te ageren, het welk sonder twyffel groote veranderinge in de saecken sal causeren, ende haer Hoogh Mog. wel light doen resolveren my andere ordres te schicken, ende my hier onder een andere naem als Mediateur, dewelcke nae alle apparentie nu by Sweden niet aengenaem sal wesen, doen ageren, welck commandement ick daegelycks in 't gemoedt sal sien.

Ick hebbe met aengenaemheydt verstaen de intentie van haer Ho. Mog., te weten, dat de Vreede tusschen Poolen ende Sweden niet als met ofte nae die van Denemarcken sal mogen werden geslooten, het welcke weghneemt een van die scrupulen, die ick in den aenvangh van het formeren van myn instructie hadde gemoveert gehadt; maer nae ik alhier ende het Hof van Poolen uyt de discourssen hebbe konnen afnemen, sullen de saecken tot een generaelen Vrede gedirigeert worden, ende sal Poolen niet affonderling ende sonder syn Geallieerdens soecken te sluyten, te meer nu derselver Waepenen voorspoedigh syn, ende tegenwoordig haer volkomentlyk in de groote Warder hebben geset, met meeninge om het daer te houden: Op haer aenkomste hebben de Sweden Mons-au-Spuis, een plaetse van importantie boven Marienburg op het scheyden van de Weissel gelegen, verlaeten, ende haer in de voorschreve Stadt geretireert, dewelcke nu wel lightelyck konde belegerdt worden; hier door is de gantsche Riviere de Weissel tot aen het Haf toe vry ende open, ende konnen de Commercien aldaer weder haer cours nemen, welke plaetse, hoewel sterck synde, de Sweden mede seer quaelyk sullen konnen mainteneren, alsoo door 't occuperen van de voorsz. Warder, alle toevoer afgesneden is.

Op gisteren syn van hier nae het Leger veel Schoppen ende Spaeden gevoerdt, soo dat nae alle apparentie iets van importantie onder de handt is, waer van men den uytslagh sal moeten verwaghten, ende ick niet naelaeten

sal

sal U Ed. te syner tydt behoorlycke advertentie te geven. Blyvende middelerwylen,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. VAN DEN HONERT.

Dantzich den eersten October 1659.

Aen den Heer Ambass. VAN DEN HONERT, den 17. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jonghste, in dato den 10. deser lopende maendt, is my U Edts. Missive van den 1. daer bevorens wel ter handen gekomen, sedert hebben haer Ed. Groot Mog. ende vervolgens mede haer Hoog Mog. goedtgevonden den Resident *le Maire* te senden nae Lubeck, om aldaer provisioneelyk te ageren volgens de * instructie daer benevens gearresteert, daer van insgelycks onder No. 1. copye hier by is gevoeght.

Op den 13. deser hebben haer Ho. Mog. geresolveert ende vastgestelt, een generaelen Vast- ende Bede-Dagh, tegens den 25. van de toekomende maendt, op 't formulier van uytschryvinge, onder No. 2. hier benevens gevoeght.

Op de Memorie by den Heer Resident *de Bye* aen haer Ed. Groot Mog. gepresenteert, ende onder No. 3. hier nevens gevoeght, is door Gecommitteerden ter Vergaederinge rapport gedaen in voegen als U Ed. uyt het concept van Resolutie onder No. 4. hier bygaende, sal gelieven af te nemen, dogh by de Leeden generaelyck dienthalven reflectie gemaeckt wesende op de Heeren derselver Principaelen heeft daerop geen finaele Resolutie uytgewerckt konnen worden. Waer mede my voorts refererende tot de inleggende bylaegen, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 17. October 1659.

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 139. in Quarto.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 24. September 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

OP de Memorie dewelcke by copye hier nevens gaet in dato den 18., hebben wy niet alleen bekomen de bewilliging tot continuatie van de negociatie alsmede een derde Commissaris, maer selfs den Persoon van den Heer Rycks-Hofmeester; alleen persisteert syne Majesteyt by de plaetse in de Tenten ofte een ander *accommodus*: de Heer Ambassadeur *Terlon* hier op nae het Leger vertrocken, rescribeert heden 't geene U Wel-Ed. sal gelieven te sien uyt de tweede bylaege; of hier van wat goedts te hoopen is weet ick niet, maer recommandere alleen de gedaghtenisse van dat bekendt seggen: *quod venter caret auribus*; de eerste desseynen gaen doorgaens en voor al op de conservatie; refererende my vorders tot onse gesaementlycke, blyven nae ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 24. September 1659.

P. S.

Het gewas van Amach ende Southolm wel ingekomen synde, meyne ick dat geen manquement aen Hooy sal syn.

Eerste Bylaege.

Exhibitum den 18. Septembris 1659.

QUandoquidem id quod Majestati Vestræ super continuatione Tractatuum mutatione loci & adjunctione tertii Commissarii jam toties propositum est, infrascripti Angliæ ac uniti Belgii Commissarii ac Deputati Plenipotentiarii, non obstantibus quæ a Majestate Vestra accepere responsis, non tantum ad promovendam ex voto Superiorum suorum, pacem, verum etiam ut præveniatur aliis difficultatibus

tibus Majestati Vestræ etiam scripto repræsentatis a prædictis Commissariis ac Deputatis Extraordinariis, quin maxime necessarium judicetur etiam adhuc.

Idcirco iidem deesse non possunt quin Majestatem Vestram etiam rogent quam maxime instanter, ne is qui tantopere in iis desideratur Majestatis Vestræ consensus, ulterius differatur, illud interim Majestati Vestræ afferentes, quod quo prædicta pax citius obtineri possit non cessabitur, quo minus Rex Sueciæ omnibus viribus compellatur ut, & donec conditiones, de quibus inter Ministros trium Statuum tanquam justis & honestis convenit, ab eodem etiam accipiantur.

Subsignatum,

SIDNEY.	SLINGELANDT.
HONYWOOD.	VOGELSANGH.
	HUBERT.
	HAEREN.

Ick hadde gemeyndt dat dese Memorie was overgesonden van den Heer *van Slingelandt*, dan verstae neen, oordeele die te important te syn, om niet gecommuniceert te worden, midts de clausule van verbintenisse.

Tweede Bylaege.

Au Camp Suedois le 24. Septembre 1659.

MESSIEURS,

J'*Attens ici pour sçavoir où est le Roi de Suede, & plus, quelle réponse il fera à ce qu'on lui a écrit touchant la continuation de la Négociation, & soudain j'en donnerai avis à Vos Excellences où j'irai moi-même, pour voir les choses comme elles seront. Je les prie de croire, que je fais tout ce qui dépend de moi pour persuader que la Paix est nécessaire, & tout ce que je vois ici, persuade qu'on la veut, c'est ce que nous verrons bien-tôt. Je prie Vos Excellences de me faire Ouvrier de cet Oeuvre. Je suis parfaitement,*

Messieurs,

De Vos Excellences,

Le très-humble & très-obéïssant Serviteur,

Le Chevalier TERLON.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. de Witt, Coppenhaege den 27. September 1659.

Edele Gestrenge Heer,

TOt nogh toe hebben wy niet vernomen van den Heer Lieutenant-Admirael, niet tegenstaende de Wint nu eenige daegen Noordt-West synde, heel favorabel is tot de wederkomste; niet te min dat afgaen door de Belt geeft aen den Koningh van Sweden geen kleynen alarm, dewelcke nae dat hy eerst in Schoonen was gegaen, naederhandt sigh begeven heeft in dat districk van Zeelandt 't welk respondeert op de Belt voorsz. vorders soo geseydt wordt nu wederom overgegaen in Falster; maer aen de andere syde procedeert hier uyt innerlyck, soo de Heer Ambassadeur van Vranckryck voorgeeft, dat'er geen naeder antwoordt komt tot de continuatie van Tractaeten, daer toe soo het schynt uyt de Missive aen U Wel-Ed. overgesonden van de syde van Sweden een groote begeerte synde, de difficultyten aen desen Koningh geobjicieert nu als genoeghsaem weghgenomen waeren, voor my ick mistrouwe bynae alles, het kan syn ten onreghte, ende tel ick ieder dagh die ons ontloopen is sedert den 3. September, als wanneer geëxpresseert waeren de vyftien.

De Heeren myne Colleguen, ende daer nevens uyt de Heeren Engelschen, *Sidney* ende *Bon*, midtsgaeders de Heer Rycks-Hofmeester, syn eergisteren nae 's Landts Vloote geweest, leggende omtrent de Sont, dogh refereren dat nogte aldaer noghte voor Landts-Kroon, niet vrughtbaers te doen is, waer op tegenwoordigh geformeert werden nieuwe ende andere desseynen elders te entrepreneren met meerder maght, maer voor my aghte het hooghste te syn, de voorsorge van dese Stadt wel te voorsien met Vivres ende Brandthout, 't welk byaldien het geschieden sal, soo het noodtsaeckelyck moet, in cas de Stadt geconserveert sal blyven, alleen hanght aen de voorsorge van haer Hoogh Mogende ende 't geene daer in gecontribueert kan werden, door soo een aensienlyck Minister als is U Wel-Ed. Ick blyve nevens myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH

Coppenhaege den 27. September 1659.

P. S.

Ick hebbe wel ontfangen die van U Wel-Ed. van den 12., ende is myne laetste geweest van den 24.

Bylae

Bylaege.

MYN HEER,

ICk bevinde by naeder experientie, dat dit geheele groote werck, 't welck U Ed. soo veel sorge ende moeyte heeft gekost, myns oordeels, den Heer *T*. . . . niet alleen indifferent is, maer het doet syne Ed. seer, soo daer iets gesproocken werdt, 't welck apparentie heeft, dat ondernomen soude konnen werden met naedeel van Sweden: Ick geloove, dat hy van die Kroone pensioen trekt, immers heeft syn quartieren: Ende naedien selfs de Couranten daer van spreecken, waer het dienstigh, dat syn Ed. door den Heer *de T*. . . . eens naeder voorgehouden wierde, alle de difficulteyten, by U Ed. ontmoet in de twee naeder Conventien; ontwyffelyck is van dien Heere niet beter te verwaghten, als van den Heer *M*. . . ., dan ick geloove dat ick die den hals al gebroocken hebbe, dogh niet dan op reghtvaerdige redenen, ende die waeraghtigh syn.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den eersten October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

HOewel ick my ten hoogsten verpligt vinde, over de civiele ende seer aengenaeme expressien, gecontineert in U Ed. Missiven van den 12. ende 19. September, soo hebbe ick eghter die van den 19. voorsz. niet gelesen sonder groote alteratie, ten opsighte van de periode waer by het besorgen van dese Stadt met behoorlycke provisie van alles voor den aenstaenden Winter, ende het formeren ten dien eynde van Magasynen, waer door een hoope gelaeten werdt aen syne Majesteyt; ick bekenne wel, dat het niemant naeder incumbeert, maer sal U Ed. my wederomme toestaen, dat in cas wy in het effectueren van dien geen swarigheyt bevonden hadden, het meer als een onvoorsightigheyt geweest soude syn, daer over soo serieuse ende iterative representatien te doen aen U Wel-Ed., als eerste Minister van soo een considerabile Provincie; maer myn Heer, spreecken tegenwoordigh rondelyck, het is hier onmogelyk, ende byaldien het aen de andere syde genegligeert wordt by haer Ho. Mog., soo is het dese Winter alles verloren.

Ick kan oock niet sien, dat het by den Staet opgenomen kan werden voor soo een beswaerlycke saeck, want het Magasyn sal geen gifte syn, maer een winckel, waerin byaldien geen profyt gedaen wordt, ten minsten het Capitael gevonden sal konnen werden. Ick bidde noghmael wat swaerigheyt is'er dat hier toe geëmplojeert wierde een halve reductie, dewelke ten langhste binnen een half jaer te ontfangen staet? immers hoe sal het by de posteriteyt kon-

nen opgenomen worden, dat daer den Staet voor de conservatie van dese Stadt gespendeert heeft Millioenen, dat deselve Staet het verlies van die Stadt met goede oogen aensien sal uyt een earigheyt om te spaeren, by exempel de interessen van een Millioen: Laet het syn voor een jaer ende 't geen meer is, dat een Burgerye haeren Koningh soo getrouw geweest, genoodtsaekt sal werden, haer nae lange defensie in Vyandts handen te begeven, genecessiteert door koude en hongers-noodt, ick laet staen het interest van haer Ho. Mog., voor derselver soo braeve Militie; voorleden Winter is hier geweest wel twintigh-duysendt vaem hout ende nu geen. Dese is geschreven met communicatie ende goedtvinden van de Heeren myne Colleguen: Ende blyve ik nae myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den eersten October 1659.

P. S.

Ick versoecke dat van den innehoude deser, spoedige ende speciaele communicatie magh werden gegeven aen myn Heeren van Amsterdam, in cas de Vergaederinge gescheyden moghte syn.

Aen den Heer Pieter Vogelsangh, den 17. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe de receptie van U Edts. twee distincte Missiven van den 24. ende die van den 27. der voorleden, mitsgaeders die van den eersten deser loopende maendt, van welckers receptie in myne jonghste van den 13. daeraenvolgende mentie gemaeckt is, hebbe ick aenstonts occasie gesoght ende gevonden om de Heeren Gecommitteerde Raeden bekent te maecken de substantie van eene der voorschreve brieven van den 24. welckers kennisse eygentlyck tot de gemelde Heeren Gecommitteerde Raeden was specterende, ende hebben deselve alle betoont alsnogh van U Ed. te hebben ende deselve opinie te conserveren die haer Ed. Mog. hier bevorens aen U Ed. betuyght hebben.

Ick hebbe op de receptie van U Edts. advisen raeckende 't gebreck van Vivres aldaer in geen gebreecke gebleven deselve saecke alhier nae merite te apprehenderen, gelyck U Ed. uyt de successive Resolutien van de Regeringe die

die deselve al voor desen toegesonden syn, sal hebben vernomen, maer is in de besoignes onder Commissarisen van haer Ed. Groot Mog. expressely ck goedgevonden geweest van de inclinatie om de gemelde Stadt van hier te voorsien, niets te doen blycken, ende dat om twee notable redenen: Eerstelyk op dat de Koningh van Denemarcken sigh ook des te beter van syne syde soude evertueren, ende ten anderen, op dat de Koopluyden sulcks vernemende daer door niet te rugge souden gehouden werden van eetwaeren ende andere provisie nae Coppenhaege te voeren, waer toe men andersints geinformeert wierde by eenige goede inclinatie te wesen daer door dan wel de hooghste ondienst aen den Koningh van Denemarcken toegebraght hadde konnen werden, aengesien men doenmaels niet konde verseeckert wesen wat uytslagh de voorsz. deliberatien, daer inne niet dan by eenparigheyt konde geconcludeert werden, ter Generaliteyt, jae selfs in Hollandt souden nemen; maer wy syn oneyndigh verlegen geweest door eene absolute onkunde van den voorraedt, die aldaer moghte wesen, van 't getal van huysgesinnen ende monden, daer voor men provisie moeste versorgen, ende diergelycke; ende hadden wy al voor heenen ende immers in antwoorde op haer Ho. Mog. Resolutie van den 12. September laetstleden, daer by onder anderen bericht versogt wierde van den voorraet van de Vivres in de Magasynen, sulcks al te gemoet gesien.

Ick kan U Ed. by desen niet onthouden, dat het ongeteeckende ende ongedateerde briefjen spreeckende van de genegentheyt ende officien van den Heer Ambassadeur *de Terlon* my seer veel tydts ende moeytens gekost heeft om te ontcyfferen aengesien niet alleen veele cyffers abusivelyk waeren gesteldt, daer in men eghter uyt den sin de reghte letters nogh wel eenighsints konde colligeren, maer dat selfs op eene plaets vergeten was een nieuwe grote letter te setten daer ick eyndelyck nae veele conjecture my voldaen hebbe met een A. te presupponeren, alhoewel de index volgens U Edts. aenwysinge al bleef staen op de O. Ick bidde dat daer op voortaen wat accurater gelet werde, voornaementlyck in die brieven die U Ed. gaerne door my ontcyffert sage.

Op de gerepresenteerde noodt om aldaer met eenige prompte geldt-middel ten minsten by provisie ter somme van sestigh duysendt Caroli guldens versien te worden, is by haer Hoog Mog. met ernst gedelibereert ende eyndelyck niet sonder contradictie van Vrieslandt ende Stadt ende Landen, dienthalven genomen de Resolutie copyelyck hier nevens gevoeght, daer tegens voor soo veel die op den Raedt van Staete is reflecterende, ook van wegen den selven Raedt al eenige oppositien werden te gemoet gesien, ick sal in geen gebreecke blyven U Ed. van 't vervolgh op deselve van tydt tot tydt te adviseren.

De Heer *Charisius* welckers debonnair humeur U Ed, ten vollen bekent is, heeft sigh eghter door persuasien van anderen, soo ick vertrouwe, soo verre geëmancipeert, dat hy van tydt tot tydt verscheyde aenstootelycke memorien ter Vergaederinge van haer Hoogh Mogende ingedient heeft, van dewelcke ick U Ed. immers voor 't meerendeel successivelyck copye gesonden hebbe, dogh heeft syn Ed. onlangs nogh vry een merckelycke toon hooger

 daer

daer inne gelieven te gaen door 't indienen van de twee Memorien in dato den 29. der voorleden ende 2. * deser loopende maendt, daer van ick voor desen niet goedtgevonden hebbe de copye derwaerts over te stueren, op vast vertrouwe, dat de gemelde Heer sigh soude hebben laeten disponeren, om de voorschreve Memorien wederom nae sigh te nemen, ende selfs te versoecken, dat daer van geen gewagh gemaeckt wierde; maer sulks van hem niet hebbende konnen verkregen werden, neem ick de vrymoedigheyt U Ed. midtsdesen de voorschreve Memorien toe te senden met de Resolutie ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mogende daer op den derden deser genomen; in welcke Vergaederinge de voorschreve Memorien niet sonder de hooghste indignatie opgenomen, ende met eene eenpaerige versoejinge van alle de Leden aengehoort syn, gelyck ook by de voorsittende Provincien ter Generaeliteyt is geschiedt, maer de naesittende, ende voornaementlyk Vrieslandt ende Stadt ende Landen hebben in den eersten seer sterckelyck geurgeert dat deselve Memorien gestelt souden werden in handen van Commissarisen, om die soo ten reguarde van de forme als van de materie te examineren; dogh is eyndelyck aldaer goedtgevonden, dat alle de notulen die van de voorsz. Memorien waeren gehouden uyt de Registers gecopyeert ende de Memorien selfs aen den gemelden Heer Resident weder behandight souden worden.

Ick bidde U Ed. gelieve my te adviseren, hoe men aldaer ten Hove soodaenige actien opneemt, ende of men dienaengaende ten minsten aen U Ed. als Minister van desen Staet niet door de eene of de andere demonstratie sal soecken te geven eenige satisfactie; Waer mede my voorts refererende tot de inleggende bylaegen, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 17. October 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 24. September 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

ALsoo Monsieur *Burcbloon* geresolveert is het reghte pardon te versoecken, ende daer in suppliceert onse assistentie, soo versoeck ick uyt U Wel-Ed. te verstaen, waer deselve sigh dienaengaende heeft te addresseren, de commissie is van haer Hoogh Mogende, de geboorte uyt Stadt ende Landen, ende het ordinaris verblyf, opvoedinge ende woonplaetse geweest in Hollandt. Ick sende op desselfs versoeck hier nevens de informatien, ende bidde dat de aenteeckeninge uyt het Register van haer Ho. Mog., is het eenighsints doenlyck,

* Zie *Aitzema* IV. Deel, pag. 420. in Quarto.

lyck, geligt moge werden, alsoo wy inderdaet die taxatie niet gemeriteert hebben ons oordeels. Ick blyve nevens myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 24. September 1659.

BYLAEGE.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 27. September 1659.

WEL-EDELE GESTRENGE MYN GOEDERTIERENE HEER ENDE GOEDTGUNSTIGE PATROON.

NAedemael ick de eere ende 't geluck hebbe gehadt van U Wel-Ed. goedtgunstigheyt te mywaerts in verscheyde occasien te bespeuren, soo is het dat ick de vrymoedigheyt neem U Wel-Ed. Gestrenge in syne hooghwightige affairen maer alleen voor een kleyn oogenblik te interromperen, ootmoedighlyck biddende deselve gelieve myn bedroeft ongeval, dogh uyterste gedwongen nootweer nu soo wereldtkundig, ende uyt de nevensgaende depositien klaerblyckelyck, met syn gewoonlyck raisonnabel ende compassieux gemoet aen te mercken, ende met syn hoogh crediet uyt Christelycke compassie soodaenigh ende daer 't behoordt te excuseren, ende met een favorabel pardon ende remissie door een Acte in de beste ende ampelste forme te laeten corroboreren, op dat ick 't geluck moge genieten, om wederom in myn lieve Vaederlandt te mogen wederkeeren, aldaer in alle vryheyt als voorheenen te converseren ende myne schuldige danckbaerheyt met myn vordere geringe dog getrouwe diensten aen het selve al myn leven te betoonen. Ende soo het U Ed. Gestrenge niet moghte verdrieten noghte onwetende syn van de waeraghtige circumstantien van de casus, soo sal ick U Ed. Gestrenge deselve soo veel mogelyk is op 't kortste ende veritabelste in conscientie verhaelen. Het is dan gebeurt, dat ik den 22. July laetstleden de plaets van Hof-Meester in het Huys van de Heeren haer Hoogh Mogende Extraordinaris Gedeputeerden mede waernemende 's naemiddagh eenige ordre aen den Kock wilde geven tot de avondt-maeltydt, maer den selven droncken ende het Hof-Volck te gelyck klagtigh vindende, dat hy haer niet genoegh te eeten hadde gegeven, hebbe ick den Kock daer over berispt, ende met eenen vermaent, dat hy sigh niet

 meer

meer alle daegen dronken drinken, nogte my die den selven uyt naeme van syn Heeren en Meesters aensprack ende commanderen moght, in alle 't geen billyck, ende den dienst van haer Wel-Ed. Gestrenge raeckte, soo impertinentelyck met vloecken ende sweeren bejegenen soude, als hy dede, ende daer op van den Kok affcheydende ende nae de Bouteillerie gaende, om aldaer iets te verrighten, heeft hy my daer op stracks vervolght met een groot Mes in de handt, ende by my komende nae veel insolente woorden geseyt, dat hy liever gecasseert, als, met reverentie gesproocken, soo gebruyt te willen wesen: Waer op ik repliceerde, dat indien hy 't daer nae maeckte, de Heeren hem niet alleen casseren, maer wel wat anders souden leeren, ende nae dat ick nu al eenige maelen met groote lydtsaemheyt syn vloecken, sweeren ende impertinente bejegeninge verdraegen hadt, hebbe ick hem vorders geseyt, dat hy soude heenen gaen ende syn dingen doen die ick hem belast hadt, of ick soudese hem doen doen, ofte wel by faute van dien over de ooren slaen, (het welck ick als een Officier van myn Heeren ende Meesters over haer Volk gestelt niet alleen vermogt te seggen, maer ook in effecte te doen) want sonder stricte ordre in sulcken Huys onder soo veel vreemde insolente Menschen te houden, soude men syns Lyfs niet seecker syn, als klaerlyck genoegh uyt dit exempel blyckt: Ende hadden meer welgemelde Heeren Gedeputeerden ook alvooren wel expresselyck geseyt, dat soo wanneer my eenige affronten van iemant van haer gevolgh aengedaen wierden, deselve het souden opnemen als aen haer eygen Persoon geschiedt, waer op doen aenstonts de Kock het Mes oplightende seyde, soo gy dat begost soude ick Uw dit Mes in de ribben stooten, 't welck ick apprehenderende als van een Persoon die droncken was ende sulcks wel meer gedaen hadt, hebbe hem met myn handt rughwaerts over van my gestooten tot buyten de Bouteillerie en daer op myn Degen treckende twee à drie slaegen met het plat van dien op syn Lyf gegeven om den selven alsoo daer door te meer te doen apprehenderen syn insolente procedueren ende dreygementen tegens my gepleeght, vertrouwende immers, dat deselve daer door afgeschrickt soude worden, om sigh niet verder tegens my te opposeren, maer heenen te gaen ende syn dingen te doen; dogh het contrarie geschiedde, want hy aenstonts weder opspringende, quam met een groote furie in de Bouteillerie op my aenlopen, met 't voorsz. Mes in de handt, seggende daer sal Uw de Duyvel voor haelen, waer door ick seer verschrickt werdende, ende van doen af myn Lyf met alle billyckheyt wel hebbende kunnen ende mogen defenderen, hebbe ick noghtans alle ongeluk willende vermyden, den Kock ende den steeck die hy my broght, ter naeuwer noot, jae seer miraculeuselyck ontweeken, als synde een seer enge en donckere plaets, ende alsoo ter deure willende uytlopen om te ontvlughten, ben ick komen te struyckelen ende te vallen over den drempel van de deur tot in een enge gangh, welcke val ick U Wel-Ed. Gestrenge in bedencken geef hoe seer my versette, als wetende, dat de Kock my van soo nae by vervolghde om my te tracteren nae syn welgevallen: dogh ben ick door Godts wonderlycke bestieringe aenstonts wederom opgekomen houdende inmiddels myn Degen van my nae de Bouteillerie toe om den Kock daer mede af te schricken, ende om my alsoo best te retire-

retireren ende te sauveeren, maer de Kock in syn loop nae by my synde, is hy als een blixem onvermydelycker wyse selfs in den Degen gelopen.

Welcke insolente ende wreede persecutie van den voorsz. Kock, ende myne hasardeuse ontvlughtinge ende eyntlycke gedwongen nootweer U Wel-Ed. Gestrenge uyt het voorsz. recit, ende uyt de voorgementionneerde depositie klaerblyckelyck vernomen hebbende; Soo bid ick U Wel-Ed. Gestrenge noghmaels gantsch ootmoedighlyck my in dese myne ongelegentheyt by myn Heeren de Staeten, wanneer ick myn Requeste te dien eynde aen deselve sal addresseren ten alderkraghtighsten te assisteren, ende ben ick ende alle de wereldt hier volkomentlyck verseeckert, dat U Wel-Ed. Gestrenge alleen by haer Hoog Mogende ende haer Ed. Groot Mogende my ten versoecke pardon kan doen obtineren, waer toe my myne de gansche wereldt bekende onschuldt volkomentlyck verseeckert; Ende sal ick ondertusschen Godt Almagtigh vierighlyck bidden U. Wel-Ed. Gestrenge herte daer toe kraghtiglyck te willen bewegen. Waer mede desen afbreeckende, sal ick eeuwigh syn ende blyven,

Wel-Edele Gestrenge myn Goedertierene Heer ende goedtgunstige Patroon,

Uwe Wel-Ed. Gestrenge Alderootmoedighste
ende eeuwigh verplighste Dienaer,

BURCHLOON.

Coppenhaege den 27. September 1659.

Bylaege.

OP huyden den 29. Augusty deses jaers 1659. compareerde voor ons *Pieter Vogelsangh* ende *Willem van Haeren* Extraordinaris Gedeputeerden van haer Ho. Mog. aen de Koningen van Sweden ende Denemarcken als daer toe specialyk versogt ende ontboden synde, *Martinus Boneval* Burger ende Koopman van Amstelredam oudt omtrent 24. jaeren, dewelcke gehoort op de volgende *Interrogatoria* onder presentatie van eede verklaerdt ende gedeposeert heeft waeraghtigh te syn het geene op ieder Artikel hier onder aengeteeckent staet.

INTERROGATORIA.

I.

OF nae dat *Burchloon* den Kock op de plaets berispt hadt, dat hy op een andermael het Hof-volck ge-

I.

VErklaert op 't eerste Artikel, geen kennisse te hebben noghte oock niet gesien te hebben, dat de Kock Burchloon

loon *met een Mes in de handt soude gevolght syn.*

genoegh te eeten soude schaffen, waer over sy aen gemelde *Burchloon* die de plaets van Hof-Meester waernam, klaghtigh gevallen waeren, ende sigh voortaen ook niet meer droncken soude drincken, noghte soo vloecken, gelyck hy bykans alle daegen gewoon was te doen, dat de voornoemde Kock in de Bouteillerie hem *Burchloon* gevolght is, met een bloot Mes in de handt.

II.

Seydt die woorden niet gehoordt te hebben.

II.

Of de Kock daer in komende, geseydt heeft, dat hy liever gecasseert, als soo gebruydt wilde wesen.

III.

Seydt dese woorden mede niet gehoort te hebben.

III.

Of *Burchloon* daer op gerepliceert heeft, dat soo hy het 'er nae maeckte, de Heeren hem niet alleen cassee-ren, maer nogh wel wat anders souden leeren, ende dat hy syn mondt soude toehouden, ende hem niet soo impertinentelyck bejegenen met vloecken ende sweeren, maer heenen gaen, ende syn dingen doen, of hy soude 't hem doen doen.

IV.

Ut supra.

IV.

Of de Kock daerop aenstonts seyde, het Mes opheffende, soo gy dat begost, soude ick u met dit Mes in de ribben bruyen.

V.

Seydt gesien te hebben, dat de Kock uyt de deur van de Bouteillerie struyckelende quam te vallen, ende dat Burchloon *hem twee à drie slaegen heeft gegeven met het plat van syn Degen.*

V.

Of *Burchloon* daerop aenstonts met de handt de Kock van hem stiet, soo dat hy uyt de deur van de Bouteillerie quam te vallen, ende daerop syn Degen treckende, denselven nog leggende, eenige slaegen met het plat van dien heeft gegeven.

VI.

Seydt de woorden van de Kock niet gehoordt te hebben, maer dat hy Kock opspringende, met het Mes in de handt in de Bouteillerie is geloopen.

VI.

Of de Kock daerop haestiglyck opgesprongen is, ende wederom met een furie in de Bouteillerie op *Burchloon* is aen komen loopen, met het voorsz. Mes

Mes nogh in de handt, seggende, daer sal u de Duyvel voor haelen.

VII.

Seydt gesien te hebben, dat Burchloon *gevallen is op deselve plaetse daer de Kock hadt gelegen, met de bloote Degen in syn slincker-handt.*

VII.

Of *Burchloon* sonder sigh eenighsints in postuer te stellen (om die steek te pareren) daerop niet geweecken, de steek die de Kock hem wilde brengen (met groot hazardt) als synde in een enge plaetse, ontsprongen ende soo nae de deur toe geloopen is, ende struyckelende over den drempel van deselve, is komen te vallen tot buyten de Bouteillerie in de gangh, met syn Degen nogh in de handt.

VIII.

Seydt gesien te hebben, dat de Kock met het Mes in syn handt nae Burchloon *toe quam, ende dat* Burchloon *quaelyck konde opkomen.*

VIII.

Of de Kock *Burchloon* ondertusschen vervolght heeft, met het Mes nogh in de handt.

IX.

Seydt dat Burchloon *met een draey opkomende, den Deegen gestadigh van hem bieldt, sulcks dat hy Getuyge gesien heeft, dat de Kock daer selfs is ingeloopen.*

IX.

Of *Burchloon* nae dat hy gevallen was, schielyk weder opsprongh, keerende syn Degen ondertusschen van hem af nae de Bouteillerie toe, ende of daer op de voorsz. Kock in syn loop synde nae *Burchloon* toe, plotselyck selfs in den Degen is geloopen.

Alle 't welcke hem Getuygen voornoemt, nogh andermael voorgelesen synde, heeft deselve betuygt met waere woorden in plaets van Eede, als synde Memnonist-gesinde, gevende voor reden van wetenschap, dat hy ten tyde van het begaene feyt, op[illegible]le binnen-plaets wandelde, op welke binnen-plaets de Bouteillerie respondeert.

P. VOGELSANGH, W. V. HAEREN.

OP huyden den 19. Augusty deses jaers 1659. compareerde voor ons *Pieter Vogelsangh* ende *Willem van Haeren*, Extraordinaris Gedeputeerden van haer Hoog Mog. aen de Koningen van Sweden ende Denemarcken, als daer toe speciaelyk versoght ende ontboden synde, *Catharina Ammers*, Dogghter gebooren tot Pemblich in Jutlandt, dewelcke gehoordt op de volgende

Interrogatoria onder presentatie van Eede verklaerdt ende gedeposeert heeft, waeraghtigh te syn, alle het geene op ieder Artikel hier onder aengeteeckent staet.

INTERROGATORIA.

I.

VErklaerdt op 't eerste Artikel, sy getuyge den inhoude van dien waeraghtigh te syn.

I.

OF nae dat *Burchloon* den Kock op de plaets berispt hadt, dat hy op een andermael het Hof-volck genoegh te eeten soude schaffen, waer over sy aen gemelde *Burchloon* die de plaets van Hof-Meester waernam, klaghtigh gevallen waeren, ende sigh voortaen ook niet meer droncken soude drincken, noghte soo vloecken, gelyck hy bykans alle daegen gewoon was te doen, dat de voornoemde Kock hem *Burchloon* gevolght is met een Mes in de handt.

II:

Ut supra.

II.

Of de Kock daer inkomende, geseydt heeft, dat hy liever gecasseert, als soo gebruydt wilde wesen.

III.

Ut supra.

III.

Of *Burchloon* daer op gerepliceert heeft, dat soo hy het 'er nae maekte, de Heeren hem niet alleen casseeren, maer nogh wel wat anders souden leeren, ende dat hy syn mondt soude toehouden, ende hem niet meer soo impertinentelyck bejegenen met vloecken ende sweeren, maer heenen gaen, ende syn diensten doen, of hy soude 't hem doen doen.

IV.

Seyde den inneboude van dien waer te syn, dogh dat Burchloon *alvooren tegens de Kock hadde geseydt, soo gy dat niet deede soude ick uw over de ooren slaen.*

IV.

Of de Kock daerop aenstonts seyde, het Mes opheffende, soo gy dat begost soude ick u met dit Mes in de ribben bruyen.

V.

Seyde den inneboude van dien waer te syn.

V.

Of *Burchloon* daer op aenstonts de Kock met de handt van hem stiet, soo

soo dat hy buyten de deur van de Bouteillerie quam te vallen, ende daerop syn Degen treckende, denselven nog leggende, eenige slaegen met het plat van dien heeft gegeven.

VI.

Seydt den inhoude van dien waer te syn.

VI.

Of de Kock daerop haestiglyck opgesprongen is, ende wederom met een furie in de Bouteillerie op *Burchloon* aen is komen loopen, met het voorsz. Mes nogh in de handt, seggende, daer sal u de Duyvel voor haelen.

VII.

Seydt gesien te hebben, dat Burchloon *uyt de Bouteillerie loopende gevallen is.*

VII.

Of *Burchloon* sonder sigh eenighsints in postuer te stellen (om die steeck te pareren) daer op niet geweecken, de steeck die de Kock hem wilde brengen, (met groot hazardt) als synde in een enge plaetse, ontsprongen ende soo nae de deur toe geloopen is, ende struyckelende over den drempel van deselve is komen te vallen tot buyten de Bouteillerie in de gang met syn Degen nogh in de handt.

VIII.

Seydt gesien te hebben, dat als Burchloon *opstondt, de Kock is nedergevallen.*

VIII.

Of de Kock *Burchloon* ondertusschen vervolght heeft, met het voorschreve Mes nogh in de handt.

IX.

Seydt niet gesien te hebben of te konnen seggen, hoedanigh de steeck toegegaen is.

IX.

Of *Burchloon* nae dat hy gevallen was, schielyk weder opsprongh, keerende syn Degen ondertusschen van hem af nae de Bouteillerie toe, ende of daer op de voorsz. Kock in synen loop synde naer *Burchloon* toe, plotselyck self in den Degen is geloopen.

Alle 't welcke de voornoemde Getuyge nogh andermael voorgelesen synde van woorde te woorde, heeft 't selve met Eede bevestigt, seggende, *soo waerlyck moest haer Godt Almaghtigh helpen*, gevende voor reden van wetenschap, dat sy Getuyge ten tyde van het begaene feyt in de Keuken, ende sulcks synde deselve aen de Bouteillerie daer by of omtrent is geweest.

P. VOGELSANGH, W. V. HAEREN.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 17. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

HUyden is my door de handt van den Heer Pensionaris *van Beuningen*, wel gewerden U Edts. Missive van den 24. der voorleden maendt, raeckende het ongeval Monsieur *Burchloon* overgekomen, met de bylaegen daer toe specterende; ende kan ik, onder U Edts. beter gevoelen, niet anders oordeelen dan dat de voornoemde *Burchloon* remissie over 't voorsz. ongeval willende versoecken, sigh sal moeten addresseren aen de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt, om dat syne opvoedinge ende Woonplaetse is geweest in Hollandt, niet alleenlyck doorgaens maer in specie als hy sigh met U Ed. in syne tegenwoordige functie uyt het Vaderlandt heeft begeven, sulcks dat hy alsnogh by continuatie als in Hollandt woonaghtigh aengesien moet werden, vertrouwende oock desselfs intentie te wesen sigh op syne overkomste wederom in Hollandt ter neder te setten, ende te onthouden; ende gemerckt U Ed. ten vollen bekent is de wel gefondeerde sustenue van haer Ed. Groot Mog. oock in verscheyde exempelen, ende nogh onlanghs in den Heer *Hendrick Haecks* gewesene Raedt in Brasil by haer Ho. Mog. geacquiesceert, dat naementlyck de Generaeliteyt in gelycke gelegentheydt geene Jurisdictie competeert, soo kan ook by haer Hoog Mogende niet resideren de maght om daer over remissie te verleenen; De geboorte plaetse komt, myn oordeels, vermidts de nogh continuerende wooninge in Hollandt niet in consideratie, maer in cas de voornoemde *Burchloon* van de Provincie van Stadt en Landen eenige Vrienden moghte hebben, ende door deselve ofte andersints van de Staeten of Gedeputeerde Staeten, een lettertjen van intercessie of recommandatie ten fine voorsz. aen haer Ed. Groot Mog. konde bekomen, alwaere het maer in seer generaele termen, dat haer Ed. Groot Mogende in billyckheydt op des Suppliants versoeck geliefden te letten, of diergelycken, myns oordeels, soude 't selve hem ten opsighte van die Provincie volle gerustheydt konnen geven, alhoewel ick sulcks eygentlyck niet nodigh aghte. Ick blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 17. October 1659.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 24. September 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

BOven 't geene wy in onse publycke aen de Regeringe adviseren, is sedert onse jonghste in dato den tweeëntwintighsten deser niet voorgevallen van sonderlinge consideratie.

Boven het transport van een considerabel getal van Ruyterye, 't welck absolutelyck noodtsaekelyck is, ben ick van advies, dat ietwes by de handt dient genomen te werden, 't gunt dan van naedruck is, ende soodaenigh dat het kan dienen omme den Koningh van Sweden te disponeren, ende constringeren tot aenneminge van de redelycke conditien, uyt den naeme van de drie Staeten gepresenteert, welck ick nae myn geringh oordeel, meyne niet ondernomen behoordt te werden op Schoonen, maer ofte op dit Eylandt Zeelandt ofte Funen, wel is waer, dat de entreprises op Schoonen souden konnen geven een merckelycke diversie, ende toebrengen groote ongelegentheydt aen Sweden, maer behalven het vatten van posten aldaer ende het behouden van dien vry wat syn bekommernisse soude hebben, soo en is de maght van den Koningh noghte haer Ho. Mog. Vloote ende desselfs Landt-Militie soodaenigh niet in getaele, dat deselve by demembratie in verscheyde Quartieren met vrught ende effect soude konnen geëmployeert worden, behalven dat ick twyffele, of het al met haer Ho. Mog. intentie bevonden soude werden over een te komen, dat in Schoonen *Sedes Belli*, soo men hier spreekt, geformeert wierde, waer door wel light de negociatie van den Vreede difficielder soude worden. Ick hebbe dienvolgende den voorslagh op heden aen ons gedaen, niet konnen goedtvinden, dat haer Hoog Mog. Militie aenstondts haer wederomme soude begeven nae Aelstede, in tegendeel van dien, hebben wy versoght ende geobtineert, dat een deel van de Landt-Militie in dese Stadt gedebarqueert soude worden, omme geëmplooyeert te werden ten meesten dienste, onder anderen mede, dat de Scheepen defect van alles, ende insonderheydt manquement van Broodt ende Bier hebben. Wy syn van voornemens op morgen met den Heer Rycks-Hofmeester ons te begeven nae haer Hoog Mogende Vloot, ende met de Heeren Vice-Admiraelen selfs te abboucheren. Ick bevinde dat de bejegeninge ons ende de Heeren Engelsche Plenipotentiarissen ontmoet, in Nederlandt verscheydentlyck was gedebiteert, ende in alles niet volkomentlyck conform de waerheydt, gelyck onder anderen dat de Engelschen quaemen met handen bemorst door het bloedt van haeren Koningh; alsmede dat ick soude geseght hebben dat wy uyt den naem van den Prins van Denemarcken aen den Koningh van Sweden quaemen bidden omme Vreede, 't welck noit in myn gedaghten is geweest, eghter noghtans soodaenigh niet als men aldaer traght te spargeren: Omtrent het formeele van audientie te versoecken ende te verleenen is ten weder syden gepecceert, *in modo proponendi*

 kon-

konde by die geene, dewelcke het woordt voerde wel wat circumpecter gegaen syn: Twee daegen daer nae seyde syne Majesteyt tegens my op de saecke selfs, dat hy my ende ick hem, wel hadde verstaen, ende uyt myn contenantie wel konnen afnemen, dat ick het soo hooge niet opnam. De Heeren Sweden spreecken ende schryven veel aen ons van Vreedelievende genegentheydt, ende traghten de schuldt van non-succes te verweren aen de syde van Denemarcken. Waer mede nae myn gedienstighlycke gebiedenisse blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 24. September 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den eersten October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest in dato den 24. der voorleden maendt, hebbende den post op den 27. daer aenvolgende laeten afgaen sonder eenige myner particuliere brieven, doordien ick boven het gunt in onse publycke aen de Regeringe, niet hadde by te voegen, sedert ontfange ick U Edts. Missive van den 19. daer bevorens.

Van het weder herwaerts senden van een gedeelte van de Engelsche Vloote, hebben de Heeren Plenipotentiarissen alhier nogh wel eenige naerightinge uyt Engelandt, maer sien dienthalven alle daegen een Expressen te gemoet, gemelde Heeren, (gelyck deselve voor desen haer misnoegen over de comportementen van den Heer Generael *Montagu* hebben betoont, ter saecke van desselfs onordentelyck vertreck) soo verklaeren alsnogh daerin ten hooghsten geschandaliseert te wesen, protesterende, dat de Heeren derselver Committenten, ende sy Ministers punctueelyck ende exactelyck gemeynt syn geweest ende onveranderlyck sullen blyven, omme haer te gedraegen nae 't respective geconvenieerde in 's Graevenhaege, ende het selve op 't alderkraghtighste met een reëele executie te bekraghtigen, gelyck ick dan oock aen haer Ed. schuldigh ben die getuygenisse te geven, dat deselve haer allenthalven met ende conform de intentie van onse respective Superieurs, hebben gegouverneert.

Den uytslagh van de deliberatien ter Generaliteyt, ende haer Hoog Mogende

gende Resolutie dienvolgende te nemen, over de executie van derselver Resolutie, in dato den 12. der voorleden maendt, nopende het convoyeeren van een gedeelte van de Vloote van den Staet, sullen wy met den post die nu staet aen te komen, afwaghten, maer ick ben bedught, dat wy deselve al bekomen hebbende, wel light in eenige daegen ter intentie van haer Hoog Mog. niet en sullen konnen ter executie stellen, door dien de Heer Lieutenant-Admirael tot op heden met syn onderhebbende Schepen, niet te voorschyn is gekomen, ende wy niet weten in wat Quartier van de wereldt deselve sigh tegenwoordigh bevindt, hebbende eenige weecken herwaerts, van den selven geen tydinge altoos gehadt.

Hoedaenige voorsorge de Koningh van Denemarcken sal doen, ten eynde dese Stadt met behoorlycke provisie van alles voor den aenstaenden Winter werde versien, is my onbewust, alsmede of men eenige Magasynen hier formeren sal. Ick vreese, dat de tydt sal leeren dat die voorsorge niet en sal bevonden worden geproportioneert te syn, nae de presente gelegentheydt, ende de constitutie van dese Stadt; het Brandthout wel een van 't essentieelste, ende 't gunt in goede quantiteyt in Holsteyn geweest is omme herwaerts nae toe te voeren, werdt ons van goeder handt verseekerdt by des Koninghs Bedienden gedistraheert, ende vervolgens vervoerdt te wesen, ende dat het saisoen van 't jaer verre geadvanceert, de wegen beslyckt ende diep synde, met seer groote bekommernisse wederomme ander hout uyt de bosschen gekapt sal konnen worden, ende op den oever van de Zee gebraght.

Het gedesidereerde passeport voor den Heer Rycks-Hofmeester, is op gisteren hier aengekomen, alsmede dat voor haer Hoog Mogende extraordinaris Gedeputeerden beyde by den Koningh van Sweden onderteeckent op den 25. der voorleden maendt in Hulsiopingh, beyde ingeslooten in seeckere Missive van den Heer *Steno Bielcke* geaddresseert aen de Heeren Mediateurs haer onthoudende alhier: houdende onder andere dese volgende woorden, *Credimus toti mundo patere, quam Sua Regia Majestas in pacem prona sit nihil desiderari posse, quantum in se quidem est, quod promovendo isti tam salutari operi, ullo modo conducere possit, cum ex adverso ex parte Daniæ nullæ non cunctationes & effugia trahendo tempori & remorandæ paci quærantur, quod adeo nunc notorium est, ut omnes id intelligant, & nemo facile, qui sine affectu rem æstimat, inficiari queat.* Het passeport voor den Heer Rycks-Hofmeester, is bevonden in *debita forma*, maer dat voor ons, behalven dat in het selve ons de Qualiteyt van Mediateurs noghte toegestaen wordt, noghte ook geweygerdt, maer alleen in generaele termen gecoucheert is, soo staet het selve maer alleen op den Heer *de Hubert* ende my, met preteritie van de Heeren *Vogelsangh* ende *van Haeren.* Wy hebben dienthalven aenstonts aen gemelden Heer *Bielke* geschreven, versoekende dat een ander ende genoeghsaem ten spoedighsten uytgebraght moghte worden, sullen middelerwylen de conferentie van de Heeren Commissarisen ten wedersyden neveus den Heer Ambassadeur van Vranckryck ende Engelandt bywoonen.

Nae de expiratie van de bewuste veertien daegen, syn de Ministers van de drie Staeten van een eenpaerigh ende consonant advies geweest, dat de Koningh

ningh van Sweden was ende verklaerdt moeste worden voor Refusant, gelyk dan deselve van die tydt daer voor aengesien en inderdaet gehouden is, maer omme een formeele acte dienthalven te ontwerpen, ende gesaementlyck te onderteykenen midtsgaeders aen den Koning van Sweden te insinueren, hebben wy uyt verscheyde gewightige respecten, onder reverentie, niet noodtsaekelyck jae selfs niet raedtsaem geoordeeldt, behalven dat de Ambassadeur van Vranckryck absolutelyck dienthalven difficiel soude syn geweest, ende wel light de Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt 't selve verscheyde maelen verklaerdt aen den Koningh van Denemarcken, ende wy met reëele actie voor de geheele wereldt betuyght tegens Sweden.

Dewyle ick deese schryve, ontfange ick een Missive van den Heer *Cojet*, geaddresseert aen den Heer *de Hubert* ende my, by dewelcke syn Ed. ons verklaerdt in *procinctu* te staen, omme syn reyse te bevorderen, dogh voor desselfs vertreck wel te wensschen met ons gesaementlyck ofte een van beyde te aboucheren, welcke moeyte ick op my genomen hebbe, staende nu soo bereydt omme met een Galjot nae haer Hoog Mogende Vloote omtrent de Sond my te begeven, ende aldaer uyt syn Ed. te verstaen het subject waer van ick U Ed. met de naeste communicatie sal geven; Dit is de reden dat ick by dese post de brieven aen de Regeringe niet sal konnen onderteyckenen, 't welk ick bidde, dat U Ed. ten besten gelieve te excuseren, alsmede aen den Heer *van Strevelshoeck*, met myne gedienstiglycke gebiedenisse, gelyk ick by desen doe in U Edts. goede gratien, blyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Elseneur den eersten October 1659.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 17. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

UYt U Edts. Missiven van den 24. der voorleden ende eerste deser loopende maendt, van welckers receptie U Ed. by myne jonghste van den 13. daer aenvolgende is verwittight, verneme ick gaerne de goede correspondentie die de Heeren Plenipotentiarisen van de Republyck van Engelandt met U Ed. syn houdende; maer ick moet, onder U Edts. welnemen, alhier wederomme

deromme repeteren dat het ten hooghsten te wenschen waere dat by deselve nevens U Ed. ende was 't doenlyck ook met den Heer Ambassadeur *de Terlon* by schriftelyke Acte de Koningh van Sweden voor refusant verklaerdt was, gelyck het onder correctie, volgens de gemaeckte conventien, *ilico* nae expiratie van de bewuste veertien daegen hadde behooren te geschieden, ende wy alsnogh soodaenige verklaeringe van post tot post te gemoedt sien; te meer, om dat wy sonder deselve in Engelandt niet weeten te reght te raecken, gelyck U Ed. uyt de voorige ende bygaende brieven van den Heer Ambassadeur *Nieupoort*, mitsgaders uyt de Resolutie van de Heeren Staeten daerop genomen, breder sal gelieven te bemercken.

Op de gerepresenteerde noodt om aldaer met eenige prompte geldt-middelen ten minste by provisie ter somme van sestigh duysendt Karoli guldens voorsien te werden, is by haer Hoogh Mogende met ernst gedelibereert, ende eyndelyck niet sonder contradictie van Vrieslandt ende Stadt ende Landen, dienthalven genomen de Resolutie copyelyck hier nevens gevoeght, voor soo veel die op den Raedt van Staete is reflecterende, oock van wegen denselven Raedt al eenige oppositien werden te gemoet gesien; ick sal in geen gebreecke blyven Uw Ed. van het vervolgh op deselve van tydt tot tydt te adviseren.

De Heer *Charisius* welckers debonnair humeur U Ed. ten vollen bekent is,

N. B. Het overige alhier het selfde synde als de 5. ende 6de periodens van den Brief desen eygen datum geschreven aen den Heer *Vogelsangh*, werdt daerom niet gedruckt.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 24. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 17. deser, ende wy hebben sedert alhier niets van U Ed. ontfangen, sulcks dat wy in groot verlangen syn nae tydingen van 't gene aldaer soo nopende de negociatie, als nopende de Vloote, ende onder anderen nopende het ontmoeten van de Koopvaerdye Vloote, ende de Schepen met Vivres ende andere behoeften voor Coppenhaege gelaeden, magh wesen voorgevallen ende in 't werck gesteldt; wy hoopen immers dat in gevalle de Vreede niet werdt getroffen, de declaratie van dat de Koningh van Sweden Refusant sy, niet langer sal aghterblyven, ende sal U Ed. uyt de bygaende brieven van den Heer *Nieupoort* naeder gelieven te bemercken, dat men daerop nu in Engelandt opentlyck uytgekomen is.

Op de secrete Missive by U Ed. hier bevorens onder addres aen den Heer Griffier *Ruysch* overgesonden, raeckende het groot gebreck van geldt, is eyndelyck met veele moeyten by haer Hoogh Mogende uytgewerckt de Resolutie copyelyck hier nevens gaende, dan alsoo den Raedt van Staete sigh daer te-

tegens seer formaliseert, ende nogh gesterckt wordt door de oppositien ende aenteeckeningen van Vrieslandt ende Stadt ende Landen, kan ick U Ed. van 't effect derselver Resolutie niet volkomentlyck verseeckeren, hebbende den gemelden Raedt daer tegens aen haer Hoog Mog. geschreven de Missive van excuse, copyelyck hier nevens gevoeght, daer op eghter haer Hoogh Mog. wederom by de voorsz. voorige Resolutie gepersisteert hebben, als U Ed. uyt het bygevoeghde naeder Extract sal gelieven te bemercken. Waer mede afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 24. October 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 4. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest in dato den eersten deser, sedert hebbe ick geene van U Ed. ontfangen.

Middelerwyle ben ick geweest omtrent den Orisondt omme met den Heer *Cojet* te abboucheren, van welcke ontmoetinge ick het principaelste hebbe geschreven in onse publycke aen de Regeringe; De particulariteyten van dien souden U Ed. verveelen, synde in substantie nae de wyse van het Sweedtsche Hof, ende particulierlyck van dien Heer een justificatie van de proceduеren van syn Heer ende Meester. Syn Ed. heeft my iterativelyck versoght ick wilde syn persoon ende de bevorderinge van syn aenbevolen Negotiatie ten besten recommanderen aen die geenen dewelcke het principaelste beleydt ende directie aldaer in handen hebben, gelyck ick dan boven onse publycke het selve by desen aen U Ed. ben doende, alhoewel ick bedught ben, dat op desselfs ouverture ende aenbrengen wel light syn Negociatie geremvoyeert sal werden ter plaetse daer deselve door haer Hoog Mog. aenhangigh gemaeckt is, soo omme verscheyde gewightige considieratien, als onder anderen dat dese tegenwoordige besendinge aen haer Hoogh Mogende in dese gelegentheydt niet dan groot bedencken ende ombragie kan komen te causeren voor andere Staeten; dogh in gevalle haer Hoogh Mogende souden gelieven goedt te vinden het Tractaet van Elbingh ende 't gunt daer van dependeert in 's Gravenhaege te perfectionneren, ende de Vreede tusschen de hooghstrydende partyen nogh eenigen tydt soude komen te vereyschen, bidde ick soodaenige genaede te mogen obtineren, dat ick in 't Vaederlandt wederomme magh 't huys komen, omme myn ordinaris functie waer te nemen. Vivres, Brandthout ende gelycke, syn tot voorkominge van de inevitable

table ruïne van dese Stadt, absolutelyck gerequireert, *providebit Deus ex machinâ*. Waer mede nae myne seer gedienstighlycke gebiedenisse blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 3. October 1659.

P. S.

Nae het schryven deses komen de Heeren Lubeecksche Gedeputeerden aen ons klaegen, over verscheyden wederwaerdigheden deselve alhier ontmoet, ende particulierlyk expostuleren over een notabel affront deselve bejegendt, voor weynigh daegen genoeghsaem in 't gesight van den Koningh selfs; wy hebben haer belooft vigoureuselyck de handt te sullen bieden, tot maintien van haer respect ende verseeckertheydt voor haere Persoonen: *Interim* syn dese insolentien voor dese Stadt ruïneus, ende werden de Koopluyden gedeterreert omme sigh herwaerdts te begeven.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 8. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 5. deser, sedert komt my ter handen U Ed. Missive van den 22. der voorleden maendt, midtsgaeders nogh twee distincte van den 26. daer aenvolgende, van dewelcke U Ed. seght de eene geschreven te syn uyt last van haer Ed. Groot Mog. ende nae resumptie in volle Vergaederinge, op desselfs ordre in diervoegen afgesonden te syn.

Hoedaenigh beleydt ende conduite ick particulierlyck geoordeeldt hebbe, dat in de bevorderinge van den Vreede tusschen de hooghstrydende partyen ende Negotiatie ons dienthalven aenbevolen, behoorde gehouden te werden, hebbe ick voor desen aen U Ed. geadviseert, ende dat ick tot dien eynde myne consideratien in een Latyns geschrifte hadde vervat in alles genoeghsaem conform de consideratien dewelcke U Ed. my de eere hadde gedaen van by desselfs Missive te communiceren, ende alhoewel deselve niet allenthalven gevolght syn, soo moet ick eghter voor myn sentiment rondelyck verklaeren indien deele by de gesaementlycke Mediateurs soodaenigh geprocedeert te syn als de waere ende presente geschaepentheyt van saeken alhier quam te requireren

 in

insonderheyt geconsidereert met de noodige relatie tot de Ministers van Vranckryck ende Engelandt, dewelke op het fondament van de redenen by haer met grooten ernst gededuceert, ende omme verscheyde respecten sustineerden (alhoewel de Heeren *Sidney* ende *Honywood* met den Heer *de Hubert* ende my tot Fredericksdorp van opinie waeren, dat de Negotiatie sonder Commissarisen ten wedersyden te deputeren, behoorde geëntameert te worden) dat voor soo veel de *præliminaria* ende de forme aengingh aen den Koningh van Sweden in volle leden diende contentement gegeven te werden, onder anderen mede, om aen die Majesteyt alle reghtmaetige redenen van klaghten ter saeke van nonproceduëren, precipitantien ende diergelycke te benemen, ende daer door de salutaire ende heylsaeme proceduren van de drie Staeten selfs voor soo veel de forme aengaet te justificeren voor de geheele Christen wereldt. Ick hebbe voor my des te minder difficulteyt gemaeckt in dat sentiment over te gaen, door dien ick merckte dat de Heer Ambassadeur van Vranckryck sigh genoeghsaem alle de besoignes onttreckt, onder voorgeven van defect van last op de inhoude van 't naeder geconvenieerde in 's Gravenhaege den 24. July ende den 4. Augusty beyde laetstleden, gelyck dan syn Ed. het project by ons geformeert ende beyde de Koningen gepresenteert, niet en heeft goedtgevonden nevens de Ministers van Engelandt ende de Vereenighde Nederlanden te ondertyckenen, jae ten tyde wy het selve hebben voorgedraegen in 't Leger aen den Koningh van Sweden, sigh geliefde van ons te separeren, ende niettegenstaende wy denselven iterativelyk ende overluyt sommeerden, egter onder de Officieren bleef staen. Aengaende de ernstige devoiren door ons gesaementlyk naederhandt aengewendt omtrent den Koningh van Denemarcken dienaengaende ben ick van gevoelen, daer toe te seer gewightige ende fundamenteele redenen soo ten besten van de serieuste intentie van de drie Staeten ende particulierlyck haer Ho. Mog. ende ben derhalven wat gealtereert geweest te verstaen, dat onse welgemeynden iever, by veelen in Hollandt onsmaeckelyck geweest sy; in voegen dat daer over in particuliere besoignes verscheyde bedenckingen gemoveert syn, selfs met instantie ten eynde ons dienaengaende van wegen den Staet aengeschreven soude worden geene vordere poursuites te doen by den Koningh van Denemarcken ende voor ende aleer de Koningh van Sweden sigh op de saecke selfs verklaert hadde, dat mede ter Generaliteyt by sommige Provincien dienthalven vry wat ernst betoont is, waer toe ongetwyffelt de Memorie by den Heer *Charisius* op den 24. der voorleden maent ter Vergaederinge van haer Hoogh Mog. ingediendt geen moderatie bygebraght sal hebben. Ick waere van voornemens by desen U Ed. op den inhoude van die Memorie van de waere beschaepenheyt te informeren, ende te traghten volkomen satisfactie ende solutie te geven, maer alsoo 't selve niet en kan geschieden, ofte ick soude genootsaeckt wesen een waerheyt te ontdecken, dewelcke ick oordeele beter geswegen te syn, soo hebbe ick, met U Edts. permissie ende onder desselfs goedtvinden raetsaemer geoordeelt voor alsnogh te swygen, tot dat de Resolutie dienthalven te nemen ons sal toegesonden syn, als wanneer ick niet sal naelaeten tot myn descharge ende justificatie te schryven 't gunt ick sal oordeelen te behooren,

ren, *& sine ullâ verborum circuitione scapham non aliter quam scapham vocabo.* Het waere beter soodaenige impertinente Memorien nae te laeten, *sed scilicet infelices semper queruli*, insonderheyt geconsidereert, dat niemant sal derven seggen, dat in de vigoureuse actie door ons toedoen eenigh het minste retardement is gegeven, ter contrarie, dat wy aen syne Majesteyt ende den Heer Rycks-Hofmeester ende andere Rycksraeden soo by monde als schriftelycke Acte by ons nevens de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen gesaementlyck onderteekent, volkomen verseeckertheyt hebben gegeven, dat met de navale magt ende de Militie te Lande ten dienste van Denemarcken ende tot afbreucke van Sweden compulsive soude worden met alle vigeur geageert, soo langh als de Koningh van Sweden bevonden soude worden te continueren in het refuseren van den Vreede, ter intentie van de drie Staeten in conformiteyt van 't geconvenieerde in 's Gravenhaege; Ick hadde gehoopt, dat wy aen haer Ho. Mog. souden hebben konnen adviseren, dat eenige Actie van naedruck in 't werck waere gestelt door derselver Vloote ende insonderheyt tegens de Sweedtsche Schepen in Landts-Kroon, maer alsoo het laetste Menschelyckerwyse niet en schynt practicabel te wesen, werdt by de Heeren Vice-Admiraelen geoordeelt best te syn daer niet nae te dencken.

Dat ick met de Heeren *de Hubert* ende *van Haeren* den 13. der voorleden maendt op de Vloote ben geweest rouwt my niet, 't sedert syn wy met den Heer Rycks-Hofmeester ende de Heeren Engelsche Plenipotiarisen andermael aldaer geweest, ende sal wel light nogh desen dagh my derwaerts vervoegen, omtrent den doncker.

Ick hebbe ook doorgaens van advies geweest, dat iemant uyt den onsen in Persoon sigh op deselve behoorde te laeten vinden, ende is aen de redenen dienaengaende gededuceert soo veel gedefereert, dat de Heer *van Haeren* sigh daer toe hadde laeten disponeren, ende bereydt was de expeditie dewelke voorgenomen is personeelyck by te woonen.

Maer naedemael het schynt de meyninge te wesen van haer Ed. Groot Mogende dat wy maer alleenlyck ordre sullen geven omme te ageren ofte niet te ageren, ende vorders *Neptunum procul e terra spectare furentem*, soo sullen wy seer gaerne ons daer nae gedraegen, *quandoquidem nobis otia fiunt ab iis quorum in nos summum competit imperium*: Ondertusschen ben ick ten hooghsten verheught, dat ons nu eerst dese aenschryvinge geschiedt; soo ons deselve met het laetst geconvenieerde van den 4. Augusty was toegekomen, soude het wel light hebben kunnen gebeuren dat haer Ho. Mog. Vloote tegenwoordigh in 't geheel nogh soude leggen tot Ebeltud ofte in eenige andere Haeven van Holsteyn.

Syne Majesteyt heeft ons by eygen monde voor eenige daegen seer ernstelyk versoght ten eynde wy ordre wilden geeven aen de Heeren Vice-Admiraelen omme met de heele Vloote sigh herwaerts te begeven, omme te faciliteren het transport van de Troepen uyt Holsteyn ende Femeren, ende vorder te assisteren seecker exployt onder den Generael Majoor *Schack*, welck versoeck nogh naeder door den Heer Rycks-Hofmeester aen ons ten selven daege gerenoveert, hebben wy de vereyschte voorsienige gesteldt, ende alhoewel seer ge-

 wighti-

wightige redenen omme eenige Schepen hier te laeten, soo omme de Schepen in Landts-Kroon beset te houden, de passagie voor de Schepen in den Orisondt te bevryden, het beletten dat dese Staet te waeter niet wederomme werde geblocqueert, als andere, soo wy niet derven weygeren te condescenderen in het sentiment van hooghstgedaghte syne Majesteyt leggende geseyde Vloote tegenwoordigh seylveerdigh verwaghtende alleenlyk de noodige wind. Waer mede nae myne seer gedienstige gebiedenissen, bevele U Ed. in Godes Heylige protectie, blyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. van SLINGELANDT.

Coppenhaege den 8. October 1659.

Bylaege.

Quandoquidem id quod Majestati Vestræ super continuatione Tractatuum, mutatione loci & adjunctione tertii Commissarii jam toties propositum est, infra scripti Parlamenti Angliæ ac uniti Belgii Commissarii ac Deputati Plenipotentiarii, non obstantibus, quæ a Majestate Vestra accepere responsis, non tantum ad promovendam ex voto Superiorum suorum, pacem, verum etiam ut præveniatur aliis difficultatibus Majestati Vestræ etiam scripto repræsentatis a prædictis Commissariis & Deputatis quam maxime necessarium judicetur etiam adhuc.

Idcirco iidem deesse non possunt quin Majestatem Vestram etiam rogent quam maxime instanter, ne is qui tantopere in iis desideratur Majestatis Vestræ consensus, ulterius differatur, illud interim Majestati Vestræ asserentes, quod quo prædicta pax citius obtineri possit non cessabitur, quo minus Rex Sueciæ omnibus viribus compellatur ut, & donec conditiones, de quibus inter Ministros trium Statuum tanquam justis & honestis convenit, ab eodem etiam accipiantur. Actum Hafniæ die 18. September 1659.

Subsignatum erat,

A. L. SIDNEY. G. van SLINGELANDT.
ROB. HONYWOOD. P. VOGELSANGH.
P. de HUBERT.
W. V. HAEREN.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. de Witt, Coppenhaege den 11. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest in dato den aghtsten deser, 't sedert ontfange ick U Ed. twee distincte Missiven in datoos beyde den derden deser, midtsgaeders een van den Heer Griffier *Ruysch* door ordre van haer Ho. Mog. aen den Heer *Hubert* ende my geschreven, op welcke laetste ick op heden hebbe gestekdt een wytluftigh antwoordt, dogh dewelcke ick om goede respecten gemeyndt ben op te houden, misschien tot de naeste post, als wanneer ick mede wel light pertinente reeckenschap sal geven van 't gunt omtrent den Persoon van den Heer *Cojet* ons is voorgekomen, met solutie van 't gundt op tegenwoordigh aldaer ende naemaels tot myne laste sal werden geglosseert. Boven het gunt in onse publycke vervat is niet sonderlinghs hebbende by te voegen, sal desen afbreeckende my recommanderen in U Ed. goede gratien, blyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. van Slingelandt.

Coppenhaege den 11. October 1659.

P. S.

De Heer Kapiteyn *Stick* tegenwoordig hier bekledende het Majoorschap van 't Regiment van den Heer Kolonel-Generael *Puscher*, heeft my seer ernstelyck versoght ten eynde ick desselfs Persoon aen U Ed. soude willen recommanderen, ten eynde deselve soude mogen succederen in de plaetse van den Majoor van Wesel *Copes*, in cas deselve gepromoveert moghte worden tot het Residentschap tegenwoordigh door het overlyden van *Lucas van Hoff* synde komen te vaceren. Geseyde Heer Kapiteyn geeft seer goede ende loffelycke getuygenisse van wegen syne qualiteyten ende comportementen.

Aen den Heer G. van Slingelandt, den 27. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

BY myne jonghste van den 24. deser loopende maendt hebbe ick U Ed. geadverteert van de receptie van desselfs brieven in datoos respective den

4,

4., 8. ende 11. daer bevorens. Aengaende de voorgenomen reyse van den Heer *Cojet* hebbe ick U Ed. voor desen geadviseert hoedaenigh alhier waeren de sentimenten van de meeste Provincien ende ook van de Leden in Hollandt, niettemin wat my belanght, alhoewel ick nooit hebbe konnen sien ende ook nog niet kan oordeelen, tot wat eynde syne overkomste soude dienen, soo hebbe ick eghter niet anders konnen begrypen, of 't geene by U Ed. daeromtrent 't synen versoecke was gedaen, ende geaccordeert, inderdaet niet anders was, dan een punct van civiliteyt, ende dat men hem alhier overgekomen wesende, ook niet sonder merckelycke inciviliteyt audientie soude konnen weygeren, maer soo veel belanght de saecke selfs tusschen Sweden ende desen Staet te verrighten, dat dienaengaende precieselyck behoorde verbleven te werden by den innehoude van de bewuste conventien, gelyck dan ook dien conformelyck by haer Ed. Groot Mog. is genomen de Resolutie onder No. 1. copyelyck hier nevensgaende; dogh hoe ende in wat voegen de deliberatie dienthalven ter Generaliteyt te houden nogh soude aflopen, kan ick U Ed. niet volkomentlyck verseeckeren, synde tegens de admissie van den gemelden Heer alhier seer serieuse devoiren van de syde van Denemarcken ende van Brandenburgh aengewendt, sulcks dat ick aghte voor Sweden soo wel als voor desen Staet wenschelyck te wesen, dat hy niet over en kome.

De brief van den Heer Griffier *Ruysch* in dato den 3. deser werdt my door den selven Heer seer affirmativelyck verseeckert niet aen U Ed. ende den Heer *de Hubert* alleenlyk, maer soo wel aen de Heeren *Vogelsangh* ende *van Haeren* als aen U Ed. geaddresseert te syn, immers is sulcks geweest de meyninge ende ordre van haer Hoogh Mog.

De Agents plaetse te Ceulen voor desen by *Lucas van Hoff* bekleedt is daegs nae de ingekomen advertentien van deselve by haer Ho. Mog. geconfereert op *N. Haemel* geparenteert tot Utrecht ende sedert eenige jaeren herwaerts een Lidt van de Magistraet van 's Hertogen Bosch geweest synde, sulcks dat *per motus successionum* voor den gerecommandeerden Vriendt niet te doen sal vallen.

Ick vinde my ten hooghsten verplight over de communicatie van de redenen vervat in U Edts. Missive van den 8., reflectie hebbende op de devoiren omtrent den Koningh van Denemarcken aengewendt, om syne Majesteyt tot continuatie van de aengevangen Conferentien te doen resolveren, midtsgaeders op de ordre aen 's Landts Vlooten te geeven, ende gelyck ick altydts van opinie geweest ben, dat diergelycke beleydt als in 't eerste absolutelyck behoorde te werden gelaeten aen Uwer Ed. directie, ende aengaende het tweede, dat U Ed. daer in behoorden geconsidereert te werden als den Staet aldaer immediatelyck representerende, soo hebbe ick oock niet naegelaeten my van de voorsz. U Edts. Missive ten besten te dienen tot onderrightinge van sommigen, die daer omtrent voor desen van ander gevoelen geweest waeren; Ende wat belanght particulierlyck het punct van de ordres te geven aen 's Landts Vlooten was op de receptie van voorige brieven van den Heer Lieutenant-Admirael, waer uyt bespeurt wierde, dat Uwer Ed. gegeven ordres niet allenthalven waeren aghtervolght, by haer Ed. Groot Mog. genomen de Resolutie onder No. 2. copyelyck hier bygevoeght: ende deselve ter Generaliteyt ingebraght

gebraght wesende, wierden aldaer by eenige Provincien gemoveert de consideratien die ick U Ed. den 26. der voorlede maendt door last van haer Ed. Groot Mog. hebbe overgeschreven, daer aen doenmaels by de andere Provincien, mitsgaeders ook by de Leden in Hollandt generaelyck wierde gedefereert, ende is midtsdien de voorsz. haer Ed. Groot Mogende Resolutie buyten effect gebleven, ende alles by de vorige Resolutien van den 24 July ende 5. Augusty beyde laetstleden gelaeten.

Aengaende de suppletie van 't defect van Vivres ende Brandt, sal U Ed. uyt de voorgaende haer Hoogh Mogende Resolutie bespeurt hebben, in wat manieren men sigh dienthalven alhier, ende oock van wegen desen Staet in Engelandt heeft geëvertueert; hebbende de Heer *Charisius* dienthalven oock deselve naerightinge uyt Engelandt ontfangen, als U Ed. uyt dessels Memorie ende Resolutie daer op genomen beyde onder No. 3. hier nevensgaende, onder anderen mede sal gelieven af te nemen.

Ende wat de nodige suppletie van 't defect van geldt belanght, dienthalven hebbe ick U Ed. nevens beyde myne jonghste gecommuniceert wat Resolutien alhier provisioneelyck waeren gevallen, ende gemerckt den Raedt van Staete ook nogh 't sedert daer tegens geliest heeft verscheyde difficulteyten te moveren, soo hebben haer Hoog Mogende den selven Raedt iterativelyck ende nogh huyden met ernst aengemaendt, om de voorschreeve somme by Negotiatie te anticiperen, daer op ick hoope dat de gemelden Raedt sigh eyndelyck sal laeten disponeren om in dien deele haer Hoog Mogende soo serieuse begeerten te voldoen, ten welcken eynde oock aen den selven Raedt gecommuniceert syn extracten uyt de particuliere brieven by my van U Ed. ende den Heer *Vogelsangh* op Vrydagh voorleden ontfangen, voor soo veel deselve daer van syn gewaegende, op dat de evidente necessiteyt by die van den meergemelden Raedt daer uyt des te beter geapprehendeert moge worden.

De Heeren van Zeelandt, die voor desen niet anders dan op het behaegen geconsenteert hadden in de Resolutie van den 12. der voorleden maendt, voor soo veel in kraghte van deselve particulierlyck ordre wierde gesteldt tot het aenhaelen, ende aenhouden van de Sweedtsche Schepen, ende welkers Principaelen daerop naederhandt ten reguarde van de forme eenige bedenckingen gemoveert hadden, hebben 't sedert haer dienthalven met de andere Provincien geconformeert, als U Ed. uyt het Extract onder No. 4. hier nevens gevoeght, sal gelieven aen te mercken.

De Heeren Engelsche Plenipotentiarisen aldaer hebben by Missive onder dato den 28. September *Stilo loci* onder No. 5. copyelyck hier nevensgaende, aen haer Hoogh Mogende gedoleert over het nemen van seecker Schip genaemt de Verguld Son, maer van ons alhier andersints geene de minste kennisse was toegekomen, onaengesien daer inne expresse relatie werdt gemaeckt tot de advertentie die U Ed. daer van aen haer Hoog Mog. gedaen souden hebben, daer van wy noghtans tot nogh toe niets vernomen hebben. Waer mede my voorts refererende tot de bygaende Extracten, ende 't gundt de-

selve hier benevens van wegen den Staet ter handen komt, sal ick afbreken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 27. October 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 4. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hoope, dat het geene by my aen U Ed. tot meermaelen ende laetstlyk by myn voorige van den eersten October mitsgaeders by ons gesaementlyck aen den Heer Griffier is geremonstreert, met geen minder gevoelen ende iever werdt opgenomen als het by ons gerepresenteert is, immers vinde ick my genootsaeckt naeder te seggen dat by ontstentenisse van geldt-subsidie het eerste onheyl 't geen men te verwaghten heeft sal syn mutinatie onder de Deenschen, synde hier binnen steck aght en twintigh hondert Man: Maeckt geen staet op den Koningh want die heeft het niet; ende de gelegentheyt van tyden ende saeken ingesien synde, kan het niet hebben. Heden heeft de Magistraet aen syne Majesteyt geremonstreert de swaerigheyt door het vertrecken van de Vloot, konnende U Ed. wel light afnemen, wat daer op staet te volgen, ende is 't in allen gevalle redelyck dat het door den Staet geremplaceert werde. Aengaende koude ende honger persisteer ick by myn voorige. Ick hoope aen de andere syde dat goede Resolutien helpen sullen tot den Vreede, de voorsorgh tot Vivres en Brandt is in dese gelegentheyt ook geen werck van particulieren; Ick blyve nae myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 4. October 1659.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 8. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

OP eergisteren syn my wel ter handen gekomen drie distincten U Wel-Edts. Missiven de eene in dato den 22. ende de twee vordere in dato den 26., wat de eerste belanght, nadien de Missive van syne Majesteyt in het eynde van de myne van den 13. vermeldt, U Ed. niet toegekomen is, vind ik my verplight U Wel-Ed. daer van communicatie te geven door de nevensgaende copye. Het verwondert my, waer uyt dat geprocedeert moet syn dese naelaetigheydt, aengesien het geene ick U Wel-Ed. dienaengaende geadviseert hebbe ontfangen hadde uyt den mondt van den Heer Rycks-Hofmeester selfs: ick sal wel myn devoir doen om te vernemen, op wat particulariteyten haer die fonderen, dewelke gepooght hebben syne Majesteyt te induceren tot eenigh ander schryvens in prejudicie van U Wel-Ed., maer ben bedught, of ick daer in sal konnen penetreren, maer meyne genoeghsaem te konnen conjectureren, dat het is over het wederhouden van de Transport-schepen, ende dat 's Landts Vloote door continuatie van prolongatie buyten Actie is gebleven, ende daer door dit Ryk gefrustreert van den dienst der Geallieerden, hoewel ick dit alleen segge by gissinge, aengesien het my doorgaens is te gemoet gevoerdt; dogh gelyck ick U Wel-Ed. kan verseeckeren, dat U Ed. door my geen communicatie in dese of andere voorvallende gelegentheden, U Wel-Ed. directelyk ofte by reflectie concernerende, onthouden sal werden, soo hadde ick wel gewenscht, dat U Wel-Ed. onder dessels soo veelvoudige occupatien, die moeyte niet hadde genomen, omme sigh soo verre te extenderen op de saeke selfs, aengesien soo U Wel-Ed. bekent is ick voor 't meerdergedeelte wel weete het gepasseerde, ende U Wel-Ed. aen de andere syde waer ick altoos gelogeert ben geweest, dan naedien het U Wel-Ed. eghter anders gelieft heeft, sal ick niet naelaeten my van het gepresenteerde van U Wel-Ed. nae occurrentie ende met circumspectie ten besten te dienen, onder des kan ick niet naelaeten hier by te voegen, dat hoewel daer veele syn die voor haer eygen interessen wel andere Resolutien verwaght hadden, vertrouwe eghter niemant van die impudentie te sullen weten, om te derven dencken, *quod malitia adsit*. Het defect van het gedesidereerde declaratoir, is onse schuldt niet, dogh van de Heeren Engelschen, maer soude U Wel-Ed. niet wel ter degen verwonderdt geweest syn, byaldien niet tegenstaende de bekende declaratien van desen Koning deselve bekomen hadde een contrarie declaratoir, ende nogtans en is het daer soo verre niet van daen geweest, ten waere men de gemoederen ondergaen hadde met saghtigheydt, ende is het al veel geweest, dat geobtineert heeft konnen werden, de Memorie geëxhibeert den 18. September, tot soo verre, dat ick niet kan sien dat het apparentie heeft, boven die te bekomen eene andere *in terminis explicitis*, ten waere door naeder aenschryvinge

vinge van het Parlement, jae selfs is by eenige gesustineert, dat in cas dese Koningh niet en consenteerde in de continuatie van de onderhandelinge, ende die te doen assisteren door den Heer Rycks-Hofmeester, dat syne Majesteyt van Denemarcken niet gefondeert was, om de voorgemelde obligatoire Memorie van den 18. onder sigh te houden. Ons is te gemoet gevoert, ende oock eenige van ons door de onse, dat op soodaenige declaratie van acceptatie van het geconvenieerde geen staet was te maecken, als wanneer afgesneden wierde den wegh om daer van het effect te konnen obtineren, 't welke was een naeder onderhandelinge, ende hebben op dit fondament de Heeren *Montagu* ende *Bon* al van den beginne geweygert te teeckenen de Acte wegens 't ingaen ende 't expireren van de vyftien daegen, dogh tegenwoordigh syn wy genoeghsaem eenigh, hoewel noghtans der twee Excellentien aenwesende Fregatten buyten Actie blyven.

Daer en is niet, dat ick hooger wensche, dan dat de Regeeringe contentement moghte ontfangen van eenige vigoureuse ende voorspoedige Actie, ende hoewel 't geene by U Wel-Ed. werdt voorgeslaegen, staet getenteert te werden, soo ben ick eghter seer bekommert, of het van een reputatieuse uytslagh sal syn, want onder andere het vaertuygh en heeft de geëyschte bequaemheyt niet; te min in dit soo ver geavanceerde saisoen, ende sal ons egter met dit ondernemen alle onse beste tydt doorloopen, invoegen, dat ick hier in (als synde conform haer Hoog Mogende Resolutie) volge ende niet voorgae; my aengaende, myne opinie is geweest om 's Landts aenwesende Vloote alleen te gebruycken tot beveyliginge van de Zee, ende ten eynde alle 't gene 't sy met Jutlandt, Holsteyn, ofte elders te haelen is, soo van Vivres als Brandthout bequaemelyck ende met seekerheydt konde toegebraght werden, gelyck ick dan alsnogh van opinie ben, dat als wanneer men dat geluck konde hebben van dese Stadt met de voorsz. noodtwendigheden behoorlyck te voorsien, dat alsdan wel souden mogen gedimitteert worden, het meeste gedeelte van 's Landts Vloote, houdende alleen hier aen soodaenig getal als gerequireert werdt tot defensie van dat gedeelte van de Stadt, 't welke respondeert aen de Zeehaeven van de Tolbeete af tot aen Christiaens-Haeven: want behalven dat de Vloote tegens 't voorjaer bequaemer sal syn gerepatrieert hebbende, soo is alhier buyten dese Stadt tegenwoordigh voor dese Kroone niet meer te verliesen, dan Femeren ende Bornholm, 't welk soo het soude mogen periclíteren, soo ick niet vertrouwe, eghter het aenblyven van soo een Vloote niet meriteert: maer aen de andere syde, byaldien men alhier in pericul soude vallen van hongersnoodt ende brandt, nevens dese Stadt periclíteren 's Landts Vloote; dogh dit syn alleen myn considератien, my refererende ende submitterende met behoorlyk respect aen de hooge wysheydt van de Regeringe: Ick recommandere, soo nae de receptie deser de tydt het nogh toelaet, de voorsorge van een of twee hondert paer goede Visschers laersen, ten dienste ende tot preservatie van die geene, dewelcke in cas van harde vorst genoodtsaeckt sullen syn te bytten, aengesien ick bericht werdt, dat de ongemacken daer uyt geresulteert veele het leeven gekost hebben: ook waer het dienstigh dat'er gebacken wierdt eenigh hardt of proviant broodt.

Op

Op de consideratien gemoveert in de Vergaederinge van haer Ed. Groot Mogende oock ter Generaliteyt, ende naeder gerepresenteert door seeckere Memorie van den Heer *Charisius*, meyne ik myn oordeel gerepresenteert te hebben by myn voorige van den 17., ick bekenne, dat het eenigermaete deflecteert van het geconvenieerde; maer onse genegentheydt tot den Vreede ende het menageren van de Vriendtschap met Engelandt, heeft my in alles ook tegens myn eygen sentimenten, flexibel gemaeckt: Maer dat de Heer *Charisius* over dese onse Actie aen de Regeringe klaeght, weet ick, dat syn Ed. dienthalven syn danck al wegh heeft, tot soo verre, dat hoewel syne Majesteyt swaerlyk gemoveert heeft konnen werden tot de continuatie van de conferentie ende die te doen bywoonen door den Heer Rycks-Hofmeester selfs, eghter en hooghstgemelde syne Majesteyt en syn Ed. tegenwoordigh wel gecontenteert syn over de inductien daer toe gedaen, soo om dat nu alle exceptien aen Sweden weghgenomen sullen syn, alsmede beter ondeckt het interieur behalven het contentement gegeven aen de Heeren Engelschen, waer van daen ons andersints eenige swaerigheydt soude syn ontmoet, immers was haer vryheyt genoegh, om soo daer eenige impertinente ende schandelycke versoecken gedaen wierden, ons af te wysen.

Aengaende het reysen nae de Vlooten, syn de sentimenten van de Heeren alhier divers van die van de Regeringe, dogh soo, dat de laetste, soo 't behoorlyck is, gevolght sullen werden, dogh hoewel ick den brief, daer toe U Edts. schryvens reflectie heeft, mede geteekent moghte hebben, 't geene ick tot meermaelen doe sonder die te konnen lesen om de kortheydt des tydts, soo moet ick eghter hier by voegen, dat de Heer Vice-Admirael *de Ruyter*, nae myn weten over 't vorderen van sentimenten niet te beschuldigen is, maer syn Ed. syn voorslaegen gedaen, dewelcke by denselven vol swaerigheyts wierden geoordeeldt.

Heden met den Heer Rycks-Hofmeester wederom in discours synde over de Militie, seyde my syne Ed. dat'er geen ongelegentheydt soude syn, om die alle te houden, soo die alle gevoedt konden werden. Ick blyve nae gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 8. October 1659.

P. S.

Godt ende de Regeringe sy gedanckt voor de goede Resolutien, ende ge-

geve dat men daer van het effect magh genieten, recommandere eghter het gecontineerde in den 17.

Het geene ick schryve in reguarde van Bornholm ende Femeren, is wat te confident, maer is my heden ende by syne Majesteyt ende by den Heer Rycks-Hofmeester verklaerdt dat die Plaetsen geen noodt hebben, maer wel voorsien syn.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 8. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

SOo daetelyck ende nae het sluyten van myne Missive, wordt my door den Heer Rycks-Hofmeester toegesonden de nevensgaende specificatie van de nodige defecten, ende die men niet ontbeeren sal konnen sonder de uyterste ongemacken, versoeckende dienvolgens U Wel-Ed., dat in het geene herwaerts staet aengesonden te werden, daerop behoorlyck reguardt magh werden genomen, hoewel ick vertrouwe dat in 't maecken van overslagh in dusdaenige ongelegentheeden den Raedt van Staeten haer seeckere ende vaste mesures heeft, gelyck ons door U Wel-Ed. is genotificeert, ende sie ick, dat het geensints compleet is uyt het defect van Brandthoudt. Waer mede verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 8. October 1659.

Bylaege.

Translaet uyt de Hooghduytsche in de Nederduytsche Taele.

De naevolgende Specificatie op ordre van syn Excellentie den Heer Hofmeester aen der Hoog Mogende Heeren Staeten aensienlycke Heeren Afgesanten over te geven, naementlyck 't geene in vyf maenden tot onderhoudinge

ge van 't Guarnisoen alhier van de ondergestelde specien de hooghste noodtwendigheydt sal vereysschen, als:

Haeringh.	179.	Lasten.
Gesoute Ossichen Vleesch.	1868.	Schip-pondt.
Kaes.	1750.	Schip-pondt.
Speck.	1000.	Schip-pondt.
Boter.	459.	Schip-pondt.
Mout.	12449.	Schip-pondt.
Hop.	170.	Schip-pondt.
Tallick.	6.	Last.
Hardt Broodt.	1666.	Last 8. Tonnen.

Geteeckent

HAASCHEM.

Hafniæ den 28. September 1659.

N. B.

Hier nevens is te noteren, dat tot onderhoudinge ende voedinge der aenwesende, soo wel Koninghlycke als der Officieren paerden, noodtsaeckelyck sal van noden syn,

Gerst.	4000.	Tonnen.
Haever.	4000.	Tonnen.

Actum ut supra.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 11. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

Ick hebbe wel ontfangen die van U Wel-Ed. in dato den 3. October dan vertrouwe het contenue van dien beantwoort te syn door de myne van den 8., vertrouwe ook verder, dat uyt dese conferentien niet alleen geen swarigheden sullen resulteren, maer eerder eenige vrught genoten, om redenen gerepresenteert in myn voorige. De instantie om aen syne Majesteyt van Sweden eenige naeder instantie te doen, oordeele ick, dat in effecte soude syn een ander opsight in regarde van Vranckryck ende Engelandt, dewelcke des onaengesien buyten actien syn.

Maer ondertusschen recommandere weder het geldt-subsidie sonder het welke hier evidentelycke disordre is te verwagten, ende vervolgens confusie, ook begin-

beginnen de Wisselen te defecieren, ende sal het geene by ons voor desen is versogt, overgesonden moeten werden in specie van Lubeck; nopende de verseekeringe, sloegh de Heer Rycks-Hofmeester heden voor de Tollen van Drontheym, alsoo vastgesteldt is, dat het selve Ampt aen dese Kroon sal moeten blyven. Ick hoope dat U Ed. contentement sal hebben in de Memorie geëxhibeert den 18. September, waer door wy tegenwoordigh met de Heeren Engelschen in volkomen eenigheydt gebraght syn. Ick blyve nae myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 11. October 1659.

P. S.

De Resolutie dat aen de in de voorleden Winter soo gefatigeerde ende soo veel uytgestaen hebbende Militie, de commoditeyten van de te oversenden Kleederen sullen afgetrocken werden, werdt hier heel hardt geoordeeldt, 't welck wel eerst misnoegen, en in cas van eenige andere disordre oock grooter inconvenienten soude konnen baeren.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 27. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

AEnstonts nae de receptie van U Edts. Missiven in datoos respective den 4., 8. ende 11. deser loopende maendt, daer van U Ed. by myn jongste van den 24. daer aenvolgende advertentie is gegeven, hebbe ick de lyste ofte specificatie van 't geene aldaer den aenstaenden winter noodtwendigh vereyscht sal wesen ter Vergaederinge van haer Ho. Mog. gecommuniceert, daerop by deselve den 25. deser genomen is de Resolutie by copye hier nevens gevoeght, ende wat belanght de remarque op den lyst van den Raedt van Staete, gemaeckt ten regarde van defect van Brandthout, soo gelieve U Ed. te considereren, dat sulcks niet en kan gesonden werden door dien dit Landt sulcks niet en fourneert, nogh voor anderen in Magasynen conserveert, maer sal U Ed. uyt haer Hoog Mogende Resolutie van den 26. September voorleden, ende anderen bespeurdt hebben, door wat middelen, haer Hoog Mog. ge-

gepooght hebben sulcks te suppleren, ende in specie mede met de authorisatie vervat in haer Ho. Mog. Resolutie van den 3. deser, om des noodt synde, in Norwegen eenige Schepen toekomende de Ingesetenen van desen Staet ten dien fine te pressen.

Ick hebbe uyt U Edts. Missive van den 11. deser, met verwonderinge bespeurdt, dat de saecke van de Kleedinge, Kousen ende Schoenen, &c. voor 's Landts Militie overgesonden werdende, aldaer soodaenigh opgevat wierde, als of de waerdye van dien de voorsz. Militie aen haere soldye soude werden afgekort, aengesien sulcks nooit en is geweest de meyninge van den Staet, ende dat ick ook aen U Wel-Ed. wel duydelyck het contrarie overgeschreven hebbe by myne Missive van den 26. September voorleden, daer van U Ed. by toesendinge van het bericht van den Raedt van Staete, daerop ter occasie van het voorschreve U Ed. schryvens gerequireert van wegen den Staet naeder kennisse gegeven sal worden tot een ieders gerustellinge.

De Missive van den Koningh van Denemarcken in het eynde van U Ed. Missive van den 13. der voorleden maendt gementioneert geweest synde, ende daer van U Ed. my nevens die van den 8. copye toesendt, is my door handen van den Heer *Charisius* nae 't arrivement van de jonghste post behandight, ende sal ik occasie nemen over den innehouden van dien met den gemelden Heer Resident *ex professo* naeder te confereren.

Ick sal dan de saecke van 't opgenomen misnoegen over myne geringe directie sonder breeder bericht aldaer laeten, maer alleenlyck seggen, dat niemant in den Staet, jae in de gantsche wereldt minder oorsaeck is van 't wederhouden der bewuste Transport-schepen, ende van dat 's Landts Vloote door continuatie van prolongatie buyten Actie is gebleven, dan ick, 't welck ick klaerlyck ende in 't breede kan aenwysen, ende met authentycke Documenten verifieren; maer ick hoope dat 't voorsz. misnoegen, meerder uyt het gevoelen van haer ongemack dan wel uyt eenige particuliere informatie tot mynen laste is voortkomende, ende dat de continuatie van mynen opreghten iever door blyckelycke preuven in korten alle sinistre suspicien sal wegnemen; daer toe U Ed. getuygenisse van myn naturel ende ordinaris comportementen het meeste gewight sal bybrengen, waer toe ick my absolutelyck verlaete.

Ick sal verlangen te verstaen in wat voegen de Memorien van den Heer *Charisius* in datoos respective den 29. der voorleden ende 2. deser lopende maendt, by syne Majesteyt ende de hooge Ministers aldaer opgenomen sullen syn, maer dat meyne ick in waerheydt, tot verschooninge van dien Heer te konnen seggen, dat de voorschreve Memorien niet en syn effecten van syn eygen genie, maer dat hy door andere die het minst betaemt aengeset is geweest.

Ick vinde my ten hooghsten aen U Ed. verplight, over het bericht van U Edts. Missive van den 8., reflectie hebbende op de devoiren omtrent den Koningh van Denemarcken aengewendt, om syne Majesteyt tot continuatie van de aengevangen Conferentien te doen resolveren, midtsgaeders op de orderen aen 's Landts Vlooten te geven, ende gelyck ick altydt van opinie ge-

weeft ben, dat diergelyck beleydt als is het eerste, absolutelyck behoorde te werden gelaeten aen Uwer Ed. directie, ende aengaende het tweede, dat U Ed. daerinne behoorden geconsidereert te werden als den Staet aldaer inmediatelyck representerende, soo hebbe ick ook niet naegelaeten my van de voorsz. U Edts. Missive ten besten te dienen, tot onderrightinge van sommigen, die daeromtrent van ander gevoelen geweest waeren; ende wat belanght particulierlyck het punct van de ordres te geven aen 's Landts Vlooten was op de receptie van voorige brieven van den Heer Lieutenant-Admirael, waer uyt bespeurdt weirde, dat U Ed. gegeven ordres niet allenthalven waeren aghtervolght: By haer Ed. Groot Mog. Resolutie onder No. 1. copyelyck hier by gevoeght, ende deselve ter Generaeliteyt ingebraght wesende, wierden aldaer by eenige Provincien gemoveert de consideratien, die ick U Ed. den 26. van de voorleden maendt door last van haer Ed. Groot Mog. hebbe overgeschreven, daer aen doenmaels by de andere Provincien, midtgaeders ook by de Leden in Hollandt generaelyck wierde gedefereert, ende is midtsdien de voorschreve haer Ed. Groot Mogende Resolutie buyten effect gebleven, ende alles by de voorige Resolutien van den 24. July ende 5. Augusty, beyde laetstleden, gelaeten.

Aengaende de suppletie van 't defect van Vivres ende Brandt, sal U Ed. uyt de voorgaende haer Ho. Mog. Resolutie bespeurdt hebben in wat manieren men sigh dienthalven alhier ende ook van wegen desen Staet in Engelandt heeft geëvertueert; hebbende de Heer *Charisius* dienthalven ook uyt Engelandt deselve naerightinge ontfangen, als U Ed. uyt dessels Memorie ende Resolutie daerop gevallen, beyde onder No. 2. hier nevensgaende, onder anderen mede sal gelieven af te nemen.

Ende wat de noodige suppletie van het defect van geldt belangt, dienthalven hebbe ick U Edts. nevens beyde myne jonghste gecommuniceert, wat Resolutien alhier provisioneelyk waeren gevallen; ende gemerckt den Raedt van Staete oock nogh sedert daer tegens gelieft heeft verscheyde difficulteyten te moveren, soo hebben haer Hoog Mogende den selven Raedt iteratievelyck ende nogh huyden met meerder ernst aengemaendt, om de voorsz. somme by negociatie te anticiperen, daerop ick hoope, dat de gemelden Raedt sigh eyndelyck sal laeten disponeren, om in dien deese haer Ho. Mog. soo serieuse begeerte te voldoen, ten welcken eynde oock aen denselven Raedt gecommuniceert syn Extracten uyt de particuliere brieven by my van U Ed. ende den Heere *Slingelandt* op Vrydagh voorleden ontfangen; voor soo veel deselve daer van syn gewaegende, op dat de evidente necessiteyt by die van den meergemelden Raedt, daer uyt des te beter geapprehendeert mogen werden.

De Heeren Gedeputeerden van Zeelandt die voor dese niet anders dan op 't behaegen geconsenteert hadden in de Resolutie van den 12. der voorleden maend, voor soo veel in kraghte van deselve particulierlyck ordre wierde gesteldt, tot het aenhaelen ende aenhouden van alle de Sweedtsche Schepen, ende welckers Principaelen daerop naederhandt ten reguarde van de forme eenige bedenckingen gemoveert hadden, hebben haer sedert dienthalven met de andere Provincien

vincien geconformeert, als U Ed. uyt het Extract onder No. 3. hier nevens gevoeght, sal gelieven aen te mercken.

De Heeren Engelsche Plenipotentiarisen aldaer, hebben by Missive onder dato een 28. September *Stilo loci*, onder No. 4., copyelyck hier nevens gaende, aen haer Ho. Mog. gedoleert over het nemen van seeker Schip, genaemt de Vergulde Son, waer van ons alhier andersints geene de minste kennisse was toegekomen, onaengesien daerinne expresse relatie werdt gemaeckt, tot de advertentie die U Ed. daer van aen haer Hoog Mog. gedaen souden hebben, daer van wy noghtans tot nogh toe niets vernomen hebben; waer mede my voorts refererende tot de bygaende Extracten, ende 't gunt deselve hier benevens van wegen den Staet ter handen komt, sal ick afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 27. October 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 15. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest in dato den 11. deser, sedert hebbe ick het geluck niet gehadt van eenige brieven van U Ed. te ontfangen, ende daer door midtsgaeders de schaersheydt van de stoffe, immers dewelcke meriteert tot U Edts. kennisse gebraght te worden, sal U Ed. my gelieven ten goede te houden dat ick tegenwoordigh niet en schryve dan S. V. B. E. E. Q. V.

De responsive van den Heer Griffier *Ruysch* in myne voorgaende gementioneert, hebbe ick op heden aen de Heeren myne Colleguen by lecture gecommuniceert, sulks deselve hier nevens gaet; hebbe egter niet goedtgevonden omme goede insigten deselve af te senden aen den Heer Griffier, U Ed. sal sig daer van gelieven te dienen, sulcks als deselve nae syn gewoonlycke wysheydt ende discretie sal oordelen te behooren.

Nopende 't affenden van den Heer *Cojet* ende 't gunt daeromtrent by ons gedaen is, soude ick U Ed. satisfactoirlyck konnen geven volkomen contentement, ten waere ick bekommert was U Edts. swaerwightige occupatien ten dienste van ons lieve Vaderlandt, met soodaenige stoffe te interpelleren, in gevalle ick eghter kome te verstaen by de naeste brieven, dat daeromtrent nogh eenige bedenckinge op onse conduicten vallen, sal ick de vrymoedigheydt

nemen om U Ed. met myne contra-bedenckingen ende solutien te importuneren.

De Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt hebben ons gecommuniceert, dat haer Ed. was gedefereert de faculteyt omme alhier te verblyven ofte te repatrieren, sulks als deselve nae gelegentheydt van saeken souden bevinden, ofte oordelen te behooren, wat haer Hoog Mog. in ons reguardt sullen goedtvinden te resolveren, weet ick niet, maer wel, dat by non-succçes, myns oordeels, immers het meerdergedeelte van ons sonder ondienst soude 't huys konnen komen. Waer mede met myne gedienstiglycke gebiedenisse; ende versoeck dat U Ed. ootmoediglyck, by occasie uyt mynen naem, gelieft de handen te kussen aen den Heer Resident *de Groot*; blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 15. October 1659.

Bylaege.

MYNHEER,

U Ed. Missive in dato den 3. deser op ordre van haer Hoogh Mogende aen ons geschreven is ons op den 10. daeraenvolgende ter handen gekomen; ende hebben uyt deselve verstaen de intentie van haer Hoog Mog. te syn, dat de pressures tot nogh toe gebruyckt omtrent den Koningh van Denemarcken, dewelke sigh op de voorgehoudene conditien volgens ons voorige geadviseerde al cathegorice verklaerdt hadde, als nu geaddresseert moghte werden aen den Koningh van Sweden, aen wiens syde de difficulteyten alleen syn overighgebleven.

Maer omme dienaengaende U Ed. boven het gunt wy in onse vorige aen haer Ho. Mog. hebben geadviseert wat naeder ende des niet te min kortelyck ende succinctelyck te informeren. Soo is 't inderdaet wel sulcks, dat wy op de preliminaria, ende forme van de onderhandelinge, midtsgaeders nae de expiratie van de bewuste vyftien daegen over de continuatie van de Negotiatie met ende nevens de Ministers van Vranckryck ende Engelandt omtrent den Koningh van Denemarcken eenige poursuites hebben gedaen, maer meynen onder correctie, dat wy omtrent het eene ende andere met soodaenige circumspectie ende omsightigheyt ons gecomporteert hebben, als de waere ende doenmaels presente beschapenheyt ende occurrentie van saecken quam te requireren,

reren, ende in dier voegen, dat wy vertrouwen aen hooghstgedaghte syne Majesteyt van Denemarcken ende de Heeren dewelcke hier syn van het meeste beleydt ende crediet, geen reden gegeven te hebben van eenigh het minste reghtmaetigh misnoegen ter saeke van onse conduite, insonderheyt als de constitutie van saecken wordt geconsidereert, gelyck deselve evidentelyck geconsidereert moet worden, niet abstractive, maer in syn nodige circumstantien, ende met relatie tot de Heeren Fransche ende Engelsche Plenipotentiarisen, dewelcke nevens ons hebben te concurreren tot bevorderinge van den Vreede tusschen de hooghstrydende partyen. Welcke Heeren respective Ambassadeurs ende Plenipotentiarisen, behalven dat sy doorgaens fort ende ferme hebben gesustineert, ende finaelyck geurgeert, dat in de forme aen Sweden behoorde contentement gegeven te worden op 't fondament van verscheyde redenen tot dien eynde geallegeert, ende onder anderen, soo omme alle occasien van klaghten aen Sweden te benemen 't sy van informaliteyt, improceduren, precipitantie, preposteratie ofte andersints, alsmede om daer door ten overvloet de reghtmatige en wel gefundeerde procedueren van de drie Staeten, voor de geheele wereldt niet alleen ten reguarde van de saecke selfs, maer ook ten opsighte van 't beleyt van dien te justificeren, soo verklaerden opgemelde Heeren rondelyck, nae dat by den Koningh van Denemarcken gedifficulteert wierdt de Negotiatie te continueren, dat deselve uyt verscheyde circumstantien ook eenige gehouden discoursen in dat bedencken ende die opinie gekomen waeren, dat niet tegenstaende de Koningh van Denemarcken het project by ons gedresseert, ende aen beyde de Koningen gepresenteert in conformiteyt van 't geconvenieerde in 's Gravenhaege aengenomen hadde, de interieure intentie eghter van dese syde tot den Vreede niet sinceer was, ende dat de declaratie mitsgaeders de acceptatie van 't geseyde geconvenieerde niet soo seer en procedeerde uyt een vreedelievende genegentheyt als wel, omme dat men hier oordeelde ende vastelyck te gemoet sagh, dat de Koningh van Sweden sigh dienthalven soude formaliseren, ende sulcks alleenlyck ten eynde door die acceptatie Sweden gestelt soude worden tot refusant, ende met intentie dat vervolgens door dat middel Engelandt ende de Vereenighde Nederlanden geëngagieert in de partye van Denemarcken infererende op dat presuppoost, dat Denemarcken affnydende de vordere Conferentie in der daet soo wel voor refusant aengesien moghte worden als Sweden, dat Sweden soo veel als uyterlyk geoordeelt konde worden, sigh meest stiet aen de forme ende het beleydt van de procedueres, soo in 's Gravenhaege als in gevolge dien conform hier gehouden, protesterende andersints van een volvaerdige vreedelievende genegentheyt, op honorabile conditien, tot onderlingh contentement, sulcks als wedersydts Commissarisen met den anderen *à l'amiable*, ende in cas van eenige merckelycke swaerigheyt ende discrepantie door de entremise van de Mediateurs souden konnen convenièren, dat Denemarcken sigh dienthalven formaliserende, wel verklaerde te accepteren het overgeleverde project, maer de saecke buyten passie in syn grondt ingesien synde, inderdaet bevonden wierdt door het afbreecken van onderhandelinge even soo wel te syn refusant als Sweden. Ende alhoewel wy onse redenen ter contrarie met grooten ernst dedu-

ceerden, sustinerende, dat Denemarcken buyten controversie verstaen moeste worden, in alles ter intentie van de drie Staeten voldaen te hebben ende dat dien volgende aen deselve niet en konde met eenige apparente billyckheyt ietwes vorder geverght worden, maer dat tegenwoordigh alleenlyck de Koningh van Sweden diende gepresseert, omme sigh mede finaelyck te verklaeren op de conditien syne Majesteyt voorgehouden, over ende in sulcker voegen als de Koningh van Denemarcken, *in omnibus & per omnia* tot ons vervoegen hadde gedaen: Soo hebben wy eghter het geluck niet gehadt, dat onse redenen ende motiven geweest syn van de verwaghte operatie, ende omme niet te vervallen in eenige prejudiciable contestatie met de Ministers van Vranckryck ende Engelandt, hebben wy omme verscheyde goede insighten geoordeelt het expedient te wesen ons te vervoegen nae 't sentiment van gemelde Ministers, ende hebben ons vervolgens soodaenigh gecomporteert als U Ed. sal hebben gesien uyt onse successive Missiven aen haer Hoogh Mogende geschreven. De redenen dewelcke ons daer toe gepermoveert hebben aen U Ed. operieuselyck te deduceren, behalven dat wy oordeelen 't selve onnodig te wesen, souden ongetwyffelt U Ed. verveelen, sullen alleenlyck tegenwoordigh sommierlyck seggen, dat boven seer fundamentele respecten, wy dienthalven des te minder difficulteyt hebben gemaeckt, door dien wy aen de eene syde by de continuatie van de Negotiatie noghte ten reguarde van Denemarcken by syn selven geconsidereert, noghte met relatie tot dessels Geallieerden, geen het minste prejuditie ofte naedeel saegen ten reguarde van Denemarcken syn selven, niet door dien de Heeren Fransche ende Engelsche Ministers, ende voornaementlyck de laetste rondelyck verklaerden geensints van meyninge te wesen daer door af te wycken ofte te deflecteren van 't geconvenieerde in 's Gravenhaege, ofte het selve in eenige het minste punct te krencken ofte te luxeren, gelyck wy dan van dat ons sentiment tot verscheyde maelen aen syne Majesteyt selfs by monde gesaementlyck opreghte ende in kraghtige termen satisfactoire verklaeringe hebben gedaen, ende naederhandt in geschrifte by de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen, ende ons onderteykent mede gesaementlyck aen eygen handen van syne Majesteyt overgelevert, ende onder anderen op den 18, der voorleden maendt hooghstgedaghte syne Majesteyt met dese formele woorden geassecureert, *quod quo prædicta pax (ex voto Superiorum nostrorum) citius obtineri possit, non cessabitur, quo minus Rex Sueciæ omnibus viribus compellatur, ut & donec conditiones, de quibus inter Ministros trium Statuum tanquam justis & honestis convenit, ab eodem etiam accipiantur*, niet ten opsighte ende met relatie tot dessels Geallieerden, door dien wy ons ten vollen verseeckert hielden, ende 't selve alsnogh buyten controversie houden, dat de gemelde Geallieerden haer daer door niet souden laeten separeren van den Koningh van Denemarcken, veel min om haer te laeten disponeren tot het maecken van haer accommodement ofte Vreede voor af te maeken met den Koningh van Sweden, ende sulcks dat geensints Menschelycker wyse te bedughten stondt, dat de saeke soodaenigen uytslagh soude komen te nemen ofte die revolutie subject worden, dat de Koningh van Sweden al syn forces tot ruïne van dit Ryck onbekommert ende sonder eenige diversie soude komen

komen te employeren, insonderheyt geconsidereert dat in weynigh tydt de reghte grondt van hooghstgedaghte syne Majesteyts intentie ontdeckt konde worden.

In tegendeel oordeelden wy by continuatie van de geseyde Negotiatie te residеren merckelycke voordeelen, 't sy deselve quaeme te reusseren ofte dat deselve niet en succedeerde, reusserende, dat daer door bekomen wierdt het innerlycke oogmerck, naementlyck de gewenschte Vreede, ten hooghsten nootsaeckelyck voor Denemarcken ende ten uytersten voor de drie Staeten, ende insonderheyt haer Ho. Mog. dienstighlyck 't welck wy niet en meynen een wytluftige deductie te requireren; niet succederende door dien Sweden niet en soude gedisponeert konnen werden ter intentie van de drie Staeten, te conformeren met het geconvenieerde in 's Gravenhaege, dat Denemarcken soude hebben te verwaghten ende effective genieten de indisputable adsistentie van beyde soo considerabile Republycken van Engelandt ende de Vereenighde Nederlanden, dewelcke soo in consideratie van haere interessen alles tot maintien van het geconvenieerde in 's Gravenhaege mitsgaeders der selver eer ende reputatie in gevolge van dien geëngageert, haer ten uytersten ten besten van dit Ryck souden evertueren, blyvende Vranckryck verobligeert niet alleen geene adsistentie te doen, maer deselve geheelyck Sweden te ontrecken.

Aen de andere syde by discontinuatie van de onderhandelingh door toedoen van Denemarcken saegen wy met bekommernisse te gemoet prejudiciabile effecten, soo in de saeke selfs als ten opsighte van dit Ryck door dien wy bedugt waeren, dat daer door de hope van den Vreede immers voor eenigen tyd soude afgesneden worden, ook selfs soodaenigh dat door de Ministers van de drie Staeten geene pressures aen de syde van Sweden geadhibeert souden konnen worden met eenige apparentie van goedt succes, waer van wy oock albereyts eenige teeckenen *in antecessum* hebben ontfangen, onder anderen by seekere Missive van de Heeren Sweedtsche Commissarisen uyt het Leger voor dese Stadt geschreven aen de gesaementlycke Heeren Mediateurs behelsende verscheyde expostulatien tegens Denemarcken ter saeke van de pretense tergiversatie, ende onder andere dese *formalia*, *definant interim Dani mundo fucum facere*, *& de sincera ad pacem intentione multa venditare*, *quam diu animus illorum ab illa tantopere est alienus*, *ex parte Regiæ Majestatis ut antehac*, *ita etiamnum firma stat ad pacificationem sententia*, *ac ad illum finem Commissarii ejus hic subsistimus donec ob Respectum Regiæ Majestatis & apertam Danorum refragationem hic concedere cogamur*. Ten opsigte van dit Ryck bespeurden wy albereyts in der daet, ende vreesden wyders onvermydelycke ende genoegsaem ruïneuse effecten, door dien de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen tot verscheyde maelen, sulks als boven gelegt is, in gantsch ernstelycke ende significante expressien verklaerden, dat Denemarcken ter eenre de Negotiatie afsnydende, ende Sweden ter andere syde protesterende van dessels promptitude ende sincere genegentheyt, sy Heeren Plenipotentiarisen by non-succes van den Vreede niet en souden konnen in goede conscientie seggen, dat Sweden voor refusant gehouden ende als soodaenigh tegens deselve geageert soude moeten worden, dat sy vervolgens daer op haer verplight vindende in der voegen rapport te doen aen het

het Parlement ende den Raedt van Staeten, wel light de saecke aldaer in deliberatie geleght synde, soodaenige Resolutie genomen moghte worden, dewelcke niet en soude strecken tot den meesten dienst van dit Ryck, omme welcke inconvenienten ende andere beswaerlycke consequentien, dewelcke nogh vorder daer uyt moghten komen te resulteren, selfs tusschen de twee Republycken te prevenieren, hebben wy omme de redenen nu hier boven sommierlyk geallegeert, ende andere des noot synde naeder ende breder te deduceren, gedaen 't gunt by veele in de Regeringe soo wy geinformeert worden, wel onsmaekelyck, jae van harde digestie is geweest, maer by ons geoordeelt seer heylsaem, ende salutair, ende gelyck wy in dien deele niet voor oogen hebben gehadt, dan de bevorderinge van de intentie van de drie Staeten particulierlyck ten dienste van dit Ryck ende tot bereyckinge van haer Hoog Mogende oogmerck, soo is onse conduite van die operatie geweest, dat de Ministers van Vranckryck ende Engelandt tegenwoordigh met ende nevens ons van een consonant ende eenpaerigh besluyt syn, stellende ongetwyffelt, insonderheyt de Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt, dat Sweden refusant is van den Vreede. De saeke dan inderdaet sigh soo toegedraegen hebbende, moeten wy bekennen wat gealtereert geweest te syn over de innehoude van de Memorie by den Heer *Charisius* ter Vergaederinge van haer Hoogh Mogende op den 24. der voorleden maendt ingedient, ende souden wy wel light by dessen deselve soo in de materie als in syne ingredienten wat naeder hebben geëxamineert ende op ieder van dien tot solutie gepast de noodige antwoorde, ten waere den Heer Rycks-Hofmeester ons iterativelyck hadde verseeckert geseyde Memorien gedresseert te syn buyten ordre ende tegens de intentie van syne Majesteyt door aenraedinge ende opset van andere Ministers aldaer, ende dat aen den Heer *Charisius* ter saeke van dien van wegen syne Majesteyt getoont was desselfs misnoegen &c.

Dese bovenstaende concepte Missive by de vier Heeren haer Ho. Mog. Extraordinaris Gedeputeerden, is nae resumptie bevonden gesteldt te syn conform derselver intentie, ende goedtgevonden, dat deselve souden werden gesonden aen den Heer Raedt-Pensionaris van Hollandt, omme te strecken tot syn Edts. informatie. In Coppenhaege den 15. October 1659.

G. VAN SLINGELANDT. P. VOGELSANGH.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 31. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. Missive van den 15. deser lopende maendt, midtsgaeders het concept van de rescriptie op de Missive van den Heer Griffier *Ruysch* door last van haer Ho. Mog. geschreven den 3. daer bevorens syn my op 't afgaen van myne jonghste van den 27. daer aenvolgende wel ter handen gekomen,

men, ende hebbe ick niet naegelaeten my van het voorschreve concept te dienen tot onderrightinge van sommigen by dewelcke ick sulcks noodtsaekelyck ende van het beste effect te sullen wesen, geoordeeldt hebbe.

Op 't versoeck nopende Uwer Ed. dimissie van daer ende wederkomste in 't Vaderlandt, aen de Regeringe gedaen, sal by het afwesen van haer Ed. Groot Mogende, die tegens den 11. der toekomende maendt geconvoceert syn, niets konnen gedisponeert werden, ende middelerwylen hoope ick, dat wy alhier mede in 't werck van de Vreedehandelinge sullen konnen sien.

De Raedt van Staeten heeft onaengesien de iterative Resolutien van haer Hoog Mog. nogh niet gedisponeert konnen werden, om te anticiperen de bewuste sestigh-duysendt Karoli guldens, in myne voorige vermeldt, daerop dan huyden goedtgevonden is den gemelden Raedt tegens morgen ter Vergaeringe van haer Ho. Mog. te bescheyden, ende alle mogelycke devoiren aen te wenden om den selven alsnogh de voorsz. anticipatie te doen effectueren.

Ick ben bedught, dat de gemelden Raedt sigh sal blyven behelpen met de geallegeerde informaliteyt van dat by overstemminge geene Negotiatie wettelycke ende met kraght om effect geconcludeert kan worden, volgens de nature van de saeke, ende de Resolutie daer toe in den jaere 1642. genomen; ende aen de andere syde ben ick ten hooghsten bedught, dat de Heeren Gedeputeerden van Vrieslandt, ende van Stadt ende Landen haer in desen met de andere Provincien niet sullen gelieven te conformeren, versoeckende ende voornaementlyck de laetste daer op seer instantelyck urgerende, dat de Provincie van Hollandt de voorsz. penningen fourneere, 't sy by maniere van anticipatie voor de andere Provincien, 't sy in minderinge van eenigh restant op de subsidien van den jaere 1654. die gesustineert werdt dat de Provincie van Hollandt aen den Koningh van Denemarcken nogh soude schuldigh wesen; ende alhoewel de gemelde Heeren daer tegens te gemoete is gevoert, eerstelyck dat haer Ho. Mog. sustineren over de voorsz. subsidien niet meer schuldig te wesen; ten anderen, dat in allen gevalle, als bevonden moghte werden dienthalven nogh eenigh restant te wesen, 't selve by ordre ende versoeck van den hooghstgemelden Koningh selfs geëffectueert soude syn tot betaelinge van de Ingesetenen deser Provincie, welckers Schepen by ofte door last van syne Majesteyt aengehouden, ende in dessels dienst geëmployeert synde geweest midtsgaeders van die geene, welckers Waeren by hooghstgedaghte syne Majesteyt uyt de Schepen gelight ende tot suppletie van noodtdruft van Coppenhaege opgeslaegen waeren; ende ten derden dat nogh boven alle 't selve in het vermogen van de Heeren Gecommitteerde Raeden niet en was vermidts het voorschreve contrarie gesustineerde van haer Ed. Groot Mog. ende derselver expresse Resolutien op de voorgeroerde gepretendeerde subsidien betaelinge te doen, welcke betaelinge ofte de penningen daer toe gerequireert oock anderfints niet dan by Negociatie konden werden gevonden, daer toe al mede Staetsgewyse Resolutie van haer Ed. Groot Mog. was gerequireert, waer nae in allen gevalle boven de voorgaende redenen het furnissement van de voorsz. 60000. gulden niet gedilajeert konde werden, soo vreesen wy eghter, dat de opgemelde Heeren Gedeputeerden van beyde de Provincien niet te disponeren

sullen syn, om van haer gedaene aenteeckeninge te desisteren; Wy sullen ondertusschen van wegen de Provincie van Hollandt alle mogelycke devoiren aenwenden, om de voorschreve difficulteyten te mogen surmonteren.

Ick hebbe huyden met den Heer *Downingh* gesproocken, over den innehoude van Uwer Ed. Missive aen den Heer Griffier *Ruysch* in dato den 4. deser, raeckende de bewuste viermael honderdt-duysendt Rycksdaelers, ende heeft syn Ed. alsnogh moeten bekennen de meyninge ten wedersyden geweest te syn, dat het voorsz. punct soude wesen eene conditie necessair, gelyck ick ook vertrouwe, dat syn Ed. daer over hier bevorens aen de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen sal schryven, ende wat by my huyden daer over geschreven is aen den Heer Ambassadeur *Nieupoort*, gelieve U Ed. uyt de bygaende copye aen te mercken. Waer mede my voorts refererende tot de inleggende bylaegen, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 31. October 1659.

P. S.

Het consent tot de wervinge by den Heer *Charisius* versoght sal myns oordeels geen difficulteyt vinden.

De Post van Hamburgh aengekomen synde, heeft geene brieven van U Ed. mede gebragt.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 15. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

DEse nevensgaende is alleenlyck in effecte een copye van de myne aen de Heeren Borgermeesteren, dewelcke ick eghter goedtgevonden hebbe U Ed. mede te communiceren, of die wel light iets meerder contineerde als onse gesaementlyck aen de Regeringe, ende die van den Heer *van Slingelandt* aen U Ed. Maer myn Heer gelove my, dat by defect van geldt de confusie hier eerlangh groot sal syn; Waer van ick daegelycks meer ende meer de voorboden sie. Ick blyve nae ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Vorplightste Dienaer,
Geteekent
PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 15. October 1659.

By-

Bylaege.

WEL-EDELE GESTRENGE HEER,

NAedien de Koningh van Sweden ſigh op Falſter blyft onthouden, ende dat wy wegens het rapport aengenomen te doen door de Sweedtſche Commiſſariſen, tot nogh toe geen antwoordt hadden bekomen, heeft het den Heer Franſchen Ambaſſadeur, midtsgaeders de Heeren *Sidney* ende *Honywood* belieft de moeite te nemen van ſigh derwaerts te begeven, niet alleen om te onderſtaen het ſentiment van ſyne Majeſteyt nopende den Vreede, maer oock aen te dienen wat deſelve in cas van verdere recuſatie van die Staeten te verwaghten heeft, wy beſpeuren tegenwoordigh in die Heeren een meerder iever ende ernſt 't welck ontwyffelyck in cas deſe Kroon ſigh in de bewuſte naeder Conferentie niet ingelaeten hadde, niet en ſoude ſyn geſchiedt, maer houde ick het ſeecker daer voor, dat de vriendtſchap van die Republycke voor deſen Staet verloren was; alſoo de Heer *Sidney* ons rondelyck verklaerdt heeft, dat ſyn Ed. in dien gevalle met conſcientie dat rapport aen 't Parlement niet ſoude hebben konnen doen, dat de recuſatie abſolutelyck was aen de ſyde van Sweden, ende dat ſelfs door een onſeecker rapport de ſentimenten van 't Parlement in diſpariteyt ſouden getrocken geweeſt ſyn. De oorſaecke van dat geen van de onſe ſigh nevens haer Ed. op deſe reyſe gevoeght heeft is, om dat onſe Saufconduit niet verder gaet, dan om te mogen aſſiſteren de Conferentien tuſſchen deſen Staet ende 't Leger, ſulcks dat die limiten getranſgreſſeert ſynde, de ſeeckerheyt voor onſe Perſoonen ten minſten in twyffel gebraght waer, behalven dat wy ook geen verder communicatie konnen doen als wy traghten te betoonen met'er daet.

Sedert het vertreck van den Heer *de Ruyter*, hebben wy wel van den ſelven geen advies bekomen, maer nae de giſſinge op den windt gemaeckt, vertrouwen dat deſelve albereyts tot Kiel gearriveert ſal ſyn: Dogh vinden wy ons bekommert, wat het magh ſyn dat de Vloote onder den Heer Lieutenant-Admirael niet te voorſchyn doet komen, noghte dat wy van ſyne Ed. eenige advies ontfangen.

Het is ongelooflyck wat alhier genegligeert werdt ende moet werden by defect van geldt, jae ſelfs ſaecken van gewightige importantie om kleyne ſommen alleen van vier à ſes duyſendt guldens, 't welck my tot ſoo verre ſeer doet, dat in cas de Heeren myne Colleguen mede te bewegen waeren, ick al ſoude het ſyn met myn eygen particuliere ſchaede, iets nae myn vermogen over my ſoude derven nemen, maer alleen ben ick het niet magtigh, jae ſelfs beginne daegelycks meer ende meerder apprehenſie te hebben voor de ſwaerigheyt, door my aen U Wel-Ed. in 't cyffer gerepreſenteert in de myne van den 4. deſer.

Men is hier in groote hoope op 't effect van ſeecker voorſlagh aen haer Ed. Groot Aghtbaere gedaen, ende ſoo men vorders ſeyt by deſelve gefavoriſeert,

naementlyck van toevoer van de Vriesche Turf, ende myne ick, dat in cas men soo een groot geluck hadde, dat het selve konde geschieden, alwaer het maer voor de Corps de Guarden, dat het aen de Militie ende vervolgens de geheele Stadt een dapper encouragement soude syn.

Eergisteren vroegh quaemen hier voor de Stadt drie Galjoten des naghts de Sondt gepasseert, gedestineert nae Dantzich over drie daegen uyt 't Vlie geseyldt, sy setteden het nae dese Stadt, om dat siende eenige Schepen by een, sy bedught waeren, of het Sweden moghten syn, by die occasie wierde haer by den Tollenaer de Tol afgevordert, waer over komende klaegen aen ons, ende aenstonts soodaenige assistentie niet gevonden als sy wel gehoopt hadden, meyne ick, dat sy het Ancker weder gelight hebben by naght, ende sulcks stilswygende syn doorgegaen, het waer dienstigh dat wy omtrent dusdaenige gelegentheden geinformeert waeren van de intentie van haer Ho. Mog. Ick blyve nae myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 15. October 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 15. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk twyffele niet of sal albereyts tot U Wel-Ed. kennisse syn gekomen, hoe dat by de Heeren Engelschen versoght synde de sentimenten ende Resolutie van de Heeren haere Committenten, nopende den tydt van derselver verblyf alhier, ofte het wederkeeren in 't Vaederlandt, haere Ed. die soodaenigh hadden bekomen, dat alles gedefereert was aen haer Ed. eygen discretie ende goedtvinden; het heeft haer Ed. belieft ons daer van niet alleen openinge te doen ende kennisse te geven, maer oock hier omtrent genoeghsaem als te versoecken ons gevoelen; dogh synde by ons daerop geëxcipieert, dat wy in desen van onse Heeren Superieuren gantsch geen Resolutie hadden, ook selfs by ons tot nogh toe niet versoght was, betoonden haer Ed. dat het deselve aengenaem soude syn, byaldien sulcks door ons mede gedaen wierde, willende vertrouwen, dat die van haer Hoog Mog. soude mogen syn conform met die van het Parlement, ten eynde alsdan hier in geprocedeert moghte werden door een onderlingh concert ende overeenkomste; Ick hoope alsnogh op den Vreede, waerover men met de wederkomsten van den Heer *Terlon* ende haer Ed. uyt Falster, de seeckere uytslagh sal konnen afnemen, ende vertrouwe als,

alsdan, dat haer den wegh hier in ſigh ſelfs ſal wyſen, maer ſoo wanneer, 't geen Godt verhoede, ons die komt te onſtaen, hoope ick wyders haer Ho. Mog. gelycke goedtheydt ſullen hebben met ons, als die Regeringe gehadt heeft met haer Ed. Ende byaldien het my met permiſſie vry ſtaet hier in ook myn oordeel te openen, kan ick ook, onder verbeteringe, niet ſien, van wat vrught hier ons aenblyven ſal ſyn, geconſidereert, dat in dien gevalle alles 't geene hier te doen ſtaet, conſiſteert in de defenſie ende conſervatie van deſe Stadt, 't welck niet door onſe Perſoonen, immers alſoo ick bekenne dat in my geen Militair hardt is, maer gedaen ſal moeten werden door geldt, Vivres, Brandthout, Militie ende Bootsvolck, behalven dat het waeter komende te bevrieſen, de Correſpondentie met de Regeringe komt te ceſſeren by defect van welcke wy hier niet anders als doode perſoonen ſyn.

Het believe U Wel-Ed. waerlyck te gelooven, dat hoewel de treck nae 't Vaderlandt groot is, eghter dit verſoeck niet procedeert uyt die reden, maer wel boven 't geene voorſz. is, uyt iets 't geene omtrent my een kraghtigh gewight heeft, ende aen het welcke ick hoope, dat meede gedefereert ſal werden, ſchoon het by my niet gerepreſenteert werde particulierlyck; want anderſints byaldien de Winter gepaſſeert ſynde, ende de Correſpondentie weder geopent, haer Hoog Mogende moghten oordeelen den dienſt van den Staet te vereyſchen, dat hier tydelyck weder eenige Miniſters waeren, ende my de eere geſchiet van by haer Hoog Mogende in die conſideratie te ſyn, dat myn geringe devoiren den Staet ten dienſte konnen komen; preſentere ick op een vertrouwen, dat het voorige verſoeck immers eeniger maete met een gunſtig oogh aengeſien ſal werden, omme geduerende dat ſaiſoen, 't welk 't waeter ſluytende de Correſpondentie ſal benemen, my op te houden ende neder te ſtellen tot Lubeck, met intentie als wanneer 't voorſz. ſaiſoen gepaſſeert ſal ſyn, my ten eerſte weder te tranſporteren herwaerts. Ick bidde in allen gevalle om dit geluck te mogen obtineren by onſtenteniſſe van 't ander, ende dat 't U Wel-Ed. believe my kraghtigh te aſſiſteren met deſſelfs hooghwyſe directie, te meer midtsdien ick hoope hebbe, dat ick in dien gevalle den Heer *van Haeren* ſal konnen perſuaderen om my by te blyven, 't welck gelyck het my een groot contentement ſal ſyn, ick wyders oordeele dat het ſal ſtrecken tot ſonderlingen dienſt van den Staet, ten opſigte van de goede qualiteyten in ſyne Ed. reſiderende, ende 't vermogen 't geen deſelve heeft in die Provincie, immers voor my, biddende nogmael om U Wel Ed. faveur in deſe, 't welk ick alle de daegen myns levens nae myn vermogen ſal tragten te erkennen, ende te verontſchuldigen. Blyve nae ootmoedige gebiedeniſſe,

Edele Geſtrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienſtwillighſte ende
Verplightſte Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 15. October 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 18. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAedien men noodige saecken niet te veel recommanderen kan, soo inhereer ick alsnogh op het versoeck van myn voorige, ende believe het haer Ed. Groot Mogende tegenwoordigh geen reflectie te nemen op 't reght van verbintenissen volgens redelyckheydt, maer derselver eygen interessen, ende soo het geseydt magh werden compassie; wy hebben heden den Koningh afgevordert een obligatie over eenige reparatie ende meeder defensie te doen aen de post geassigneert de Nederlandtsche Militie: waerover de penningen by ons verstreckt sullen worden, ende heeft het syne Majesteyt beliest daerin te bewilligen, ick geloof noghtans dat de somme niet sal importeren boven de twaelf-honderdt guldens, waer uyt U Ed. kan oordeelen wat het is van 't vordere, ende resulteert uyt dit defect, dat deselve sigh niet kan dienen van de Stadt van Lubeck. Daer wordt geseydt, dat de Heer Lieutenant-Admirael onder Femeren soude syn, nevens eenigh Vaertuygh, dogh hebben wy van syn Hoogh Ed. selfs alsnogh geen advies bekomen. Ick blyve nae ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplighste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 18. October 1659.

Aen de Heeren G. VAN SLINGELANDT ende P. VOGELSANGH, den 7. Nov. 1659.

EDELE GESTRENGE HEEREN,

SEdert myne jonghste in dato den 31. der voorleden maendt, is ons niet van U Ed. toegekomen, ende is oock alhier sedert deselve tydt niets van consideratie voorgevallen, alleenlyck aengaende de bewuste 60000. gulden hebben eyndelyck de Provincien van Vrieslandt ende Stadt en Landen mede geconsenteert in de conclusie copyelyck hier nevens gaende, daerop ick vastelyck vertrouwe, dat den Raedt van Staete sigh sal laeten disponeren de voorsz.

voorsz. somme per Wissel over te maecken, volgens den innehoude van de voorsz. Resolutie. Wat te verwagten staet uyt de groote veranderinge in Engelandt voorgevallen, die U Ed. uyt de bygaende brieven van den Heer Ambassadeur *Nieupoort* sal gelieven te bespeuren, moet de tydt leeren; ick vreesse, dat U Ed. daer door in haere Negociatie al wat sullen werden verset. Waer mede afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heeren,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 7. November 1659.

Aen den Heer Ambass. VAN DEN HONERT, den 10. November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 17. der voorleden maendt, ende aengesien de Vergaederinge van de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt sedert continueelyk van den anderen geweest, ende dienvolgende oock alhier niets van sonderlinge consideratie voorgevallen is, soo hebbe ick tot nogh toe geintermitteert aen U Ed. te schryven.

Wy syn alhier bedught, dat de Koningh van Sweden by alle mogelycke middelen sal traghten met Poolen vooraf te sluyten, om door dat middel te meerder apparentie te maecken tot conservatie van syne conquesten in Denemarcken, daer toe men mogelyk al mede een artificie aldaer sal gebruycken, ende doen gelden de affendinge van den Heer *Cojet* aen haer Hoog Mog., dewelcke ick verstae albereyts binnen desen Staet aengekomen te syn, dogh heeft hy sigh nogh niet publiquelyck aengegeeven; ende sal syn Ed. ook alhier niet ten beste aengenaem syn; de Resolutie tegens dessels aenkomste hier bevorens genomen, hebbe ick van myn schuldige plight geaght tot U Edts. naerightinge hier nevens te voegen.

Wat te verwaghten staet uyt de groote veranderinge in Engelandt voorgevallen, die U Ed. uyt de bygaende brieven van den Heer Ambassadeur *Nieupoort* sal gelieven te bespeuren, moet de tydt leeren.

Ondertusschen syn de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt tegens den elfden deser beschreven, dogh sullen deselve wel light nae gewoonte niet dan omtrent aght daegen daer nae compleetelyck by den anderen wesen. Ende voor dese reyse hier by niets te voegen hebbende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 10. November 1659.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 22. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

DE Heer Lieutenant-Admirael die by onse voorige geseydt wierde onder Femeren te syn, is eergisteren voor dese Stadt gearriveert, ende op gisteren in persoon hier binnen gekomen, desselfs Vloote bestaet tegenwoordigh uyt die Schepen, dewelcke gedestineert syn nae 't Vaderlandt te keeren; met ende nevens syn Ed. syn hier mede gekomen eenige Fluyten ter nombre van omtrent de 20., soo met Vivres als Brandthout, alsmede 2. van de voorige bekende Transport-Fluyten met Brandthout, ende soude ook eenigh Brandthout gelaeden syn in de Oorloghschepen selfs, sulcks dat ick my over de quantiteyt van dien naeder geinformeert hebbende, bericht ben, dat 'er in alles souden syn tusschen de twaelf en dertien-honderdt vaedem, dit soulageert wel, maer en is in geenen deele genoeghsaem, om te responderen aen 't geene daer gerequireert werdt, daer soude meerder toegevoerdt geweest syn, byaldien 'er meerder Vaertuygh of Transportschepen waeren geweest, 't welk werdende tegenwoordigh gebruyckt tot desseynen om te conquesteren, dewelke van een heel onseeker succes syn, middelerwylen dat inconvenient causeert, dat de Stadt by onstentenisse van andere voorsorge, ende speciaelyck die van haer Hoogh Mogende dese Winter in die specie sonderlingh te lyden sal hebben, maer is hier alsnogh de hoope groot van Turf uyt het Vaderlandt.

In het herwaerts-komen, heeft de Heer Lieutenant-Admirael gesproocken met den Heer Vice-Admirael *de Ruyter*, ende syn de twee Oorloghschepen gedestineert nae Noorwegen, derwaerdts aengesonden, alsmede eenige Schepen ten getaele van aght à tien nae de hoeck van Schaegen, om op te waghten het Secours van Vivres, ende de verdere Koopvaerdyeschepen, maer in plaetse, dat tot dit laetste gedesigneert waeren eenige soodaenige Schepen, dewelcke de permissie hadden bekomen omme nae 't Vaderlandt te keeren, syn daer toe geëmployeert andere, welcke andersints stonden te blyven onder de Vlagge van den Heer Vice-Admirael, dit heeft wederom gecauseert een groote moeyelykheydt, ende Godt geeve, dat het niet sy met gevaer van meerder disordre; aengesien tot de executie van het Oorlogs-desseyn de Landt-Militie van de vertreckende, gedebarqueert ende overgeset heeft moeten werden op de aenblyvende die al over langh met haer eygen Militie overkropt syn geweest, ende alle ten eynde van haer Vivres loopen, dewelcke hier door nu nogh veel schaerser moet werden: Het eenigste *refugium* is de Stadt Lubeck, waer nae toe ick verstae, al daegelycks eenige Oorloghschepen komen af te sacken, het welck ontwyffelyck de executie van het voorgenomen werck swaerder moet maecken, soo het ook daer door niet in 't geheel komt te vervallen, immers schryft ons de Heer Vice-Admirael, dat syn Ed. nooit swaerder

der last op de schouderen is geleydt, dat de aenblyvende Kapiteynen de Landt-Militie hebben overgenomen met traenen in de oogen, ende dat syn Ed. grootelycks bedught is, dat soo schoone Vloot staet geruïneert te werden door hongersnoodt; Dogh wy hebben syn Ed. voor desselfs vertreck van hier, boven alle entreprises gerecommandeert, de conservatie van deselve Vloot ende Landt-Militie, ende refereert ons de Heer Rycks-Raedt *Otto Craegh*, synde mede wederom hier gekomen, dat tot Lubeck de Vivres abundant syn, ende genoeghsaem voor de Vloot, ook heeft de Heer Rycks-Hofmeester ons den troost gegeven, dat tot Kiel selfs een redelyck Magasyn van Vivres soude syn; Ick hoope, dat alles nogh ten besten sal komen, ende denck aen het devys van desen soo geaffligeerden Koningh *Dominus providebit*, het verwondert my uyt wat redenen dat wederhouden is het aenstellen van een Commissaris tot Lubeck.

Nadien het Winter-saisoen niet wel toe en laet, dat men bequaemelyck in het Katte-gat kan kruyssen, soo vallen hier de bedenckingen, of het niet beter en waere voor het tweede Secours, dat de Schepen van de tweede Vlote te assigneren een seekere rendevous-plaetse, 't sy in Fleckeren ofte een andere Haeven daer toe te dispicieren; van waer die nae de ontfangene notificatie afgehaeldt souden konnen worden, sonder uyt te staen het gevaer het geene men nogh onderworpen is met het kruyssen in Zee, ende het heeft den Heer Lieutenant-Admirael belieft my te seggen, dat sulcks het dienstighst geoordeeldt wierdt by alle de Hoofden van de Vloot, ende hebbe ick van myn plight geoordeeldt het selve U Ed. ende door deselve de Regeringe bekent te maecken.

Op 't sluyten deser ontfangh ick U Wel-Edts. Missiven van den 10. ende 13. deser, waerop voor alsnogh kortelyck antwoordt dient, dat ick op de Magazynen al langen tydt voor desen gedaght hebbe, Godt geve alleen, dat de Vivres mogen komen, ende ick verseeckere U Wel-Ed., dat de gemaeckte accoorden wel geobserveert sullen worden. U Wel-Ed. gelieve my alsnogh te geloven, dat ick de waerheydt geschreven hebbe, ende alsnog schryve, wegens de disordre hier te resulteren by defect van geldt-subsidien, immers dat ick magh seggen, dat ick my dienthalven genoeghsaem hebbe gedechargeert. Hier mede verblyve nevens myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 22. October 1659.

P. S.

Ick ben genoeghsaem ende met seeckerheydt bericht, dat'er een Rycks-

dagh sal syn tegens den 12. November, sonder te weten of het is oude ofte nieuwe Styl, dogh vertrouwe dat het sal syn oude, ende dat syne Majesteyt van Sweden daer selfs present sal syn.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 25. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe dat myne laetste aen U Wel-Ed. in dato den 22. gesflooten, ende nae het Posthuys gesonden waer, bequaemen wy des avonds laet een Missive geteeckent by den Heer Ambassadeur van Vranckryck, midtsgaeders de Heeren *Sidney* ende *Honywood*, waer by deselve ons verklaerden eenige redenen te hebben van beter hoope tot den Vreede, versoekende dienvolgens, dat wy ofte eenigen uyt den onsen ten spoedigsten mede derwaerts wilden komen, naementlyck op Falster met toesendinge van een naeder acte van Saufconduit, wy oordeelden wel, dat het derwaerts gaen noodtsaekelyk was, maer eghter mede eenpaeriglyck dat om verscheyde respecten, dese post alsnogh niet te eenemael verlaeten konde worden, synde sulcks oock op ons genoegsaem versoght van wegen syne Majesteyt selfs; ende naedien de Heeren buyten de Provincie van Hollandt niet approbeerden het gaen van twee uyt eene Provincie, ende dat dienvolgens een Provincie sonder Hollandt alhier soude werden gelaeten; Ende vorders dat de Heer *Slingelandt*, niet alleen eygentlyck was geaddresseert aen den Koningh van Sweden, maer ook boven dien het werck gemanieert hadde, soo in Pruyssen als nu tot Elseneur; oock de eerste in den Rangh was, soo syn derwaerts vertrocken drie Heeren myne Colleguen ende ick alleen hier aengebleven: naedien de wegh te Lande moeyelyk wierde geoordeelt, sulcks dat de Heeren Fransche Ambassadeur ende Engelsche vier daegen onderwegen syn geweest, is die genomen te waeter met een Oorloghschip genaemt West-Vrieslandt, synde onder dat getal 't welk gedestineert is nae 't Vaderlandt te keeren, ende wierde 't ancker gelight ende seyl gemaekt gisteren nae den middagh tusschen drie à vier uuren, de windt heel goedt synde, byaldien die te Lande waere genomen geweest, hadde syne Majesteyt van Sweden ordre gegeven, om haer Ed. doorgaens te doen recipieren met alle eere, ende defroyeren, niet te min kan men sigh alhier niet imagineren dat het met ernst werdt gemeynt, immers dat gewaght sal werden met den uytslagh van de ondernomen entreprise, ende het toebrengen van Vivres, in allen gevalle schoon alles ten besten quaeme te succederen, heeft het geen apparentie dat alle Eylanden spoediglyck ende voor dese winter geëvacueert staen te werden, ten respecte van de difficulteyt in het uytvinden van andere quartieren.

Eergisteren-naght syn hier uyt 't Sweedtsche Leger komen overlopen 9. à 10. Ruyters, refererende alle dat'er wegens het sober Tractement een groot, ende bynae een generael misnoegen en onlust is; Eenige Hooge Officieren onder

der de Nederlandtsche Militie, hebben ons hier op geremonstreert, hoe light soodaenig een Leger te debaucheren soude syn door het strooijen van biljetten, byaldien men twee à drie duysendt Rycksdaelers konde spenderen, maer die en syn der niet te vinden, jae ick vreese dat wy genoodtsaekt sullen werden te interponeren ons particulier crediet tot een goede somme, omme te prevenieren disordre ende confusie van binnen, immers sulcks met waerschynelykheyt te gemoet siende, hebbe ick van de Heeren myne Colleguen voor derselver vertreck versoght ende verkregen, een schriftelycke acte tot indemniteyt voor drie-vierden, ofte van daer in te sullen loopen gelyck hazardt en risico; inderwaerheydt de Commissie is beswaerlycker ende harder dan ick ooit gedaght hadde, ende sal het onmogelyck syn die uyt te staen, ten sy in allen gevalle de Heeren Staeten de goedtheydt hebben van by ontstentenisse van 't geldt-subsidie aen syne Majesteyt, een seekere somme te stellen onder onse maght, omme daer van te mogen disponeren *pro re natâ.*

De Heer Lieutenant-Admirael leydt nogh voor dese Stadt, ende ververscht sigh van Bier en Waeter, ook waght syn Ed. nogh nae Kapiteyn *de Liefde*, met nogh 2. à 3. Schepen, die ick meyne dat tot Lubeck aengeweest syn.

Ick ben beright, dat'er drie kapitaele Schepen uyt Landts-Kroon gekort ende nae de Sondt syn, met intentie om haer reyse vorders te nemen nae Gottenburgh, dogh heel sleght bemandt, soodaenigh dat de Kapiteyn van het eene geseydt soude hebben, dat hy honderdt Mannen soo hy die hadt, tegenwoordigh wel soude wisselen willen tegens dertigh goede, deselve Persoon refereert my ook, dat alle Schepen gelycken last souden hebben, naementlyck om haer te begeven nae de plaets voorsz., ende dat in kleyne esquadres, dog dat het selve alsnogh niet geëffectueert konde werden by defect van Bootsvolck: Ick hebbe hier van, onder correctie, dese opinie, dat by ontstentenisse van Vreede, men bedught is voor een invasie in Schoonen, ende dat wel light de Schepen daer door in perikel gebraght souden mogen worden.

Naedien tegenwoordigh soo veel gediscoureert werdt van Landts-Kroon, ende het bergen van de Schepen in de Haeven van dien, soo hebbe ick geoordeeldt niet ondienstigh te syn, dat haer Ed. Groot Mog. naeder wierden geinformeert wegens de situatie van deselve plaetse, ende tot dien eynde te bekomen de plan of kaerte van dien, soo deselve hier nevens is gaende, op dat soo daer iets naeders te doen is, de Regeringe daeromtrent eenighsints haer speculatie moghte hebben met haer eygen oogen. Waer mede eyndigende blyve, ick nae myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH,

Coppenhaege den 25. October 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 25. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

DAt ick de Missive van myn Heeren Colleguen aen haer Hoog Mogende met dese post nevensgaende in dato den 24. deser op huyden den 25. mede geteeckent hebbe, is by my gedaen uyt consideratie, maer nooit en hebbe ick het discours gehouden met den Heer Lieutenant-Admirael ende Vice-Admiraelen daer in gemeldt, by geweest, veel min dat ick approbere de dispositie om contrarie ordres te geven aen die van haer Hoogh Mog. byaldien anderfints sulcks gedaen is, gemerckt de voorsz. Missive haer refereert tot de voldoeninge van haer Hoogh Mog. salutaire intentie ende serieuse ordres, dogh vinde ick my bekommert in de woorden van 't inwaghten der Koopvaerdye-schepen in Vleckeren. Ick hebbe wel by myn voorige eenige consideratien geschreven van gelycke natuer, aengaende het tweede Secours of Vloote, maer alleen als consideratien, ende eghter seydt men my, dat de brief aen den Heer Vice-Admirael van my mede soude syn geteeckent, het welck ick geloove maer niet weete: Uyt geen andere consideratie als de menighvuldigheydt van de invallen, interruptien ende overlasten, ick sie dese ordres aen den Heer *de Ruyter* in als soo verwerdt, dat syn Ed. niet weten sal hoe daer nae sigh te reguleren, sonder naeder interpretatie, ende trooste ick my dienvolgens, dat daerop geen executie staet te volgen, ofte immers de eerste albereyts geëxecuteert syn, ick hoope ende beloove in het toekomende voorsightiger te wesen, ende op dat presuppoost geëxcuseert by U Wel-Ed. voor tegenwoordigh, ende des noodt, 't geen Godt verhoede, oock vorders by de Regeringe. Hier mede verblyve nae myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 25. October 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 29. October 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hebbe wel ontfangen die van U Wel-Ed. in dato den 17. op den 27., ende versoecke vooraf excuse, voor dat ick niet accurater ben geweest in 't stel-

stellen van de cyfferen; ick meyne de oorsaecke daer van te syn interruptien, dogh beloove U Wel-Ed. in het toekomende soo veele moeyten niet te sullen geven, maer is de naem en dagh by my aghter gelaeten met voordaght om redenen.

Ick bedancke de Heeren Gecommitteerde Raeden voor de continuatie van derselver goede opinie, verseeckerende haer Ed. Mogende dat ick die niet sal misbruycken, maer blyve alsnogh sitten in alle de lasten, te meer vermidts het afsyn van den Heer *van Haeren*, die andersints mede getrocken soude hebben. Het Galliot van Lubeck by myne voorige vermeldt, is weder gekomen, heeft de versoghte Provisie mede gebraght, sonder alsnogh van 't geldt te spreeken, 't welck ick vertrouwe, dat verstreckt is door den Fiscael, maer als my die swaerigheydt op den hals komt, vreese ik, dat ik wederom heel blus sal raeken, ick weet inderwaerheydt niet, wat ick om niet indiscreet te syn, al op my neem.

De Koningh heeft op my versogt de somme by provisie van 25000. gulden, om voor te komen 't geene by my gerepresenteert is voor desen, ende hoewel 't geene ick met dese post bekomen hebbe vry onvolkomen is, hebbe by provisie myn Waerdt gegeven tot vierduysent Rycksdaelers, waer van vertrouwe, dat de Wissel-brief op den Heer Ontfanger *Doubleth* sal volgen met de naeste post, ende onderwylen sonder naeder Resolutie, loop ick het hazardt van de acceptatie of protest.

De Hollandtsche post en Corps de guarde werden gerepareert ende opgemaeckt op een obligatie van den Koningh aen ons vieren, dog by provisie de penningen verstreckt by my, ick beken gaerne, dat ick niet maghtigh ben in dit alles myn hazard en fortuyn te loopen van approbatie, ende ben aen de andere syde niet stantvastigh genoegh om dese elendige versoecken tegen te staen, soo dat ick geloove, dat my myn quaede fortuyn hier gebragt heeft om geruïneert te werden.

Aengaende den Heer *Charisius*, dessels doen is al gedisadvoueert geweest op de vorige Memorien ende heeft de Heer Rycks-Hofmeester my naeder verklaert, dat soo waerlyck syn Ed. een Eerlyck Heer was, deselve tot sulcks nogh last nogh ordre hadde, maer dat sedert de eerste Memorien syn Ed. expresse aenschryvinge was gedaen, om van dien voet van procederen te desisteren, ende af te staen; ende verseeckerde my het selve mede de Heer Rycks-Raedt *Otto Craech*.

Welgemelde Heer Rycks-Hofmeester heeft my vorders al over eenige weecken verklaerdt, dat de brief van den Koningh aen U Wel-Ed. by denselven opgehouden was uyt eygen authoriteyt ende sonder ordre, ende wordt dit geimputeert aen de Ministers van Brandenburgh.

Ick soude dit al overlangh overgeschreven hebben, expres soo ick gedaen hebbe eenighsints bedecktelyck in de woorden, dat syne Ed. syn danck al weg hadde, ten waere ick verbeden waer geweest door den Heer *van Haeren*, ende om dat ick mede geloof, dat het geschiedt door instigatie, ick bespeure noghtans dat'er aen dit Hof eenige verdeeltheydt is, ende dat die Heer by andere die ick ook wel souden konnen uytvinden, syn support moet hebben,

 sulcks

sulcks dat ick geen demonstratie van satisfactie verwaght, ten waere in cas van formeele klaghten, ende klaegende meyne, dat syn Ed. in een swaere ongelegentheydt gebraght soude konnen worden: waer van het exempel versch is in de Majoor-Generael *Focx*, maer hebbe voor my genomen van my eenige daegen te onthouden van ten Hoof te gaen, of den Heer Rycks-Hofmeester visite te geven, om te sien wat contenance daerop staet te volgen van de andere syde, dogh alles voor soo veel kan geschieden sonder ondienste van de gemeene saecke.

Ick desperere meer ende meer van het goedt succes wegens de bekende entreprise, ende bevinde dat'er anderen met my nu mede beginnen te desepereren; het embarqueeren van Ruyterye vereyscht te veel, sonderlingh in het Winter-saisoen; men seydt, dat de Ruyterye nogh te soecken is, ende geen voorraedt van Fouragie: onderwylen ben ick verloght, om Convooy ten eynde het aengekomen Vaertuygh weder af te voeren, ende syn hier geen Schepen dan die dewelcke gedestineert syn nae 't Vaderlandt, ende leydt aen de andere syde soo kostelycke Vloot met soo veel Vaertuygh als onvrughtbaer, het best is, dat geduerende desen tydt die eenighsints is gerevictualiceert.

De particuliere permissie van den Heer *de Hubert*, heeft ons alle seer verslaegen, dogh hoope nogh, dat haer Hoog Mog. gelycke goedtheydt sullen hebben voor ons, waerover ick U Wel-Ed. noghmaels uyt 't grondt myns herten bidde.

Ick wenschte wel te weten, of de Heer *Puchler* genegen synde aen een Hoogh Officier verlof te geven voor twee à drie maenden, des dat sulcks geschiede met onse communicatie, of wy daer in consenteerden, sulcks met effect gedaen soude konnen werden, ende voor my ick oordeele, dat'er een of twee is, die soo gewightige redenen hebben dat het al te hardt is, om te weygeren, jae die in deliberatie staen om by ontstenteniße van dien haer Charge neder te leggen, ende eghter van de beste syn. Ick bidde, om Resolutie omtrent het aengeblevene Lubecksche Schip, waer van de Goederen daegelycks meer ende meer neutrael werden. Ick blyve nae myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 29. October 1659.

P. S.

De naedere onse Ordres aen den Vice-Admirael *de Ruyter*, in myn vorige

rige gemeldt, is op dato nogh niet afgegaen, ende soo ick het derf over my nemen, meyne ick wel te doen, dat ick dit ophoude.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 10. November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't schryven van myne jonghste in dato den 7. deser syn my nogh ten selven daege te gelyk wel ter handen gekomen U Edts. Missiven van den 22. twee van den 25. ende eene van den 29. alle der voorleden maendt, gelyck mede de brieven aen de Regeringe onder deselve datoos, met nogh eene van den 24. daer benevens wel overgekomen syn; dogh hebbe voor haer Ed. Groot Mogende als nae gewoonte niet gevonden dubbelt van de voorsz. Missive van den 24. noghte oock onder addres aen my dubbelt van die geene, die U Ed. den voorsz. 29. onder addres aen den Heer Griffier *Ruysch* haer Hoogh Mogende toegesonden heeft, 't welck ick bidde dat voortaen immers soo het de tydt kan lyden niet geomitteert, maer dienaengaende de oude gewoonte geobserveert moge werden.

Wat by haer Hoogh Mogende tot suppletie van 't defect van brandt aldaer gecontribueert is, sal U Ed. uyt voorgaende derselver Resolutien, ende oock uyt de brieven van den Heer Ambassadeur *Nieupoort* hebben, dogh ick ben bedught, dat op de verwaghtinge uyt Engelandt midts de voorgevallen veranderingen, weynigh staet te maecken sal syn sulcks dat de hoope meest sal moeten gesteldt werden op 't geene uyt Noorwegen, volgens voorgaende haer Ho. Mog. Resolutie onder 't convoy van desen Staet sal konnen bekomen werden.

Op 't procureren van Turf uyt dese Provincien is voor desen by de Leden van haer Ed. Groot Mogende Vergaederinge mede reflectie gemaeckt, dogh als doen niet wel uytvoerlyck geoordeeldt, voornaementlyck ten opsighte de Huysluyden alhier jaerlycks niet veel meer Turf maecken ofte Schueren als sy binnens Landts nae gissinge konnen debiteren, ende dat midtsdien nae apparentie alhier weynigh quantiteyt te bekomen soude wesen, ende deselve nogh uytgevoerdt wordende een groote dierte, tot merckelycke beswaernisse van de Ingesetenen alhier causeren soude; niettemin sal ick in geen gebreecke blyven, soo haest de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt wederom Staetsgewyse vergaedert sullen syn, die saecke andermael in deliberatie te brengen, ende alle bedenckelycke expedienten te helpen excogiteren, ten eynde het voorsz. gebreck van brandt, soo veel doenlyck gesuppleert moge worden.

Ick hoope, dat 't bewuste subsidie van sestigh-duysendt Caroli guldens met de

de twee Schepen, die al eenige daegen gelaeden hebben gelegen met Vivres aen de Borgeryê aldaer te debiteren sal konnen overgesonden werden, aengesien de Heeren Staeten van Zeelandt geadverteert hebben haer quote in de bewuste aghtmael honderdt-duysendt guldens gereet te wesen, ende dat den Raedt van Staete ordre gesteldt heeft, om die in alle promptitude af te haelen; daer uyt dat de voorsz. 60000. gulden sullen werden gevonden.

Het geene by haer Ho. Mog. geresolveert is op de Missive van U Ed. ende de andere Heeren gesaementlyck aen haer Ho. Mog. geschreven den 24. der voorleden maendt, sal U Ed. uyt het bygaende Extract gelieven te bemerken; Ick hebbe niet konnen bespeuren, dat by iemandt van de Heeren Gedeputeerden van de Provincien den inhoudt van de voorsz. Missive quaelyck opgenoomen is, maer het heeft een iegelycken alhier wat vreemt verschenen, dat men door de Schepen onder den Heer Lieutenant-Admirael aldaer gearriveert niet heeft konnen beletten het uytloopen der Sweedtsche Schepen uyt de Haeven van Landts-Kroon.

Ick hebbe niet geraeden gevonden aen iemandt eenige kennisse te geven van het verschot ofte de interpositie van crediet by U Ed. gedaen, uyt vreese dat sulcks traegheyt soude causeren in de fournissementen van de Provincien die de indemniteyten van U Ed. wel light op Hollandt souden laeten aenkomen.

Den Heer *Charisius* hebbe ick bekent gemaeckt de substantie van 't geene U Ed. aen my midtsgaeders ook aen de Regeringe is schryvende, nopende de Memorien van den 22. September ende 29. October by syne Ed. ingedient, ende heeft my daer op gelyck oock te meermaelen daer bevorens, opentlyck bekendt, dat het hem leet was de voorsz. Memorien ingegeven te hebben, ende dat hy daer toe van anderen seer was aengeset geweest, dat hy sigh ook in 't toekomende met meerder voorsightigheydt in diergelycke occurrentien soude comporteren: niet te min heeft syn Ed. de voorsz. Memorien nogh niet wederom nae sigh genomen, daer toe hy verklaert de orders van syne Majesteyt te gemoet te sien.

Ick hebbe ook den gemelden Heer Resident voor desen in 't breede onderhouden in den innehoude van den brief by syne Majesteyt aen my geschreven ende hebbe syn Ed. soo ick vertrouwe, de reghtmatigheyt ende noodtsaeckelyckheyt van de conduite van desen Staet omtrent de Noordtsche ende Oostersche saeken gedemonstreert, ende my voorts verlaeten tot het relaes, 't welck syn Ed. daer van aen syne Majesteyt soude geven, geensints geraeden gevonden hebbende my tot eenige rescriptie te emanciperen; 't welck U Ed. des noodt synde, gelyk ick niet en vertrouwe, mede ten besten gelieve te helpen duyden.

Van wegen den Heer Majoor *van Santen* is aen haer Hoog Mog. versoeck gedaen om verlof, dog hebben de Provincien geensints daer inne konnen condescenderen.

Ick hebbe met den Heer *Charisius* iterativelyck gesproocken over eenige onderpandinge ende geldtleninge; dogh bespeurende, dat syn Ed. liever hadde

de, dat de Negociatie daer over aldaer *in loco* moghte vallen, ende dat oock haer Hoog Mogende Resolutie van den 26. September voorleden U Ed. authoriseert, om dienthalven aldaer voorslaegen te mogen hooren ende over te schryven, soo hebbe ick van myn schuldige pligt geaght U Ed. hier benevens toe te senden de Resolutie over de saecke van Gluckstadt, ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mogende jonghst genomen, of mogelyck U Ed. daer van aldaer niet gedient moghte wesen, my voorts dienaengaende refererende tot U Edts. eygen kennisse, als hebbende selfs by geweest de successive Conferentien daer over voor desen gehouden.

Ick werde bericht, dat de Heer *Cojet* alhier is gearriveert, dogh hebbe van syn Ed. nogh niet publyckelyck vernomen; ende voor dese reyse niets van consideratie te voegen hebbende, sullen wy met verlangen de effecten van de goede apparentie door de Heeren Fransche ende Engelsche Ministers by haere Missive uyt Falster gegeven te gemoet sien, verblyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 10. November 1659.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 10. November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert myne jonghste in dato den 7. deser is my niets van U Ed. gewerden maer syn ons nogh op den voorsz. 7. 's avondts laet wel ter handen gekomen Uwer Ed. publycke brieven van den 22. ende 24. mitsgaeders oock nogh twee van den Heer *Vogelsangh* alleen van den 25. ende 29. alle der voorleden maendt.

Ick hebbe met den Heer *Charisius* iterativelyck gesproocken over eenige

N.B. Hier niet anders volgende als het geene in de twee laetste periodes des soo even voorgaenden Briefs aen den Heer *Vogelsangh* staet, soo werdt als onnodigh alhier uytgelaeten.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 14. November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jonghste van den 10. deser is alhier niets van U Ed. ingekomen, ende is alhier sedert niet van sonderlinge consideratie voorgevallen dan alleenlyck het punct van Kolen, by de Heeren *Nieupoort* ende *Rosewin-*

Roswinge in Engelandt op de conditien als U Ed. uyt de Missive van den gemelden Heer *Nieupoort* ende de Resolutie van haer Ho. Mog. daer op slaende ende hier benevens van wegen de Regeringe overgesonden werdende, breeder sal hebben vernomen: de presente Leden van haer Ed. Groot Mog. Vergaederinge, die seer weynigh in getalle syn, hebben daer op niet naeders konnen resolveren, vermidts de quote van Hollandt in de bewuste aghtmael honderdt duysendt guldens ten vollen is betaeldt, ende ick ben ten hooghsten bedught, dat den Raedt van Staete nogh al sal blyven persisteren by haer Ho. Mog. vorige difficulteyten op de bekende sestigh duysendt gulden te meermaele geallegeert, ende dat ook het geldt uyt de andere Provincien niet soo tydelyck sal inkomen, dat daer uyt de penningen, aldaer over vraght van de voorsz. Kolen te betaelen, by tydts souden konnen werden overgemaeckt.

Ende aengesien de voorschreve vraght eghter op 't arrivement van de voorschreve Kolen aldaer sal moeten werden voldaen, op dat den Staet niet en vervalle *in pœnam dupli*, soo hoope ick dat U Ed. aldaer wel eenige Kooplieden sullen weten, om de penningen daer toe nodigh te verstrecken onder verseekeringe van in allen gevalle uyt het eerste provenu der Vivres ende andere behoeften van wegen den Staet derwaerdts gesonden, te werden geremplaceert, in cas middelerwylen geen andere ordre daer toe by den Staet gesteldt moghte wesen; dogh ick sal nae myn uyterste vermogen soo ter Generaliteyt als by 't aenwesen van haer Ed. Groot Mog., die ick hoope dat op Dinghsdagh toekomende wederom completelyck vergadert sullen wesen, alle bedenckelycke devoiren aenwenden, ten eynde soo wel bekende sestigh-duysendt Caroli guldens, als ook de voorsz. bedongen vraght penningen sonder eenigh verder dilay derwaerts gesonden mogen werden; Waer mede voor dese reyse afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 14. November 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Nieuwcoppingh den 4. November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

DE jonghste Missiven, dewelcke het U Ed. geliest heeft my de eere te doen van te schryven syn in datos respective den 10., 13. ende 17. der voorleden maendt, alle hebbende tot bylaege verscheyde stucken, voor de communicatie van dewelcke ick U Ed. ten hooghsten bedancke.

Dat de Koningh van Sweden nae de expiratie van de bewuste vyftien daegen in der daet refusant is geweest, ende dat dienvolgende in conformiteyt van 't geconvenieerde in 's Gravenhaege tegens denselven heeft moeten geageert werden,

den is by de Ministers hier *in loco* buyten controversie gehouden, gelyck U Ed. soo uyt myn voorige Missiven, als insonderheyt uyt seeckere Memorie op den 18. September aen den Koningh van Denemarcken gepresenteert ende by de Heeren *Sidney* ende *Honywood* nevens ons onderteeckent sal konnen afgenomen hebben, behelsende onder andere geseyde Memorie dese formeele woorden: *quod, quo pax citius obtineri possit, non cessabitur quo minus Rex Sueciæ omnibus viribus compellatur, ut & donec conditiones, de quibus inter Ministros trium Statuum convenit, ab eodem etiam accipiantur*, ende ben derhalven ten hooghsten verwondert te sien, dat dienaengaende in Engelandt als nogh geheesiteert wordt. Ick hebbe mede uyt de Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt niet anders konnen verstaen, dan dat het vertreck van den Heer *Montagu* met de Vloot is geschiedt buyten, ende tegens ordre van het Parlement, ende den Raedt van Staete, ende directelyck tegens het goedtvinden van haer Ed. immers van het eerste. Ick hebbe occasie gehadt dienaengaende te spreeken met den Heer *Sidney*, midtsgaeders over 't rapport by den Heer *Montagu* gedaen, ende kan U Ed. ten vollen verseeckeren, dat gelyck het selve niet bevonden en wordt te accorderen met onse Missive onder addresse van den Heer Griffier de hooge Regeringe op den 6 September toegesonden, insgelycks strydig is met de opreghte waerheyt, van welcke waerheyt syn Ed. verklaerde aen de Regeringe van Engelandt pertinente informatie gegeven te hebben, conform 't gunt wy dienthalven hebben geadviseert, gelyck syn Ed. my beloofde op onse wederkomste tot Coppenhaege het selve naeder te sullen doen sien by de lecture van de Missive selfs op dat subject geschreven.

Hoedaenigen uytslagh de Negotiatie ons aenbevolen sal komen te erlangen, is nogh onseecker; syne Majesteyt protesteert hooghlyck van syn genegentheyt tot den Vreede, 't sy generaelyk met alle syne Vyanden of particulierlyk met Denemarcken ende wat de laetste aengaet dat daer omtrent geen sonderlinge swarigheyt sal vallen, ten reguarde van de materie selfs, dewelcke door sortable expedienten ende temperamenten niet sal konnen werden gesurmonteert, maer alleenlyck *de modo & mediis*, extendeert sigh insonderheyt op syne seeckerheyt dogh in generaele termen, ende wat deselve te verwaghten soude hebben van Vranckryck, Engelandt ende den Staet van de Vereenighde Nederlanden, in cas de Keyser met den Keurvorst van Brandenburgh niet en souden gedisponeert worden, om een minnelyk ende redelyk accommodement aen te gaen, ende alles te herstellen in puncten van den Munsterschen Vreede. Nae veele gehoudene discoursen ende wisselinge van redenen ende consideratien, heeft syne Majesteyt aengenomen een schriftelyck antwoordt te sullen geven op 't gunt by de respective Ministers ende Mediateurs gerepresenteert is, welcke antwoordt by ons bekomen synde sullen wy niet naelaeten ons punctueelyck te gedraegen nae de conventie in 's Gravenhaege ende haer Ho. Mog. serieuse intentie. Aengaende de gedesidereerde illucidatien, soo deselve genoemt worden, op het Tractaet van Elbingh, hebben wy niet konnen bespeuren eenige difficulteyt: Syne Majesteyt verklaerde sigh daeromtrent met grondige ende pertinente kennisse ende imputeerde het selve aen de subtiliteyt van eenige dewelcke ingenieus waeren geweest tot haere ende anderen merckelycke schaede ende prejuditie.

Kk 2 Nopen-

Nopende het affenden van den Heer *Cojet*, het verleenen van passeport, midtsgaeders het toestaen van een Schip van Oorlogh tot desselfs transport, als mede aengaende de Memorien van den Heer *Charisius*, sal ick met U Edts. permissie tegenwoordigh met stilswygen passeren, alleenlyck met een woordt seggen dat ten reguardt van den Heer *Cojet* by ons niets is gedaen, selfs dat de humaniteyt in allen deele requireert ende ten opsighte van den Heer *Charisius* dat dienaengaende misschien te veel geschreven is by myne Missive aen U Ed. gesonden op den 15. der voorleden maendt. Waer mede nae myne gedienstige gebiedenisse, sal ick blyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Nieuwcoppingh in Falster den 4. November 1659.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 17. November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts Missive van den 4. deser loopende maendt is my nae 't afgaen van myne jonghste van den 14. daer aenvolgende wel ter handen gekomen, ende refereert U Ed. sigh in de voorsz. Missive tot seeckere Memorie den 18. September laetstleden aen den Koningh van Denemarcken overgegeeven, dog gelieve U Ed. sigh te erinneren, dat deselve Memorie nooit de Regeringe toegesonden is, noghte ook, myns wetens, in eenige voorige brieven mentie gemaeckt van eenige devoiren, die by U Ed. aengewendt souden syn, om den Koningh van Sweden by formele Acte voor refusant te doen verklaeren, daer over onlanghs by den Heer *van Schuylenburch* ter Vergaederinge van haer Ho. Mog. gedoleert wierde; ende gelieve U Ed. derhalven in bedencken te nemen of deselve niet soude geraeden vinden de Regeringe voortaen met wat meerder particulariteyten ende omstandigheden te informeren van 't geene in Uwer Ed. Negociatie sal komen te passeren. Ick meyne te bespeuren, dat sulcks eenige Gedeputeerden van sommige Provincien wat meerder contentement soude geeven.

Dat de Koningh van Sweden desen Staet soude willen brengen tot eenigh engagement om den Keyser ende den Keurvorst van Brandenburgh te dwingen tot restitutie van de ingenomen plaetsen, vertrouwe ick, dat aldaer sal ingesien worden als een saecke buyten reden ende buyten alle apparentie, maer soo veel ick kan vernemen uyt de Ministers van deselve Princen, souden hae-

re

re respective Ministers by het aengaen van een generaelen Vreede wel light tot restitutie van alle het geoccupeerde te disponeren syn; mits dat Denemarken ende Poolen mede herstelt wierden.

De Heer *Cojet* heeft door den Heer Presiderenden desselfs arrivement doen aendienen, dogh vermidts vermoeidtheyt ende verkoutheyt door de reyse gecauseert nogh geene audientie versoght; Waer mede desen afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 17. November 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den eersten Nov. 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

HUyden syn hier wel aengekomen de posten van den 21. ende 25., met de eerste ontfangh ick alleen twee duplicaten van haer Hoogh Mogende, dogh met de laetste de seer aengenaeme van U Wel-Ed. in dato den 24., ende hoewel ick voor dato van de receptie van dien, nogh ten deele in myn geheel was, is het my eghter onmogelyck geweest nae te laeten 't geen ick heden gedaen hebbe in conformiteyt van de notificatie, by dese gevoeght aen den Heer Griffier, biddende het U Wel-Ed. believe daerin die directie by te brengen, dat ick buyten kleynigheydt ende schaede werde gehouden, ende bidde vorders noghmaels, dat soo om dese als andere redenen, ick die gunste magh genieten van iets te obtineren in het geen ick U Wel-Ed. soo ernstelyck gerepresenteert hebbe aengaende myne versoghte permissie.

Wegens de Memorien van den Heer *Charisius*, is my alsnogh geen andere demonstratie voorgekomen, dan een disaveu by monde, ende gelove ick, dat om vorder te gaen voor alsnogh reflectie werdt gemaeckt op de uytslagh van de hervatte onderhandelinge, eghter kan ick dat seggen, dat die Heer sigh selfs veel te kort heeft gedaen, werdende alhier gedelibereert, om haer Hoog Mog. een naedere ende aensienlycker besendinge te doen in persoonen van de Heeren Rycks-Raedt *Otto Craegh* ende *N. Boeckwald* een Edelman uyt Holsteyn. Ick blyve nae myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

U we Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,
Geteekent
PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den eersten November 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 5. November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk verstae, dat het principaelste subject ende ooghmerck van de besendinge in de nevensgaende aen den Heer Griffier ende U Wel-Ed. gemeldt, is om eerst haer Ho. Mog. te bedancken voor de hulpe ende assistentie albereyts genoten, maer sonderlingh deselve te induceren ende persuaderen tot een naeder gelds-subsidie, waerop synde door my aen beyde die Heeren gerepresenteert ende te gemoet gevoert, dat het vooral van nooden was eerst dat de somme gedetermineert wierde, ende ten anderen dat men wel geinstrueert was op de presentatie van een goede suffisante verseeckeringe: bespeur ick in regarde van het eerste, dat het versoeck sal gaen tot een millioen guldens, of soo men hier spreeckt vierhonderdt-duysendt Ryckdaelers: ende belangende het tweede geloove ick, dat haer Ho. Mog. soodaenige verseeckeringe staet geoffereert te werden, als deselve selfs sullen oordeelen de bondighste ende kraghtighste te syn, ende is met my dienthalven ook onlanghs gesproocken wegens Elsenborgh ende Landts-Kroon in cas by ontstentenisse van Vreede het wederom konde gewonnen worden, ende als wanneer ik daerop repliceerde het selve al te groote jalousie stondt te geven aen de andere Staeten, wierde my geseydt, dat dese Kroone selfs daer toe soude arbeyden, dat sulcks wierde voorgekomen ende geschieden moghte met contentement; ende geloof ick generaelyck, dat naedien deselve Kroone soo seer benodight is, dat oock het aengenaemste veyl sal syn byaldien andersints iets heeft, 't geen haer Hoogh Mog. aengenaem kan syn.

Synde onlanghs alhier geintercipieert eenige brieven van de Sweedtsche Ministers in Pruyssen, aen den Koningh haer Heer, ende tegenwoordigh ontcyffert, is daer van de substantie, dat Monsieur *des Ombres* hoope heeft tot een particuliere onderhandelinge tusschen Sweden ende Poolen, dat haer Ed. goedtgevonden hadden te refuseren de Mediatie van den Minister van haer Ho. Mog. aengesien deselve met de Kroone van Sweden in Vyandtschap waeren geraeckt, dat haer Ed. syne Majesteyt niet konden onthouden dat haers oordeels de Conquesten in Pruyssen, of Pruyssen selfs eerlangh stonden verlooren te werden: dat Marienburgh ende de vordere Plaetsen van consideratie het nogh wel souden blyven houden voor een tydt, maer nae het oordeel van haer Ed. niet langer als in February, wenschende daerop, dat het Godt beliefde syne Majesteyts Waepenen in dit Ryck te segenen met een spoedige Victorie, op dat deselvige ten eersten getransporteert mogten werden, tot restitutie van de vervallene saecken aldaer. De Heer Rycks-Hofmeester maeckte daerop een desperate conclusie voor den Vreede alhier, aengesien de actie in dit

Ryck

Ryck gesteldt werdt voor de Hoofdt-saeke; maer soo het sulcks is kan het niet mogelyck syn, of moet eyndelyck eens sigh selve op dese naeder instantie van de Heeren Mediateurs tot Nieuwcoppingh openbaeren, ende vertrouwe ick sal U Wel-Ed. selfs konnen apprehenderen, hoe beswaerlyck het sy alsnogh te obtineren een formeele declaratie over het punct van recusatie ten selven tyde, dat'er acces werdt gegeven, ende als invitatie gedaen tot herbrengen van den Vreede, ende dat de Heeren Engelsche Plenipotentiarissen penetrerende in alles met haer eygen oogen, nae soo groote ontfangene affronten derselver hier aenwesende Fregatten buyten actie houden; Ick bekenne noghtans, dat het redelyck ende reghtmaetigh is, dat sulcks met ernst weder getenteert werde, soo de hoope tot Nieuwcoppingh vrugteloos komt af te loopen: dogh hadde onder des wel gewenscht te verstaen de opinie van U Wel-Ed., of daer geen vrught getrocken kan worden uyt de clausule van onse gesaementlycke Memorie overgelevert den 18. September, ende U Wel-Ed. den 24. dito toegesonden, luydende, *illud interim Majestati Vestræ asserentes quod quo prædicta pax citius obtineri possit, non cessabitur quo minus Rex Sueciæ omnibus viribus compellatur, ut & donec conditiones de quibus inter Ministros trium Statuum tanquam justis & honestis convenit ab eodem etiam accipiantur*, wat inwegen, konnen wy seggen, dat men niet onderlaeten sal den Koningh van Sweden te dwingen, ten sy men presupponeere dat de recusatie is van die syde, ende 't geene meerder is, en is dit niet een simpele declaratie van ons ten respecte van de Heeren onse Committenten, maer een contract gemaeckt met den Koningh van Denemarken ten eynde om te obtineren 't geene in deselve Memorie naeder versoght wierdt, ende op welck presuppoost en belofte wy ons versoghte te boven quaemen: Maer myn Heer, gedenckt aen 't geene ick U Wel-Ed. geschreven hebbe den 13. September.

Het waere goedt, dat die Heer beter geinformeert konde werden, omme de consequentie van dese gewightige saecke in te sien buyten passie, jae selfs dat men hem door eenige andere middelen konde devincieren. Waer mede blyve nae myne dienstige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 5. November 1659.

Aen

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 17. November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. Missive in dato respective den eersten ende 5. deser loopende maendt, syn my nae 't afgaen van myne jonghste van den 14. daer aenvolgende, wel ter handen gekomen.

De overgesonden Wissel-brief van elfduysendt Karoli guldens, is huyden by haer Hoogh Mogende ontfangen, ende wat daerop sy geresolveert, sal U Ed. hier benevens van wegen den Staet toekomen, op de deliberatie daer over gehouden wierde in den beginne wat difficulteyt gemaekt by die van Utrecht van Vrieslandt, ende van Stadt en Landen (Over-Yssel nu eenige weeken aen den anderen geheel absent geweest synde) dogh lieten sy eyndelyk de eerste ende de laetste disponeren, conform de gemaeckte extensie maer die van Vrieslandt waeren ende bleven onbeweeglyck, ende hebben dienvolgende op de conclusie gedaen aenteeckenen, het geen U Ed. hier benevens sal gelieven te bemercken.

De deliberatie over de permissie by U Ed. versoght om te mogen repatrieren, sal apparentlyck van dese weecke in Hollandt geëntameert werden, aengesien ick geensints twyffele, of sullen de Leden morgen compleetelyck aenkomen, ende sal ick U Ed. met den eersten van den uytslagh van dien adviseren.

De saecken raeckende de Memorie van de Heer Resident *Charisius*, dunckt my dat voorts sonder verdere klaghten gepasseert soude mogen werden, midts dat de gemelde Heere syn ingediende Memorien wederom nae sigh neme, volgens 't versoeck by Resolutie van haer Ho. Mog. aen hem gedaen.

Ick moet bekennen dat ick den gemelden Heer Resident ten hooghsten beklaege, aengesien ick verseeckert ben, dat syn Ed. geensints uyt syn eygen mouvement, maer door aenraedinge van anderen, tot het inleveren van soodaenige Memorien is bewogen, sulks dat men, myns oordeels, meerder met compassie als met indignatie de saecke aensien moet; niet te min schynt het respect van den Staet absolutelyck te vereysschen, dat voorsz. Memorien wederom ingetrocken werden, te meer alsoo de meergemelde Heer *Charisius* daer toe van wegen haer Hoog Mogende versoght synde, tot antwoort gegeven heeft, dat hy daer over aen den Koningh geschreeven hadde, ende syne Majesteyts rescriptie daerop moeste afwagten, sulcks dat in cas de voorsz. Memorien onder haer Hoogh Mogende gelaeten werden, deselve daer door in effecte als by syne Majesteyt geadvoueert, ende geaggreëert souden werden.

Ick meyne U Ed. met seeckerheydt te konnen affirmeren, dat alle voorslaegen

gen tot onderpandinge van plaetsen, daer van de Koningh van Denemarcken niet in possessie is, ende voornaementlyck van die geene, die selfs de Conventien tusschen de drie Staeten gemaeckt, niet aen de Kroon van Denemarcken soude komen, alhier voor ridicuul aengesien sullen werden, ende dat derhalven de Ministers die van daer herwaerts verwaght worden, op geheel andere voorslaegen geinstrueert dienen te wesen, in cas syne Majesteyt van haere Negociatie eenige vrught soude meynen te verwaghten.

Ick hoope, dat U Ed. immers sullen weten te wege te brengen, dat de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen van daer niet en vertrecken, sonder alvorens ofte den Vreede tot syn perfectie gebragt, ofte by formeele Acte Sweden voor refusant verklaert te hebben; Ondertusschen hebbe ick de Acte by U Ed. met ende nevens de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen den 18. September laestleden aen den Koningh van Denemarcken overgegeeven, met de eerste Post nae de receptie, den Heer Ambassadeur *Nieupoort* toegesonden; ende is deselve Acte oock met de Post daer aenvolgende van wegen den Staet, den gemelden Heer Ambassadeur toegestuert, beyde met recommandatie, om sigh daer van te dienen tot wederlegginge van 't gesustineerde van 't gewesene Parlement, aldaer U Ed. voor desen gecommuniceert, dogh is korts daer aen de nieuwe veranderinge in de voorsz. Republycke voorgevallen, sulcks dat tot nogh toe in kraghte van de voorschreve Acte niet heeft konnen geageert werden; U Ed. refereert sigh dienaengaende wyders tot het gene deselve geschreven soude hebben den dertienden September laestleden, maer de voorige brieven naegesien hebbende, vertrouwe ick, dat het sal moeten wesen den seventienden September; Waer mede afbreeckende sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 17. November 1659.

P. S.

Ick bidde, dat U Ed. voortaen gelieve te gedencken, aen de ordinaris distinctie tusschen de brieven die dubbelden syn van die geene die onder addres aen den Heer Griffier *Ruysch* de Regeringe toekomen, ende die geene die voor my in 't particulier syn, welcke distinctie ick dickmaels niet geobserveert vinde, ende soude daer door konnen gebeuren, dat ick de brieven staende de Vergaederinge binnen ontfangende, een verkeerden brief publycquelyck soude oplesen.

Aen de Heeren G. van Slingelandt ende P. Vogelsangh, den 21. Nov. 1659.

EDELE GESTRENGE HEEREN,

DE Vergaederinge van de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt weder compleetelyk by den anderen gekomen synde, hebbe ick op gisteren in deliberatie gestelt Uwer Ed. versoeck om te mogen krygen permissie tot repatrieringe als van de seyde van Engelandt aen de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen was vergunt; Ende alhoewel die saecke by de Heeren Edelen favorabel ingestelt wierde, soo hebben noghtans de Leden generaelyck geoordeeldt, dat het voorsz. versoeck voor alsnoogh in bedencken gehouden ende alvorens den uytslagh van de saecken aldaer naeder te gemoet gesien soude behooren te werden, sulcks dat dienthalven geene conclusie uytgewerckt heeft konnen werden.

Ende voor dese mael U Ed. niet verders te communiceren hebbende, als de ingekomen advisen uyt Engelandt, midtsgaders de bygaende Resolutien waer op de penningen by den Raedt van Staete aengenomen derwaerts te transporteren, monterende te saemen omtrent ter somme van twee-en-dertig-duysendt guldens al op gisteren gesonden syn nae de Heeren Borgermeesters van Amsterdam, die aengenomen hebben deselve over te maecken, sal ick desen afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heeren,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 21. November 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. de Witt, Nieuwcoppingh den 7. November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest in dato den 4. deser, sedert ontfange ick U Wel-Edts. Missive in dato den 24. der voorleden maendt.

In hoedanige puncten wy ons hier tegenwoordigh bevinden, sal U Ed. gelieven af te nemen uyt onse publycke aen de Regeringe. De antwoordt by ons ingestelt ende nevens deselve Missive tot bylaege copyelyck gesonden, is tot nogh toe niet overgelevert, soo door dien de Heer Ambassadeur van Vranckryck ende een van de Plenipotentiarisen van Engelandt de Latynsche

Taele

Taele niet verstaende, versoght hebben, dat deselve alvorens in 't Fransch soude werden getranslateert, alsmede dat daeromtrent eenige consideratien worden gemoveert, dewelcke als synde van geringh belangh, light gesurmonteert sullen werden. Wy sullen sonder eenigh tydt versuym en met allen mogelycken iever de affaires presseren soo veel als 't doenlyck is, ende de heylsaeme intentie van haer Hoogh Mogende traghten uyt te wercken. Waer toe ick voor alsnogh seer geringe hoope hebbe van wel te reusseren. De particulariteyten van 't gunt gepasseert is in de Conferentie, dewelcke ick de eere gehadt hebbe met syne Majesteyt te houden, aen U Ed. *par le menu* te refereren, soude U Ed. komen te verveelen. De *summa summarum* nae lange discoursen komt van de seyde van syne Majesteyt uyt op het geschrifte in onse publycke gementioneert. *Rex lupum auribus tenet.* Waer mede nae myn gebiedenisse blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Nieuwcoppingh in Falster den 7. November 1659.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 28. November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. Missive van den 7. deser lopende maendt geschreven uyt Nieuwcoppingh in Falster, is my nae 't schryven van myne jonghste van den 21. daeraenvolgende wel ter handen gekomen, ende willen wy hoopen, dat het gepasseerde op Funen by continuatie van soodaenige successen, onder Godes genaedigen segen, den Koningh van Sweden wel tot beter Resolutien sal disponeren.

Ondertusschen kan ick U Ed. niet verbergen, dat de Heeren Gedeputeerden van Amstelredam op de antwoorde van de Ministers der drie Staeten aen den Koningh van Sweden nevens U Ed. Missive van den 7. deser de Regeringe toegesonden, geallegeert hebben, dat, haeres oordeels, voorsightiger geomitteert geweest konde syn, de periode spreeckende van de officien der drie Staeten om van den Koning van Sweden te mogen erlangen restitutie van 't geene syne Majesteyt op den Duytschen bodem is afgenomen, ende voornae-

mentlyck die geene die hoope schynt te geven, van dat de drie Staeten, des noodts synde, selfs souden konnen resolveren, tot het presteren van subsidien aen den Koningh van Sweden om den Keyser ende den Keurvorst van Brandenburgh tot de voorsz. restitutie te helpen brengen, insonderheydt als door soodaenige verklaeringe de Vreede aldaer niet effectivelyck konde werden gevorderdt, in consideratie, dat de Koningh van Sweden alsdan daer mede syn voordeel scheen te konnen doen by syne andere Vyanden, om deselve tot een separaet Tractaet tot merckelycke beswaernisse ende genoeghsaeme ruïne van Denemarcken te disponeren.

De Heer *Cojet* Extraordinaris Gedeputeerde van den Koningh van Sweden, heeft op Dingsdagh voorleden ter Vergaederinge van haer Hoog Mog. syne eerste audientie gehadt, ende aldaer gedaen de propositie copyelyck hier nevens gevoeght, die generaelyck vry wat aenstoots heeft gegeven, ende die ontwyffelyck immers nae ick de inclinatien in Hollandt bespeure, niet onbeantwoordt gelaeten sal worden: Waer by voor dese reyse niets dan de ingekomen Engelsche tydingen te voegen hebbende, sal ick hier mede afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 28. November 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. de Witt, Coppenhaege den 8. November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe dat myne publycke gesllooten waeren om nae 't. Posthuys gesonden te werden, arriveerden hier de brieven van den laetsten October ende 1. November. Ick hebbe uyt dewelke U Wel-Ed. my de eer gedaen heeft van my te schryven, met een sonderlinge leedtwesen gesien, dat den Raedt van Staete blyft continueren in derselver oppositie tegens de Resolutie van den 16. October, ick sal daerop tot myn decharge alleen seggen, dat soo de meyninge is de saecke alhier staende te houden, het op dien voet niet gaen en kan, ende hoe nodig noghtans die is, sal U Wel-Ed. ligtelyk daer uyt konnen afnemen, dat om deselve uyt te wercken syne Majesteyt sigh niet ontsiet de kosten van een soo groote Ambassade. Het geen ick gedaen gehadt hebbe, is geschiedt uyt een goede iever, en wil niet twyffelen of sullen myne Wisselen daer in gerespecteert ende gehonoreert werden; maer de saecke op dien voet voortgaende, meyne ick, dat niemant my improberen sal dat ick my onthoude van iets prompter te doen als den Staet selfs, ende eghter ben ick 'er heden niet alleen toe versoght ende gebeden, maer hebbe het afgewesen.

Myn

Myn Heer de Rycks-Hofmeester is van die opinie, dat 'er een goede somme van penningen gesonden werdt met dese Vloot, waerop by my geantwoordt synde, dat ick daer van geen berigt en hadde, bespeurde dat syn Ed. verslaegen was, alsoo het seecker is, dat by beslooten waeter de Wisselen hier sullen deficieren. In allen gevalle hadde ick niet verwaght, in een ende deselve brief boven die swaerigheydt, nogh soo sleghten trooft op de versoghte permissie, dan hoop een beter. Ick blyve nae myne gedienstige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 8. November 1659.

P. S.

Men seydt hier, dat Langelandt by de Sweden is verlaeten, dogh soodaenigh dat het Vee ende andere Goederen, daer meerendeels is afgebraght.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 12. November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

HOewel ick soo onlanghs een goede somme van penningen getrocken hebbe, te weten in drie distincte Wissel-brieven de quantiteyt van 2000. Rycksdaelers, soo hebbe ick noghtans U Wel-Ed. by myn voorige van den 29. October geadviseert, dat ick vreesde eerlangh weer blus te werden; maer synde my sedert verscheyde incidenten voorgekomen, die my ten eynde brengen, sonder dat egter nogh voldaen syn de Vivres ende de vrught van 't Galliot van Lubeck mede gemeldt by deselve myne voorige, ende of schoon ick my verplight vinde haer Ed. Mog. noghmaels te bedancken voor de eere van 't goedt vertrouwen, naedien ick eghter genoodtsaekt ben wederom te trecken ende dat geen minder somme dan de voorsz. voorige, soo hebbe ick tot haer Ed. Mog. ende myn eygen gerustheydt niet konnen afwesen, my by reeckeninge nopende het meerder gedeelte van deselve voorige somme te dechargeren.

Ick hebbe U Wel-Ed. by voorige bekent gemaeckt, dat de Heer Rycks-

 Hofmee-

Hofmeeſter in den naeme van ſyne Majeſteyt ons ſeer ernſtelyk hadde doen verſoecken, ten eynde gerepareert ende in beter defenſie gebraght moghte werden de Poſt geaſſigneert de Militie van haer Hoogh Mogende, oock het repareren van de Corps de Guardes, op een obligatie van ſyne Majeſteyt van het ſelve weder te voldoen uyt de eerſte haer Ho. Mog. ſubſidie-penningen, waer toe hebbende ons geſaementlyck eyndelyck laeten perſuaderen om redenen, hebbe voor eerſt ter dier oorſaeck uytgegeven op behoorlyck document ende quitantie aen den Vaendraeger ende Ingenieur *de Bey*.

	Ryckſdaelers.
Den vyfentwintighſten October. - - -	70
Den eerſten November. - - - -	84
Den aghtſten dito. - - - - - -	90
Ende oordeele dat toekomende Saturdagh van noode ſullen ſyn. - - - - - -	100
Nogh den ſeventienden October tot Kaerſen in de Hollandtſche Corps de Guardes. - -	18
Wyders hebbe verſchooten aen *N. Boſchhuyſen*, Kapiteyn, reſorterende onder de Maeſe. - -	200
Aen *Jaques Swont*, Commandeur op een Brander, onder Amſterdam, den drieëntwintighſten October. - - - - - - -	40
Aen *Jan Jaques*, Commandeur op een Brander als vooren, den tweeden November. - -	40
Aen Domine *Fenacolius*, den vierden November.	40
Den ſeſden November wegens vier Oxhooſden Franſche Wyn en 169. pondt geroockt Speck, ontfangen uyt een Lubecker Schip. - - -	100
Dito voor vier vaeten Roſtocker Bier, het vat tot vier Ryckſdaelers en een oort. - - -	21
Tot betaelinge van de vraght van het Galliot, getranſporteert hebbende onſe Bagagie in conformiteyt van den Wiſſel-brief dienthalven getrocken, welcke penningen tot Amſtelredam ſyn gebleven.	600
Nogh ſtae ick te buyten aen den Heer *de Hubert*, over legie van 4200. gulden aen denſelven gedaen hebbende aen de Zeeuwſche Kapiteynen. - -	75
Staet te betaelen aen het Poſthuys, 't geene ſonder kleynigheydt van de Heeren onſe Committenten niet langer onbetaeldt kan werden gelaeten.	87
	1565 Rykſd.

Voor

Transport van de voorgaende syde. 1565 Ryksd.

Voor aghterstallige reeckeninge van Broodt. - 90 Ryksd.

Somma van de gemelde 2000. Ryckdaelers albereydts uytgegeven - - - - - 1655 Ryksd.

Ende dit behalven 't gene daegelycks ende ordinaris uytgegeven werdt tot de Huyshoudinge.

Het is waer dat in de voorsz. uytgaef verscheyde posten syn, die wederom goedtgedaen ende gerestituëert moeten werden, maer syn die by provisie buyten myn handen, ende behalven, dat ick hier inne myn selven ontryf, soo weet ick niet, of ick wel of quaelyck doe, alsoo ick geen andere ordre hebbe dan de noodtsaeckelyckheydt. Het Volck van Kapiteyn *Boschhuysen*, die gedestineert was nae 't Vaderlandt te gaen, ende hier de winter overgelegen hadde, syn selfs by my gekomen, betoonende dat kouffen ende schoenen ende alles afgesleten, ende de Kapiteyn was onmaghtigh om prompt geldt te vinden. Het geene ick verstreckt hebbe aen *Jan Jaques*, Commandeur op een Brander, is tot inkoop van Vivres: Maer tegenwoordigh komt de Schipper ende versoeckt een halve maendt gagie voor hem ende de Matrosen, ende soo ick het met eenige hardigheyt afwysen wil, moet ick terstont hooren, dat men haer abandonneert. Het geene Domine *Fenacolius* necessiteert, is dat syn Ed. de mensa by den Heer Generael is opgeseght; ick hebbe my op de redenen nooyt willen informeren, maer kan U Wel-Ed. niet onthouden 't geene deselve my versoght heeft om door het Dienstdt nader te willen bekent maecken, naementlyck dat hy soo by my ook niet gedaen is, niet alleen met geen legie soude mogen werden beswaert, dewelcke ordinaris tot vier jae vyf en een half ten honderdt beloopt, maer hem op ieder Ryckdaeler twee stuyvers bygevoeght worden aengesien de Ryckdaeler hier maer 48. stuyvers doet.

Byaldien haer Ed. Mog. moghten goedtvinden sigh van die partyen van *Boschhuysen*, ende de driemael veertien Rycksdaelers wegens de Branders alsmede de veertien aen Domine *Fenacolius* te dienen, het sal my aengenaem syn, andersints sal ick wegens het weder in vorderen van dien tot ontlastinge van haer Ed. Mog. selfs sorge draegen, soo ick insgelycks in cas van consent tot eenig subsidie aen syne Majesteyt gelyke voorsorge sal draegen in regard van die partye.

Maer onder des synde hier ten naesten by *vacuis manibus* soude het onmogelyck syn te konnen subsisteren in die schaersheyt sonderlingh de Vivres ende de vraghten van 't Galliot van Lubeck nogh onbetaelt synde, te meer concurrerende daer by, dat myn Providoorschap-Generael tot myn leedtwesen nogh grooter moght werden, ende versoecke dienvolgens, dat dese aen haer Ed. Mog. door U Wel-Ed. werdende gecommuniceert, het deselve niet verkeerde-

keerdelyck believen op te nemen, dat ick haer Ed. Mog. met de naeste Post weder chargere met een Wissel van nog gelycke tweeduysendt Rycksdaelers, aengesien het procedeert uyt puere necessiteyt.

Ick schryve dat U Wel-Ed. als aen een Minister van haer Ed. Groot Mogende, ende dat principael met dien insighte, dat ick hoope het beter te reghte staet te komen, willende dienvolgens geensints vertrouwen, dat het opgenomen staet te werden als of het procedeerde uyt eenigh disrespect aen die geene van wien ick soo veel eere genooten hebbe, aen wien ick my ook uyt dien hoofde specialyck verbonden houde om te toonen dat ick met'er daet ben,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 12. November 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 15. November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hadde voor de aenkomste van de Heeren U Wel-Ed. veel geschreven van saecken die gepasseert syn op Falster, dogh bevindende daer van niet ten besten geinformeert te syn, hebbe deselve weder ingetrocken, ende sal dienvolgens dese alleen dienen om U Wel-Ed. bekent te maecken, dat de Wisselen hier *ex abrupto* soo schaers syn geworden, dat de continuatie van dien, soo de Heer *Puchler* gisteren aen my gedoleert heeft, by nae aen alle de Officieren syn afgeseyt, gevende dienvolgens U Wel-Ed. in bedencken, of het niet dienstigh waer, dat de Heer *le Mair* ofte eenigh vertrouwt Koopman geauthoriseert wierdt, om op den naem van den Staet te mogen lighten by provisie veertigh à vyftig duysent gulden, om deselve met de eerste 's Landts Oorloghschepen staende aldaer te komen, herwaerts gesonden te werden.

Ick hebbe heden wel ontfangen U Wel-Edts. Missive van den 7. ende haer Hoog Mogende Resolutie van den 4., ick vinde my daerop geobligeert tot decharge van myn gemoet, om irreparabele confusie voor te komen, nevens myn Heeren Colleguen soo die daer toe gepersuadeert konnen werden ofte anders alleen te trecken tot laste van den Ontfanger *Doubleth* de somme van vyftien à sestien-duysendt gulden, biddende het U Wel-Ed. believe de acceptatie

van dien ten besten van de gemeene saecke behoorlyck te prepareren, waerop ick stelle een ontwyffelyck vertrouwen, ende blyve,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent,

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 15. November 1659.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 28. November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. Missive van den 8, midtsgaeders van den 12. ende 15. deser loopende maendt, syn my nae 't schryven van myne jongste van den 21. daer aenvolgende wel ter handen gekomen, ende hebbe ick die geene, die eygentlyck tot kennisse van de Heeren Gecommitteerde Raeden was specterende aen 't Collegie gecommuniceert, die aengenomen hebben over den innehoude van dien, soo veel concerneert de posten van penningen ten behoeve van Kapiteyn *Boschbuysen* ende de Branders verstreckt, te spreecken met de Heeren Gecommitteerden uyt de Collegien ter Admiraliteyt op de Maze ende tot Amstelredam tegenwoordigh alhier aenwesende, waer van ick U Ed. den uytslagh naeder sal adviseren, soo wanneer ick daer van kennisse sal bekomen.

Op de Wisselen voor de Militie van desen Staet hebben de opgemelde Heeren Gecommitteerde Raeden my verklaerdt met respective Solliciteurs gesprooken te hebben, ende dat deselve Solliciteurs verklaert hebben nogh middel te weten om de nodige penningen over te maeken.

Uyt de difficulteyten die ons alhier ontmoet syn in de acceptatie van U Edts. voorgaende Wissel van 11000. gulden, sal deselve lightelyck konnen afnemen hoe beswaerlyck het vorder door te brengen soude wesen, dogh wat myne geringe officien daeromtrent belanght, kan U Ed. sigh verseeckert houden dat deselve U Edts. genegentheyt op 't alderbeste ende efficacieuste sullen seconderen.

De Heer *Cojet* extraordinaris Gedeputeerde van den Koningh van Sweden heeft op Dinghsdagh voorleden ter Vergaederinge van haer Ho. Mog. syne eerste audientie gehadt, ende aldaer gedaen de * Propositie copyelyk hier nevens gevoeght, die generaelyck vry wat aenstoots heeft gegeven, ende ontwyffelyk, immers nae ick de inclinatien in Hollandt bespeure, niet onbeantwoordt gelaeten sal worden; Waer by voor dese reyse niet dan de ingekomen

* Zie *Aitzema* IV. Deel, pag. 421. in Folio.

Engelsche tydingen te voegen hebbende, sal ick hier mede afbreecken, verblyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 28. November 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Dantzich den 22. November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

DE Uwe van den 10. deser benevens de concepte Resolutie van haer Ed. Groot Mog. is my op gisteren geworden, bedancke U Ed. voor de gegeven communicatie, ende sal my daer van sulcks ende daer 't behoordt, soecken te dienen.

Wat aengaet de consideratie, die U Ed. moveert op het apart tracteren tusschen de Kroon van Poolen ende Sweden is tot nogh toe seer weynigh te seggen, alsoo nogh op de *Præliminaria* niet eens en syn, ende over de plaetse van de byeenkomste selver niet geconvenieert en is, dogh is de Heer *de Lumbes* wederom by de Heeren Sweedtsche Plenipotentiarisen, om eenmael haer uyterste Resolutie af te vorderen, sal niet te min soo veel doenlyck daeromtrent vigileren, als met het oogmerck van de Resolutie van haer Ho. Mog. in dato den 19. September overeenkomende, hoewel myns oordeels niettegenstaende ick vertrouwe Poolen tot den Vreede seer genegen te wesen, daer weynig apparentie toe is, alsoo de Keysersche ende Brandenburghsche Ministers daer seer tegens sullen arbeyden, ende de Koningh van Poolen volgens de Tractaten met den Keyser voor desen gemaeckt niet en vermagh appart, ende sonder dessels goedtvinden ende bewilliginge te sluyten, het welcke de saeke dus staende seer beswaerlyck sal willen vallen; Dewyle ick van dese materie schryve: wenschte ick wel geinstrueert te wesen van de meeninge van de hooge Regeringe, wat ick omtrent de Ratificatie van 't bewuste Elbinghsche Tractaet sal hebben te doen, indien Poolen met Sweden affsonderlingh soude soecken te sluyten, of ick in sulcken geval het selve by de Sweden soude hebben te urgeren in de conformiteyt van myne instructie op dat die saecke in de Deensche handelinge nu alreede vast gemaekt synde, daer voort gelaeten sal moeten werden, om eene ende deselve saeke niet te gelyck op twee verscheyde te vervorderen, ende of my daer toe oock niet eenige andere pouvoirs nodigh souden wesen.

Ick hebbe tot meermaelen, ende ook nogh laetstelyk den 12. deser verscheyde saecken aen de Regeringe aldaer bekent gemaeckt, dogh tot nogh toe geen antwoordt, veel min eenige ordres daerop ontfangen, versoecke U Ed. de saeken daer heenen gelieve te dirigeren, dat daerop eenmael Resolutien mogen genomen

nomen ende my toegesonden werden, alsmede op de Mediatie tusschen Brandenburgh ende Nieuwburgh, welcke saeke in handen van Commissarisen van haer Ho. Mog. is gesteldt.

Alsoo ick onder andere stucken my voor desen soo door haer Hoog Mog. als door U Ed. in 't particulier toegesonden, niet en bevinde het naeder geconvenieerde tusschen de drie Staeten van den 24. July ende 4. Augusty respective, soo versoecke ick, dat U Ed. my dat plaisier gelieve te doen, van my het selve met den aldereersten te doen toekomen, beneffens de instructie ende verder aenkleven van dien voor de Heeren Extraordinaris Gedeputeerden tegenwoordigh in Denemarcken synde, voor soo veel die eenighsints communicabel is, op dat ick in voorvallende occasien my daer van tot avantagie van den Staet magh komen te dienen.

Ick wenschte mede U Edts. consideratie wel te weten omtrent het houden van den rangh tusschen de Heeren Ambassadeurs van Brandenburgh ende my ende of ick deselve als een hoger Caracter hebbende sal moeten roderen, alsoo ick daer in de reputatie van haer Hoogh Mogende gaerne ten besten soude maintineren, ende myn instructie spreeckt van immediatelyck Venetien te moeten volgen, het welcke noghtans nae myn geringh oordeel plaetse heeft wanneer de Ministers een ende deselve qualiteyt hebben; hoewel deselve my tot nogh toe in pair in alles hebben getracteert, ende dit alleen plaetse soude grypen *in loco neutro*, daer toe de occasie, de Tractaeten geëntameert synde, haer wel light sal komen te presenteren.

De oorsaeke, dat ick soo selden aen U Ed. Schryve is gebreck van materie, ende passeert hier selver omtrent de belegeringe van Marienburgh ende het Hooft soo weynig, dat het te verwonderen is, ende is daer sedert myne laetste niet veranderlycks voorgevallen: Nu seydt men, dat in de toekomende weeke het Hooft wederom met vigeur sal geattaqueert worden, ende synde van tydt tot tydt daer meerder stucken Kanon ende Vuurwercken nae toe gevoert, hoe het daer mede sal aflopen moet de tydt leeren.

De Koningh van Poolen ende het geheele Hof onthoudt sigh nogh omtrent tien mylen van Voorn alwaer het selve tot wederkomste van Monsieur *des Ombres* ofte *Alchaia* sal verblyven, ende als dan nae gelegentheydt ende bekomen antwoordt haer reyse vervorderen. Hier mede eyndigende beveele U Ed. in de bescherminge des Alderhooghsten, ende blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. VAN DEN HONERT.

Dantzich den 22. November 1659.

Aen den Heer Ambass. van den Honert, den 5. December 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts Missiven van den eersten, 12., 22. der voorleden maendt syn my nae 't afgaen van myne jonghste van den 10. derselver maendt wel ter handen gekomen; ende voor soo veel het punct van Mediatie belanght, kan ick mede niet anders sien, of sal U Ed. wel doen sigh dienaengaende te reguleren nae de letter ende de intentie van U Edts. instructie; ende aengesien deselve instructie daer van Artikel 4. en 5. alles inhoudt 't gunt is van de intentie van haer Ho. Mog. in dien deele soo is onnodigh geaght aengaende 't opgemelde punct eenige naedere Resolutie te nemen.

Op den innehoude van U Ed. voorgeroerde Missive in dato den 12. der voorleden maendt is door de Heeren haer Ed. Groot Mogende Gecommitteerden tot de Oostersche saeken gebesoigneert, ende daer inne geremarqueert, dat U Ed. eenigh esclaircissement desidereert op de naevolgende punten van deliberatie.

Eerstelyck hoe U Ed. in cas van handelinge sigh omtrent de interessen van den Keyser ende den Koningh van Denemarcken sal hebben te gedraegen.

Ten tweeden, indien de Tractaeten tusschen de Koningen van Poolen ende Sweden sonder inclusie van Denemarcken moghten werde geadvanceert, of U Ed. in sulcken cas de Ratificatie van het Elbinghsche Tractaet met de bekende elucidatien by Sweden sal urgeren.

Ende ten derden of U Ed. by succes van Vreede het guarant van desen Staet neffens dat van Vranckryck sal vermogen te interponeren.

Op welcke voorsz. twee eerste puncten de opgemelde Heeren Gecommitteerden geoordeelt hebben geene nieuwe Resolutie van de Regeringe vereyscht te wesen, maer dat U Ed. bekent is de intentie van den Staet daer heenen te gaen, dat men gaerne saege alle de geinteresseerden te gelyck in Vreede met den anderen herstelt; immers dat met alle mogelyke dexteriteyt, volgens haer Hoogh Mogende Resolutie van den 19. September voorleden sal dienen te werden gelaboreert, ten eynde de Vreede tusschen de Koningen van Poolen ende Sweden, niet anders dan te gelyck met ofte wel nae die van Denemarcken mogen werden geslooten, ende dat ten reguarde van Denemarcken in cas de Negotiatie tusschen die Kroone ende Sweden mede aldaer *in loco* by der handt genomen ende bevordert soude mogen werden, 't welck noghtans van geen groote apparentie schynt te wesen, U Ed. sigh sal moeten gedraegen nae de dispositie van 't Artikel der voorschreve U Ed. instructie, ende de vordere Resolutien van den Staet 't selve subject raeckende U Ed. sedert tot dessels naerightinge toegesonden; ende wat den Keyser belanght sullen haer Ho. Mog. haer wel laeten gevallen die conditien, die tusschen deselve ende de Kroone van Sweden tot wedersydts contentement konnen werden getroffen.

Ende

Ende in gevalle het moghte komen te gebeuren, dat contrarie de goede meyninge van den Staet, de Vreede tusschen Poolen ende Sweden sonder die van Denemarcken moghte werden geadvanceert, 't welck men noghtans verhoopt door U Edts. goede conduite ende omme verscheyde goede respecten te sullen konnen werden geprevenieert, soo hebben de gemelde Heeren Gecommitteerden geoordeelt evident te wesen, dat in sulcken gevalle desen Staet, volgens gemaeckte Tractaeten ende Alliancien, midtsgaeders in consideratie van desselfs sensibele interessen, genootsaekt soude wesen den geopposeerden ende in noodtblyvenden Koningh van Denemarcken met alle maght te assisteren, ende sulcks met alle mogelycke vigeur tegens Sweden te blyven ageren, ende dat derhalven ook in 't voorsz. cas met Sweden over het bekende Elbinghsche Tractaet met de elucidatien niet naeder gehandeldt, veel min met deselve Kroon iets finaelyck gesloten soude konnen werden, ende hebbe ick aengenomen 't geen voorsz. is U Ed. in 't particulier over te schryven, sonder dat de meergemelde Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden van node geaght hebben daer over nieuwe deliberatien van Staet te doen aenstellen, ofte naeder instructie te vorderen, meynende alle 't selve uyt voorgaende Resolutien van den Staet evident te wesen.

Ende voor soo veel het laetste punct belanght, hebben de gemelde Heeren Gecommitteerden goedtgevonden daerop haer Ed. Groot Mogende van advise te dienen, dat het voorgeroerde guarant van wegen desen Staet, nevens Vranckryck ende Engelandt, ten minsten met ende nevens dat van Vranckryck geinterponeert soude dienen te worden; te weten in cas de Vreede volgens de boven geëxpresseerde intentie van den Staet aldaer getroffen konde werden, ende geensints als Poolen tot een Vreede sonder Denemarcken soude mogen condescenderen; 't welck dan oock mogelyck tot stuytinge van den voortgangh van alsulcken onverhoopten Vreede met vrught geëmployeert soude konnen werden; Dogh is daer van ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mogende nogh geen rapport gedaen, maer sal ick in geen gebreecke blyven daer op de gerequireerde Resolutie eerst ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mogende ende vervolgens mede ter Generaliteyt te bevorderen.

De naedere conventien van den 24. July ende 4. Augusty met de Resolutien by haer Hoogh Mogende daerop genomen, gaen hier nevens volgens U Edts. begeerte, synde verwondert, dat U Ed. deselve voor desen nogh niet ter handen gekomen syn, ende hebben haer Hoogh Mogende aen de Heeren Extraordinaris Gedeputeerden in Sweden ende Denemarcken geene andere instructie toegesonden, als om den Vreede aghtervolgende het Tractaet van den eenentwintighsten May ende de voorschreve naeder conventien uyt te wercken.

Ick kan niet anders oordeelen, of U Ed. soude in Concurrentie met de Heeren Ambassadeurs van Brandenburgh, ten opsighte van derselver hooger Caracter, aen haer moeten cederen, maer meyne eghter dat U Ed. wyselyck sal doen de voorschreve concurrentie soo veel doenlyck te vermyden.

De Heer *Cojet* Extraordinaris Gedeputeerde van de Koningh van Sweden, heeft op den 25. der voorleede maendt ter Vergaederinge van haer Hoog Mog. de eerste audientie gehadt, ende aldaer gedaen de * Propositie copyelyck hier nevens gevoeght, die generaelyck vry wat aenstoots heeft gegeven, ende die ontwyffelyck immers nae ick de inclinatien in Hollandt bespeure, niet onbeantwoordt gelaeten sal worden; Waer by voor dese reyse niets dan de ingekomen Oostersche tydingen te voegen hebbende, sal ick hier mede afbreecken, verblyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 5. December 1659.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 5. December 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert het afgaen van myne jonghste in dato den 28. der voorleden maendt, is ons alhier niets van U Ed. gewerden; De Heeren Gecommitteerde Raeden naederhandt over den innehoude van U Edts. Missive in dato den 12. der voorleden maendt, voor soo veel concerneert de posten van penningen ten behoeven van Kapiteyn *Boschhuysen* ende de bewuste Branders verstreckt, gesproocken hebbende met de Heeren Gecommitteerden uyt de Collegien ter Admiraeliteyt op de Maese ende tot Amsterdam aengeweest synde, hebben my bekent gemaeckt, dat de gemelde Gecommitteerden van de Admiraeliteyten verklaert hadden volgens haer sentiment best te sullen syn, dat U Ed. aen iemandt alhier ordre geve om de voorsz. verstreckte penningen in U Edts. naeme wederom te ontfangen, ende dat sy sullen sorge draegen, dat die aenstonts op de voorsz. ordre sullen konnen ontfangen worden, gelyck dan de Gecommitteerde Raeden ook raedtsaemer geaght hadden, dat sulks geschiedde als dat de voorsz. penningen by haer Ed. Mogende alhier ontfangen wierden om alle confusie in reeckeningen en de financie te vermyden, het welck deselve my belast hebben U Ed. van haerent wegen over te schryven, ende met eenen daer by te voegen, dat haer Ed. Mogende niet gaerne sien, dat by de Heeren Extraordinaris aldaer eenige penningen aen den Koningh van Denemarcken buyten speciaele ende expresse ordre van den Staet verstreckt werden, welk haerer Ed. Mogenden oordeel, ick dienvolgende tot quytinge van myn devoir midtsdesen U Ed. wel hebbe willen overschryven, om deselve te konnen dienen tot naerightinge, ende wat belanght de veertigh Rycksdaelers aen Domine *Fenacolius* verstreckt, hebben haer Ed. Mogende gemeynt deselve abu-

* Zie *Aitzema* IV. Deel, pag. 421. in Folio.

abusivelyck gebraght te syn onder die posten, die by haer Ed. Mog. in voegen voorsz. alhier souden werden ontfangen.

Haer Ed. Groot Mogende hadden wel gaerne gesien, dat de Vice-Admirael *Egbert Meusz. Cortenaer* mede in het Vaderlandt gekomen was, ende hebben dienthalven op de instantien van 't Collegie ter Admiraeliteyt op de Maese den tweede deser nogh genomen de Resolutie copyelyk hier nevens gevoeght; dogh ick wil hoopen, dat U Ed. al voor de receptie deser den voornoemden Vice-Admirael op de voorgaende haer Hoog Mog. Resolutie in dato den eersten der voorleden maendt sullen hebben herwaerts doen komen; Waer by voor dese reyse niets van consideratie te voegen hebbende, sal ick hier mede afbreecken, verblyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 5. December 1659.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 5. December 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 28. der voorleden maendt; sedert is ons alhier niets van U Ed. ter handen gekomen; ende gemerckt alhier nae 't afgaen van de voorsz. myne jonghste niets van eenige consideratie is voorgevallen, vinde ick geene sonderlinge stoffe om U Ed. te onderhouden.

Alhier is wederom een ander Ambassadeur uyt Portugael gearriveert, die sigh nogh tot Rotterdam ofte Delft onthoudt, om syn train wat te prepareren, ende sal eerstdaeghs publyckelyck nae gewoonte gerecipieert worden; Waer by voor dese reyse boven de ingekomen Engelsche tydingen, niet te voegen hebbende, sal ick hier mede afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 5. December 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 19. November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest uyt Nieuwcoppingh in Falster in dato den 7. deser loopende maendt, sedert syn my ter handen gekomen drie distincte Missiven van U Ed. in dato respective den 27. ende 31. der voorleden ende 7. deser loopende maendt; de eerste tot Falster uyt handen van den Secretaris *Vresteyn*, geopent ende gelesen by syne Majesteyt, alsoo het Post-Galliot van de Sweden was geintercipieert; de depêches van wegen de Regeringe ons toegesonden, midtsgaeders de Missiven van onse particuliere Vrienden hebben wy niet konnen maghtigh worden.

De apparentie van een goedt en gewenscht succes in onse aenbevolen Negociatie is, myns oordeels, nogh niet seer groot, door dien Sweden niet wel gedisponeert sal konnen werden tot evacuatie van dit Ryck, ten sy alvoorens preallable verklaeringe ende belofte van assistentie door de drie Staeten gedaen werden; in cas de Keyser ende de Keurvorst van Brandenburgh niet aen Sweden souden gelieven te restitueren de plaetsen by deselve *occasione belli Danici* geoccupeert, ende alles te herstellen in termen van den Munsterschen Vreede conform het instrument *pacis Germanicæ*, waer toe Vranckryck ten uytersten geporteert, ende wel light Engelandt sal wesen van gelycke consideratie, ende als dan nogh merckelyck difficiel sal blyven ten reguarde van Drontheym ende de Illucidatie op 't Tractaet tot Elbingh geslooten. Door compulsoriale middelen Sweden te brengen ter intentie van de drie Staeten is van excessive kosten, van difficile ende bekommerlycke executie, ende subject veele verscheyden toevallen, insonderheydt als Vranckryck Sweden soude komen te supporteren door fournissement, ende Engelant 't werk sitten aensien, met gekruyste armen ende gevouwen handen, ofte wel light de saecken van Sweden komen te favoriseren; dat men tegens den Heer *Nieupoort* insisteert op een declaratoir van de drie Staeten is, myns oordeels, een opgesoghte ende ongefundeerde exceptie, dewelcke haer selfs schaemt in twyffel te willen trecken dat de Koningh van Sweden refusant is, *est negare Solem meridie lucere tunc cum est clarissimus*, maer wat helpt kaers of bril als men niet sien en wil; *junctis viribus* Sweden te compelleren soude misschien al mede niet syn sonder inconvenienten; Ick hope dat de goede Godt de devoiren tot bevorderinge van den Vreede ten besten sal segenen, ende aen den Koningh van Sweden inspireren pacifique gedagten ten besten van de gemeene Christenheydt, ende insonderheyt van de twee Noordtsche Koningen, waer toe ik alle 't gunt in myn geringh vermogen is met alle bedenckelycken iever sal contribueren, ende tot dien eynde met het goedtvinden van de Heeren myne Colleguen ons transporteren voor eenige daegen nae Elseneur, omme al-

daer

daer te confereren met de Heeren Sweedtsche Commissarisen, dewelke tegenwoordigh syn vertrocken nae den Koningh tot Corsver, met intentie omme ten eersten haer te laeten vinden tot Elseneur voorsz. waer nae toe de Heeren Ambassadeurs ende Plenipotentiarisen respective van Vranckryck ende Engelandt van meeninge syn op morgen te vertrecken.

Dat de Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt goedtgevonden hebben directelyck aen haer Hoog Mog. te schryven over het Schip de Vergulde Son verwondert my, ende vinde het selve wat buyten de gewoonlycke forme. Wy hebben dienthalven aen haer Ho. Mog. ter instantie van gemelde Heeren geschreven op den 23. September, maer door dien wy onse Missive hebben gegeven aen den Koopman selfs, weten wy niet ofte deselve wel ter handen alsnogh sal syn gekomen. Boven 't gunt in onse publycke is vervat, niet hebbende te voegen 't gunt van eenige consideratie is, sal ick afbrecken ende nae myn gedienstiglycke gebiedenisse blyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts, Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Elseneur den 19. November 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 22. November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert myne jonghste aen U Ed. in dato den 19. deser, hebbe ick de eere van U. Ed. Missiven van den 10. ende 24. daer bevorens, waer voor ick U Ed. ten hooghsten bedancke, midtsgaeders voor de stucken tot bylaegen overgesonden, ende insonderheydt de Resolutie by haer Ed. Groot Mogende in April laetstleden over de saecke van Gluckstadt in derselver Vergaederinge genomen.

In de laetstvoorgaende maendt hebbe ick een of twee posten geintermitteert aen U Ed. te schryven door manquement van waerdige stoffe, ofte ook dat ick my verseeckert hielde dat U Ed. andersints van alles ten vollen ende tot vernoegen wierdt geinformeert.

Ick wenschte wel, dat van de saecke tusschen *des Umbres* ende *Milet* aen de Regeringe niet en was geschreven, alsmede niet van den Heer *Charisius*, ofte immers met wat meerder moderatie, hoope dat de Hooge Regeringe in

't eene ende het andere sullen procederen met haer gewoonlycke providente circumspectie.

Wat het aenbrengen is van den Heer *Cojet*, sal U Ed. wel ligt tegenwoordigh verstaen hebben; ick hebbe jonghst tot Falster uyt monde van den Koningh van Sweden verstaen, dat het subject van syn commissie nergens anders toe streckt, dan omme te sincereren, dit waeren de *formalia*, de goede ende opreghte intentie van met haer Ho. Mog. te redintegreren, en een opreghte Vriendtschap. Waer mede nae myne gedienstiglycke gebiedenisse blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 22. November 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 26. November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jongste aen U Ed. is geweest in dato den tweeëntwintighsten deser loopende maendt, sedert ontfange ick die van U Ed. in dato den 17. daer bevoorens synde responsive op de myne van den vierden derselver maendt, de Memorie in de geseyde myne Missive gementionneert in dato den 18. September ende aen den Koningh van Denemarcken overgegeeven, moet ick bekennen nooit in forma noghte directelyck de Regeringe toegesonden te wesen. Ick moet mede ingenuement bekennen, dat wy in geene van onse vorige brieven mentie gemaeckt hebben van eenige devoiren die by ons aengewendt souden syn, om den Koningh van Sweden by formeele acte voor refusant te doen verklaeren, maer hebbe nooit gemeent, dat wy ter saecke van dien geoordeeldt souden worden te meriteren de censuren ende de doleantien van eenige Gedeputeerden ter Vergaederinge van haer Ho. Mog. wat het eerste aengaet, hebben wy gemeynt te volstaen met onse Missive in dato den 22. September laetstleden, aen de Regeringe directelyck geschreven, by dewelke wy den innehoude van de geseyde Memorie in substantie narreren, dogh omme alle bedencken wegh te nemen, hebben wy goedtgevonden deselve by desen aen den Heer Griffier in forma te senden. Nopende 't tweede, hebben wy geen sonderlinge instantie gedaen, soo door dien wy, noghte by het ge-
con-

convenieerde tusschen de drie Staeten in 's Gravenhaege, noghte door eenige Resolutien van haer Ho. Mog., myns wetens, ons bevonden gelast, omme tot gelycke formeele acte eenige devoiren aen te wenden, 't welck wy in desen te minder hebben geoordeeldt nodigh te wesen vermidts de notoire ende baerblyckelycke evidentie van saecken, ende het eenpaerigh ende indubitabel verstandt van de gesaementlycke Heeren Ministers ende Plenipotentiarissen, dat de Koningh van Sweden niet alleen refusant was, maer dat tegens den selven als soodaenig in conformiteyt van de bewuste respective Conventien, door compulsive middelen moeste geageert werden. Weshalven wy gemeyndt hebben genoegh te syn, dat wy blyvende in termen van 't geconvenieerde in dato den 4. Augusty *Regem Sueciæ* gedenuntieert hebben *Pacis detrectatorem*, 't welck by die Majesteyt noghte desselfs Raeden selfs, naementlyck *quod Rex Sueciæ sit Pacis detrectator*, niet ontkent sal worden de Vreede genomen wordende, sulcks als in desen notoirlyck moet geschieden op de geprojecteerde conditien ende ter intentie van de drie Staeten. Hadden wy by imaginatie ons eenighsints konnen voorstellen soodaenige bejegeningen als den Staet tegenwoordigh dienthalven ontmoet van de Regeringe van Engelandt, wy souden in het begin wel light het tegenwoordigh gedesidereerde declaratoir tot volkomen vernoegen geobtineert hebben, maer door dien wy bespeuren uyt de Missiven van den Heer Ambassadeur *Nieupoort*, dat daer niet alleen wordt geëxcipieert op het declaratoir, maer wyders gesustineert tegens den klaeren text van het bovengementioneerde geconvenieerde, dat geen van de drie Staeten verobligeert is tot 't geven van eenigh secours aen den eenen van de Koningen tegens den anderen, ten waere alvorens die declaratie sy gedaen, ende dat by de publycke Ministers soodaenige verklaeringe gedaen synde, alsdan geconvenieert soude moeten worden door dewelcke men den refusant seeckerlyckst ende spoedighst soude konnen bybrengen tot het aennemen van den Vreede, soo hebben de Heeren myne Colleguen omme verscheyde respecten geoordeeldt raedtsaemer te wesen, dien aengaende geen instantie te doen.

De Regeringe hebben wy tot nogh toe met soodaenige particulariteyten ende circumstantien geinformeert van 't geene in onse Negociatie is gepasseert, als ons onderdanigh respect heeft komen te vereysschen, ende wy geoordeeldt hebben van die meriten te wesen, dat heeft gebragt mogen werden op de Tafel van haer Ho. Mog. Illustre Vergaederinge; Ick ben bedugt, dat de Heer *Schuylenburgh* ende eenige andere Gedepureerden van sommige Provincien misschien eenige abusive instructien gemaeckt sullen hebben op 't geene wy mentioneren in onse Missive van den 4. deser loopende maendt van een naeder aenspraeck gehouden met den Koningh van Sweden, ende geloove, dat in deselve eenige notable puncten verhandeldt sullen syn, waer van de Regeringe de nodighste kennisse onthouden wordt. In 't schryven van geseyde brief was ick eerst van voornemens te exprimeren wat van die communicatie was, ende naementlyck dat de Heer Rycks-Maerschalck de Graef *Gabriel Oxenstierna* ons de eere hadt gedaen van op de jaght te leyden, alwaer beyde de Majesteyten haer mede laeten vinden, wy de occasie hebben gehadt den geheelen dagh in

de Karosse met den Koningh verscheyde discoursen te houden, reflecterende op onse aenbevolen Negociatie, maer alsoo ick vreesde, dat 't selve wel light by veelen niet ten besten opgenomen soude worden, hebben wy gemeyndt raedtsaemer te wesen 't selve met stilswygen te passeren, als mede 't gunt aldaer ten wedersyden gediscoureert is, synde in substantie 't gunt wy, by manieren van spreecken, hondertmael aen de Regeringe gecommuniceert hebben; 't welcke 't elckens te repeteren, gelyk het onaengenaem soude syn, soo mercke ick, dat het by eenige niet al te favorabel in myn particulier reguard opgenomen wordt, behalven, dat ick haer Ho. Mog. Vergaederinge ende derselver swaerwightige deliberatien ten besten van ons lieve Vaderlandt in dese bekommerlycke conjuncturen ende constitutien van saecken ende tyden, in al te hooge estime ende veneratie houde, dan dat ick deselve met ydele woorden sonder noodt soude onderstaen te interpelleren.

Dat de Koningh van Sweden genegen soude wesen de drie Staeten te engageren, in eenige belofte van assistentie tegens den Keyser, ende dat dessels innerlycke intentie niet en is een generale Vreede te maecken, houde ick uyt verscheyde considератien voor seecker, ende ben derhalven seer bekommert geweest in 't overleveren van de declaratie aen de Heeren Sweedtsche Commissarisen, waer toe wy met loode schoenen syn getreden, ende getrocken genoeghsaem *obtorto collo*, waer inne eghter met die circumspectie is geprocedeert, dat niet daer inne bevonden werdt 't geene eeniger maeten kan prejudiceren haer Hoogh. Mog. vrye deliberatien, het welck gelyck het in ons vermogen niet en is geweest wy sorghvuldiglyck hebben getraght te precaveren.

Ick sal verlangen te verstaen, wat de Heer *Cojet* by dessels propositie, ende naederhant voor Commissarisen geadmitteert synde, sal voorgedraegen hebben, midtsgaeders hoedaenige bejegeninge den selven van wegen den Staet ontmoet sal wesen.

De Heeren *Otto Craegh* ende *N. Bockwalt*, syn op gisteren vertrocken, alvorens ons de eere hebbende gegeven van een visite, van het subject egter van dessels Commissie, hebben wy directelyck noghte deliberative noghte communicative, geene openinge ontfangen; Waer mede desen afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende
geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 26. November 1659.

Aen

Aen den Heer G. van Slingelandt, den 8. December 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. drie distincte Missiven van den 19., 22. ende 26. der voorleden, syn my nae 't schryven van myne jonghste van den 5. deser loopende maendt wel ter handen gekomen, ende hebben wy nevens de receptie van deselve te gelyck mede ontfangen de aengenaeme tydinge van de considerabile Victorie in Funen tegens de Sweden gerapporteert, verhoopende, dat daer door de saecken aldaer allenthalven in beteren stant gestelt sullen wesen; van 't Besoigne op de propositie van den Heer *Cojet* gedecerneert, is ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mog. nogh geen rapport gedaen, vermidts deselCommissarisen in 't examen van 't Journael van den Heer *van Wassenaer* van dagh tot dagh geoccupeert syn geweest.

Ick vinde geensints vreemt, dat U Ed. niet verwaght hadde, dat men in Engelandt soude excipieren op 't defect van 't declaratoir der Ministers van de drie Staeten, immers van die van Engelandt en van haer Ho. Mog. dat de Koningh van Sweden is Refusant, aengesien 't selve met alle billyckheyt strydigh is, ende geen onbillyckheyt lightelyck in iemant gepresumeert moet werden; maer wat my belanght ick hebbe sulcks altydt moeten apprehenderen, aengesien ick in deselve Regeringe daegelycks veele andere onbillycke proceduren bespeurde. U Ed. adviseert my in de voorsz. dessels Missive van den 26. der voorleden maendt, dat U Ed. gemeynt hebben genoegh te syn, dat U Ed. blyvende in termen van 't geconvenieerde in dato den 4. Augusty *Regem Sueciæ* gedenuntieert hebben *pacis detrectatorem*, my staet niet voor, dat soodaenige denunciatie van de Ministers van de drie Staeten, ofte van die van Engelandt ende van haer Ho. Mog. overgesonden syn; ende gelyck U Ed. seer wel geannoteert heeft, en kan by de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen niet geweygert werden deselve denunciatie te doen, vermidts het meer dan notoir is, dat de Koningh van Sweden alle de conditien ende clausulen in de conventie van den 24. July gementionneert voor de expiratie van de bewuste vertien daegen niet geadmitteert, ende den Vreede daer op geamplecteert heeft, ende gelieve U Ed. alhier in passant te noteren, dat met voorbedaghten raedt in de Conventie van den 24. Augusty gesteldt is, dat die van beyde de Koningen *pacis detrectator* verklaerdt soude worden die de voorsz. conditien ende clausulen niet soude hebben ingewillight, ende dat men geësquiveert heeft te gebruycken de woorden, die de voorsz. conditien of eenige van deselve moghte komen te refuseren, omme geene deuren open te laeten, dat de eene of de andere de saeke moghte houden in bedencken, ende alsoo eygentlyck niet geseydt konnen worden die te refuseren; Indien derhalven soodaenige denunciatie als boven gedaen sy, ofte nog naemaels gedaen worden, soo gelieve U Ed. te besorgen, dat daer van copye of behoorlycke blyck overgesonden worde.

Ick bemercke uyt de jonghst overgesonden antwoorde van de Ministers der drie Staeten, dat die van Vranckryck ende Engelandt niet gepermoveert hebben konnen werden, om de quytscheldinge van de bewuste viermael hondert duysendt Rycksdaelers daer inne mede te doen influeren, maer ick hope dat de veranderinge van de saeken door de defaicte der Sweden op Funen voorgevallen, die saeke eyndelyk buyten verdere contestatie gestelt sal hebben, immers soude het hier van de hooghste aenstoot wesen, dat nae soodaenige advantagieuse veranderinge in dien deele de reghtmatige sustenue van desen Staet niet volkomentlyck geobtineert waere; De Heer *Downingh*, die met de jonghste veranderinge in Engelandt voorgevallen, derwaerts vertrocken is, heeft my niet lange geleden nogh bekent, dat het was geweest de waere meninge van de Contrahenten, dat de voorsz. remissie mede een necessair punct soude wesen, ende dat hy ook vertrouwde, als die saeke soude komen op 't nypen, dat de Heeren Engelsche Commissarisen alsdan daerinne U Ed. souden toevallen; Waer by voor dese reyse niets van remarque te voegen hebbende, sal ick deselve hier mede afbreecken, ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 8. December 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 8. November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hebbe de Regeringe by myn voorige bekent gemaeckt, dat de Post van den 27. October was geintercipieert met byvoeginge in de eerste, dat de brieven in Zee gesmeten, maer in myn nae lere ook met de brieven; byde is waer, aengesien het Valeis wel in Zee gesmeten was, dogh sonder eenige swaerte, dienvolgens bleef dryven, ende sulcks gesien ende opgehaeldt is, niettemin is my met de wederkomste van de Heeren myne Colleguen my wel behandight die van U Wel-Ed. in dato den 27. voorsz. met de bylaege, maer geopent ende door den Koningh van Sweden gelesen, ende refereren my haer Ed. dat het deselve syne Majesteyt soude belieft hebben te seggen, dat myn schryven niet over een komt, met de verklaeringe die ick hooghstgemelden Koningh gedaen hadde in de audientie tot Elseneur, maer voor my en weete ik niet, waer uyt het selve procedeert, ofte wat reghtvaerdige oorsaecke ick daer toe gegeven hebbe, wenschende inderdaet niet anders dan het succes van den Vreede in conformiteyt van de ordres daer over ontfangen ofte naeder te ontfangen, ende dat die niet alleen moghte syn particulier, maer generael.

Ick

Ick bevinde in 't naesien van de minute van die van den 15. aen U Wel-Ed. in 't particulier, dewelcke geschreven is by dictatie ter haeste, dat'er gesteldt is 50. à 60000. guldens in plaetse de meyninge was ende by my oock niet anders geseyt is, als vyftien à sestien duysendt gulden ende sal de Wissel tot die sommen getrocken werden wel light nogh heden, immers met de naeste post, ende dat geteeckent by ons gesaementlyck recommanderende dienvolgende als nogh de acceptatie aen U Wel-Ed. toegeneyghde directie, dies te meer, midtsdien ick bedught ben, dat soo een considerabile Wissel van sestigh-duysendt gulden op dese Stadt niet gesslooten sal konnen werden midtsdien die conform myn voorige van hier niet te vinden is op Amstelredam. Het is waer, dat by ons eenigh generael voorschryvens is gegeven aengaende het Schip de Vergulde Son, dogh is de Missive aen den Koopman, die wel light sigh met deselve geaddresseert sal hebben aen de Raeden ter Admiraliteyt.

Wy verlangen hier seer om te mogen genieten de vrughten van haer Ho. Mog. soo goedertierene Resolutien, maer komt daer van alsnogh niet te voorschyn, oock is de windt contrarie voor de Schepen de Beldt gepasseert van Femeren herwaerts te komen.

De Heeren *Terlon*, *Sidney* ende *Honywood* syn geresolveert sigh van hier te begeven nae Elseneur, meenende aldaer meerder dienst te sullen konnen doen dan hier, ofte by Conferentie tusschen 't Leger ende dese Stadt, ick vertrouwe, dat dit geschiedt door directie, om dat de Commissarisen van syne Majesteyt geen groote last hebben haer in 't Leger te onthouden; De Heer *Boon* staet heden van hier te vertrecken, om met de twee aengebleven Fregatten nae Engelandt te keeren.

Men spreeckt hier van een swaer geveght voorgevallen op Funen niet tot disadvantagie van de geconjungeerde haer Ho. Mog. ende Deensche Militie, immers dat is seecker, dat syne Majesteyt syne Commissarisen tot de naeder onderhandelinge heden schielyck weder ontboden heeft by sigh te Corsver alwaer hooghstgemelde syne Majesteyt sigh bevindt tegenwoordigh. Waer mede eyndigende verblyve nae myne dienstige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 19. November 1659.

P. S.

Ick apprehendere seer het defect van brandt, waer van wy oock alreede de ongemacken gevoelen.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 22 November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

DE reyse nae Falster heeft ons tot nogh toe geen andere vrught gegeven, dan dat'er nieuwe pretexten syn gevonden tot excuse voor Sweden, ten sy haer Ho. Mog. sig inlaeten tot assistentie tegens 't Huysch van Oostenryck, ende de Geallieerden, ende dat de Heer *Sidney* door *Terlon* grootelycks gedebaucheert is; dese laetste noemt het geadjusteerde in 's Gravenhaege een sotte Conventie, om dat het aen de Ministers *in loco* de handen bindt ende *Monsieur de Thou une bonne escritoire* ten respecte dat de Actie van de Vloote gesteldt is te konnen geschieden sonder rupture.

De Koningh van Sweden heeft de Heer *Sidney* twee Paerden vereert, dewelcke hoewel by syn Ed. niet veel geestimeert werden, eghter aengenomen syn, maer de Heer Rycks-Hofmeester heeft my verklaerdt goede kennisse te hebben van andere ende hooge beloften.

De puncten van elucidatien, werden by hooghstgemelden Koningh genoemt puncten van Illudatien, ende heeft deselve vorders geseydt, dat indien niemant nevens syne Majesteyt in de conservatie van Pomeren, ende het Stight heeft, dat hy deselve aen den invaderenden sal toesmyten, even als men een Hondt een Stuck brood doet, maer alsdan in dit Ryck niet een voet ruymen met gemoede, aengesien dat den Oorlogh aengevangen is om dit Ryck te libereren van syn oppressie, ende sulcks de Vreede hier herbraght synde het andere aghter moet, maer in cas het geconvenieerde van de drie Staeten by syne Majesteyt ook tydelyck was gearresteert, soo soude de invasie in Pomeren wel light geprevenieert geweest syn. Immers het doet my leet dat U Ed. soo swaere ende gemeynden arbeydt in dit bekende werck geen beter uytslagh heeft gehadt.

Gisteren 'avondt ontfingen wy de brieven van den veertienden, ende daer onder die van U Wel-Ed. aen my in 't particulier in dato den 10. ende 14. deser: Het verwondert my wat de Heer *Charisius* moveert om alsnogh te opiniatreren tegens het weder intrecken van de bewuste Memorien, aengesien die ingelevert syn sonder last of ordre, ende kan dienvolgens tot het selve intrecken by syne Majesteyt geen ordre gegeven werden sonder het gepasseerde eeniger maeten te advoueren, ick vreese, dat die Heer sigh dese maniere van procederen wel beklaegen moght, dan te laet.

Ik en sal niet naelaeten ten besten te agtervolgen 't geen my by U Wel-Ed. gerecommandeert werdt aengaende dat deselve sig niet heeft kunnen emancipieren tot het doen van eenige rescriptie op de Missive van syne Majesteyt, ende twyffele geensints of staet het selve gepasseert te werden sonder eenige aenstotelyckheyt. Ick ben van goeder handt bericht, dat de Sweden niet maghtigh syn uyt Landts-Kroon meerder Schepen uyt te brengen als de vyf

die

die tegenwoordigh daer voor leggen, behalven ses op eergisteren daer by gekomen, by defect van Bootsvolck.

Ick hoope, dat ick niet meerder gemoeyt sal werden over de saeke van *Burchloen*, noghte wy tot officiers gemaeckt om te sweeren dat wy geen meerder of andere informatien hebben konnen bekomen, gelyck ick dan van nu af aen kan verklaeren, dat geen andere te bekomen syn, uytgesondert van onse gewesene Bouteillier, dogh houde ick die Persoon voor partydigh: ende hoewel ick soo swaer een faict niet wil verschoonen, moet ick eghter dit seggen, dat ten sy daer gratie en genaeden is, de voorsz. *Burchloen* staet te ververvallen niet alleen in ongelegentheden, maer armoede, ende sulcks in een staet myns oordeels soo swaer al de doodt.

Maer myn Heer ick wenschte ook wel te weten, of in onse verantwoordinge geen contentement is genomen, ende dat wy het geluck mogen hebben van ter Generaliteyt gelight te sien de bewuste aenteeckeningh, want onder reverentie de procedueren waeren te precipitant ende te scherp: ende meyne ick alsnogh veele redenen voor my te hebben, die by my nooit geallegeert syn: Vorders maeckt U Ed. niet een woordt mentie van myn soo seer gedesidereerde, ende die waerom ick alsnogh ootmoedigh bidde versoghte dimissie, immers permissie, te meer alsoo ick niet sien kan wat dienst hier te doen is, midtsdien de continuatie van de Negotiatie in dit winter saisoen geen apparentie heeft, ende het werck soo U Ed. uyt het voorgeroerde kan sien op op een onverwaghten ende heel anderen voet aengeleydt werdt.

Ick verlange seer nae de Koolen uyt Engelandt, ende twyffel niet, of sullen expedienten gevonden werden van de Engelschen contentement te geven. Blyve hier mede nae myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 22. November 1659.

P. S.

Het inhouden van de Schepen in Landts-Kroon raeckt den Heer Admirael dewelcke dienthalven ontwyffelyck satisfactie staet te geven.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 26. November 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

OP Maendagh voorleden hebbe ick wel ontfangen die van U Wel-Ed. in dato den 17. deser, waer op ten reguarde van de aenteeckeningh van

Vrieslandt kortelyck tot antwoordt dient, dat de bewuste penningen geëmployeert syn tot betaelinge van de Militie, om redenen gerepresenteert by myn voorige, ende die de Heer *van Haeren* tegenwoordige breder overschryft aen den Stadthouder; maer myn Heer sal het werk hier staende gehouden werden, soo moet de handt van de Regeringe milder wesen, aengesien het Guarnisoen maendelyk vereyscht twaelf duysendt Ryckxdaelers, ende syn eghter eenige van die swart van honger en sonder klederen.

Aengaende de Schepen in de Sondt syn wy tegenwoordigh naeder bericht, dat die niet excederen de nombre van negentien, te weten vyf uyt Landts-Kroon, ses uyt de Oost-Zee, ende aght uyt Gottenburgh, ende voor my kan ick quaelyck geloven, dat die alle in staet syn, om behoorlyck te konnen ageren.

Wegens de Koolen schryf ick breeder aen den Raedt van Staeten, ende gaet hier nevens copye van een Missive huyden ontfangen van de Heeren Engelschen, dogh dispereer ick eghter van allen goeden uytslagh op 't subject van de onderhandelinge. Dese is korter om dat ick gisteren niet wel ben gegeweest, dogh nu Godt lof beter. Blyvende hier mede nae myn gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 26. November 1659.

P. S.

Het geeft hier een groot ongenoegen onder de Landt Militie, dat daer die tegenwoordigh onder haer Vaendels ter Zee gebruyckt werdt, eghter niet soude participeren aen de buyt-goederen, gelyk men seydt dat sulcks de intentie soude syn in reguarde van 't Schip de Pellicaen verovert door den Kapiteyn *Jan van Campen*.

Bylaege.

D*E nostro Helsingnoram adventu ubi constiterat conveniendi nos atque salutandi humanitatem non destulit Baro* de Biddal, *ex quo rescivimus, Senatores atque consiliarios eum in finem Majestatem Sueciæ accersivisse, ut una instruerent consilia & ad præsentes casus rationes suas accommodarent, D. D.* Rosenhane & Bielke *propediem huc affuturos & quidem mandatis ejusmodi munitos quæ ad vota nostra & expectationem propius accedant.*

Quod

Quod ad Fioniam spectat illæ turmæ, quibus Scack *præerat in terras expositæ in stationes adeo commodas distribuuntur, ut metus non sit, ne illinc temere sint expellendæ. Regem Sueciæ ferunt copias suas, quæ in eadem insula sunt, prohibuisse ne cum hostibus committant sese, in eosdem impetum faciant, neque ultra sui defensionem aliquid moliantur.*

Quo quidem spes animis nostris subjicitur Majestatem suam in consilia Pacis pronius incumbere, atque ex prohibitione sibi prospicere ne aliquis eventus suberiatur, qui novis conditionibus occasionem præbendo ista consilia interripiat, rerumque suarum Statum turbet & misceat; hoc tempore pomeridiano versus Majestatem suam profectus est, idem iste Baro de Biddal *intra quatriduum aut circiter rediturus, atque certius aliquid & magis exploratum de Regiis consiliis relaturus, hæc ad Excellentias Vestras præscribenda censuimus, ut versus Helsingnoram cursum instituatis eo maturius ad res tanti momenti juncto studio & consiliis in unum collatis administrandas: Hospitia Vestra ut in parato sint jam curavimus: Scilicet ne quid omitteretur, quod Excellentias Vestras redderet,*

Excellentissimi Domini,

Vestrarum Excellentiarum Studiosissimis & ad omnia officia paratissimis,

A. SIDNEY.
ROB. HONYWOOD.

Helsingnoræ die 14. Nov. 1659.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 8. December 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't schryven van myne jonghste in dato den 5. deser, syn my U Edts. drie distincte Missiven van den 19., 22. ende 26. der voorleden maendt respective wel ter handen gekomen, ende daerop die van U Ed. in dato den 15. derselver maendt naegesien hebbende, bevinde ick daerinne volgens U Edts. meyninge wel gestelt geweest te syn vyftien à sestien duysendt gulden, ende niet vyftigh à sestigh duysendt gulden, gelyck U Ed. vermeynde abusivelyck geschreven te wesen; de Wissel-brief daer over by U Ed. gesaementlyck gepasseert is met de jonghste post ook ingekomen, ende alhoewel den Raedt van Staeten sigh daer over seer is formaliserende, soo hoope ick noghtans, dat de saecke soodaenig gedirigeert sal konnen worden, dat U Ed. daer over geen oneer of schaede sal overkomen.

De saecke van *Burchloon* heeft over eenige daegen ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mog. gediendt, ende is desselfs Requeste *omisso medio*, directelyck gesonden aen 't Hof om advies; dogh is het selve advies nogh niet verder ingekomen; Ick hebbe de gemoederen niet gedisponeert gevonden, omme op 't lighten van 't geene dienthalven ter Generaeliteyt geresolveert is te insteren, ende dewyle die saecke tegenwoordigh hier als vergeten is, soo sal het, onder correctie, beter syn, dat die soo blyve slaepen tot U Edts. wederkomste en rapport, als wanneer daerop met meerder gevoegelyckheydt tot U Edts. contentement conclusie uytgewerckt sal konnen werden.

Op de dimissie of permissie by U Ed. versoght, is sedert nogh naeder gedelibereert, dogh geene dispositie by de Leden gevonden, omme daerinne voor alsnogh te treden.

Wy syn op Vrydagh voorleden 's avondts laet, door verscheyde brieven ende onder anderen door een Missive van den Vice-Admirael *de Ruyter*, in 't brede geadverteert van de considerabele Victorie op 't Eylandt Funen geremporteert; ick hoope, dat daer door de saecken allenthalven in beter stant gebraght sullen syn. Waer by voor dese reyse niets van consideratie te voegen hebbende, sal ick deesen hier mede afbreecken, ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 8. December 1659.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 12. Dec. 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

OP de receptie van Uwer Ed. brieven van den 19., 22., ende 26. der voorleden maendt, hebben de Heeren Gedeputeerden van Amsterdam ter Vergaederinge voorgedraegen, naedemael de saeken in 't Oosten door de seer notable Victorie op 't Eylandt Funen tegens de Sweden geremporteert, tegenwoordigh vry van gedaente waeren verandert, ende dat daer op soude konnen gebeuren, dat de Koningh van Denemarcken quaeme te insisteren op reparatie van de schaede by syne Majesteyt ende desselfs Landen ende Onderdaenen door de continuatie van den Oorlogh sedert het refus van den Koningh van Sweden geleden, ende dat deselve Koningh van Sweden tegenwoordigh condescenderende in de bewuste conditien, vervat in de Conventien van den 21. May, 24. July ende 4. Augusty alle des voorleden jaers, U Ed. haer in sulken cas in perplexiteyt ende bekommernissen soude mogen vinden, nopende de actien van de Vlooten, ende de continuatie van de Waepenen van desen Staet, dat oversulcks ende in consideratie dat van de syde van Vranckryck ende

ende Engelandt tot nogh toe geen verklaeringe is gedaen tegens den Koningh van Sweden als refusant, veel min, dat deselve haer tegens Sweden, als soodaenige met cessatie van alle hulpen met evocatie van secourssen, ende met compulsive actien respective souden hebben gedraegen, U Ed. soude behooren te werden aengeschreven, dat sy haer mede niet souden hebben in te laeten om den Koningh van Denemarcken by hun selven voor refusant te verklaeren ofte te houden, ende sulcks aen de Vloote ende de Waepenen van desen Staet eenige inhibitie te doen, veel min deselve tegens den Koning van Denemarcken als refusant te doen gebruycken, maer dat U Ed. oordeelende, dat 't geene voorsz. is of iets diergelycks soude wesen voorgevallen daer van in aller haest ende sonder eenige inhibitie te doen aen den cours van de Waepenen van desen Staet, de Regeringe souden adverteren, om daer op van hier naeder Resolutie ende ordre te ontfangen; declinerende oversulcks op 't alder gevoeghlykste de instantien die door de Ministers van Vranckryck ende Engelandt ter contrarie soude mogen werden gedaen.

De Heeren van de Ridderschap hebben op de voorsz. propositie verklaerdt, dat haer Ed. daer tegens hadden seer pregnante consideratien, dogh dat deselve best geraden vonden, om alle contestatien ende discrepantien te vermyden dat de voorgeroerde Uwer Ed. brieven gesteldt wierden in handen van Commissarisen, ende dat in 't besoigne daer op te houden de voorsz. propositie onder anderen mede soude mogen influeren, ende ordentlyck gediscutieert werden, waer mede de meerderheyt van de advisien haer conformerende, wierde de conclusie ook dien conformelyck, alhoewel niet sonder merckelycke contradictie van de gemelde Heeren Gedeputeerden van Amstelredam, geformeert; daer op naederhandt de Gecommitteerde Leden tot twaelf in getaele in besoigne getreden synde, hebben de Heeren van de Ridderschap met veele redenen, te lange alhier te repeteren, het voorsz. geproponeerde van Amstelredam tegen gesproocken, ende gesustineert, dat den Staet soo wel uyt de gemaeckte verbintenissen, als voornamentlyk uyt eygen interessen, geobligeert was den Koningh van Denemarcken te doen blyven, ende te houden by syne albereyts gedaene verklaeringe sonder syne Majesteyt eenige alderminste voet te geven, om te konnen impressie krygen, als of haer Ho. Mogende by veranderinge van dien, ende syne Majesteyt niet blyvende accepteren de beraemde conditien niet reëelyck ende sonder eenigh delay tegens hem souden te werke leggen de negative ende compulsive middelen in de voorgeroerde Conventie tegens den refusant vastgesteldt, aengesien andersints seeckerlyck stonde te bevresen jae uyt het gepasseerde in Juny laetstleden infaillibelyck moeste te gemoet gesien werden, dat de Koningh van Denemarcken van syne gedaene verklaeringe soude resilieren, ende sigh wederom stellen in termen van refusant, jae dat haer Ed. bedught waeren, dat de voorsz. gedaene propositie komende tot kennisse van syne Majesteyt deselve daer door geporteert soude werden om sigh wederom te stellen in postuer van refusant, onaengesien de gemelde Heeren Gedeputeerden van Amstelredam in 't voorsz. particulier besoigne naederhand verklaerdt hadden, dat sy daer toe geensints eenige aenleydinge wilden geven,

ven, maer van gantscher herten wenschten, dat Sweden de voorgehoude conditien aennemende de Vreede daerop effectivelyk moghte werden geslooten, ende oock van opinie waeren, dat de hoogstgemelde Koningh van Denemarcken daer toe des noodt synde met de alderkragtigste officien gepersuadeert, ende gepermoveert soude dienen te worden, verklaerende haer Ed. oversulcks met leetwesen te bevresen, dat syne Majesteyt sigh wederom soude instellen even ende in sulcker voegen, als hy den gantschen Somer gedurende tot merckelyck naedeel van syn eygen saecken, ende van die van desen Staet gedaen hadde, ende dat daer uyt dan stonden te resulteren alle de ongemacken ende de swaerigheden, die de Regeringe in July ende Augusty laestleden geporteert hadden, om haer selfs tot compulsoriale middelen tegens Denemarcken te verbinden; concluderende oversulcks, dat alles behoorde gelaeten te werden by voorige ordres ende Resolutien; met welk voorsz. advies haer in 't voorsz. besoigne gevoeght hebben de Heeren van Dordreght, van Delft, van Schiedam, van Alckmaer, ende van Medenblick, ter contrarie die van Haerlem, van Rotterdam, van Hoorn ende van Enchuysen haer met de voorsz. propositie van Amstelredam conformerende; die van Leyden waeren van opinie dat men alvorens ter eenre ofte ter andere iets te determineren, nogh een post of twee soude behooren af te waghten; ende 't selve by de Heeren van de Ridderschap ende andere Leden van haer Ed. opinie wesende by resumptie mede als een temperament geamplecteert synde, is 't advies dien conformelyck by de meeste stemmen geformeert, ende daer van op gisteren ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mogende rapport gedaen synde, hebben alle de voorgemelde Leden in de publycke Vergaederinge wederom geadviseert even ende in sulcker voegen als deselve haer in 't voorsz. particulier besoigne hadden verklaerdt; ende voor soo veel belangt de vordere Leden, hebben die van Ter Goude van Gornichem, ende van den Briele, haer vervoeght by de Heeren Edelen, die van Schoonhooven, van Edam, ende van Munnickendam, ter contrarie by de Heeren van Amstelredam, die van Purmereynde ten tyde van 't doen van de voorsz. Propositie van de Heeren Gedeputeerden van Amstelredam absent geweest synde, verklaerden daer over naederhandt geschreven te hebben aen de Heeren derselver Principaelen, ende sulcks mede wel gaerne de naeste post te sullen afwaghten, dogh in cas eghter de Leden of eenpaerighlyck of by meerderheydt haer konden voegen by 't geproponeerde van die van Amstelredam, dat syluyden haer niet souden formaliseren. Ende is daerop gevallen de conclusie conform 't advies van de Gecommitteerde Leden, naementlyck dat men naedere brieven uyt 't Oosten soude afwagten, ende middelerwylen de deliberatie uytstellen.

Haer Ed. Groot Mog. hebben dienstigh geoordeeldt ende voor haer Provinciael advies vastgestelt, dat Extraordinaris Ambassades van wegens desen Staet, in de tegenwoordige conjuncture van tyden ende saecken gedecerneert werden nae Vranckryck ende Spanjen, in voegen als U Ed. uyt de bygaende Resolutie naeder sal gelieven af te nemen; Dogh deselve Resolutie ter Generaeliteyt ingebraght synde, is by eenige Provin-

cien overgenomen, sulcks dat daer op aldaer nogh geen besluyt is gevallen.

Waer by voor dese reyse boven ende behalven de bygaende adviesen uyt Vranckryck ende Engelandt ingekomen, niet van consideratie te voegen hebbende, sal ick hier mede afbreecken en verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 12. December 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 3. December 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

SYnde by syne Majesteyt vernomen, dat ick in gevolge van 't geene ick U Wel-Ed. geadviseert hebbe by myn voorige van den 29. November preparatie maeckte, om mede van hier te vertrecken, alsoo de karosse buyten was gebraght, heeft het hooghstgemelde syne Majesteyt belieft my naeder te doen nodigen, om alsnog hier aen te blyven, ende dat door een schriftelycke acte in forme van Missive waer van copye hier nevens gaet, ende seecker myns oordeels en lydt het de tydt niet, dat wy in dese conjuncture van saecken ons soo plotselyck alle vier gesaementlyck souden transporteren aen de syde van Sweden, synde haer Hoog-Mogende constitutie van saecken met dit Ryck heel anders als die van Vranckryck ende Engelandt, de Heer *Lander* soude seer ontsteldt geweest syn, in cas hy hier niemant van de onse gevonden hadde: Ick hebbe van dat gepasseerde op huyden kennisse gegeven aen de Heeren myne Colleguen, refererende my nogtans tot derselver beter gevoelen: onder des hebbe ick ten Hoove bespeurdt, dat de gemoederen door dese Victorie hooger syn opgeset: meynende, dat in cas van Vreede de conditien voor dit Ryck behoorden te syn met meerder advantagie, dan heeft daer tegens de Heer *Terlon* groote comminatie gedaen, soo wy daer toe onse inclinatie toonden; maer hadde syne Ed. sigh ten Hoove gevanteert dat sulks doen soude, daer over by my niet geaght werdt; het waer goedt dat men hier omtrent ten spoedighsten gedient moghte werden, van de naeder sentimenten van de Regeringe. Het is U Wel-Ed. ten volle bekent dat de Heer *Killegrew* als Opper-hooft over de Militie van het tweede secours gesteldt, ter tydt toe het binnen Coppenhaege soude syn gekomen; dit casus is, soo syn Ed. sustineert, niet gevallen, ende pretendeert daer uyt de continuatie van de commissie, soo hy die gekregen heeft uyt 't Vaderlandt gaende, te meer synde nu in een ander Oort; dit geeft maghtige jalousie, soo ten respecte van

den

den Heer *Puchler* als de andere jonger Kolonellen, synde by den selven Heer *Killegrew*, ende sonderlingh den Heer *Aylon* gelyck U Wel-Ed. genoeghsaem kan afnemen uyt de instructie, gaende nevens myne andere particuliere aen U Wel-Ed.; waer over ick meyne dat 't hooghnodigh ende dienstigh is dat het selve ten eersten moghte werden getermineert, ende dat waer het doenlyk, dierwyse alle aenstotelykheydt voorgekomen synde, de meergemelde Kolonel *Killegrew* ook niet 't eenemal onlustigh wierde gemaeckt.

Ick hebbe wel ontfangen U Wel-Edts. Missive van dato den 21. November, houdende onder anderen dat op myn demissie geen conclusie heeft uytgewerckt konnen werden: Ick bedancke U Wel-Ed. voor dessels devoiren ende myn Heeren van de Ridderschap voor derselver favorabel advies: ende de vordere Leden voor de eere van my waerdigh te kennen van in dit employ nogh gecontinueert te werden, het doet my wel leedt, maer weet nogtans, dat ick ben een Onderdaen van haer Ed. Groot Mog. ende dat ick onwaerdig van haer Ed. Groot Mog. veel eer genoten hebbe, 't welck ick als het niet anders wesen kan, oock in dese als andersints myn leven langh sal traghten te erkennen, respecterende met patientie het goedtvinden der geener, die over my te gebieden hebben.

Het is tegenwoordigh een seer swaer ende onstuymigh weder. Godt verhoede het Landt ende de Ingesetenen van dien voor schaede, ende dese Stadt voor 't missen van de verhoopte commoditeyten. Waer mede eyndigende verblyve nae myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 3. December 1659.

P. S.

Ick wensche, dat het versoeck door syne Majesteyt aen my gedaen, gemenageert magh werden, soo om andere redenen, als mede om voor te komen de aenstootelyckheydt in reguarde van de andere Ministers.

Bylae-

Bylaege.

FRIDERICH DER DRITTE von Gottes gnaden zu Dennemarck, Norwegen, der Wenden und Gothen Koningh, Hertzogh zu Schlesswigh, Holstain, Stormaren, und der Dethmarschen, Graeff zu Olldenburgh und Delmenhorst.

UNsen gnädighsten und sonders woll genaighten willen zuvor: Edlen und Hochgelahrter lieber, besonder. Wihr kommen in erfarungh das ihr auss gewissen ursachen gesinnet euch fürterlichst zu den Frantzösischen und Englischen Hernn Abgesandten, und zu ewren Collegen den Hernn Extraordinair Deputirten harer Hoch und Mogentheiten der Hernn Staten Generael nacher Helsingöer zu versuhgen, nun befinden wir bey ietzigen conjuncturen von zeytten, hochstnötich das ihr sothanes ewer vorhaben endern und alhier noch ein zeit langk verbleiben mühget, in betraght allen eingekommenen bericht nach, die Proviand Flotte aus Hollandt fürterlichst alhier arriviren, wirdt auch ohne das, so wichtige sachen vorlauffen, das wir mir auh dar über zu communiciren eine noturfft zu sein ermessen.

Gesinner demnach an euch hiermitt gunstich und gnädichst ihr wollet diese vorhabende reisse noch auf ein zeitlangk ausstellen, und immittelst alhier das gemeine interesse, in täglich vorfallenden wigtigen affairen mit ewren vernuftigen raht betrachten und mit befurderen helffen.

Uns wird es zu angenehmen, gefallen gereichen und wir verbleiben euch mitt gunstigen und wolgeneichten willen behorlich zugethan. Geben auf unser Residence zu Coppenhagen den 22. Novembris 1659.

Was Geteeckent

FRIDERICH.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 6. December 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

HEt geene ik U Ed. by myne voorige in dato den 26. der voorleede maendt gerepresenteert hebbe aengaende de subsistentie van het Deensche Guarnisoen

nisoen binnen de Stadt monteert niet alleen de 12., maer 20000. Rycksdaelers maendelycks ende wordt het selve versoght voor vyf maenden; de Heer Rycks-Hofmeester heeft my op gisteren in een speciaele visite versoght ende gebeden te representeren dat, siende de conservatie van dit Ryck haer Hoogh Mogende soo sinceerlyck ter herten te gaen, dit dienvolgens insgelycks geapprehendeert moghte werden nae syn importantie ende als een noodtsaeckelyck *requisitum* van dien 's Landts Vloote voor dese Stadt komende, daer mede vier à vyf Oorloghschepen van syne Majesteyt, het Volk sal syn naeckt en berooidt, ende is hier niet een duyt om te betaelen, een saecke die te erbarmen is, ende my myn herdt omkeerdt, de vyfentwintigh-duysendt gulden uytgegeven aen de Militie hier binnen synde, respondeert niet aen derselver aghterwesen.

Ick seyde gisteren aght daegen, alswanneer sulcks gerepresenteert wierde aen ons gesaementlyck, *O mi quantum miseriæ cum aceto*, *cum aceto* seyde syn Ed. en ick vreese *cum felle*; Aengaende de Hypothecatie seyde syn Ed. vorders in cas ick een Hollander waer, soo ick het van herten ben, ick soude geen andere Hypothecatie begeren dan in de Landen hier tegen over leggende en light te conquesteren soo nogh de reden nogh het tegenwoordigh succes van Waepenen plaetse heeft; immers verwonderde sigh syn Ed. dat ick gantsch geen antwoordt gekregen hadde aengaende de Tollen van Drontheim.

Ick bidde myn Heer, dat dit door U Edts. directie in het besoigne hier over ontwyffelyck aen te stellen, soodaenige impressie magh krygen, dat het behoorlyck geapprehendeert werde dierweyse, dat de glorieuse successen van haer Hoogh Mogende Waepenen, ende de groote kosten deese Somer aengewendt om een kleynigheydt, ten regarde van dien, niet ten spot gedye, ende renversere 't geene waer van tegenwoordigh tegens myn opinie, soo een geluckigh fundament is geleydt: Het welck hoopende blyve nae myn gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 6. December 1659.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 10. December 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk ben heden versoght om my in te laeten tot het teeckenen van een naeder Wisselbrief ter somme van vyfduysendt Rycksdaelers, ende dat soo ernstelyck, als men om soo te spreecken, Godt in tydt van drooghte om regen bidt, ende seecker als ick myn oogen slae op die arme Deensche Militie sonderlingh het Voetvolck, soo sober gekleedt, ende met uytsteeckende gebeente in 't aengesight, om dat die naeuwelycks broodt kryght, leggende boven dien aen de wallen naght ende dagh, ende dat in een Stadt die tegenwoordigh geen houdt en heeft om sigh te verwarmen, moet ick bekennen, dat de subsidie tot derselver subsistentie hier soo nodigh is, als regen op een verdrooght Landt.

Ick hebbe het noghtans gedeclineert ten reguarde van de waerschouwinge my gedaen door den Heer Tresaurier *Beverningh* by syn Edts. Missive in dato den 24. November ende om dat ick bedught ben, dat uyt het geldt ter handen gesteldt aen myn Heeren van Amsterdam de Wissel-brief van vyftienduysent gulden geteekent by ons gesaementlyck wel ligt gedesalqueert of wederom staet geëyscht te werden, immers hebbe ick versoght uytstel tot naeder deliberatie met het aenkomen van de Post.

Ick bidde haer Ed. Groot Mog. onderdaeniglyck, het deselve believe te geloven, dat ick hooit iets geschreven hebbe nogh schryven sal, uyt eenige consideratie boven de waere constitutie van saecken, ende egter het selve inderwaerheydt alsnogh presupponerende, verklaer ick haer Ed. Groot Mogende in opreghtigheydt dat sonder liberaler subsidie geproportioneert nae den eysch van 't onderhoudt van de Militie, soodaenig ik die gerepresenteert hebbe by myn naest-voorige, het onmogelyck is, dat dese Stadt desen Winter passere sonder disordre en confusie van binnen.

Ick kan wel bemercken uyt de Resolutie van haer Hoogh Mogende aengaende de acceptatie van de Wissel-brief van elfduysent gulden, dat de Provincien aen het schryven van een niet ten uytersten defereren, ende oock als wanneer het niet immediatelyck gerepresenteert wordt aen haer Hoogh Mogende; maer ten reguarde van het eerste soo weten haer Ho. Mog. dat voor alsnogh ick tegenwoordigh hier alleen ben, ende in regarde van het tweede ben ick te seer bedught, dat dese Missive niet sonder den grootsten ondienst te wydt gedivulgeert soude werden; het believe dan U Ed. die te communiceren aen de confidentste ende by ontstentenisse van goede ende favorabile, te letten op 't geene ick by desen als pronosticeere.

Het sal U Ed. misschien verwonderen, hoe het mogelyck is, dat daer ick by myne voorige soo hoog geschreven hebbe aengaende de schaersheyt der Wis-

selen, eghter dese somme wederom soo haest gevonden werdt, maer meyne ik wel te weten, dat naedien dese saeken het heyl en wel-wesen van de Burgerye raekt, dat dese penningen by particuliere in Vederwyck werden versameldt welke particulierlyck sonder hoope van vergoedinge, eghter des niet magtigh souden syn. Ick blyve nae myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 10. December 1659.

P. S.

Hier werdt veel gediscoureert als of het Garnisoen van Naskouw soude syn gerevolteert ende die Stadt wederom gekomen in dese partye, dan sie alsnogh die seeckerheydt niet om daer van te derven schryven anders als aen U Wel-Ed., het wordt gefundeert op 't seggen van overlopers uyt het Sweedtsche Leger.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 19. Dec. 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

OP den 12. deser hebbe ick U Ed. geadviseert 't geene in de Vergaederinge van haer Ed. Groot Mog. ter occasie van de jonghste Victorie in Funen bevoghten in deliberatie gebraght was, sedert hebben wy alhier geene brieven van U Ed. noghte uyt Engelandt ontfangen, ende is oock de voorsz. deliberatie sedert niet weder op het tapyt geweest, sulcks dat ick U Ed. tegenwoordigh met weynigh materie wete te onderhouden.

Over de Extraordinaris equipagie tegens 't aenstaende voor-jaer te doen, hebben haer Ed. Groot Mogende begonnen haere gedaghten te laeten gaen, ende is dienthalven provisioneelyck genomen de Resolutie copyelyck hier nevens gaende.

De Heeren Gedeputeerden van Vrieslandt doen daegelyks ter Generaliteyt groote instantien, ten eynde den Heere *van Haeren* by haer Hoog Mogende gepermitteert moge werden herwaerts te komen, dogh is die saecke nogh in be-

bedencken gehouden ende geresolveert, dat alvoorens naedere brieven van U Ed. te gemoet gesien sullen werden conform de Resolutie by haer Ed. Groot Mogende over 't selve subject genomen, ende copyelyck hier nevens gaende; ende alhier sedert de voorsz. myne jongste niets van sonderlinge consideratie voorgevallen synde, sal ick hier mede afbreecken ende blyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 19. December 1659.

P. S. Aen den Heer Vogelsangh alleen.

Nae 't schryven deser komen my wel ter handen U Edts. Missiven van den 3., 6. ende 10. deser loopende maendt.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 22. December 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 19. deser lopende maendt, sedert is ons alhier niets van U Ed. gewerden; by myne voorgaende van den 12. hebbe ick U Ed. geadviseert dat de conclusie op 't geproponeerde van de Heeren van Amstelredam daer inne gementioneert soodaenigh was uytgevallen, dat men de deliberatie dienthalven soude uytstellen, ende naedere brieven uyt 't Oosten afwaghten; ende of wel naederhandt op den voorschreven 19. deser alhier ingekomen syn drie distincte brieven van den Heer *Vogelsangh* in datoos respective den 4., 6. ende 10. daer bevorens, soo hebben eghter de Heeren Gedeputeerden van Amstelredam de voorschreve saecke niet wederom levendigh gemaeckt, sulcks dat de Vergaederinge van haer Ed. Groot Mog. eergisteren van den anderen is gescheyden op reces tot den 13. van de toekomende maendt sonder dat dienthalven iets is geresolveert, maer alles gelaeten ende verbleven by de voorige Resolutien; ick bemercke, dat de swaere onkosten van 't onderhoudt van Vloot- ende Landt secours van de Militie alhier ter nombre van over de seven-duysendt koppen tot suppletie van de voorsz. secoursen wederom aengenomen, ende nogh het entretien van de Deensche Militie selfs met den last van den gantschen Oorlogh alhier meer ende meer de Leden swaer valt, ende in de voorsz. Vergaederinge wederomme op 't uytvinden van nieuwe geldtmiddelen gedelibereert geweest synde; heeft een ieder sigh seer avers getoont van den voorslagh by de Heeren Gecommitteerde Raeden onder anderen gedaen om wederom op nieuws een 200. penningh te heffen, soo verre, dat selfs voor 't sentiment van Commissarisen, dae toe geen advies geformeert, ende ter Vergaederinge van haer Ed. Groot

 Mog.

Mog. ingebraght heeft konnen worden; Waer mede voor dese reyse afbreekende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 22. December 1659.

Aen den Heer Pieter Vogelsangh, den 22. December 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

BY myne jonghste in dato den 19. deser lopende maendt hebbe ick U Ed: geadverteert, van de receptie van desselfs brieven in dato den 3., 6. ende 10. daer bevorens; ende by myne voorgaende van den 12. hebbe ick U Ed. geadviseert, dat de conclusie op 't geproponeerde van de Heeren van Amstelredam daerinne gementioneert soodaenigh was uytgevallen dat men de deliberatie dienthalven soude uytstellen, ende naedere brieven uyt 't Oosten afwaghten, sedert syn wel de voorsz. U Edts. Missiven ontfangen ende gelesen, dogh hebben eghter de Heeren Gedeputeerden van Amstelredam de voorsz. saeke niet wederom levendigh gemaeckt, sulcks, dat de Vergaederinge van haer Ed. Groot Mog. eergisteren is van den anderen gescheyden op reces tot den 13. der toekomende maendt; sonder dat dienthalven iets is geresolveert, maer alles gelaeten ende verbleven by de vorige Resolutien: Ick bemercke, dat de swaere onkosten van het onderhoudt van Vloot- ende Landt Militie alhier ter nombre van over de seven-duysendt koppen, tot suppletie van de secoursen wederom aengenomen, ende nogh het entretien van de Deensche Militie selfs met de last van den gantschen Oorlogh alhier meer ende meer de Leden swaer valt; ende in de voorschreve Vergaederinge wederomme op 't uytvinden van nieuwe geldtmiddelen gedelibereert geweest synde, heeft een ieder sigh seer avers getoont van den voorslagh van de Heeren Gecommitteerde Raeden onder anderen gedaen om wederom op nieuws een 200. penningh te heffen, soo verre dat selfs voor 't sentiment van Commissarisen daer toe geen advies geformeert, ende ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mogende ingebraght heeft konnen worden.

Op de bewuste honderdt-duysendt Ryckxdaelers tot onderhoudt van het Guarnisoen van Coppenhaege, voor den tydt van vyf maenden versoght, hebben haer Ed. Groot Mogende gerequireert 't advies van de Gecommitteerde Raeden, sullende middelerwylen afgewaght worden de komste van de verwagt werdende Deensche Ambassadeurs, om uyt deselve te verstaen, wat voorslaegen van hypothecatie by haer Ed. gedaen sullen werden, ende wat belangt den voorslag om dienthalven op Schoonen te sien, is deselve by de Leden seer vremt opgenomen ende op die van de Tollen van Drontheim by eenigen

gen geallegeert, dat deselve onder anderen mede begrepen syn onder de generaele verbintenisse van Noorwegen voor de restitutie van 't bekende Millioen guldens in de voorleden Oorlogh gehypothequeert.

Dat haer Hoogh Mogende Militie in het regaerdt van 't assigneren van Quartieren, de partagie in de Gevangenen &c. niet ten besten werdt getracteert, heeft alhier by veele leden wat onlust gecauseert, ende in cas het sentiment van haer Ed. Groot Mog. dienthalven ter Generaliteyt werdt gevolght sal daer over met de naeste post aen U Ed. by haer Hoogh Mog. geschreven werden, om sulcks aen den Koningh aldaer met ernst te vertoonen; Ondertusschen hebbe ick over 't selve subject den Heer *Charisius* begroet, die ick niet wil twyffelen, of sal daer over met dese post *in antecessum* schryven aen syne Majesteyt; Waer mede voor dese reyse, afbreeckende, sal ik verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 22. December 1659.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 13. December 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

DE jongste Missive dewelke het U Ed. geliest heeft my de eere te doen van my te schryven is geweest in dato den 21. der voorleden maendt, my behandight tot Elsigneur den 4. deser; Ick bevinde my ten hooghsten verplight U Ed. officieuselyck te bedancken, dat deselve geliest heeft op de eerste complete Vergaederinge ons versoeck om te mogen repatrieren in deliberatie te leggen, ick hadde wel gewenst, dat dienthalven een favorabele Resolutie genomen, ende dat ick met volkomen autoriteyt, de gelegentheyt van ons aenbevolen Negotiatie sulcks toelaetende, hadt konnen 't huys komen; maer naedemael haer Ed. Groot Mogende alsnogh dienthalven niet hebben konnen goedtvinden te resolveren, soo sal ick behoudens myn onderdaenigh ende ootmoedigh respect, 't welck ick aen de Regeringe schuldigh ben, over my nemen dienaengaende te doen, als ick bevinden sal te behooren, sonder af te waghten eenige naedere ordre of permissie, ende dien volgende hier van daen my nae 't Vaederlandt te begeven, soo ras ick sal oordeelen, dat ick door myn verblyf hier geen meerder dienst sal konnen doen, want dat ick my soude in dese Quartieren ophouden tot myn groot ongemack, ongelegentheydt, tegen myn sindelyckheyt, sonder dienst te doen tot groote kosten van den Staet, wil ick vertrouwen, dat haer Ho. Mog. my nog niemant sullen gelieven te vergen, synde andersints bereyt uyt liefde van myn Vaederlandt my te begeven alwaer het in Moscovien ofte elders.

Boven

Boven het gunt in onse publycke niet hebbende by te voegen, sal ick afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 19. December 1659.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 26. December 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't schryven van myne jonghste in dato den 19. deser lopende maendt syn ons alhier wel toegekomen Uwer Ed. depêches van den 13. daer bevorens met de geslootene Illucidatien ende andere Acten daer nevens gevoeght, waer by my ook wel is gewerden U Edts. particuliere Missive van den negentienden: ick hadde wel gehoopt, daer uyt te vernemen de particulariteyten, die omtrent het adjusteren van de voorschreve Acten waeren voorgevallen, ende voornaementlyck wat apparentie U Ed. oordeeldt tot den voortgank ende 't besluyt van den Vreede; ondertusschen dunckt my wat bedenckelyck ende voor U Ed. wat bekommerlyck te wesen, dat deselve sonder naedere ordre of permissie sigh van daer herwaerts soude begeven, soo haest U Ed. soude oordeelen door desselfs verblyf aldaer geen meerder dienst te konnen doen, aengesien ick wel weete dat andere Ministers sulcks t' andere tyde van den Staet niet ten besten afgenomen is; boven dien schynt het tegenwoordige saisoen ook tot de reyse niet bequaem te wesen, ende sucks in dien deele selfs uytstel aen te raeden, behalven, dat oock de Vreede al geslooten wesende op de executie van deselve nogh wel veel difficulteyten ende discrepantien, souden konnen vallen, gelyck nae besluyt van 't Rodtschildtsche Tractaet is gebleecken.

U Ed. vermanen niet van de Acte die de Koningh van Sweden by 't adjusteren van de Illucidatien tot Toorn onder anderen belooft hadde, om nae de expiratie van 't Octroi aen die van de Teer-Compagnie verleent aen deselve geen prolongatie te sullen vergunnen, 't welck ick hope, dat niet geweygert sal werden, aengesien 't selve is van veel minder consideratie als verscheyden ingredienten in de Acte van Illucidatien influerende.

Ick ben bedugt dat de clausule *idque prævia Tractatione & reconciliatione cum Sua*

Sua Regia Majestate facta, by eenigen aenstoot sal geven, nademael het effect van de inclusie van den Keurvorst van Brandenburgh daer door verbonden werdt aen een voorgaende Tractaet van reconciliatie 't welck niet als *mutuo consensu Regis & Electoris* gemaeckt kan werden, ende sulcks aen eene conditie dependerende van de wille van den Koningh van Sweden.

Ick kan wel bevroeden, dat de tegenwoordige toestant van saecken, ende voornaementlyck het occuperen van eenige Plaetsen in Pomeren de voorschreve clausule genoeghsaem necessair maeckt, maer vreese eghter, dat van de syde van syne Keurvorstelycke Doorlughtigheyt sal worden gearbeydt, alhoewel de voorsz. remarque tot nogh toe, myns wetens, by niemant is gemoveert ofte gemaeckt; ende in cas by iemant gemoveert soude mogen werden, sal ick niet naelaeten het gehandelde te helpen justificeren, ende nae myn uyterste vermogen staend houden.

Hier nevens gaet de geconcipieerde * antwoorde op de propositie van den Heer *Cojet*, die tot nogh toe ter Generaliteyt niet ingebraght is, ende oock alvoorens door Gedeputeerden van haer Hoogh Mogende wat naeder geaccommodeert sal dienen te werden; gelyk ook nogh hier nevens copyelyk tot U Edts. naerightinge gevoeght syn verscheyde Resolutien op de receptie van de jonghst ingekomen brieven van den Heer *Vogelsangh* by haer Ed. Groot Mog. genomen; Waer mede desen afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 26. December 1659.

P. S.

Wy missen eenige van U Edts. voorgaende brieven, ende in specie die van den 2. deser, daer van Uwer Ed. publycke van den 13. mentie is maeckende.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 26. December 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jongste in dato den 19. deser lopende maendt, is my niets van U Ed. in 't particulier gewerden, ende U Ed. Missive van den 29. der voorleden maendt, daer van die van den 3. deser gewagh gemaekt heeft, is my nooit ter handen gekomen. Ik hoope dat de Koningh van Sweden over de puncten van Illucidatie ende reconciliatie met desen Staet overgestapt synde, oock sigh omtrent den Vreede met Denemarcken eyndelyck sal voegen nae 't geadjusteerde tusschen de drie Staeten, ende dat van de syde van Denemarken daer tegens geen nieuwe obstakelen ingebraght sullen worden; immers, dat

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 160. in Quarto.

dat U Ed. den selven Koningh daer van sullen weten te diverteren; Ick hebbe voorleden Maendagh den Heer Resident *Charisius* dienaengaende in 't lange onderhouden, ende hem voorgestelt de swarigheden, die syne Majesteyt by contrarie conduite onfeylbaerlyck souden overkomen, ende heeft syn Ed. aengenomen sulcks nogh met den Post van dien dagh te sullen overschryven; Godt de Heer inspirere syne Majesteyt in dien deele wyse ende pacifyque *consilia*; Ick wil ook hoopen, dat die van Amstelredam ende andere Leden van hun gevoelen nader ingesien hebbende de lasten ende de swarigheden daer inne desen Staet by continuatie van den Oorlogh nogh soude geinvolveert worden, ende voornaementlyck nu daer by komende dat den Staet by 't besluyt van den Vreede sal moeten gauderen niet alleenlyk van 't effect van 't Elbinghsche Tractaet, maer ook van de Illucidatien van dien, haer met de Leden van ander gevoelen wesende sullende voegen, immers hebben deselve Heeren van Amstelredam, nae ontfangen rapport van de contrarie redenen der voorsz. andere Leden, haere propositie den 6. deser ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mog gedaen, niet wederom op 't Tapyt te brengen.

Hier nevens gaet wyders tot U Ed. naerightinge de Resolutie op de antwoorde aen den Heer *Cojet* te geven, ende anderen op de receptie van U Edts. voorgaende Missiven by haer Ed. Groot Mog. genomen, daer op vermidts de Kersdaegen, ter Generaliteyt nogh geene deliberatien gehouden syn.

Ende voor dese reyse boven de communicatie van de Engelsche advisen hier by niet te voegen hebbende, sal ick hier mede afbreken, ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 26. December 1659.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 2. January 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 26. der voorleden maendt, ende sedert is ons niets van U Ed. ter handen gekomen, gelyck oock alhier vermidts de absentie van haer Ed. Groot Mog. niets van sonderlinge consideratie is gepasseert.

De antwoorde op de gedaene propositie van den Heer *Cojet* te geven alvorens by haer Ed. Groot Mog. geconcipieert synde, is by haer Hoogh Mogende dien conformelyck gearresteert, invoegen ende manieren als deselve by copye onder No. 1. hier nevens gaet, sullende voorts in de Latynsche Taele overgeset ende vervolgens aen den gemelden Heer *Cojet* behandight worden.

Op 't punct van de Extraordinaris Ambassadeurs nae Vranckryck en Spanjen te decerneren is ter Generaliteyt nogh geene finaele Resolutie genomen, maer

maer by provisie commissie gedecerneert tot het instellen van de instructien daer toe nodigh, conform 't Extract onder No. 2. hier by gevoeght.

In de saecken van Portugael is sedert de aenkomste van den tegenwoordigen Heer Ambassadeur van die Kroone nogh niets gevordert, gelyck daeromtrent ook weynigh gevordert sal konnen werden voor ende alleer over de condition by Commissarisen van Hollandt ontworpen, ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mog. in de naeste byeenkomste een finaele Resolutie genomen sal syn, dogh is niet te min by haer Ho. Mog. goedtgevonden, dat de versoghte Conferentien met den gemelden Heer Ambassadeur geëntameert, ende syne ouverture gehoordt souden werden, als U Ed. uyt het bygaende Extract onder No. 3. insgelycks sal gelieven af te nemen.

Waer mede by defect van meerder stoffe afbreeckende ende my voorts refererende tot de Resolutien van haer Ho. Mog. op voorgaende brieven van den Heer *Vogelsangh* genomen, die van wegen de Regeringe hier nevens overgesonden worden, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 2. January 1660.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 9. January 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 2. deser loopende maendt, sedert ende ook eenigen tydt daer bevorens hebben wy alhier niets van U Ed. ontfangen.

De Heeren Extraordinaris Ambassadeurs *Otte Craegh* ende *Beeckwalt* syn eergisteren alhier met de gewoonlycke Ceremonien ingehaelt, ende sullen op morgen haer eerste audientie hebben; in 't ophaelen van de Hoornbrugge viel eenige disordre tusschen de Koetse van den Heer Ambassadeur *de Thou* tot de voorschreve receptie door syne Excellencie mede uytgesonden, ende de tweede Koetse van de gemelde Heeren Extraordinaris Ambassadeurs, synde die van den voornoemden Heer Ambassadeur *de Thou* immediatelyck ingereden aghter de eerste Koetse van de welgemelde Heeren Extraordinaris Ambassadeurs, daer uyt deselve overgegaen waeren in de Koetse van den Staet, ende sulcks voor de voorsz. tweede Koetse; de Koetsiers van de voorsz. tweede Koetse gepooght die van den gemelden Ambassadeur *de Thou* voor by te ryden, ende haer aghter de voorsz. Koetse te rengeren; 't welck soo verre gegaen is omtrent de Brugge van den Haege in 't inryden, dat 't Volk van beyde de voorsz. Ambassadeurs handtgemeen syn geworden, sulcks dat een van de Lakyen van den Ambassadeur van Vranckryck een houw in den arm gekregen

gen heeft, dogh is eyndelyck door het tusschen komen van de Heeren Gedeputeerden van haer Ho. Mog. alle vordere onheyl geprevenieert.

De Heer Ambassadeur *de Thou* toont sig over 't voorsz. voorval soo tegens de gemelde Heeren Extraordinaris Ambassadeurs van Denemarcken, als tegens de voorsz. Gedeputeerden van haer Ho. Mog. wat gemiscontenteert, alllegerende, dat deselve Heeren Gedeputeerden ordre gegeven, ende gecommandeert souden hebben, dat de voorsz. tweede Koetse van de welgemelde Heeren Ambassadeurs van Denemarcken soude voorryden, ende dat syn Stal-Meester ende Secretaris sulcks soude gedogen ofte met syn Koetse weghryden, alhoewel wy inderdaet bevinden dat de gemelde Heeren Gedeputeerden van haer Ho. Mog. daeromtrent geen commandement geëxceert hebben, gelyck haer sulcks ook niet toe en quam, maer met goede circumspectie alle disordre, gelyk sy schuldigh waeren, hebben traghten te prevenieren, ick hope, dat de voorsz. saecke in der minne wel geassopieert sal konnen werden, sonder aigreur of quaet bloet over te laeten.

In de voorleden weecke met den Heer Ambassadeur van Portugael de eerste Conferentie gehouden wesende, heeft deselve Heer Ambassadeur in de voorschreve Conferentie sigh naeder geëslargeert, ende in geschrifte overgelevert de presentatie copyelyck hier nevens gevoeght.

De Heer Ambassadeur *de Thou* heeft op den 3. deser aen haer Ho. Mog. door de Memorie copyelyck hier nevens gaende genotificeert de conclusie van 't Tractaet van Vreede tusschen Vranckryck ende Spanje den 7. November laetstleden geteeckent; ende hebben haer Ho. Mog. daer op aen den gemelden Heer Ambassadeur nevens een compliment doen behandigen de bygaende schriftelycke antwoordt; Waer by voor dese reyse niets van consideratie te voegen hebbende, sal afbreecken, verblyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 9. January 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT,
Dantzich den 20. December 1659.

EDELE GESTRENGE HEER,

DE Uwe van den 5. deser is my op syn behoorlycken tydt met de bylaegen geworden, waer voor U Ed. ten hooghsten bedancke, ende sal de vordere Resolutien ter gelegener tydt in 't gemoet sien.

Omtrent het werck van de Vredens Tractaten is niet veranderlycks voorgevallen, soo dat dese alleenlyck dient om U Ed. met'er haest te adviseren, alsoo de Post op het afgaen staet, dat soo daedelyck tydinge komt, dat op gifte-

gisteren avondt ten negen uuren, nae dat syne Koninghlycke Majesteyt des morgens derwaerts was gegaen, ende op huyden wederom hier werdt verwaght om het Hooft aen de Belegeraers over te geven, syn gearresteert geworden . . . . maer voor alsnogh by den Raedt dewelcke daer over vergaedert is niet genotificeert; maer wordt niet getwyffelt, of sullen deselve voor aengenaem houden, ende souden de belegerden op Maendag toekomende daer uyt trecken: sal met de eerste goede gelegentheyt deselve tragten over te senden, versoecke U Ed. dit te willen communiceren daer 't behoort, ende my te excuseren by de hooge Regeringe, van dat ick door kortheyt des tydts aen deselve niet hebbe konnen schryven, ende blyve hier mede,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. VAN DEN HONERT.

Dantzich den 20. December 1659.

Aen den Heer Ambass. VAN DEN HONERT, den 9. January 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Ed. Missive in dato den 20. der voorleden maendt, is my nae 't afgaen van myne jonghste van den 5. daer bevorens wel ter handen gekomen, sedert hebben Commissarisen op den innehoude van U Edts. Missive van den 12. November des voorleden jaers gebesoigneert hebbende, ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mog. rapport gedaen, ende voor haer advies ter hooghstgemelde Vergaederinge ingebraght 't gunt U Ed. uyt 't Extract onder No. 1. hier nevens gevoeght, sal gelieven te bemercken; dogh heeft daerop geen finaele Resolutie uytgewerckt konnen werden; ende sal ick niet naelaeten in de naeste Vergaederinge van de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt, die op reces tegens den 13. deser van den anderen syn gescheyden, die saecke wederom levendigh te maecken, ende daerop de gerequireerde Resolutie eerst ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mogende ende vervolgens mede ter Generaeliteyt te bevorderen.

Haer Ed. Groot Mogende hebben dienstigh geoordeeldt, ende voor haer Provinciael advies vastgesteldt, dat Extraordinaris Ambassades van wegen desen Staet in de tegenwoordige conjuncture van tyden ende saecken gedecerneert werden nae Vranckryck ende Spanjen, in voegen als U Ed. uyt de bygaende Resolutie onder No. 2. naeder sal gelieven af te nemen; dogh is desel-

ve Resolutie ter Generaliteyt ingebraght synde, by eenige Provincien overgenomen, ende dien onvermindert aldaer commissie gedecerneert tot het instellen van de Instructien daer toe nodigh conform 't Extract onder No. 3. hier by gevoeght.

Over de extraordinaris equipagie tegens het aenstaende voor-jaer te doen, hebben haer Ed. Groot Mog. begonnen haere gedaghten te laeten gaen, ende is dienthalven provisioneelyck genomen de Resolutie onder No. 4. copyelyck hier nevens gaende, daerop mede ter Generaliteyt nogh geene Resolutie is gevallen.

De Heeren Extraordinaris Ambassadeurs *Otto Craegh* ende *Boeckwolt* syn

N. B. Het overige van desen Brief synde het selfde Relaes der inhaelinge van dese Ministers, als in die van den eygen datum aen den Heer *van Slingelandt* afgegaen, is daerom uytgelaeten.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 16. January 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

WY hebben alnogh sedert U Edts. depeche van den 13. der voorleden maendt geene brieven van deselve ontfangen.

Op Saturdagh voorleden hebben de Heeren Deensche Ambassadeurs haere audientie gehadt, ende gedaen de propositie copyelyck hier nevens gaende, daer op *illico* haer veraccordeert syn de versoghte Commissarisen, waer voor deselve dienvolgende naeder staen verhoordt te werden.

Het different deselve Heeren Ambassadeurs gemoveert door de Heer Ambassadeur *de Thou* is aldaer mede geassopieert, dat de gemelde Heeren Deensche Ambassadeurs ter voorsz. audientie opgehaeldt wordende alleenlyck gebruyckt hebben de karossen van den Staet, laetende de haere 't huys, ende heeft de gemelde Heer *de Thou* de voorsz. receptie door syn koetse geassisteert, ende vervolgens daerop aen de gemelde Heeren Deensche Ambassadeurs de visite gegeven, midtsgaeders de contra-visite ontfangen.

De antwoorde aen den Heer *Cojet* te geven op den 31. der voorleden maendt by haer Hoog Mogende gearresteert, is in de Latynsche Taele aen den selven behandight, in voegen ende maenieren als een exemplaer van dien hier nevens gaet. Ende voor dese reyse hier by niets van consideratie te voegen hebbende, sal ick desen hier mede afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heeren,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 16. January 1660.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Elseneur den 6. January 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

BY myne jonghste in dato den 3. deser, hebbe ick U Ed. geadviseert, dat de Heeren Sweedtsche Commissarisen aen den Heer Ambassadeur van Vranckryck hadden ter handen gesteldt een concept Tractaet van Vreede tusschen de twee hooghstrydende partyen. Sedert hebben wy 't selve naeder geëxamineert in syn materie ende ingredienten, ende 't selve in der daet bevonden soodaenigh, als ick het selve in de geseyde myne Missive gequalificeert hebbe.

De Heer *Sidney* ende ick hebben, op 't goedtvinden ende uyt den naeme van de gesaementlyke Heeren Mediateurs, onse consideratien dienthalven seer ernstelyck ende cordaetelyck aen de gemelde Heeren Commissarisen gededuceert, ende daer door soo veel geobtineert, dat haer Ed. op heden in een conferentie, ende by geschrifte ten deele ende wat ampelder by monde 't geseyde concept in de essentieelste ende meest aenstotelycke puncten hebben gemodereert ende getempert. Wy syn van voornemens op overmorgen ons van hier nae Coppenhaege wederomme te begeven, ende hopen door een goedt beleydt de saecken soodaenigh te dirigeren, dat wy eenmael in dese perplexe Commissie sullen reusseren. De bewuste viermaelhondert-duysent Rycksdaelers ben ik bedught dat ons al vry wat in bekommernisse sullen stellen, door dien ick te gemoet sie dat dienaengaende in faveur van Denemarcken noghte by Vrankryk noghte Engelandt eenige ernstige devoiren aengewent sullen worden, verklaerende de Heer *Sidney* volmondigh, dat behalven dienaengaende niet positive werdt bevonden in de Haeghsche Conventien, het Parlement van Engelandt doorgaens van contrarie sentimenten is geweest, ende dat van dat sentiment aen den Heer Ambassadeur *Nieupoort* in verscheyde conferentien, in dewelke syn Ed. selfs by ende present is geweest, ronde ende ernstige verklaeringe is gedaen Waer mede nae myne dienstige gebiedenisse blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Elseneur den 6. January 1660.

Aen

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 19. January 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't schryven van myne jonghste in dato den 16. deser loopende maendt, is my nogh ten selven daege dié van U Ed. van den 6. daer bevorens wel ter handen gekomen; gelyck oock haer Ed. Groot Mog. Uwer Ed. Missiven van denselven dato wel is gewerden, dogh niet die van den eersten daer inne geroerdt, alhoewel haer Ho. Mog. beyde Uwer Ed. brieven soo die van den eersten als van den 6. wel toegekomen syn; andersints syn ons geenige van Uwer Ed. voorige brieven sedert die van den 13. December laestleden overgebraght, sulcks dat oock U Edts. particuliere Missive van den 3. deser in die van den 6. voornoemt gementioneert nevens meer anderen nogh desiderere.

Aengaende de bewuste viermaelhondert-duysent Ryckdaelers, daer mede heeft het sigh inderdaet soodaenigh toegedraegen als ick U Ed. by myne voorgaende brieven iterativelyck hebbe geadviseert, ende geloove ick wel, dat de Heer *Sidney* daer inne gelyck heeft, dat het voorsz. punct van wegen 't Parlement in de conferentien met den Heer *Nieupoort* tot Westmunster gehouden 't synen bywesen tegengesprooken sy; maer sal syn Ed. oock moeten bekennen, dat doenmaels alle de bewuste vier puncten, ende naementlyck mede dat van Drontheym wierde gecontradiceert, ende nae 't vertreck van de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen derwaerts tot eenige temperamenten getreden synde, is van de syde van Engelandt tegens den gemelden Ambassadeur *Nieupoort* altydts gelycke, jae meerder faciliteyt betoont op 't voorschreve punct van de bewuste viermaelhonderdt-duysendt Rycksdaelers, als op dat van Drontheim als U Ed. in specie mede sal hebben konnen bespeuren uyt de Missive van denselven Heer Ambassadeur *Nieupoort*, in dato den 26. July des voorleden jaers, daer van ten overvloet andermael copye hier nevens gaet; Ende U Ed. gelieve sigh verseeckert te houden dat de Heer *Downingh* soo wel als Commissarisen van haer Ho. Mog. van dat verstant syn geweest, dat het voorschreve punct mede voor necessair gereputeert soude worden; jae dat inderdaet waeraghtigh is, dat hy nae 't teeckenen van de Conventien van den vierëntwintighsten July schriftelycke instructie heeft ontfangen, by dewelcke hy geautoriseert wierde 't voorsz. punct in specie mede te mogen inwilligen ende vaststellen; ick hebbe dienthalven nogh jonghst den 2. deser lopende maendt aen den gemelden Heer Ambassadeur *Nieupoort* in 't lange geschreven, waer van ick goedtgedaght hebbe tegenwoordigh mede copye hier nevens te voegen tot U Edts. naerightinge.

De Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt syn tot nogh toe niet wederom compleet geweest, maer ick wil hoopen ende vertrouwen, dat op morgen de Leden alle aengekomen sullen wesen.

De

De Heeren Ambassadeurs van Denemarcken sullen desen naemiddagh haer eerste Conferentie hebben met de Heeren Gedeputeerden van haer Hoog Mogende, ende wat ouverture by deselve daerinne sal wesen gedaen, hoope ick U Ed. met den naesten te adviseren; dese tegenwoordigh hier mede afbreekende, verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 19. January 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Elseneur den 6. January 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk vertrouwe, dat U Wel-Ed. toegekomen sal syn myn voorige van den 3. deser, waer by ick U Wel-Ed. adviseerde hoe beswaerlyck onse Negociatie gesteldt was door seecker Project Tractaet, ons alhier overgelevert van de syde van Sweden, ende hoedanigh de absurditeyten van 't voorsz. Project syn geweest, sal het U Wel-Ed. tegenwoordigh onder anderen believen te sien uyt dese nevensgaende twee Artikelen van het selve Project, waer by nog komt, dat syne Majesteyt van Denemarcken aen den Koningh en Kroone van Sweden soude hebben over te geven tien (ick geloof niet dat'er soo veel in wesen syn) van syn kapitaelste Oorloghschepen, daer benevens tweeduysendt Ruyters, tweeduysendt Voetknegten ende vorders alle de gevangenen op Funen, toegedeelt de Nederlantsche Militie: Bornholm sonder amnestie, dat uyt de plaetsen te ontruymen alle het geschut soude werden afgevoert ende andere meer.

Byaldien ick alleen met my selfs hadde te doen gehadt, ick soude aenstonts vertrocken syn geweest, dogh siende, dat het selve niet wel opgenomen stonde te werden, hebben wy ons nevens de Heeren Engelschen (doende de Heer Ambassadeur van Vranckryck syn officien onder de handt) ingelaeten tot het debatteren, waer in de Heeren Sweedtsche Commissarisen wel beginnen te relascheren, maer geensints tot soo verre, dat het gecompasseert kan werden met onse tegenwoordige ordres, sulcks dat ick alsnogh niets seeckers kan beloven: te meer midtsdien wel-gemelde Commissarisen reflectie beginnen te maecken op syne Majesteyt, maer in allen gevallen sie ick dat te gemoet, dat met de cessie van Drontheim gevoeght sal worden de actie van Guinea, ende het kan sy, dat op onse ernstige instantie daer by gecumuleert wierde de cessie van Bornholm, om op alle het selve gesaementlyck van de syde van Sweden gefundeert te werden een pretensie van recognitie in geldt,

ende ick bidde U Ed. het deselve believe daerop dessels gedaghten te laeten gaen, ook te sonderen eenige Leden.

Men sal ons wel toestaen alle het geene wy conform onse ordres begeeren voor de Ingesetenen van haer Hoogh Mog., maer bemercken ook, dat die vriendtschap ende het cognosceren voor Mediateurs, ons staet aengereeckent te werden voor een Beneficie, om daer tegens door onse behulp-middelen meerder advantagie te trecken op Denemarcken, sonderlingh in Noorwegen, conform het toegesonden 17. Artikel, hoewel daer by ons geen gedaghten nae is, nogh kan syn. Blyve hier mede nae myn gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Elseneur den 6. January 1660.

P. S.

Ick versoek, dat dese Missive ende Bylaegen eeniger maeten gemenageert mogen worden.

Ick hebbe voor myn vertreck van Coppenhaege van haer Ed. Mogende getrocken de somme van duysendt gulden, niet soo seer voor myn selven als om te assisteren den Commies *Boeckhoven*, van wien ick deselve 't syner tydt wederom verwaght, 't welcke ick versoeck het U Ed. believe haer Ed. Mog. bekent te maecken.

Bylaege.

Cum subjacentibus ei tribus præfecturis, Lister, Mandaal, & Nedernaas, tum tota diœcesis & præfectura Aggershusiana cum omnibus ei subjacentibus & appertinentibus urbibus, arcibus & castellis, insulis, scopulis, superioritatibus, præeminentiis, jurisdictionibus, censu, proventibus, vectigalibus, reditibus & juribus tam terra, quam mari, ecclesiasticis quam secularibus, bonis majoribus & minoribus præfecturis, præturis & appertinentiis, atque imprimis Halligdalensi & Warderlensi ac omnibus aliis quæ ad prædictam diœcesim & præfecturam Aggershusianam, ut & ad supra nominatam diœcesis Stavangerensis partem, Agdesidam appellatam, jure nunc pertinent aut olim eo pertinuerunt, nulla re exceptâ, ut in posterum ad Suam Regiam Majestatem ejusque successores Sueciæ Reges pertineant, & Regno Sueciæ aduniantur, ac in perpetuam imperturbatam successionem adserantur, eo jure possidenda qua a Daniæ, Norvegiæque Regibus antehac possessa sunt.

Præ-

Præterea quoque Suæ Regiæ Majestati Regnoque Sueciæ Sua Regia Majestas Daniæ decem ex suis armatas & capitales Naves, omnique apparatu instructas, cessuram sese promittit Suæ Regiæ Majestatis Plenipotentiario ex Ammiralitate Suecjæ ante ratificationum permutationem indubitato tradendas.

XVI.

Et quemadmodum insulæ Bornholmiæ incolis occiso præfecto suo fidem suam, quam Suæ Regiæ Majestati debuerunt, abdicarunt, eoque Suæ Regiæ Majestatis Regnique Sueciæ legitimæ jurisdictioni sese exemerunt, ita non solum infusa illa secundum tenorem priorum cessionis litterarum restituetur, quemadmodum eadem ejus cessio hisce etiam confirmatur, videlicet prædicta insula Bornholmia cum omnibus suis appertinentiis & juribus Regno Sueciæ aduni in perpetuam possessionem, sed etiam ut in Suæ Regiæ Majestatis Sueciæ propera & libera dispositione propius maneat, nec amnestia hoc tractatu sancita possit comprehendi vel nullo modo includi.

XVII.

Quandoquidem Sua Regia Majestas Sueciæ in hoc præsenti bello occupaverit & armorum vi varias Suæ Regiæ Majestatis Danicæ Provincias, terras & insulas inque illis sitas munitiones & urbes sibi acquisiverit, quas nunc jure belli possidet: Sacra Regia Majestas Daniæ consentit & constituit pro se suis successoribus Daniæ & Norvegiæ Regibus ac Regnis tam vi satisfactionum ac compensationum pro occupatarum Provinciarum restitutione, quam in reluitionem damni Suæ Regiæ Majestati Sueciæ, tam per hoc bellum, quam per multos alios in Suam Regiam Majestatem Regnumque Sueciæ concitatos hostes dati, ac impensorum immensorum sumptuum restaurationem, ut & ad evitandas majores difficultates, ut Suæ Regiæ Majestati ejusque successoribus Sueciæ Regibus ac Regnis cedatur tota pars Madiœcesis Stavangerensis in Norvegia, Agdesida dicta, cum subjacentibus ei tribus præfecturis Lister, Mandaal & Nedernaas tum tota diæcesis & præfectura Aggershusiana cum omnibus ei subjacentibus & appertinentibus urbibus, arcibus & castellis, insulis, scopulis, superioritatibus, præeminentiis, jurisdictionibus & censu proventibus & vectigalibus, reditibus & juribus tam terra quam mari, Ecclesiasticis quam secularibus bonis, majoribus & minoribus, præfecturis, præturis & appertinentiis, atque imprimis Halligdalensi & Warderlensi ac omnibus aliis, quæ ad prædictam diœcesim & præfecturam Aggershusianam, ut & ad supra nominatam diæcesis Stavangerensis partem Agdesidam appellatam, jure nunc pertinent, aut olim eo pertinuerunt nulla re excepta, ut in posterum ad Suam Regiam Majestatem ejusque Successores Sueciæ Reges pertineant, & Regno Sueciæ aduniantur ac in perpetuam imperturbatam possessionem adserantur, eo jure possidenda, quo a Daniæ Norvegiæque Regibus antehac possessa sunt.

Præterea quoque Suæ Regiæ Majestati Regnoque Sueciæ Sua Regia Majestas Daniæ decem ex suis armatas & capitales Naves omnique apparatu instructas cessuram sese promittit Suæ Regiæ Majestatis Sueciæ Plenipotentiario ex Ammiralitate Sueciæ ante Ratificationum permutationem, indubitato tradendas.

XVIII.

Omnia in hoc præcedente articulo, nominatis certis provinciis, terris ac præfecturis, Ecclesiastica & Coronæ bona cum omnibus eo appartinentibus, prope vel procul sitis, locis aquosis & aridis, silvis & piscariis, vel quocunque nomine veniant, quæ ad Suam Regiam Majestatem Regnaque Daniæ & Norvegiæ nunc pertinent, vel ad Suæ Regiæ Majestatis prædecessores Daniæ & Norvegiæ Reges olim & ab omni memoriali tempore pertinuerunt, & jam sive oppignorationis sive emtionis, aut quocunque alio titulo a Regno Daniæ alienata sunt, dehinc Suæ Regiæ Majestatis liberæ dispositioni penitus relicta erunt, atque ii qui incommodum aut damnum aliquod inde sentiunt, ei regressum suum ad Suam Regiam Majestatem Daniæ habebunt, ut ibi æquam satisfactionem accipiant.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 19. January 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't schryven van myne jonghste in dato den 16. deser lopende maendt, is my nogh ten selven daege die van U Ed. van den 6. daer bevorens wel ter handen gekomen, gelyck oock haer Ed. Groot Mogende Uwer Ed. Missive van denselven dato wel is geworden, dogh niet die van den eersten daer inne geroerdt, alhoewel haer Ho. Mog. beyde Uwer Ed. brieven soo die van den eerste als van den 6. te gelyck wel toegekomen syn, andersints syn ons geene van Uwer Ed. voorige brieven sedert die van den 13. December laetstleden overgebraght, sulcks dat ick nogh U Edts. particuliere Missive van den 3. deser ende die van den 6. voornoemt, nevens meer andere nogh desiderere.

My dunkt uyt 't voorige gepasseerde eeniger maeten te hebben afgenomen, dat het humeur van de Heeren Sweden mede brenght, haeren eysch wat hoog ende exhorbitant te stellen, maer ick wil hopen, dat sy eyndelyck de reden plaetse sullen geven, ende voldoen het verwaghten van de drie Staeten, ende onder deselve dat van haer Hoog Mog.

Ick sal met den eersten occasie nemen om eenige Leden te sonderen op de apparentie in U Edts. Missive gementioneert, omme van de syde van Sweden onder eene recognitie boven alle de puncten in de Conventie van den 24. July geroerdt, nogh Bornholm aen Denemarcken te laeten, dogh myns oordeels, sal het meest aenkomen op de genegentheydt van Denemarcken als niet konnende sien, dat den Koningh van Denemarcken eenige conditien, alhoewel beter ende advantagieuser als die geene, die in de voorgeroerde Conventie vervat syn, in weerwille van deselve opgedrongen konnen worden, ende in cas syne Majesteyt met gemoede tot eenige andere sortabeler conditien kan werden gedisponeert, sal sulcks alhier niet anders als met aengenaemheydt opgenomen konnen werden.

De

De Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt syn tot nogh toe niet wederom compleet geweest; maer ick wil hoopen ende vertrouwen, dat op morgen de Leden alle aengekomen sullen wesen.

De Heeren Ambassadeurs van Denemarcken sullen desen naemiddagh haer eerste conferentie hebben met Gedeputeerden van haer Ho. Mog. ende wat ouvertures daer inne by deselve sullen wesen gedaen, hoope ick U Ed. met den naesten te adviseren; dese tegenwoordigh hier mede afbreeckende, verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 19. January 1660.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 23. January 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert myne jongste van den 19. deser is ons niets van U Ed. ter handen gekomen, ende is oock alhier niets van importantie gepasseert, sulcks dat dese alleenlyck sal dienen tot geleyde van de bygaende brieven van de Heeren Ambassadeurs *Boreel* ende *Nieupoort*, midtsgaeders van * 't geene de Heeren Ambassadeurs van Denemarcken in de gehoudene conferentie de Heeren Commissarisen van haer Hoog Mog. in substantie voorgehouden hebben; daerop nogh geene deliberatie gehouden is.

Boven dien hebben de gemelden Heeren Ambassadeurs mede aengaende de vereysche te assecuratie, ofte onderpandingen verklaerdt geauthoriseert te wesen tot verbintenisse van de Thollen in Drontheim, midtsgaeders tot de besettinge van de plaetsen, die men in Schoonen soude mogen occuperen, maer ick hebbe wel konnen bevroeden, dat daer mede alhier geen contentement sal werden genoomen; verhoopende U Ed. met den naesten dienthalven het sentiment van haer Ed. Groot Mog. ofte van Commissarisen van deselve te sullen konnen overschryven: Ende desen hier mede afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 23. January 1660.

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 167. in Quarto.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 30. January 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jonghste in dato den 23. deser loopende maendt, is my nogh niets van U Ed. ter handen gekomen, ende verlangen wy derhalven seer nae advisen van den toestant der saecken aldaer, ende van Uwer Ed. Negociatie.

De Heer *de Bye* Resident van den Koningh ende Republycke van Poolen, heeft aen haer Ho. Mog. overgelevert een Memorie copyelyck hier nevens gevoeght, gelyck oock genoeghsaem ten selven eynde door de Ministers van Brandenburgh ingedient is de bygaende geschrifte, ende hebben haer Hoogh Mog. daerop tot weghneminge van de gerughten aen 't Hof van Poolen gespargeert werdende, als of desen Staet sigh met Sweden finaelyck hadde vergeleecken, ende de Waepenen voortaen soude naelaeten, goedtgevonden den gemelden Heer Resident *de Bye* te doen verseeckeren, dat alle 't gunt tusschen de Ministers van desen Staet, ende die van Sweden is verhandelt, syne vaste ende onveranderlycke conditie heeft, naementlyck dat alle 't selve niet obligatoir sal wesen voor ende aleer de Vreede met den Koningh van Denemarcken mede effective gesllooten sal syn, gelyck haer Ho. Mog. ten selven eynde oock gerenoveert hebben derselver voorgaende Resolutien, in dato den 3. October laestleden nopende de continuatie van de Actie tegens Sweden, als U Ed. uyt 't Extract 't welck deselve hier nevens van wegen den Staet ter handen komen sal, breeder sal gelieven te vernemen. Ende voor dese reyse hier nevens niets van consideratie te voegen hebbende, sal ick hier mede afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 30. January 1660.

P. S.

Ick hebbe in de Tol-Lyste die geinsereert is in de Acte van Illucidatie by U Ed. aen haer Hoogh Mogende overgesonden, geremarqueert, dat wel het hoofdt van het Capittel spreeckende van de Uytheemsche drancken gedresseert is nae de Resolutie van haer Hoogh Mogende, dogh dat de uytgetrocken sommen genomen syn uyt de Lysten van het jaer 1645., daer noghtans deselve genomen moesten syn uyt de Lyste van het jaer 1640. met eene middelste colum-

columme daer tusschen gevoeght, gelyck ten reguarde van de sommen aghter alle de andere waeren uytgetrocken, is geschiedt; het welck ick vertrouwe by abuys ende inadvertentie toegekomen te syn, ende hebbe derhalven U Ed. hier nevens mede wel willen toesenden een uytgecyfferd model van het voorschreve Capittel, gelyck myns bedunckens het selve wesen moet, het vordere sullen U Ed. ontwyffelyck wel accuraetelyck gecollationeert hebben tegens de Lyste by haer Hoogh Mogende in ofte met relatie tot de Resolutie van den sestienden May 1657. haere Ministers in Pruyssen toegesonden, het welck ick hier byvoege door dien ick in de copye die ick nae het voorschreve overgekomen Exemplaer voor my hebbe doen affschryven, al eenige, alhoewel geringer fauten bevinde.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Dantzich den 7. January 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

De laetste die ick van U Ed. hebbe ontfangen, is geweest van den 5. December, sedert dewelcke ick de Resolutie van haer Hoog Mog. op het bewuste te interponeren guarant van tyd tot tyd hebbe te gemoet gesien, ende alsoo de Tractaeten nu haer aenvangh sullen gaen nemen, ende ick wel light daerop naeder gecommitteert worden, wenschte ick van de intentie van den Staet onderreght te mogen syn, ende behoorlycke ordre waer nae my te reguleren, te mogen bekomen.

Het sluyten van het Elbinghsche Tractaet in Denemarcken, geeft hier aen het Hof ende elders seer vreemde discoursen, ende werdt by veelen niet al te wel onderreght synde, verkeerdelyck opgenomen ende geinterpreteert, als of haer Ho. Mog. de saecken in 't Oosten 't eenemael abandonneerden, ende haer apart met Sweden hadden vergeleecken, het welcke ick met alle mogelycke ende bedenckelycke redenen soecke te diverteeren, ende ook by de meeste ende gequalificeerste schynt beter verstaen te worden; geeft niet te min al eenigh agterdencken, ende sal hier de saecke wel light doen verhaesten; ick hebbe het ongeluck, daer van niets seeckers uyt Denemarcken selfs te hooren, alsoo de Heeren Extraordinaris Gedeputeerden my tot nogh toe gantsch geen kennisse van 't gunt aldaer passeert, hebben gelieven te geven, het welcke my noghtans tot myn naerightinge ten dienste van den Staet ende *ob connexitatem causæ* wel hooghnodigh soude wesen: Ick sal evenwel niet naelaeten haere Ed. ofte ten minsten den Heer *van Slingelandt* van 't gunt alhier sal komen verhandelt te worden pertinente openinge te geven, ende voor soo veel in my is, den dienst van den Staet niet negligeren, verhopende, dat syn Ed. ook dan het selve aen my sal gelieven te doen.

Voor het vorder gepasseerde, referere ick my tot het geene ick aen haer Hoog

Hoog Mog. hebbe geschreven; ende blyve nae toewenschinge van Godes genaedigen segen in dit ende veel volgende jaeren,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. VAN DEN HONERT.

Dantzich den 7. January 1660.

Aen den Heer Ambass. VAN DEN HONERT, den 30. January 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jonghste in dato den 9. deser loopende maendt, is my wel ter handen gekomen U Edts. Missive van den 7. daer bevorens. De deliberatie op het te interponeren guarant is nog niet finaelyk voltrocken, dog twyffele geensints aen een goedt succes tot contentement van Poolen, in cas van die syde het accommodement niet gemaeckt en werde sonder Denemarcken, maer buyten dat heeft die Kroon van deser syde geen guarandt te verwaghten, gelyck U Ed. uyt de Resolutien van haer Hoogh Mogende, die deselve hier nevens ter handen komen, breeder sal gelieven te bemercken.

Wy hebben alhier mede van verscheyde kanten wel konnen vernemen, dat men aldaer het gepasseerde tusschen de Commissarisen van den Koningh van Sweden ende de Heeren Gedeputeerden van desen Staet op 't stuck van de bewuste Illucidatien met 't geene daeromtrent is, seer verkeerdelyck hadde overgebrieft; ende daer op oock eenighsints slaende de bygevoeghde Memorien by den Heer Resident *de Bye* ende de Heeren Brandenburghsche Ministers voor eenige daegen ter Generaliteyt ingedient, hebben haer Ho. Mog. daer op huyden goedtgevonden den gemelden Heer Resident *de Bye* door Gecommitteerden uyt den haeren te doen aenpresenteren copye autentyck van de bewuste Acten, te weten, die van Illucidatie, die van redintegratie van vriendtschap, ende die geene by dewelcke geconditionneert werdt, dat de voorsz. twee anderen niet obligatoir sullen wesen, voor ende aleer Denemarken mede in Vreede hersteldt sal syn; met naeder verklaeringe van haer Ho. Mog. opreghte ende sincere meyninge op 't selve punct; het waere te wenschen, dat de Koningh van Poolen gedisponeert konde werden het selve exempel te volgen, te weten van syne saeken met Sweden niet anders te adjusteren als onder conditie, dat sulcks van geen effect soude wesen, soo lange

ge den Koningh van Denemarcken syne conditien niet mede sal gemaeckt hebben, daer toe U Ed. alle goede ende efficacieuse conduiten gelieve toe te brengen; ende voorwaer als de saeke ten reghten ingesien werdt, sal men bevinden, dat de Koningh van Denemarcken, Godt betert, tegenwoordigh in dien stant gebraght is, dat hy de gemeene saecke geen hulp of soulagement kan toebrengen, maer ter contrarie, dat hy van alle syden dient gesupporteert ende met middelen geassisteert te worden, ende dat het over sulcks onverantwoordelyk soude syn, den hoogstgemelden Koningh aen de magt der Sweden, buyten support van syne Vrienden geëxponeert te laeten; 't welck voor al by niemant met minder genereusheyt, ende meerder opspraecke soude konnen in 't werck gesteldt worden, als by den Koningh ende de Republycke aldaer, ten aensien deselve door de Wapenen van Denemarcken van haeren Vyandt soo verre bevrydt ende in dien stant gebraght syn, omme tegenwoordigh tot een redelycken Vreede te konnen geraecken.

Behalven dat wy ook vastelyck vertrouwen, dat men aldaer wysselyck sal weten te considereren, dat door haer, ende mogelyck by vervolgh ook door den Keyser, ende door den Keurvorst van Brandenburgh de Vreede met Sweden gemaeckt wordende, het Ryck van Denemarcken in 't hoogste gevaer gesteldt soude werden, om onder de magt van Sweden te vervallen, ende dat alsdan de Kroone van Denemacken absolutelyck onder den dwangh van Sweden staen soude, ten respecte sy haere Waeren niet als met permissie van den Koningh van Sweden souden konnen te gelde maecken.

De Heer Ambassadeur *de l'Ombres* sal ook moeten bekennen, dat het oogmerk van de drie Staeten by de Conventie den 21: May alhier geslooten geensints sy geweest, dat Poolen vooraf sonder Denemarcken tot een Tractaet met Sweden soude gebraght worden, maer wel het contrarie ten opsighte de Koningh van Denemarcken by sigh selven sonder support van syn Geallieerden niet en kan bestaen.

De Heer *Weyman* heeft my huyden ook verseeckert, dat de Keurvorstelyke Ministers aldaer ten selven eynde nae vermogen sullen helpen laboreren, ende daer over gaerne met U Ed. ten besten correspondreren, 't welck ick aengenomen hebbe U Ed. by desen te verwittigen, met recommandatie van eene reciproocke correspondentie met de gemelde Ministers over het geene U Ed. aldaer conform dessels instructie ende successive ordres van haer Hoogh Mogende staet te verrighten. Waer mede desen afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 30. January 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den eersten January 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

IN hoedaenigen Staet de Negociatie ons aenbevolen sigh tegenwoordigh bevindt, sal U Ed. gelieven af te nemen uyt de Missiven door ons aen de Regeringe by desen expressen geaddresseert. Geduerende ons aenwesen alhier hebben wy gesaementlyck de eere gehadt tot drie distincte reysen syne Majesteyt te spreecken, ende tot twee maelen tot desselfs Taefel genodight te wesen, in welcke respective aenspraecken niet dan *generalia* gepasseert syn, ende inderdaet railleries & *in quibusdam me quidem judice, præter utriusque dignitatem*, dan wel eenige essentiele realiteyten tot bevorderinge ende advancement van 't grootste werck. Aenstonts nae ons arrivement quaemen de Heeren Ambassadeurs ende Plenipotentiarissen van Vranckryck ende Engelandt ons begroeten, ende alsoo de Heer Ambassadeur van Vranckryck my geliefde de eere te doen van seer ernstelyck te recommanderen van met den Koningh alleen te spreeken, ende ten selven tyde door een Heer van crediet ende aensien aen 't Hof 't selvige versoek aen my wierdt gereitereert met byvoeginge dat syne Majesteyt ten hooghsten desidereerde een particuliere ontmoetinge ende Conferentie met my te hebben, soo hebbe ick nae gegeven communicatie aen de Heeren myne Colleguen ende aen de Heeren Ministers van Engelandt ten volgenden daege gehouden, geseyde communicatie *remotis omnibus arbitris*, ende in deselve representatie van myne geringe consideratien, ende deductie van de redenen ende motiven, dewelcke ick oordeelde van de meeste persuasie te syn, het geluck gehadt van soo verre te reusseren, dat syne Majesteyt soo op de saecke selfs, als mede de *modo & mediis agendi* doorgaens aen deselve by monde geliefde te defereren, ende vervolgens toe te staen, dat by my soude gecoucheert werden een bondige Acte op den naeme van syne Majesteyt ten behoeve van de drie Staeten, by dewelcke hoogstgedagte syne Majesteyt sigh soude verbinden tot uytlightinge van 't bewuste derde Artikel uyt het Tractaet van Rodtschildt; ten tweeden, dat deselve nu of naemaels onder hoedaenigh pretext dat selve soude mogen wesen, geen Tollen in den Orisondt soude komen te heffen, ende ten derden, dat de Ingesetenen ende Onderdaenen van de drie Staeten t'allen tyden in syn Rycken, Landen, Havenen ende Districten sullen gauderen van deselve conditien ende voordeelen, soo ten reguarde van de Tollen, Impositien ende alderhande beswaernissen, als ten opsighte van eenige andere Advantagien, Exemptien ende Privilegien, hoedaenig deselve souden mogen wesen, sonder den een boven den ander iets te beswaeren, ende aengaende den Vreede met den Koningh van Denemarcken te sluyten, dat deselve gemesnagieert soude worden op den voet van 't bovengemelde Rodtschildtsche Tractaet, midts dat ten behoeve van Denemarcken gecedeert wierde Drontheym, ende 't geseyde Tractaet in syne Artikelen ende

de ingredienten nae behooren wierde geëxplaneert ende geillustreert, dat nopende het beleydt ende de maniere van de Negotiatie gevolght moghte worden de voet van de Bromsebroosche pacificatie ende dienvolgende de saecke gedirigeert ende gemanieert wierde door de Heeren Mediateurs van de drie Staeten. Ick hebbe daer op aenstonts 't huys gekomen synde ingestelt de Acte hier nevens copyelyck gaende, ende by de Heeren Ambassadeurs ende Plenipotentiarisen van Vranckryck ende ons gesaementlyck geresumeert ende gearresteert, synde deselve ten volgende daege aen meer hooghstgedaghte syne Majesteyt by lecture gecommuniceert, ende selfs verhandtryckt, ende alhoewel wy het geluck niet hebben gehadt, omme deselve voor het vertreck van syne Majesteyt in formâ te obtineeren, soo meyne ick eghter in waerheyt U Ed. te konnen versekeren dat dienthalven in de saeke tot satisfactoir contentement van de drie Staeten geen de minste swaerigheyt bevonden sal worden, hebbende syne Majesteyt weynigh voor desselfs vertreck my de eere gedaen van dienthalven door de Heeren *Rosenhaen* ende *Bielcke* te doen aenspreecken ende naederhandt in een secrete Conferentie, alleenlyck soo op die puncten, als nopende het geheele groote werck serieuselyck ende met ernstige expressien selfs te sincereren van syn volvaerdige ende welgemeynde intentie. Wy hoopen op de eerste wederomkomste van gemelde Heeren Commissarisen, dewelcke wy nogh op heden te gemoete sien, aen dat werck de laetste handt te leggen ende vervolgens te entameren de saeken van de hooghstrydende Koningen. Waer toe Godt Almaghtigh genaedighlyck syn Zegen verleene, in wiens heylige protectie ick U Ed. beveele, blyvende nae myne gebiedenisse, ende toewensinge van een gelucksaligh nieuwe jaer,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende
geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den eersten January 1660.

Bylaege.

NOs CAROLUS GUSTAVUS *Dei Gratia Rex &c. &c. Notum testatumque facimus omnibus & singulis quorum interest, aut quomodolibet interesse poterit; quandoquidem intelligimus articulum tertium fœderis inter nos & serenissimum Regem Daniæ Rodschildiæ ad diem* 8. *Martii* 1650. *conclusi, quo Classis operæ ac hostilis freti Orezundici transitus probibentur, in varias incurrere interpretationes, præter mentem atque intentionem nostram, atque eundem Articulum quorundam animos non parum commovisse percipimus; Nos hisce ad omnem declinan-*

nandam invidiam & tollendas suspiciones sequiores, quæ inde oriri queant, declaramus atque profitemur nos consentire, ut prædictus Articulus in Instrumento pacis; quam sancire parati sumus, interveniente Galliæ, Angliæ atque Belgii fœderati Legatorum tanquam Mediatorum operâ, super fundamento & basi prædicti fœderis Rodschildiani, recidatur & omnino expungatur, habendus nunc & in posterum eo loco, quasi nunquam ulla ejus facta fuisset mentio, & ut omnibus liquido constare possit, nihil nobis magis propositum esse, quam fovere libertatem Navigationis, idque sedulo operam dare, ne commercia præter jus & æquum onerentur, graventurve, promittimus, quod nullum omnino vectigal, onus aut tributum in Orezundico freto prædictis tribus Statibus aut eorum alieni, eorumve subditis, vel ignium nocturnorum, pharorum, angeralium vel quacunque alia de causa, aut quocunque prætextu nunc vel in posterum ullo unquam tempore, imperabimus aut ab iis exigemus eique edemus ante memoratis tribus Statibus luculentum amicitiæ specimen, quam cum illis serio excolere in animo habemus, simulque mutua eorum fiducia magis magisque corroboretur, atque stabiliatur, promittimus, quod populi subditique trium Statuum, in Regnis nostris & Provinciis, nobis Regnisque nostris subjectis gavisuri sint paribus iisdemque ex æquo conditionibus & commodis in solutione omnis generis vectigalium posteriorum aut onerum quorumcunque, omniumque aliorum privilegiorum, exemptionum & prærogativarum, adeo ut quicquid uni ullo Tractatu vel antehac concessum est, vel imposterum concedetur, tres Status eorumque subditi vi harum ex æquo præterque ea gaudeant, in quorum majorum fidem & certitudinem &c.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Elseneur den 3. January 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

WY hebben het ongeluk gehadt geen brief uyt 't Vaderlandt ontfangen te hebben sedert den 2. der voorleden maendt, ende ook eenige weecken herwaerts vermidts het beslooten waeter geen van de onse konnen affenden; By occasie dat de Heer Ambassadeur van Vranckryck een Expressen nae Hamburgh afvaerdigde, hebbe ick niet willen naelaeten U Ed. dese weynige linien te laeten toekomen, midtsgaeders myne Missive dewelcke ick van voornemens was op den eersten deser aen U Ed. af te senden, in welcke Missive U Ed. sal bespeuren relatie gemaeckt te worden tot die by ons aen de Regeringe directelyck geaddresseert, maer hebben wy niet derven den selven by desen hasarderen, hopende op Dinghsdagh toekomende occasie te hebben, omme haer Ed. Groot Mogende van alles omstandighlyck te adviseren. De gerequireerde verklaeringe op de puncten in de myne gementionneert, hebben wy tot nogh toe niet ontfangen in formâ, gisteren is ons ter handen gestelt een wydtluftigh Sweedtsch Concept-Tractaet van Vreede, 't welck by den Heer *Sidney* ende my geëxamineert synde, hebben het selve bevonden te wesen seer extravagant, impertinent, ende t'eenemael chimeryck, ende als soodaenigh aenstonts gedebatteert in seer vigoureuse ende cordate termen. De

Heeren

Heeren *Rosenhaen* ende *Steno Bielke* bekenden dat het voorsz. Project niet en was gecoucheert met intentie dat het selve soude werden onderteekend, maer omme daerop te verstaen onse consideratien, ende met die reserve dat het selve soude werden gedresseert, geamplieert, gediminueert, versoghten dat 't aen niemant gecommuniceert wierde, ende alhoewel ick daer niet als de simpele lecture van gehadt hebbe, hebbe ik eghter tot myne descharge aen de Heeren myne Colleguen daer van gegeven de nodige kennisse. Wy sullen soo veel als 't mogelyck is de heylsaeme intentie van haer Hoog Mogende uytwercken, ende Godt den Heer bidden, dat deselve synen Genaedigen Zegen daer toe wil verleenen, blyvende nae myne seer gedienstige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Elseneur den 3. January 1660.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 2. February 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jonghste in dato den 30. der voorleden maendt syn my U Edts. Missiven van den eersten ende 3. daer bevorens wel ter handen gekomen, gelyck met deselve Post de Regeringe wel gewerden is U Edts. Missive van den 22. December des voorleden jaers.

Sedert de voorsz. myne jonghste alhier vermidts de separatie van haer Ed. Groot Mog. Vergaederinge niets van sonderlinge consideratien voorgevallen, ende derhalven boven de ingeleyde Resolutien, ende adviesen uyt Engelandt huyden ingekomen niets te voegen hebbende, sal ick desen hier mede afbreeken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 2. February 1660.

Aen den Heer Ambass. VAN DEN HONERT, den 2. February 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jonghste in dato den 30. der voorleden maendt is my wel ter handen gekomen U Edts. Missive van den 24. daer bevorens.

Sedert de voorsz. myne jonghste is alhier vermidts de separatie van haer Ed. Groot Mog. Vergaederinge niet van sonderlinge consideratie voorgevallen; ende derhalven boven de ingeleyde Resolutien, ende advisen uyt Engelandt huyden ingekomen niets te voegen hebbende, sal ick dese hier mede afbreeken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 2. February 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Elseneur den 3. January 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

HEt werck gaet hier soo onseecker dat'er gantsch geen staet op is te maecken: Ick hebbe brieven gecoucheert gehadt, waer in ick scheen als den Vreede te beloven: Maer is by de Heeren Sweedtsche Commissarisen op gisteren aen den Heer *Sidney* een Project van Tractaet overgelevert soo absurdt dat het Hemel nogh Aerde raeckt, sulks syne Ed. geëxcuseert heeft het selve aen my te communiceren, waer door ik bewogen ben om deselve brieven in te houden alsoo ick in alles onseeker worde, ende niet weete, wat van dit groote werck te verwagten is; ick bevinde noghtans, dat noghte de Actie van Guinea, noghte de cessie van Drontheim te obtineren sal syn sonder eenige recognitie in geldt. Blyvende hier mede nae myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Elseneur den 3. January 1660.

Aen

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 2. February 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jonghste in dato den 30. der voorleden maendt, is my U Edts. Missive van den 3. daer bevorens wel ter handen gekomen; gelyck mede met deselve Post de Regeringe wel geworden is U Edts. Missive van den 22. December des voorleden jaers.

Sedert de voorsz. myne jonghste is alhier, vermidts de separatie van haer Ed. Groot Mog. Vergaederinge, niets van sonderlinge consideratie voorgevallen, ende derhalven boven de ingeleyde Resolutien, ende de adviesen uyt Engelandt huyden ingekomen niets te voegen hebbende, sal ick dese hier mede afbreeckende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 2. February 1660.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 6. February 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Ed. sal voor desen ofte hier nevens ter handen gekomen syn de Resolutie by de Heeren Staeten Generael den 30. der voorleden maendt tot naeder aenmaeninge op 't vigoureus employ van 's Landts Wapenen aldaer ende daeromtrent genomen, ende alhoewel U Ed. daer inne niet gerepeteert sal vinden alle de woorden van de Resolutie van den 3. October des voorleden jaers, onaengesien deselve in 't vorder daer uyt *verbotenus* is genomen, soo gelieve U Ed. daer uyt noghtans niet te oordeelen, dat de meyninge van haer Ho. Mog. geweest sy de voorsz. haere voorige Resolutie daer mede te vernietigen ofte te altereren, maer te remarqueren, dat de voorsz. uytgelaeten woorden geensints souden gequadreert hebben op de Memorie van den Heer Resident *de Bye*, waer op deselve was staende, ende aen dewelcke soo wel als aen de Heeren Brandenburghsche Ministers deselve verhandtryckt moeste werden, jae dat in plaetse van te berycken het ooghmerck van den Staet, daer inne bestaende, dat Poolen gehouden mogte werden buyten particuliere handelinge, immers buyten finael besluyt sonder Denemarcken, daer door niet alleenlyck niet gevordert, maer 't eenemael gedestrueert soude syn geworden;

den; sulcks dat onaengesien de voorsz. Resolutie van den dertighsten der voorleden maendt, eghter noghtans de meyninge is, dat voor alsnogh alles blyft *in terminis* van voorige Resolutien sonder eenige veranderinge.

De Acte by U Ed. op het goedtvinden van den Koningh van Sweden ontworpen, ende my nevens U Edts. Missive van den eersten der voorleden maendt overgesonden, vinde ick seer pertinent ende in seer klaere ende significante termen gecoucheert, alleenlyk wenschte ick wel, dat om alle materie van cavillatie in toekomende tyden voor te komen, klaerlyck uytgedruckt wierde, niet alleenlyck dat de Koningh van Sweden, maer oock syne Successeurs nu nogh naemaels 't eenigen tyde eenige Thollen sullen heffen in den Orisont ofte dat uyt de Hoofden van de Kroon Sweden nu nogh naemaels aldaer geene Thollen geheven sullen worden, ten eynde men in het toekomende niet bejegent moge worden met eene exceptie, dat de voorsz. gedaene belofte personeel sy van den tegenwoordigen Koningh, ende de Successeurs ofte de Kroon niet verbinden.

De Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt staen in de toekomende weecke weder by den anderen te komen: Ende voor dese reyse hier by niets van consideratie te voegen hebbende, sal ick hier mede afbreeckende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 6. February 1660.

N. B. *Desen eygen dagh een gelyckluydende Missive aen den Heer* Vogelsangh *geschreven, dogh met uytlaetingh van de tweede Periode.*

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 20. Febr. 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 6. deser, ende hebben wy tot nogh toe sedert U Ed. depêche van den 6. January laestleden geene brieven van daer ontfangen, die wy oversulcks van post tot post met verlangen te gemoet sien.

De Heer *Downingh* is op den 14. deser uyt Engelandt alhier wederom gearriveert in qualiteyt als Extraordinaris Afgesant van 't Parlement de copye van dessels Credentiael ter Vergaederinge van haer Hoogh Mogende vertoont wesende, is hem door den Agent *de Heyden* gedaen aenseggen, dat hy ten allen tyde als 't hem soude gelieven daer op ter Audientie soude werden

den geadmitteert, dogh heeft syn Ed. tot nogh toe geen audientie versoght gehadt.

De Heer *Cojet* heeft op de Memorie onder No. 1. hier bygaende, voor Commissarisen geadmitteert geweest, synde by den selven voorgedraegen eenige discoursen over de bekende Illucidatien van het Elbinghsche Tractaet, allegerende daerinne te influeren eenige puncten 't eenemael impractiquabel wesende, ende oock tot naedeel van desen Staet streckende, ende diergelycke; waer van rapport gedaen synde, hebben haer Hoog Mogende geresolveert den gemelden Heer *Cojet* te doen versoecken, in cas hy op eenige puncten van syn voorstel formeele Deliberatie ende Resolutie verwaghtte, dat hy in sulken gevalle deselve puncten soude willen stellen ende overleveren by geschrifte.

Op de petitie hier bevorens gedaen by de Heeren Extraordinaris Ambassadeurs van Denemarcken, hebben Commissarisen van haer Ed. Groot Mog. geformeert het advies onder No. 2. hier bygevoegt, daer toe by de Leden goede inclinatie is bespeurt, ende wel lightelyck nogh van dese weecke geresolveert sal werden.

Sedert hebben gemelde Heeren Ambassadeurs ter Vergaederinge van haer Hoogh Mogende ingediendt de Memorie daer van copye hier nevens gaet onder No. 3., die gesteldt is in handen van Commissarisen om geëxamineert te werden.

De Heer *Friquet* Afgesant van den Keyser heeft mede ter Vergaederinge ingedient de Memorie onder No. 3. hier nevens gaende, nopende de Mediatie van Vranckryck ende Spanjen, tot nederlegginge van de Oostersche Troubles, met 't geene daer aen dependeert.

Over de animositeyten tusschen den Bisschop ende de Stadt van Munster op nieuws ontstaen, hebben haer Ed. Groot Mog. serieuselyck beginnen te delibereren, ende is daerop provisioneelyk uytgebraght het * advies van Commissarisen, onder No. 5. hier by gevoeght.

De Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt, hebben de Officieren van de Militie van haer repartitie, in de jongste Bataille op Funen vacante Compagnien geleydt hebbende, synde ses in getaele, met deselve vacante Compagnien gebeneficeert, soo tot recompense van haere goede diensten, alsmede om anderen daer mede ten besten te encourageren; Ende hier by voor dese reyse niets van consideratie te voegen hebbende, sal ick desen afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haoge den 20. February 1660.

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 189. in Quarto.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Dantzich den 4. February 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hebbe met de myne van den 24. January laetstleden U Ed. bekent gemaeckt hoe het met de gelegentheydt van de Pont-kaemer alhier staet, ende dat syne Majesteyt syn gedeelte aen de Stadt van Dantzich voor eenige jaeren, ofte ten minsten geduerende den tegenwoordigen Oorlogh, hadde gecedeert, ende dat daeromtrent wel light eenige reflectie omtrent de te leenen 100000. Rycksdaelers by haer Ed. Groot Mogende soude mogen werden genomen; waerop my naeder inquirerende hebbe ik bevonden, dat myn Heeren van Dantzich ook niet alle geraeckt synde om daer borgen voor te blyven, als niet wetende waer schier of morgen haer guarandt te vinden, te meerder, om dat dat inkomen voor den Koningh personeel is, ende syne Successeurs volgens de Wetten van dit Ryck daer voor niet kan verbinden, soo dat myns oordeels daer met voorsightigheydt in sal dienen geprocedeert, ende voor al op de verseeckeringe van de Stadt Dantzich gelet te worden, het welcke ick vertrouwe voor dese somma sal konnen werden gevonden, maer als men van grooter soude komen te spreecken, nae apparentie difficiel soude wesen; syne Majesteyt hadde geseydt syn Tresaurier hier over by my te willen senden, maer hebbe syn Ed. tot nog toe niet vernomen. Ik hebbe van myn devoir geaght U Ed. hier van behoorlycke kennisse te geven, om daerop soodaenigh reguardt te nemen als U Ed. voor den dienst ende securiteyt van haer Ed. Groot Mog. sal oordeelen te behooren.

Omtrent de Vreedens-Tractaeten, is sedert myne laetsten van den 31. January niet veranderlycks voorgevallen, ende schynt of het nogh niet ter deege ernst waere: De Keyserlsche difficulteren de Mediatie van Vranckryck aen te nemen, ende komen niet in de Vergaederinge van de Poolsche ende Brandenburghsche, soo langh Monsieur *de l'Ombres* daer in is, maer vergaederen ofte daer nae, ofte te vooren apart; men spreeckt nogh van de Prefatien uyt de respective Propositien te righten; ende de Artikelen *nudè* ende sonder eenigh hooft over te leveren, daer goede apparentie toe schynt te wesen, ende sal men dan de saecke ten principaelen by de handt gaen nemen.

Hier werdt seer groote reflectie op de Deensche saecken gemaeckt, ende alsoo geen tydingen vermidts den Vorst van daer komen, soo versoecke ick seer serieuselyck, dat het geene daer van daen komt, alsmede het geene aldaer passeert sonder eenigh tydt verlies my magh toegesonden worden, ende ick des te bequaemer gemaeckt, om den dienst van ons lieve Vaederlandt te beter te bevorderen.

Monsieur *de l'Ombres* is eenighsints gemiscontenteert over de maniere van de

de handelinge, seggende dat als men alles by geschrifte wilde doen, dan niet als Mediateurs maer als *Porteurs de Lettres* staet geconsidereert te worden.

De Sweden seggen nogh geen naeder last tot de admissie van haer Ho. Mog. te hebben, soo dat ick als *Spectator & Auditor* hier legge, ten waere haer Hoog Mog. my eenige andere ordres als in myn instructie syn, geliefden te doen toekomen: klaegen seer dat haer brieven opgehouden ende weggenomen werden, gelyck hier mede geseyt ende voor seecker geaffirmeert werdt: dat haer brieven van den 17. January laetstleden, als mede die van den Heer Ambassadeur van Vranckryck, nae Denemarcken, Vranckryck, den Haege ende elders willende, ende met den Hofmeester Monsieur *Treslon* die alhier eenige daegen is geweest expresse afgesonden, onderwegen syn afgeset, waer over de voorsz. Ambassadeur seer onstelt is, ende men vermeent alle de secreten te sullen weten; gemelde Hofmeester werdt geseyt tusschen Berlyn ende hier onpasselyck door de fatigues van de Post geworden te syn, ende de brieven aen den Postmeester aldaer seer gerecommandeert te hebben, dog soude onderwegen van een Deensche partye soo men voorgeeft, gevoleert wesen, wat hier van is sal de tydt leeren, ende iets van importantie voorkomende, niet laeten U Ed. 't selve te adviseren,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. VAN DEN HONERT.

Dantzich den 4. February 1659.

P. S.

Ick hebbe voor dese mael niet van importantie, hebbende aen haer Hoog Mog. of Ed. Groot Mog. niet geschreven, verhoopende het selve niet quaelyk opgenomen te sullen worden, ende sullen haer van desen soo veel nodigh moghte wesen, gelieven te dienen. Vale.

Aen den Heer Ambass.^r VAN DEN HONERT, den 20. February 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 2. deser loopende maendt, ende is die van U Ed. van den 4. deser my sedert wel ter handen gekomen; Over de voorgeslaegen geldt-leeninge aen de Kroon Poolen ter somme van hondert-duysent Rycksdaelers, is nogh geene Resolutie gevallen, ende

is de voorsz. saecke als buyten deliberatie gestelt, sulcks dat ick niet vertrouwe, dat men daerinne sal konnen reusseren, te meer alsoo de te geven assecuratie oock twyffelaghtigh werdt.

Wy hebben alhier mede uyt Denemarcken in lange geen brieven ontfangen, synde de jonghste geweest van den 6. January laestleden.

De Heer *Downingh* is op den 14. deser uyt Engelandt wederom alhier

N. B. Het overige deses, evenens synde als de Brief desen eygen datum aen de Heeren *van Slingelandt* ende *Vogelsangh* geschreven, is daerom uytgelaeten.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 20. January 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste Missive is geweest uyt Elseneur, in dato den 6. deser loopende maendt, sedert ontfange ick die van U Ed. in datos respective den 28. November 5., 8., 12., 19., 22. ende 26. December des voorleden jaers, voor de eere van dewelcken ende de advertentie by deselve gegeven, midtsgaeders voor de bylaegen nevens die overgesonden, ick U Ed. ten hooghsten bedancke.

Tot uytwerckinge van haer Hoogh Mogende salutaire ooghmerck tot bevorderinge van den nodigen Vreede in dese Gewesten, insonderheydt tusschen de twee hooghstrydende Koningen, hebben wy successivelyck alles bygebraght ende gecontribueert 't gunt in ons vermogen geweest, ende wy geoordeeldt hebben tot advancement van dien te konnen strecken, ende wenschten, dat onse ernstige devoiren ende gepassioneerden ieverdienthalven aengewendt, van soodaenigen succes waeren geweest, als de heylsaeme intentie ende het verwaghten van haer Ho. Mog. nevens die van Vranckryck ende Engelandt wel quaemen te requireren: Immers, dat wy het geluck hadden mogen erlangen soo verre te reusseren, dat met ende nevens het Adjustement van de bewuste Elucidatien op het Tractaet tot Elbingh gesllooten, dat groote werck tot syn perfectie gebraght was, maer naedemael de Koningh van Sweden, de Ministers van haer Hoogh Mogende voor het accommoderen van de mesintelligentien, ende de onderlinge differenten tusschen deselve ende den Staet der Vereenighde Nederlanden, niet en geliefde goedt te vinden te admitteren tot Mediateurs noghte ook in eeniger manieren scheen gedisponeert te konnen werden, omme sigh ten genoegen van de drie Staeten te verklaeren, op het Project aen den selven overgelevert op den 28. Augusty des voorleden jaers, gedresseert nae het model ende in conformiteyt van de respective Haeghsche Conventien, soo hebben wy moeten bedaght wesen op sortabile expedienten, ende het gunt wy niet gesaementlyck & *simultaneè* hebben konnen obtineren, te traghten successive uyt te wercken *ubi portum rectà obtinere nequeas, prodest prolato pede sinuare cursum, & vela in obliquum dare.* Ick wil vertrouwen, dat onse

onse proceduren dienaengaende aengewendt by de Hooge Regeringe niet onaengenaem sullen wesen, ende dat haer Hoog Mog. sullen hebben gelieven te aggreëren 't gunt by ons omtrent de geseyde Elbinghsche Illucidatien *in eventum* is ondertoekendt, midtsgaeders haer wel laeten gevallen de Acten ten selven tyde naementlyck den 9. December des voorleden jaers by ons nevens de Heeren Sweedtsche Commissarisen gepasseert, ende by Missive in dato den 13. daer aenvolgende aen hooghstgedaghte haer Hoogh Mogende wedergesonden. Ick sal tegenwoordigh my niet inlaeten omme U Ed. by desen te informeren van alle de particulariteyten, dewelcke in 't beleyt van die saecke sigh hebben toegedraegen, door dien ick bedught ben, dat het selve U Ed. soude komen te verveelen, soo ick eghter kome te verstaen, dat U Ed. dienaengaende soude gelieven gedient te syn, sal ick niet naelaeten op de eerste advertentie U Ed. in volle leden circumstantelyck daer van te adviseren, met deductie van de redenen, dewelcke wy hebben geëmployeert tot justificatie van haer Hoog Mog. sustenues, als mede van de nodige precautien, dewelke wy hebben gebruyckt, ten eynde het separaet sluyten van de geseyde Illucidatien, buyten de intentie van haer Hoog Mog. door de Sweden niet en moghte werden misbruyckt tot naedeel van Denemarcken ende andersints; sal alleenlyck met een woordt seggen, nopende de inclusie van den Heer Keurvorst van Brandenburgh, ende de clausule dienaengaende influerende in de meergeseyde Acte van Illucidatien, *idque prævia Tractatione & reconciliatione cum Sua Regia Majestate Sueciæ facta*, dat deselve in 't Project by ons gedresseert, niet en is gesteldt geweest, dat mede de Koningh selfs nooit daer op formeelyck heeft geinsisteert, maer dat deselve daerinne is gevoeght door toedoen van de Heeren Sweedtsche Commissarisen, ende met goedtvinden van de Heeren myne Colleguen, ende alhoewel ick liever hadde gesien, dat deselve in 't geheel was uytgelaeten, soo hebbe ick eghter daeromtrent geen bekommerlycke consideratien gehadt, ofte bedught geweest, dat ter saecke van dien eenige bedenckelykheyt in 't Vaderlandt soude vallen, veel min, dat deselve eenigen aenstoot soude konnen geven, soo doordien de tegenwoordigen toestant van saecken, ende 't geene in de nature van dien selfs resideert, schynt te requireren, dat de inclusie met de bovengestelde woorden heeft moeten geclausuleert worden, konnende een vyandt als vyandt, ende geduerende de vyandtschap niet gecomprehendeert worden in een Tractaet van Vriendtschap, ten effecte dat deselve in dier qualiteyt als Vyandt van 't beneficie der inclusie soude komen te jouïsseren, alsmede dat de swaerigheydt ende de difficulteyt omtrent de gerequireerde reconciliatie wel light soo seer niet en sal wesen aen de syde van den Koningh van Sweden, als wel aen die van den Keurvorst van Brandenburgh, dewelcke de Heer *van Haeren* sustineerde, dat selfs niet geincludeert soude willen syn. Soo daeromtrent buyten vermoeden, eenige remarques aldaer worden gemoveert, sal U Ed. nae syn gewoonlycken iever en wysheydt deselve wel weten te dilueren, ende het gehandelde met de redenen daer toe dienende justificeren ende staende te houden, welck officie ten dienste van het publyck ick bereydt sal wesen tot

 allen

allen tyde ende in alle occurrentien in het particulier, boven ontallycke weldaeden aen my betoont, nae uyterste vermogen te recognosceeren.

Nopende de non-prolongatie van 't Octroy aen die van de Teer-Compagnie in Sweden, nae de expiratie van den geaccordeerden tydt, hebbe ik agtervolgende haer Hoogh Mog. ordres seeckere Acte ingestelt, ende meyne dat wy dienaengaende geen sonderlinge swaerigheydt sullen vinden, als synde het selve ten reguarde van den Koningh van geene ofte seer geringe consideratien; met den Koningh daer over spreeckende, geliefde syne Majesteyt te seggen, dat hy de instantien dienthalven by ons uyt den naem van haer Ho. Mog. wordende gedaen, aennam voor een Hoffelycke Schers.

Aengaende het groote werck ten principaelen, naementlyck de pacificatie van de hooghstrydende partyen, was ick van voornemens U Ed. by desen omstandiglyck te onderhouden, ende met alle de particulariteyten van het gunt sigh daeromtrent van consideratie eenigen tydt herwaerdts heeft toegedraegen, te informeren, midtsgaeders van den presenten toestandt, ende de apparentie van dien, maer alsoo buyten myn opinie het Post-Galliot eerder sal afgaen als ick hadde vertrouwt, bevinde ick my genoodtsaeckt, my te refereren tot het gunt wy dienaengaende soo aen de Regeringe directelyck als aen U Ed. voor desen hebben geadviseert, sullende tegenwoordigh boven het toesenden van de ingeleyde copye van seeckere Missive voor desen aen U Ed. gecommuniceert, in margine van dewelcke U Ed. sal gelieven te sien de annotatien door my daer op gesteldt, sommierlyck narreren 't gunt ick in 't langh en breedt geresolveert was tot U Edts. contentement te schryven, ende naementlyck daer nae 't adjusteren van de meergemelde Elbinghsche Illucidatien, by ons ten selven dage ter saecke van dien by den Koningh van Sweden afgeleydt wordende een compliment, wy seer ernstelyck hebben geinsisteert, ten eynde hooghstgedaghte syne Majesteyt sigh soude gelieven de verklaeren op de particulariteyten van den Vreede met den Koningh van Denemarcken aen te gaen, ende respectivelyck op de puncten by ons ten selven tyde in conformiteyt van de Haegsche Conventien met de nodige redenen seer ernstelyck gerepresenteert. Gedaghte Majesteyt nae een hooge protestatie van syn vreede-lievende genegentheydt, ende een wytluftigh discours daer op slaende, heeft verklaert, dat niet stont te twyffelen *an Pacem cum Daniæ Rege sancire velit*, dat oock geen sonderlinge swaerigheydt te gemoet was te sien op de materie selfs, maer dat het meest aenquam *de modo tractandi & mediis agendi* met byvoeginge, dat hy seecker Project tot bevorderinge van den Vreede hadde doen dresseren in de Sweedtsche Taele 't gunt in 't Latyn of de Fransche Taele getranslateert synde, binnen weynigh daegen de Heeren Mediateurs soude worden verbandtrykt, met vast vertrouwen, dat door derselver goede conduicte ende entremise de saecke in diervoegen souden worden gemanieert, dat in weynigh tydt uyt dese wydtluftigheydt geëlucteert soude konnen worden. Waer nae ons afscheydt genomen hebbende, ende alsoo geoordeelt wierdt onse presentie tot Coppenhaege geroquireert te werden, hebben wy nogh

den

den selven dagh ons derwaerdts vervoeght, geensints twyffelende, ofte het geseyde beloofde Project soude ons door de Heeren Fransche ende Engelsche Ministers ten spoedighsten gecommuniceert syn geweest, maer tegens onse expectatie hebben wy nae het verloop van eenige daegen verstaen, dat ter saecke van die Declaratie seer hooge ende heevige contestatien waeren gevallen ende dat nae veel serieuse instantien de Heeren Sweedtsche Commissarisen overgelevert hadden aen gedaghte Heeren Ministers *une declaration*, dit syn de woorden uyt een Missive aen my particulierlyck geschreven, *tout à faict injurieuse au Roy de Danemarck, & qui en soi même ne signifioit rien*, met vordere byvoeginge *ils ont été*, naementlyck de Heeren Sweedtsche Commissarisen *en colere & nous aussi*, waer op gevolght synde, dat wy door Missive van meer gemelde Heeren Fransche ende Engelsche Ministers, ende mede genoeghsaem in den naeme van de Heeren Sweedtsche Commissarisen wierden versoght, omme ons nae Elseneur te willen vervoegen, hebben wy nae voorgaende gegeven communicatie aen den Koningh van Denemarcken ende den Heer Rycks-Hofmeester ons derwaerts getransporteert, alwaer op den 27. der voorleden maendt aengekomen, ende ten volgende daege door den Koningh getracteert synde, hebbe ick op den 29. derselver maendt, sulcks ick voor desen aen U Ed. hebbe geadviseert, de eere gehadt van met syne Majesteyt in een particuliere Conferentie te treden. Ende by my alvooren uyt het rapport by de Heeren Franschen ende Engelschen gedaen aen ons, midtsgaeders uyt 't gunt tot nogh toe gepasseert was gelet synde waer inne de meeste swaerigheyt bestondt dewelcke den voortgangh van den Vreede, ende de uytwerckinge van de salutaire intentie van de drie Staeten quam te retarderen, midtsgaeders geconsidereert, dat noghte de bewuste Haeghsche Conventie, noghte by eenige Resolutie van haer Hoogh Mogende ons precise voorgeschreven is een seekere forme, nae dewelcke wy noodtsaeckelyck het beleydt, ende conduite van onse Negotiatie, ende de uytwerckinge van onse aenbevolen ordres souden hebben te reguleren, soo hebbe ik met een beleefde ende complimentaire introductie op de presente gelegentheyt slaende, myn discours daer heenen gedirigeert, dat onderscheydt gemaeckt diende te worden tusschen saeken, dewelcke concerneren de drie Staeten met relatie tot beyde de Noorder Koningen ofte een van de twee, ende die puncten, dewelke de twee Koningen onderlingh concerneren, ende eygentlyk syn het subject van de pacificatie ende Vreedehandelinge, ende vervolgens instantie gedaen, dat aengaende de puncten van de eerste nature, ende naementlyck raeckende de uytlightinge van 't derde Artikel uyt het Tractaet van Rodtschildt, ten tweeden dat de Koningh van Sweden in den Orisondt geene Tollen soude heffen, ende ten derden nopende de egalisatie van de drie Staeten, ende derselver respective subjecten ende Onderdaenen, soo ten opsighte van de Tollen als andersints in Sweden, welcken aengaende, ende op ieder punct in 't particulier ik nae myne beste capaciteyt de nodige redenen hebbe gededuceert, by syne Majesteyt gepasseert moghte worden onder handt en segel soodaenige Acte, in dewelcke de drie Staeten tot derselver gerustheyt moghten vinden satisfactoir contentement. Ende wat belanght de pacificatie, hebbe

ick

ick my fonderende op de voorige declaratie van syne Majesteyt geinsisteert op 't geseyde Tractaet van Rodtschildt ende my principalyck geëxtendeert op 't punct van Drontheim, Bornholm, midtsgaeders de evacuatie nae de gesloote Tractaeten, passerende met stilswygen de bewuste viermael hondert-duysendt Rycksdaelers, als synde buyten het Rodtschildtsche Tractaet, ende dewelcke ick presupponeerde indubitabelyck aen Denemarcken te moeten werden geremitteert. Van de saeken overgaende *ad modum & media agendi*, hebbe ick op 't fondament van de redenen daer toe geallegeert, ende het exempel van de Brônsebrosche Negociatie geinsisteert ten eynde de saeke mogte werden gemanieert door de Heeren Mediateurs, ende niet door de Heeren Commissarisen van wedersyden; eyndelyck hebbe ick syne Majesteyt seer ernstelyck onderhouden op de Poolsche ende Pruysische saeken op die van Pomeren ende naementlyck van den Keyser ende den Keurvorst van Brandenburgh, ende boven dien versceckert, dat de drie Staeten tot vastigheyt ende conservatie van den Vreede tusschen de twee Koningen door onse entremise te sluyten, soude passeren derselver guarant in de beste forme, ende op de bondighste wyse, volgens het concept dienaengaende by my tot Nieuwkoppingh in Falster voor desen opgesteldt, ende aen syne Majesteyt voor desen gecommuniceert, ofte andersints soodaenigh als geoordeeldt soude werden te behooren. Op alle welcke punCten by syne Majesteyt ordentelyck ende methodice synde geantwoordt, is het resultaet van geseyde Conferentie geweest, sulcks ick aen U Ed. ten deele hebbe geadviseert by myne van den eersten deser lopende maendt; ende wat Polen, den Keyser, ende den Keurvorst van Brandenburg aengaet, dat hy ten hooghsten genegen was met deselve te komen in een goedt verstant, verklaerende het selve in seer ernstige termen, ende kraghtige expressien, sonder eenige de minste mentie te maecken van 't gunt ons dienthalven tot Nieuwkoppingh was bejegent, ende voorgekomen, welcken aengaende ick by dese gelegentheyt moet bekennen, vry wat bekommert geweest te syn over de extensie van de antwoorden ten selven tyde door de Heeren Ministers van de drie Staeten, dog ongetyckent aen de Heeren Sweedsche Commissarisen overgelevert, tot het dresseren van welcke antwoorde ick in waerheyt kan seggen niet gekomen te syn, dan met traege schreden, ende loode schoenen, door dien ick wel te gemoet sagh dat het selve onderworpen souden wesen verscheyde sinistre interpretatien, hebbe eghter niet konnen geloven, dat het selve soude geoordeelt worden soodaenige scherpe censure te meriteren, als U Ed. my adviseert by die van den 28. November des voorleden jaers, geconsidereert in 't geseyde antwoordt met duydelycke ende expresse woorden geëpresseert staet, dat alle 't gunt relatie heeft tot den Keyser ofte den Keurvorst van Brandenburgh eerst plaets soude hebben, *post pacem inter Sueciæ Daniæque Reges sancitam.*

Sedert myne jonghste is ons ter handen gekomen de Acte copyelyck hier nevens gaende by de Heeren Sweedtsche Commissarisen onderteekendt, ende gesegelt, U Ed. sal by lecture van dien bevinden eenige discrepantie van die by my gecoucheert aen U Ed. copyelyck op den eersten deser toegesonden, soo ten reguarde van eenige veranderinge, als byvoeginge, welcken aengaende ick

ick wel geen swaerigheyt kan sien soo veel als de clausule spreeckende *de receptu in portus* concerneert, door dien doorgaens in Alliancie, ende naementlyck mede in die van haer Hoog Mogende met verscheyde Potentaeten is geconditionneert, in syns Geallieerdens Haven niet vermag te komen met soodaenig aental van Oorloghschepen 't welck eenigh bedencken soude konnen geven, dan met voorgaende consent ende verkregen permissie; maer ben wat bekommert over de periode *quo ipso tamen comprehensum intelligi debet &c.* Ick hadde gaerne gesien, dat deselve daer uyt gelight was, ende hebbe 't selve effective geobtineert van meergemelde Heeren Commissarisen, maer naedemael de Heeren myne Colleguen dienaengaende waeren van andere consideratien, ende nevens de Heeren Fransche ende Engelsche Ministers oordeelden, dat het reghtmaetigh was, dat Sweden de vuuren onderhoudende, ter saeke van dien ende tot refusie van de onkosten, nae proportie van dien genoot een gedeelte van 't geldt, 't gunt daer voor by de passerende Schepen wordt betaeldt, is het selve punct ter neder gesteldt in termen als U Ed. sal gelieven te sien.

Hoe verre wy communicatie hebben gegeven van onse verrightinge tot Elseneur, eerst aen den Heer Rycks-Hofmeester, ende naederhandt aen den Koningh selfs, sal U Ed. konnen afnemen uyt onse publycke; soo veel ick konde afnemen uyt de contenancie ende discoursen van gemelden Heer Ryks-Hofmeester, is deselve tot den Vreede wel geporteert, seyde te twyffelen aen de sincere dispositie van Sweden vraeghde of wy gemunieert quaemen met een schriftelycke verklaeringe by dewelcke moghte blycken van de opreghte genegentheyt, ende of ons niet ter handt was gesteldt seecker project of concept Tractaet door de Heeren Sweedtsche Commissarisen, omme te dienen tot een model van de te maeken Vreede, welcken aengaende, ick bemercke syne Excellencie soodaenige kennisse te hebben, dat ick bedught ben, dat geduerende ons aenwesen tot Elseneur aen deselve dienthalven gegeven sal wesen advies, selfs by die geenen dewelcke sulcks het minste betaemt.

Waerinne de chocquante, aenstotelyke ende onaennemelycke Artikelen in onse publycke gementioneert, bestaen, hebben niet geëxpresseert, het welck ick wil verhopen, dat by de Regeringe ten besten sal opgenomen werden, insonderheyt geconsidereert, dat het gundt buyten het Haeghsche geconvenieerde is gaende, volgens het sentiment van de drie Staeten moet worden gerejecteert ende van de handt af gewesen; ick houde my ook ten vollen verseeckert, dat by geseyde puncten selfs uyt monde van den Koningh niet en sal worden gepersisteert, gelyck dan ook albereyts dienthalven by de Heeren Sweedtsche Commissarisen soo by monde als geschrifte eenige temperamenten syn gedaen, ende aen ons overgelevert, *iniquum scilicet petitur, more harum gentium ut æquum ferant*, gelyk het selve in verscheyde occurrentien gebleeken heeft, ende onder anderen ten tyde van de Negotiatie tot Bromsebro, naederhandt op de Vreedehandelinge in Westfalen, ende nogh jonghst aen ons ten tyde wy besigh waeren met het adjusteren van de Illucidatien op het Tractaet tot Elbingh gesllooten; soo ick meerder tydt hadde, soude U Ed. op alles met meerder punctualiteyt hebben onderhouden, nu bidde ick, dat U Ed. dese tegenwoordige, nae derselver gewoonlycke discretie ende bescheydenheyt

denheyt ten besten gelieft op te nemen, synde geschreven in grooten haest. Waer mede nae myne seer gedienstelycke gebiedenisse in U Edts. goede gratien, sal blyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Elseneur den 12. January 1660.

P. S.

Gelyck voor desen, soo is insonderheyt tegenwoordigh hier niet nootsaeckelyck als cordate Ministers, dewelcke sonder hesitatie haer konnen acquiteren van derselver aenbevolen last, geve U Ed. derhalven in bedencken of U Ed. niet soude gelieven goedt te vinden, een serieus encouragement te geven aen &c.

Bylaege.

EXCELLENTISSIMI DOMINI,

De propenso Serenissimi Daniæ Regis studio in pacem Excellentissimis Galliæ Angliæque Legatis ut & nobis jam pridem & voce & scripto compertum est, nosque pro certo habemus atque extra omnem dubitationem ponimus *ejus mentem animumque nullatenus immutatum esse, & quandoquidem Serenissimus Rex, se eo ferre quam maxime profitetur, pacemque quantocius reduci sedulo expectat, nihil restare videtur, quam ut utriusque partis Commissarii una congressi, interveniente Conciliatorum operâ, negotium istud, quod jam ad justam maturitatem perductum videtur, plene perfecteque perficiatur, quod ut ex voto succedat, omnesque obices, qui jam pium institutum morari queant, tollantur, ut Altenemoratus Serenissimus Sue-*

Ac nos non dubitamus.

Dese bovenstaende woorden syn in plaetse van de gesubreguleerde in den text gesteldt, op de instantie van den Heer *P. Vogelsangh* dewelcke difficulteyt maeckte affirmative ende positive te verklaren, dat de Koningh van Denemarcken alsnogh geintentioneert was volgens desselfs voor desen gegeeven declaratie, omme in conformiteyt van de bewuste Conventien in 's Gravenhaege tusschen de drie Staeten opgereght, den Vreede te sluyten met den Koningh van Sweden, ende dat

ciæ

dat by Heer *Vogelsangh* het contrarie van dien aen de hooge Regeringe by afwesen van de andere drie Heeren tot Elseneur by desselfs Missive van den 10. deser lopende maendt, hadde geadviseert. Ende alhoewel gemelde drie andere Heeren haere redenen in tegendeel van dien deduceerden, ende onder anderen, dat in gevalle de Koningh van Denemarcken vermidts het succes in Funen voorgevallen, insonderheyt door assistentie ende vigoureuse actie van de Militie van den Staet der Vereenighde Nederlanden uytgewerckt, soude vermeynen te resilieren van desselfs eenmael gegeven declaratie, ende dienvolgende af te gaen van de bovengementioneerde Conventien, dat haer Hoogh Mogende Ministers, nevens die van Vranckryck ende Engelandt niet en vermoghten hooghstgemelden Koningh van Denemarcken te assisteren; soo hebben eghter haer Ed. omme seer gewightige insighten haer daer toe moverende, konnen aensien dat de geseyde veranderinge wierde gedaen, behouwende des niettemin het gantsch sensibel misnoegen. Dat gemelde Heeren gesaementlyck ende

ciæ Rex præviam exhibere dignetur declarationem, cujus præfatis Dominis Legatis ante nostrum adventum, & nobis novissime cum illinc discederemus, & per nos cum hic reversi fuimus, Regi Daniæ spes facta est. Nos ut primum intelligamus illam traditam esse Galliæ, Angliæque Legatis e vestigio communicatis Consiliis collataque opera, omnia in medium adferemus, quæ componendæ, Stabiliendæque paci conducere videbuntur, summaque quantum quidem in nobis est industria allaborabimus, ut utrique Regum enixissimum nostrum studium probari possit, atque eum in finem paratissimi erimus nos conferre ad locum pacificationi, ex sententiâ utriusque partis destinatâ, inter Castra & hanc urbem; quibus Excellentiis Vestris divinæ gratiæ amice commendamus. Dabantur Hafniæ.

Subsignatum erat,

G. van Slingelandt.
P. Vogelsangh.
P. de Hubert.
W. van Haeren.

ieder van dien in 't particulier hadden opgenomen, over ende ter saeke van 't geseyde schryven van den Heer *Vogelsangh* gedaen buyten kennisse, veel min voorgaende communicatie ofte consultatie van haer Ed. sulcks als wel behoort hadde, ende dat met adjunctie van soodaenige circumstantien, dewelcke *in facto* ondersoght wordende, bevonden souden worden met de waerheyt niet te accorderen, midtsgaeders ten tyde als wanneer met voorweeten volkomen gegeven openinge ende genoeghsaeme toestemminge van den Koningh van Denemarcken, van wegen haer Hoog Mogende wierdt gebesoigneert op de entremise van de Fransche ende Engelsche Ministers, tot voltreckinge van de gedesidereerde Illucidatien op 't bewuste Tractaet van Elbingh, midtsgaeders omme den wegh te prepareren, ende alle de obstakelen te removeren, dewelke den Vreede tusschen de twee strydende partyen soude bevonden worden te retarderen, ende dat op den voet ende 't fondament van de meergemelde conventien, voegende gemelde haer Ed. daer by, dat het selve niet alleen strydig was directelyck tegens de conventien maer *e diametro* contrarie haer Ho. Mog. successive Resolutien, ende serieuse ordres dien conform haer toegesonden, ende

de dienvolgende mede desselfs expresse last, ende dat het geseyde haer Ed. misnoegen ook des te grooter was, door dien deselve Heeren in ervaeringe quaemen dat meergemelde Heer *Vogelsangh* nu eenigen tydt herwaerts tot verscheyde maelen soo aen den Koningh als den Heer Rycks-Hofmeester ende eenige Rycks-Raeden met duydelyke ende positive woorden hoope hadde gegeven, dat haer Hoog Mogende den Koningh van Denemarcken souden assisteren tot recuperatie selfs van Schoonen, verklaerende haer Ed. eyndelyk dat het selve niet dan groote confusie opereren, misnoegen aen Vranckryck ende Engelandt geven, ende sulcks als te bedughten stont Denemarcken wel light in meerder perplexiteyt soude konnen brengen &c. *ad memoriam* den 20. December 1659. binnen Coppenhaege.

Bylaege.

SUæ Regiæ Majestatis Sueciæ nos infrascripti Commissarii notum testatumque facimus omnibus & singulis, quorum interest; Quandoquidem Sua Regia Majestas Dominus noster clementissimus intelligit Articulum tertium fœderis inter se & Serenissimum Daniæ Regem Rodschildiæ ad diem 8. *Martii* 1658. *conclusi, quo classes cæteræ ac hostiles freti Oresundici transitus prohibentur, in varias incurrere interpretationes præter mentem atque intentionem Suæ Regiæ Majestatis, atque eundem quorundam animos non parum commovisse percipit. Ideo nomine summè memoratæ Suæ Regiæ Majestatis Regis ac Domini nostri clementissimi, nos ad id sufficienti potestate & mandatis muniti, hisce ad omnem declinandam invidiam, & tollendas suspiciones sequiores, quæ inde oriri queant, declaramus atque profitemur non aliam Suæ Regiæ Majestati fuisse aut nunc esse mentem, quam ut Navibus tam Bellicis quam onerariis, quemadmodum hactenus consultum fuit, ita posthac liber transitus per fretum Orezundicum aut Balthicum relinquatur, ut ita prædictus Articulus in Pactis Rodschildensibus sublatus sit; Et quod dictis etiam Navibus in portus Suecorum liber erit receptus, prout hac de re in antecedentibus, quæ Sueciæ cum Anglia & unito Belgio intercedunt, Pactis dispositum est. Et ut omnibus liquido constare possit nihil Suæ Regiæ Majestati magis propositum esse, quam fovere libertatem Navigationis, idque sedulo operam dare, ne Commercia præter jus & æquum onerentur graventurve; Ejusdem summè memoratæ Suæ Regiæ Majestatis nomine promittimus, quod nullum omnino vectigal, onus, aut tributum in Oresundico freto prædictis tribus Statibus aut eorum alicui, eorumve subditis, vel ignium nocturnorum, Pharorum Anchoralium, vel quacunque alia de causa, aut quocunque prætextu nunc vel in posterum, ullo unquam tempore a Sua Regia Majestate Sueciæ imperabitur ut ab iis exigetur. Quo ipso tamen non comprehensum intelligi debet, quod in refusionem sumptuum, qui alendis prædictis ignibus nocturnis impenduntur nec nomine vectigalis venire possunt aut debent, a singulis Navibus Regi Daniæ antehac dari solitum, & deinceps Helsingoræ solvendum pro rata ac proportione secundum rationem sumptuum, & numerum ignium inter Suam Regiam Majestatem Sueciæ & Regem Daniæ distribuendum est. Ac quo Sua Regia Majestas edat ante memoratis tribus Statibus luculentum amicitiæ specimen,*

quam cum illis serio excolere in animo habet, simulque mutua eorum fiducia magis magisque corroboretur, atque stabiliatur; Ejusdem Suæ Regiæ Majestatis nomine promittimus, quod populi subditique trium Statuum in Regnis Suæ Regiæ Majestatis Sueciæ & Provinciis Suæ Regiæ Majestati Regnisque ejusdem subditis, gavisuri sint paribus, iisdemque ex æquo conditionibus & commodis in solutione omnis generis Vectigalium, Portoriorum aut onerum, quorumcunque aliorum. Privilegiorum, exemptionum & prærogativarum fruitione, adeo ut quicquid Fœdere Elbingensi, ad diem 11. Septembris anno 1656. concluso, ejusque illustrationibus Helsingoræ die 9. Decembris 1659. factis, ulloque alio Tractatu uni trium Statuum vel antehac concessum est vel in posterum concedetur, tres Status eorumque Subditi vi horum pariter & ex æquo eo gaudeant. In quorum majorum fidem & certitudinem hæc manu nostra signavimus & sigillis additis munivimus. Actum Helsingoræ die 7. Januarii 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 19. January 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest in dato den 12. deser loopende maendt, sedert heeft de Heer *Sidney* ende ick ter instantie van de Heeren gesaementlycke Mediateurs, ende uyt den naeme van deselve een Conferentie gehouden met den Heer Rycks-Hofmeester, ende in deselve aen syn Ed. omstandigh ende punctuelyck gecommuniceert 't gunt geduerende ons verblyf tot Elseneur was gepasseert, ende naementlyck het contenu van het Concept-Tractaet door de Heeren Sweedtsche Commissarisen aen ons geëxhibeert, deducerende van Artikel tot Artikel de consideratien ende de redenen, dewelcke wy op ieder van dien aen gemelde Heeren Commissarisen hadden gerepresenteert met byvoeginge dat wy goedtgevonden hadden 't geseyde rapport in dier voegen te komen doen, ten eynde syn Ed. ten vollen ende grondigh geinformeert synde door dessels wyse directie ende conduite de saecke soodanigh soude gelieven te beleyden, dat wy ten spoedighsten moghten komen te verstaen de consideratien ende het goedtvinden van syne Majesteyt, soo op de materie selfs, als op 't vorder beleydt van dien, verklaerende, dat wy aghtervolgende onsen last in de respective Haeghsche Conventien van 't voorleden jaer begrepen, ende de declaratie dien conform by syne Majesteyt gegeven, ende in continuatie van onse serieuse devoiren, souden verder onse officien daer heenen dirigeren, ten eynde de te maecken Vreede ten spoedighste, ende soo haest mogelyck in termen van 't Rodtschildtsche Tractaet, ende de geseyde Conventien, moght werden geperfectioneert, ende tot syn finaele conclusie gebraght, dogh soo beyde de hooghstrydende partyen eenige Artikelen tot naeder esclaircissement van dien, ofte andersints tot onderlingh contentement souden goedtvinden daer by gevoeght dienen te werden, dat wy bereydt souden

wesen daer toe te contribueren alle goede ende oportune officien, waerinne ick wil verhoopen, dat wy niet en sullen geoordeeldt worden gedeflecteert te hebben van de intentie van de drie Staeten. In de mondelinge deductie hebbe ick my insonderheydt geëxtendeert op het punct van de bewuste viermael hondert-duysent Rycksdaelers, welcken aengaende ick alsnogh moet bekennen niet buyten bekommernisse te syn, synde het selve in de Conventien van den 24. July des voorleden jaers gestelt in soo slappe ende sneuwe termen, *quod non tollatur libertas agendi apud Regem Sueciæ &c.* Ick hebbe tot verscheyde maelen ter intentie van Denemarcken ende tot justificatie van dessels sustenue aen den Heer *Sidney* gededuceert de redenen, dewelcke myns eraghtens peremptoir syn, midtsgaeders geallegueert, dat de Heer *Downingh* doorgaens hadt bekent, dat het was geweest de waere meyninge van de Contrahenten, dat de remissie van de voorsz. penningen mede een necessair punct soude wesen, maer heeft syn Ed. my op 't laetste 't elckens bejegent met een *point du tout* of *pardonnez moi*, persisterende by de negative. De Heer Rycks-Hofmeester ons met aendaghtige attentie gehoordt hebbende, nam aen, nae verwisselinge van eenige discoursen, te sullen doen aen syne Majesteyt ende de Heeren aenwesende Rycks-Raeden het nodige rapport, ende ons ten spoedighsten te sullen laeten toekomen derselver consideratien ende goedtvinden.

Dat de Victorie in Funen bevogten, niet soo seer door beleydt van menschelycke wysheydt, als wel door de genaedige gunste van Godt Almaghtigh, ende onder dessels segen door de vigilantie, kloeckmoedige couragie ende dapperheydt van haer Hoogh Mogende Militie, soo te Lande als te Waeter, ten besten ende tot bevorderinge van den Vreede, in Denemarcken ende by eenigen in Nederlandt niet soude gemesnageert worden, hebbe ick wel te gemoet gesien ende geprognosticeert. Hier wordt volmondigh selfs by de Heeren Rycks-Raeden gesustineert, dat sonder de recuperatie van Schoonen de Vreede nogh eerlyck nogh verseeckert kan wesen, waerinne deselve niet weynigh syn gestyft door de onvoorsightige discoursen van een van onse Heeren Collegues, dewelcke by alle gelegentheydt, ende doorgaens als het in het minste niet te pas komt daer van mentioneert, ende hoope schynt te geven, dat daer toe by haer Hoogh Mogende sal werden geelaboreert; anderen doen haer soo verre hooren, selfs die van de meeste directie hier ten Hoove syn, dat aen den Koningh van Denemarcken ende dessels Subjecten tot dedomagement ende ter saecke van de geledene schaeden 't sedert het refuys van den Koningh van Sweden, reparatie ende satisfactie behoort ende moet werden gegeven, dat hooghstgedaghte Koningh van Denemarcken niet en kan verstaen werden langer verbonden te syn van dessels voor desen gegeven declaratie confirmatoir op ende met de bewuste Haegsche Conventien, door dien deselve aen de Heeren Ministers van de drie Staeten niet anders en soude syn geëxtradeert, dan onder protestatie ende met die expresse reserve dat deselve niet en soude obligatoir syn ten reguarde van Denemarcken, ten waere de Koningh van Sweden gedisponeert wierdt tot het passeren van gelycke declaratie: Dat Denemarcken niet en konde ofte vermoghte te sluyten sonder inclusie van dessels Geallieerden, ende insonderheydt van den Heer Keurvorst

van

van Brandenburgh dat daer van aen de Geallieerden voor het jonghste transport van dessels Troupes in Funen was gedaen een solemnele belofte, ende dienthalven gegeven een volkomen seeckerheydt dat in het guarandt by de drie Staeten gepresenteert wordende niet en was te vinden de noodige ende gerequireerde securiteyt, dat den Staet der Vereenighde Nederlanden uyt kraghte ende tot voldoeninge van Alliancien was verobligeert Denemarcken te assisteren ende 't gunt tot nogh toe gedaen was, verstaen moeste werden geschiedt te syn ingevolge van de geseyde Alliancien. Ter occasie van welcke discoursen voor weynigh daegen in 't Logement van haer Hoogh Mog. in presentie van de Heeren respective Fransche ende Engelsche Ambassadeurs ende Plenipotentiarisen eenige woorden gevallen syn, tusschen twee van onse Heeren Colleguen, sustinerende de eene, naedemael evidentlyk scheen te blyken, dat Denemarcken niet en was genegen omme te persisteren by dessels gegeven verklaeringe, dat dienthalven de innerlycke grondt ende de intentie alhier naeder ende klaerder dient ontdeckt te worden, ende Denemarcken soo wel als Sweden gepresseert op een positive ende cathegoryke declaratie, de andere seyde ter contrarie, synde deselve *quem supra designare volui*, niet sonder alteratie ende merckelycke hevigheyt, dat aghtervolgende het aenschryven van den Heer Griffier *Ruysch*, in dato den 3. October des voorleden jaers op expresse ordre van haer Ho. Mog. aen ons gedaen, de *pressures* alleen geaddresseert moesten worden aen den Koningh van Sweden, waerop gerepliceert synde, dat het geseyde aenschryvens syn fondament hadde op een klaere, suyvere ende cathegorycke verklaeringe van Denemarcken ende daer op wyders volgende eenige contestatien, ende ik bedugt, dat het verder soude gaen tot kleynigheyt ende disrespect van den Staet ende onse Commissie, midtsgaeders tot naedeel ende prejudicie van de sacke selfs, soo is, door tusschen spreecken ende voorslaen van sortabele temperamenten by allen eenpaerlyck geamplecteert, voor dien tydt de saecke daer by gebleven, dat door de Heer *Sidney* ende my een conferentie gehouden soude worden met den Heer Rycks-Hofmeester waer van het resultat ende den uytslagh is geweest sulcks hier voor staet gementioneert. Ten volgende daegen hebbe ick in een particuliere visite aen meergemelden Heer Rycks-Hofmeester rondelyk verhaeldt, 't gunt by occasie van de propositie by de Heeren Gedeputeerden van Amsterdam op de receptie van onse Missiven van den 19., 22. ende 26. November des voorleden jaers in de Vergaederinge van de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt was gepasseert, ende dat hooghstgedaghte Vergaederinge alles latende by voorige ordres van den anderen was gescheyden voegende daer by voor myn particulier sentiment, met deductie van de redenen daer toe dienende, dat ick niet en konde sien, dat met eenige apparentie te verwagten stont dat haer Ho. Mog. ter saeken van de successen in Funen souden traghten te altereren de Conventien in 's Gravenhaege tusschen de drie Staeten geslooten, ende dat wy dienvolgende oock te gelyck verobligeert waeren ons daer nae punctuelyck te reguleren, als getrouwe Ministers, tot voldoeninge van onse schuldige plight niet souden naelaeten denselven precise ter executie te stellen nae de occurrentien ende gelegentheydt van de saecke,

recca-

recapitulerende ten selven tyde alle 't gunt by ons daeghs te voren in 't lang was gediscoureert met een serieuse recommandatie, dat wy ten spoedighsten ende sonder weynigh tydt verlies moghten het geluck hebben van te verstaen de consideratien van syne Majesteyt, op dat wy bequaem moghten worden omme met de Heeren Sweedtsche Commissarisen de puncten naeder tot onderlingh contentement van beyde de Koningen te adjusteren, ofte deselve te debatteren ofte te brengen in termen van het Rodtschildtsche Tractaet ende meergemelde Haegsche Conventien, stellende aen syn Excellencie ter handen extract van het Sweedtsche Tractaet ende naementlyck die Artikelen, dewelcke buyten het geseyde Rodtschildtsche Tractaet, ofte tot esclaircissement van dien konnen dienen, ofte uyt 't fondament van 't selve by consequentie verstaen konnen worden te defflueren, ende tot voorkominge van alle discrepantien ten besten van beyde de Rycken, ende dessels respective Onderdaenen ende Subjecten soude vastgesteldt mogen worden, ende op dat U Ed. weete hoedaenigh het contenu sy van 't meergeseyde Sweedtsche Concept Tractaet, gelieve U Ed. gedient te syn van 't ingeleyde *Abregé*, synde het orrigineel seer prolix, berustende onder den Heer Ambassadeur van Vranckryck, ende by ons aengenomen van geen copyen daer van te communiceren, ick verhandtryckte ten selven tyde mede een concept van guarantie van wegen de drie Staeten te passeren, sulcks als het selve op 't goedtvinden van de gesaementlyke Heeren Mediateurs tot Nieuwkoppingh in Falster was ontworpen, ende uyt aller naeme ten selven tyde aen den Koningh van Sweden geëxhibeert, midtsgaeders eenige consideratien dienthalven door den Heer *Sidney* op 't papier gebraght, op alle 't welcke soo by monde gededuceerde als in geschrifte overgeleverde, ende ten deele in myn presentie gelesen, ick met veel beleefde expressien, dogh niet dan in generaele termen bejendt wierdt, niettegenstaende ick dien aengaende vry ernstige instantie deede, welcke ontmoetinge ende andere diergelycke, boven 't gunt voorsz. my in bedencken brengt, dat men seeckerlyck hier geresolveert sy van de declaratie voor desen gegeven te resilieren, 't welck by ons synde ontdeckt, sullen immers soo veel my aengaet, niet naelaeten alles by te brengen met vigeur ende animeuse cordaetheydt 't gunt tot voorkominge van alle inconvenienten ende onheylen, welcke ick in soodaenige gelegentheydt meyne onvermydelyck te gemoet te sien, eenighsints kan dienen ende middelerwylen soo veel mogelyck is den Vreede tusschen de twee Noorder Koningen pousseren. Waer mede nae myn gedienstiglycke gebiedenisse blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U. Edts. Ootmoedige Dienaer ende
geaffectioneerde Neef,
Geteekent
G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 19. January 1660.

P. S.

Ick bidde dat U Ed. ten goede gelieft te duyden, dat het *Abregé* in de

de bovenstaende gementioneert, voor alsnogh omme verscheyde insigten niet en is overgesonden.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 24. January 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't schryven van myne jonghste aen U Ed. in dato den 19. deser loopende maendt, heeft de Heer Ambassadeur van Vranckryck aen ons gecommuniceert twee distincte Missiven, beyde uyt Thoulouse, in dato den 5. December des voorleden jaers, de eene van den Koningh aen de Vergaederinge tot Franckfort, de andere van den Kardinael *Mazarini* synde responsive op voorige Missive van den Heer Keurvorst van Brandenburgh, beyde reflecterende op de Waepenen, dewelcke by den Keyser ende gedaghten Keurvorst *occasione Belli Danici* tegenwoordigh tegens den Koningh van Sweden in Pomeren by de handt genomen ende gevoert worden, met declaratie, dat het selve niet anders als een notoire infractie van den Duytschen Vreede kan aengesien werden, ende dat Vranckryck by refus ende ontstenteniffe van een honorabilen ende equitabilen Vreede uyt kraghte ende tot voldoeninge van het geinterponeerde guarandt op de Munstersche ende Osnaebrughsche Tractaeten geresolveert was Sweden met alle mogelycke assistentien by te springen.

Ten selven daege syn wy met opgemelden Heer Ambassadeur gegaen in het Logement van de Heeren Plenipotentiarisen van de Republyck van Engelandt, ende alvooren aen de gesaementlycke Ministers rapport gedaen hebbende van seekere conferentie met den Heer Rycks-Hofmeester daeghs te vooren gehouden, midtsgaeders van 't gunt in deselve van consideratie was gepasseert, heeft syn Ed. wyders gesegt by gemelden Heer Rycks-Hofmeester versoght te syn, omme uyt derselver naeme aen de Heeren Mediateurs bekent te maecken, dat nae omstandigh ende pertinent rapport van het gunt door geseyde Heeren Mediateurs soo aen den Koningh als aen hem Rycks-Hofmeester was gecommuniceert, ende nae dat op de saecke twee daegen aen den anderen seer serieuselyck was gedelibereert ende met bekommernisse geconsulteert, eyndelyck op 't fondament van de redenen daer toe dienende, sonder deselve te expresseren, geresolveert was van wegen dese syde op het Sweedtsche uytgebraghte Vreedens Concept sigh niet te verklaeren ofte dienthalven eeniger maeten in te laeten, midtsgaeders ergens op verder te eslargeren, ten waere alvooren by den Koningh van Sweden onder handt ende segel wierde gepasseert diergelyke positive ende cathegorycque Declaratie, als voor desen door den Koningh van Denemarcken op den 25. Augusty ouden Styl des voorleden jaers op het Project door de Heeren Mediateurs in conformiteyt van de Haeghsche Conventien gedresseert, ende op den 28. derselver maendt gepresenteert hadde doen ver-

handtrycken aen de Heeren Mediateurs; Dat mede sedert dien tydt merckelycke veranderingen waeren gevallen, boven ende behalven de groote schaede door syne Majesteyt ende de Onderdaenen van Denemarcken door refus van den Koningh van Sweden ende continuatie van den Oorlogh, daer door gecauseert, geleden, dewelcke gelyck sy sonder contradictie haere consideratien meriteerden, men van dese syde insgelycks niet gemeyndt en was den Vreede te sluyten met Sweden, ten waere dien aengaende de nodige satisfactie ende reparatie aen Denemarcken gedaen wierde. Over welck rapport ick moet bekennen, dat ick niet weynigh gealtereert ben geweest, want alhoewel ick te gemoet sagh ende uyt de discoursen door verscheyden aen ons gehouden onfeylbaer verwaghte eenige subterfugen, tergiversatien, ende elusien van dit Hof, soo hadde ick eghter van de wyse conduite van die geenen, dewelcke het maniement ende directie van saecken hier aenbevoolen is, absolutelyck verwaght alvooren soodaenigen decesiven ende decretoiren antwoordt te geven, dat wy het geluck souden gehadt hebben in een naeder ende particulierder conferentie te treden met de Heeren Commissarisen van Denemarcken, ende uyt deselve te minsten te verstaen de consideratien over de puncten by de Sweden voorgesteldt, dewelcke wel niet explicite bevonden worden in het Tractaet van Rodtschildt, maer tot klaerder interpretatie ende esclaircissement van eenige Artikelen van dien geoordeeldt souden konnen worden te dienen ofte over soodaenige dewelcke schynen te rusten op 't fondament van 't voorsz. Tractaet, ende daer uyt by noodige consequentien gesustineert moghten worden te desflueren, omme de geseyde consideratien ingenomen, ende het innerlyck sentiment van Denemarcken dienthalven verstaen synde, deselve puncten te helpen perfectioneren ende te brengen tot conclusie ten besten ende tot onderlingh contentement van beyde de Rycken ende dessels respective Subjecten ende Onderdaenen, ofte ter contrarie te debatteren, ende als gaende buyten de Haeghsche Conventie deselve te rejecteren, immers dat wy naeder souden hebben gecommuniceert nopende de Artikelen in 't meergeschreve Tractaet van Rodtschildt begrepen, maer dewelcke door veranderinge van den tydt ende de tusschenkomste van de Haeghsche Conventien tot de presente constitutie van saecken moeten worden geadopteert, ende naementlyck onder anderen of het 3. Artikel van 't Rodtschildtsche Tractaet gelight wordende het selve in het te maecken instrument van Vreede simpelyck met stilswygen gepasseert, ofte dat dienaengaende eenige mentie, ende in cas van jae hoedanige gemaeckt sal dienen te werden. Ten tweeden in hoedaenige termen het Artikel by het welcke Drontheim ten behoeve van Denemarcken gecedeert sal moeten werden behoordt te worden, geëxtendeert, ende op wat plaetse het selve sal worden geinsereert. Ten derden of het Eylandt Bornholm niet en soude konnen gelaeten worden aen Denemarcken tegens een sortabel equivalent, ende in cas het selve niet geobtineert wierde van Sweden, of anderſints de hooghstrydende partyen en dienaengaende niet en quaemen te convenieren, hoedaenige Amnestie voor de Borgers ende Ingesetenen van dien soude staen te procureren; Ten vierden over de evacuatie ende executie van 't

Trac-

Tractaet; Ten vyfden in cas by Sweden wierde geinsisteert op de bewuste 400000. Rycksdaelers met hoedaenige redenen ende motiven het contrarie gesustineerde soude dienen gejustificeert te worden, ende nevens Vranckryck ende Engelandt de absolute remissie van dien ten behoeve van Denemarcken geobtineert ende meerder andere puncten van gelyke nature midtsgaeders over de extensie van de guarantie tot verseeckeringe ende observantie van de drie Staeten te interponeren. Ende om myn geringh sentiment desen aengaende rondelyck te verklaeren, soo kan ick niet sien, dat het in eenige redenen gesondeert is, dat Sweden alvooren een gelycke declaratie soude moeten passeren, als by Denemarcken voor desen uytgebragt is, soo door dien by de meergemelde Haeghsche Conventien niet bevonden wordt die formaliteyt presise aen het beleydt van de Negociatie door de Ministers van de drie Staeten gepresscribeert te syn, alsmede dat voor desen by Denemarcken selfs nooyt daer op en is gestaen geweest, maer in tegendeel tot verscheyde maelen nae het extraderen van geseyde Declaratie in conferentie geweest met de Heeren Sweedtschen op die fondamenten; ende in deselve haere besoignes berigt heeft op den voet van 't Rodtschiltsche Tractaet, dat de Heeren Deensche Commissarisen mede vervolgens aen de Heeren Fransche Ambassadeurs ende Engelsche Plenipotentiarisen voor derselver vertreck nae den Koningh van Sweden doenmaels in Falster synde hebben behandight, een kort begryp van de differentiale puncten met aenwysinge van 't gesustineerde ter eenre ende ter andere syde, ende insonderheydt als men de saecke in syn grondt insiet, dat Sweden door het adjusteren van de Illucidatien op het Tractaet van Elbingh door het passeren van de bewuste Acte ten behoeve van de drie Staeten, ende door het overleveren van een Concept Tractaet van Vreede op den voet van dat van Rodtschildt met insertie van alle Artikelen van dien *mutatis mutandis*, ende eyndelyck door het verklaeren, dat hy genegen is met Poolen aen te gaen syn accommodement, midtsgaeders met den Keyser ende Keurvorst van Brandenburgh te redintegreren de voorige Vriendtschap, midts alles alleen hersteldt wordende in termen van den Munsterschen ende Osnabrughschen Vreede niet alleen genoeghsaem in substantie, maer ook selfs in de forme ende op de extensie voldaen heeft aen de meergemelde Haeghsche Conventien, niet dat ick eghter in eeniger manieren van gevoelen ben, dat de Koningh van Sweden door 't gunt voorsz., aengesien kan worden als Acceptant, soo doordien desselfs consent merckelyck is geclausuleert, als mede dat in 't geseyde Concept bevonden worden te influeren eenige Artikelen 't eenemael synde buyten de Haeghsche Conventien, ende onder deselve eenige soodaenigh, dat die in geenderley manieren verstaen konnen worden aennemelyck te wesen, welcken aengaende het expedientste schynt te wesen conform de meergeseyde Conventie van den 24. July des voorleden jaers, deselve alle ende sonder onderscheyt van de handt te wysen ende uyt het Tractaet te laeten, ten waere saecke, dat over eenige van dien tusschen de hooghstrydende partyen omme goede insighten naeder wierde geconvenieert, boven ende behalven, dat door dese maniere van doen de Negociatie genoegsaem afgesneden wordt, sullen de

Sweden in der eeuwigheydt niet gedisponeert worden, omme te passeren een declaratie op de Haegsche Conventien, in voegen als deselve hier werdt gedesidereert, ende by ons met apparent succes de pressures by Sweden niet konnende aengewendt werden, soo lange als Denemarcken blyvende by haer sustenue difficulteert *in particulari* sigh naeder te verklaeren, ofte het Project van Sweden te debatteren. De instantie, omme te hebben reparatie van de geleden schaede 't sedert het refus van Sweden, heeft meerder apparentie van reghtmatigheydt ende equiteyt, ende ben ick voor desen dienaengaende van opinie geweest, dat het selve is een *casus omissus* in de Haeghsche Conventie van den 24. July des voorleden jaers. *Quandoquidem post recusationem Pacis sub æquis conditionibus Suecus censendus sit iniquam fovere causam, & quod proinde ex illo tempore de damno injuria dato teneri videatur* (welck penael ingevalle het gedecreteert was geweest door de drie Staeten tegens den refusant nae alle apparentie van sonderlinge naedruck soude geweest syn tot spoediger uytwerckinge van den Vreede) maer het selve mede buyten passie in syn grondt ende met relatie tot de gesеyde Conventien ingesien synde, kan ik niet anders oordeelen, dan dat het onredelyck is dat Denemarcken genoten hebbende de kraghtige assistentie ter saecke van de meergesyde acceptatie, ende ingevolge van de Conventien der drie Staeten, ende daer door bekomen hebbende de merkelyke advantagie in Funen, tegenwoordig soude te rugge gaen, resilieren van haer voorige verklaeringe ende insisteren op de reparatie ende satisfactie buyten de salutaire intentie ende het verwagten van de drie Staeten, dewelcke door de assistentie aen de accepterende partye ende de compulsive middelen tegens den refusant, haer voor oogen hebben gesteldt den gewensten Vreede het eynde van den Oorlogh, ende restablissement van de voorige ruste ende tranquilliteyt in dese Gewesten ende geensints dat door de assistentie ende de successen daer door bevoghten op ende tegens den Refusant aen den Acceptant ende geadsisteerden occasie ende reden gegeven soude worden daer en boven tot melioratie ende verbeteringe van conditien, tot laste van de gecompelleerde partye te contenderen, ende schynt dese instantie des te minder gefondeert te syn, door dien ter saeke van de schaede nae de tweede invasie by Denemarcken geleden, ende by refuys van Sweden, geduerende de Negotiatie van de Ministers ende de Actie van de Militie te Lande ende te Waeter, de Koningh van Sweden afstaet het Ampt van Drontheym by Denemarcken selfs aen Sweden by het Tractaet van Rodtschildt gecedeert ten tyde Sweden *justissimo titulo* door de maght van Wapenen sigh meester gemaeckt hadde van het meerder deel van Denemarcken 't welck voorwaer geen geringe saeke is, *& apud æquos rerum æstimatores*, ruym ende genoeghsaem dedomagement voor Denemarcken geaght kan worden, synde 't selve in syn inkomen behalven andere essentiele respecten (ten opsighte van dewelcke het geseyde Ampt by een Sweedtsch Minister wordt gequalificeert te syn *cor Norvegiæ & jugulum Sueciæ*) soo considerabel, dat uyt het provenu volgens de confessie van de Heeren Denen, ende onder anderen van den Heer Rycks-Hofmeester selfs aen ons gedaen in en visite, konnen worden voldaen ende afgeleght

geleght alle schulden geduerende desen ende den voorigen Oorlogh gecontracteert, midtsgaeders gerepareert de schaede by injurie van dien gesupporteert insonderheyt daer by komende de remissie van de bewuste viermael honderdt-duysendt Rycksdaelers. Welcken aengaende ick in verscheyde van myne voorige Missiven aen U Ed. bekent hebbe gemaeckt myne bekommernisse; ende wenschte ick wel dat nopende dat punct in de conventie van den 24. July des voorleden jaers, of geen mentie altoos gemaeckt was, ofte immers in positive ende kraghtiger termen, alsoo in 't eerste geval 't selve als notoirlyck niet begrepen synde in 't Tractaet van Tostrop, noghte ook in dat van Rodtschildt geëxpresseert, aengesien soude konnen werden *inter conditiones per iniquitatem temporum post sancitam pacem Danis expressas*, ende met de anderen van gelycke natuere van de handt afgewesen, insonderheyt geconsidereert synde, dat die belofte dienthalven gedaen by Denemarcken met goede redenen in reghten gefundeert, gesustineert kan worden niet obligatoir te wesen, door dien de evacuatie *cujus solius respectu* de geseyde belofte is gedaen, niet alleen niet en is geschiedt, maer in tegendeel van dien daer op gevolght een nieuwe interruptie ende totale occupatie van Denemarcken, immers van de considerabelste plaetsen van dien *tot tit. Cod. de conditione ob causam dati causa non secuta*: Daer nu in 't 2. geval dienthalven mentie gemaekt synde in de geseyde Conventie by Sweden ongetwyffelt daer op finaelyk sal worden geurgeert als op een *debitum* selfs by confessie van de drie Staeten, ende tot welckers remissie hy sal oordeelen niet verobligeert te wesen, 't welck gesustineerde wel light des te kraghtiger sal worden geinhereert, door dien ick bedught ben, dat de Ambassadeur van Vranckryck ende mede wel light de Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt Sweden sullen adstipuleren, ofte immers tot de remissie soodaenige devoiren aenwenden *tanquam qui vincere nolint* ende ten besten komende, soo ten opsigte van dien als ten reguarde van Bornholm, omme dat Eylandt te laeten aen Denemarcken, sullende traghten uyt te vinden een sortabel temperament, wordende by gemelde respective Heeren indisputabel vastgesteldt, dat Denemarcken aghtervolgende het 14. Artikel van het Rodtschildtsche Tractaet verobligeert is aen Sweden wederomme te restitueren het Fort Capo Corso ende andere Munimenten of Packhuysen op de Kusten van Guinea gelegen, de Sweedtsche Amerikaensche Compagnie toebehoorende, ende geduerende den voorigen Oorlogh op Deensche commissie deselve afgenomen.

Over het bovengemelde rapport van den Heer Ambassadeur van Vranckryck betoonden de Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt haer mede niet weynigh gesurpreneert, ende verklaerden haer by occasie van dien seer animeus in ernstige, seer scherpe ende hooge woorden, ende alsoo wy bekommert waeren, dat in die ontsteltenisse van gemoederen, de deliberatie tusschen de gesaementlycke Ministers wel light niet en soude komen af te loopen met de gewenschte overeenstemminge ende harmonie, jae dat selfs onder ons eenige disspariteyt ende discrepantie van sentimenten sigh moghte komen te openbaeren, hebben wy goedtgevonden de besoignes te continueren tot den dagh daeraenvolgende, omme alsdan met rypigheyt van Raedt met den anderen te

 concer-

concerteren ende te consulteren, sulcks als wy tot voldoeninge van den last ende ordres van de Heeren onse Superieurs souden oordeelen te behooren, welken volgende hebben de Heer *van Haeren* ende ick op den 20. deser lopende maendt ons vervoeght in 't Logement van de Heeren Plenipotentiarissen van Engelandt, al waer gekomen synde, heeft de Heer *Sidney* aen ons ende aen den Heer Ambassadeur van Vranckryck gerefereert, dat deselve dien morgen geweest was by den Heer Rycks-Hofmeester, ende uyt den selven verstaen te hebben in substantie alle 't selve 't gunt de Heer Ambassadeur van Vranckryck daeghs te vooren aen ons hadde gecommuniceert, ende daer en boven, dat opgemelde Heer Rycks-Hofmeester positive verklaerde, dat de assistentie van den Staet der Vereenighde Nederlanden aen Denemarcken geduerende desen Oorlogh gedaen, niet en geschiedde in gevolge van de Haeghsche Conventien, maer uyt kraghte ende tot voldoeninge van de onderlinge Alliantien tusschen Denemarcken ende Nederlandt voor desen opgereght, ende tot acquyt van de obligatie daer uyt resulterende; waer op syne Ed. met wat alteratie aen ons addresserende versoght dienaengaende te verstaen ons gevoelen ende sentiment, insisterende ten eynde wy het selve cathegoryckelyck souden gelieven te verklaeren, op dat sy, dat gehoort synde, 't selve vermogten te acquiesceren, gelyk syn Ed. verklaerde geensints daer aen te twyffelen, ofte buyten vermoeden bevonden wordende, dat 't selve quam te discreperen van haer sentiment, ende soo hy vertrouwde van de intentie der drie Staeten, haer Ed. ten spoedighsten daer van advertentie moghten geven aen haer respective Superieuren, om in haere deliberatien ende consultatien daerop te nemen haere mesures, waer op by ons sonder hesitatie gedaen synde de gerequireerde verklaeringe tot contentement met byvoeginge, dat in gevalle Vranckryck ende Engelandt met gelycke vigeur haer hadden gecomporteert in conformiteyt ende tot executie van de meergemelde Haeghsche Conventien, het salutaire ooghmerk van de drie Staeten, naementlyck de pacificatie van de twee hoogstrydende Koningen alberyts geconsequeert soude syn geweest, sommerende gemelde Ministers, dat deselve by haere Committenten de saeken daer heen souden gelieven te dirigeren, ten eynde dat gelyck den Staet der Vereenighde Nederlanden was geintentioneert omme te continueren in derselver vigoureuse actien te Waeter ende te Lande tegens den Refusant, tot dat alle de conditien suyverlyk ende sonder eenige reserve aengenomen waeren ende de Vreede daer op effectivelyck tot conclusie gebraght ende geadimpleert was, sy insgelycks moghten bequaem syn om evocative, negative ende compulsive respectivelyck te ageren; de Heer *Sidney* daer op interloquerende seyde, dat de drie Staeten immers de twee Republycken sedert de acceptatie by Denemarken gedaen, ende het refuys van Sweden, nae verloop van de bewuste vyftien daegen verobligeert ende geëngageert syn geweest om Denemarcken te assisteren, ende dat het vertreck van de Engelsche Vloote uyt dese Gewesten in September des voorleden jaers was geschiedt buyten ordre van het Parlement ende den Raedt van Staeten, tegens syn advies ende in dessels weerwil, gelyck hy verklaerde ten selven tyde aen ons bekent gemaeckt, ende aen de Regeringe van Engelandt in serieuse expressien doenmaels ende naederhandt geschre-

geschreven te hebben, waer nae door ons het discours wederomme hervat synde ende nae verwisselinge van verscheyde redenen, is eyndelyck gesaementlyck ende eenpaerighlyck goedtgevonden, dat door den Heer *Sidney* ende my noghmael een courtoise dogh niettemin een serieuse aenspraeck soude gedaen worden aen den Koningh, ende in deselve getragt syne Majesteyt met redenen ende motiven van de meeste persuasie synde te permoveren, ten eynde deselve soude gelieven goedt te vinden wat positiever ende speeifyquelyck sigh te verklaeren op den te maecken Vreede, ende 't gunt daer aen dependeert, immers dat door ons een naeder Conferentie gehouden mogte worden met de Heeren desselfs Commissarisen, ende ten eynde alle dilayen van de eene ende andere partyen moghten afgesneden worden, ende het groote werck soo haest mogelyck tot syn perfectie gebraght wierde, dat door ons een Tractaet in formâ punctuelyck accorderende met de Haeghsche Conventien soude worden opgesteldt ende in 't net afgeschreven. Welcken volgende het eene ende het andere by den Heer *Sidney* ende my volbraght, ende naementlyck onse propositie aen den Koningh in presentie van den Heer Rycks-Hofmeester ende de Heeren Rycks-Raeden afgeleydt synde, is het resultaet van dien niet anders geweest, dan dat wy in Conferentie souden komen met eenige Heeren daer toe te deputeren, en alhoewel wy daer toe hebben doen aenhouden, soo is het eghter sulcks, dat wy tot nogh toe het geluck niet hebben gehadt, omme sulcks te konnen obtineren; middelerwylen is in seer ernstige expressien geschreven aen de Heeren Sweedtsche Commissarisen met serieuse recommandatie, ten eynde deselve willen retrancheren ende lighten alle de Artikelen op dewelcke wy onse consideratien aen haere Excellencien tot Elseneur hebben gerepresenteert, ende te gemoete gevoert, in allen gevalle soodaenige, dewelcke hier den meesten aenstoot subject syn, ende occasie geven tot dese schadelycke ende prejudiciabile trainissementen.

Tot justificatie van de geleyde proceduereu van Denemarcken worden insonderheyt gereflecteert eenige pretexten reflecterende op Poolen, ende de Geallieerden, als of door het inlaeten van dese syde in een separaet Tractaet met Sweden, ende door de artificien van Sweden, dewelcke men hier voorgeeft tot den Vreede niet genegen te syn, het accommodement in Pruyssen met den Koningh van Poolen soude worden geaccelereert, ende tot merkelyck inevitabele prejudicie van dit Ryck tot syn finaele conclusie gebraght worden, dat mede by ontstentenisse van den Vreede aen de Geallieerden, ende naementlyck den Keyser ende den Keurvorst van Brandenburgh ongetwyffelt groote redenen van offensie ende miscontentement soude gegeven worden, ende deselve van Denemarcken afgetrocken, welcke exceptien, myns oordeels, t'eenemael irrelevandt ende in geenen deele konnende voldoen aen de Ministers van haer Hoog Mogende ende de twee andere Staeten, midtsgaeders seer verre gesoght, meyne ick de innerlycke difficulteyt te berusten in de hoope dewelcke men hier geconcipieert heeft op de vordere vigoureuse assistentie van de Vereenighde Nederlanden, ende dat door haer Hoogh Mogende conduite 't werck in dier voegen sal worden gemanieert, dat tot reparatie van geleden schaeden Schoonen, immers een gedeelte van dien aen Denemarcken

sal

sal worden gerestitueert, welcken aengaende sommigen sigh hier sonderlingh flatteeren, maeckende daeromtrent merckelycke reflexie op de tegenwoordige constitutie van saeken in Engelandt, dewelcke men hier wil geloven voor dit Ryck ende door bevorderinge van de Resolutien in Nederlandt seer favorabel te staen, daer en boven op de maght ende de forces van de Geallieerden, ende onder anderen dat de Koningh van Spanjen soude fourneren aen Denemarken de somme van negenhonderdt en sestighduysendt Rycksdaelers ter saeke en voldoeninge van een oude schuldt by die Majesteyt tegenwoordigh geagnosceert, ende eyndelyck hoedaenigh de saeken sigh toedraegen, Denemarcken ten allen tyde den Vreede sal konnen hebben op de bewuste conditien, dat Nederlandt dit Ryck nooit sal abandonneren, ende ten quaedtsten komende dat de negative middelen door 't onttrecken van secours niet en staen te vresen van een smartelycke naedruck ende swaere operatie te sullen wesen, ende het compulsoir, soo der eenigh moghte werden geëmployeert, ongetwyffelt niet dan met discretie ende met de meeste moderatie sal staen geëxhibeert te werden. Waer mede voor dese reyse afbreeckende blyve nae myne gedienstelycke gebiedenisse ende recommandatie in U Edts. goede gratien,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 24. January 1660.

P. S.

Ick bidde dat U Ed. dese myne voorgaende Missiven nevens myne ootmoedige gebiedenisse, gelieve te communiceren aen den Heer *van Stevelsboeck*.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 3. February 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is in dato den 24. der voorleden maendt, dewelcke nevens die van den 19. ende 22. daer bevorens U Ed. nevens desen ter handen sullen komen, ick hebbe boven dien nogh een wydtluftige Missive geschreven, maer door dien ick my ten vollen niet hebbe durven vertrouwen op de seeckerheydt van de post, hebbe ick raedtsaemer geaght deselve nogh op te houden.

Mid-

Middelerwylen hebbe ick niet konnen naelaeten U Ed. by desen bekendt te maecken, dat twee van de Heeren onse Colleguen met grooten ernst sustineren, dat niet tegenstaende de remarques, verklaeren af te gaen dessels voor desen gegeven declaratie, ende het quaeme te gebeuren dat Denemarcken daer by finaelyck persisteerde, eghter evenwel niet kan gehouden werden voor refusant, ten effecte dat tegens dat Ryck soude konnen worden te werck geleydt de middelen van contraincte in de respective Haeghsche Conventie vervat, ten waere dat Sweden alvooren volkomentlyck quaeme te amplecteren ende te condescenderen in de geseyde Conventien, haer fonderende onder anderen ende wel insonderheydt op de propositien van de Heeren Gedeputeerden van Amsterdam, gementioneert in U Edts. Missive in dato den 12. December des voorleden jaers. Ten anderen, dat door de Ministers insgelycks geen devoiren behooren aengewendt te werden aen dit Hof, ende voor soo veel het ons aengaet 't selve strydigh soude wesen tegens het schryven van den Heer Griffier, door expresse ordre van haer Hoog Mogende op den 3. October daer bevorens aen ons gedaen, welcke aenschryvinge selfs prohibitive last aen ons soude behelsen. Wat het eerste belanght, alhoewel ick sonder hesitatie myn sentiment daeromtrent lightelyck soude konnen verklaeren, hebbe ick om goede respecten niet goedtgevonden my uyt te laeten, insonderheydt alsoo ick geensints twyffele, of Denemarcken sal komen te defereren aen wyser *consilia* van de Ministers, dewelke met een trouwhertige ende gepassioneerde genegentheydt ten besten van dien syn geporteert. Aengaende het tweede hebbe ick geen swaerigheydt gemaeckt, reflectie nemende op de tegenwoordige constitutie van saecken, het contrarie te sustineren, ende dat insonderheydt op het fondament van deselve Missive van den Heer Griffier *Ruysch* ende de redenen in deselve sommierlyck aengeroerdt.

Ick hebbe dese myne voorgaende geschreven met deselve formaliteyt als ick voor desen altydt de eere hebbe gehadt met U. Ed. mondelinge te spreecken, wetende dat U Ed. deselve sal mesnageren nae syn gewoonlycke wysheydt, met versoeck dat U Ed. van my gelieft die opinie te hebben, dat ick niet en sal naelaeten, in continuatie van myn voorige officien, alles te contribueren, 't gunt ick in de sinceriteyt van myn gemoet, ende tot voldoeninge van myn plight sal oordeelen van my gerequireert te worden, tot bevorderinge ende voltreckinge van onse aenbevolen Negociatie, ende dat ick ben,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende
geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 3. February 1660.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 27. February 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. Missiven van den 12., 19. ende 24. der voorleden, midtsgaeders van den 3. deser loopende maendt, syn my nae 't afgaen van myne jonghste van den 20. daer aenvolgende wel ter handen gekomen.

Het sluyten van de bewuste Illucidatien, ende redintegratie van Vriendtschap in *eventum*, heeft, myns wetens, alhier by niemant eenige aenstoot gegeven, gelyck ick oock niet anders kan oordeelen of 't selve is conform voorige ordres ende de goede meyninge van de Regeringe, ende speciaelyck mede conform de voorslagh by my voor desen in seeckere Missive, *ni fallor*, van dato den 28. July des voorleden jaers, met kennisse van haer Ed. Groot Mogende overgeschreven, ende oock sedert tot meermaelen gerepeteert.

Dogh over de ratificatie van de voorsz. Acten syn nogh geen formeele deliberatien gevallen, aengesien 't selve niet schynt te presseren, ende voornaementlyck mede, om dat de Heer *Coyet* sigh in particuliere discoursen, midtsgaeders ook naederhandt door Commissarisen van haer Hoog Mogende dienthalven soodanigh uytgelaeten heeft, dat wy nauwelyckx weten, wat daer van sy te gevoelen, eghter hoope ick de voorsz. deliberatie ter naeste Vergaederinge van haer Ed. Groot Mogende op 't tapyt te brengen, ende U Ed. den uytval van dien soo haest doenlyck bekent te maecken, konnen ondertusschen U Ed. alhier met waerheydt versoeckeren, onaengesien het voorgeven van sommigen ter contrarie, dat by de Regeringe alhier geene de minste gedaghten syn, om ter occasie van de progressen op Funen of andersints den Koningh van Sweden dienaengaende eenige meerder advantagien ende voordeelen af te persen, ende sal ick in geen gebreecke blyven het myne nae vermogen daer toe te contribueren, ten eynde over de voorschreve ratificatie geene nieuwe difficulteyten gemoveert mogen worden; alleenlyck sullen wy de bekende Acte over de non prolongatie van 't Octroy aen de Participanten in de bewuste Teer-Compagnie verleent, 't syner tydt mede te gemoet sien.

De veranderinge gemaekt in de gecopieerde Acte nu gedateert den 7. January laetstleden N. St., daer by onder anderen belooft werdt, dat de Koningh van Sweden nooit eenige Tollen sal heffen in den Orisondt, is, myns bedunckens, al vry considerabel, voornaementlyck ten opsighte van de periode *quo ipso tamen non comprehensum*, *&c.* welcke periode, myns oordeels, in allen gevalle uyt die Acte behoordt te werden gelaeten, ende in cas redelyck moghte werden geoordeeldt, dat de Koningh van Denemarcken aen die van Sweden quaeme te refunderen de onkosten op de lasten voor 't onderhoudt der vuuren te supporteren, soo soude myns eraghtens daer over tusschen die beyde

Ko-

Koningen buyten de drie Staeten een particulier Verdragh dienen te werden gemaeckt, welck Verdagh, onder verbeteringe, den Koningh van Denemarken tot een seeckere gedetermineerde somme geldts, ende geensints tot uytkeeringe van eenige portie van den onseeckeren ontfangh soude behooren te verbinden, op dat andersints Sweden *per indirectum* geen Vuurgeldt van de passerende Schepen kome te trecken, directelyck tegens het Haeghsche Tractaet van den 21. May des voorleden jaers.

Nopende de passagie van de Oorloghschepen door den Orisondt, vreese ick mede, dat de woorden *quemadmodum hactenus consultum fuit*, occasie van merckelycke disputen souden konnen geven, alsoo van de syde van Sweden altydts gesustineert is, dat van oudts geene Oorloghschepen op de Oost-zee hebben mogen komen, ende dat sulcks ook seer selden is gebeurt; U Ed. gelieve ook in consideratie te nemen omtrent de forme van de voorsz. Acte, of deselve niet 't syner tydt by maniere van Conventie gecoucheert, ende voor soo veel het niet heffen van Tollen, &c. belanght, mede in het Tractaet van Denemarcken geinsereert, midtsgaeders nopende het genot van egale voordelen niet by de Ministers van de drie Staeten mede geteeckent sal dienen te worden.

Ick hebbe met bekommeringe vernomen de discrepantie die sigh tusschen eenige van de Heeren Gedeputeerden aldaer geopenbaert heeft, ende hadde ick niet vertrouwt dat het contenu van myne Missive in dato den 6. December laetstleden daer toe voedtsel soude hebben gegeven, soo ten aensien van het geene ick in deselve Missive, midtsgaeders in verscheyde andere daeraenvolgende, ende voornaementlyck in myne Missive van den 26. derselver maendt aen den Heer *Vogelsangh* geschreven hebbe, daer van voor U Ed. 't dubbel onder No. 1. hier nevens gaet.

Alle de argumenten die ick bemercke aldaer by eenigen geallegeert te werden, syn de Regeringe alhier mede op het alder efficacieuste voorgestelt, soo by de Heeren Deensche Ambassadeurs, alsmede ende voornaementlyck by de Ministers van den Heer Keurvorst van Brandenburgh, maer ick hoope, dat alle materie van discrepantie sal wesen gepreeideert door de * Resolutie by haer Ed. Groot Mog. den 21. deser op soodaenige allegatien genomen, daer van midtsgaeders van de Memorie daerinne geroerdt, hier nevens onder No. 2. copye is gevoeght, wat ick over 't selve subject hier nevens aen den Heer *Vogelsangh* ben schryvende sal U Ed. uyt de bygaende copye onder No. 3. gelieven te bemercken.

Ick hebbe den Heer *Downingh* alhier wedergekeerdt synde, andermael gesprocken, over de bewuste viermael honderdt-duysendt Ryckdaelders, ende heeft syn Ed. my alsnogh moeten bekennen, de saecke in der waerheydt alsoo gepasseert te syn, als ick U Ed. te meermaelen hebbe overgeschreven, sulcks dat ik wil vertrouwen, dat de Heeren Engelschen daerop al eenige naeder instructie sullen hebben ontfangen, immers dunckt my, dat het onverantwoordelyck soude syn den Koningh van Denemarcken de voorsz. somme nogh te doen betaelen.

 Op

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 190. in Quarto.

Op Maendagh voorleden den 23. deser heeft de Heer Ambassadeur van Vranckryck ter Vergaederinge van haer Hoogh Mogende in eene Audientie daer toe specialyck versoght, overgelevert de Missive van synen Koningh daer van copye onder No. 4. hier nevens gaet, doende daerop vervolgens by monde ende by geschrifte overleverende de propositie onder No. 5. copyelyck hier nevens gevoeght.

Des anderen daeghs den 24. heeft den Heer *Downingh* syne eerste Audientie gehadt in qualiteyt als Extraordinaris Gedeputeerde, ende aen haer Ho. Mog. in de Engelsche Taele gedaen, midtsgaeders in 't Fransch by geschrifte overgelevert de propositie hier by gaende onder No. 6.

Ende op gisteren den 26. heeft de Heer *Coyet* in geschrifte ter Generaliteyt ingedient de substantie van 't gunt by syn Ed. voor heene mondelinge voor Commissarisen van haer Ho. Mog. was gededuceert, invoegen als U Ed. onder No. 7. sal gelieven af te nemen.

Alle de voorsz. stucken ende propositien syn gesteldt in handen van Commissarisen, ende sal daerop wel light niets finaelycks geresolveert worden voor ende aleer de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt, die beschreven syn tegens den 9. van de toekomende maendt, wederom by den anderen gekomen sullen syn.

Ende voor dese reyse hier by niets van consideratie te voegen hebbende, sal ick afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 27. February 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 12. January 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hebbe wel ontfangen de Missive van U Wel-Ed. in dato den 28. November, 5. December den 8., 12., 19., 22. ende 26. dito, midtsgaeders de nevensgevoeghde bylaegen, bedanckende U Wel-Ed. voor de communicatie. Aengaende 't geen U Wel-Ed. my adviseert op 't versoeck aen my hier gedaen van twintigh duysent Rycksdaelers ter maendt, en heb ik niet naegelaeten tot meermaelen, ende ernstelyck te representeren 't groot ongelyck welck de Heeren Staeten gedaen werdt door het trecken van soo merckelycke quantiteyt Militie te Lande ende 't augmenteren van de Deensche, met byvoeginge van de inconvenienten, waer toe myn Heeren de Staeten daer door gebraght waeren naementlyk het versterken van de Compagnien, be-

beloopende tot seven duysent Man by U Ed. Wel-Ed. gemeldt. Waerop niet anders aen my geantwoordt is, dan dat hebbende eygen Volck sy die niet verstooten konden; Vorders sien ick wel te gemoet, dat het veel moeyte sal kosten om uyt te wercken de consenten van soo een merckelycke geldt-subsidie, dog alsoo 'er iets gedaen moet werden sal ick U Wel-Ed. in bedenken geven, of het niet dienstigh ende doenlyk waer, dat men aen syne Majesteyt provisioneelyck moght doen hebben eenige assistentie van Vivres ten pryse als die hier verkoght worden, ende dat onder obligatie van syne Majesteyt 't welck de Heer Rycks-Hofmeester aen my tot meermaelen versoght heeft: Ick ben seer bekommert, ende leydt het by my soo, dat ons gesaementlyck schryven aen haer Hoogh Mogende een weynigh te breedt gaet. De Heeren Sweedtsche Commissarisen hebben wel geseydt, datse veel sullen defereren aen de conduite van ons als Mediateurs, dogh en kan ick niet sien, of is derselver intentie, dat wy sullen spreecken te coöpereren om die Kroon te doen hebben eenige meerder advantagien als 'er gecontineert syn in de bewuste Conventien. Waerop dienvolgens by my aen de Heeren *Rosenhaen* ende *Bielke* wel expresselyck ende duydelyck geseydt is, dat sulcks een saecke was die ons niet geverght noghte door ons niet gedaen konde werden, dat het wel waer was, dat syne Majesteyt ons de eere dede van te agnosceren voor Mediateurs, ende dat ick ook wel wiste, wat het was van het officie van Mediatie, maer dat aen de andere syde haer Ed. wel wisten, dat wy ons eygen selfs niet en waeren, maer dat wy last ende ordres hadden waer nae dat wy ons moesten reguleren, ende dat haer Ed. wel konden afnemen de onmogelyckheydt van andere Resolutien, sonderlingh daer over de eerste geconvenieert was met andere Staeten, ende de Kroone van Sweden het uytwercken van een goede Vreede soo langh geretardeert hadde, ende nogh retardeerde. Ick blyve nae myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 12. January 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 11. February 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Wel-Ed. is geweest in dato den 12. January, dog hier nevens gevoeght, om dat de Post niet konde afgaen, ende hoewel ick genoeghsaem daer by te kennen gaf dat, myns oordeels, alsnogh voor ons hier geen nieuw werck was, hebbe ick eghter korts daer nae bevonden, dat by de Heeren Franschen ende Engelschen, midtsgaeders de Heeren *Slingelandt* ende *de Hubert* de sacke soo was opgenomen, dat naedien van de syde van Sweden was overgegeven een Project van Tractaet (niet tegenstaende haer Ed. bekennen, dat het vol van absurditeyten is) eghter syne Majesteyt van Denemarcken alsnu sigh mede breeder moeste eslargeren, ende syn generaele declaratie doen extenderen oock by forme van Tractaet, ende heeft men om het selve meerder schyn te geven gepretexteert, dat men van beseyden quam te verstaen, dat de Koningh van Denemarcken van voorgemelde desselfs declaratie was geresilieert en afgegaen, immers synde hooghstgemelde syne Majesteyt over 't geene voorsz. is door de Heeren *Sidney* ende *Slingelandt* naeder gesondeert ende gesommeert, heeft het ongeluck gewilt, dat het antwoordt dienthalven aen de Heeren Mediateurs toegebraght daer heenen is gegaen, dat syne Majesteyt de voorsz. syne declaratie hieldt voor inutiel ende geaneantiseert: Dogh nae dat syne Majesteyt selfs ende de Heer Rycks-Hofmeester, en de Heer Rycks-Raedt *Peter Reetz* daer over naeder waeren begroet in alles gemitigeert ende getempert, in voegen als U Ed. breeder genotificeert werdt door den Heer *Slingelandt* ende my gesaementlyk: het is wel waer, dat meer hooghstgemelde syne Majesteyt oordeeldt, dat desselfs conditie alsnu favorabelder behoorde te syn, maer niet tot soo verre, dat deselve sigh daer over affonderen sal van de goede genegentheyt van myn Heeren de Staeten: Maer aen de andere syde en kan ick niet sien, dat'er alsnogh iets is, waer op dat eenige vaste staet te maeken is van de syde van Sweden; ende hebbe ik dierhalven aen U Ed. genotificeert, dat ons gesaementlyck schryven aen haer Hoog Mog. van den 12. January nae myn particulier oordeel voor Sweden te ampel gaet.

Het continueert, dat dese Kroone eenige advantagie bevoghten heeft in Noorwegen ende werdt met Brieven van Gottenburgh geadviseert, dat de Koningh van Sweden aldaer in soodaenige sieckte is gevallen, dat deselve veertien daegen syn kaemer heeft gehouden, welcke sieckte alsnogh continueerde. Alles is hier Godt lof, nae gelegentheydt van tyden, in goede toestandt hoewel op de Vloote eenige sieckte ende sterfte is geweest, die in alles over de vierhonderdt heeft weghgenomen, maer begindt

gindt te cesseren ende af te nemen. Blyve hier mede nae ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 11. February 1660.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 27. February 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. Missiven van den 12. der voorleden ende 11. deser lopende maendt, syn my nae 't afgaen van myne jonghste van den 20. daeraenvolgende wel ter handen gekomen; Ende wat belanght de versoghte twintigh duysendt Rycksdaelers ter maendt naederhandt by de Heeren Extraordinaris Ambassadeurs alhier begroot op vierentwintighduysent, diensthalven sal U Ed. gesien hebben het advies by de Commissarisen van haer Ed. Groot Mogende den 18. deser ter Vergaederinge gerapporteert, ende nevens de voorsz. myne jongste Missive derwaerts overgesonden, op 't selve advies is voor 't scheyden van haer Ed. Groot Mogende jonghste Vergaederinge naeder deliberatie aengestelt, dogh nogh geene conclusie uytgewerckt, dewelcke ick noghtans hoope, dat ter naester byeenkomste in substantie conform 't voorschreve advies sal konnen vallen. Het vorder versoeck is 't eenmael buyten deliberatie gestelt, vermidts van de syde van Denemarcken geen seeckerheydt gepresenteert wierde, dat eenigsints geoordeeldt wierde suffisant te wesen, ende voornaementlyck ten opsighte onder anderen tot seeckerheydt mede voorgestelt wierden de plaetsen die men in Schoonen soude mogen komen te bemaghtigen, 't welck niet alleen 't eenemael ridicul geaght is, maer by sommigen oock merckelycken aenstoot gegeven heeft, uyt dien hoofde, dat daer uyt met regt geinfereert scheen te konnen werden, dat Denemarcken het daer op scheen te willen aenleggen, om desen Staet tot het conquesteren ende behouden van Schoonen ofte immers van een gedeelte van dien te engageren, 't welck alhier de meyninge geensints is, maer ter contrarie het werck te dirigeren tot een spoedige Vreede op den voet van de bewuste Conventien, ende voorige Resolutien; Weshalven ick dan ook ten hooghsten bedught ben, dat de

voorsz.

voorsz. deliberatie, die op een goedt spoor is; merckelyck sal worden beswaert ende verhinderdt door de jonghst ingekomen tydingen; daer by de Regeringe kennelyck werdt gemaeckt, dat de Koningh van Denemarcken in effecte is resilierende van de schriftelycke verklaeringe by syne Majesteyt den 4. September des voorleden jaers tot contentement van de drie Staeten gegeven; dogh het sal de voorsz. swarigheden ende accrochementen, soo ick hoope merckelyck versaghten, dat de voorsz. tydinge gemodereert is, met die expressie, dat U Ed. hoopen ende vertrouwen van de syde van Denemarken daer by ontwyffelyck niet te sullen werden gepersisteert; Ende kan ick my oock geensints inbeelden, dat men sig aldaer wederom soude willen plongeren in deselve inconvenienten, jae in swaerder ongemacken als waer onder men in Juny ende July des voorleden jaers heeft geseten, ick segge swaerder ongemacken ten opsighte de dispositie van de Conventie, in dato den 24. July voorsz. *non contra detrectatorem solummodo*, *sed contra detrectatores* vry sterker ende swaerder is disponerende, als wel die van den 21. May daer bevorens, maer ick gelove, dat men aldaer wederomme in 't voorige erreur begint te vervallen op de eygen fondamenten waerop in 't voorleden jaer tot soo merckelyck naedeel met verlies van bynae de gantsche somer gebouwt wierde, naementlyck dat men sigh imagineert, dat desen Staet onaengesien soodaenigh refus Denemarcken eghter contrarie de voorschreve Conventien, sal blyven assisteren, ende de handt bieden, daer toe ick noghtans geene de minste apparentie sie, maer wel in cas Vranckryck ende Engelandt, of immers de laetste van deselve haer met haer Hoogh Mogende komen te vergelycken om meerder advantagien voor Denemarcken uyt te wercken, daer toe by Engelandt op de instantien van de Heeren Deensche Ministers alhier volgens haer Hoogh Mogende voorgaende Resolutie van dato den dertighsten der voorleden maendt, door den Heer *Nieupoort* werdt gelaboreert, maer met wat hoope van succes kan U Ed. uyt het gepasseerde op het punct van de bewuste viermael hondert duysendt Rycksdaelers lightelyck afnemen; in allen gevalle soo lange *mutuo consensu* de voorschreve Conventien niet en syn verandert ofte vermeerdert, blyft alles in voorige termen.

De Heeren Brandenburgsche Ministers hebben wel devoir gedaen, ten eynde haer Ed. Groot Mogende souden gelieven te resolveren, om U Ed. aldaer te doen aenschryven, soo niet om 't werck wat in staet te houden, ten minsten om selfs niet te presseren, immers niet te precipiteren de Tractaeten op den voet van de voorige Conventien, in allen gevalle by provisie ter tyden ende wylen toe de Regeringe alhier soude hebben verstaen wat succes de voorgeroerde aen te wenden devoiren van den gemelden Heer *Nieupoort*, in Engelandt soude mogen komen te erlangen.

Dogh hebben haer Ed. Groot Mogende haer daer toe geensints willen eslargeren, maer alles by de voorige Resolutien gelaeten; gelyck U Ed. uyt haer Ed. Groot Mog. Resolutie van den 21. deser onder No. 1. hier bygaende sal gelieven te vernemen; Weshalven ick dan oock wil hopen ende vastelyck vertrouwen, dat U Ed. den Koningh van Denemarcken tot syn voorige

Re-

Resolutie sal konnen disponeren; immers sullen, nae myn oordeel, by syne Majesteyts refus, alle desselfs saeken alhier te rugge lopen.

Op Maendagh voor desen den 23. deser, heeft de Heer Ambassadeur van Vranckryck ter Vergaederinge van haer Hoog Mog. in een Audientie daer toe speciaelyk versoght, overgelevert de Missive van synen Koningh daer van copye onder No. 2. hier nevens gaet, doende daer op vervolgens by monde, ende in geschrifte overleverende de Propositie onder No. 3. copyelyck hier nevens gevoeght.

Des anderen daeghs den 24. heeft de Heer *Downingh* syn eerste Audientie gehadt in qualiteyt als Extraordinaris Gedeputeerde, ende aen haer Hoogh Mog. in de Engelsche Taele gedaen, midtsgaeders in 't Fransch by geschrifte overgeleverdt de Propositie hier bygaende onder No. 4.

Ende op gisteren den 26. heeft den Heere *Cojet* in geschrifte ter Generaliteyt ingedient de substantie van 't gunt by syn Ed. voor heenen mondelinge voor Commissarisen van haer Hoog Mogende was gededuceert, in voegen als U Ed. uyt de bylaege onder No. 5. sal gelieven af te nemen; alle de voorsz. stucken ende propositien syn gesteldt in handen van Commissarisen, ende sal daer op wel light niet finaelycks geresolveert worden voor ende aleer de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt, die beschreven syn tegens den negenden van de toekomende maendt, wederom by den anderen gekomen sullen syn.

Ende voor dese reyse hier by niets van consideratie te voegen hebbende, sal ick afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 27. February 1660.

Aen den Heer Ambass. VAN DEN HONERT, den 27. February 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. Missive van den 24. deser loopende maendt, is my nae het afgaen van myne jonghste van den 20. daer aenvolgende wel ter handen gekomen, ende alhoewel daer uyt bespeure, dat van de Poolsche syde seer geurgeert werdt op den voortgangh van de separate Handelinge met Sweden, sonder op Denemarcken het vereyschte reguardt te nemen ende sonder veel te defereren aen de argumenten by U Ed. uyt den naeme ende van wegen haer Hoogh Mogende daer tegen geallegeert, urgerende op eene reciprocatie, soo kan ick wel sien, dat het argument van reciprocatie tegens Denemarcken geallegeert werdende syn fondament heeft, soo wanneer de Minister van Dene-

marcken aldaer aenwesende uyt den hoofde van den Koningh syn Meester, de Heeren van Poolen van het sluyten der voorsz. separate Tractaeten soeckt te wederhouden, maer myns oordeels, moet de voorsz. saecke niet eygentlyk uyt den hoofde van Denemarcken, maer wel van haer Hoog Mogende ernstelyck gepousseert worden, ende alsdan heeft het voorsz. argument om Denemarcken reciproce tot gelycke beloften te brengen, myns beduncken, geen kragt, moetende alsdan, onder verbeteringe, de saeke soodaenig ingesien worden dat Poolen ende desen Staet beyde geconsidereert moeten worden *als partes agentes* ende Denemarcken als *pars patiens*, welcke alle syn Geallieerden ende voornamentlyck Poolen, om redenen in myne voorige vervat, schuldigh ende gehouden syn te helpen redden, dat om sulcks te verhinderen ende by gevolge den Koningh van Denemarcken te vermeesteren, Sweden de voorsz. agerende Geallieerden, den een voor ende den ander nae door separate Tractaeten soeckt af te trecken, laborerende ten dien fine, naementlyck by Poolen ende haer Ho. Mog., dat haer Ho. Mog. alhoewel haer van de syde van Sweden alles toegestaen wesende wat deselve geëyscht hebben, eghter haer geensints hebben laeten dimoveren van de assistentie aen Denemarcken; maer alle 't selve op geen andere conditien geaccepteert hebben, dan midts Denemarcken alvooren in Vreede hersteldt synde.

Dat haer Hoog Mog. het selve ofte de reciprocatie van dien alleenlyck van Poolen begeeren, naementlyck dat deselve Kroon geen accommodement met Sweden maecke, immers 't selve mede geen effect laeten sorteren, dan midts Denemarcken alvoorens in Vreede sy gesteldt, sulcks dat in cas Poolen een reciprocatie van haer Ho. Mog. gelieft te eyschen, niet anders soude konnen begeeren, als 't geen haer Ho. Mog. selfs verklaeren, ende met'er daet effective betoont hebben, maer Denemarken die niet dan door subsidien van Geldt, Schepen, ende Volck van syn Geallieerden subsisteert, te willen considereren als eene van de agerende ende assisterende Staeten, dat sulcks soude syn buyten alle redelyckheydt, jae dat de genereusheydt van de Geallieerden van het selve Ryck soo veel behoordt te opereren, dat men voor eerst ende voor al op de conservatie van dien, als leggende *in prædicamento passionis*, behoordt te letten, ende geensints sigh selven met hasardt van de totale ruïne van 't selve Ryck te willen advantagieren.

Dat de occurrentie met de Brandenburghsche Ambassadeurs geëviteert werde, als ende soo lange sulcks gevoeghlyck kan geschieden, dunckt my redelyck, maer als de gelegentheydt van saecken eene byeenkomste in *loco neutro* soude requireren, dunckt my, dat U Ed. ten opsighte van haerlieden hooger Caracter deselve sonder kleynigheydt van den Staet soude konnen cederen.

Op Maendagh den 23. deser, heeft de Heer Ambassadeurs van Vranckryck

N. B. Het volgende deses gelyckluydende synde met het laetste gedeelte des Briefs, soo even aen den Heer *Vogelsangh*, werdt daerom uytgelaeten.

Aen

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 5. Maert 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jonghste in dato den 27. der voorleden maendt, is my niets van U Ed. ter handen gekomen, gelyck mede alhier vermidts de absentie van haer Ed. Groot Mog., die tegens den 9. deser wederomme Staets-gewyse syn beschreven, niets van consideratie voorgevallen is, soo dat dese alleenlyck sal dienen, omme te accompagneren de duplicata van de voorsz. myne jonghste Missive, midtsgaeders de tydinge uyt Vranckryck ende Engelandt met de jonghste post ingekomen, ende voorts om te betuygen dat ick waerlyck ben,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 5. Maert 1660.

Aen den Heer Ambass. VAN DEN HONERT, den 5. Maert 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jonghste in dato den 27. der voorleden maendt, is my U Edts. Missive van den 21. daer bevorens wel ter handen gekomen, ende is sedert alhier, vermidts de absentie van haer Ed. Groot Mog., die tegens den 9. deser wederomme Staets-gewyse syn beschreven, niets van consideratie voorgevallen, sulcks dat dese alleenlyck sal dienen om te accompagneren de duplicata van de voorsz. myne jonghste Missive, midtsgaeders de tydinge uyt Vranckryck ende Engelandt, met de jonghste post ingekomen, ende voorts om te betuygen dat ick waerlyck ben,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 5. Maert 1660.

P. S.

U Edts. Missive van den 25. der voorleden maendt, is my mede wel ter handen gekomen.

Aen de Heeren G. VAN SLINGELANDT ende P. VOGELSANGH, den 12. Maert 1660.

EDELE GESTRENGE HEEREN,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 5. deser, ende hebben wy sedert deselve tydt niets van U Ed. ontfangen, alhoewel de Vice-Admirael *Egbert Meeuwsz Cortenaer* gisteren alhier is gearriveert, die wy verwondert syn geen schryvens van U Ed. mede te brengen, te meer alsoo hy ons rapporteert, dat aldaer voor syn vertreck tydinge was gekomen van de doodt van den Koningh van Sweden, by welcke occasie ick my verplight vinde U Ed. te bidden, dat deselve dogh voortaen geen occasie van schryven gelieve te laeten voor by gaen, sendende duplicaeten te Lande van 't geene over Zee herwaerts gestuert wordt, op dat wy de eene of de andere te haestiger ende te seeckerder mogen bekomen.

U Ed. sullen ontfangen hebben de Resolutie van haer Hoogh Mogende op de te doene extensie van 't instrument van guarantie, dewelcke conform is 't concept by U Ed. al voor desen met de Heeren Fransche ende Engelsche Ministers ontworpen.

Indien de tydinge van 't overlyden van den Koningh van Sweden waeraghtigh is, sullen ontwyffelyck de saecken al wat van gedaente veranderen, ende sal in dien gevalle alhier by de Regeringe op 't geene by Denemarcken met die Kroon staet te verhandelen, naeder dienen te werden gedelibereert, maer wy weten nogh niet, wat fondament op de voorsz. tydinge te maecken sy.

De Vergaederinge van de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt is nogh soodaenigh niet gecomposeert geweest, dat in deselve eenige deliberatien van gewighte hebben konnen gehouden worden, sulcks dat de Leden niet voor Dinghdagh toekomende weder by een sullen komen. Waer mede desen afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 12. Maert 1660.

Aen den Heer Ambass. VAN DEN HONERT, den 12. Maert 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

WY hebben uyt U Edts. jonghste Missive van den 25. der voorleden maendt met onaengenaemheyt bespeurt, dat de Poolen par force met Sweden bege-

begeeren te sluyten, sonder op den Koningh van Denemarcken eenige de minste reflectie te maecken; Ick sal in de aenstaende weeck haer Ed. Groot Mog. voorstellen, of niet, om haer daer van te wederhouden, U Ed. positivelyck soude mogen werden gelast de guarantie van desen Staet te interponeren in cas Poolen met Sweden niet anders als te gelyk nevens Denemarcken komt te sluyten, of immers het geslootene ter executie te stellen mitsgaeders ook, of niet de voorgeslaegen leeninge van hondert duysent Rycksdaelers aen den Koningh van Poolen soude konnen geschieden, op conditie ende midts dat syne Majesteyt met Sweden niet en sluyte, immers het geadjusteerde geen effect laete hebben, voor ende aleer de Koningh van Denemarcken mede door een raisonnabile Vreede gesalveert sy; ende wil ick hoopen ende vertrouwen, dat op 't een ende 't ander dien conformelyck conclusie sal konnen werden uytgewerckt.

Gisteren is alhier gearriveert de Vice-Admirael *Egbert Meeuwsz Cortenaer* komende uyt Coppenhaege, ende de reyse volbraght hebbende in aght daegen, rapporteert, dat aldaer de tydinge was dat de Koningh van Sweden tot Gottenburgh van eene heete koortse was overleden den 23. der voorleden maendt, dat hy op syn vertreck sulcks ook hadde verstaen uyt den monde van den Heer *van Slingelandt*, die verklaerdt hadde, dat de Ambassadeur *de Terlon* daer van advies bekomen hadde; dogh brenght gemelde Vice-Admirael geene brieven mede van de Heeren Extraordinaris Gedeputeerden van desen Staet ofte van iemandt van deselve, dogh wel eenige brieven aen de Heeren Deensche Ambassadeurs alhier aenwesende, ende in specie mede eenen aen haere Excellentien geaddresseert by een van de Secretarisen van den Koningh, die met een Post Scriptum mede van de doodt des Konings van Sweden mentie maeckt.

De Vergaederinge van de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt is nogh soodaenigh niet gecomposeert geweest, dat in deselve eenige deliberatien van gewighte hebben konnen gehouden werden; sulcks dat de Leden niet voor Dinghsdagh toekomende weder by een sullen komen; Waer mede desen besluytende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 12. Maert 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 14. February 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

OP den 12. deser lopende maendt syn de Heeren Ambassadeur van Vrankryk ende Plenipotentiarisen van Engelandt, alvooren versogt hebbende met ons

te treden in een Conferentie, gekomen in het logement van haer Hoog Mogende, ende is by den gemelden Heer Ambassadeur in substantie gesegt, naedemael de Koningh van Denemarcken op soo meenighvuldige ende vriendelyke instantien door ende uyt den naeme van de gesaementlycke Ministers van de drie Staeten niet en geliefde goedt te vinden, dat ofte met de Heeren desselfs Commissarisen wierde gehouden een Conferentie, ofte dat van desselfs syde wierde uytgebraght een Vreedens Project-Tractaet, dat integendeel de bewuste declaratie op den 4. September des voorleden jaers aen opgemelde Ministers geëxtradeert, wierde gehouden voor geaneantiseert, ende dat het niet en scheen apparent te wesen, uyt alle de circumstantien, dat het gedesidereerde Project soude worden ter handen gesteldt aen de Ministers, dat sulcks geschiedende 't selve wel light bevonden soude worden immers soo exorbitant als dat van Sweden, ende naederhandt de meergemelde Ministers waeren gelast, omme den Vreede tusschen de twee Koningen te moyenneren op den voet ende het fondament van 't Rodtschildtsche Tractaet, ende in conformiteyt van de respective Haeghsche Conventien, of de Heeren niet en souden gelieven goedt te vinden, als het expedientste ende seeckerste omme alle dilayen ende prejudiciabile tergiversatien af te snyden, midtsgaeders te prevenieren alle inconvienten, dewelcke by verloop van tyden daer uyt moghten komen te resulteren, dat een Concept-Tractaet in formâ door ons wierde gedresseert, pertinentelyck ende punctuelyck accorderende met de geseyde Haeghsche Conventien, ende dat het selve sonder eenigh tydt verlies, door dien *periculum in mora* was, aen beyde de hooghstrydende partyen met behoorlyck respect wierde gepresenteert, ende met redenen, middelen ende motiven, aghtervolgende de ordres van de respective hooge Superieuren by den een ende den ander van de Koningen smakelyck gemaeckt, ende daer op vervolgens uytgewerckt de gewenschte Vreede. Met welcke propositie ende 't advies van opgemelden Heer Ambassadeur de Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt haer conformerende, hebben wy onder anderen voor ons advies geseght, dat wy oordeelden, als men soude goedtvinden, dat door de Mediateurs een Concept-Tractaet soude worden geformeert, 't selve in ordre eerst behoorde gepresenteert te worden aen Sweden, door dien Denemarcken tot vernoegen van de drie Staeten sigh dienthalven voor desen hadde verklaert, ende dat Sweden, aen welckers syde tot nogh toe de meeste swaerigheyt geweest is, sigh insgelycks satisfactoirlyck verklaerende, aen dese syde nae alle apparentie geene de minste swaerigheyt bevonden soude werden te resteren, dat de difficulteyt dewelcke sigh aen dit Hof scheen te openbaeren notoirlyck nergens anders uyt procedeerde, dan dat men hier in apprehensie was, dat Sweden niet sincerlyck genegen was tot den Vreede, ende dat van wegen Denemarcken andermael gedaen werdende een nader verklaeringe, Sweden syn voordeel daer mede merckelyck soude traghten te doen tot irreparabele prejuditie van dit Ryck, ende onder anderen insonderheyt, dat daer door de Geallieerden souden mogen werden gedisponeert, omme sigh van dit Ryck te separeren, welcke scrupuleuse bekommernisse soude komen te cesseren als Sweden konde eerst gedisponeert werden, tot haer conclusie ende volkomen perfectie,

maer

maer alsoo de Heeren Franschen ende Engelschen daer tegens met grooten ernst deduceerden haer contra-redenen ende consideratien, poserende dat Denemarcken eenigen tydt herwaerts inderdaet meerder refusant was geweest als Sweden, waer op haer Ed. groote instantien maeckten, haer refererende tot den text ende teneur van de meergemelde Haeghsche Conventien, ende dat dienvolgende Denemarcken soo wel als Sweden jae meerder verobligeert was *de novo* sig Acceptant van de Haeghsche Conventien in te stellen, met vorder byvoeginge, dat die acceptatie niet alleen niet prejudiciabel konde wesen voor Denemarcken maer ten hooghsten advantagieus ende van seer goede ende salutaire operatie, dat in gevalle Sweden gepermoveert wierde tot uytbrenginge van gelycke Declaratie ende Acceptatie van het te formeren Project daer op de Vreede immediatelyck ende effectivelyck soude komen te volgen, ende in cas van refuys van de syde van Sweden, ende ontstentenisse van 't gunt voorsz., dit Ryck kraghtelyck geadsisteert, ende in tegendeel Sweden niet alleen alle secours van geldt ende Volck soude moeten vorder werden ontrocken, maer *viribus omnibus & armis* tot aenneminge van dien geconstringeert ende gecompelleert; by welcke occasie haer Ed. haer in seer ernstige expressien verklaerden op de doleantien door ons voor desen tot verscheyde tyden gedaen, ter sacke dat Vranckryck ende Engelandt haer respectivelyck in de executie van de Haeghsche Conventien tegens Sweden niet hebben gecomporteert, als deselve in gevolge van dien notoirlyck buyten eenige contradictie waeren verobligeert, dat by Denemarcken voldaen wordende de geseyde Haeghsche Conventien sy niet alleen souden continueren, sulcks als haer Ed. seyden tot allen tyde ende sonder intermissie van haere Superieurs gedaen te hebben, van den Koningh van Sweden als *detrectatorem pacis* te denuncieren, maer soo veel in haer is, de saecken daer heenen te dirigeren, ten eynde de meergemelde Conventien punctueelyk nae haeren inhoude wierden aghtervolght, ende ter executie geleght, ende omme alle exceptien wegh te nemen, dat haer Ed. bereydt ende overbodigh waeren dienthalven op onse sommatie te passeren soodaenigen Acte, als wy daer toe op het bondighste souden goedtvinden te ontwerpen, soo hebben wy ons laeten bewegen, om te condescenderen in derselver sentiment, ende dienvolgende gesaementlyck met consonante ende eenpaerige stemmen goedtgevonden, dat *ilico* 't geseyde Concept-Tractaet soude worden opgestelde ende ten volgende daege nae voorgaende communicatie aen den Heer Rycks-Hofmeester te geven, door de Ministers van de drie Staeten op de gevoeghlyckste wyse aen syne Majesteyt soude worden gepresenteert, ende vervolgens sonder eenigh tydt versuym aen den Koningh van Sweden ofte aen de Heeren desselfs Commissarisen Plenipotentiarisen. Ick hebbe voor myne particuliere opinie geene bedencken gehadt op 't formeren van die conclusie, soo door dien ick oordeelde die wyse van doen best te accorderen met de Haeghsche Conventien, als mede dat het presenteren van 't Concept aen Denemarcken, inderdaet niet anders is als een nootsaeckelyck gevolgh tot executie van de declaratie by Denemarcken voor desen uytgebraght, ende hier boven meermael gementionneert,

neert, van welcke declaratie met groot fondament van redenen gesustineert kan worden, dat Denemarcken nae genoten assistentie van haer Hoogh Mogende niet heeft de faculteyt ofte het vermogen van te resilieren, ende wat de ordre belanght, dat evidentelyck de presentatie van Denemarcken eerst heeft moeten geschieden, soo door dien Denemarcken volgens het gesustineerde van Vranckryck ende Engelandt synde geworden met ende nevens Sweden Refusant, *interim* met de maght van haer Hoogh Mog. Militie te Waeter ende te Landt, tot assistentie ende ten besten van Denemarcken tegens Sweden niet en soude vermogen geageert te worden, ende dienvolgende tegens Sweden tot bevorderinge van onse Negociatie niet konnen geadhibeert de noodige ende gerequireerde naedruck, alsmede in gevalle dat quam te gebeuren, dat Sweden bereydt was den Vreede finaelyck sonder eenige reserve te sluyten in conformiteyt van de Haeghsche Conventien, ende dienaengaende aen de Ministers satisfactoirlyck ende tot contentement sigh verklaerde, Denemarcken tot gelycke verklaringen door ontsagh van de Wapenen soude moeten werden geconstringeert, in welcke beyde gevallen Denemarcken opiniatrerende, wy ons op de sommatie van Vranckryck ende Engelandt in groote perplexiteyt souden bevinden, daer by komende, dat ick my niet hebbe konnen imagineren aen de eene syde eenigh het minste prejudicie of grief ten reguarde van Denemarcken 't sy dat de Vreede op de uyt te brengen declaratie succedere, ofte 't gunt Godt de Heere Genaedighlyck verhoede, deselve komt te ontstaen, vermidts het refuys van Sweden, alsoo in 't eerste geval alle de redenen reflecterende op dessels Geallieerden, t'eenemael komen te cesseren ende van selfs te vervallen, immers ten reguarde van Denemarcken, werdende by my daerenboven genoeghsaem voor seecker gehouden, dat de Vreede tusschen de twee Noordtsche Kroonen synde geslooten, het accommodement met den Keyser, den Koningh van Poolen ende den Keurvorst van Brandenburgh, light sal syn te vinden, door de tusschenkomste ende entremise van andere Potentaten, immers in 't tweede cas, dat Denemarcken geappuyeert sal worden door de kraghtige assistentie van twee soo notabile Republycken, blyvende Vrankryk verobligeert alle assistentie van Sweden te advoceren ende geen de minste in 't toekomende te presteren, behalven dat in my geensints kan komen, dat de Geallieerden ter saeke van de continuatie van de Vreedehandelinge van Denemarcken sullen separeren, ende spetiaelyk dat Poolen in dese tegenwoordige constitutie van saeken sigh in eenige manieren sal laeten disponeren tot het sluyten van den Vreede met Sweden, voor ende aleer het accommodement tusschen de twee Noorder Koningen in deese Gewesten sal syn getroffen, ende sulcks schoon buyten alle Menschelycke apparentie komende te gebeuren, eghter daer door Denemarcken niet en soude worden van eenige merckelycke arger conditie, aen de andere syde met eenige waerschynelyckheyt geoordeeldt te gemoet te konnen sien selfs een notabile advantagie voor Denemarcken, daer inne bestaende, dat by wyder refuys van Sweden de drie Staeten wel light te raede sullen worden, omme nogh een naeder Conventie met den anderen onderlingh aen te gaen, soo omme Sweden

den

den kraghtiger te presseren als omme aen Denemarcken te doen hebben redelycke satisfactie ende reparatie voor de schaeden geduerende het geseyde refuys geleden.

Tot voldoeninge van welcke boven geëxpresseerde Resolutie hebben gemelde Heeren ten selven tyde goedtgevonden aenstondts te procederen tot de besoignes, ende alsoo op 't versoeck van de Heeren gesaementlycke Ministers door den Heer *Sidney* ende my op den tweeëntwintighsten der voorleden maendt een concept in 't rouwe was ontworpen, omme geresumeert, naeder geëxamineert ende nae behooren gedresseert te worden, dogh 't welcke vermidts de contradictie van eenigen (dewelke met haere stemme, tegens myn particulier advies, 't selve hadden helpen resolveren) tot nogh toe geseponeert was gebleven, soo hebbe ick op de iterative instantie van alle ende de gesaementlycke presente Heeren het selve geproduceert, ende nae lecture ende exacte collatie tegens het Rodtschildtsche Tractaet ende de respective Haeghsche Conventien, midtsgaeders opgevolghde haer Hoog Mogende Resolutien bevonden synde daer mede in alles te accorderen, is het selve eenpaerighlyck geapprobeert ende gearresteert als een concept ten fine als boven te gebruycken, met ordre, dat het selven ten spoedighsten in 't net soude worden afgeschreven, als mede insgelycks een concepte Declaratie by den Koningh van Denemarcken ten behoeve van de drie Staeten te verleenen, nopende het lighten van 't derde Artikel uyt het meergeseyde Rodtschildtsche Tractaet, de puncten van Commercie vervat in 't 6. Artikel van de Haegsche Conventie in dato den eenëntwintighsten May ende in die van den vierentwintighsten July, beyde des voorleden jaers, by my mede *mutatis mutandis* gestelt in dier voegen als uyt den naeme van den Koningh van Sweden ten behoeve als boven is gepasseert.

Ten volgenden daege heeft de Heer Rycks-Hofmeester de aengeboden visite beleefdelyck doen excuseren, vermidts syn Edts. indispositie *quam Sunticam credo fuisse causam*; syne Majesteyt ook hebbende eerst laeten weten hem wel gevalligh te sullen wesen, dat tegens drie uuren nae den middagh de Heeren ter Audientie quaemen, heeft weynigh tydts daer nae 't selve wederomme doen opseggen, door dien eenige saeken van merckelycke importantie waeren voorgevallen, dewelcke syne Majesteyts presentie noodelyck quaemen te requireren; waer over de Heeren Franschen ende Engelschen in ons Logement komende betoonden eeniger maeten gemiscontenteert te wesen, hebbende het bedencken, dat het selve maer een opgesoght dilay was ende geprocureert door de secrete directie van een van haer Hoog Mog. Ministers, dewelcke omtrent dienselven tydt ten Hoove was geweest, middelerwylen syn de Heeren Rycks-Raeden *Axel Urop* ende *Peter Rees*, gekomen in het Logement van de Heeren Engelschen, ende nae dat haer Ed. een prefatie, op die gelegentheydt slaende, hadden gemaekt, hebben geseght met droefheydt in ervaeringe gekomen te syn, dat de declaratie by haer op den 26. der voorleden maendt uyt den naeme van syne Majesteyt gedaen aen de Ministers van de drie Staeten, buyten derselver meyninge ende genuine intentie in diervoegen

wierde opgenomen, als of men van dese syde verstondt, dat de Declaratie voor desen uytgebraght 't eenemael was vernietight, geaneantiseert ende sulks in 't reguardt van Denemarcken niet meerder obligatoir, even ende in alle schyn, als of deselve nooit en was gegeven, daer ter contrarie syne Majesteyt nu noghte naemaels van meyninge soude wesen, in het minste daer van te deflecteren, maer deselve sulcks als vooren in het toekomende altydt gestandt te doen, dat eghter deselve inderwaerheydt geseght konde worden voor geaneantiseert gehouden te moeten werden, ten opsighte, dat syne Majesteyt van het effect van dien ende het salutair ooghmerck in 't passeren van deselve voorgesteldt, naementlyck den Vreede, sigh tot nogh toe door de trainissementen ende het refus van Sweden bevondt gefrustreert, 't welck in der daet synde de siele ten dien reguarde de meergemelde Declaratie *jure merito* geseydt konde worden tot nogh toe maer een derde letter geweest te syn, ende in der daet vernietight te wesen, *en homines felicis admodum cerebri*, dogh wat belanght de reciproque verbintenissen, sedert de assistentie van haer Hoog Mogende uyt kragte van de Haeghsche Conventien aen Denemarcken gepresteert tusschen Denemarcken ende dessels Geallieerden opgeright, hebben haer Ed. in 't minste haer niet verklaerdt, maer aenstondts, nae dat het gunt voorschreven staet, in substantie gesegt was, haer afscheyt genomen, 't sy dat haer Ed. hebben geoordeeldt 't selve de pyne niet waerdt te syn, ofte dienaengaende eenige andere consideratien gehadt hebben. Hier ten Hoove wordt doorgaens de geseyde aenspraeck van den 26. voorsz. met een generaele solutie geëxcuseert, ende naementlyck, dat deselve in effecte niet anders soude geweest syn, dan een discours van die Heeren in 't particulier, met byvoeginge van sommigen, dat syne Majesteyt niet wel genomen heeft, dat het selve by de Ministers is geconsidereert als een serieuse Conferentie, ende een ernstige Declaratie van syne Majesteyts Resolutie met rypigheydt van raede genomen, ende met een gepremediteerde Harangue tot antwoordt aen de Ministers van de drie Staeten toegevoeght, dat hooghstgedaghte syne Majesteyt mede ten besten niet gestight was, dat het selve door de Ministers aen haere Superieuren was gecommuniceert, *ita quidem sunt nugæ sed seria ducunt*.

Op heden hebben wy alle gesaementlyck (uytgenomen de Heer *van Haven*, dewelcke vermidts syn Edts. indispositie genoodtsaeckt is syn kaemer te houden,) de eere gehadt van ter audientie geadmitteert te syn by syne Majesteyt (de Heer Rycks-Hofmeester alvooren door eenige Heeren begroet synde) ende syn in deselve nae een beleeft ende bequaem compliment op die gelegentheydt passende door den Heer *Sidney* aen syne Majesteyt verhandtreyckt de twee Projecten hier boven breeder gementioneert, met versoeck ende serieuse recommandatie ten eynde syne Majesteyt soude gelieven gedient te wesen daerop ons te laeten toekomen dessels goedtvinden, verseeckerende wy hooghstgedagte syne Majesteyt van onsen gepassioneerden ende sinceren iever, om alles het gunt in ons vermogen is ter obedientie ende volgens de ordre van onse Superieuren te contribueren tot dessels contentement, ende ten besten van syn Rycken ende Onderdaenen, waerop in *generalibus* synde

de geantwoordt, hebben wy nae het houden van eenige discoursen op die saecke applicabel ons afscheydt genomen, de Heer *Sidney* 't huys gekomen synde, betoonde sigh wat gealtereert, over seecker discours tusschen den Koningh ende een van onse Heeren Colleguen gevoert in syn presentie, wel in een taele dewelcke syn Ed. niet verstaen hadde, naementlyck de Nederlandtsche, maer eghter soo uyt de contenantien ende eenige Fransche propoosten afgenomen konde werden, op het essentieelste geconcerneert hadde het subject van onse aenbevolen Negociatie, seggende onder anderen, uyt monde van syne Majesteyt verstaen te hebben, dat hy liever wilde sterven als soodaenigen Vreede aen te gaen, waer door Coppenhaege soude moeten blyven tot een Frontier-plaetse, ende de Koningh in geen volkomen seeckerheydt op syn bedde konnen rusten, voegende syn Ed. daer by, in gevalle dat secours reflecteerde op de recuperatie van Schoonen, dat het selve wel light niet bevonden en soude worden van soo faciele executie, als men sigh scheen hier in te beelden, ende ter occasie van dien, soo men gemeynt was daerop te staen, misschien eenige notabile inconvenienten moghten voorvallen ende in soodaenigen cas het alsoo weynigh soude ontbreecken aen die geenen, dewelcke tot maintien van de Conventien tusschen de drie Staeten souden traghten Schoonen voor Sweden te conserveren, als haer nu tegenwoordigh eenigen schynen te declareren, geporteert te syn ten besten ende tot meerder securiteyt van de Stadt Coppenhaege, buyten, jae directelyck tegen de gemelde Conventien. Ick sal my vorder niet inlaeten om myn vordere consideratien te seggen over de procedueren van den Koningh van Denemarcken ter eenre ende de conduite van de Heeren Fransche ende Engelsche Ministers ter andere syde, sullende her selve laeten aen het wys oordeel van U Ed., alleenlyck moet ick verklaeren, ten hooghsten gesurpreneert te wesen, dat Sweden tegenwoordigh nogh refusant synde, van de conditien in de Haeghsche Conventie begreepen, Denemarcken sigh in diervoegen insteldt, dat de gemelde Heeren Fransche ende Engelsche Ministers meynen met goedt fondament te sustineren, dat Denemarcken soo wel als Sweden refusant is, ende dat derhalven de bewuste middelen van constrainte soo wel tegens den eenen als den anderen van de hoogstrydende partyen te werck moeten geleght worden, ick ben bedught in gevalle Denemarcken komt te opiniatreren, sulcks als het voorleden jaer met merckelycke schaede, irreparabele prejudicie, midtsgaeders ongeloofelyck perikel is geschiedt, dat daer door ende door de ongefondeerde echappatoires ende notoire mocqueries, nae het seggen ende sustineren van meergemelde Heeren Ministers, Denemarcken sigh sal bevinden in een seer groote perplexiteyt, ende houde voor seecker, in gevalle haer Ed. Groot Mogende ten tyde van het doen van de bewuste Propositie door de Heeren Gedeputeerden der Stede Amsterdam, dese onbedenckelycke *casus* hadden konnen te gemoet voeren, de Leden ongetwyffeldt haer dienthalven seer cordaetelyck souden hebben verklaerdt. *Nos hic credimur scindi studio in contraria, sed vere profiteor mihi absque ullo studio partium constanter propositum esse, id quantum mearum virium*

 rium

rium est, sedulo operam dare, ut Pax ex præscripto Conventionum Hagiensium componi queat, atque officio Ministri fideliter defungi &c. Iterum rogabo ut hanc, qua utor confabulandi libertate, boni consulere velis. Waer mede nae myne seer gedienstighlycke gebiedenisse in U Ed. goede gratien, ende toewenschinge van alle heyl ende prosperiteyt, blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 14. February 1660.

P. S. In dato den 21. February.

Naedemael het den Heer *van Haeren* by een affonderlyk ende particulier briefjen aen den Heer Griffier *Ruysch* op heden belieft heeft de procedures van de Ministers van de drie Staeten te desadvoueren, ende daerenboven die van haer Hoog Mogende te taxeren, als of deselve gedaen hadden tegens haer Ho. Mog. Last ende Ordres, begrepen in seekere Missive van den gemelden Heer Griffier, onder dato den 3. October des voorleden jaers aen haer Ed. geschreven, naedemael mede de Heeren Fransche ende Engelsche Ministers alsnogh op dit tegenwoordige moment sustineren, dat Denemarcken meerder als Sweden is refusant, ende dat nae alle apparentie niets sal konnen werden uytgewerckt ofte geadvanceert, ten sy dat Denemarcken sigh verklaere eerst in 't generael van te willen den Vreede sluyten, op den voet van de Haeghsche Conventien, midtsgaeders oock particulierlyck de conditien selfs in de geseyde Conventien geëxpresseert; soo bevinden wy ons in 't bevorderen van onse Negociatie daer door in merckelycke perplexiteyt. Welcke perplexiteyt merckelyck sal konnen vermeerdert worden, alsmen sal beginnen te spreecken van de Actien van haer Hoog Mog. Maghten soo te Water als te Lande; niet dat dien aengaende eenige de minste bekommernisse is ten reguarde van Sweden, alsoo dienthalven ende de Conventien ende de Resolutien van haer Hoogh Mog. soo klaer spreecken, dat daer over geen dispariteyt van sentimenten te bevresen staet, maer alleenlyck ten opsighte van Denemarcken, sullende ongetwyffeldt hier daegelycks veele desseynen geformeert werden, tot executie van dewelcke, ende de Actie van de Vloote ende den dienst van haer Hoog Mog. Militie, gerequireert sullen

len worden: Waer tegens by de Heeren Fransche ende Engelsche Ministers vervolgens ende sonder intermissie gesustineert sal worden, dat Denemarcken niet alleen niet acceptererende *omnes & singulas conditiones ac clausulas* in de respective Haeghsche Conventien gecontineert, maer absolutelyk respuerende den Vreede met Sweden aen te gaen sonder desselfs Geallieerden, notoirlyk volgens den klaerblyckelycken text van de meergemelde Conventien niet alleenlyk niet geassisteert en vermag te werden, maer daer tegens selfs geprocedeert moet werden, sulks als het dispositif van de Conventien komt mede te brengen. Ende schynen dit provisioneele vrughten te wesen van de geseyde Missive van den Heer Griffier van den 3. October des voorleden jaers, midtsgaeders van de bewuste propositie van de Heeren Gedeputeerden van Amsterdam. Van welcke propositie hier sonderlinge staet wordt gemaeckt, ende by seeker Heer selfs soo hooge, dat syn Ed. tot verscheyde maelen tegens my *fort & ferme* heeft gedreven, dat schoon Denemarcken buyten disputen synde refusant, eghter de bewuste middelen van constraincte tegens dat Ryck niet te werck en souden vermogen geleght te worden, ten waere saecke, dat Sweden alvoren satisfactoirlyck den Vreede amplecteert, tot justificatie van welk seggen, onder anderen mede geëmplojeert wordt haer Hoogh Mogende Resolutie in dato den 3. October; soo veel als my aengaet, sal ick continueren sulcks als ick tot nogh toe in opreghte sinceriteyt van myn gemoet hebbe gedaen, *pro virili* te laboreren, *ut omnis dissensus tollatur ac cuncta infortunia quæ offerri possent, præveniantur atque amoveantur, sincere fideliterque porro incumbam, conjunctis operis ac consiliis ut tenor Conventionum Hagiensium perstet illibatus, atque gemina ejus sententia ac vera mens serta tectaque conservetur.* Ondertusschen moet ick bekennen genoeghsaem verbaest te staen over die manieren van doen van den Heer *van Haeren*, ende onder anderen dat syn Ed. syn oppositie principaelyck fundeert op een seekere naedere verklaeringe by syne Majesteyt aen eenige van (den Heer *de Hubert*) onse Colleguen gedaen op den 13. deser; ende op dat U Ed. moghte weten wat van die Declaratie sy, hebbe ick geoordeeldt U Ed. niet onaengenaem te sullen wesen het extract uyt seekere Missive van den Heer *de Hubert* copyelyk hier nevens gaende, *qui ipsemet negotio interfuit & rei gestæ maxima pars fuit*, waer by ick alleenlyck maer een woordt sal voegen, dat naementlyck gemelde Heer *van Haeren* langh voor 't doen van die Declaratie ende alvoren syn Ed. daer van het minste heeft konnen weten, sigh heeft gelieven te formaliseren tegens de Ministers van de andere twee Staeten, ende de Heeren syne Colleguen, aenstonds op de wederkomste van Elseneur, ende sulks selfs eer gesprooken, jae ooyt gedaght is geweest van een Project-Tractaet door de Heeren Mediateurs te dresseren, invoegen dat syn Ed. *dissensus* noodtsaeckelyck moet procederen uyt een ander mouvement, ende mede rusten op een ander ofte solider fondament, ofte soo de geseyde

Koninghlycke Verbaele Declaratie immers de grondtslagh van dien is, dat deselve op seer swacke gronden is gesuperstrueert. Ende ben ick des te meerder verwonderdt, door dien ik in syn Ed. hebbe bespeurdt soo subyte ende groote veranderinge, dat het ongelooflyck schynt te wesen, dat een man van verstant ende oordeel in soo korten tydt over een ende deselve saecke van soo verscheyde sentimenten kan susceptibel wesen, insonderheydt geconsidereert, dat de veranderinge van de saecken naederhandt voorgevallen, alle syn Ed. schynen te raeden, omme te blyven persisteren by dessels voorige opinie, alsoo Sweden sedert dien tydt een merkelyke pas tot den Vreede heeft geadvanceert, Denemarken ter contrarie voor desen by de gesamentlyke Ministers van de drie Staeten gehouden synde voor Acceptant, tegenwoordig soo verre te rugge is getreden, dat Vranckryck ende Engelandt sustinerende 't selve Ryck indisputabelyck refusant te wesen, ende omme aen U Ed. maer een staeltje te geven, soo is het de Heer *van Haeren* selfs geweest, dewelcke op den 20. December des voorleden jaers tegens den Heer *Vogelsangh* met sonderlingen ernst ende animositeyt gesustineert heeft, dat in cas wy souden twyffelen aen de opreghte meyningen van Denemarken, wy verobligeert waeren ons naeder te eslargeren, ende onderrigt wordende dat men hier gemeynt was af te treden de eens gegeven declaratie, ofte te insisteren op beter conditien, dat haer Hoogh Mogende in soodaenigen geval niet en vermoghten Denemarcken te assisteren, ende wy dessels Ministers verobligeert waeren aen de Militie van den Staet ordre te geven geen meerder toghten of waghten te doen, ende wyders als U Ed. sal hebben gelieven te sien uyt seeckere marginale annotatie aen U Ed. overgesonden nevens den mynen van den 12. January laestleden, welck sustenu ick moet bekennen in geenen deele te konnen compasseren met het geene tegenwoordigh door syn Ed. wordt geopineert, synde inderwaerheyt een groot onderscheyt tusschen het geseyde syn Ed. gesustineerde van den 20. January voorleden, ende 't gunt by de Heeren gesaementlycke Ministers wordt onderstaen, synde inderdaet niet anders als een respectueus ende serieus versoeck door de Heeren Mediateurs aen syne Majesteyt gedaen, ten eynde deselve het geluck moghten hebben van met eenige Heeren dessels Commissarisen in Conferentie te treden, ende aen deselve omstandiglyck openinge te geven van 't gunt haer Ed. tot Elseneur uyt den naeme ende van wegen den Koningh van Sweden was voorgekomen, ende dat met intentie omme met gemelde Heeren Commissarisen te overleggen ende te consulteren over de wegen ende middelen dewelcke geoordeelt mogten worden de beste ende de bequaemste te syn toterlanginge van den gewenschten Vreede, gelyk U Ed. uyt onse successive Missiven ende myn particuliere aen U Ed. sal hebben gelieven te sien. Ten eersten dat de Haeghsche Conventien ende het Project dien conform voor desen aen syne Majesteyt gepresenteert

ende

ende geaccepteert, de forme gegeven is van een Tractaet tusschen de twee Noorder Koningen aen te gaen. Of nu de geseyde proceduren van de gesaementlyke Ministers konnen geoordeeldt worden te deflecteren van de salutaire ende gemeyne intentie van de drie Staeten ende te syn onordentlyke pressures tegens Denemarcken ende voor soo veel haer Hoog Mogende Ministers aengaet strydigh tegens meer gesey-de Missive van den Heer Griffier, ende in cas van jae soo veel het laetste concerneert, of de gemelde Heeren Ministers, tegens de Heeren Franschen ende Engelschen verobligeert syn geweest haer met de meer-geseyde Missive te behelpen, ten effecte van het voornemen van meer-gemelde Heeren Franschen ende Engelschen hadde reëelyk moeten ge-houden syn buyten conclusie ende reëele executie, laet ik aen het wys oordeel van U Ed.: Dat de Heer *van Haeren* klaeght, dat aen syn Ed. geen communicatie gegeven is noghte lecture van 't geseyde Concept-Tractaet, schynt in apparentie op meerder redenen gefondeert te syn, maer als men mede considereert, wat dienaengaende *in facto* gepas-seert is, sal mede bevonden worden die klaghte te wesen even van de-selve *calibre* als de voorgaende, immers in allen gevalle my niet dan met de meeste onbillyckheydt geimputeert te konnen werden, door dien ick op den 12. voorschreve, synde de dagh van de besoigne, seer sieck synde, ende door de lecture van eenige stucken seer gefatigeert, de Heeren Fransche ende Engelsche Ministers my seer ernstelyck heb-ben gerecommandeert ten eynde ick my tot de ruste wilde begeven. Waerop ick alvooren aen den Heer *Vogelsangh* versoght hebbende ten eynde syn Ed. de noodige communicatie aen meergemelden Heer *van Haeren* wilde doen, hebbe ick myn afscheyt genomen, ende ten vol-genden daege verstaen, dat de geseyde communicatie was gedaen, dogh dat by den Heer *van Haeren* de besoignes waeren geimprobeert *quam ipsemet viderit, sed mea quidem opinione, pessime; sed bene se res ha-bet, quod hic mihi charta deficiat.*

Extract uyt een Missive van den Heer DE HUBERT, uyt Coppenhaege den 21. February 1660.

TEn selven daege, te weten den 13. deser, met den Heer *Vogelsangh* by den Koningh ten Hove synde, geliefde syne Majesteyt in presentie van de Vorsten van Lunenburgh ende Holsteyn ende veele van syne Raeden, sig niet alleen met dese explicatie te behelpen, maer te seggen, als of de meergemelde denunciatie was geschiedt sonder ordre, ende dat derhalven syne voor desen gedaene declaratie de Heeren Mediateurs behoorde genoegh te syn sonder op een naeder te urgeren: Het schynt de politie van dit Hof op twee Zeën te dryven, aen de eene syde de Haeghsche Conventien te accepteren, om haer van haer Hoogh Mogende Landt- ende Zee-Militie te prevaleren, aen de an-dere

dere syde, als men daer van de vrugten ende effecten soekt te trecken, deselve te refuseren ter contemplatie van andere Geallieerden, ende om dat deselve haere conditien willen hebben verbetert. Ick wil immers niet vertrouwen, dat men hier wil practiseren dat elders, *apud Plautum*, staet *pactum non pactum est, pactum pactum est*, *cum illis lubet*. Ick hebbe niet naegelaeten syne Majesteyt resolutelyck te representeren, dat de Ministers van de drie Staeten ende specialyck die van haer Hoogh Mog. met meerder soliditeyt dienden te worden bejegent, dat ook niet mogelyck soude syn alhier publycke Negotiatien te manieeren, in gevalle geen geloof soude worden geattribueert aen twee Rycks-Raeden, die op den naem van haeren Koningh ietwes quaemen aenseggen, ende in waerheyt als dat niet en soude syn, waere wel nootsaeckelyck, dat tot elcke Visite een speciael pouvoir ende volmaght wierde overgelevert: Dat wy eghter in desen aen het reghte verstant ende duydelyck woordt van de gedaene denuntiatie te minder hadden moeten twyffelen, om dat de substantie van dien ons daegelycks ende by alle occasien door hooge ende laege standts Persoonen nogh veel breeder was voorgekomen, ende dat insonderheyt met open monde wierde geseght, dat geen Vreede als met recuperatie van Schoonen te maecken was; Dat ick de nietigheyt van het selve geconsidereert in *abstracto* ende gesepareert van andere saeken, seer wel konde vatten, ook van herten wenschte, maer ingesien in *Concreto* ende met alle circumstantien conscientie soude maecken syne Majesteyt daer toe eenighsints hoope te geven, veel min daer mede te flatteren, als directelyck gaende tegens den last van de hooge Superieuren, dog als die haere ordres souden goedtvinden te veranderen ende dit te houden voor een conditie *sine qua non*, ende dat wy dan als getrouwe Dienaeren ende Ministers *eo ipso* mede souden veranderen, ende een andere Taele voeren: Met deselve vrymoedigheyt hebbe ick ook kraghtigh aengewesen, dat syne Majesteyt (onder reverentie) sonder kennisse ende adveu van haer Hoog Mog., den Oorlogh alhier genoeghsaem alleen uytvoerende, sigh met geen Alliantien ter wereldt de faculteyt konde laeten benemen, om met den Koningh van Sweden een particulieren Vreede aen te gaen, noghte ook den voortgangh van dien aen conditien boven de Haeghsche Conventien te accrocheren. Dat de exempelen ons leeren, dat men niet altoos kan recupereren 't geene meenighmael door het hooghste onreght en injurie is verlooren, laet staen dan het geene by een Vreedens Tractaet is overgegeven; gelyk daer van het schoone Brazil ende andere verlooren Plaetsen, in waerdye met een Koninghryck op te wegen, voor den Staet van haer Ho. Mog. ende derselver getrouwe Onderdaenen een droevigh voorbeelt syn, tot welckers recuperatie nooit meerder als voor de conservatie van dit Ryck is gecontribueert; ende alhoewel men sigh door een vigoureuse continuatie van den Oorlogh tegens Portugael, ende als men daer toe soo veel kosten ende iever als hier woorden gespendeert syn, wilde aenwenden, sig veel goeds jae de oude possessie soude konnen inbeelden, dat eghter evenwel haer Ho. Mog. met restitutie van een minder gedeelte haer ongetwyffelt souden laeten contenteren ende considereren *quod melior tutiorque sit certa Pax, quam sperata Victoria.*

Syne

Syne Majesteyt ende de andere presente Heeren onder dese discoursen dan voorgevende, als of de gedaene declaratie tot acceptatie van de Haeghsche Conventien onder beneficie van de boven verhaelde interpretatie niet en soude syn geretracteert, sustineerden op dat fondament, dat men hier geen pressures tot een Project in formâ behoorde te doen, voor dat de Koningh van Sweden de voorsz. Haeghsche Conventien in alles soude hebben geaccepteert. Ick hebbe daer op met veele redenen aengewesen, dat een generaele verklaringe niet genoegh was maer dat men van die moeste komen tot de *particularia*. Dat de nature van onse Negotiatie sulcks mede braght, te meer, om dat het selve nu van Sweedtscher syde was geschiedt, alhoewel niet in alles eghter in veele puncten satisfactoirlyck. Dat die methode nae de gedaene generaele verklaeringe selfs van dese syde was aengenomen, ende in verscheyde Conferentien tusschen wedersydts Commissarisen gepractiseert: Dat nogh jonghst op onse reyse nae Falster aen gesaementlycke Heeren Mediateurs waeren ter handen gesteldt eenige particuliere puncten, behelsende de differenten die in gehoudene Conferentien tusschen de beyde hooge partyen waeren overgebleven jae in gevalle wederomme eenige nieuwe conferentien in de Tenten van Sweedtscher syde, of door de Heeren Mediateurs wierden versoght immers niet en soude konnen worden geweygert, ende vervolgens ook niet om haer wedersydts tot de *particularia* uyt te laeten, Projecten te geven ende te ontfangen nae de practycken van alle Negociatien, dat het eghter van de Ministers van de drie Staeten nu soo verre was gebraght volgens het geene van Deenscher syde altoos van den beginne aen was gewenscht ende geurgeert, dat nu alles door de Heeren Mediateurs soude worden verright ende door haer verhandelt, als aen dewelcke de eene ende de andere partye syn sentimenten te vryer ende te onbekommerder konde uyten, om in goeder trouwe ende ten besten gemesnageert te worden: synde dan om dese redenen notoir evident, dat aen de welgemelde Heeren Mediateurs nogh veel minder als aen de Heeren Sweedtsche Commissarisen konde worden geweygert, om van de *generalia* tot de *particularia* over te gaen, dat oock boven al den dienst van haer Ho. Mog. ende interest van dit Ryck absolutelyk vorderde, dat syne Majesteyt niet worde gelaeten in een staet, dat de Heeren Franschen ende Engelschen oorsaeke moghten hebben syne Majesteyt te houden ende verklaeren voor refusant, dat daerom onse devoiren hier moesten worden gecontinueert tot dat de Haegsche Conventien, niet alleen in 't generael, maer ook in alle syne bysondere conditien ende clausulen (soo wil en disponeert de Conventie van den 4. Augusty laetstleden) worden geaccepteert, omme alsoo onbekommert ende sonder oppositie ende protestatie van de Heeren Fransche ende Engelsche Ministers, den Koningh van Sweden, soo wel met de Wapenen als door de woorden tot gelycke acceptatie vigoureuselyck te presseren, gelyck tot nogh toe gedaen is; ende de wysheyt vereyscht dat sulcks soodaenigh worde gecontinueert, dat de welgemelde Heeren Ministers haer daer tegens uyt kraghte van de verbintenisse van de drie Staeten geensints en konnen opposeren, ende dat ook de cours van haer Ho. Mog. Wapenen magh blyven gereghtveerdight: Biddende eyndelyck tot besluyt dat syne Majesteyt, dogh alles aen syne

hooge prudentie wilde pondereren, ende daeromtrent den salutairen Raedt van syne meest geaffectionneerde in aght te nemen, om alsoo alle inconvenienten ende misverstanden tydelyck voor te komen.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 16. February 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

DE Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt syn op gisteren gekomen in het Logement van haer Ho. Mog. ende nae dat haer Ed. aen ons bekent hadden gemaeckt ten vollen geinformeert te syn, dat door syne Majesteyt van Denemarcken aen de Militie van haer Ho. Mog. op Funen ordre was gegeven omme onder de conduite van den Heer Generael-Veldt-Marschalck *Schack* nae het Hertoghdom Bremen te marcheren, hebben vervolgens instantelyck versoght, naedemael Denemarcken tegenwoordigh soo wel als Sweden refusant was van den Vreede op ende in conformiteyt van de Haeghsche Conventien, ende dienvolgende de geseyde Militie van haer Ho. Mog. tot adsistentie ende uyt dien hoofde van Denemarcken niet vermoght tegens Sweden geëmployeert te werden, dat de Ministers mede van de drie Staeten immers van Engelandt ende de Vereenighde Nederlanden verobligeert synde te coöpereren tot uytwerckinge van den Vreede op de forme ende de manieren dewelke geoordeelt sullen worden de promptste, verseeckerste ende efficacieuste te wesen, dat wy die voorsieninge souden willen doen, ende soodaenige order stellen, dat de bevelen van hooghstgedaghte syne Majesteyt moghten blyven buyten reëele executie. Waerop by ons op heden gedelibereert ende met den anderen gediscoureert hebbende, of ende hoe verre wy verobligeert waeren aen de boven geëxpresseerde sommatie van de Heeren Engelschen ende de redenen by deselve gealleguecrt te defereren, hebben wy, laetende de sommatie, mitsgaeders de boven geëxpresseerde redenen in haer waerde ende onwaerde, omme andere goede respecten goedtgevonden te schryven aen den Heer Kolonel *Killegrew* de Missive copyelyck hier nevens gaende, dogh dat alvoren deselve Missive af te senden, by den Heer Rycks-Hofmeester soude worden onderstaen wat van de waerheyt van de saeken *in facto* was, ende hoe verre de gemelde last ende de ordre van syne Majesteyt sigh extendeerde, welcken volgende by opgemelden Heer Rycks-Hofmeester synde verklaerdt in ernstige expressien, geene soodaenige ordres dewelcke applicabel waeren op haer Hoogh Mogende Militie gegeven te syn, hebben wy goedtgevonden nae voorgaende communicatie ende notificatie aen syn Ed. nogh ten selven daege geseyde Missive af te laeten gaen; weynigh uuren daer nae syn ons ter handen gekomen twee distincte Missiven van den Heer Kolonel *Killegrew*, beyde geschreven uyt Odenzee, ende in datoos respective den 30. January ende 13. February laetstleden, by den inhoude van dewelcke wy worden geinformeert, dat de Heer *Schack* by Resolutie van syn Meester synde gelast omme met 6000. Man

Man te marcheren nae Bremen, midtsgaeders geautoriseert omme 3000. Man te voet te nemen van die geene dewelcke geoordeelt souden worden de beste ende de bequaemste te syn, ende vervolgens door den gemelden Heer *Schack* nae communicatie van geseyde Resolutie aen den Heer *Killegrew* ende andere Kolonellen bekent gemaeckt synde, dat hy desidereerde ten eynde haer Hoogh Mog. Militie nevens die van syne Majesteyt mede derwaerts marcheerden ende daer inne geconsenteert synde by gemelde Heeren Kolonellen, uyt consideratie aen de eene syde, dat volgens derselver origginele ende primitive instructie sy haer verplight bevonden omme sonder eenige reserve de beveelen van syne Majesteyt te respecteren, ten anderen op het vast presuppoost, dat meergeseyde Resolutie niet en was genomen dan nae voorgaende communicatie, concert, mitsgaeders goedvinden ende approbatie van ons haer Ho. Mog. Ministers; dogh dat nae eenige dilayen ende prolongatie van den dagh tot den marsch gepresigeert, de meergemelde Heer *Schack* alleen was vertrocken met de Deensche Troepen, laetende de Militie van haer Ho. Mog. tot bestellinge van dat Eylandt met eenige Deensche Ruyters onder den Lieutenant-Generael *Alevelt* als Commandeur van 't geseyde Eylandt, 't welck ick goedtgedagt hebbe U Ed. by desen te notificeren. Waer mede nae myne gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 16. February 1660.

Bylaege. Aen den Kolonel KILLEGREW.

EDELE GESTRENGE HEER,

WY worden geinformeert, dat aen de Militie van haer Ho. Mog. op Funen uyt den naeme van syne Majesteyt van Denemarcken ordre soude syn gegeven, omme onder de conduite van den Heer Generael-Veldt-Marschalck *Schack* te marcheren nae het Hertoghdom van Bremen, ende alsoo ons het selve seer vremt voorkomt, te meer door dien ons dienthalven geene de minste communicatie is gegeven, ende wy niet bewust en syn, hoedaenig bedencken haer Ho. Mog. daer over souden hebben, soo hebben wy niet willen ledigh staen U Ed. by desen te versoecken ten eynde de gemelde ordre voor soo veel haer Ho. Mog. Militie concerneert buyten reëele executie worden gelaeten ter tydt ende wylen op de advertentie dienaengaende door ons ten spoodighsten te geven haer Ho. Mog. aen ons ofte U Ed. directelyck sullen

len hebben laeten toekomen derselver goedtvinden ende Resolutie, 't welck wy des te meerder hebben willen U Ed. aenschryven, door dien wy verseekert worden door hooghstgedaghte syne Majesteyt selfs nooit specifycke ordre gegeven te syn reflecterende op meergemelde haer Ho. Mog. Militie.

Waer mede &c. geteekent,

G. VAN SLINGELANDT. P. VOGELSANGH.
P. DE HUBERT. W. V. HAEREN.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 21. February 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe het schryven van myne jonghste in dato den 16. deser is my ter handen gekomen U Ed. Missive van den 2. January daer bevorens. Ick sie met sonderlingh verlangen te gemoet, U Ed. volgende brieven, dewelcke ons, nae U Ed. gewoonlycke courtoisie ende volgens desselfs exacte correspondentie pertinentelyck sullen informeren van 't gunt sedert de weder byeenkomste van haer Ed. Groot Mog. Vergaederinge van importantie raeckende dese Oostersche Gewesten is voorgevallen ende geresolveert, ende naementlyck het provisionneel adjustement van de Elbinghsche Elucidatien voor aengenaem ende wel bevalligh opgenomen sy, dan of ende hoedanige consideratien soo in hooggedaghte Vergaderinge, als ter Generaliteyt, onder ende van wegen de Bondtgenoten syn gemoveert, ten anderen of ende hoedaenigh bedencken in de respective Vergaederinge syn gevallen op het passeren van de Acte uyt den naeme van den Koningh van Sweden ten behoeve van de drie Staeten ende derselver subjecten ende Onderdaenen, welcken aengaende ick des te meerder verlange, door dien een van de Heeren onse Colleguen, op onse wederkomste van Elseneur, verklaerde de geseyde Acte, voor soo veel als concerneerde dat de Koningh van Sweden geen Tollen soude vermogen te heffen in den Orisondt, hem niet te behaegen, soo in de materie selfs, vermidts wy dienthalven niet en waeren gelast, alsmede in de extentie, synde deselve alleen applicabel tot de drie Staeten; waer uyt dan by verloop van tyden een argument *a contrario sensu* getrocken soude konnen werden tot naedeel van anderen, nevens de drie Staeten by de Navigatie door den Orisondt geintereffeert. Ten derden, wat op de propositie ende het naeder aenbrengen van de Heeren extraordinaris Ambassadeurs van Denemarken, mitsgaeders op de propositie van de Heeren Gedeputeerden der Stede Amstelredam in U Edts. voorgaende Missiven gementionneert, in de Vergaederinge van de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt, ende vervolgens by haer Ho. Mog. sy geresolveert, middelerwyle sullen wy ons punctueelyck ende preciselyck reguleren, nae de bewuste Haeghsche Conventien, ende de Resolutien daer op by

haer Hoogh Mog. vervolgens genomen ende aen ons successivelyck toegesonden.

Gisteren is de Heer *Vogelsangh* in den avondt gekomen by den Heer *de Hubert* ende my, ende heeft ons gesaementlyck aengeseght, in gevalle in de Missive aen de hooge Regeringe te schryven mentie gemaeckt wierde van 't project 't gunt wy op den 14. deser aen den Koningh van Denemarcken hebben gepresenteert, dat de Heer *van Haeren* van voornemen was dienthalven in syn particulier te schryven aen den Heer Griffier van haer Ho. Mog. ende onder anderen sig te beklaegen dat van 't geseyde Project geene communicatie aen syn Ed. was gegeven, ten tweeden te betuygen, dat 't overleveren van dien was geschiedt tegens syn sentiment, ende soo syn Ed. oordeelde directelyck tegens de prohibitive last van haer Ho. Mog.; over welke notificatie de Heer *de Hubert* soo wel als ick ons ten hoogsten in verscheyde respecten verwonderende, hebben wy aenstonts tot antwoorde daer op gevoeght, dat wy oordeelden, dat wy verobligeert synde tot voldoeninge van onsen schuldigen plight aen haer Hoog Mog. te adviseren alle het gunt by ons van importantie wierde gedaen, ofte 't gunt ons in onse aenbevolen Negociatie bejegende, van 't geene voorsz. niet alleen en behoorden communicatie te geven, maer selfs wel souden doen van by copye aen haer Hoogh Mogende 't geseyde Project toe te senden. Dat de Heer *van Haeren* vry stondt affonderlyk ende separaetelyk soodaenige brieven te schryven als syn Ed. soude te raede vinden, maer dat wy voor onse opinie meynden, dat syn Ed. sigh naeder met bedaerde sinnen bedenckende, beter soude doen van het selve nae te laeten, om verscheyde gewightige consideratien, ende onder anderen soo omme het respect van haer Hoog Mogende Commissie, midtsgaeders omme de Heeren Ministers van Vranckryck ende Engelandt, met ende nevens dewelcke, midtsgaeders op wiens instantien wy ons hadden ingelaeten, soo in 't dresseren als presenteren van het meergeseyde Project, alsmede, dat wy ons niet konden imagineren tot wat eynde 't selve soude geschieden, ofte wat vrught ende operatie syn Ed. ten besten ende voor den dienst van haer Hoog Mog. Staet ende tot bevorderinge van onse aenbevolen Negociatie daer door beoogde. Dogh soo syn Ed. des niettemin soude gelieven goedt te vinden, met syn voorneemen voort te gaen, dat soo veel ons aenghingh wy het selve wel moghten lyden, ende met goede oogen souden aensien *&* *cum cæteris* laeten passeren. Ick draege te grooten respect aen U Ed. swaerwigtige occupatien, als dat ick deselve met deductie van myne consideratien omtrent dit voorval langh soude willen ophouden, sal alleen boven 't gunt dienaengaende in het Postscriptum aghter die van den 14. deser gelegt wordt, daer by voegen 't gunt *in facto* op den 11. ende 12. is gepasseert, synde inderwaerheydt sulcks, dat op den geseyden 11. de Heer Ambassadeur van Vranckryck in 't Logement van haer Hoogh Mog. gekomen is, ende my midtsgaeders ieder van de Heeren myne Colleguen in 't particulier aengeseght heeft, dat syn Ed. ende de Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt, versoghten de eere te mogen hebben van een Conferentie te houden tusschen de Ministers van de drie Staeten, ende dat haer Ed. gesaement-

mentlyck haer souden laeten vinden tot dien eynde in haer Hoogh Mogende Logement, tegens de klocke vier uuren nae den middagh, soo het selve ons gevalligh was, het welcke by ons allen toegestaen synde, syn opgemelde Heeren ten geseyden tyde gekomen; maer alsoo de Heeren *Vogelsangh* ende *van Haeren*, beyde seer wel-vaerende, ende soo wel disspoost als ooit voor desen, ook geen van beyden, myns wetens, geoccupeert met eenige affaires van Staet, niet en geliefden, iteratively ende seer ernstelyck versoght synde, haer te laeten vinden in 't Salet, is doenmael niet gepasseert, dan alleenlyk dat meeropgemelde Heeren eeniger maeten haer betoonden ten besten in die bejegeninge niet geëdificeert te syn. Ten volgende daege gelyck versoeck als vooren aen ons gedaen synde, ende by ons andermael aengenomen, syn haer Ed. de klocke vyf uuren in ons Logement verschenen, ende alhoewel ick seer onpasselyck was, ende ick my billycklyck soude hebben konnen excuseren, soo hebbe ick eghter in consideratie van 't gunt daeghs te vooren was gepasseert, ende sedert onse wederkomste meer als eenmael was voorgevallen, dat eenige van onse Heeren Colleguen haer de besoignes studieuselyk onttrocken, my tegens dien tydt aengekleedt ende gemelde Heeren Ambassadeurs ende Plenipotentiarisen gerecipieert, omme niet mede te participeren in soodaenige exorbitante ende meer dan impertinente inciviliteyten, strydende selfs met de Haeghsche Conventien ende het onderlingh Concert, dat de Ministers soo hoogh aenbevolen is. De Heeren *Vogelsangh* ende *de Hubert*, daer mede present synde, hebben wy iteratively den Heer *van Haeren* seer serieuselyck doen versoecken, ten eynde syn Ed. mede soude gelieven te komen tot de besoignes, maer alsoo syn Ed. het selve affloegh ende persisteerde by syne excuse, gefondeert op verkoudtheydt, soo syn wy nedergeseten, ende nae dat by den Heer Ambassadeur de propositie was gedaen, is vorder gepasseert het gunt ick in 't lange aen U Ed. advisere by myne geseyde van den 14. deser. Dit is het *factum* waer uyt U Ed. nae syn hooge wysheydt sal konnen oordeelen, of de Heer *van Haeren* reden heeft van sigh te beklaegen, over de procedueres van de Heeren Franschen ende Engelschen ende syne Colleguen, dan of wy ter contrarie geen suffisante redenen hebben van ons ten hooghsten te beklaegen over syn Ed., dewelcke meynende redenen te hebben van te discreperen van het sentiment van Vranckryck ende Engelandt, (alsoo syn Ed. door den Heer Ambassadeur openinge was gegeven van 't subject van de Deliberatie) deselve redenen aen ons niet heeft konnen representeren, op dat deselve gehoordt synde, de gesaementlycke Ministers daerop genomen hebbende de nodige reflectie, ende nae haere meriten geponderereert synde aen den gewigte van dien hadden konnen defereren, ofte deselve ter contrarie bevonden synde irrelevant te wesen, in het een ende het ander geval een eenpaerige ende consonante conclusie hadde konnen geformeert werden, het welck by syn Ed. niet synde goedtgevonden, kan ick niet sien waer toe, dat het dient, dat syn Ed. alsnu verklaerdt te syn van een discrepant sentiment, door dien syn Ed. selfs present synde door syn singulariteyt het advies van de Ministers van haer Hoog Mog. niet soude hebben kon-

nen

nen ophouden, ende schoon genomen syn Ed. door kraght van redenen ons hadde gepermoveert in syn opinie over te-gaen, wy met de stem van haer Hoog Mog. niet souden hebben konnen wederhouden de Heeren Franschen ende Engelschen, dewelcke doordien de Koningh van Denemarcken absolutelyck nae haer sustenues refusant is, ende sigh niet en gelieft in te laeten in eenige Conferentie met de Mediateurs, onveranderlyck van opinie waeren, dat men moeste komen tot de eenvoudighste executie van de Haeghsche Conventien. Waer tegens ick bedught ben, dat het argument getrocken uyt de Missive van den Heer Griffier ende gefondeert op de bewuste naeder verklaeringe, by den Koningh van Denemarcken (dewelcke dogh by gemelde Heeren Ministers gehouden wordt voor chimerycq) van weynigh operatie soude geweest syn, dat syn Ed. klaeght over de non-communicatie, is seer impertinent, alsoo deselve gedaen is door den Heer *Vogelsangh*, ende de lecture heeft konnen bekomen als syn Ed. aen den Klerck hadde gelieven de moeyten te nemen van het Concept maer af te eysschen. *Sed hæc hactenus, alia alias.* Blyvende nae myne ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende
geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. van SLINGELANDT.

Coppenhaege den 21. February 1660.

P. S.

Ick bidde, dat U Ed. nae myne ootmoedige gebiedenisse, dese ende myn voorgaende gelieft te communiceren aen den Heer *van Strevelsboeck.*

Nae het sluyten deser, komen de Heeren *Sidney* ende *Honywood* op den 24. deser in het Logement van haer Hoog Mog. Ministers, ende alsoo de Heeren myne Colleguen niet by de handt en waeren, denuntieren aen my particulierlyck, nae een sommier verhael van het gunt eenigen tydt herwaerts gepasseert is, dat sy den Koningh van Denemarcken hielden voor refusant, met sommatie, dat wy uyt den naeme van haer Hoogh Mogende ons souden willen reguleren nae den inhoudt van de respective Conventien, even ende in dier voegen, als de Republyck van Engelandt sedert het refus van den Koningh van Sweden, aen dien Koningh alle assistentie aenstonts hadden onttrocken, ende geene de minste assistentie hadden gedaen, het welk by my aengenomen synde omme aen de Heeren myne Colleguen te communiceren, hebben haer Ed. daerop haer afscheyt genomen, ende geseght dienaengaende haer

haer desen naemiddagh breeder by monde te sullen verklaeren aen haer Hoogh Mogende gesaementlycke Ministers, ende by geschrifte selfs overleveren desen 24. January. De Heer Ambassadeur van Vranckryck is tegenwoordigh tot Elseneur.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 25. February 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

UYt myne jongste aen U Ed. in dato den 24. deser, midtsgaeders uyt die van den 16. ende 21. daer bevorens dewelcke alle U Ed. nevens desen sullen ter handen komen, wil ick hopen, dat U Ed. tot vernoegen geinformeert sal syn, van alles 't gunt in 't beleydt van onse Negociatie *in facto* gepasseert is, ende geensints twyffele, of U Ed. sal uyt de positiven ende feyten by deselve naecktelyk ende nae de waerheydt genarreert, stoffe genoegh hebben, om des noodt synde de sincere, welgemeynde ende reghtmaetige procedures van de gesaementlycke Ministers te justificeren tegen alle sinistre ende misschien calumnieuse interpretatien ende naduydingen.

Hoe seer de Heer *Sidney* ende ick tot Elseneur gelaboreert hebben omtrent de Heeren Sweedtsche Commissarisen, ten eynde het bewuste uytgebraghte Concept in diervoegen moghte worden gedresseert, dat alle de aenstootelyke Artikelen daer uyt gelight synde met apparentie van een goedt succes daer op vervolgens de gewenschte Vreede gemoyenneert mogte worden, sal U Ed. hebben gelieven te sien uyt myne voorgaende, maer alsoo wy 't geluck niet konden erlangen, omme gemelde Heeren 't onser intentie te disponeren, soo hebben wy, alvoorens bekomen hebbende eenige moderatie op die puncten dewelcke geoordeeldt wierden van de meeste difficulteyten te wesen, midtsgaeders verseeckeringe, dat daerop niet finaelyks soude geinsisteert worden, *atque iniquum peti, ut aequum feratur*; siende mede dat wy aldaer insonderheyt by absentie van den Koningh niet verder en konden advanceren, soo hebben wy eenpaeriglyk goedtgevonden, omme ons te vervoegen nae Coppenhaege, met geen andere intentie, dan omme nae gegeven communicatie in Conferentie te treden met den Heer Rycks-Hofmeester ende de andere Heeren Deensche Commissarisen, ende met haer Ed. te consulteren ende te overleggen wat tot bereyckinge van het salutaire ooghmerck geoordeeldt soude worden het beste ende expedientste te wesen, ende dat ons, sulcks by haer Ed. goedtgevonden wordende, een Project van dese syde ter handen gesteldt wierde conform de voordesen gegeven Declaratie, ende in alle de substantieele puncten punctueelyck accorderende met de Haeghsche Conventien; Wy hebben tot dien eynde verscheyde minnelycke interpretatien gedaen, ook selfs aen syne Majesteyt ende onder anderen op den eenëntwintigsten van de voorleden maendt (in welcke aenspraecke de Heer *Sidney* sigh

van

van dese formeele woorden gediendt heeft, naedemael uyt den naeme van den Koningh van Sweden was uytgebraght een Project, 't gunt nae het oordeel van de Heeren Mediateurs in verscheyde puncten geensints aennemelyck was, ende 't eenemael deflecteerde van de gemelde Haeghsche Conventien, dat de Ministers van de drie Staeten van syne Majesteyts wysheyt ende vreedelievende genegentheydt verwaghten, dat van dese syde getrocken soude worden een *recta linea, quæ obliquæ Suecorum sit correctrix*, ende wil ick niet twyffelen, of souden wy tot volkomen contentement hebben konnen reusseren, ten waere saecke, dat een welgemeynden iever van de Ministers door de gestaedige contramine van twee van onse Heeren Colleguen was getraverseert geweest, konnende haer Ed. den last in de meergeseyde Haeghsche Conventien begrepen, ende de Ministers soo hoogh ende dier aenbevolen, midtsgaeders de devoiren ingevolge van dien aengewendt, niet wel compasseren met de Missive van den Heer Griffier van den 3. October in mynen voorgaenden meermaelen gementioneert. Waerop dan gevolght is 't gunt ick by geseyde myne Missiven aen U Ed. in 't lange adviseere, ende naementlyck mede het formeren van een Project door de Heeren Mediateurs, ende vervolgens het insinueren van dien, alsmede de insinuatie van de Acte door de Heeren Plenipotentiarissen van Engelandt, hier nevens copyelyck gaende, alle 't welcke, midtsgaeders 't gunt nogh naeder daer uyt mogte komen te resulteren, hebbe ick altydt gemeynt, dat met wysheydt hadde behooren geprevenieert te wesen, ende particulierlyck geinsisteert, ten eynde de Heeren Franschen ende Engelschen moghten worden gedisponeert van geen Project over te leveren, waer toe ick meynde seer gewightige redenen te hebben (niet om dat wy dienthalven souden hebben prohibitive last) ende eerstelyck dat een Project geformeert wordende, de Ministers precise gebonden waeren aen het contenu van de Haeghsche Conventie, ende dienvolgende alles te reguleren nae het Tractaet van Rodtschildt *nihil ei vel detracto vel addito*, uytgenomen voor soo veel 't selve by de meergeschreven Conventien is verandert, 't welk soo synde ick in allen gevalle geen advantagie voor Denemarcken konde bespeuren; Ten anderen, dat ick (door het ontwerpen van 't selve by de Heeren Mediateurs) onvermydelyck te gemoete sagh, dat Sweden sigh tegens dat Project wederomme sulcks als vooren soude formaliseren, ende daer door den voortgangh van de Negotie onderworpen werden deselve retardementen dewelcke ons ontmoet waeren, maer door dien de Heeren Franschen ende Engelschen van haere opinie niet en waeren te disponeren, hebbe ick myn particulier sentiment gesubmitteert, sulcks als ick oordeele redelyck, betaemelyck jae in 't beleydt van de saecken van Staet absolutelyck noodtsaeckelyck te wesen, aen het beter advies van die geenen, dewelcke met ende nevens ons niet alleen hebben te concerteren, maer oock te concurreren in 't uytwercken van onsen gesaementlycken last, ende gemeynt van myn schuldigen plight te wesen de Resolutie dienthalven genomen mede te helpen justificeren ende ter executie leggen, aghtervolgende het gebruyck van alle Policie, de natuerlycke reden ende het seer remarquabel seggen van een oudt Romeynsch Historie-Schryver *dicendi & suadendi quod quisque aut velit, aut optimum putet occasio est priusquam*

quam quicquam decernamus: Ubi semel directum erit, omnibus id, etiam quibus ante displicuerit, pro bono atque utili defendendum.

Het welck ick in desen met des te minder hesitatie hebbe gedaen, doordien wel light in Nederlandt ende naementlyck by de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt geoordeeldt sal worden de procedueres van de meergemelde Heeren Ministers van Vranckryck ende Engelandt best te accorderen met de respective Haeghsche Conventien, ende dat door het formeren van 't geseyde Concept-Tractaet alle occasie van nieuwe propositien ende nieuwe voorslaegen afgesneden wordende, het werck buyten onseeckerheydt gehouden, ende alle discrepantien tusschen de Ministers geprevenieert sullen syn, ende dat in dien deele bevonden sal worden punctueelyck gevolght te wesen het aenschryven van haer Ed. Groot Mog., door U Ed. aen my gedaen op den 3. October des voorleden jaers, welcke U Edts. Missive als mede die van den Heer Griffier *Ruysch* van denselven dato, het soo verre is, dat ick soude aensien als behelsende prohibitive last tegens de geseyde procedueres, dat ick ter contrarie den innehoude van dien, niet alleen daer mede seer wel kan compasseren, maer bedught ben, dat wy naeder gesommeert wordende by Engelandt op 't fondament van de redenen, dewelcke de siele syn van de geseyde twee brieven, genoodtsaeckt sullen wesen inderdaet pressures aen dit Hof ende tegens dit Ryck te adhiberen, dogh wil verhoopen, dat door wysheydt, op den cordaeten ende trouwhertigen raedt van haer Hoogh Mog. Ministers die extremiteyt niet alleen sal worden voorgekomen, maer dat door de positive acceptatie van dese syde by vorder refus van Sweden, op het kraghtighste ten besten van dat Ryck sal mogen werden geageert. Waer mede nae myn gedienstighlycke gebiedenisse verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 25. February 1660.

Bylaege.

ILLUSTRISSIMI ET EXCELLENTISSIMI DOMINI,

QUemadmodum Pactis Hagæ Comitum conclusis 21. Maii, 24. Julii & 4. Augusti nuper elapsi inter Serenissimam Angliæ Rempublicam & Celsos Præpotentes

tentesque Fœderati Belgii Ordines conventum est inter alia ut neque Navibus Classicis Angliæ, neque Fœderatorum Belgarum Navibus aut militi opem alterutri vel utrique Regum ferre, ejusque partes ullo modo fovere, qui in Conditiones Pacis a Ministris utriusque Reipublicæ oblatas non consenserit consenserintve. Nos Excellentiis Vestris hisce significare obstricti sumus, quod cum nullam Serenissimum Regem Daniæ in easdem consensisse testificationem habeamus præter declarationem quarti Septembris, post ejusdem annihilationem Nobis ab Excellentissimis Dominis Axellio Urop *&* Petro Retz, *ex jussu dicti Regis denunciatam, ejusdemque Regis nuperis pactis obligationem nullam cum Rege Sueciæ Pacem facturum sine comprehensione Imperatoris Germanici, Regis Poloniæ & Electoris Brandenburgici, & juxta damnorum compensationem hisce ultimis mensibus passorum, nullo modo dubitari potest, quin supradictus Rex Daniæ plane & directe conditiones Pacis a nobis oblatas recuset; sed ne aliquis nos occasionem arripere credat omnia prius tentanda censuimus, quam Regem supradictum Pacis detrectatorem declarare; & ut Tractatus in rerum generalium ambagibus amplius non hæreat, multa exhibuimus officia cum Serenissima Regia Majestate Daniæ ejusdemque Ministris, ut illi placeat nobis particularem animi explicationem circa oblatas Pacis conditiones in Fœderis projectu tradere. Sicut antea a Serenissimæ Regiæ Majestatis Sueciæ Ministris acceperimus, ut nos amborum Regum postulata æqualiter pensitantes, secundum justitiam normamque nobis dictis pactis a superioribus datam, regulare conaremur, omnique industria cum bona successus spe Mediatorum officiis fungamur in tollendis inter utrosque Reges simultatibus. Postquam vero nos hic frustra allaborare comperimus, nec a parte Daniæ aliquid impetrare posse simul cum Excellentissimo Domino Legato Franciæ Excellentiis Vestris, nos projectum secundum pacta supradicta Serenissimo Regi Daniæ attulimus & cum jam diu responsum frustra expectaverimus dicta pacta executioni mandanda censemus.*

Et sicut ubi primum Regem Sueciæ Pacem detrectare, constare, omne auxilium a nobis antea dicto Regi præstitum, secundum pacta subtrahebamus, nec ab illo tempore classe aut milite opem tulimus, nec partem ejus ullo modo fovuimus; Nos nostrorum Superiorum nomine Excellentias Vestras precamur & admonemus, ut in eis parem pactorum fidem & observantiam præveniamus, eorundemque virtute omne auxilium a Rege Daniæ subtrahatis, nec partes ejus ullo modo foveatis, ut deinde junctis communicatisque consiliis provideamus, quibus modis, ut maxime efficacibus & securis, his Regionibus diu funestissimo bello devastatis, bona & mansura Pax demum restituatur. Quibus Excellentias Vestras Divinæ protectioni commendamus. Datum Hafniæ 23. Februarii 1660.

Signatum erat,

A. SIDNEY. ROBT. HONYWOOD.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 2. Maert 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest in dato den 25. der voorleden maendt, sedert komen my op den 29. daer aenvolgende ter handen U Ed. Missiven van den 9., 16., 19. ende 23. January, midtsgaeders die van den 2. ende 6. February. Werdende die van den 30. January voorsz. gedesidereert nae alle apparentie door den Heer Resident *le Maire* met die van haer Hoog Mogende Missiven van den selven ofte den volgenden daege van Lubeck wederom te rugge gesonden. Het welck gelyck ick niet wil twyffele, of is 't eenemael tegens U Edts. intentie geschiedt. Soo wordt ons daer door absolutelyck onthouden de noodige kennisse van 't gunt in de Vergaederinge van haer Ed. Groot Mogende ende wyders in de Regeringe aldaer op de naeder Propositie van de Heeren Ambassadeurs van Denemarcken is gedelibereert ende geresolveert.

Middelerwylen heeft het de gemelde Heeren Ambassadeurs ons gelieft de eere te doen van by gedrukte copye toe te senden derselver Propositie op den 10. January in haer Ho. Mog. Vergaederinge gedaen, met byvoeginge, dat het selve geschiedde, ten eynde wy nevens haer Ed. in alle saeken des te beter onse mesures souden konnen nemen.

De Heer Prins *Willem* Stadthouder van Vrieslandt, heeft ons by een seer courtoise Missive *Exquisitissimis verbis* aen den Heer Vice-Admirael *de Ruyter* gecongratuleert over de Victorie op Funen alsmede toegewenscht vorder desseynen onder anderen tot bevorderinge van een generaelen Vreede.

Ick wil geensints twyffelen, of haer Hoog Mog. sullen ons ten spoedigsten laeten toekomen derselver positive Resolutien ende Ordres. Waer nae wy het beleydt van onse Negociatie hebben te dirigeren, ende sullen wy ondertusschen op het vast presuppoost, dat voor alsnogh blyft in *terminis* van voorige Resolutien sonder eenige veranderinge, ons punctueelyck reguleren nae den innehoude van de bewuste Haeghsche Conventien.

Dat het provisioneel adjustement van de Elbinghsche Illucidatien, ende de bewuste redintegratie de Hooge Regeringe haer wel heeft laeten gevallen, als synde conform derselver opregte meyninge ende intentie, is ons ten hooghsten aengenaem geweest om te verstaen, als mede insgelycks, dat U Ed. de Acte by de myne van den eerste January aen U Ed. gecommuniceert oordeelt in bequaeme termen gecoucheert te wesen, hoedaenige veranderinge naederhandt daer in gevallen syn, ende dat deselve Acte provisioneelyk by de Heeren Koninghlycke Sweedtsche Commissarisen maer onderteyckent is, sal U Ed. uyt onse volgende Missiven gesien hebben. Soo haest als syne Majesteyt wederomme in dese Quartieren gekomen sal syn, sullen wy versoecken, dat de meer-

meergeseyde Acte magh gesteldt worden op den naeme van den Koningh selfs, ende tot voorkominge van alle materie van cavillatie in het toekomende de woorden soodaenigh mogen werden geëxtendeert, dat deselve niet alleen applicabel syn tot den Persoon van den Koningh, maer ook tot syne Successeuren, midtsgaeders tot de Kroon van Sweden self, welcken aengaende ick geene sonderlinge swaerigheydt te gemoete sie, ende des te minder, door dien ende syne Majesteyt, ende desselfs Commissarisen, soo by monde als geschrifte ons rondelyck tot verscheyde tyden hebben verklaert, *nunquam se approbasse impositum Gentibus Telonii Danici onus.*

Sedert dat ons door de Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt geinsinueert is, dat sy den Koningh van Denemarcken voor refusant houden, hebben gemelde Heeren ende eenigen uyt den onsen, successivelyck den Heer Rycks-Hofmeester begroet ende beyden instantien gedaen, ten eynde op het overgeleverdt Concept-Tractaet van wegens dit Hof aen de Heeren Ministers van de drie Staeten eenigh antwoordt gegeven moghte werden, waer door opgemelde Ministers vorder moghten laboreren tot een finael accomplissement van den Vreede. Syn Excellentie nae premisse van gewoonlycke protestatien ende sinceratien, heeft sulcks als doorgaens, den een ende anderen bejegendt tot contentement met genoeghsaeme toesegginge, dat van wegen syne Majesteyt satisfactoirlyck aen de Ministers soude werden voldaen. Vraeghde aen de Heeren Engelschen wat Denemarcken te verwaghten hadde, in cas Sweden opiniatrerende, niet soude goedtvinden te amplecteren den Vreede op de conditien in de Haeghsche Conventien gecomprehendeert, ende sustinerende tegens de Ministers van de eene ende de andere Republyck, dat Denemarcken bevoeght was te pretenderen ende finaelyk te insisteren op een redelycke ende geproportioneerde satisfactie ende reparatie ter saeken van de schaede door het refus van Sweden geleden, ende dat ten opsighte van dien in justitie ende equiteyt de conditien in faveur van Denemarcken behoorden gemelioreert te werden, waer over eenige discoursen gemoveert synde, is een voorslagh gedaen dat nevens de suyvere acceptatie van de Haeghsche Conventien door Denemarcken dienthalven een Artikel opgesteldt moghte worden, met toesegginge, dat wy 't selve met alle goede ende efficacieuse devoiren bereydt waeren te appuyeren, midts dat het selve Artikel met die circumspectie wierde opgesteldt dat daer door geen occasie wierde gegeven, om met eenig fondament te konnen sustineren Denemarcken niet volkomen acceptant te wesen, ende oversulcks met die precautie, dat het oordeel ende dispositie dienaengaende soude staen, aen het reghtmatigh ende redelyck goedtvinden, van de Heeren Mediateurs.

De Heeren Ambassadeurs van Vrankryk ende *Sidney*, gisteren van Elseneur hier wederom aengekomen synde, hebben de Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt ons andermael soo ernstelyck gesommeert, ten eynde dat tot bevorderinge van den Vreede van wegen haer Ho. Mogende door ons in conformiteyt van de Haeghsche Conventien, soodaenige ordre moght werden gegeven, dat den Koningh van Denemarcken onttrocken moght werden alle secours ende assistentie, soo lange ende tot dat deselve de bewuste Conditien

hadde aengenomen, ende alsoo de Vloote van haer Hoogh Mogende haer geset heeft voor de Haeven van Landts-Kroon, soo geliefde haer Ed. mede haer daer over te formaliseren, niet ten opsighte, dat tegens Sweden wierde geageert, dewelcke haer Ed. nevens ons houden voor refusant, maer door dien wy verobligeert waeren *communicatis Consiliis* te procederen, ende alsoo wy op het eene ende het andere onse redenen deduceerden, verklaerden haer Ed. eyndelyck haer soo verre, dat sy geliefden te seggen, in gevalle niet gemeyndt was de meergemelde Haeghsche Conventien met eenige interpretatien te eluderen, dat het haer insgelycks niet soude manqueren aen stoffe omme te justificeren het vertreck van de Engelsche Vloote uyt dese Gewesten. De Heer Majoor *van Santen*, staende op syn vertreck, ende verwaghtende nae desen, sal ick afbreecken, my refererende tot 't gunt syn Ed. aen U Ed. by monde sal refereren, blyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 2. Maert 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 5. Maart 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste van den 2. deser sal U Ed. behandight worden door den Heer Majoor *van Zanten*. Sedert ontfange ick die van U Ed. in dato den 30. January ende 20. February, in voegen, dat alle de Missiven dewelke het U Ed. gelieft heeft my de eere te doen van te schryven tot den 20. February wel bestelt syn.

Ick wil vertrouwen, dat de onse mede het geluck sullen gehadt hebben van tegenwoordigh te reghte gekomen te syn: U Ed. sal by den inhoude van dien ten vollen geinformeert syn van de waere ende reghte beschapenheyt van saeken alhier, mitsgaeders van den toestant ende constitutie van onse aenbevolen Negociatie; of ende hoedaenige veranderinge de doodelycke afgangh van den Koningh van Sweden sal komen te causeren, ende hoe verre daer op reflectie genomen sal worden in deliberatien van Staet, sal de dagelycksche experientie betuygen.

Op de petitie van de Heeren Ambassadeurs van Denemarcken, geresolveert wordende in conformiteyt van 't advies van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Com-

Commissarisen, sullen de bewuste penningen van twintigh-duysendt Rycks-daelers 's maends seer beswaerlyk gevonden konnen worden uyt het provenu ende andere waeren in 't voorleden jaer van wegen den Staet herwaerts gesonden, door dien tot op heden nogh seer weynigh Vivres verkoght syn ende geen ofte weynig vraegen daer nae is, 't sy dat de Borgerye van alle leeftoghte wel voorsien is, ofte dat de prys van dien te hoogh gesteldt synde, waeren van gelycke stoffe ende beter geconditioneert by anderen tot civielder prys gekoght konnen worden, ten sy saecke, dat men goedt soude vinden ter concurrentie van de geseyde somme maendelyck te geven het equivalent in Vivres, omme onder de Militie effective dedistribueert te werden.

De naedere Memorie by gemelde Heeren Ambassadeurs ter Vergaederinge van haer Hoog Mog. op den 13. der voorleden maendt ingedient, hebbe ick met aendaght gelesen ende gepondereert; haer Hoog Mog. sullen dienthalven nemen soodaenigen salutaire Resolutie, als van derselver hooge ende gewoonlycke wysheyt verwaght werdt. Ick ben bedught, dat de Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt, van geseyde Memorie kennisse bekomende, deselve tegen ons sullen employeren als een klaer ende evident document, dat Denemarken niet en accepteert de conditien van den Vreede, begrepen in de respective Haeghsche Conventien: Welcke Conventien haer Ed. sustineren te wesen het eenige rigtsnoer ende reglement, waer nae de gesaementlyke Ministers het beleyt ende de directie van haere Negotiatie hebben te schicken, ende dienvolgende van wegen haer Hoog Mogende aen Denemarcken uyt kraghte van die Conventien, geen assistentie vermagh te geschieden, ofte oock Sweden uyt dien hoofde ende ten behoeve van Denemarcken door de maght van haer Hoogh Mogende geforceert, maer dat soo wel tegens de eene als de andere van de hooghstrydende partyen punctueelyck ende *ex æquo* den innehoude van de meergemelde Conventien te werck geleght moet werden. Welken aengaende op gisteren, in een expresse visite tot dien eynde aen ons gegeven, haer in seer serieuse termen ende ernstige expressien hebben verklaerdt. Ick verlange te verstaen hoedaenige ordre aen den Heer *Downingh* by het restablissement van 't Parlement van Engelandt gegeven, ende wat dienvolgende by syn Ed. aen haer Ho. Mog. geproponeert, ende geremonstreert sy; op 't vast presuppoost dat alles gelaten sal worden sonder veranderinge in termen van voorgaende ordres, sal ick geen difficulteyt maecken op 't goedtvinden van de Heeren myne Colleguen, my nevens de Ministers van Vranckryck ende Engelandt te transporteren nae Elseneur, ende aldaer soo veel in my is de saeken traghten in dier voegen te beleyden, dat wy ten spoedighsten onder Godes genadigen segen, mogen eluctreren uyt dese moeyelycke wytluftigheyt, tot assopissement van den Oorlogh, voor dese Gewesten ruïneus ende voor den Staet der Vereenighde Nederlanden beswaerlycker, dan die wy *pro vita & libertate* gevoert hebben tegens Spanjen, ende dewelcke by continuatie ofte langer trainissement ontwyffelyck nae sigh sal sleepen effecten van gevaerlycke ende dangereuse operatie.

Dat tusschen de twee groote Ministers uyt den naeme van derselver hooge

Com-

Committenten de Koningen van Vranckryck ende Spanje geconcludeert soude syn, sulcks als voorgegeeven wordt om een generalen ende universeelen Vreede te procureren, en kan ick niet wel aennemen, ende houde my verseeckert, dat 't selve naeder ondersoght wordende, by den Heer Ambassadeur *de Thoa* wel light ondervonden sal worden 't gunt dienaengaende geconvenieert is te accorderen met het ooghmerck van haer Ho. Mog., naementlyck van een universeelen Vreede successivelyk uyt te wercken, sonder den voortgang van den eenen te accrocheren aen den anderen. Immers heb ick lesende seeckere Missive van den Heer Kardinael *Mazarini*, geschreven uyt Toulouse den 7. December de intentie van hooghstgedaghte Potentaeten in dier voegen opgenomen, in welcke Missive syn Ed. gediscoureert hebbende van den Vreede tusschen de twee Noorder Koningen te bevorderen, sig in 't lang ende breedt extendeert op 't gunt tusschen Vranckryck ende Spanje is verdraegen tot bevorderinge van de ruste in 't Duytsche Ryck, ende naementlyck dat *conjunctim* door de entremise van de respective Ministers soude werden gelaboreert tot herstellinge van een goedt accommodement tusschen den Keyser ende den Keurvorst van Brandenburgh, ter eenre ende den Koningh van Sweden ter andere syde, op het fondament van een simpele reconciliatie ende herstellinge van alles in termen van den Westfaelschen Vreede, sonder eenige reparatie van schaden ofte satisfactie ter saeke van geleden injurien, met vorder byvoeginge, in cas de Keyser ende Keurvorst souden detracteren het geseyde accommodement op de geëxpresseerde conditien aen te gaen, binnen seeckeren tydt daer toe geprefigeert, dat Vranckryck uyt kraghte van 't geinterponeerde guarant ende tot maintien van den Duytschen Vreede gemeynt was Sweden kragtiglyck te assisteren, midts alvooren preallable cathegorycke verklaringe ende verseeckeringe by Sweden gedaen synde, van den Vreede op de meergeseyde conditien te willen amplecteren, mitsgaeders dat de Vreede met Denemarcken soude moeten worden voltrocken. Het welck niet wel en schynt gecompasseert te konnen worden met het gunt aen haer Ho. Mog. op den 18. der voorleden maendt is gerepresenteert. Dat de propositien ende procedures van den Heer *Cojet* wat extravagant souden syn, hebbe ik wel geprognosticeert, maer eghter nooit gedaght, dat deselve sigh soo verre soude emanciperen, van sigh te stellen tegens de bewuste Illucidatien by syn Koningh selfs tot twee distincte reysen, nae verscheyde opereuse besoignes seer formeelyk geaccordeert, ende door dessels expresse ordre ende de Heeren dessels Commissarisen met de Ministers van haer Ho. Mog. seer solemneelyck geadjusteert, gesllooten ende geteyckent.

Dat de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt de Officieren van de Militie van haere repartitie in de jonghste Bataille op Funen vacante Compagnien geleyt hebbende, met deselve Compagnien gebeneficeert hebben, heeft aenleydinge gegeven aen de Lieutenanten van gelycke natuure, hier ter Stede Guarnisoen houdende, van haer aen ons te addresseren, ende te doen representeren, dat het vertreck op de ordre van haer Hoogh Mogende in een quaedt saisoen van 't jaer, het passeren door de Sondt, het heftigh slaen tegens de

de Sweedtsche Scheeps Vloote, het ontsetten van de Koninghlycke Residentie plaetsen, ende dienvolgende het prevenieren van de absolute ruïne van het geheele Ryck van Denemarcken het uytstaen van soo swaere belegeringe, het mannelyck repouseren ende afslaen van de Sweedtsche stormen, ende haer vordere bereydtwilligheyt, om in alle occasien haer leven te consacreren ten dienste van haer Hoog Mogende ende op derselver ordres ten dienste van dit Ryk, by haer Ed. Groot Mog. in soodaenige goedertierenheyt genomen sullen worden, dat deselve het geluck sullen erlangen van gelycke eere te sullen ontfangen als die op Funen. Het welck versoeck naederhandt gereitereert synde door den Heer Generael *Puchlers* met seer ernstige recommandatie, op het kraghtighste gesecondeert is.

De declaratie door monde van den Heer *Pieter Reetz* uyt den naeme van syne Majesteyt gedaen op den 2. deser aen de Ministers van de drie Staeten, ende gementionneert in den onsen onder U Ed. addresse geschreven aen de hooge Regeringe, bestondt in substantie daer inne, dat syne Majesteyt verklaerde alsnogh te persisteren by desselfs declaratie voor desen op den 4. September des voorleden jaers gegeven, welcke declaratie vermidts de tergiversatie van Sweden was gebleven buyten operatie ende reëele werckinge. Dogh dat de declaratie tegenwoordigh wederomme *de novo* gedaen wordende, niet en moghte verstaen worden by gelyck refus ende tergiversatie van de Sweden tot prejuditie van Denemarcken, dat van de syde van Sweden ietwes reëels uytgebraght wordende, syne Majesteyt bereydt was op het moment sigh uyt te laeten tot de *particularia* ende te presteren het effect van syn Koninghlyck wordt, dat ter saecke van de schaeden door het meergeseyde refus van Sweden, satisfactie ende reparatie moest geschieden, ende ten dien opsighte de conditien van Denemarcken verbetert worden. De Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt betoonden in die verklaeringe in geenen deele contentement te nemen; de Heer Ambassadeur van Vranckryck versoght dat deselve in geschrifte moghte geworden aen de Heeren gesaementlycke Ministers, 't welck toegesonden synde hebben eghter gemelde Ministers niettegenstaende eenige aenmaeningen tot dien eynde syn gedaen, sulcks nae 't verloop van drie daegen tot op heden niet konnen obtineren.

Ick heb sedert in twee distincte Visites met den Heer Rycks-Hofmeester serieuselyck gesproocken ende eenmael in tegenwoordigheyt van gemelden Heer *Reetz* ende syn Ed. bevonden van sonderlinge goede dispositie omme de saeke ten besten te dirigeren, maer door dien deselve vermidts syne indispositie genootsaeckt is de Kamer ende doorgaens het bedde te houden, ende dit werck ten Hove gemanieert wordt meest buyten desselfs communicatie, kan syn Ed. wyse conduite weynigh daer toe contribueren. Ondertusschen worden wy daegelycks ende nogh heden op dit tegenwoordige moment aengesproocken uyt den naeme van syne Majesteyt omme Vivres op crediet te doen verstrecken tot onderhoudt van de Militie, en vorder omme gedient te syn van eenige Schepen van Oorlogh tot uytvoeringe van seecker important desseyn, midtsgaeders omme in te huuren eenige Fluytschepen tot transport

van de Cavallerye. Waer mede na myne seer gedienstelycke gebiedenisse blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteeckent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 5. Maert 1660.

P. S.

Men is hier ten Hoove, immers de prevalerende partye, dewelcke seer genegen schynt te wesen tot continuatie van den Oorlogh, seer verlegen omme geen acceptant te wesen van de Haeghsche Conventien, ende eghter evenwel te genieten het effect van de assistentie uyt kragte van die Conventien te praesteren tot bevorderinge van haere dessynen, buyten ende boven de gemelde Conventien, ende komt tegenwoordigh de principaelste bekommernisse insonderheyt daer op aen, dat het Ryck van Sweden sal komen te amplecteren den Vreede in conformiteyt van de meergemelde Haeghsche Conventien.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 25. Maert 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

SOo terstont komen my wel ter handen U Ed. Missiven van den 14., 16., 21. ende 25. der voorleden midtsgaeders die van den 2. ende 5. deser loopende maendt, met de publycken daer benevens overgesonden tot die van den 6. deser incluys, dewelcke ende voornaementlyck de laetste met de bylaege van dien in der haest doorsien hebbende, ick nogh goede hope scheppe tot het besluyt van den Vreede, die Godt de Heer Almaghtigh Genaedighlyck gelieve te verleenen, de voorsz. publycke brieven nevens die van den Heer *van Haeren* aen den Heer Griffier geaddresseert, syn nogh desen avondt in eene extraordinaris Vergaederinge van de Heeren Staeten Generael, daer op expresselyk geconvoceert, ten deele geleesen, ende hebbe ick uyt de contenantien van de Provincien niet konnen bemercken dat U Ed. op den voorsz. brief van den gemelden Heer *van Haeren* ten aensien van het overleveren van het bewuste Concept-Tractaet, een disadveu van haer Ho. Mog. hebben te verwaghten.

De

De Heer Ambassadeur *de Thou* heeft huyden ter Vergaederinge van haer Ho. Mog. niet sonder aenstoot van de Heeren Gedeputeerden van de Provincien gedaen de propositie daer van copye hier nevens gaet.

Morgen ofte uyterlyck overmorgen sullen de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt wederom completelyck syn Vergaedert.

De Heer Vice-Admirael *Egbert Meeuwsz* is voorleden Donderdag 's avonds alhier gearriveert, die wy verwondert waeren, dat geen schryvens van U Ed. medebraght, te meer alsoo hy ons de eerste tydinge mede deylde van het overlyden van den Koningh van Sweden, by welcke occasie ick my verplight vinde U Ed. te bidden, dat deselve dogh voortaen geene occasie van schryven gelieve te laeten voorbygaen, sonder de duplicaten te Lande van 't geen over Zee herwaerts gestuurt wordt, op dat wy de eene of de andere te haestiger ende te seeckerder mogen bekomen.

U Ed. sullen ontfangen hebben de Resolutien van haer Hoogh Mog. op de te doene extensie van 't instrument van Guarantie, dewelcke conform is 't Concept by U Ed. al voor desen met de Heeren Fransche ende Engelsche Ministers ontworpen. Waer mede desen afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 15. Maert 1660.

N. B. *Van gelycke substantie ten selven daegen een afgesonden aen den Heer* P. Vogelsangh.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 22. February 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYn Heer myne laetste aen U Ed. is geweest van den 11. deser, ende hebbe ick wel ontfangen de Missive die het U Wel-Ed. belieft heeft my toe te senden in dato den 12. bedanckende U Wel-Ed. voor de gedaene communicatie. Vervolgens diendt dese alleen; om U Ed. bekent te maecken, dat het my leedt is ende seer doet, dat wy hier onder den anderen in discrepantie syn gevallen, soo als U Wel-Ed. bekent staet te werden uyt de afsonderlycke Missive van den Heer *van Haeren* aen den Heer Griffier, voor my ick bekenne, dat de saeke genomen synde in thesi, ick geweest soude syn van de opinie van welgemelden Heer *van Haeren*, naementlyk voor soo veel wy ons wel gedispenseert moghten houden, om aen deese Kroone naeder instantie te doen, hebbende tot meermaelen tegens de Heeren Engelschen dit argument gebruyckt, dat ick een debiteur wiens originele obligatie ick in handen hebbe, niet vraegen sal, of hy my schuldigh is, soo langh als my

 niet

niet gedaen werdt een protestatie ter contrarie: Maer considererende de sacke in hypothesi naementlyck, dat men het absurd project overgegeven van de syde van Sweden, 't welck by den Heer *Sidney* tot Elseneur gedecreteert wierde, met dese woorden *nulla est in tanto corpore mica salis*, tot soo verre verwaerdight hadde, omme daer van by een secrete directie door de Heeren *Sidney* ende *Slingelandt* kennisse te geven aen syne Majesteyt selfs, ten eynde het met Commissarisen van hooghstgemelde syne Majesteyt naeder geëxamineert moghte worden, ende dat deselve syne Majesteyt daer op geantwoordt hebbende, dat die propositie geleydt soude werden in naeder deliberatie, dat vorders die deliberatie, gehouden synde op de relatie van het resultaet van dien de discoursen van de Heeren *Axel Urop* ende *Peter Reetz* soo hoogh syn gegaen, dat syne Majesteyts declaratie was geaneantiseert, ende inutiel geworden, ende dat met de Geallieerden eenige nauwer verbonden waeren gemaeckt, bekenne ick dat my daer in verset ende ontstelt hebbe gevonden, eghter soo ick sonder jactantie my sulcks magh toeschryven, ben ick de eerste geweest, die niet met communicatie, maer oock op ordres van de Heeren myne Colleguen aenstondts alle devoiren door particuliere visiten aen den Heer Rycks-Hofmeester ende den Heer *Peter Reetz* bygebraght hebbe, om dese sacke naeder in 't reghte spoor te brengen, 't welk de Heeren myne Colleguen my de eere doen van niet te ontkennen, maer de Heeren Fransche ende Engelschen supporterende, sonderlyck de eerste opentlyck ende soo syn Ed. selfs confesseert, de Sweedtsche partye, die geweer of voordeel in de handt gekregen hebbende syn niet te bewegen geweest om het selve neder te leggen.

Ick ben dienvolgens op Vrydagh voorleden aght daegen met ende nevens den Heer *de Hubert* hier over ten Hove geweest, alwaer by welgemelden Heer *de Hubert* op dit subject tegens syne Majesteyt dewelcke sigh altereerde, seer hoogh geëxpostuleert wierdt; niettegenstaende deselve het gepasseerde ofte geseyde by welgemelde twee Heeren Rycks-Raeden disadvoueerde, seggende men heeft daer over met my nogh niet gesproocken, onder des den Heer *Reetz* mede bovenkomende reüsseerde ick in een particulier discours met welgemelden Heer *Reetz* dierwyse, dat deselve sigh naeder interpreterende aennam ende beloofde deselve interpretatie by een speciale Visite bekent te maecken aen welgemelde Heeren Fransche ende Engelschen, soo ook 's namiddags nae communicatie ende op ordres van syne Majesteyt geschiedde; bestaende deselve interpretatie daer in, dat hooghstgemelde syne Majesteyts declaratie vernietight ende inutiel gemaeckt was, niet door eenigh toedoen of herroepinge van syne Majesteyt, maer door non-acceptatie van de syde van den Koningh van Sweden, ende dat syne Majesteyt sigh noghmael declarerende sigh inutielyck soude declareren, soo langh als hem eenige billycke declaratie uytgebraght soude werden van wegen hooghstgemelden Koningh van Sweden; Ende hadde syne Majesteyt den Oorlogh continuerende, inmiddels genootsaekt geweest van syne Geallieerden naeder hulpe ende assistentie te versoecken; Maer in plaetse dat nae myn hoope de Fransche ende Engelschen hier in eenig contentement souden neemen, was de Heer *Sidney* ter contrarie gestomacheert dat wy aen syne Majesteyt bekent gemaeckt hadden, een saek

hunner

kunner oordeel, te representeren by de Ministers van de drie Staeten gesaementlyk, ende neem ick de vryheyt van te seggen, dat noghte in het voorsz. disadveu noghte in de voorsz. interpretatie mede contentement genomen wierde by de Heeren myne Colleguen *Slingelandt* ende *de Hubert*.

Het Project van Tractaet dan geconcipieert synde, ende geurgeert werdende op de overleveringe, hebbe ick my in groote perplexiteyt bevonden, of ick deselve overleveringe soude assisteren of niet: voor dit laetste militeerde het aenschryven by ordres van haer Ho. Mog. van den 3. October des voorleden jaers, 't welck op myn gemoet soodaenigh een kraght heeft gehadt, dat ick sonderlinge den Heer *de Hubert* tot meermaelen vermaent hebbe ook al in de maendt January, als alles nog in syn geheel was, om wel te pondereren het gewighte van dit werck, met die expressie, myn Heer, laet ons dogh wel overleggen wat wy doen, maer eghter welgemelde Heeren persisterende, wierdt by my geconsidereert dat ick my van die twee Heeren affonderende wy niet alleen in dissentie vervielen met de Heeren Fransche ende Engelschen maer ook onderlingh; ende dat die Heeren in haer opinie gesupporteert synde by twee onser Colleguen, de saecke eghter ter executie stont gebraght te werden tegens de sentimenten van de discreperende, waer door ick my altoos soude hebben moeten onttrecken van de communicatien hier uyt resulterende, daer ick aen de andere syde de hoope hadde, om hoorende ende siende wat daer omging occasie te mogen hebben, om door goede directie, soo ick soodaenigh van myn selfs magh spreecken, eenige *facilitates* by te brengen; dit dan is de reden geweest waerom ick my mede gepresenteert hebbe in overleveringe van 't voorsz. Project, ende ben ick in dat vertrouwen, dat alles staet te reght te komen.

Ick bemercke onder des by aldien ick soo het behoort confident mag spreeken, dat welgemelde Heeren Fransche ende Engelschen tegen ons niet anders soecken als materie van disputen en querellen, even als of de onderlinge Conventien gecontravenieert wierden van de syde van myn Heeren de Staeten ofte derselver hier aenwesende Ministers, ende gaet derselver Heeren intentie bedecktelyck daer heenen, om alleen de occasie te vinden, dat ons de handen gebonden souden mogen werden, om ende haer Hoogh Mog. Vloote ende Landt-Militie buyten de actie te houden, hebbende haer Ed. een groote apprehensie, dat de Koningh van Sweden nogh eens een slagh soude mogen krygen, 't welck haer Ed. soo ick kan bespeuren, soo diep raeckt even als die Majesteyt selfs. Waer mede verblyve nae myn gedienstelyke gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwilligste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 22. February 1660.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 19. Maert 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert myne jonghste van den 15. deser hebben Commissarisen van haer Ed. Groot Mog. begonnen te besoigneren op 't subject van de Oostersche ende Noordtsche saecken, ende hebbe ick by allen eenparige genegentheyt gevonden, om den Vreede aldaer conform voorige Resolutien op 't spoedighste af te handelen, ende eene opinie, dat tegenwoordigh, midts het overlyden van den gewesenen Koning van Sweden minder swaerigheyt is voor Denemarcken in den selven Vreede; als komende de periculen, die van een belliqueus ende entreprenant Koningh uyt Schoonen ende anders geapprehendeert wierden met de minoriteyt ende tederheyt van den tegenwoordigen Koningh voor een groot gedeelte te cesseren; 't welck al synde dat ick U Ed. voor dese reyse te adviseren hebbe, sal hier mede afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 19. Maert 1660.

P. S.

De bewuste 400000. Rycksdaelers dienen geremitteert, immers dienthalven geen pretensie of reght voor Sweden over te blyven, of sal andersints de Missive van dien ontwyffelyck alhier misnoegen baeren.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 13. Maert 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest in dato den 5. deser lopende maendt sedert ben ick met de Heeren *Terlon* ende *Honywood* geweest tot Elseneur ende nae eenige gehoude Conferentien met de Heeren Sweedtsche Commissarisen geobtineert het declaratoir, 't welck wy nevens onse publycke de Regeringe toesenden, wy syn daerenboven in Conferentie geweest met gemelde Heeren Commissarisen over den inhoude van 't bewuste Concept-Tractaet van Vreede, door ons aen deselve behandigt, ende nae collatie van dien tegens het Tractaet van Rodtschildt, wisselingh van discoursen ter eenre ende ter andere syde, midtsgaeders deductie van onse redenen, is het werck soo gema-

gematureert, dat wy willen vertrouwen ende verhopen een goedt ende spoedigh succes, ende dat haer Hoogh Mogende in alles satisfactoirlyck sullen worden bejegent. Of aen dit Hof gelycke dispositie sy, soude ick assertive niet konnen seggen, ben bedugt, dat wel ligt eenige exceptien sullen werden geproponeert over de validiteyt van de Sweedtsche Pouvoirs ende andersints, welcke ende andere difficulteyten, dewelcke haer souden mogen komen te openbaeren, wy met alle gevoeghlyckheyt sullen traghten te surmonteren; Waer mede nae myne seer gedienstelycke gebiedenisse, blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 13. Maert 1660.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 22. Maert 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Ed. depêche van den 13. deser loopende maendt, is my nae het afgaen van myne jonghste van den 19. daer aenvolgende wel ter handen gekomen.

Eergisteren hebben Commissarisen van haer Ed. Groot Mogende rapport gedaen van 't examen gevallen over de bewuste Acte van Illucidatie ende redintegratie van Vriendtschap, met de derde Acte daer nevens gepasseert, ende is daerop gevolght de eenparige Resolutie onder No. 1. copyelyck hier nevens gaende, waer mede ick geensints wil twyffelen, of sullen de andere Provincien haer sonder difficulteyt wel conformeren.

Ten selven daege is mede rapport gedaen van 't besoigne gehouden op den brief van den Koningh van Vranckryck, U Ed. voor desen copyelyck toegesonden, ende daerop mede eenpaerighlyck gearresteert het Concept van rescriptie, midtsgaeders de * Resolutie copyelyck hier nevens gevoeght onder No. 2., welcke voorsz. rescriptie ter Generaliteyt ingebraght synde aldaer nogh naeder door Commissarisen sal werden geëxamineert, ende wat de voorschreve Resolutie belanght, naedemael U Ed. nooit eenige ordre van wegen den Staet toegesonden is, om 't besluyt van de Tractaeten aen eenige satisfactie, ofte andere pretensien buyten de bewuste Conventien te accrocheren, als alle de conditien ende clausulen in de voorsz. Conventien vervat, ende

fulcks

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 191. in Quarto.

sulcks in specie mede de remissie van de bewuste viermael hondert-duysendt Ryckxdaelers konde werden geobtineert, soo hebben haer Ed. Groot Mogende geraeden gevonden de voorgemelde Resolutie ter Generaeliteyt niet te doen inbrengen uyt vreese, van dat de laetste clausule illimineerende het effect van de eerste soude werden buyten hoope gesteldt, maer hebben my gelast deselve Resolutie hier benevens aen U Ed. ende den Heer *Vogelsangh* toe te senden tot derselver naerightinge, met vertrouwen, dat door Uwer Ed. conduite op ende volgens voorgaende ordres van den Staet de saecke conform de voorschreve haere Resolutie gemaniceert, ende gedirigeert sal konnen werden.

In het overgesonden Concept van Tractaet hebbe ick geremarqueert, dat het tweede Artikel spreeckende van de renunciatie van voorige Alliantien, nogh in syn oude aenstootelycke termen is gebleven, ende hoopen wy, dat daerop eenige Illucidatie ofte favorabelder extensie sal komen vallen, op dat in allen gevalle hier naemaels daer uyt niet geinfereert en werde, dat beyde de Koningen by een instrument daer over het adveu ende de guarantie van desen Staet is gegaen gerenuncieert hebben van de defensive Alliantien die tusschen haere Majesteyten ende haer Hoogh Mogende intercederen, gelyck wy voor desen met onderlingh contentement bespeurdt hebben, dat de Ministers van de drie Staeten unanimelyck haere meyninge dien conformelyck by geschrifte verklaerdt hebben aen den Koningh van Sweden.

Het aenstotelyck Artikel van den Heer *Ulefelt*, willen wy mede verwaghten, dat tegenwoordigh sal konnen uytvallen; ende was 't mogelyck dat Bornholm tot satisfactie als boven aen Denemarcken konde geconserweert blyven, het selve soude alhier sonderlingh contentement geven.

De gegeven declaratie van Sweden, geeft ons vaste hoope om met den eersten de tydinge van den getroffen Vreede te sullen bekomen, die wy dan met verlangen sullen te gemoet sien. Waer mede voor dese reyse besluytende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 22. Maert 1660.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 29. Maert 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert myne jonghste aen U Ed., die geweest is van den 22. deser lopende maendt, daer van duplicata hier nevens gaet, is ons alhier niets van U Ed. gewerden.

De

De rescriptie aen den Koning van Vranckryck ende de * antwoorde aen den Heer Ambassadeur *de Thou* te geven op de Brieven ende Memorie U Ed. voor desen overgesonden, is deselve met de jonghste Post door den Klerck *Cunes* toegesonden, daer uyt U Ed. onder anderen mede sal vernomen hebben, dat het instrument van Illucidatie met de andere twee Acten van den 29. November des voorleden jaers by haer Hoog Mog. syn geratificeert, gelyck daer van oock particuliere Resolutie is geëxtendeert onder denselven dato; waer op de voorsz. brief ende antwoorde gesteldt syn, als U Ed. uyt de bygaende copye breeder sal gelieven te bemercken.

De versoghte nieuwe Credentiaelen ende Pouvoirs in de forme gedresseert nae 't exempel van den tydt van 't afsterven van Koningh *Gustavus Adolphus*, onsterfelycker memorie, werden door ordre van haer Hoogh Mog. vervaerdight, ende sal ick soo veel in my is helpen bevorderen, dat deselve Credentiaelen ende Pouvoirs midtsgaeders de voorsz. Acte van ratificatie U Ed. met den eersten toegesonden mogen werden.

Op het versoeck van geldt-leeninge by de Heeren Ambassadeurs van Denemarcken gedaen, is by haer Ed. Groot Mogende genomen de † Resolutie copyelyck hier nevens gevoeght, daer van de laetste clausule ter Generaliteyt niet sal werden ingebraght, om deselve redenen als ick ten aensien van 't laetste lidt van de Resolutie van den 20. deser, U Ed. by myne jonghste overgeschreven hebbe; dogh is niet te min goedtgevonden, dat ick U Ed. ende den Heer *Vogelsangh* daer van extract soude toesenden tot derselver naerightinge.

$[Wy verwagten dat de belofte ende verbintenisse van beyde de Koningen over de bewuste drie puncten van Navigatie ende Commercie tot gerustheydt van de drie Staeten te passeren, gedresseert sullen werden nae de remarcques by my dienaengaende overgeschreven in voorige Missiven van den 6. ende 27. der voorleden maendt, ende dat het engagement dienthalven in de forme soo kraghtigh sal worden gemaeckt, als 't eenighsints doenlyck sal syn; op dat men naederhandt niet subject werde de exceptie, dat een declaratie ofte verklaeringe van een Koning *pro re natâ* kan ende mag werden verandert.]

De Heeren Ambassadeurs van Denemarcken alhier aenwesende, hebben occasie genomen om my te onderhouden op 't concept van Tractaet by U Ed. den 21. der voorleden maendt onder addres aen den Heer Griffier *Ruysch* overgesonden ende geallegeert dat daerinne verscheyde saecken buyten het Rodtschildtsche Tractaet tot beneficie van Sweden ingevoeght, ende anderen tegens het selve Rodtschildtsche Tractaet tot naedeel van Denemarcken uytgelaeten waeren; als eerstelyck, dat daer *explicitè* ingebraght was de cessie van 't Eylandt Ween; ten anderen, dat daer inne soude geinsereert werden 't gehandelde met den Hertogh van Holsteyn daer noghtans haere Excellentien allegeerden dat deselve Hertogh nae dato van dien het voorsz. gehandelde in veele deelen gecontravenieert ende selfs verbroocken hadden, sulks dat

$ N. B. Dat het geene tusschen dese [ ] staet aen *Slingelandt* alleen is geschreven.

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 195. in Quarto. † *Ibidem*, pag. 199.

oock den Koningh van Denemarcken van syne syde daer aen niet souden wesen geobligeert. Ten derden, dat het Artikel spreeckende van Graef *Ulefelt* tegenwoordig van sig selfs schynt te vervallen. Ten vierden, dat ook nae de rupture van den Rodtschildtschen Vreede voor Sweden gedaen, het 23. Artikel spreeckende van de cassatie ende intreckinge van de Deensche Manifesten niet meer schynt te konnen sustineren, ten waere immers oock by reciprocatie de Sweedtsche Manifesten tot justificatie van dien geëmaneert, mede ingetrocken wierden; Ten vyfden, dat by 't 12. Artikel van 't Rodtschiltsche Tractaet belooft is restitutie van Jutlandt, Holsteyn, Funen ende andere plaetsen die nu door de Waepenen van Denemarcken ende desselfs Geallieerden gereduceert syn, ende alhoewel dienvolgende daer van tegenwoordigh by Sweden geen restitutie gedaen kan werden, dat noghtans daer tegens, als het voorsz. Artikel in dien deele by Sweden nooit voldaen synde, elders een equivalent soude behooren te werden gegeven, immers ende in allen gevalle dat Sweden soude behooren te vergoeden de deterioratie ende schaede aen ende in de voorsz. Landen gedaen ende geleden, sedert de verbreeckinge van 't voorsz. Rodtschildtsche Tractaet; ende eyndelyck dat de Koningh van Sweden door de voorsz. subite verbreeckinge belet heeft, dat de Koningh van Denemarcken volgens 't voorsz. Rodtschildtsche Tractaet uyt de plaetsen in Schoonen, Bleyckingh, Bahuys &c. niet heeft konnen lighten de Vivres, Amunitie van Oorlogh, 't Kanon, &c. sulcks als 't voorsz. Rodtschildtsche Tractaet permitteert, ende dat daer over alnogh in het tegenwoordigh te maecken Tractaet de behoorlycke versoeninge behoordt te werden gedaen.

Ick hebbe op alle het selve geantwoordt, dat de voorsz. ende andere diergelycke considerantien, ende remarques op de Handel-plaetse gemoveert, ende de Heeren Mediateurs te gemoet gevoert moesten werden; ende dat myns bedunckens, de Koningh van Denemarcken ende syne Ministers dienvolgende voorsightelycker sigh hadden ingelaeten in de conferentien by de gemelde Heeren Mediateurs soo ernstelyck versoght ende geurgeert; ende hebbe niet te min van myn schuldige-plight geaght U Ed. daer van by desen kennisse te geven, om te dienen tot desselfs naerightinge. Waer mede desen besluytende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 29. Maert 1660.

P. S.

Soo terstondt komt ons alhier ter handen U Ed. publycke Missive van den 21. deser met de bylaegen; dogh vinde daer by niets voor my in 't particulier tot myne verwonderinge, aengesien de importantie van de materie daerinne vervat.

Aen

Aen den Heer VAN SLINGELANDT *item* aen den Heer VOGELSANGH, met uytlaetinge van het geene in den Text tusschen dese [ ] staet, ende invoeginge van 't gestelde in margine, den 2. April 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

OP den 29. der voorleden maendt hebbe ick door een Postscriptum U Ed. geadverteert, dat ons even voor 't afgaen van deselve myne Missive, wel was ter handen gekomen Uwer Ed. brief van den 21. daer bevorens met de bylaegen daer nevens gevoeght, ende dat ick midts de importantie van de materie daerinne vervat, in 't particulier wel verwaght hadde eenigh naeder esclaircissement aengaende het verhandelde aldaer, gelyck U Ed. dan tegenwoordigh uyt de depêches van den Staet sullen gelieven af te nemen, dat haer Ho. Mog. haer omtrent het voorsz. verhandelde ende de menighvuldige consideratien daerop loopende, op ende door het afgesonden bericht niet hebben konnen voldoen, synde by adviesen van de Provincien, ende in de discoursen van de Heeren Gedeputeerden van deselve daerop geremarqueert, in den eersten, dat de declaratie van de syde van Sweden overgeleverdt, ende gedateert den negenëntwintighsten February laetstleden, oude styl, niet en secludeert de gemaeckte pretensien van den overleden Koningh tot een equivalent van Drontheim, ende van meer andere exorbitante *postulata* by syne Majesteyt gedaen, maer wel eerder schynt die open te houden door de woorden *testamur modernum Regem eodem (Nota) procurandæ Pacis zelo teneri; itemque præter cessionem Dronthemii ex instituto divi parentis &c. factum*; behalven dat oock onder de clausule *quatenus secundum præsentis temporis, &c.* nogh al wat soude konnen schuylen; werdende boven dien daerinne niets gevonden, dat de behoorlycke gerustheydt geeft omtrent de bewuste viermael hondertd-duysendt Rycksdaelers; ende is derhalven eenstemmelyck geoordeeldt, dat een net ende klaer esclaircissement op alle de voorschreve puncten hadde behooren te precederen ende sulcks een volkomen Tractaet in forma by den Koningh van Sweden geaccepteert, voor ende aleer men sigh van die syde nae soo excessive *postulata* hadde konnen gerust houden; synde haer Hoog Mogende niet buyten bekommernisse, dat als men tot de opstellinge van het Tractaet sal treden van de Sweedtsche syde nogh veele moeyelyckheden sullen voorkomen, ende wel mogelyck een goedt gedeelte van de disputen kort nae het sluyten van den Rodtschildtschen Vreede soo ieverigh op het tapyt gebraght, dat men wel light in weynigh uuren onder 't ontsagh ende de klem onder de Vloote hadde konnen door raecken; ende tot surmon-

Eee 2 teringe

teringe van dewelcke, in cas by Sweden daeromtrent onreedelyckheydt gepleeght, [ofte ook op de pretensie van de viermael honderdt-duysendt Ryksdaelers geinhereert] wordt, onvermydelyck de Vloote wederom in actie gebraght sal dienen te worden; [ter occasie van welcke voorschreve viermael honderdt-duysendt Rycksdaelers, ick niet kan] naelaeten boven de klaere ende duydelycke meyninge van de Conventien, daer van ick U Ed. in voorige brieven te meermaelen hebbe verseeckert, by desen nogh te seggen, dat ick tegenwoordigh het Sweedtsche Manifest, met de bylaege daerop naesiende, niet en bevinde, aengaende de schaede op de Kuste van Guinea door actie van *Karlhoff* geleden, ooit eene finaele overkomste gemaeckt, veel min eene getermineerde somme geldts daer voor belooft te wesen.

Wyders kan ik ter occasie van de voorschreve viermael honderdt-duysendt Rycksdaelers niet

Ten anderen heeft haer Hoogh Mogende niet minder bekommert de reflectie gemaeckt op 't uytloopen van de Sweedtsche Schepen uyt Landts-Kroon, daer mede de saeke soodaenigh buyten syn geheel gebraght schynt te wesen, dat by naeder refus of tergiversatie van de Sweden, ende sulcks de Vloote wederomme tegens deselve moetende geëmployeert werden, egter soo notabile advantagie is ende blyft verlooren, ende dat midtsdien met reden in bedencken gebraght hadde mogen werden, als immers het *casus* konde geagt werden geboren te syn, om Sweden met de Vloote geen meer afbreuck te doen, of niet in alle maniere de saecke daer toe hadde moeten werden beleydt, dat ook middelerwylen de Sweedtsche Oorloghschepen in Landts-Kroon hadden moeten blyven, dewyle men dogh in weynigh daegen, jae oock in weynigh uuren den finaelen uytslagh hadde konnen hebben, daer tegenwoordigh met reden staet te bedughten, dat de voorsz. Sweedtsche Schepen niet alleenlyk die van Denemarcken alomme, ende op 't onversienst groot afbreuck doen, maer ook haere ingenomen ende besette plaetsen van Vivres, Ammunitie van Oorlog, ende alle necessiteyten voorsien, ende voorts daer mede de mesures van haere Vyanden, in Pruyssen, Pomeren, ende elders in de Oost-zee 't eenemael versetten, ook den Vreede in Poolen op 't eerste advies van 't voorsz. gepasseerde tot conclusie brengen sullen.

Soo wanneer in den beginne van den voorleden Somer de Koningh van Sweden sigh geliet, als of hy te vreeden was den Vreede met Denemarcken conform het Tractaet van den 21. May aen te gaen; ende dat Denemarcken ter contrarie notoirlyck was refusant, hebben wy alhier nogh altydts een Termyn ende middelerwylen eene defensive voor 't selve Ryck opengehouden, maer in de Acte by U Ed. tegenwoordigh gepasseert, vinden wy geene de minste conditie ofte reserve, sulcks dat het schynt, in gevalle Sweden eenige Deensche Oorlogh- of Koopvaerdyscheepen quaeme te attaqueren, dat men sulcks met goede oogen ende *les bras croisez* soude aensien, jae dat selfs uyt de voorsz. Uwer Ed. Missive niet bespeurt kan worden, dat eenige voorslaegen of eenigh effort gedaen sy, om soodaenige inconvenienten te verhoeden; 't sy van stilstandt

van

van Waepenen te Waeter, van reserve van defensie of diergelycke daer toe voorige Resolutien ende in specie die van den 25. July des voorleden jaers aenleydinge schynen te geven, hebben oock wyders omtrent de forme van 't voorschreve verhandelde uyt de voorgeroerde U Ed. Missive, soodaenigh light niet geschept konnen worden, dat ook in dien deele niet al veele scrupulen overgebleven syn.

Als voor eerst niet bespeurt werdende dat daer over eenige preallable communicatie sy gehouden met den Koningh van Denemarcken ofte dessels Ministers, ofte dat daer van aen deselve by denunciatie iet preallabelyck bekent gemaeckt sy, om syne Majesteyt daer door van syne syde mede te doen resolveren tot acceptatie van den Vreede, in cas deselve wederom van voorgaende verklaringe moghte wesen geresilieert. [Jae is buyten alle verwaghten bevonden, dat U Ed. in de voorgaende Missive verklaeren het revoceren van de Vloot niet gefondeert te syn op de comportementen van hooghstgedaghte syne Majesteyt van Denemarcken, maer door dien de Heeren Sweedtsche Commissarisen haer in dier voegen hadden uytgelaeten &c. ende] dat de voorschreve revocatie tusschen de Ministers van de drie Staeten albereyts vastgesteldt synde, by deselve vervolgens vorders goedtgevonden is aen meer hoogstgemelde syne Majesteyt van Denemarcken te addresseren de Memorie nevens de voorsz. U Ed. Missive onder No. 3. tot bylaege gevoegt.

Synde wyders omtrent de forme mede wat chocquant gevonden, dat de Actie by U Ed. vooraf is gepasseert, dat deselve de Heeren Sweedtsche Commissarisen is toegesonden, ende dat den Edelman, die deselve overgedraegen heeft, maght gegeven was om deselve uyt te wisselen tegens eene Acte by de Sweedtsche Commissarisen te passeren, sonder dat deselve Sweedtsche Acte alvorens by U Ed. gepasseert, ende in syne extensie voor goedt gekeurt soude wesen; ende voor al, dat sonder de voorsz. uytwisselinge af te waghten de ordre aen den Vice-Admirael *de Ruyter* al schynt afgesonden geweest te syn.

Dat het sigh ook vry wat verre schynt te extenderen, dat U Ed. Acte niet alleenlyck is disponerende van 's Landts Vloote aldaer, maer van alle Schepen op authoriteyt van haer Hoog Mog. in Zee synde, of staende te komen, ende dat generaelyk ende alomme, daer nogtans de contrarie dispositie van haer Hoogh Mog. van den 12. September ende 2. October des voorleden jaers U Ed. bekent, de gantsche wereldt door verspreyt is, ende dat het oversulcks ook wat tegens den eysch van 't werck schynt te wesen, dat de saeke die bevonden moghte worden nae dato van den 16. der voorleden maendt de Sweden op Zee aengedaen te wesen, soude worden vergoedt; Het kan syn, dat de saecke alhier van verre ingesien wordende niet ten besten werdt gevat, maer is by alle de Provincien eenpaeriglyck geoordeelt, dat haer Hoog Mog. gereitereerde aenschryvinge van de 3. October des voorleden ende dertighsten January deses loopende jaers, daer by U Ed. seer ernstelyck aenbevoolen werdt de Vlagge ende Militaire Maghten van den Staet tegens den Koningh van Sweden te doen ageren ter tyden ende wylen toe, dat deselve Koningh tot reden sal wesen gebraght, sonder sigh op eenigh specieus voorgeven, ofte

te om eenigerhande oorsaecke van 't employ der voorschreve vigoureuse middelen een eenigh moment te laeten diverteren voor ende aleer de Vreede effectivelyck tot besluyt gebraght sal syn, mitsgaeders de formeele verseeckeringe by Uwer Ed. Missive van den 11. October voorsz. daer op aen haer Ho. Mog. gegeven wel hadde behooren te opereren dat U Ed. in 't vigoureus employ niets hadden gerelacheert, voor ende aleer Sweden, niet alleenlyk met een generaele verklaringe, maer specifyckelyck ende in formâ hadde aengenomen alle de conditien ende clausulen in de bewuste Conventien vervat, sonder eenige deure open te laeten tot discrepantie over den sin ende de extensie van een eenigh Artikel, veel min tot eenige pretensien als van satisfactie over het gepasseerde op de Kust van Guinea ofte diergelycke; jae dat U Ed. oock ten uytersten hadde behooren te insisteren op satisfactie over geleden schaede, het refuys van Sweden met de acceptatie van Denemarcken van den 4. September des voorleden jaers ende deselve onder het gesagh van de voorsz. Vloote ende dat van de Wapenen van den Staet tragten door te dringen; daer ter contrarie niet alleenlyck niet bespeurt werdt tot het obtineren van de voorsz. satisfactie eenige instantie gedaen, maer Denemarcken daerop insterende by U Ed. selfs *ilico* in 't ongelyck gesteldt ende afgewesen te syn; het welck alhier de gemoederen des te meer gesurpreneert heeft, door dien ook de tusschen gekomen dood van den Koning van Sweden in dien deele wat meerder resoluytheyt scheen te prescriberen; immers ten tyden ende wylen toe U Ed. nae soodaenigen notablen voorval uyt het Vaderlandt eenige tydinge hadden mogen bekomen, in wat voegen 't selve by de Regeringe wierde opgenomen; dat U Ed. boven 't geene voorsz. is ook nogh materie tot uytstel furneerde de voorschreve doodt selfs, ende het mancquement van autorisatie om met de tegenwoordige Regeringe van Sweden iets te tracteren; item dat de voorsz. Sweedsche declaratie nogh maer was een Acte van Commissarisen ende niet van den Koningh ofte de Regeringe selfs, ende meer andere diergelycke; ende hebben alle de voorgeroerde reflectien haer Hoog Mog. bewogen aen U Ed. te laeten afgaen de depêche hier boven geroerdt; die noghtans nae myn geringh oordeel met soodaenige circumspectie ingesteldt is, dat U Ed. daer door meer ende meer middel aen de handt krygen, om den Vreede aldaer op de gronden van de bewuste Conventien ten wedersyden met vigeur door te dryven, in cas deselve voor de receptie van dien nogh niet finaelyck gesloten moghte wesen.

Op de geldt-leninge is huyden met de Heeren Extraordinaris Ambassadeurs van Denemarcken geconfereert ende de saecke gebraght in die termen dat deselve Heeren Ambassadeurs, op 't behaegen van syne Majesteyt, geconsenteert hebben in de conditien vervat in haer Ed. Groot Mog. Resolutie van den 23. der voorlede maendt; Waer uyt alsmede uyt * die van den 25. daeraenvolgende, daer van nu tegenwoordigh onder No. 1. copye hier nevensgaet een concept van accoordt sal worden ingestelt omme nae de Ratificatie van dien, de penningen door U Ed. aen syne Majesteyt uytgeteldt te worden 't vervolgh van 't welcke ick niet sal naelaeten U Ed. 't syner tydt over te schryven.

In de saeke van Munster syn mede provisioneelyk genomen de † Resolutien on-

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 201. in Quarto. † *Ibidem* pag. 200.

onder No. 2. hier nevens gevoeght, ende hoopen wy de voorsz. saecke te sullen konnen brengen in termen van een goedt accommodement.

Op de eerste propositie by den Heer *Downingh* in qualiteyt als Extraordinaris Envoyee gedaen, hebben haer Ed. Groot Mog. voor 't scheyden van derselve jongste Vergaederinge genomen de * Resolutie hier bygaende onder No. 3. daer op vervolgens met den eersten een antwoorde van haer Hoogh Mogende dien conformelyck staet te volgen; Wyders heeft de gemelde Heer Extraordinaris Envoyee nogh ter Vergaederinge van haer Hoogh Mogende ingediendt de twee distincte Memorien onder No. 4. en 5. insgelycks hier bygevoeght, die ick van myn schuldige plight geaght hebbe U Ed. met de Resolutien van haer Ed. Groot Mog. daer op genomen, ende onder No. 6. ende 7. hier nevens gaende midtsdesen toe te senden; Waer by voor dese reyse niets van consideratie te voegen hebbende, sal ick dese hier mede afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 2. April 1660.

P. S.

Het instrument van Ratificatie op de Acte van Illucidatie &c. sal U Ed. hier benevens mede toekomen ende is daer inne opengelaeten plaetse voor de Tollyste, die U Ed. daer inne met behoorlycke collatie tegens de originele gelieve te insereren, ende dienthalven te letten op de remarques by my U Ed. voornaementlyck op 't capittel van de uytheemsche drancken voor desen overgeschreven by voorige Missive van dato den 30. January laetstleden.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 30. Maert 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert de onse onder U Edts. addresse de Regeringe toegesonden in dato den 21. deser, syn my op den 26. daeraenvolgende by drie distincte Posten behandight U Edts. Missiven in datoos respective van den 27. der voorleden, den 5., 12., 15., ende 19. deser loopende maendt: Ick hadde wel gewenscht dat ons ten selven tyde de Resolutie van haer Hoog Mogende op de te doene extensie van het instrument van Guarantie by U Ed. gementioneert, toegesonden was, het welcke wy dan alsnogh ten spoedighsten sullen te gemoet sien. Ick bemercke uyt die van U Ed. van den 19. deser, dat myne Missive van den 27. February aen den Heer *van Strevelsboeck* gedestineert, ende aen den Heer

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 202. in Quarto.

Heer Majoor *van Santen* behandight om besteldt te worden aen U Ed. (door wat abuys my onbekent) is geaddresseert geworden, het welcke ick bidde, dat U Ed. nae syne gewoonlycke goedtheydt ten besten gelieft te duyden. Blyvende nae myne gedienstige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 30. Maert 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 29. Maert 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hebbe wel ontfangen de Missiven van U Wel-Ed. soo origineele als duplicaten in datoos den 27. February, 4., 12., 15. en 19. Maert alle op den 26. derselve maendt, ende vinde ick my geobligeert ten eersten te antwoorden op de periode in die van den 12. waer by U Wel-Ed. te kennen geeft verwondert geweest te syn, dat de Vice-Admirael *Cortenaer* op den 11. aldaer gearriveert ende rapporterende het overlyden van den Koningh van Sweden, daer over noghtans van my geen schryvens hadde: de oorsaecke is, dat my op het vertreck van meergemelden Vice-Admirael dienaengaende niets voorgekomen was, soodaenigh waer op de importantie van soo een advies gefundeert konde werden met seeckerheyt; de eerste tydinge met apparentie, die ick daer van vernomen hebbe, is geweest in 't Huys van den Heer Rycks-Hofmeester ter occasie van seeckere Visite aen syn Wel-Ed. gegeven by den Heer *van Slingelandt* ende my: dogh en konde ick voor die tydt nogh niet beweeght worden om het selve absolutelyck aen te nemen. Op het uytgaen stont in de Antichambre nevens den Heer *de Ruyter* de meergemelde Vice-Admirael *Cortenaer*, om van meer welgemelde syn Ed. afscheydt te neemen; syn Ed. heeft het selve ontwyffelyk verstaen uyt den welgemelden Heer Ryks-Hofmeester, ende confidenter synde dan ick daer aen gedefereert; vorders de wind goedt synde is nae boort gevaeren ende 't seyl gegaen, sonder dat ick denselven naederhandt gesien veel min gesproocken hebbe.

De clausule in die Missive beginnende indien de tydinge van 't overlyden &c. soude my seer ongerust gemaeckt hebben, ten waere my eerlange jae ten selven daege toegekomen was die van U Wel-Ed. van den 19. Vorders de Resolutie van haer Hoog Mog. aengaende, op de te doene extensie van het instrument van guarantie, kan ick niet naelaeten U Ed. bekendt te maecken,

dat

dat deselve by ons alsnogh niet ontfangen is: Aengaende de Missive van U Wel-Ed. is te geloven dat het geene daerinne gerepresenteert wordt, soo nopende de grondtslagh van onse handelinge als de swaerigheydt te resulteren by non acceptatie my met permissie ten vollen bekent syn, ende dat ick op die gronden aen dit Hof alberydts gearbeydt hebbe: Een dingh doet my in het herte leedt ende seer, het welck is, dat hoewel het advancement van dit groote werck geprocureert werdt door soo swaere lasten van haer Ho. Mog. ende het bloedt van derselver Ingesetenen, dat eghter de eere daer van gearrogeert wordt, niet alleen by anderen, maer oock daerenboven haer Ho. Mog. soo onwaerdigh bejegent worden, ende nogh onwaerdiger derselver Ministers door Ministers alhier; Ende 't gene ick niet kan versetten procederende meest alle de oorsaecke daer van door een M. 71., 51., 88., 61., 37., 58., 90., 87., 73., 49., 61., 74., 49., 83., 73., 85., 67., 88., 89., 71. over de A. 83., 62., 38., 26., 73., 82., 87., 62., 58. werdt by de Heeren Committenten 84., 86., 57., 80., 90., 86., 60., 72.

Het believe U Wel-Ed. my te excuseren dat ick aen U Wel-Ed. in drie à vier Posten niet geschreven hebbe in 't particulier, synde geprocedeert by defect van materie, ten waere ick my breeder geëxtendeert hadt in 't geen ick U Wel-Ed. by desen representere in 't cyffer dan derve my daer in niet heel breedt eslargeren om verscheyde redenen.

Gisteren geweest synde by den Heer Rycks-Hofmeester ende met syn Wel-Ed. in discours komende nopende het Eylandt Bornholm, wierdt by den selven geseydt dat syn Ed. daer op pretensie hadde, aengesien het by wylen den Koningh van Sweden aen syn Wel-Ed. overgegeven ende vereert was by brieven van cessie in formâ: Syne Wel-Ed. voeghde daer by, dat wel waer was, dat die brieven niet geaccepteert waeren, maer eghter berusten die hier ongecancelleert ende geraseert, als naementlyck gesaiseert onder de Acten ende brieven van den Heer *Cojet*, syne Ed. braght dit voort al lagchende, maer ick gelove eghter, dat uyt dien hoofde op 't selve Eylandt wel light eenige pretensie staet gemaeckt te werden in de byeenkomste van onderhandelinge op de particulariteyten *addendo aut minuendo*. Ick blyve nae gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 29. Maert 1660.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 5. April 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. Missive van den 29. der voorleden maendt komt my aenstonts wel ter handen sedert het afgaen van myne jonghste van den 2. deser, ende is het ons van herten aengenaem geweest daer uyt te vernemen de naedere verklaeringe van den Koningh van Denemarcken, verhopende in korten het finael besluyt van Vreede te sullen verstaen, ende dat daer inne immers nogh iets tot satisfactie van Denemarcken sal wesen geobtineert; my dunckt, dat het een gewenschte saecke soude wesen, ende die alhier vry wat aengenaemheyts soude geven, indien de arme ende de getrouwe subjecten van syne Majesteyt op 't Eylandt Bornholm door een cessie van 't selve Eylandt aen Denemarcken in volkomen gerustheyt gesteldt konden werden.

Op de propositie van den Heer *Downingh* U Ed. voor desen overgesonden hebben haer Hoogh Mogende op Saturdagh voorleden gearresteert de bygaende antwoordt; Waer by voor dese reyse niets van sondelinge consideratie te voegen hebbende, sal ick hier mede afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 5. April 1660.

Aen de Heeren G. VAN SLINGELANDT ende P. VOGELSANGH, den 12. April 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 5. deser lopende maendt sedert is my niets van deselve ter handen gekomen, sulcks dat syn ende blyven in attente nae de tydinge van den uytval der saeken aldaer ende van het voltrecken van den Vreede; Welke tydinge wy wel wenschten ingekomen te wesen voor de byeenkomste van de aenstaende Vergaederinge van de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt, die geconvoceert is tegens den 20. deser, maer wel light eerst in de weecke daeraenvolgende nae ouder gewoonte compleet sal wesen.

Over de saecke van geldtleeninge heeft alhier by defect van genoeghsaeme autorisatie van de Heeren Deensche Ambassadeurs geen finael besluyt getroffen konnen werden, ende sal oversulcks, soo ick vertrouwe, nogh wel lightelyck met de Post van huyden een concept accoordt by haer Hoog Mogen-

de

de derwaerts overgesonden werden, met authorisatie om het selve aldaer te sluyten, ende de penningen daer op uyt te tellen; 't geene ick dienthalven provisioneelyck hebbe ontworpen, ende nogh naeder staet geresumeert te werden, gaet hier nevens by copye tot dessels naerightinge.

De Heer *Joachim Irgens* is die geene daer van haer Ed. Groot Mog. Resolutie van den 25. der voorleden maendt gewagh maeckt, ende die seer resolutelyck gedaen heeft de presentatie daer inne geroert; Ick vertrouwe dat syn Ed. eerstdaeghs derwaerts staet te vertrecken, om te doen redresseren het ongelyck 't welck hy allegeert hem aldaer door 't beleydt van de *Marcelissen* aengedaen te worden; indien de saecke in dier voegen konde beleydt werden, dat den voorsz. *Irgens* of eenigh ander suffisant Persoon de Tollen ende andere inkomsten, volgens 't voorsz. concept met genoeghsaeme seekerheyt ende gerustheyt soo voor hem als voor haer Hoogh Mog. in ammodatie gegeven wierden, sulcks soude alhier best gevalligh syn, soo om jalousie van naegeburen te prevenieren als om moeite van collecte ende andersints te vermyden. Ende voor dese reyse hier by niets van consideratie te voegen hebbende, sal ick hier mede afbreecken, verblyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 12. April 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 7. April 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

DEse sal tot geenen anderen eynde dienen dan omme te bidden, dat U Ed. ten besten gelieve te nemen, dat ick by dese Post U Ed. niet en advisere van 't gunt sedert myne jongste in dato den 30. der voorleden maendt, van consideratie hier voorgevallen is, sullende niet naelaeten met de naeste gelegentheydt U Ed. 't selve omstandighlyck te communiceeren. Dese morgen sullen de Heeren Commissarisen van wedersyden voor de tweedemael by den anderen komen tusschen het Sweedtsche Leger ende dese Stadt, ende hoopen wy de saecken in dier voegen te manieren dat in weynigh daegen het Tractaet tot syn finaele conclusie gebraght sal worden, ende ick vervolgens het geluck hebben omme wederomme in 't Vaderlandt te komen, tot welcken eynde ick bidde, dat U Ed. my gelieve te procureren de noodige permissie, *neque enim mihi animus est hic diutius morari post conclusam Pacem, præsertim cum Heroë* Vogelsangio, *nisi aliter quod nolim, visum fuit Hollandiæ* *Pro-*

Proceribus quibus non displicuisse in summâ felicitatis meæ parte posuerim. Waer mede nae myn seer gedienstighlycke gebiedenisse, blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 7. April 1660.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 16. April 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert myne jonghste van den 12. deser, hebben haer Hoogh. Mogende haer wel laeten gevallen, het Concept van Verdragh om de bekende geldt-leeninge aen Denemarcken te doen daer nevens copyelyck gevoeght geweest synde, sulcks als U Ed. breeder sal gelieven te vernemen uyt haer Hoogh Mogende Resolutie, die deselve hier benevens ter handen komen sal.

Met de jonghste Post van Brandenburgh hebben wy nogh geene brieven van U Ed. ontfangen, dogh de tydinge van Lubeck, Hamburgh ende andere kanten inkomende, dat de Sweden in Zee allenthalven grasseren, ende niet alleen de Deensche, maer oock de Nederlandtsche Schepen weghnemen, causeert alhier vry wat misnoegen ende onder de gemeynte vreemde discoursen; wat de jonghste brief van den Heer *le Maire* op 't selve subject medegebraght heeft, gelieve U Ed. uyt de bygaende copye te vernemen, ick hoope, dat die saecken soo breedt niet sullen syn, ende referere my dienaengaende alsnogh tot den innehoude van myne Missive van den 2. deser.

Waer by voor dese reyse niets van consideratie te voegen hebbende, dan de copye van den nieuwen Brief van Credentie van den Heer *Coyet* ende desselfs gedaene * propositie, sal ick hier mede afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 16. April 1660.

P. S.

Nae 't schryven deser komt my ter handen U Ed. Missive van den 7. deser.

* Zie *Aitzema* IV. Deel, pag. 544. in Folio.

Aen

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 19. April 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hadde wel gewenscht, dat met de brieven van de 21. ofte 30. der voorleden, of wel met die van den 7. deser loopende maendt, aen den Staet, of immers aen my in 't particulier, pertinent ende omstandigh bericht hadde mogen overkomen van de redenen, gronden, ende fondamenten, waer op U Ed. goedtgevonden hebben de Sweedtsche Vloote de ruymte te geven, omme die van Denemarcken allenthalven afbreuck te doen sonder die van Denemarcken te beschermen, selfs nae dato van de satisfactoire verklaeringe van den Koningh in dato den 19. Maert laetstleden, aengesien ick tegenwoordigh buyten soodaenigh bericht geen solide argumenten hebbe konnen uytdrucken om 't geene voorsz. is te billycken, ende op de doleancien van de Heeren Deensche Ambassadeurs, die my daer over tot verscheyde maelen begroet hebben, als overtuyght hebbe moeten staen; het kan syn reden hebben, dat U Ed. de verklaeringe van Sweden onaengesien de redenen van myne bedenckinge, in myne Missive van den tweeden deser in 't lange aengeroerdt, voor satisfactoir opgenomen hebbende, de offensive hostiliteyt met 's Landts Vloote tegen den selven hebben doen cesseren; maer wil ick gaerne bekennen niet anders te konnen begrypen, of heeft nae de satisfactoire verklaeringe van Denemarcken daer op gevolght, alle hostiliteyt moeten cesseren, geduerende den tydt die tot het opstellen ende adjusteren van het Tractaet nogh moghte wesen gerequireert, gemerckt de saecke ten wederseyden opreghtelyck gemeynt wesende, de Vreede als gesloten konde werden gehouden, ende alleenlyck het geven van de forme van de opstellinge daer aen te manqueren; maer de Sweden dienonaengesien in haere Hostile Actien tegens Denemarcken continuerende, die van syne syde voldoende ende alle bereydtwilligheyt betoonende, niet buyten hulpe soude konnen gelaeten worden tegens eene maght, die de syne soo verre overbalanceert.

De lamentable tydinge over het uytlaeten van de Sweedtsche Schepen uyt Landts-Kroon, ende het weghnemen van de Deensche Schepen als onder het gesighte van de Vloote van desen Staet, van alle kanten tot uyt Poolen ende Pruyssen inkomende, geven alhier een sonderlinge ontsteltenisse, ende syn oorsaeke geweest van de naedere Resolutie by haer Ho. Mog. genomen, ende U Ed. toegesonden, weshalven ick des te meer verlange nae spoedige tydinge van een goedt besluyt van Vreede.

Het Commandement aen den Kolonel *Killegrew* afgesonden, daer van U Ed. niets in haere brieven gementioneert hebben, is wel niet van soo bedenkelyken gevolge als het verlaeten van de Sweedtsche Vloote uyt de Haeven van Landts-Kroon, maer is by verscheyde Provincien daer op geremarqueert,

Fff 3 dat

dat de Landt-Militie is een secours 't eenemael ter dispositie van den Koningh van Denemarcken overgegeven, ende volgens het Tractaet onder syne Majesteyts bevel staende, ende dat U Ed. derhalven 't voorsz. Commandement wel hadden mogen declineren ende de dispositie dienthalven aen haer Ho. Mog. remitteren.

De Heer *Downing* heeft in de voorleede weeck ter Generaliteyt ingediendt het Memoriael, daer van copye hier nevens gaet, * [het schynt dat die Luyden meer ende meer indringen hoe men haer meer ende meer toe geeft, ick verwaghte, dat immers op de meeste bondigheyt ende seerkerheydt van 't gehandelde over de vrye passagie, ende 't heffen van de Tollen in den Orisont &c. midtsgaeders op myne remarques dienthalven voor desen overgeschreven, behoorlyck sal werden gelet.]

Waer by voor dese reyse niets van consideratie te voegen hebbende, sal ick hier mede afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 19. April 1660.

* N.B. Dat het geene tusschen dese [ ] staet aen *Slingelandt* alleen is geschreven.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 23. April 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

DE post huyden van Hamburgh aengekomen, heeft geene brieven van U Ed. mede gebraght, daer nae alhier seer verlanght werdt.

De Vergaederinge van de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vriesland tegens den 20. deser geconvoceert synde, is nogh niet soo completelyck aengekomen, dat de besoignes ten principaelen by der handt genomen hebben konnen werden; ende sal ick niet naelaeten U Ed. van tydt tot tydt te communiceren 't gunt staende deselve Vergaederinge van consideratie sal komen voor te vallen. Ende voor dese reyse U Ed. boven de adviesen uyt Engelandt huyden ingekomen, niets van consideratie te communiceren hebbende, sal ick dese hier mede afbreecken, ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 23. April 1660.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 16. April 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert myne jonghste in dato den 7. deser loopende maendt, ontfangh ick U Ed. Missiven in dato respective den 29. Maert ende den 2. deser.

Uyt 't gunt wy successivelyk aen de Hooge Regeringe hebben geadviseert, ende insonderheydt uyt de brieven, dewelcke ick particulierlyck aen U Ed. hebbe geschreven, wil ick vertrouwen, dat U Ed. sal konnen afnemen, hoedaenig ik geoordeelt hebbe, dat het beleydt van onse aenbevoolen Negociatie ter intentie ende tot bereyckinge van haer Ho. Mog. heylsaeme ende salutaire intentie behoorde te werden gemesnageert, ende naementlyck dat aen Denemarcken alle mogelycke advantagien moghten werden toegebraght ende aen de anderen syde, dat tegens Sweden geduerende dessels refuys geprocedeert wierde met de meeste naedruck, ten tydt ende wylen de Vreede effectivelyck tot besluyt gebraght waere. Tot dien eynde hebbe ick met ende nevens de Heeren myne Colleguen continuelyck ende sonder eenige intermissie seer ernstelyck gelaboreert, dat Denemarcken moghte blyven persisteren sonder eenige variatie by dessels eenmael gegeven declaratie op den 4. September des voorleden jaers, ende dewelcke soo by de drie Staeten als dessels Ministers hier *in loco* aengesien was voor satisfactoir. Nae dat in December daeraenvolgende Sweden begonde te toonen eenige dispositie ende inclinatie omme den Oorlogh met een gewenschten Vreede te termineren, hebbe ick soo veel in my was getraght de saecke daer heenen te dirigeren, ten eynde de Ministers van de drie Staeten, immers die van haer Hoog Mogende in Conferentie moghten komen met de Heeren Commissarisen van Denemarcken, omme nae wisselinge van onse consideratien ende typ overlegh van saecken geen bondigh ende volkomen Tractaet in *forma* te dresseren, op hoope, dat het selve aen Sweden door de redenen ende motiven daer toe dienende smaekelyck gemaekt, ende van wegen die Majesteyt geamplecteert synde, de Vreede daerop in conformiteyt van de respective Haeghsche Conventien ende haer Hoog Mog. successive Resolutien ons dienthalven toegesonden, midtsgaeders tot derselver volkomen contentement tot een finaele conclusie gebraght moght worden, ofte dat by ontstentenisse van dien wyders geageert wierde in conformiteyt van haer Ho. Mog. Resolutie in dato den 3. October des voorleden jaers, maer alsoo Denemarcken niet tegenstaende alle mogelycke devoiren tot de geseyde Conferentie niet alleen niet en geliefde te verstaen, maer in tegendeel van dien goedtvondt, sigh in te stellen als refusant, ende te resilieeren van de bovengemelde dessels Declaratie, soo hebben wy ons genoodtsaeckt gevonden, om een Project by ons selven te ontwer-

pen

pen nae het precise voorschrift van de geseyde Haeghsche Conventien, ende vervolgens aen beyde de hooghstrydende partyen te presenteren, ende alhoewel wy geensints hadden getwyffeldt, ofte wy souden dienthalven bejegent syn, ofte met een genoeghsaem antwoordt, ofte immers dat wy het geluck souden gehadt hebben van een mondelinge communicatie te houden met eenige Heeren Commissarisen, soo hebben wy ons eghter tot geen minder droefheydt in dien deele bevonden gefrustreert te syn van ons verwaghten, tot dat eyndelyck op den tweeden der voorleden maendt, syne Majesteyt van Denemarcken aen de gesaementlycke Ministers van de drie Staeten gelieft heeft door monde van den Heer Rycks-Raedt *Peter Reetz* syn sentiment te doen verklaeren, ende nae het verloop van eenige daegen *sensum eorum* aen deselve in geschrifte te doen verhandtrycken, geclausuleert met dese volgende woorden *ea tamen conditione, ut Regiæ Daniæ Majestati de damnis perpessis per moram paci huic a Rege Sueciæ allatam debita & justa præstetur satisfactio. Quod si præter expectationem Rex Sueciæ in pace retardandâ & conditionibus respuendis perseveraverit, Regia Majestas Daniæ declarationem hanc rebus suis nullo fore præjudicio jure meritoque existimat.* Het welck papier ten volgende daege gedresseert in dier voegen als het selve aen haer Ed. Groot Mog. is toegesonden nae de wederkomste van de Heeren, dewelcke tot Elseneur geweest waeren, hebben meergemelde gesaementlycke Ministers aenstonts sonder eenigh het minste tydt verlies gereïtereert derselver voorige instantien, alvoren gecommuniceert synde soo by lecture als copye, eerst aen den Heer Rycks-Hofmeester ende naederhandt aen syne Majesteyt selfs de bewuste Sweedtsche declaratie in dato den 11. der voorleden maendt, met serieuse bede, in gevalle eenige consideratien vielen op den inhoude van dien, 't sy ten opsighte van de materie, de forme, ofte eenige particuliere ingredienten, dat deselve ons moghten te gemoet gevoert werden, presenterende sonder eenige intermissie tot bevorderinge van den Vreede onse officien ende gepassionneerden iever, omme de defecten, dewelcke daer inne geremarqueert moghten worden, te doen redresseren tot volkomen contentement, waer op wy noghtans nae verscheyde sommatien niet anders en hebben konnen obtineren, dan dat nae menighvuldige dilayen ende uytstellingen van dag tot dagh, aen de gesaementlyke Ministers op den 25. daer aenvolgende ter audientie ten Hoove opgevorderdt synde, uyt den naeme van meerhooghstgedaghte syne Majesteyt aengeseght is, dat deselve sigh niet en konde uytlaeten tot eenige *particularia*, voor ende aleer de post aengekomen was; door welcke tergiversatien ende manieren van doen gebeurdt is, dat ende de Ambassadeur van Vranckryck ende de Plenipotentiarisen van Engelandt met sonderlingen ernst geinsisteert hebben, dat wy nevens haer Ed., Denemarcken souden verklaeren tot refusant, ende vervolgens soodaenige ordre stellen, dat tegens dit Ryck geageert moghte worden soodaenigh, als het dispositYf van de Haeghsche Conventien in gelycke gelegenheydt quam te requireren, leverende gemelde Heeren Plenipotentiarisen tot dien eynde aen ons over het scherp, ende in eenige perioden seer aenstootelyck Geschrift, by haer Ed.

onder-

onderteeckent den 18. derselver maendt ende by ons op den 21. daer aenvolgende by copye aen de Regeringe toegesonden, welck geschrifte ten selven daege aen den Heer Rycks-Hofmeester ende Rycks-Raedt *Peter Reetz* gecommuniceert synde, met deductie ende representatie van onse redenen op die presente gelegentheydt slaende, syn wy meerder ende meerder geconfirmeert geweest in onse opinie ende oordeel, dat wy nae soo veel te vergeefs aengewende devoiren niet langer hadden konnen ledig staen, sonder notoire infractie ende evidente contraventie van de Haeghsche Conventien de Vloote van den Staet te retireren van voor de Haeven van Landts-Kroon, welcke onse gegeven ordre gefondeert is, aen de eene syde op de recusatie van Denemarken, ende aen de andere syde op de bovengemelde Declaratie van Sweden, tegens dewelcke by Denemarcken niet alleen geene consideratien en syn gemoveert, maer door de confessie van de notabelste Heeren ende Ministers hier ten Hoove gehouden voor genoeghsaem ende suffisant, hebbende eenige van dien ende wel van de meeste directie, aen ons iterativelyck verklaert, dat sy volkomentlyk geloofden, dat de intentie van de Sweden tot den Vreede tegenwoordigh opregt ende sinceer was; In hoedaenigen cas wy niet hebben konnen oordeelen op wat voor fondament ten besten ende ten behoeve van Denemarcken tot naedeel ende afbreuk van Sweden vorders geageert soude worden, synde inderdaet ende waerheyt sulcks, hoedaenigh dat men de saecken wil opnemen, dat Sweden overbodigh ende volvaerdigh was de Vreede-handelinge ofte door Commissarisen ten wedersyden, ofte sonder deselve door het beleydt ende directie van de Mediateurs te brengen tot een besluyt, ende dat Denemarken doen ter tyde ende nogh eenige daegen daer aenvolgende gedifficulteert heeft sig in eeniger manieren uyt te laeten tot eenige *particularia*, ende dienvolgende affnydende absolutelyck alle onderhandelinge. De geseyde ordre is by ons oock niet gegeven, veel min gedecreteert ende ter executie gedaen leggen, precipitantelyck ofte onordentelyck buyten de gewoonlycke forme, ende sonder te letten op de noodige ende gerequireerde precautie, maer op de meenighvuldige ende seer ernstige instantien ende sommatien van de Heeren Fransche ende Engelsche Ministers nae preallable gegeven communicatie ende denunciatie aen den Heer Ryks-Hofmeester, midtsgaeders aen syne Majesteyt selfs door de Heeren Rycks-Raeden *Axel Urop* ende *Peter Reetz* daeghs te vooren, eer hooghstgedaghte syne Majesteyt geliefde te resolveren selfs in persoon sigh te vervoegen onder haer Hoog Mogende Vloote voor de Haeven van Landts-Kroon, ende ten eynde de Ingesetenen van de Vereenighde Nederlanden door het uytloopen van de Sweedtsche Schepen niet en mogten perykel loopen in haer Schepen ofte Goederen beschaedight te worden, hebben wy die voorsieninge gebruyckt, dat alvooren het retireren van de geseyde Vloote tot onser volkomen gerustheydt ons ter handen is gesteldt geweest de gerequireerde Acte by de Heeren Sweedtsche Commissarisen onderteyckent ende gesegeldt, *totidem verbis*, ende sonder de minste veranderinge, sulks ende invoegen als wy die selfs hadden ontworpen, hebben die de gesonden door seecker Edelman van een goedt ende beset oordeel met expresse last ende ordre, soo by geschrifte als monde, dat hy de bewuste Acte by ons

onderteyckent, niet en soude hebben te extraderen voor ende aleer de geseyde andere Acte satisfactoirlyk soude syn gedepecheert, ende dat dienvolgende de eene tegens de andere moeste werden uytgewisselt; Ende om soo veel mogelyck was te prevenieren alle inconvenienten dewelcke aen het Ryck ende Onderdaenen van Denemarcken door het geseyde uytloopen van de Sweedtsche Schepen gecauseert soude konnen worden, hebben wy nae voorgaende tydelycke preadvertentie alomme gegeven, soo tot voorkominge van die inconvenienten als tot het maintien van het respect van haer Ho. Mog. Vloote den Vice-Admirael *de Ruyter* aengeschreven, dat deselve alle Koopvaerdy-Schepen ende andere sigh in de Vloote ofte onder het Kanon van dien bevindende soude hebben te protegeren, met last ende ordre, dat ingevalle contrarie van dien ietwes wierde geattenteert, soodaenige disordre met ter daet soude werden belet. Boven dien hebben wy met ende nevens de Ministers van Vranckryck ende Engelandt aen den Heer Rycks-Hofmeester seer ernstelyck aengepresenteert voor weynigh daegen, binnen dewelcke den uytslag van den Vreede ter eenre ofte ter andere syde kan gesien worden, een generaele stilstant van hostiliteyten te Waeter ende te Lande, oordeelende dat het eene ende het andere voor Denemarcken seer advantagieus was; maer alsoo de Heer Rycks-Hofmeester niet en verstondt, dat deselve stilstandt sigh mede soude extenderen tot Holsteyn, soo is de propositie gebleven buyten executie, of nu in 't gunt voorschreve nae de waerheydt sinceerlyck gearresteert staet, ietwes by ons is gedaen, het geen buyten of tegens de ordres van de drie Staeten oock particulierlyck van haer Ho. Mog. is, sal ick submitteren aen het wys oordeel van U Ed., alleenlyck sal ick confidentelyck seggen, dat sonder die klem Denemarcken absolutelyck alsnogh tegenwoordigh refusant soude wesen, synde door dat middel 't gemelde Ryck gebraght in puncten van Acceptant of immers *quasi* te syn, ende voor soodaenigh gehouden te worden, 't welck wy willen verhoopen wyders van soodaenige operatie te sullen wesen, dat binnen weynigh daegen, onder Godes genaedigen segen, het geheele werck van den Vreede tot syn finaele conclusie gebraght sal worden, ende alhoewel in desen de saecke inderwaerheydt met relatie tot de Haeghsche Conventien ingesien synde met goedt fondament van redenen gesustineert soude konnen worden ende by meergemelde Heeren Ministers van Vranckryck ende Engelandt tegens ons doorgaens gesustineert wordt, dat by ons ten reguarde van Denemarcken ende in consideratie van desselfs notoire recusatie, niet en is voldaen het gunt de precise obligatie van de Haeghsche Conventien quam te vereyschen, soo bespeure ick eghter, dat uyt den naeme van dese Majesteyt aen haer Hoogh Mog. over dese conduicte ende comportementen door de Heeren Deensche Ambassadeurs geklaeght moet syn, ende dat op derselver klaghten, midtsgaeders op de abusive ende erroneuse informatien gefondeert syn de bedenkelycke consideratien van de Heeren Gedeputeerden van de respective Provincien ter Generaeliteyt gemoveert, ende in U Ed. Missive in dato den 2. deser aen my narrative gecommuniceert. Ick sal my tegenwoordigh niet inlaeten, omme deselve consideratien by desen te examineren ende te discuteren, veel min om onse procedures te justificeren,

quan-

quandoquidem ornari res ipsa negat contenta doceri, behalven dat de lecture van dien U Ed. soude komen te verveelen, aen wiens net ende klaersiende oordeel midtsgaeders bescheydene wysheydt ick ongelyck soude doen, indien ick maer alleen in bedencken quam, dat U Ed. aen de geseyde consideratien immers het meerder deel van dien in 't minste quaeme te defereren, sullende voor dese mael my contenteren met te seggen, dat het van de wysheydt van Denemarcken te wenschen was geweest, dat in plaetse van te capteren ende te cavilleren in 's Graevenhaege de actien van de Ministers hier *in loco* synde, de Heeren Commissarisen van dit Ryck in Conferentie hadden gelieven te treden, met de Heeren Ministers van de drie Staeten op desselfs seer ernstige ende by maniere van spreecken meer dan duysendtmael gereitereerde instantien, door welck middel al de inconvenienten, in U Edts. Missive geënumereert, van dewelcke dogh eenige 't eenemael, onder reverentie gesproocken, chimeryck syn, wysselyck hadden geprevenieert konnen worden ende het werck van den Vreede albereyts ten besten van Denemarcken onder het ontsagh ende den dwangh van haer Hoog Mogende Waepenen tot een finaele conclusie gebraght, maer alsoo in de geseyde conferentien de saecke soude gemanieert geworden syn op het fondament ende in conformiteyt van de Haeghsche Conventien, soo heeft men hier best geaght deselve absolutelyck van de handt te wysen ende te declineren, niet alleen tot een merckelycke vilipendie van de drie Staeten, midtsgaeders disrespect van desselfs Ministers, maer tot merckelycke retardementen van onse Negociatie ende ongelooflycke prejuditie van dit Ryck selfs, het welck ick niet en meyne een lange deductie te requireren. Wat my belanght soo protestere ick nogh aen die conduite nogte aen de effecten, dewelcke daerop onvermydelyck sullen komen te volgen, nogh part noghte deel te hebben, ende verklaere my niet te bekreunen de Remonstrantien van de Heeren Deensche Ambassadeurs, dewelcke ofte aen U Ed. in 't particulier, ofte aen de Regeringe gedaen worden, door dien de Negociatie van den Vreede niet aldaer maer in dese Gewesten geperfecteert moet worden, ende soo dienthalven ietwes te seggen valt, dat het selve moet voorgedraegen worden aen de Ministers hier *in loco* op de Handelplaetse synde, gelyck U Ed. seer wysselyck het selve oock aen gemelde Heeren Ambassadeurs te gemoete gevoerdt heeft ter occasie van derselver remarques op het bewuste Concept Tractaet.

Ende omme wat naeder te komen tot de voorsz. bekommerlycke remarques in U Ed. Missive gementioneert, ende eerstelyck voor soo veel deselve reflecteren op de Sweedtsche declaratie, soo kan ick inder waerheyt seggen dat ick in het minste niet en hebbe getwyffelt aen de sinceriteyt van de Sweden ten tyde deselve wierde gepasseert ende absolutelyck verseeckert was dat Drontheym wierde afgestaen sonder eenige de minste reserve van equivalent ofte eenige andere postulatie; hebbe eghter tot Elseneur synde myn sentiment dienthalven niet verklaert nae de waerde ofte onwaerde van geseyde declaratie, dogh gelaeten aen het oordeel van de gesaementlycke Ministers, dewelcke nae gehouden communicatie met syne Majesteyt van Denemarcken ende de Heeren

 Rycks-

Rycks-Raeden, mitsgaeders ingenomen hebbende derselver consideratien ende bedenckingen, hadden haer te verklaeren over de genoeghsaemheyt van dien, synde verseeckert, dat ingevalle de meergeseyde declaratie bevonden wierde niet satisfactooir te wesen, ambigu, ofte in eenige puncten defectueus, dat de Sweden volvaerdigh souden bevonden worden, omme 't selve sonder eenige de minste hesitatie tot volkomen contentement te dresseren, maer alsoo niet alleen geen consideratie wierde gemoveert, maer ter contrarie soo by Denemarcken als de Ministers gesaementlyck wierde verklaert deselve in bequaeme ende satisfactoire termen gecoucheert te syn, voegende de Heer Rycks-Hofmeester ende de Rycks-Raedt *Reetz* daer by, dat haer Ed. haer verseeckert hielden van de reëele genegentheyt van Sweden tot den Vreede, soo hebbe ick geen swaerigheyt gemaeckt, omme deselve mede te houden vóor suffisant, ende voldoende, alleenlyck syn ter loops ende *obiter* gemoveert eenige bedenckingen op de clausule *nisi quatenus secundum præsentis temporis &c.* als of daer ietwes onder moghte schuylen waer door de specieuse woorden van de declaratie door verscheyde subterfugien geëludeert moght worden, maer ick kan dienaengaende U Ed. assureren, dat die clausule met voorbedaghten Raedt door ons in de declaratie is gedaen influeren, ten besten van Denemarcken ende is inderdaedt de opreghte sin van Denemarcken voor soo veel aengaet *de mutatione necessario facienda secundum præsentis temporis statum*, dat die woorden moeten verstaen worden van een literale veranderinge *selon le changement du tems*, gelyck ick in het Fransch Concept aen den Heer Ambassadeur van Vranckryck overgelevert hadde gestelt, ende in effecte beteyckenen 't gunt wy ordinaris gewent syn te seggen, *mutatis mutandis*; raeckende de volgende woorden, soo syn deselve in dier voegen gestelt ten opsighte van 't tweede Artikel van 't Rodtschildtsche Tractaet, alsnogh eenige andere, dewelcke ick geoordeelt hebbe, dat noodelyck ten besten van Denemarcken ofte geillustreert ofte geroyeert ende uytgelight dienden te worden, boven ende behalven, dat daer onder begrepen is de gerequireerde satisfactie tot dedomagement van Denemarcken ons soo ernstelyck by haer Hoogh Mog. gerecommandeert, dewelcke notoirlyck daer by gereserveerdt wordt aen Denemarcken, omme daer op te mogen insisteren daer men anders hier bedught was, dat vermidts de precise woorden van de Haeghsche Conventien in dato den 24. July des voorleden jaers deselve aenstonts van de handt gewesen soude syn door de Sweden, ende deselve daerinne ernstelyck gesecondeert geworden door de Heeren Ministers van Vranckryck ende Engelandt: Ende omme alle scrupulen, voor soo veel dese geheele paragraphe op Sweden geappliceert wordt weg te nemen, soo gelieve U Ed. te considereren de woorden daerop immediatelyk volgende, by dewelcke verklaert wordt *omne id industriæ atque officiis Mediatorum committi*: van welke woorden ik met volkomen seeckerheyt ende reden van wetenschap, ende op den eedt die ick aen 't Vaderlandt gedaen hebbe, kan verklaeren de waeraghtige ende genuine sin te syn, dat alles door Sweden wordt gesubmitteert aen de arbitragie ende decisie van de Heeren Mediateurs, ende gelieve U Ed. te noteren, dat die

woorden *pene totidem syllabis* genomen syn uyt seecker declaratoir voor desen by Denemarcken aen de gesaementlycke Ministers ter handen gesteldt, ende waer van hier doenmaels ende naederhandt seer grooten staet gemaeckt is, *sed videlicet hoc illud est quod dici solet, omnem rem duas habere ansas.* Myn ooghmerk ende intentie in desen is niet anders geweest, dan door het obtineren van die declaratie Denemarcken wederomme te brengen op het reghte spoor, ende vervolgens te traghten de saeke in dier voegen te manieren, dat Denemarken sig soude inlaeten omme nevens ons te dresseren een volkomen Tractaet *in forma*, 't gunt ick omme verscheyde respecten oordeelde voor dit Ryck seer advantagieus te wesen, 't welck hier geoordeelt synde tot genoegen opgesteldt te wesen, Sweden voorgehouden soude worden, omme sigh *particulatim* op alle de ingredienten van dien cathegoryckelyck te declareren, ende in gevalle buyten vermoeden ondervonden moghte worden, dat Sweden tergiverseerde, opiniatreerde, of bleef inhereren eenige ongefondeerde puncten voor desen by deselve nae het sluyten van 't Rodtschildtsche Tractaet of getenteert ofte geëxtorqueert, dat in soodaenigen cas Sweden onder het ontsag ende dwangh van haer Hoogh Mogende Wapenen geconstringeert soude worden tot aenneminge van 't gunt by de drie Staeten geoordeelt is redelyck te syn, de compulsoriale gecontinueert ter tydt ende wylen de Vreede effective tot syne finaele conclusie gebraght soude syn (onder welcke necessaire puncten wy altydt mede hebben verstaen de bewuste viermael honderdt duysendt Rycksdaelers, ter occasie van welck punct ick my verplight vinde U Ed. bekent te maecken, dat de Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt iterativelyck by hooge woorden ende genoeghsaem by eeden aen ons hebben verklaerdt, dat aen haer Ed. noghte van de Regeringe directelyck nogh door den Heer *Downingh* eenige de minste ordre dienthalven toegekomen is, ende dat gemelde Heer *Downingh* insgelycks haer Ed. nooit geadverteert heeft dat de bewuste clausule in de Conventie van den 24. July spreekende van de gescyde viermael honderdt duysendt Rycksdaelers, gehouden moeste werden voor necessair, ende dat in 't aengaen van die conventie 't selve de intentie ende eenpaerigh sentiment is geweest, niet alleen van de Heeren Gedeputeerden van haer Hoog Mog. maer oock van de Heeren Ambassadeur van Vranckryck en hem Resident van Engelandt, 't welck wel te wenschen was geschiedt te syn) maer alsoo Denemarcken niet en geliefde te defereren aen onse redenen, in voegen dat onse ernstige, wel geintentioneerden ende voor dit Ryck heylsaeme ende salutaire iever buyten alle operatie bleef, jae ter contrarie goedtvondt sigh in te stellen tot absoluyt ende indisputabel Refusant, soo hebben wy tot onse hardtgrondelycke droefheyt de saeken gesien in dat punct gebraght, dat wy verobligeert waeren tegens Denemarcken te ageren volgens den klaeren text van de Haeghsche Conventien, maer alsoo wy verhoopten dat Denemarcken soude komen *ad sanam mentem*, soo hebben wy niettegenstaende deselve contestatien ende sommatien van de Heeren Ministers van Vranckryck ende Engelandt, omme goede insighten ende specieuse redenen als wy hebben weten te excogiteren 't selve getraght te declineren, maer

Denemarcken meer ende meerder opiniatrerende, ende niet konnende ledigh staen sonder notoire ende evidente contraventie ende infractie van de meergeseyde Conventien ietwes tegens Denemarcken by de handt te nemen, soo hebben wy geoordeeldt het saghste compulsoir te wesen het retireren van de Vloot van voor Landts-Kroon, gefondeert soo als ick nu meermaelen geseght hebbe op de notoire recusatie van Denemarcken ende op de salutaire acceptatie van Sweden, selfs nae 't oordeel van dit Ryck; synde by ons niet konnen begrepen worden, dat Denemarcken wesende refusant, formerende allenthalven desseynen tot naedeel van Sweden, wy de Sweedtsche Vloote konnen beset houden, *cum per Suecos non staret quominus Pax sanciretur*, ende het aen Denemarcken stont in een moment soo eenigh bedencken viel of de meyninge van Sweden oock sinceer was, den grondt van deselve te ontdecken door een verklaeringe op 't Concept-Tractaet door ons in conformiteyt van desselfs declaratie in dato den 4. September gedresseert. Het geseyde retireren van de Vloote is dan oock geweest van soodaenige operatie ter intentie van de drie Staeten, dat daer door Denemarcken gekomen is tot het passeren van desselfs naeder declaratie, dewelcke ick U Ed. kan verseeckeren, dat noghte door motiven noghte persuasien op desen huydigen dagh niet geobtineert en soude geweest syn, ende hadde dit Hof gelieven te persisteren by desselfs opinie (voor desen met soodaenigen ernst gedreven, selfs soo verre, dat oordeelde reden te hebben van over ons in den Haege door het overleveren van de scherpe Memorien te klaegen, door dien wy omme de salutaire intentie van haer Ho. Mog. uyt te wercken ende den Vreede te procureren omtrent de forme aen Sweden wat toegegeven hadden) van naementlyk het beleydt van de Negociatie ende pacificatie te vertrouwen ende te confieren aen de Heeren Mediateurs, wy souden ongetwyffeldt albereyts den Vreede effective tot volkomen contentement van de drie Staeten uytgewerkt hebben, ten waere dan saecke, dat de difficulteyten aen dese syde bevonden wierden, waer voor ick niet sonder reden bekommert ben.

Dat door het uytloopen van de Sweedtsche Vloote, soo merckelycke ende notabile advantagie soude syn ende blyven verlooren, moet ick bekennen niet wel te konnen begrypen, alsoo ick niet hebbe konnen geloven de intentie van haer Hoogh Mog. te wesen Schoonen voor Denemarcken te gaen conquesteren, in welcken geval, ende de Stadt Landts-Kroon, ende de Vloote aldaer in de Haven leggende in handen van Denemarcken soude konnen komen te vervallen, want dat gesproocken werdt van de geseyde Haeven te stoppen wordt doorgaens by de wysten gehouden voor impracticabel, ende sulks al konnende geschieden van soodaenigen omslag nae de constitutie van Denemarken ende den treyn van haer ordinaris beleydt, dat het selve niet soo haest te doen is, de Schepen daer binnen leggende te ruineren door vuurwercken ofte andersints, is, *ut minimum dicam rediculum*, nae het oordeel van die sigh des best verstaen ende aen dewelcke toen een preuve is getoont; sulcks dat de Vlooten daer binnen blyvende de eenige advantagie is deselve beset te houden sonder in 't minste eenige schaeden aen deselve te konnen doen, alwaer het sulks,
dat

dat haer Hoog Mog. alle de Schepen in derselver dienst synde, geliefden tot dien eynde herwaerts te senden, gelyck de Heer Vice-Admirael *de Ruyter* des versoght synde aen de Regeringe de beste informatie sal geven, konnende de Sweden met seer weynigh Volck de geheele Vloote van haer Ho. Mog. matteren ende consumeren; welcken aengaende ick my mede sal gedraegen tot den geseyden Heer Vice-Admirael. Ter contrarie hebben wy die advantagie, dat de Sweedtsche Schepen ten deele uytgekomen synde, (dewelcke nogh alle leggen tusschen Landts-Kroon ende de Vloote van den Staet, uytgenomen een ofte twee) deselve, het *casus* komende te exteren, dat tegens Sweden geageert soude moeten werden, besprongen ende geattrapeert soude konnen werden, ten waere deselve haer tydelyck wederomme in haere Haevenen quaeme te begeven, in welck laetste geval immers de saecke in deselve notable advantagie hersteldt soude syn, ende in het eerste, myns oordeels, in merckelycke meerder advantagie.

Ten waere my tegenwoordigh de tydt ontbrack, ick soude U Ed. nogh verder onderhouden, 't welck ick sal reserveren tot de naeste gelegentheydt, hoopende alsdan U Ed. te sullen adviseren van den gesllooten Vreede, ende desen atbreeckende, bidde dat U Ed. dit myn vrypostigh ende haestigh schryven nae dessels sonderlinge bescheydenheyt ten goede gelieft te nemen, ende met discretie mesnageren, wenste eghter, dat U Ed. die gelegentheydt daer toe presenterende, 't selve geliefde te communiceren aen den Heer *van Strevelshoeck*, blyvende nae myn seer gedienstiglycke gebiedenisse in U Edts. goede gratien,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 16. April 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 16. April 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk was van voornemens U Ed. op heden met een lange brief te onderhouden, soo omme U Ed. wat naeder te informeren, als omme de conduicte ende procedures van haer Hoogh Mogende Ministers *in loco* synde te deponeren,

neren, midtsgaeders omme eenige wat te desfriceren, ende nae haere meriten, over den heeckel te haelen, gelyck U Ed. sal gelieven te sien uyt een gedeelte van de Missive tot dien eynde by my op heden ingestelde ende hier nevens copyelyck gaende, maer door dien ick versoght wierde omme desen dagh te willen employeren in 't examen van 't gunt door de Heeren Commissarisen ten wedersyden soo by monde als geschrifte aen de Heeren Mediateurs eenige daegen aen den anderen is gededuceert ende overgelevert, midtsgaeders omme een Tractaet *in forma* te dresseren, 't welck ten wedersyden onderteyckent moghte worden, soo bidde ick, dat U Ed. omme die redenen, my gelieve ten goeden te houden, dat ick myn voornemen gestaeckt hebbe, ende myne particuliere genegentheydt ende sinceerlyckheyt gepostponeert aen het sentiment van de Heeren Ministers tot bevorderinge van onse aenbevoolen Negociatie, dewelcke ick vertrouwe tegenwoordigh soo verre geadvanceert te syn, dat wy onder Godes genadigen segen, deselve in seer korten tydt van weynigh daegen sullen finaelyck gesloooten sien, immers den uytslagh ter eenre ofte ter andere, sullende wy door ons by ontstentenisse, 't gunt Godt de Heere verhoede, de compulsive middelen te wercke geleght worden, tegens die geene dewelcke inderdaet bevonden sal worden refusant te wesen. De Heeren Sweedtsche Commissarisen hebben wederomme op het tapyt gebraght een gedeelte van de Artikelen, nae den gesloooten Vreede van Rodtschildt voor desen tot Coppenhaege geproponeert, ende getraght 't selve met veele redenen te justificeren, ende aen te wysen, dat haere intentie in dien deele sinceerlyck gaet ten besten van beyde de Rycken, tot voorkominge van alle onlusten, dewelcke ter saecke van de passagie door de Sont in tyden ende wylen moghten komen te ontstaen, maer sullen in die puncten gelyck oock in alle vordere, haer submitteren aen het oordeel ende de decisie van de Heeren Mediateurs, aghtervolgende deselve declaratie uyt den naeme van den Koningh op den 29. February St. Vet. gegeven; Wel light sal aen die syde de eenighste swaerigheyt bevonden worden ten reguarde van de Goederen de Deensche Edelluyden in Schoonen toebehoorende, ende dewelcke geweygert immers naegelaeten hebben den eedt van Homagie af te leggen, dewelcke eghter, soo veel de Ministers van de drie Staeten aengaet, lightelyck sal wesen te surmonteren, het waere te wenschen dat aengaende die Goederen, alsmede ten reguarde van Bornholm nae den gesloooten Vreede eenige sortable temperamenten ende expedienten konden bedaght worden, tot onderlingh contentement, ende sonder quetsinge ofte verminderinge van iemandts gereghtigheyt, de satisfactie gedesidereert tot dedomagement van Denemarcken is van dese syde ingestelde *verbis moderatissimis, post enim enumerationem miseriarum, quæ calamitosissimo hoc bello Daniam afflixere, his verbis concluditur*, damna in tantam excrevisse molem ut merito pro eorum compensatione veniant *loca, vi tam Bromsebroensis quam Rotschildensis Fœderis, Regibus Regnoque Sueciæ cessa, Rege tamen ita se gesturum ut omnibus & præsertim trium Statuum Mediatoribus animi sui moderationem, & singulare Pacis, quo ardet Studium, probet.* Wy hebben dienthalven alle ernstige devoiren op het alder

alder efficacieuste by Sweden aengewendt, ende gesommeert de Heeren Ministers van Vranckryck ende Engelandt, ten eynde deselve ons de handt geliefden te bieden ende kraghtighlyck te seconderen maer niet met soodaenigh succes, als de goede meyninge van haer Ho. Mog. wel komt te requireren, in voegen, dat ick bedught ben, dat daer van niet en staet te verwaghten, insonderheydt, nae dat de Koningh van Denemarcken heeft gelieven goedt te vinden vyandtlyck te procederen tegens den Hertogh van Holsteyn-Gottorp, welcke actien de gemoederen van veelen niet weynigh gealtereert heeft, ende nae ick geinformeert worde, myns oordeels in weynigh justitie bestaet, *sed ita hic moribus fere receptum est, qui leges & jus in potestatem suam perduxisse videntur*, blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 16. April 1660.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 30. April 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

BEyde U Edts. Missiven van den 16. deser loopende maendt, syn my wel ter handen gekomen nae 't afgaen van myne jonghste van den 23. daer aenvolgende, het is my van gantscher harten aengenaem geweest uyt eene der voorsz. Missiven wytloopigh te werden gedient van de redenen ende consideratien die U Ed. aldaer gemoveert hebben tot de surseantie van hostiliteyt tegens Sweden, ende hebben deselve door den Heer Pensionaris *de Groot* oock aen eenige van de Heeren Gedeputeerden van Amstelredam alhier ter Vergaederinge comparerende laeten communiceren, alwaer deselve nae het rapport van den gemelden Heer *de Groot* geen quaedt effect gedaen hebben, maer vinde my eghter verplight U Ed. by desen te adverteren, dat alhier de beste verdedigingе van het geen voorsz. is, sal syn de gesloote Vreede; sonder welcke het seer difficiel, soo niet onmogelyck sal syn, de gemoederen te appaiseren, ende te contenteren.

De sieckte van de Heer Griffier *Ruysch* die nu al een geruymen tydt geduert heeft, is niet 't eenemael buyten perikel, alhoewel syn Ed. sig tegenwoordig wat beter schynt te gevoelen; ick heb al overlange myne speculatien dien-

aengaende aen den Heer Ontfanger U Edts. Broeder bekent gemaeckt, ende nogh van daege daer over gesproocken met den Heere *van Streevelshoeck*, die ick gemerckt hebbe de voorsz. sieckte mede gevaerlyck te aghten, beyde de gemelde Heeren sullen U Ed. dienaengaende ontwyffelyck in haere brieven voor desen onderhouden hebben, ende de laetste oock nogh met dese post onderhouden; waer toe ick my ben refererende ende by alle occurrentien sal betoonen, dat ick waerlyck ben,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 30. April 1660.

N. B. *Een gelyckluydende als de eerste Periode deses, ook ten selven daege afgesonden aen den Heer* Vogelsangh.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 17. April 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hebbe wel ontfangen de Missiven die het U Ed. belieft heeft my te schryven, in datos den 2. ende 5. April, de eerste op den 11. ende de 2. op den 16., ick sal aengaende de eerste vriendelyck versoecken, dat het U Wel-Ed. believe niet quaelyck te nemen dat ick my van eenige defensie ofte antwoort excusere, aengesien het selve soo ampel ende breedt gedaen werdt by den Heer *van Slingelandt*, te meer midtsdien ick soodaenigh aengetast ben by myn Heeren van Amsterdam, dat ick onder onse veelvoudige occupatien noodiger geaght hebbe my te protegeren aldaer: Aengaende de tweede kan ick U Wel-Ed. verseeckeren, dat byaldien daer iets voor dese Kroone tot meerder advantagie gedaen kan worden, dat ick het behertigen sal met die affectie even als of alle myn interessen alleen consisteerden binnen dit Ryck, maer Bornholm wederomme te krygen sonder constrainctie ende met woorden alleen, onder 't voorgeven hoewel van een gefondeerde satisfactie, is soo onmogelyck als of ick met de handt aen den Hemel wilde rycken, ende soude nogh de Heer *Terlon*, nogh de Heer *Sidney* ende ook *Honywood* daer toe selfs willen coöpereren; soo daer iets te doen is, soo sal daer ten minsten geldt moeten wesen: Ick hebbe albereytds by een van de Heeren Sweedtsche Commissarisen een tentamen gedaen, maer voor alsnogh weynigh gehoor gevonden, maer sal eghter niet naelaeten haer Ed. Groot Mogende U Wel-Edts. ende myn eygen genegentheyt daer in vorder te pousseren: Het is by nae ongelooflyck hoe groot de haet is tusschen beyde dese Natien: Ick weete, onder reverentie

verentie niet, waer toe het dienen kan de Heeren Deenen door soo een publycke antwoorde aen den Heer *Downingh* alsnu hoope te geven tot satisfactie; daer wy doorgaens by haer Hoogh Mogende geperst werden om het werck te pousseren ende sonder dilay te sluyten op den voet van de Conventien, ick vreese nogh, dat dat werck ons spel sal naelaeten; maer meerder swaerigheydt is 'er in de nieuwe hostiliteyt, aengevangen tegen den Hertogh van Holsteyn daer in ick quaelyck doorkomste sie ten opsighte van het 22. ende 23. Artikel van het Tractaet van Rodschildt ende de Accoorden, daerop hier in Coppenhaege gemaeckt, ende wensche hier mede van gantscher herte dat Godt de Heer U Wel-Ed. ende myn arbeydt believe te segenen. Waer mede verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 17. April 1660.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 7. May 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 30. der voorleden maendt, sedert syn alhier verscheyde brieven van Coppenhaege ingekomen van den 25. ende 27., oock sommige gedateert den 28. daer bevoorens, dogh geene van U Ed. ontfangen, waer door eenige Leden van haer Ed. Groot Mog. Vergaederinge, ende voornaementlyck de andere Provincien ter Generaliteyt al vry wat geallarmeert synde, is daerop gevolght de Resolutie * van haer Hoog Mog. van den 4. deser, die U Ed. van wegen den Staet hier nevens ter handen komen sal; Ick hoope dat immers voor de receptie van deselve de Vreede aldaer sal wesen getroffen, ende 't selve conform voorige Resolutien met remissie van de bewuste Actie: Over 't gepasseerde op de Kuste van Guinea geschiedt synde, wil ik geensints twyffelen, of sal Uwer Ed. conduicte alhier wel ten besten opgenomen worden, maer in cas de Sweden nieuwe uyt-

Hhh 2

* N. B. Dat dese Resolutie op de receptie Uwer Ed. brieven van den 23. ende 26. daer door meest corruerende is opgehouden.

uytvlughten gesogt, ende haer voorige sustenuen weder op het tapyt gebragt, midtsgaeders in dier voegen den Vreede geëloigneert moghten hebben, sullen U Ed. tegens deselve niet te vigoureus geageert konnen hebben.

Wy hebben alhier uyt de voorgeroerde brieven van alle kanten veele onaengenaeme particulariteyten van 't werck aldaer gehoordt, dog ick sal myn oordeel suspenderen, ter tyde ende wyle toe wy van U Ed. selfs het reght bescheydt met naeder advisen sullen hebben ontfangen, wenschende van gantscher herte ende Godt almaghtigh biddende, dat deselve brieven ons de tydinge van den geslooten Vreede mogen overbrengen ende verblyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 7. May 1660.

P. S.

Soo arriveren U Ed. brieven van den 23. ende 26. deser, daerinne veel notable feyten, ende oock eenige redenen vervat syn, die met groote opmerckinge desen avondt nogh in haer Ed. Groot Mog. Vergaederinge syn gelesen ende aengehoordt, ende syn deselve brieven in handen gestelt van voorige Commissarisen; Ick vertrouwe dat de Ministers van Engelandt nae de receptie van de naeder ordre op de bewuste viermael honderdt-duysendt Rycksdaelers, daer van de brieven van den Heer *Nieupoort* U Ed. voor desen toegesonden mentie maecken, dienaengaende tractabelder sullen werden bevonden, ende dat oversulcks de saecke dienthalven tot contentement ende nae de waere meyninge van de bewuste Conventien sullen konnen werden afgehandeldt.

Aen den Heer van Slingelandt, *item* aen den Heer Vogelsangh, den 10. May 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

UWer Ed. Missivens van den 23. ende 26. der voorleden maendt door Gecommitteerde Leden van haer Hoogh Mogende Vergaederinge geëxamineert ende daer van ter hooghstgemelde Vergaederinge rapport gedaen synde, heeft het berigt van verscheyde saecken ende circumstantien daer inne vervat, vry meerder ligt ende esclaircissement gegeven als uyt Uwer Ed. voorgaende brieven heeft konnen bespeurt worden, ende alhoewel haer Ed. Groot Mog. bedught synde dat by veranderinge van voorige Resolutien op 't selve subject van Uwer Ed. Negotiatie by haer Hoogh Mogende genomen, de Ministers van Vranckryck ende Engelandt in haer animositeyt door Sweden nogh souden werden gestyft, ongeraeden gevonden hebben daer over ter

Ge-

Generaliteyt deliberatie te doen aenstellen, soo hebben deselve noghtans geoordeelt, dat soo wanneer nae alle mogelycke aengewende devoiren geene reparatie voor Denemarcken over schaeden uytgewerckt soude konnen werden, ende dat behalven de Guineesche saecke alle andere puncten conform de Haeghsche Conventien, ofte contentement van beyde de hooghstrydende partyen afgehandelt souden wesen, het conform Uwer Ed. advies beter geraeden soude syn de decisie over de voorschreve Guineesche pretensie te defereren aen de drie Staeten selfs, ende dien onverminderd het Tractaet aldaer tot besluyt ende tot executie te brengen, als dat, allen mogelycken ernst tot formeele mortificatie van de voorschreve pretensie aengewendt, ende sulcks niet konnende uytgewerckt werden, den Oorlogh om 't voorschreve geschil alleen soude blyven continueren; ende hebben haer Ed. Groot Mog. my dienvolgende gelast U Ed. daer van dese kennisse te geven, met byvoeginge nogtans, dat by soo verre de Vreede aldaer voor de receptie deser nogh niet tot besluyt gebraght moghte syn, U Ed. in sulcken cas alle mogelycke devoiren souden gelieven aen te wenden, om nevens de voorschreve Guineesche saecke mede onder submissie aen de drie Staeten te brengen, of niet eenige ende hoedaenige reparatie aen Denemarcken over de schaede, sedert het refuys van Sweden geleden soude behooren gedaen te worden; ende dat U Ed. voor al mede sorgvuldig gelieven te besorgen, dat de woorden in de Acte van submissie als boven te passeren niet gecoucheert werden, als of 'er de questie was over het remitteren ofte niet remitteren van een erkende schuldt, maer alleenlyck over de deugdelyckheyt ofte ondeughdelyckheyt van de pretensie dienaengaende by Sweden gemaeckt; ende dat sulcks aen de drie Staeten gedefereert werde te arbitreren ende te decideren, ofte iets ende wat by Sweden met reght ende fondament ten laste van Denemarcken soude konnen werden gepretendeert over ende ter saeke van &c. ende of tegenwoordigh, nae alle het gepasseerde, dienthalven iets, ende wat by Denemarcken opgeleyt ende betaeldt soude behooren te worden.

Wy sullen met verlangen van post tot post, Uwer Ed. naeder adviesen van daer ende voornaementlyck de tydinge van den geslooten Vreede te gemoet sien; ende gelieven U Ed. haere devoiren met vlyt aen te wenden om te penetreren wat de oorsaeke sy van het ophouden ende te langh uytblyven van Uwer Ed. brieven, alsoo wy daer op vry wat bedencken hebben, ende van tydt tot tydt bespeuren dat de gemoederen alhier een dagh drie of vier voor 't aenkomen van Uwer Ed. depêches door andere adviesen van gelycke datos seer werden gepreoccupeert.

Waer by voor dese reyse boven ende behalven de bygaende ongeresumeerde extensie op 't voorschreve rapport, niet van consideratie te voegen hebbende, sal ick hier mede besluyten ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 10. May 1660.

Hhh 3 Aen

Aen den Heer VAN SLINGELANDT *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 14. May 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

DEsen avondt komen ons wel ter handen Uwer Ed. brieven van den 6. ende 7. deser loopende maendt sonder dat ick daer by iets in 't particulier voor my vernomen hebbe.

Over de scrupule by den Heer Ambassadeur *de Thou* in desselfs Memorie van den 25. April gemoveert, dog niet geëxpliceert op, ofte tegens het Elbingsche Tractaet, ende de Illucidatien van dien, hebbe ick voor desen met den selven Heer in 't particulier gesproocken, ende syn Excellentie, immers soo ick konde bemercken, in dien deele t'eenemael voldaen; ende naedemael gemelde Heer Ambassadeur verklaerde sulcks alleen te hebben uyt het bericht van anderen gelyck ook de voorschreve Memorie inhoudt, ende selfs 't Stockholmsche Tractaet van den jaere 1640. nooit te hebben gesien, hebbe ick syn Excellentie daer van aenstonts by copye gedient, met versoeck, indien hem nae de examinatie van 't selve Tractaet dienthalven nogh eenige scrupule moght overblyven, dat ick daer van soude mogen werden geadverteert, my sterck maeckende, dat ick die met reden soude konnen weghnemen, dogh is my sedert daer van niet naeders voorgekomen; sulcks dat oock niet nodigh geaght is daer over met den meergemelden Heer *de Thou* publyke Conferentie te houden.

Wat den Heer *Downingh* belanght, deselve heeft, myns wetens, nooit eenige swarigheden op, ofte tegens het voorschreve Elbinghsche Tractaet gemoveert; in dier voegen, dat my gantsch vreemt voorkomt, dat men aldaer van wegen Vranckryck ende Engelandt U Ed. op 't selve subject in dier voegen heeft bejegent, ende voorwaer kan sulcks niet anders aengesien worden dan een manifeste contraventie van 't Haeghsche-Tractaet van den 21. May, ende van de naedere Conventie van den 24. July des voorleden jaers; synde in allen gevalle evident, dat in cas op 't voorsz. Tractaet ofte de Illucidatien van 't selve eenige swaerigheden hadden mogen vallen, deselve hadden moeten voortgebraght syn voor ende aleer sigh te engageren tot officien ende devoiren, jae tot de Wapenen selfs, om 't voorsz. Tractaet met de Illucidatien van dien van de Sweden te obtineren, ende des noot synde te extorqueren, gelyck by de voorsz. Haeghsche Tractaet ende Conventie respectivelyck is geschiedt, ende dunckt my onder verbeteringe, dat gelyck U Ed. voor desen 't onreght by de Engelschen van contraventie der Tractaeten ende Conventien syn beschuldight geweest, de voorschreve occasie niet hadden behooren te passeren sonder haer met reght daer over insgelycks door eene schriftelycke protestatie te bejegenen.

Dat de Sweden haer op alle de Artikelen ende ingredienten van den te maeken Vreede soodaenigh verklaeren, dat U Ed. niet anders konnen oordeelen of sou-

soude deselve Vreede soo veel haer aengaet, aenstonts konnen werden geperfectionneert ende geslooten, ende dat de Fransche ende Engelsche Ministers de difficulteyten op haer laeden, kan by my niet anders opgenomen werden als voor eene manifeste conclusie, om door 't selve artificie de Sweden buyten dwangh van de Wapenen van desen Staet te houden, weshalven, myns oordeels, daer tegens met vigeur sal dienen te werden gegaen, in cas de Sweden weygerigh blyven het Tractaet met Denemarcken volgens de voorsz. Conventien effective te sluyten, alwaer 't saeke dat sy sulcks traghten te leggen op de schouderen van Vranckryck ende Engelandt.

Het ophouden van de tien Oorloghschepen uyt Landts-Kroon komende, heeft ons alhier niet qualyck gevallen, maer het werck soude, myns oordeels, compleet geweest syn, in cas die met eenen volkomentlyck in 't gewelt van desen Staet gebraght waeren geweest; ick hoope immers ende verwaghte seekerlyck, dat soo wy in korte daegen geen tydinge bekomen van den gesloten Vreede, daer nae wy van herten verlangen, in sulcken cas, immers ende in allen gevalle wy ons wat sullen mogen verheugen door de tydinge, dat de voorsz. tien Schepen of t'eenemael geruineert, ofte volkomentlyck in de maght van desen Staet gebraght sullen syn. U Ed. gelieven dogh altydts voor oogen te hebben, dat het beste saisoen, al wederom stil sittende begint door te loopen; dat de Sweden in dier voegen sullen traghten te doen escouleren de drie maenden, die de Keyser ende Brandenburgh sigh ten besten van Denemarcken nogh schynen gereserveert te hebben; Wy sullen ons dienaengaende verlaeten op de belofte in de voorsz. Uwer Ed. Missive gedaen, van dat Uwe Ed. niet sullen naelaeten de voorsz. occasie tot uytwerckinge van den Vreede sorghvuldighlyck te mesnageren, midtsgaeders op de verseeckeringe, van dat U Ed. haer tegens de oppositien ende protestatien van de Heeren Ministers van Vranckryck ende Engelandt sullen gedraegen nae de intentie ende klaere woorden van haer Hoogh Mogende Missive van den eersten April laetstleden.

Ick kan ook niet sien waer op de Heeren Engelsche Ministers die confidentie nemen ende derven gebruycken, aengesien de saecken in Engelandt haer volkomentlyck prepareren tot herstellinge van den Koningh, als U Ed. uyt de brieven van den Heer Ambassadeur *Nieupoort* van den 7. deser, midtsgaeders van het bygaende advies breeder sal gelieven te vernemen; gelyck dan ook haer Ed. Groot Mog. sulks onfeylbaerlyck te gemoet siende, dienthalven op gisteren genomen hebben de Resolutie copyelyck hier nevens gaende; Waer mede desen besluytende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 14. May 1660.

Aen

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 17. May 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Ed. brieven van den 6. ende 7. deser door Gecommitteerden van haer Ed. Groot Mogende geëxamineert synde, is op 't rapport van deselve verstaen ende * geresolveert, eerstelyck dat de extraordinaris equipagie ter Zee met allen ernst soude werden gevordert; ten tweeden, dat het contract over de leeninge van de bewuste sestigh-duysendt Rycksdaelers by U Ed. aldaer voltrocken ende gesloten synde, de Koningh van Denemarcken nogh met eenige meerdere somme by leeninge op deselve verseeckeringe soude behooren te werden geaccommodeert, te meer dewyle oock voor desen by de Heeren Deensche Ambassadeurs presentatie is gedaen, om by leeninge van meerder somme nogh de Tollen in den Orisond voor de restitutie van deselve te verbinden.

Ten derden, dat met de Heeren Deensche Ambassadeurs geconcerteert soude worden over het inhueren van transport Schepen, om Krygsvolck te mogen overvoeren werwaerts het tot expeditien van Oorlogh geaght soude mogen werden, ende speciaellyck om te onderstaen derselver advies ofte de voorschreve inhueringe beter hier te Lande of wel in Denemarcken ende aen de Oost-Zee soude geschieden; alles om in behoorlyck postuer te wesen, in cas de Vreede mogt komen te ontschieten, 't welck wy nogtans niet willen hoopen, maer de tydinge van 't besluyt van dien van post tot post te gemoet sien.

Ten vierden, dat den Heer Ambassadeur *de Thou*, ende de Regeringe in Engelandt door den Heer *Nieupoort* seer serieuselyck soude werden vertoondt het ongelyk desen Staet aengedaen door de gemoveerde swarigheden op 't Elbinghsche Tractaet, ende de manifeste contraventie tegens de Haeghsche Conventien daer door geschiedende; Waer op U Ed. particulierlyck gelieve te noteren, dat de Koningh van Vranckryck haer Hoog Mog. by syne Missive van dato den 4. February laetstleden daer van U Ed. voor dese copye toegesonden is, gantsch ernstelyck aengemaent ende geëxhorteert heeft, om te ratificeren het getracteerde met Sweden tot Illucidatie ende voltreckinge van 't voorsz. Elbinghsche Tractaet, sulcks dat het des te evidenter is, dat alle soodaenige nieuwe difficulteyten, ende voorwerpingen komen uyt den boesem van Sweden, aengesien deselve strydigh syn tegens de Tractaeten met Vranckryck ende Engelandt gemaeckt, ende oock speciaelyck ten reguarde van 't voorschreve punct, nogh soo onlanghs op nieuw bevestight.

Ick hebbe soo ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mogende als oock door ordre van deselve ter Vergaederinge van haer Hoog Mog. gecommuniceert myne jonghste Missive van den 14. deser aen U Ed. geschreven, die soo by den eene als by de andere is geapprobeert; ende by haer Ed. Groot Mog.

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 231. — 234. in Quarto.

Mog. verders goedtgevonden, dat ter Generaliteyt de saeke daer heenen soude werden gedirigeert; ten eynde op den naem van haer Hoogh Mog. gelycke Missive *mutatis mutandis* aen U Ed. soude werden geschreven, met die ampliatie, dat in gevalle de Vreede voor de receptie van dien nogh niet moghte wesen getroffen, U Ed. in sulcken cas souden hebben te besorgen, dat de bewuste tien Sweedtsche Schepen volkomentlyck souden syn ende werden gehouden in 't gewelt van desen Staet, niet alleen tot bevorderinge van 't besluyt van den Vreede, maer ook soo veel doenlyck tot verseeckertheyt van de evacuatie der Plaetsen ende andere puncten van executie by de Sweden te presteren, ende voor al mede tot bekominge van de Ratificatie, ende alle vordere gerequireerde seeckerheyt op de executie ende naekominge van 't Elbinghsche Tractaet met de Illucidatien van dien, ende in cas difficulteyt ofte resistentie soude mogen vallen op 't bekomen van de voorsz. tien Sweedtsche Schepen in het geweldt ende onder de maght van desen Staet, dat alle mogelycke devoiren souden moeten werden aengewendt om deselve t'eenemael te ruïneren.

Dat U Ed. ook alle doenlycke precautie souden gebruyken, om te verhinderen het transport van de Sweedtsche Volckeren, uyt Pruyssen ende Pomeren, nae Denemarcken, Jutlandt ende Holsteyn, dogh vermidts de Pinxterdaegen van gisteren ende van huyden is daer op ter Generaliteyt nogh geene Resolutie gevallen, alleenlyck Extraordinaris Vergaederinge gehouden wesende over het subject van de te doene begroetinge aen den Koningh van Groot-Britannien, ben ick door monde van den Heer Presiderenden versoght U Ed. in *antecessum* by desen te willen adverteren 't geene hier boven uytgedruckt staet.

Wy hebben sedert de voorschreve myne jonghste van Breda verscheyadviesen ontfangen, ende onder anderen mede een Missive van de Vrouwe Princesse Royale selfs, geschreven aen den Raedts-Heer *Oudart*, met last om die aen my te communiceren, waer by verhaeldt werdt, dat aldaer tot Breda voorschreven by den hooghstgemelden Koningh waeren gearriveert drie Edelluyden, vertrocken uyt Westmunster op Dingsdagh voorleden den elfden 's avondts ten negen uuren, mede brengende dat Sr. *John Greenfield* by den hooghstgemelden Koningh afgesonden, met een Missive aen het Parlement, in het huys was ingeleydt met de *Mace* voor hem, dat de brief overgelevert synde aen den Spreecker, hy Spreecker alvorens de selven te openen die gekust hadde, ende dat op de lecture het gantsche Parlement blootshoofts was blyven staen, dat daerop aenstonts geresolveert was den Koningh te doen toucheren vyftigh-duysendt ponden Sterlinghs voor de onkosten van syne reyse; dat drie of vier daegen daer nae van wegen het Parlement eenige Leden nae den Koningh souden werden gesonden om syne Majesteyt in te haelen, ende dat men meende de conditien seer gematight te sullen wesen; wat daer op by haer Hoogh Mogende mede geresolveert sy, sal U Ed. uyt de bygaende extracten gelieven te vernemen.

De Vergaederinge van haer Ed. Groot Mogende is om die consideratie oock gecontinueert, alhoewel vermidts de Pinxterdaegen dese weecke

geen of weynigh besoignes sullen werden gehouden. Waer mede afbreekende verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 17. May 1660.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT, *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 21. May 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

HIer nevens sal U Ed. van wegen haer Ho. Mog. toekomen het resultat van de deliberatie gehouden over U Ed. brieven van den 6. ende 7. deser synde verbotenus conform de Resolutie by haer Ed. Groot Mog. over 't selve subject genomen.

De Expresse by den Heer *de Terlon* herwaerts afgesonden is eergisteren in den avondt alhier gearriveert; ende heb ick des anderen daeghs in 't lange met den Heer Ambassadeur *de Thou* op alles geconfereert, voornaementlyk over de scrupule gemoveert op het Elbinghsche-Tractaet, waer omtrent ick meyne wel gepenetreert te hebben ende U Ed. te konnen verseekeren, dat de voorsz. scrupule door den Heer *Cojet* aen den Heer *Downingh* gesuppediteert, ende vervolgens door den Heer *Downingh* aen den Heer *de Thou* te gemoet gevoerdt is, ende dat daer uyt is gesprooten 't geene de gemelde Heer *Downingh* in syn Memorie van den 17. April *in crepusculo* aengeroert, ende de welgemelde Heer in syn Memorie van den 25. daeraenvolgende breeder uytgedruckt heeft; ick hebbe oock huyden soo daer over als over 't ophouden van de bewuste tien Schepen, ende over 't subject van de gantsche handelinge aldaer gedreven wordende, in 't lange met den gemelden Heer *Cojet* gesproocken, die my wel bekende de voorsz. swarigheyt over 't Elbinghsche Tractaet aen den gemelden Heer *Downingh* discours gewyse gestelt te hebben, maer niet *ex professo* ende met versoeck, dat deselve ofte de Heer Ambassadeur *de Thou* haer daer tegens by publycke Memorien souden formaliseren; my dunckt, dat ick klaerlyck kan bemercken, dat de voornoemde Heer *Cojet* 't onvreden synde, dat de puncten van Illucidatien daer over hy specialyck gelast was hier te tracteren, aldaer buyten hem afgehandelt syn, derhalven uyt jalousie alles soeckt te traverseren wat aldaer werdt genegotieert, hebbende voor desen tegens my wel derven sustineren, dat de Heeren *Rosenhaen* ende *Bielke* selfs niet en verstonden wat sy over de voorsz. Illucidatien met U Ed. aldaer gesloten hadden, ende dat die saecke in dier voegen nooit effect soude konnen sorteren. Ick kan oock met waerheyt seggen nooit eenige voorslagh of expedient streckende tot voortsettinge van den Vreede uyt syn Ed. gehoort te hebben, noghte ook ooit 't geluck te hebben gehadt,

gehadt, dat hy eenigh expedient ofte temperament somwylen by my aen hem discours gewyse voorgeslaegen, heeft geaccepteert: Huyden ende ook voor desen heeft syn Ed. tegens my geklaeght, dat de Heeren Sweedtsche Commissarisen nooit de faculteyt konden hebben met die van Denemarcken selfs te mogen confereren, 't welck tegenwoordigh myns oordeels, met minder scrupule soude konnen geschieden als wel voor desen, vermidts die van Denemarcken nae 't sluyten van den Vreede in Pruyssen geen reden hebben om haer niet rondelyck ende positivelyck te verklaeren.

Ick oordeele alsnogh, ende heeft de Heer Ambassadeur *de Thou* my ook selfs bekendt, dat syn Excellentie omtrent de gemoveerde bedenckinge op 't Elbinghsche-Tractaet ten vollen is geësclairceert ende voldaen, twyffele ook geensints of sal syne Excellentie aen den Heer *de Terlon* soodaenige rescriptie doen, dat dienaengaende geen verdere difficulteyt gemoveert sal werden; maer aengaende het aenhouden van de bewuste tien Schepen toonde syne Excellentie vry wat ernst, ende begeerde, dat die *ante omnia* souden werden gerelaxeert, dienthalven allegerende de redenen in substantie vervat in de Memorie daer over huyden aen haer Hoogh Mog. ingedient; ick hebbe syne Excellentie daer tegens geallegeert de redenen van de voorsz. aenhoudinge by U Ed. overgeschreven, ende voornaementlyck gereleveert de gemoveerde swaerigheden van de Fransche ende Engelsche Ministers soo op de bewuste viermael honderdt duysendt Rycksdaelers, als op de Goederen in Schoonen, ende insonderheyt op 't Elbinghsche-Tractaet, ende haere gedaene denunciatie om daer aen den Vreede te accrocheren, soo verre, dat deselve Ministers daer op geweygert hadden nevens U Ed. de Sweden te presseren tot voortsettinge van den Vreede ende om haere sustenuen op de viermael honderdt-duysendt Rycksdaelers ende op de Goederen in Schoonen gelegen te doen desisteren, dat sulcks voorgegaen synde, ende met reght voor een artificie der Sweden ofte voor eene onderlinge conclusie opgenomen wesende, het tegens alle wysheyt ende voorsightigheyt strydigh soude syn geweest tien Oorloghschepen, die bequaem waeren in de Oost-Zee ende elders te grasseren ende oock Kryghsvolck uyt Pruyssen ende Pomeren over te haelen ofte te escorteren, onverhinderdt te laeten uytzeylen, ende dat wy, soo veel in onse maght was, geensints souden gedogen, dat de voorsz. Schepen wierden gerelaxeert, voor ende aleer wy van den Vreede ende van de opregte executie van denselven volkomentlyk souden wesen verseekert; ik vertrouwe, dat wy morgen met syn Excellentie conform de Resolutie van haer Ho. Mog. van den 19. deser, ende ook op den innehoude van de voorschreve Memorie van de Gedeputeerden van haer Ho. Mog. Conferentie sullen hebben, waer van ick niet sal naelaeten U Ed. 't syner tydt den uytslagh te notificeren.

Uyt de bygaende brieven van den Heer Ambassadeur *Nieupoort* sal U Ed. gelieven af te nemen de volkomen ende absolute herstellinge van den Koningh van Groot-Britannien, die Resolutie genomen heeft sigh herwaerts te vervoegen ende op Dinghsdagh toekomende alhier in den Haege te arriveren; ende voor soo veel belanght het senden van twintigh Schepen nae den Orisondt in deselve brieven vermeldt, hebbe ick van myn schuldige plight geagt

U Ed. hier nevens mede toe te senden het secreet advies daer over aen den Heer Ambassadeur *Nieupoort* gegeven.

Wat de demonstratie van 't genoegen van den Staet ende omme syne Majesteyt van Groot-Britannien de behoorlycke eere te bewysen by haer Ed. Groot Mogende al voor dato van dien was geresolveert, sal U Ed. uyt de Resolutie nevens myne voorige Missive gevoeght geweest synde, vernomen hebben, ende wat vorders soo by de Provincie van Hollandt als van wegen de Generaliteyt is geresolveert om de receptie van hooghstgedaghte syne Majesteyt ten besten te illustreren, sal U Ed. uyt de byleggende copyen van brieven ende Resolutien naeder gelieven te bemercken; op de logeeringe ende het tractement van syne Majesteyt ende bywesende Koninghlycke Persoonen met haer gevolgh, is mede op 't alder compleetste de vereysche ordre gesteldt, sullende syne Majesteyt in 't Huys van den Heer Prins *Maurits van Nassau* gelogeert, ende op 't honorabelste geaccommodeert werden; Ende hier by niets van consideratie te voegen hebben, sal ick desen afbreeckende, verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 21. May 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 15. May 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hebbe wel ontfangen de Missive van U Wel-Ed. in dato den 30. April op den 13. May, ende die van den 7. May op heden den 15.

Ick sal met permissie op de eerste seggen *illud Terentii: ne me spectes, nec me impulsore hæc acta non sunt*, maer Godt lof, dat die saeke middelerwyle aen syn circumstantie vermindert is, onder des sal U Ed. sien wat daer uyt komt te resulteren, ende hoedaenigh dat is het humeur van onse mede Mediateurs.

Op het tweede kan ik U Ed. verklaeren, dat het procureren van den Vreede my dagh ende naght ter herten gaet, maer behalven, dat het is een werk van partyen contrahenten, soo destrueren eenige onser Heeren mede-Mediateurs, sonderlingh de Heer *Sidney*, alle het geene by ons in conformiteyt van onse Conventien opgebouwdt werdt, waer over ick tegenwoordigh breeder schryve aen de Heeren van Amstelredam, hebbende de tydt niet willen toelaeten, om die voor U Ed. af te schryven, dogh en twyffel niet, of soo U Ed. sulks desidereert, sal die, 't sy door den Heer *van Hoorn* of anders, maghtigh konnen werden.

Wy hebben niet konnen uytwercken de clausule van 't renboursement

wegens

wegens de koſten van de Vloote om redenen voor ſyne Majeſteyts Miniſters naeder te repreſenteren aen haer Ho. Mog., ende heeft onder des hooghſtgemelde ſyne Majeſteyt het derde van de Vivres van noden op 't hoogſte voor deſſelfs bedienden, ſulcks dat ick gelove, dat wy genootſaeckt ſullen ſyn ons tot ſoo verre te eſlargeren om te prevenieren diſordre, nogtans onder obligatie ende hypothecatie.

Ick ben bericht, dat haer Ed. Groot Mog. de dienſten ende meriten van U Ed. wel gerecognoſceert hebben, met de delatie van het Groot Segel, 't welck ſoo ſynde, ick my verpligt vinde U Wel-Ed. daer over te congratuleren, wenſchende, dat het lange moge ſyn in ſoodaenige handen, die gelyck het ten hooghſten waerdigh ſyn, ook ſoo ick weete getrouwelyck ſullen gebruycken. Blyvende hier mede nae myne gebiedeniſſe,

Edele Geſtrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienſtwillighſte ende Verplightſte Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 15. May 1660.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 28. May 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. Miſſive in dato den 15. deſer loopende maendt, is my nae het afgaen van myne jonghſte van den eenëntwintighſten daer aenvolgende wel ter handen gekomen.

Wat voorts omtrent de receptie van den Koningh van Groot-Britannien, ende in de publycke audientie van haer Ed. Groot Mog. voorgevallen ſy, ſal U Ed. uyt de bygaende* Extracten gelieven te vernemen; ende voor deſe reyſe U Ed. boven dien niets van importantie te communiceren hebbende, ſal ik deſen afbreecken ende verblyven,

Edele Geſtrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 28. May 1660.

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 253. enz. in Quarto.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 25. April 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest in dato den drieëntwintighsten deser, sedert onfange ick die van U Ed. van den negentienden daer bevorens.

Ick vinde my genoodtsaeckt U Ed. wederomme te onderhouden op 't subject van de bewuste viermael honderdt-duysendt Rycksdaelers, ende dienthalven nae myne gewoonlycke vrypostigheydt, dewelcke ick door de eere van U Ed. vriendtschap gewent ben te gebruycken, te seggen, dat wel te wenschen was, ofte dat dienaengaende in de Haeghsche Conventien in klaere ende duydelycke termen was gedisponeert, ofte dat haer Hoogh Mogende op soo veele ende verscheyde instantien hadden gelieven ons daeromtrent toe te laeten komen in positive woorden, derselver standt ende sentiment met precise lust omme ons daer nae te reguleren, of wel, dat het geseyde punct 't eenemael was gelaeten buyten de Conventien, alsoo in de eerste twee gevallen wy ons buyten alle bedenckelycke bekommernissen souden bevinden, ende in het derde geen groote swaerigheydt, daer het meergeseyde punct tegenwoordigh gebraght synde in de Conventien ende gecoucheert in soo slappe termen, ons niet alleen steldt in groote perplexiteyt, maer ook selfs heeft gebragt in heevige contestatien met de Heeren Ministers van Vranckryck ende Engelandt; Wy hebben nu tot meermaelen met de Heeren Commissarisen van Sweden nopende dat punct in seer ernstige ende cordaete termen, ende alle redenen ter materie dienende kraghtighlyck gededuceert, maer vermidts de bewuste contraminen niets konnen obtineren, in voegen, dat wy iterativelyck ende nogh selfs op heden in duydelycke expressien aen gemelde Heeren Commissarisen hebben moeten denuncieren, dat wy by wyder difficulteyt ende refus genoodtsaeckt souden syn de Vloote van haer Ho. Mog. wederomme te doen treden in voorige vigoureuse Actie; maer gelyck tot nogh toe die denunciatien gebleven syn buyten reëele executie, soo kan ick wel te gemoete sien, dat de Heeren myne Colleguen daer toe alsnogh seer beswaerlyck sullen konnen resolveren, insonderheydt door dien eenige van deselve haer bekommert vinden, om over dat punct alleen Sweden tot refusant te verklaeren, ende als soodaenigh tegens denselven doen ageren uyt kraghte ende op het fondament van de Haegsche Conventien, tegens de protestatie ende oppositie van de Ministers van Engelandt, met welcke wy verobligeert syn *communicatis consiliis in id sincere fideliterque incumbere, ut tenor Conventorum perstet illibatus, utque Genuina ejus sententia ac vera mens sarta tectaque conservetur*, daer haer Hoogh Mog. niet en hebben gelieven goedt te vinden ons dienthalven te laeten toekomen derselver

ver

ver duydelyck sentiment, dat het wel waer is, dat U Ed. by verscheyde Missiven ende onder anderen die van den 22. Maert ende 2. April ons geschreven heeft, dat het geseyde punct moet gehouden worden voor necessair, maer meynen haer Ed. in gemelde U Ed. brieven niet te vinden soodaenige gerustheydt als deselve tot haere decharge in een saecke van soo hooge importantie, ende dewelcke soo veel toevallen subject geoordeeldt wordt te wesen, vermeynen gerequireert te syn omme haere actien tegens den Staet te konnen verantwoorden ende te justificeren, in gevalle ter saecke van dien eenige inconvenienten ofte Denemarcken ofte de Vereenighde Nederlanden moghten overkomen, boven ende behalven de consideratien reflecterende op den gantsch soberen toestandt van 's Landts Vloote, dat de Actien niet schynen van soodaenigen naedruck te sullen wesen, als wel light in Nederlandt geoordeeldt wordt, konnende de Sweden binnen Landts-Kroon synde, met weynig Volk matteren ende verdueren de geheele Vloote, buyten perikel van eenigh het minste afbreuck, ten waere dan dat men soude goedtvinden de Sweedtsche Schepen tegenwoordigh leggende buyten de Haeven op het onvoorsienste te bespringen, het welck ick met ende nevens de Heeren myne Colleguen oordeele niet te konnen geëxcuseert worden van een enorme perfidie; Eenige Troupen over te haelen ende te transporteren, is mede omme verscheyde respecten, niet van soo faciele executie, als misschien mede aldaer gemeyndt wordt; Wy hadden verhoopt, dat de devoiren van haer Hoogh Mog. door den Heer *Nieupoort* in Engelandt aengewendt, ons uyt dit labyrint verlost souden hebben, ende syn wy niet weynigh verblydt geweest, te lesen in de Missive van gemelden Heer in dato den 2. deser, dat den Raedt van Staeten het rapport van de Heeren derselver Commissarisen gehoordt hebbende, geresolveert hadden dat de instructie aen de Heeren Plenipotentiarisen hier in Denemarcken in sulcker voegen gedresseert souden worden, dat nevens ons de quydtscheldinge van de meergeschreve bewuste somme voor necessair ende als *sine qua non* gehouden soude worden, ende naederhandt uyt desselfs Missive in dato den 9. daer aenvolgende, dat de instructie ende ordres voor gemelde Heeren Plenipotentiarisen in dier voegen gereedt gemaeckt wierden, dat de geseyde quydtscheldinge voor een necessair punct soude geurgeert te worden; maer nae de lecture van de Memorie door den Heer *Downingh* op den 17. deser ter Vergaederinge van haer Hoogh Mogende ingedient, ende 't gunt deselve naeder aen de Heeren Engelsche Ministers schryft, hebben wy ons bevonden gefrustreert te syn van onse hoope ende verwagtingen. Op den voorslag door den Heer Ambassadeur van Vranckryck tot meermaelen gedaen, betoonen de Heeren myne Colleguen geïnclineert te syn, omme de decisie van 't meergeseyde punct in questie te defereren aen de drie Staeten, 't welck myns oordeels al mede niet en is buyten bedenckelycke consideratien. Ondertusschen schynt dit het eenighste te wesen, 't gunt den voortgangh van den Vreede retardeert; Ick hebbe dienaengaende tot verscheyde maelen geconfereert met den Heer *Sidney*, op hoope, dat door kraght van redenen die swaerigheydt gesurmonteert soude konnen werden, edogh niet alleen te vergeefs, maer ben tot

myne

myne droetheydt ter saecke van dien bejegent met soodaenige ontmoetingen dewelcke 't eenemael onbetaemelyck syn voor Persoonen van onse Caracter. Omme middelerwylen niet nae te laeten, 't gunt tot uytwerckinge van den gewenschten Vreede eeniger maete van ons gedesidereert kan worden, hebben wy op heden gedresseert een naeder Project, 't welck wy op morgen gemeynt syn te presenteren aen de Heeren Ministers van Vranckryck ende Engelandt, met versoeck ende obtestatie, dat haer Ed. nevens ons concurrerende, den gemelden Vreede in conformiteyt van de Haeghsche Conventie, ende volgens den precisen last van onse respective Superieuren tot syn finael besluyt willen helpen brengen, konnende U Ed. verseeckeren, dat in het gesyde Project nopende de bondigheydt ende seeckerheydt van het gehandelde over de vrye passagien ende 't heffen van de Tollen in den Orisondt, &c. midtsgaeders op de remarques dienthalven by U Ed. voor desen overgeschreven, soodaenigh gelet is, dat de Regeringe dienaengaende ongetwyffeldt sal vinden volkomen contentement ende satisfactie; verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 25. April 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 15. May 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

UYt de Missive nevens dese onder U Edts. addresse de Regeringe toegesonden, sal U Ed. ten vollen geinformeert syn van 't gunt eenige daegen herwaerts sigh toegedraegen heeft, ende ongetwyffeldt ter saecke van dien verwondert staen, insonderheydt over de conduite ende scherpe geschriften van den Heer Ambassadeur van Vranckryck, ende de Plenipotentiarisen van Engelandt, welcke geschriften wy wel aenstonts hebben beantwoordt, ende insonderheydt het laetste met soodaenige vigeur, als de onwaeraghtige positiven daerinne influerende, midtsgaeders de materie ende ingredienten komen te vereysschen *vereque malo arboris nodo malum opposuimus cuneum*, maer eghter uyt goede respecten tot nogh toe niet overgeleverdt. Gemelde Heeren heb-

hebben haer daer en boven soo verre gelieven te dispenseren van haeren plight ende de ordres haer Ed. nevens ons opgeleydt, dat deselve met eenen sonderlingen drift hebben getraght uyt te wercken een accommodement tusschen de twee Noorder Kroonen met preteritie van haer Hoogh Mog. Ministers, ende seclusie van den Staet der Vereenighde Nederlanden, ende dienvolgende onder anderen tot vernietinge van het Elbinghsche Tractaet, ende omme Denemarcken daer toe te disponeren, aen dat Ryck belofte gedaen van te procureren merckelycke advantagie verre excederende die van de Haeghsche Conventien; maer tot soodaenige voorslaegen hier ten Hoove geene de minste genegentheydt bespeurt wordende, syn alle die concepten in rook verdweenen. Ick ben bedroeft, dat wy onse Negociatie in die termen gebraght sien, ende bedught, dat het non-succes van den Vreede sal worden geimputeert mede aen 't beleydt van haer Hoog Mog. Ministers, *sed non est in medico semper relevetur ut æger, interdum doctâ plus valet arte malum.*

Ick hebbe nae myn geringh talent soo veel in myn vermogen is geweest, de saeke helpen dirigeren ende houden in een goedt spoor, ende tot dien eynde sorgvuldiglyk getraght te conserveren een goede en confidente correspondentie tusschen de Ministers van de drie Staeten, ende te onderhouden een overeenstemmende harmonie binnen de limiten van de Haeghsche Conventien, ende insonderheyt gemesnageert het humeur van den Heer *Sidney*, 't welck ook doorgaens in dier voegen is gesuccedeert door wat toe te geven, involgen, ofte diergelycke addresse, dat ick het geluck hebbe gehadt ten besten van de Negociatie met haer Ed. seer wel te symboliseren, ende by deselve te wesen in een goede estime ende crediet; Ick hadde mede geensints getwyffelt, of wy souden al overlange den Vreede finaelyck tot syn volkomen conclusie gebraght hebben, synde in de conferentie gehouden met de Heeren Sweedtsche Commissarisen *Articulatim* ende op alle de puncten bespeurt soodaenige dispositie, dat nae het oordeel van de Heeren myne Colleguen geene difficulteyt aen die syde stont te bevreesen, uytgenomen alleen de bewuste viermael honderdt-duysendt Ryksdaelers, welken aengaende ik U Ed. by desen de vryheydt gebruyck van toe te senden seekere Missive by my op den 25. der voorleden maendt gecoucheert. Ick weet geen woorden te bedencken, om U Ed. te bedancken over de vriendtschap met dewelcke U Ed. my altydt heeft gelieven te vereeren, ende waer van ick in alle occurrentien soo essentieelen effecte hebbe genooten, veel min, dat ick vermeyne nu ofte immermeer de faculteyt te sullen hebben, omme aen U Ed. te betoonen eenige danckbaerheydt of reconnoissance; Godt de Heer dewelcke boven myne meriten U Ed. die goede gedaghten inspireert, wil U Ed. daer over met syne genaede segenen. De Heer *van Strevelsboeck* ende myn Broeder, hebben my al voor eenige weecken beyde nopende de dispositie van den Heer Griffier *Ruysch* onderhouden, ende de laetste my particulierlyk bekent gemaekt, dat U Ed. dienthalven niet alleen met hem hadde gesproocken, maer gelieven te betuygen desselfs toegenegentheydt 't mywaerts, ingevalle Godt de Heer iets menschelycks gemelden Heer geliefde over te laeten komen. Ick bespeure uyt de

de discoursen van de Heeren myne Colleguen, dat dien aengaende albereydts onder de Heeren Gedeputeerden comparerende ter Generaeliteyt propoosten moeten gevallen syn, soo de favorabile oordelen van de Regeringe souden meynen, *casu quo*, dat ick tot de bekledinge van soo hooge ende moeyelyke functie capabel soude wesen, sal dat advancement van niemant als U Ed. hebben te erkennen; In wiens goede gratien ick my recommanderende, blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 15. May 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 15. May 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe het sluyten van myne Missive ontfange ick eene visite van den Heer *Hannibal Zeestadt* op gisteren uyt het Sweedtsche Leger hier binnen dese Stadt gekomen synde, dewelcke op heden in een lange conferentie geweest synde met den Heer Rycks-Hofmeester, my ten versoeke van gemelden Heer sommierlyck heeft komen rapporteren, soo 't gunt syn Ed. bekent is, van de intentie van de Heeren Sweden, alsmede de consideratien in de geseyde Conferentie gemoveert, my asseverende met seer hooge woorden, ende in kragtige expressien, ende soo veel ick kan afnemen met volkomen kennisse van saecken ende reden van wetenschap, dat de Sweden opreghtelyck ende sinceerlyk genegen syn tot den Vreede, dat deselve hardtgrondiglyk bedroeft syn, dat de Negociatie gebraght synde tot syn volkomen maturiteyt ende in termen van te ontfangen syn laetste accomplissement, door de onvoorsigtige driften van eenige weynige en tusschen komende incidenten waeren geretardeert, dat door wyser conduicte ende goedt beleydt alles konde worden gedresseert, ende dat, voor soo veel Sweden aengaet, in weynig uuren alles tot syn uyterste perfectie gebragt konde worden, my seer ernstelyk recommanderende, ten eynde ick tot bevorderinge van soo heylsaemen werk den meergemelden Heer Rycks-Hofmeester wilde gaen begroeten, 't welck ick desen nae middagh geresolveert synde, sal niet naelaeten alles te contribueren, 't gunt eenigsints

tot

tot bereyckinge van haer Hoogh Mogende salutaire intentie van ons kan worden verwaght. Waer toe Godt Almaghtigh genaediglyck syn segen verleene, in wiens heylige hoede U Ed. bevelende, blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 15. May 1660.

P. S.

Nae het toedoen van desen arriveert een Post, medebrengende U Ed. Missive van den 7. deser, ik sal met U Ed. permissie de responsive van dien met den volgenden affenden, ende ondertusschen seggen, dat gelyk ick Sweden niet en soude derven by myn advies verklaeren tot refusant, aen de andere syde Denemarcken niet en kan tot dit huydige moment seggen acceptant te wesen, hebbende dit Ryck tot nogh toe niet alleen geësquiveert een particuliere ende specifycque verklaeringe te geven, maer selver versoght door Heeren Rycks-Raeden uyt den naeme van syne Majesteyt te mogen hebben (soo sy spreecken) *beneficium ordinis*, ende onder beneficie van dien gedilayeert alle Conferentien, selfs met de Ministers van haer Hoog Mogende affonderlyck soo eghter Denemarcken komt te oordeelen, dat het attacqueren ende veroveren van de Sweedtsche Schepen van Oorlogh, tegenwoordigh door de Schepen van den Staet beset synde voor den dienst van dit Ryk ende tot bevorderinge van den Vreede is, soo veel myn particulier sentiment aengaet, sal ick dat wel konnen aensien: Waeght gy uw Laecken, seyde de Kleermaecker, ik waeg myn schaer; maer gelyk de Heer Rycks-Hofmeester ons tot verscheyde maelen versoght heeft, omme van alle Actien te supersederen, soo willen wy Godt den Heere vierighlyck bidden ende op 't alderkragtigste door een goedt beleydt tragten den Vrede ten besten van de twee Rycken uyt te wercken. De Heeren myne Colleguen oordeelende ter saecken van derselver salutaire, immers sincere, opreghte, ende wel geintentioneerde conduicte, niet weynigh selfs door publycke brieven geledeert te syn, hebben my versogt U Ed. in bedencken te geven, of U Ed. niet en soude gelieven goedt te vinden door derselver wyse directie in dier voegen de saecken te dirigeren, dat by de Regeringe wierde betoont, in de comportementen van de Heeren haer Hoogh Mog. Ministers in dese Negociatie contentement genomen te wesen.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 28. May 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. Missive van den 25. der voorleden, midtsgaeders drie distincte brieven van den 15. deser loopende maendt, syn my nae 't afgaen van myne jonghste van den 21. daer aen volgende wel ter handen gekomen; daerop tot antwoordt dienen sal, dat aengaende het punct van de bewuste viermael honderdt-duysendt Rycksdaelders ick uyt het aengenomen verblyf tegenwoordigh, midts de veranderinge van de saecken in Engelandt voorgevallen, geene swaerigheydt ter wereldt te gemoete sie; het is my ten hooghsten aengenaem, dat U Ed. in behoorlycke aghtinge genomen hebben de consideratien by my overgeschreven, nopende de bondigheydt ende seeckerheydt van 't gehandelde, over de vrye passagie ende het heffen van de Tollen in den Orisond, in gevolge van dien ook verwaghtende, dat den Koningh van Sweden geene portie in den Tol, hoe geringh die ook soude mogen wesen, maer wel een seeckere somme geldts, soo sulcks nodig sy voor de vuuren op Schoonen, &c. sal wesen of werden toegevoeght.

Ick bemercke tegenwoordigh geen verder misnoegen over Uwer Ed. conduicte aldaer, ende sal gaerne alle goede occasien waernemen om Uwer Ed. actien by de Regeringe te doen advoueren.

Het geene by my ter occasie van de sieckte van den Heer Griffier *Ruysch*, die sigh tegenwoordigh vry wat beter bevindt, dogh eghter nogh niet in de Vergaederinge verschyndt, in U Edts. reguardt was begonnen in 't werck te stellen, hadde syne reflectie meer op den dienst van 't Landt als op onse onderlinge Vriendtschap in het particulier, sulcks dat ick het voor een effect van U Edts. ordinaire beleeftheydt opneeme, dat deselve sig daer over schynt verobligeert te houden.

Ick hebbe gisteren een particuliere audientie gehadt by den Koningh van Groot-Britannien in dessels Kabinet met seclusie van alle andere Persoonen, ende hebbe syne Majesteyt onder anderen mede in het lange onderhouden op het subject van Uwer Ed. Negotiatie, waerinne ick den hooghstgemelden Koningh soo wel gedisponeert, ende soo resoluyt gevonden hebbe, als wy souden konnen of mogen desidereren; hebbende aen de redenen by my over de gepretendeerde difficulteyt op 't Elbinghsche Tractaet gemoveert, volkomentlyck gedefereert, ook geacquiesceert de redenen by my op 't arresteren van de Sweedtsche Schepen bygebragt, der Sweden proceduеren generaelyk, niet alleenlyck in dese gelegentheydt, maer ook in voorgaende occurrentien ondernomen, geblameert, ende eene seer goede genegentheydt voor Denemarcken getoondt, sulcks dat ick geensints twyffele, of sullen de Heeren *Sidney* ende *Honywood* al voor de receptie deses vry wat waeter in haer wyn gedaen hebben.

Wat

Wat voorts alhier omtrent de receptie van den hooghstgemelden Koningh ende in de publycke audientie van haer Hoog Mog. voorgevallen sy, sal U Ed. uyt de bygaende Extracten gelieven te vernomen. Ende dese hier met haest afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 28. May 1660.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 4. Juny 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jonghste in dato den 28. der voorleden maendt, hebben wy alhier geene brieven van U Ed. ontfangen, ende is alhier sedert de meeste tydt doorgebraght met het festoyeren ende onthaelen van den Koningh van Groot-Britannien, daer van U Ed. de particulariteyten uyt de bygaende notulen sal gelieven te bespeuren: Ick hebbe sedert de voorsz. myne jonghste Missive oock eene Conferentie gehadt met den Kancelier van den Koningh van Groot-Britannien, ende denselven mede in 't lange onderhouden op het subject van U Ed. Negociatie; Ick vonde syn Ed. insgelyks resoluyt ende ieverigh geporteert voor de saecken van Denemarcken; jae soo verre, dat by syn Ed. gevraeght synde, of ick ook oordeelde dat de Vreede aldaer soude mogen syn tot besluyt gebragt, ende by my daerop geantwoordt wesende dat ick vertrouwde van neen, syn Ed. daerop gerepliceert heeft, dat sulcks seer goedt was, ende dat hy hoopte, dat men den Koningh van Denemarcken beter conditien soude doen hebben; dogh by my vervolgens versoght synde tot hoe verre de hooghstgemelde Koningh soude mogen geresolveert syn sigh de saecke aen te trecken; ende gevraeght synde, of wy daer over niet in 't particulier souden mogen concerteren, heeft syn Ed. sulks gedeclineert, ende alles verschoven tot dat syne Majesteyt in Engelandt soude wesen gearriveert.

Welcke voorsz. particulariteyten ick van myn schuldige plight geaght hebbe U Ed. by desen bekent te maecken, ende met eenen te betuygen, dat ick waerlyck ben ende altydt sal blyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 4. Juny 1660.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 9. Juny 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

UYt de brieven van voorschryvens soo van de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt, als van de Generaeliteyt, midtsgaeders uyt den innehoude van de Requesten by *Joachim Irgens* aen haer Ho. Mog. ende aen haer Ed. Groot Mog. gepresenteert, die U Ed. hier nevens toegebraght worden, sal deselve overvloedighlyck geinformeert syn van de informele ende onreghtmaetige proceduеren, die men aldaer tegens den voornoemden *Irgens* by der handt genomen heeft.

Ick wil gaerne bekennen niet sonder de uyterste verwonderinge te hebben verstaen, dat men op den naeme ende van wegen den Koning ende de Heeren Rycks-Raeden, diergelycke proceduеren heeft konnen in 't werck stellen tegens een persoon die soo veele, ende soo notable diensten, selfs in dese laetste ongelegentheden aen de Kroon gedaen heeft, myns bedunckens al waere de voornoemde *Irgens* een onbekendt persoon geweest, hadde men hem in syne redenen van oppositie moeten hooren, alvorens hem te condemneren, ende nogh veel meer, alvoorens hem te executeren als een debiteur van de Kroon, ten anderen, als de voornoemde *Irgens* de schuldt al hadde geagnosceert (gelyck die ter contrarie werdt ontkendt) ofte gehoort synde als boven daer inne compleetelyck was gecondemneert geweest, soo moeste deselve, onder verbeteringe, nogh om voldoeninge gesommeert ende by gebreecke van dien eerst ordentelyck geëxecuteert syn geweest.

Ten derden, als men de executie nae voorgaende erkentenisse ofte wettige condemnatie, ende by gebreecke van voldoeninge ordentlyck hadde mogen dirigeren op de Koperen van denselven *Irgens*, soo souden de voorsz. Koperen in allen gevalle niet hebben mogen werden aengenomen tot seeckeren prys by den Crediteur alleenlyck gepræscribeert, maer soude over den selven prys met den Debiteur geconvenieert, ofte andersints de voorsz. Koperen op een bequaeme marckt publyckelyck aen de meestbiedende verkogt, ende sulcks den Crediteur volgens marckten-gangh in betaelinge geimputeert hebben moeten werden; over alle de voorsz. incongruiteyten ende meer andere, soo door Commissarisen van haer Hoog Mogende als oock door my in 't particulier met de Heeren alhier aenwesende Deensche Ambassadeurs gesproocken synde, hebben deselve niets ter wereldt daer tegens tot solutie weten te allegeren, sulcks, dat ick niet anders kan besluyten of 't voorsz. gepasseerde is manifeste injustitie ende louter geweldt, dogh ick wil hoopen, dat sulks niet met volkomen kennisse van saecken ende met opset, maer by subreptie ende inadvertentie sal wesen geschiedt, weshalven ick ook geensints twyffele, of staet daerop een volkomen redres te volgen; daer toe ick bidde, dat U Ed. haer

goe-

goede officien met ernstige. applicatie gelieve te wercke te leggen, tot dese alhoewel overvloedige intercessie bewogen synde, soo uyt consideratie van de justitie der saeken, als ten opsighte van de Alliantie tusschen den voornoemden *Irgens* ende my intercederende, synde onser beyder Huysvrouwen twee Gebroeders Kinderen, sulcks dat U Ed. door de voorsz. aen te wenden devoiren ook particulierlyck sal verobligeren, die geene die is ende altydt sal blyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 9. Juny 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 15. May 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

BY een van myne Missiven in dato den 16. der voorleden maendt, hebbe ik U Ed. bekent gemaeckt, dat ick doenmael ten versoecke van de gesaementlycke Mediateurs geoccupeert was met het visiteren ende examineren van 't gunt aen deselve door de Heeren wederseydts Commissarisen soo by geschrifte ter handen was gesteldt als by monde naeder gededuceert, ten eynde, omme een Concept-Tractaet in ordre te dresseren conform de bewuste Haeghsche Conventien, met byvoeginge van 't geene waer over beyde de partyen accoordt waeren. Ick hebbe tot voldoeninge van dien ten selven daege alles in dier voegen geprepareert, dat ick volkomentlyck vertrouwde, jae geensints twyffelde, of gemelde gesaementlyke Mediateurs souden met eenpaerige, ende consonante adviesen konnen hebben goedtvinden, dat het gebesoigneerde ten volgenden daege wierde gecommuniceert aen de Heeren Commissarisen van de hooghstrydende Koningen, ende vervolgens sonder verder dilay ten besten van beyde de Rycken, de laetste ende finaele hand geleght aen dese onse Negociatie, maer buyten verwagtinge hebben haer soodaenige difficulteyten geopenbaert, dat niet alleen de voortganck van soo loffelycken werck daer door is komen geretardeert te worden, maer in het geheel genoeghsaem gerenverseert principaelyck ter saeke van de bewuste viermael honderdt-duysendt Rycksdaelers, welcken aengaende ik my met U Edts. permissie sal refereren tot myne voorgaende Missiven: Nae verscheyden gehoudene conferentien, midtsgaeders hevige disputen ende hooge contestatien met de Heeren Ministers van Vranckryck ende Engelandt, hebben wy nae rype deliberatien ende overlegh van saecken geoordeeldt het expedientste te syn tot bevorderinge van de salutaire intentie van de drie Staeten, dat door ons wierde opgesteldt een Project omme gecommuniceert te werden aen meergemelde Heeren Fransche ende Engelsche Ministers, 't welck op den 26. der voorleden maendt door ons gepresen-

presenteert synde, hebben wy op het kraghtighste haer Excellencien de importantie van de saeke by monde gerecommandeert, ende by geschrifte onder anderen met dese formele woorden geobtesteert, *ut sine ulteriore procrastinatione, atque ulla temporis jactura, amputatis atque præcisis omnibus ambagibus, sedulo id negotium una nobiscum aggredi velint, ut bellum hoc luctuosissimum ac calamitosissimum, quod tanta post se trahit incommoda, felici atque optata Pace componatur, idque ex regula & præscripto eorum, de quibus 21. Maii, 24. Julii, & 4. Augusti anno 1659. Hagæ-Comitis convenit*, met vordere byvoeginge van dese volgende woorden: *Nos sanè quovis tempore absque ulla mora perro paratissimi erimus nostram ad id sedulo conferre operam, atque ut revera loculentissimo documento Excellentiis Vestris id probemus, formulam sanciendæ Pacis inter Serenissimos Reges hisce offerimus; etiam atque etiam rogantes Excellentias Vestras, ut illud cum dictis Conventionibus, Tractatu Rodschildensi, nec non cum illis in quæ utraque pars consensit, serio conferre atque examinare num ex amussim congruat, cum mandatis nostrorum respective superiorum unàque cum illustrissimis N. N. & nobiscum communicatis consiliis in medium consulere velint quid deinceps facto opus sit, &c.* Ende op dat U Ed. moge geinformeert syn wat de innehoude van 't meer gementioneerde Project geweest sy, soo bidde ick, dat U Ed. 't sigh niet gelieve te laeten verveelen, dat ick het contenu van dien hier sommierlyck ende *Articulatim* referere. Het eerste dan ende het tweede Artikel syn sonder eenige veranderinge *totidem verbis* genomen geweest uyt het eerste ende tweede van dat van Rodtschildt. Wy hebben aengaende het geseyde tweede Artikel, spreeckende van de renunciatie van voorige Alliantien tot verscheyde maelen onse consideratien ende redenen gededuceert, ende op 't fondament van dien kraghtiglyck geinsisteert ten eynde het selve in dier voegen moghte werden geillustreert ende geëxpliceert, dat in tyden ende wylen dat Artikel niet konde geinterpreteert worden tot naedeel ende vernietinge van de defensive Alliancien, dewelcke tusschen de twee Koningen ter eenre, ende de drie Staeten respectivelyck ter andere syde, tegenwoordigh intercederen of naemaels opgeright mogen werden, ende dat oversulcks in plaetse van de aenstotelycke termen *in alterius partis detrimentum* gesubstitueert wierden dese volgende woorden, *ad offendenda pacta, ad defendendum vero inita in vigore suo permaneant.* Ende alhoewel de Ministers van de drie Staeten tot Nieuwkoppingh in Falster soo verre van eenpaerigh sentiment syn geweest, dat deselve by geschrifte in dato den 9. November des voorleden jaers, aen de Heeren Sweedtsche Commissarisen hebben verklaerdt, dat het meergeseyde Artikel moeste worden geinterpreteert ende geëlucideert, *ut utrique Regum libertas concedatur Fœdera cum quibuscunque Principibus sive Rebuspublicis sanciendi in justam sui suorumque Statuum defensionem, ut expressiones dubiæ amputentur, ne inde novi belli causæ oriantur:* Soo hebben wy egter niet tegenstaende alle ernstige devoiren ende representatien van peremptoire redenen tegenwoordig geene de minste veranderinge konnen obtineren, ende gemerckt dienthalven in de bovengementioneerde Conventien, niet en wordt gewaeght, en Sweden niet en scheen gedisponeert te konnen worden tot onse intentie, soo hebben wy ons genoodtsaeckt gevonden

'den alles te laeten in die expressien, in dewelke origineelyk 't Artikel bevonden wordt gecoucheert te syn, waerinne wy ons oordeels, mede niet en konnen bevinden eenige bedenckelycke bekommernissen te resideren, soo door dien 't selve is reciproock, soo ten opsighte van de eene als ten reguarde van de andere van de Noorder Koningen; als insonderheyt, dat de Heeren Sweedtsche Commissarisen tot verscheyde tyden soo aen de Heeren gesaementlyke Ministers van de drie Staeten, als aen de Heeren Deensche Commissarisen, in seer serieuse, ernstige ende duydelyke termen haer dien aengaende hebben verklaerdt, ende naementlyck dat ten tyde van 't aengaen ende sluyten van 't Rodtschiltsche Tractaet in geenen deele de meyninge van beyde de partyen geweest is, omme af te gaen ofte te renuncieren aen de defensive Alliantie, ofte wederseydts den andereh de faculteyt te benemen van soodaenige ten besten van de respective Ryckèn ende derselver conservatie, voor 't toekomende te mogen aengaen ende te contracteren, maer in tegendeel gemeyndt syn geweest, dat essentieele punct van Souvereyniteyt ongekrenckt in volle leden aen haer ten wedersyden te reserveren, refererende haer tot het gunt dienthalven in de Protocollen bevonden sal worden aengeteyckent te syn, ende dat derhalven 't meergeseyde tweede Artikel tot geen andere Alliancien kan verstaen worden applicabel te wesen, dan dewelcke directelyck *in alterius partis detrimentum aut noxam initæ & sancitæ sunt.* Gemelde Heeren Sweedtsche Commissarisen daer wyders byvoegende, dat de versoghte Illucidatien uyt geen andere insighten wierde gedifficulteert *quam quod rerum experimentis se deprehendisse dicant sæpius in verbis defensivi Fœderis ludi: & post conclusam Pacem Rodschildiensem ex interceptis Præfecti Prætorio* Gerdorffii *literis sibi compertum asseverant, nomine quidem defensivum, sed re ipsâ offensivum a Dania contra Suecos initum esse Fœdus.*

Het derde Artikel van 't Tractaet van Rodtschildt hebben wy aghtervolgende het tweede Artikel van de Haeghsche Conventien, in dato den 21. May 1659. ende het unaniem verstandt van de gesaementlycke Ministers, soo op den 28. Augusty des voorleden jaers aen beyde de Koningen, als naderhandt, tot verscheyde maelen verklaerdt, geoordeeldt best te wesen, dat het selve in 't geheel uytgelight wierde, ende alsoo aengaende de passagie van de Oorloghschepen door den Orisondt in 't geseyde derde Artikel gementioneert in de Acte op den 7. January door de Heeren Sweedtsche Commissarisen gepasseert, eenige woorden bevonden worden gesteldt te syn, dewelcke wel light occasie van merckelycke disputen moghten komen te geven, soo hebben wy uyt die consideratien, alsmede uyt andere goede insighten raedtsaem geoordeeldt, dat in plaetse van dien in het Tractaet selfs een nieuw Artikel gebraght wierdt, gesteldt in klaere, duydelyke ende positive termen, met uytlaetinge van de woorden, *quemadmodum hactenus consultum fuit*; ende op dat het selve geen difficulteyt moghte vinden, hebbe ick de redenen daer van sommierlyck bekent gemaeckt met dese woorden *deleantur dicta verba, quandoquidem trium Statuum Naves Bellicæ raro admodum consueverint intrare mare Balthicum & Sueci ab antiquo semper asseverant, id illis non licuisse, jureque introitum prohiberi potuisse. Et si quando contigit exteras Classes dictum mare in-*

tresse, id ex eorum permissu accidisse: Cui sententiæ ut Naturæ, Gentiumque Juri adversanti, tres Status aliæque supereminentes Potestates hactenus se valide opposuerint, dictantes quod jure naturæ licet prohibitumque nullo Fœdere comperitur, permissum censeri, ejusque juris usurpandi omnimodam semper omni competiisse facultatem, neque isti facultati ullo unquam tempore a quopiam Mortalium præscribi posse.

Aghter het vierde Artikel van 't Rodtschildtsche Tractaet, 't welck gebleven is sonder eenige veranderinge hebben wy geinsereert het gunt vervat is in het seste Artikel van de meergeseyde Conventie van den 21. May 1659. uytgenomen de laetste clausule, noopende 't genot van equale voordeelen, schynende 't selve punct gevoeghlycker in een afsonderlyck instrument tusschen de respective Koningen ter eenre ende de drie Staten ter andere syde, ter neder gestelt te konnen worden, omme mede ten wedersyden onderteyckent te worden, synde ten reguarde van 't niet heffen van de Tollen uyt den naeme ende van wegen den Koningh van Sweden in den Orisondt voorsien ende gepræcaveert door de volgende periode. *Similiter Sua Regia Majestas Sueciæ promittit, pro se & Regni sui Successoribus, quod nullum omnino onus aut tributum in Oresundica freto prædictis tribus Statibus aut eorum alicui, eorumve Subditis vel ignium nocturnorum, pharorum, anchoralium vel quacunque alia de causa, aut quocunque prætextu, nunc vel in posterum ullo unquam tempore, imponet aut ab iis exiget.*

Tot het selde Artikel hebben wy gestelt *mutatis mutandis* 't gunt in 't vyfde ende seste Artikel van 't Rodtschildtsche Tractaet is begrepen met expliciete expressie van de cessie van 't Eylandt Ween alsoo van wegen Sweden daer op wierde geinsisteert, ende geen apparentie was, dat door de entremise van de Mediateurs Denemarcken 't selve eenigermaeten konde ontgaen, vertrouwende daer inne voldaen te hebben haer Ho. Mog. intentie, begrepen in derselver Resolutie in dato den 5. Augusty 1659. Aengaende het Eylandt Bornholm hebben wy seer ernstige ende kraghtige devoiren aengewendt by de Heeren Sweedtsche Commissarisen, ten eynde 't selve gelaeten wierde aen Denemarcken tot dedommagement ende in voldoeninge van de schaede door ende sedert het refuys van Sweden geleden, maer sulcks onaengesien alle bedenckelycke officien niet geobtineert konnende werden, hebben wy gelaboreert op de wisselingh van dien tegens een geproportionneert equivalent binnen seeckeren tydt te prefigeren ende met onderlingh vernoegen te doen, waer toe wy meynden seer gewightige redenen te hebben, soo doordien de Koningh van Denemarcken niet wel behoudens syne Majesteyts Koninghlyck woordt, de In- ende Opgesetenen voornoghste te abandonneren, noghte ook by syn selven de faculteyt hadde, omme 't geseyde Eylandt in weerwil van de Opgesetenen te doen restitueren aen Sweden, waer inne wy by gevolge te gemoete saegen een seer groot inconvenient te residéren ten opsigte van de executie van het Tractaet ende de evacuatie van plaetsen, synde te bedughten, dat Sweden niet en soude resolveren tot restitutie van alle 't gunt by deselve tegenwoordig geoccupeert wordt, ten waere sacke, dat het meergeseyde Eylandt mede effective van de syde van Denemarcken wierde gerestitueert, maer alsoo sigh

daer

daer ontrent openbaerden verscheyde swarigheden, dewelcke soo light niet en scheenen gesurmonteert te konnen worden, soo hebben wy tot voldoeninge van haer Ho. Mog. Resolutie in dato den 25. July daer bevorens ende in gevolge van 't gunt op den 28. Augusty aen beyde de Koningen by de Ministers van Engelandt ende de Vereenighde Nederlanden is voorgehouden, getraght by provisie de saecken daer heenen te dirigeren, ten eynde dat de Ingesetenen ende Opgesetenen van 't geseyde Eylandt moghten worden voorsien tot derselver meeste gerustheyt met een speciale ende ample Acte van amnestie, ende naementlyck *nullum eos vel vitæ periculum adituros vel bonorum dispendium passuros, vel aliud iis incommodum creatum iri, in quem finem omnia, quæ à prædictis Incolis acta & perpetrata sunt sempiternæ oblivioni & nunquam in memoriam revocanda traderentur*, op hoope ende in vast vertrouwen, dat nae den geslooten Vrede door een goedt beleyt ende door uytvindinge van soodanige expedienten, dat punct tot onderlingh contentement van beyde partyen gevonden soude werden.

Wat de vuuren in Schoonen aengaet hebbe ick U Ed. voor desen geadviseert, ende alsoo dienthalven tegens myn sentiment was komen te insereren in de Acte by de Heeren Commissarisen van Sweden ten behoeve van de drie Staeten tot Elsenour op den 7. January gepasseert, seeckere aenstotelycke clausule *quæ ipso tamen non comprehensam intelligi debebat*, soo hebbe ick omtrent dien tydt met de Heeren Ministers van Vranckryck ende Engelandt daer over gesprooken ende aen de laetste in geschrifte onder andere verhandreyckt het gunt hier van woordt tot woorde volght geinsereert. *Tollantur verba in textu notata. Solvunt enim eo nomine Trium Statuum Subditi virtute pactorum Regi Daniæ Vectigal, sed siquidem justum & æquum videtur sumptus Regi Regnoque Sueciæ refundi, qui alendis ignibus nocturnis in Schonia impenduntur, de eo negotio inter se (quos duntaxat tangit) transigant Serenissimi Sueciæ Daniæque Reges, atque ut præcaveantur tum omnes controversiæ, quæ propter incertitudinem proventus annui vectigalis, aliisque de causis suboriri queant, tum ne Regi Sueciæ occasio detur contra tenorem conventionis inter tres Status Hagæ Comitis die 21. Maii 1659. initæ, saltem oblique & per indirectum propter plures & ignes istos nocturnos exigendi vectigal, e re omnino, imo necesse fuerit, certam nummorum summam definiri expendendam annuatim à Rege Daniæ, Sueciæ Regi, ad compensandos ex æquo prædictos sumptus, quo ipso & indemnitati Sueciæ Regis abunde cautum erit, & prospectum Tribus Statibus ne Sueciæ Rex aliquando ansam arripiat eo nomine navibus transeuntibus imponendi vectigal &c.* Alsoo mede in 't project aen de Heeren Mediateurs door de Commissarisen van Sweden overgelevert dienthalven wierdt gementionneert ende by den Heer Rycks-Hofmeester, mitsgaeders de Heeren Rycks-Raeden van Denemarcken geoordeelt, dat het redelyk was aen Sweden de onkosten ter saecken van dien vallende te refunderen, soo hebben wy gemeynt best te wesen een Artikel daer van handelende te insereren in het te maecken Tractaet conform de bovenstaende consideratien, ende in voegen als U Ed. sal gelieven te sien in 't Project Artikel 7.

Het 8., 9., 10., 11., 12. ende 13. sal U Ed. bevinden met de eygen woorden genomen te syn uyt het Tractaet van Rodtschildt, alleenlyk dat tot

het 10. Artikel eenige clausulen by gedaen syn uyt de respective Sweedtsche ende Deensche Projecten, ende met onderlingh goedtvinden van de Heeren wedersydts Commissarisen, ende in het 13. soodaenige veranderinge, als de presente ende tegenwoordige tydts gelegentheyt ende constitutie van saecken komt te vereysschen.

Het 14. Artikel handelende van de cessie van Drontheym ten behoeve van Denemarcken is gecoucheert in voldoeninge van de Conventie in 's Gravenhaege opgeright den 24. July 1659. ende gedresseert in termen genoeghsaem met deselve woorden als gevonden worden in het 6. Artikel van 't Tractaet van Rodtschildt.

In het 15. Artikel raeckende Delmenhorst ende Dithmarssen, syn op de instantie van den alhier aenwesenden Minister van den Graef *van Oldenburgh* ende met bewilliginge van wedersydts Commissarisen eenige woorden bygevoeght.

Het 16., 17., 20., 21., 22., 24., 26., 29. ende 30. syn sonder eenige veranderinge, uytgenomen die door de veranderingh van saecken nootsaeckelyck heeft moeten geschieden *totidem verbis* genomen uyt het meergemelde Tractaet van Rodtschildt.

Het 18. spreeckende *de captivis utrimque restituendis de Colonis Danicis in alias Regiones abductis & qui bello capti se Sacramento militari addixerunt*, is soo veel het eerste lidt aengaet conform het 29. Artikel van 't Tractaet van Rodtschildt nopende het tweede met onderlingh goedtvinden van wedersydts Commissarisen gestelt, ende belangende het derde als een conciliatoir van de discrepante sentimenten door ons voorgeslaegen, houdende ons verseeckert, dat dienthalven tusschen partyen ten wedersyden geene dispariteyt van sentimenten soude komen te vallen, immers dat de difficulteyten dienaengaende light te surmonteren syn.

Het 23. Artikel hebben wy gestelt in voldoeninge van 't gunt geconvenieert is by 't 22. Artikel van het Tractaet van Rodtschildt ende conform haer Hoogh Mogende Resolutien in datos respective den 29. July 1659. ende den dertienden April deses lopende jaers, met welcke Resolutien wy bevonden hebben te accorderen, den last den welcken de Heeren Ambassadeurs van Vranckryck ende Plenipotentiarisen van Engelandt dienthalven van derselver Superieurs ontfangen hebben.

Wy hadden gaerne gesien, dat het aenstotelycke Artikel van Graef *Ulefelt* midtsgaeders het 26. spreeckende van de cassatie ende intreckinge der Deensche manifesten op het fondament van de redenen tot dien eynde geallegueert, waere gelaeten uyt het Project door de Ministers van de drie Staeten te presenteren; maer alsoo de Heeren Fransche ende Engelschen dienthalven betoonden te wesen van een ander sentiment, soo hebben wy ons genootsaeckt bebevonden ietwes dienaengaende in ons Concept-Tractaet te mentioneren, vastelyk vertrouwende, dat ofte de uytlightinge sal worden geobtineert, ofte immers, dat het eerste sal worden gebraght onder het getal van de secrete Artikelen, ende in soodaenige termen gecoucheert, dewelcke in geenen deele konnen offensie geven aen den Koningh van Denemarcken, ende het tweede buy-

buyten vermoeden blyvende dat de Sweedtsche manifesten tot justificatie van de rupture, ende tweede invasie gedaen emaneren, by reciprocatie mede ingetrocken werden.

Nopende de inclusie van de Princen, Potentaeten, Staeten ende Steden, hebben wy sorghvuldighlyck gelet op 't gunt dienaengaende bevonden wordt in de Haeghsche Conventien in dato den 21. May 1659. midtsgaeders op het geene haer Ho. Mog. ons dienaengaende hebben gelieven te gelasten, ende naementlyck wat den Keyser, Koningh van Poolen ende den Keurvorst van Brandenburgh aengaet, hebben wy deselve, alvoren onse consideratie gecommuniceert hebbende met den Heer Rycks-Hofmeester van Denemarcken, ende reflectie genomen synde op 't geene dienaengaende in den voorleden jaere tot Nieuwkoppingh in Falster door ende uyt den naeme van den Koningh van Sweden ontsterfelycker Memorie, soo by monde als in geschrifte aen de gesaementlycke Ministers van de drie Staeten was voorgekomen, in soodanige termen gesteldt, dat wy geensints twyffelden, of beyde de hoogstrydende partyen souden haer daer mede volkomentlyck hebben geconformeert, met dese formeele woorden. *Declarat porro Sua Regia Majestas Sueciæ se paratam esse amica via omnia dissidia & controversias, quæ cum alte memoratis Potestatibus intercedunt componere & finire, atque ut negotium istud quantocius optatum sortiatur effectum, profitetur Serenissima Regia Majestas nihil sibi gratius esse, quam ut interveniente opera & industria Trium Statuum aliorumve mediatorum, quam primum sincera concordia & amicitia inter se & alte præmemoratos Imperatorem, Regem & Electorem reducatur, ea conditione ut omnia loca restituant, quæ durante hoc bello Danico in Germania sita occupata sunt, & quæ vigore instrumenti Pacis Westphalicæ Suæ Regiæ Majestati debentur, quo ipso omnia dissidia & controversiæ quæ Suæ Regiæ Majestati Sueciæ cum illis Potestatibus intercedunt, composita & finata erunt, sine ulla satisfactione injuriarum vel damnorum petenda vel danda, adeo ut ab eo tempore omnis hostilitas, omnesque inimicæ actiones cessent, ejusque loco fida firmaque succedat amicitia sincereque reipsa colatur.* Maer door dien de Heeren Sweedtsche Commissarisen omtrent die extensie geliefden te moveren eenige bedenckingen, hebben wy goedtgevonden dat punct ter neder te stellen in voegen als U Ed. sal gelieven te sien by het Project selfs.

Aengaende de inclusie van aen Zee-Steden ende naementlyck Lubeck, Bremen ende Hamburgh hebben wy tot voldoeninge van haer Ho. Mog. Resolutie in dato den 18. July des voorleden jaers alle goede officien ende oportune devoiren aengewendt, ten eynde deselve *nominatim* moghte worden gecomprehendeert, maer alsoo de Heeren Sweedtsche Commissarisen haer difficiel betoonden ten reguarde van de Stadt Bremen, ende te bedughten stondt, dat die difficulteyt finaelyck soude werden geinhereert, soo hebben wy voor den dienst ende ten besten van de gemelde Stadt Bremen raedsaemer geoordeeldt, dat de inclusie wierde geconcipieert in generaele termen, te meer door dien bevonden wordt, dat in 't Tractaet van Bromsebro opgemelde drie Steden *explicitè* ende *nominatim* geincludeert syn, welck Tractaet by dat van Rodtschildt ende 't gunt nu staet tot conclusie gebraght te worden, niet

alleen wordt geconfirmeert, maer gehouden als of het selve van woorde tot woorde was geinsereert.

Uyt welck sommier Narree ende insonderheyt uyt de inspectie ende lecture van het Project selfs, sal U Ed. lightelyck konnen afnemen, met hoe weynigh fondament ende 't eenemael buyten alle redenen de Heeren Extraordinaris Ambassadeurs van Denemarcken, tegenwoordigh in 's Gravenhaege synde, aen U Ed. hebben geallegeert, dat in het Project voor desen overgesonden, verscheyde saken buyten 't Rodtschiltsche Tractaet tot beneficie van Sweden ingevoeght, ende andere tegen het selve Rodtschildtsche Tractaet tot nadeel van Denemarcken uytgelaeten waeren, biddende, dat U Ed. gelieve vastelyck versekert te syn, dat gelyck wy tot nogh toe alle mogelyke devoiren hebben aengewendt ten besten van Denemarcken, wy voortaen in continuatie van onsen gepassioneerden iever niet en sullen naelaeten alles te contribueren 't gunt eeniger maeten kan strecken, omme dit Ryk in alle poincten in justitie ende equiteyt gefondeert synde, op 't alderkragtighste te appuyeren ende te secondeeren. Tot welcken ende geenen anderen eynde wy altydt instantie gedaen hebben, omme met de Heeren Commissarisen van dit Hof te treden in conferentie. Wel is waer, dat door de Heeren Sweedtsche Commissarisen verscheyde Artikelen boven die nogh syn geurgeert, ende naementlyck alle die geene, dewelcke nae 't sluyten van 't Rodtschiltsche Tractaet voor desen op 't tapyt syn gebraght, maer is mede waer, dat nae ingenomen consideratien by de Heeren Deensche Commissarisen gededuceert, ende gehoordt derselver debat, alle deselve door de Heeren Mediateurs van de handt syn gewesen, ende 't sedert van de syde van Sweden naegelaeten eenige naedere instantien dienthalven te doen, synde alleenlyck op 't voorslel van de Heeren Sweden ende de bewillinge van de Heeren Deensche buyten eenigh het minste toedoen van ons, jae tegens ons oordeel ende sentiment, goedtgevonden een Artikel te stellen ten opsighte van de salutatie, strycken van de Vlagge, ende 't seyn in den Orisond te doen, midtsgaeders ten reguarde van de passagie van de Sweedtsche ende Deensche Troupes ende Scheepen van Oorlogh, 't welck U Ed. sal bevinden ingestelt te wesen met die precautie, dat aen Sweden daer door geen deure verstaen kan werden geopent ofte eenige aenleydinge gegeven, omme eenige Tollen, veel min Superioriteyt te pretenderen in den geseyden Orisond.

Wy hebben soo voor als nae het verhandtreycken van 't meergeseyde Project aen de Heeren Ambassadeur van Vranckryck ende Plenipotentiarisen van Engelandt met de Heeren Sweedtsche Commissarisen eenige conferentien gehouden, ende in deselve tot voldoeninge van haer Hoogh Mog. Missive in dato den eersten der voorleden maendt, van deselve afgevordert een naeder ende specifycquer verklaeringe op ieder Artikel in het partikulier van den aen te gaenen Vreede, ende syn wy dienthalven soo op de materie, forme, alsmede op de extentie van dien met soodaenige satisfactie bejegent, dat wy verobligeert syn geweest te seggen, inderdaet ende met waerheydt niet te twyffelen aen de sinceriteyt ende goede dispositie van de Sweden tot den Vreede, op den

voet

voet ende het fondament van het Tractaet van Rodtschildt, ende in conformiteyt van de Conventien tusschen de drie Staeten in den Haeg opgereght ende alsnog te geloven, dat het groote werk albereyts tot syn volkomen besluyt ende absolute perfectie gebragt soude wesen, ten waere sacke dat de Heeren Franschen ende Engelschen, immers eenige van deselve hadden liever gehadt onder verscheyde pretexten, buyten jae directelyk tegens gemelde Haeghsche Conventien, aen den voortgangh van soo heyllaeme saecke den voet dwars te setten, als tot voldoeninge van haer Ed. schuldigen-plight, met ende nevens ons te concurreren tot uytwerckinge van de serieuse ende Godtvrughtige intentie van onse respective Superieuren, welcken aengaende om U Ed. niet moeyelyck te vallen met redyten, ick my sal refereren tot 't gunt in de Missive onder U Edts. addressen de Regeringe op huyden ter handen komende, wytloopigh in forme van een Journael staet genarreert; alleenlyck sal ick tot U Ed. particuliere naeder informatie succintelyck verhaelen het gunt by ons op eenige puncten by de Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt gemoveert, is gediscoureert, ende eerstelyck wat aengaet de woorden *cujuscunque possessoris* genomen uyt het Sweedtsche Project, ende dewelcke gemelde Heeren Engelschen verstonden dat tot naeder esclaircissement behooren gevoegt te worden in 't vierde Artikel van 't Tractaet van Rodtschildt, hebben wy in substantie geseght, boven ende behalven die woorden syn buyten jae tegens den last van de Ministers van de drie Staeten, dat in gevalle ten tyde van het aengaen van 't meergeseyde Rodtschildtsche Tractaet, de meyninge, intentie ende het verstandt van beyde de contraherende partyen is geweest, dat alle de Goederen sonder onderscheydt, toebehoorende de Ingesetenen van vreemde Natien, geladen in Sweedtsche Schepen, den Orisondt ofte Beldt passeerende, van de betaelinge van den Tol vry ende exempt souden syn, dat de byvoeginge van geseyde woorden schynt 't eenemael onnodigh ende superflu te wesen, ofte daerop van de syde van Sweden tot naeder illustratie geinsisteert wordende, dat wel light by Denemarecken geen groote swaerigheydt gevonden soude worden, omme diemengaende de Sweden met woorden te believen, daer de saecke selfs toegestaen is in voegen dat wy ons daer over niet en behoefden grootelyks te bekommeren; maer in gevalle ter contrarie ten tyde van het meergeseyde Tractaet de meyninge alleenlyck is geweest te spreecken ende te convenieren van de Sweedtsche Goederen ende Sweedtsche Schepen, sulcks als van wegen Denemarecken wordt gesustineert, dat het pretense byvoeghsel geen Illucidatie ofte interpretatie soude konnen verstaen worden te syn, welcke interpretatie nae reghten ende redenen notoirlyck gedaen moeste worden *in dubiis contra Suecos qui potentiores Conditiones Pacis Rodschildiensis elocuti sunt, imo tantum non ex præscripto dictarunt, & qui proinde sibi imputandum habent quod non apertius locuti sunt*, maer een absolute decisie van een punct, waer over de partyen nooit en syn verdraegen, welcke decisie gaende buyten de termen van de Mediatie, *quæ in eo consistit ut controversa cum bona utriusque partis gratia comiter transigantur*, niet en kan geschieden dan nae voorgaende vrywillige submissie, ten wedersyden gedaen nae pertinente exa-

examinatie ende grondige kennisse van de meriten van de saecke, nu *autem* soodaenige submissie in desen niet alleen niet en was gedaen, veel min by de Ministers van de drie Staeten aengenomen, maer directelyck soude stryden tegens den klaeren text van de Haeghsche Conventien, ende de respective Declaratie dien conform by Sweden ende Denemarcken uytgebraght, dat by ons oock niet en was van de saecke genomen soodaenige kennisse, als de importantie van dien wel scheen te vereysschen, dat door de geseyde insertie de defraudatie van de Ingesetenen van die Staeten, dewelcke by verdraegen ende conventien verobligeert syn aen Denemarcken Tol te betaelen, soude worden gepermitteert ende als geoorloft, geautoriseert, 't welck gelyck als het seer naedeeligh ende beswaerlyck bevonden soude worden voor Denemarcken daer en boven in den hooghsten graedt prejudiciabel syn aen den Staet van Engelandt ende de Vereenighde Nederlanden, synde te bedugten dat door dat middel Sweden aen haer soude trecken privative de geheele Navigatie op de Oost-Zee, tegens de salutaire intentie van onse respective Superieuren, dewelcke altydt soo sorghvuldigh geweest syn voor de conservatie van dien. Nopende de gesoghte Illucidatie op het Tractaet van Elbingh ende het gunt daer van dependerende by de Heer *Sidney* met soodaenigen perpetuositeyt gedreven wordt *quasi de Pyrrhi pace ageretur vel Hannibal ad portas esset*, hebben wy op de eerste aenspraecke dienthalve aen ons gedaen, sonder hesitatie verklaerdt, wat van de genuine intentie is geweest van beyde de patyen ten tyden van het sluyten van geseyde Tractaet ende alsnogh indisputabel was, ende met een pertinente deductie van het gunt daerontrent gepasseert was, midtsgaeders allegatie van de redenen ende motiven, dewelcke haer Hoogh Mogende gepermoveert hadden, omme 't geseyde Tractaet in dier voegen te doen stellen, ende naementlyck onder anderen uyt consideratie, dat voor desen in den jaere 1652. ten tyde als de Heer *van Beuningen* was aen 't Sweedtsche Hof, tegens denselven van de syde van Sweden gesustineert is geweest, dat het Tractaet van Alliantie tusschen de Kroone van Sweden voornoemt ende den Staet der Vereenighde Nederlanden in den jaere 1640. gemaeckt, volgens de intrinseque intentie van de Contrahenten alleenlyk obligatoir soude syn tegens Denemarcken, onaengesien de generaele stipulatie van assistentie tegens alle Aggresseurs of Turbateurs daer inne ten wederseyden gedaen. Waerop wyders by ons gededuceert synde verscheyde redenen op die gelegentheyt slaende, ende particulierlyck aengaende de sincere ende opreghte genegentheyt van haer Hoogh Mogende omme met den Staet van Engelandt niet alleen te onderhouden heylighlyck de Alliantie met deselve gecontracteert, maer oock meerder ende meerder deselve te corroboreren, midtsgaeders met de Ingesetenen allenthalven te cultiveren, een wel gemeynde Vriendtschap ende confidente Correspondentie, ende dessels voordeelen even soo wel behertigen, procureren ende promoveren, als die van derselver natuerlyke Subjecten ende Onderdaenen, waer van gelyck haer Hoogh Mogende in dese Negociatie een reëele ende levendige preuve geven, niet en souden naelaeten by alle occurrentien

ventien 't selve inderdaet te betoonen, hebben wy getraght op de hooghgevoeghlyckste wyse dat punct te declineren, ende het selve te renvoyeren ter plaetse daer 't eygentlyck hoordt ende geventileert moet worden. Ende alhoewel wy geensints hadden getwyffeldt of het gewight van onse redenen soude geweest syn van die operatie, dat by gemelde Heeren daer aen gedefereert soude syn, hebben wy eghter het ongeluk gehadt van niet te vorderen. Weshalven wy ons bevonden hebben genoodtsaekt, omme in de volgende conferentien met de Heeren Ambassadeurs van Vranckryck ende meergemelde Heeren Engelschen gehouden, dienthalven ons naeder ende in 't lange ende breede te eslargeren, ende in substantie eerstelyck geleydt, dat het meergeseyde punct in 't minste ter wereldt geen gemeenschap hadde met de pacificatie der twee Noorder Koningen noghte eenigh rapport tot het Tractaet dienthalven te sluyten. Ten anderen, dat de Heer *Downingh* genoeghsaem in 't selfde hadde gerepresenteert aen haer Hoog Mogende, onse hooghstgebiedende Committenten, 't gunt ons hier voorquam, dat wy niet wilden twyffelen ofte dienaengaende soude door hooghstgemelde onse Superieuren soodaenigen antwoorde gegeven worden, dat daer inne satisfactoir contentement genomen soude worden; Ten derden, dat boven ende behalven wy alsoo weynigh als de Heeren Sweedtsche Commissarisen daeromtrent geinstrueert waeren 't gunt eghter noodtsaeckelyck gerequireerdt was, 't geproponeerde ende de instantie van haer Ed. directelyck was strydende met de Haeghsche Conventien, ende dienvolgende met den last van de drie Staeten; Ten vierden, dat by imaginatie onmogelyck was te bedencken, ietwes in 't Tractaet van Elbingh te resideren, het geen geoordeeldt konde worden aen Engelandt eenighsints naedeeligh ofte prejudiciabel te wesen, insonderheydt geconsidereert de seer ample inclusie soo by het Tractaet selfs, als by de Illucidatien van dien, ten waere dan saecke, dat met ende nevens de pacificatie van dese Noordtsche Gewesten, als wanneer de obligatie van 't geseyde Tractaet over ende weder syn ingangh te neemen heeft, Engelandt van voornemen was de Vereenighde Nederlanden den Oorlogh aen te doen: Het welk, gelyck wy ons absolutelyck verseeckerdt hielden geensints de meyninge ofte intentie te wesen, dat wy rondelyck moesten verklaeren in cas, 't gunt Godt de Heere verhoede, soodaenigen opset genomen soude mogen weesen, in soodaenigen geval te verstaen, dat Sweden volgens den klaeren text verobligeert soude syn de Vereenigde Nederlanden te assisteren, dat'er niet natuerlycker was als tot afweringe van violentien, ende tot conservatie van Staeten ende natuerlycke liberteyt van de Commercie ende Navigatie, defensive Alliantien te contracteren, ende gelyck haer Hoogh Mogende die vryheydt met alle vrye ende Souveraine Staeten die ooit in de wereldt syn geweest, ende tot het eynde van de wereldt nogh staen te komen, gemeen hebben, soo en souden haer Ho. Mog. niet verstaen haer deselve te laeten benemen, limiteren ofte circumscriberen, alsoo weynigh als deselve aen anderen die faculteyt souden willen bepaelen, blyvende aen Engelandt vry gelycke Alliantie te contracteren met Sweden, soo ten wedersyden sulcks geoordeeldt wordt voor den

dienst van beyde de Staeten te behooren, ende behoudens dat daerinne niet en komt te influeren het gunt strydigh is met voorige verdraegen, Conventien ofte Alliantien; ende alsoo niet tegenstaende alle de voorsz. redenen ende andere, gemelde Heeren insisteerden ten eynde wy dienthalven aen haer Ho. Mog. souden schryven omme last te ontfangen, ende dat middelerwylen alles wel geprepareert soude worden, het gunt tot bevorderinge van den Vreede wordt gedesidereert; maer de finaele conclusie gestateert ter tyden endewylen aen Vranckryck ende Engelandt gegeven soude wesen de gerequireerde gerustheydt ende securiteyt, soo hebben wy geseght wel geen difficulteyt te maecken van aen haer Hoog Mog. advertentie te geven van 't gunt haer Ed. aen ons quaemen voor te draegen, maer gelyck, ons oordeels, 't selve niet een moment den voortgangh van den Vreede en konde retarderen, wy bedenckelyck vonden tegens den klaeren ende expressen text van de Haegsche Conventien te schryven omme eenige naedere ordres, jae dat wy als Ministers dat punct insagen van soo teere ende delicate speculatien, dat wy niet en souden derven onderstaen te schryven omme de geseyde last, sonder ons te onderwerpen, ende subject te maecken het perikel van ter saecke vandien te incurreren de hooghste indignatien van onse Superieuren, ende alsoo de Heer *Sidney* bleef persisteren by syne opinie ende seer hoogh sprack, soo hebben wy nae verscheyde discoursen onder anderen versoght, dat hy die opinie niet geliefde te hebben van de Regenten der Vereenighde Nederlanden, dat deselve soo van haer loffelycke Voorouders, in welckers bloedt de fondamenten van onse diergekoghte Vryheydt geleght syn, verbasterdt souden wesen, dat op de instantie van de Ministers van eenigen Staet sy haer souden laeten disponeren, omme de Alliantie met uytheemsche Staeten aengegaen, te renuncieren, veranderen ofte ten apetyte van deselve, onder pretext van interpretatie te enerveren, dat wy souden bekennen ons onwaerdigh te syn van al die groote genaeden, ende segen, dewelcke de goede Godt geduerende onsen taghtigh-jaerigen Oorlogh soo liberaelyck over ons uytgestort heeft, als mede van den glorieusen Vreede, denwelken wy door deselve Goddelyke goedertierenheydt eyndelyck hebben bekomen, by dewelcke den Staet der Vereenighde Nederlanden by syn selven Souverain, niet alleen als soodaenigh erkendt, maer gesteldt wordt buyten alle pretensie by dien Potentaet, dewelcke alleenlyck meynde eenigh reght over deselve respectivelyck te hebben.

Aengaende het Guineesche werck, hebben wy met verscheyde peremptoire redenen het gesustineerde van Denemarken gejustificeert, ende vervolgens instantie gedaen, soo by den Heer Ambassadeur van Vranckryck, als de Heeren Plenipotentiarisen van Engelandt, ten eynde haer Ed. met derselver coöperatie nevens ons concurrerende souden gelieven te laboreren op de bewuste remissie by Sweden, maer alsoo wy dienaengaende niet en konden advanceren, hebben wy nae gehouden communicatie ende 't advies van Denemarcken ons laeten disponeren tot de submissie aen de drie Staeten, maer daeromtrent syn ons, gelyck op andere puncten, voorgekomen eenige bejegeningen, dewelcke

wy

wy geoordeeldt hebben 't eenemael buyten propooste te wesen, ende naementlyck, dat by de Ministers van de drie Staeten hier *in loco* soude worden vastgesteldt ende gedetermineert de forme ende maniere volgens dewelke, ende specialyck in cas van dispariteyt van sentimenten, de drie Staeten de geseyde decisie souden hebben te doen; Ten tweeden, dat de tydt binnen den welken, peremptoirlyck soude moeten worden geprefigeert; Ten derden dat een genoeghsaem Onderpandt ende Hypoteecke aen Sweden wierde gegeven; ende eyndelyck ten vierden, dat ingevalle door de drie Staeten binnen den tydt te prefigeren de decisie niet finaelyck was gedaen, 't geseyde Hypoteeck in vollen eygendom soude vervallen ende blyven aen ende ten behoeve van Sweden. Ick soude U Edts. patientie misbruycken, ende tegens den dienst van 't Vaderlandt pecceren, indien ick my inliet omme aen U Ed. te refereren 't gunt dienaengaende ende op alle andere saecken *super quibus ferram cum istis Heroibus duximus*, by ons is geseydt, versoeckende, dat U Ed. met dese nu verhaelde staeltjens sigh gelieve te contenteren; ende aen my te vergeven, soo ick het misschien albereyts te lange gemaeckt hebbe.

Ick hebbe van den aenvang, ende geduerende onse Negociatie soo veel in myn geringh vermogen is geweest, soigneuselyck ende sorghvuldighlyck getraght, ten eynde tusschen de Ministers van de drie Staeten moghte worden onderhouden een goedt concert, ende een overeenstemmende harmonie tot uytwerckinge van onse aenbevoolen Negociatie, ende soo wanneer sigh eenige dispariteyt, dissentie, ende oneenigheydt heeft vertoont, gelaboreert door alle gevoeglyke middelen tot conciliatie ende eenparigheyt, hebbende 't geluk gehadt met de Heeren Ministers van Vrankryk ende Engelandt doorgaens wel te symboliseren, ende by deselve te syn in redelyck goedt crediet ende estime, maer 't sedert eenigen tydt herwaerts ende insonderheyt nae dat ons ter handen syn gekomen haer Hoogh Mogende Missiven in dato den eersten ende 19. der voorleden maendt, hebben haer geopenbaert soodaenige dissentien, dat wy genoeghsaem het spoor byster syn, ende alhoewel wy doorgaens 't sedert dien tydt met veel wederwaerdige indigniteyten syn bejegent, soo hebbe ick eghter ter liefde van den Vreede, ende soo veel de hoogheyt ende het respect van den Staet der Vereenighde Nederlanden, midtsgaeders de Caracter met dewelke wy de eere hebben bekleedt te syn, heeft konnen toelaeten, getraght alles met moderatie te surmonteren; ende uyt die insighte van advies geweest; dat sonder uytwisselinge van eenige geschriften tusschen de Mediateurs (dewelcke niet dan ter merckelycker retardement van de Negociatie selfs ende disrespect van de drie Staeten konden dienen) de Heeren Commissarisen ten wedersyden by den anderen moghten komen, tot dien eynde doende seer ernstige instantien, vastelyck vertrouwende, dat met weyning moeyten de Vreede tot syn finael besluyt gebraght konde werden, maer door dien de Heer *Sidney* geliefde van een contrarie sentiment te wesen, syn alle myne devoiren vrughteloos ende buyten eenige operatie geweest. Waerop volgende de detentie van de bewuste Oorloghschepen, syn wy ter occasie van dien ten huyse van den Heer Ambassadeur van Vranckryck, in tegenwoordigheydt

van den Hertogh van Holsteyn, Sundenborg ende verscheyde Heeren Ryckx-Raeden, dewelcke met ons aldaer ten eeten waeren versoght, *contra omnem humanitatem & jus mensæ hospitalitatis plane barbarè imo plus quam barbarè* bejegent, met kreyten, schelden, schreuwen, dreygen, niet anders als of wy van wilde Beeren of Tygers besprongen wierden, ende vervallen waeren in de handen van Cyclopen ende Læstrygones. Ik moet bekennen, dat wy mede niet stil geswegen hebben, maer egter ons soodaenig gecomporteert, dat wy blyvende binnen de termen van een noodsaekelyke defensie, ende in geenen deele excederende *moderamen inculpatæ tutelæ*, onse proceduren op het kragtighste hebben gejustificeert, ende de Heeren Fransche ende Engelschen ernstelyck gesommeert, ten eynde haer Ed. met ende nevens ons sonder dilay souden gelieven de bevorderinge van den Vreede te behartigen, in conformiteyt van de Conventien tusschen de drie Staeten onse respective hooghgebiedende Superieuren, in 's Gravenhaege opgereght, dat by ons eenige hooge offensante ofte aenstotelycke termen souden syn gebruyckt, ende particulierlyck dat wy ons souden hebben gequalificeert Executeurs van den Vreede, is t'eenemael buyten waerheyt, konnende U Ed. verseeckeren, dat gelyck wy altydt met behoorlyck respect van Vranckryck ende Engelandt hebben gesproocken. Wy ons insgelycks sorgvuldiglyk hebben gewaght van alle particulariteyten, ende insonderheyt van personaliteyten; maer is waer, dat ons door den Heer Ambassadeur van Vranckryck synde behandight de Missive van de Heeren Sweedtsche Commissarisen, ende daer op immediatelyck door syne Ed. langen tydt seer hoogh geschreeuwt, ende veel extravagantien ende gasconnades uytgeroepen synde, ende nae dat alles met patientie van ons was aengehoordt, door ons met sonderlinge moderatie daer op geantwoordt synde onder anderen, door dien meergemelde Heer Ambassadeur hadde gelieven veel te discoureren van het officie ende den plight der Mediateurs, geseght is, dat de Mediatie in dese tegenwoordige pacificatie uyt den naeme van de drie Staeten geinterponeert wordende, niet en stondt gedirigeert te worden nae het oordeel, goedtvinden, consideratien ofte speculatien van de Ministers hier *in loco* synde, maer in alle puncten, dewelcke by gemelde Conventien syn ter neder gesteldt, precieselyck gereguleert moeste werden in conformiteyt van dien, soo in de materie ende ten opsighte van de saecke selfs, als ten reguarde van de forme ende maniere van executie; dat onse gesaementlycke functie synde Ministeriael, wy verpligt waeren in onderdaenigh respect ende behoorlyke gehoorsaemheyt te obedieren de ordres van onse respective Superieuren, sulks deselve in seer klaere ende duydelycke woorden in de meergemelde Conventien waeren vervat, ende deselve verobligeert getrouwelyk te executeren, sonder dat wy gesaementlyck ofte eenige van de Ministers haer in 't minste daer van vermoghten te dispenseren, deducerende daer op den innehoude van de meergemelde Conventien, met sommiere aenwysinge hoe verre de proceduren tot verscheyde maelen ondernomen, ende nu tegenwoordigh soo ernstelyck gedreven wordende (onder anderen ten reguarde van de goederen in Schoonen gelegen, dewelcke men traghtede op de ongefondeerde pretexten tegens regt ende-

ende reden directelyck tegens het Tractaet van Rodtschildt ende dat van Stetyn de Edelen afhandigh te maecken, immers voor een prys in geenen deele geproportionneert nae de waerdye van deselve) van den teneur van die Conventien quaemen te deflecteren, seggende eyndelyck tot conclusie, dat in gevalle die meergemelde Conventien in den voorleden Somer ende naederhandt, sulcks als wel behoordt hadde, aghtervolght waeren geweest ende ter executie geleght, wy nae alle apparentie geen subject souden gehadt hebben omme by Sweden instantie te doen tot dedomagement ende satisfactie voor de schaeden door Denemarcken sedert het refuys van Sweden geleden, ende daer toe te versoecken, haer Ed. adsistentie ende coöperatie, noghte haer Ed. geen reden, ofte omme te spreecken over de onkosten van de Vloote, ofte de tegenwoordige aenhoudinge van de Sweedtsche Oorloghschepen, biddende, ende obtesterende haer met grooten ernst ten eynde deselve alsnog, tot voorkominge van alle vordere onheylen ende inconvenienten, geliefden met ons de laetste handt te leggen aen de Negotiatie, dewelcke tegenwoordigh tot syn volkomen perfectie notoirlyck gebraght was, ende nu eenige daegen aen den anderen sonder eenige redenen tot merckelycke prejuditie van dese Gewesten geprotraheert; terwyle, ondertusschen de Vreede in Polen wordt gematureert, tusschen Oostenryck, den Keurvorst van Brandenburgh ende den Koningh van Sweden, mede wel light een accommodement gelaboreert wordt te treffen; *Sed quam Surdis narrata fuerit fabula*, sal U Ed. gelieven af te nemen, soo uyt de Missive van den Heer Ambassadeur van Vranckryck, als uyt het geschrifte van de Heeren Engelsche Plenipotentiarisen. Wy hebben aenstonds op 't eene ende 't andere geantwoordt, maer uyt goede insighten, insonderheyt op 't goedtvinden ende de intentie van den Heer Rycks-Hofmeester, tot nogh toe onder ons behouden, welcken aengaende ick my om kortheyts wille sal gedraegen tot de meergeseyde onse gesaementlyke Missive, ende alleenlyck met weynigh woorden hier nogh byvoegen, dat de Heeren Fransche, Engelschen ende Sweden het principaelyck gelaeden hebben op een van de Heeren onse Colleguen, dewelcke op den 22. der voorleden maendt op syn eygen pligt, sonder met ons te houden eenige preallable communicatie, sig vervoeght hebbende nae het Sweedtsche Leger aen de Taefel van den Prins *van Sultsbach* eenige aenstotelycke propoosten gevoert soude hebben, ende onder anderen, spreeckende van de bewuste viermael honderdt-duysendt Rycksdaelers, de remissie van dien soude getragt hebben te obtineren by forme van beede ende ter contemplatie van Holland, ofte ook wel de Stadt van Amstelredam in 't particulier, dewelcke bereydtwilligh soude wesen het selve met behoorlycke danckbaerheyt te recognosceren. Naederhandt van de Haeghsche Conventien *duram quidem illas continere Legem*, *sed ita scriptas esse*, ende dat deselve ter executie souden moeten geleght worden tegens Sweden by ontstentenisse van den Vreede, tot verscheyde maelen repeterende het volgende vers uyt den Poët *Virgilius*: *Interpres divum fert horrida jussa per auras*; ende 't gunt de meeste offensie geeft, dat gemelde onse Collegue toegestaen soude hebben, dat de Sweedtsche Schepen doenmael leggende in de Haeven van Landts-Kroon, ende tegenwoordig door de Vloote van den Staet beset synde, vryelyk ende

ende sonder eenige verminderinge soude vermogen haer te begeven nae Stockholm, ende diergelycke meer: *dictus Heros cum domum rediret quasi coturnium oculos confinxisset, præ gaudio tantum non exultabat, & quanquam ejus virtus, ut quondam magni Catonis non parum mero inclusa erat, eadem tamen vespera, quasi re bene gesta ad Magnum Regni Daniæ Magistrum se contulit, ut & illum tam ingentis secreti participem faceret.* Waer mede nae myn seer gedienstige gebiedenisse in U Ed. goede gratien verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende
geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 15. May 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 28. May 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert het afgaen van myne jonghste van dato den 15. deser komen my ter handen die van U Ed. in datoos den 10., 14. ende 17. derselver maendt. U Ed. sal uyt de geseyde myne Missive ende insonderheyt, die wy onder U Edts. addresse aen haer Ed. Groot Mog. hebben geschreven, mitsgaders uyt de stucken nevens deselve overgesonden, punctuelyck geinformeert syn van 't gunt eenigen tydt daer bevorens ons in 't beleydt van onse Negociatie was ontmoet ende bejegent. Wy hebben op de scherpe ende animeuse geschriften van de Heeren Fransche ende Engelschen aenstonts met geen minder animositeyt ingestelt soodaenigen antwoordt, als wy op deselve respectivelyck oordeelden te quadreren, *verequæ malo arboris nodo malum opposuimus cuneum;* maer hebben eghter om goede insighten ende insonderheyt in consideratie van de ernstige instantie van den Heer Ryks-Hofmeester, dienthalven aen ons tot verscheyden maelen gedaen, deselve tot nogh toe onder ons behouden ende inderdaet hebben geseyde geschriften ten opsighte van verscheyde impertinentien, extravagantien, onwaeragtige positiven, ende andere seer aenstootelycke ingredienten niet geresuseert konnen werden met soodaenige moderatie als de digniteyt van onse commissien, ende de caracter met dewelcke wy bekleedt syn wel komt te requireren; wy hadden verhoopt, dat gemelde Ministers, nae soo notoire contraventien ende indraght tegens de Haeghsche Conventien gedaen, wederomme gekomen souden

den syn in 't reghte spoor, dogh tot onse groote verwonderinge vinden wy ons dienaengaende soo verre geabuseert, dat selfs de Heer *Sidney* met grooten ernst gelaboreert heeft, omme tusschen beyde de hooghstrydende partyen te mojenneren een accommodement met preteritie jae seclusie van den Staet der Vereenighde Nederlanden, dog te vergeefs, ende niet sonder hooge indignatie van Denemarcken ende merckelyck misnoegen van Sweden selfs. In eene van de geseyde myne Missive hebbe ick U Ed. geadviseert, dat seecker Heer in deselve *nominatim* gementionneert my hadt komen spreecken ten begeeren van den Heer Rycks-Hofmeester, ende in 't lange onderhouden op 't subject van den Vreede, ende de dispositie dewelcke dienthalven betoondt wierdt door de Heeren Sweedtsche Commissarisen. Wy hebben nae 't afgaen van meergeseyde Missive naederhandt de eere gehadt verscheyde Conferentien te houden met gemelde Heeren, ende in deselve door het middel ende over ende wedergaen van dien gedesigneerden Heer, het groote werck in dier voegen helpen matureren, dat Menschelycker wyse ende nae alle apparentie niet en schynt getwyffelt te konnen worden aen den voortgangh ende het finael besluyt van den gewenschten Vreede, houdende gemelde Heer Rycks-Hofmeester (sulcks syn Excellentie tot verscheyde maelen aen ons rondelyck heeft gelieven te verklaeren) sig ten vollen verseeckert, dat van wegen Sweden de Vreede opregtelyk ende sinceerlyk gemeynt wordt. Waer op dan vervolgens nae verloop van eenige weynige daegen is gebeurt, dat de Secretaris van de Heeren Sweedtsche Commissarisen sig herwaerts in de Stadt vervoegende, aen den Heer Rycks-Hofmeester ter handen heeft gestelt een Concept-Tractaet in forma gedresseert met de noodige preface ende epilogue, 't welck uyt de Sweedtsche Taele in 't Latyn getranslateert ende aen ons gecommuniceert synde, hebben wy het selve nae examinatie ende exacte collatie tegens de Haegsche Conventien ende het Project dien conform voor desen door ons opgesteldt, niet alleen bevonden daer mede punctueelyk te accorderen, maer in verscheyde puncten ten behoeve ende tot advantagie van Denemarcken merckelyck voordeeliger gecoucheert te wesen, wordende boven ende behalven de absolute remissie van de pretensie ter saecke van de bewuste viermael honderdtduysendt Rycksdaelers, sonder eenige de minste reserve tot lasten van Denemarcken voor den tydt van een geheel jaer, te reeckenen sedert St. Jan naestkomende, het Eylandt Bornholm gelaeten aen syne Majesteyt van Denemarcken, omme middelerwyle uyt te vinden een geproportioneert equivalent omme daer tegens gewisseldt te worden, midts ende onder conditie, dat het geseyde equivalent tot onderlingh contentement binnen den voorsz. tydt niet gevonden wordende, het geseyde Eylandt volgens 't Tractaet van Rodtschildt sal blyven aen den Koningh van Sweden, behoudelyck, dat in soodaenigen geval de In- ende Opgesetenen geaccordeert werdt tot derselver volkomen securiteyt de gerequireerde Acte van Amnestie; ten tweeden, dat ten reguarde van de Edelluyden ofte andere, woonende ofte eenige Goederen besittende in Schoonen, een particuliere amnestie in de beste ende bondighste forme sal worden geëxpedieert over ende ter saecke van het gunt sedert de laetste rupture ende geduerende desen Oorlogh is voorgevallen ende

gepas-

gepasseert; Ten derden dat het Eylandt Ween ende het Ampt Hirtsholm aen de Koninginne geduerende haere Majesteyts leven vergunt sal worden, om jaerlycks de vrughten ende 't inkomen van dien te genieten, midtsgaeders nogh eenige van minder importantie, in voege, dat met de waerheydt schynt gesegt te konnen worden by Sweden, sulks als voor desen tot verscheyde maelen by monde, nu tegenwoordig in geschrifte een nette, cathegorycque ende *Articulatim* in forme van Tractaet geëxtendeerde verklaeringe uytgebraght te syn, met een verseeckeringe, dat men van die syde geresolveert is den Vreede daerop sonder eenige vordere pretensie van dedomagement, compensatie, equivalent, ofte andersints metter daet te besluyten ende te ratificeren, ook sonder vorders eenige actie ter wereldt tegens Denemarcken te reserveren ofte open te houden. Nopende de evacuatie syn partyen mede ten wedersyden soo veel den *terminus ad quem*, ende binnen dewelcke deselve effective moeten gedaen syn, eens; maer soo veel den *terminus à quo* aengaet, ende de maniere van de evacuatie, dienthalven syn by ons eenige discrepante consideratien, dog eghter soodaenigh, dat deselve lightelyck tot eenpaerigheyt gebraght konnen worden, sustinerende Denemarcken, dat de meergeschreve evacuatie syn aenvanck moet nemen immediatelyck nae dat de Ratificatie van dese syde uytgebraght sal wesen. De Heer Rycks-Hofmeester sullende op heden dienthalven houden een Conferentie met de Heeren Sweedtsche Commissarisen, sal apparentelyck nae syn Ed. wyse conduite dat punct nae vernoegen weten te adjusteren; Wy sullen aengaende de bekominge van de Ratificatie ende alle vordere gerequireerde seeckerheyt op de executie ende naekominge van het Tractaet in Elbingh met de Illucidatien van dien, ons gedraegen met soodaenigen iever ende circumspectie als wy sullen oordeelen tot voldoeninge van haer Ho. Mog. salutair ooghmerck ende serieusen last te behooren. De saeke in dese puncten staende syn wy eghter voor weynigh daegen niet geweest buyten merckelycke bekommernisse ende apprehensie, dat van de syde van dit Hof sigh souden openbaeren eenige difficulteyten, dewelcke den voortgangh van dit loffelycke werck souden komen te retarderen, wordende soo ten Hove als elders by allerhande stants-persoonen gevoert discoursen streckende tot continuatie van den Oorlogh, insonderheyt nae het aenkomen van den laetsten post, ende naementlyck nae dat men kennisse heeft gekregen, van 't gunt by haer Ed. Groot Mog. op den inhoude van de Missive by ons geschreven in dato den 6. ende 7. deser is geresolveert, midtsgaeders van 't geene door U Ed. op 't versoeck door monde van den Heer ter Vergaederinge van haer Hoogh Mogende presiderenden *in antecessum* aen ons is geadverteert; By welcke occasie ick my verplight vinde met U Ed. permissie te seggen, dat by experientie tot verscheyde maelen hebben ondervonden, dat de heylsaeme Resolutien van hooghstgedaghte haer Hoogh Mogende tot bevorderinge van den Vreede, niet en syn van die operatie als de salutaire intentie sigh voor oogen heeft gesteldt, maer veeltydts, jae genoeghsaem doorgaens door een sinistre interpretatie directelyck daer tegens worden getorqueert, als onder anderen gebleeken is ten reguarde van de Missive van den Heer Griffier *Ruysch*, op den 3. October des voorleden jaers aen ons geschreven, midtsgaeders haer Hoogh Mogen-

Mogende Resolutie ten selven daege genomen, ende op den 30. January laetstleden gerenoveert, welcke Resolutie soo wel als die wy met de aenstaende Post te gemoete hebben te sien, ongetwyffelt rustende op een presuppoost, dat Sweden refusant is, omme sigh te reguleren nae de Haeghsche Conventien Denemarcken ter contrarie acceptant ende alle streckende tot bekominge van den Vreede ende de reëele effecten van dien, hier de gemoederen opsetten tot continuatie van den Oorlogh, ruïne van dit Ryck, soo groote schaede van onsen Staet, ende irreparabel verlies van den tydt; soo veel my aengaet sal ick in continuatie van mynen geringen dienst met allen ernst laboreren, ten eynde allenthalven uytgewerckt worde de intrinseque intentie, ende het gemeyn ooghmerck van haer Hoogh Mogende sonder ons al te naeuw te binden aen de literale extensie van de Resolutien, my ten vollen verseekert houdende de meyninge van de hooge Regeringe te wesen, dat deselve moeten worden geëxecuteert ende geadapteert nae de occurrentien, de waere beschapenheyt ende constitutie van saecken, sulcks sigh deselve bevinden ten tyde van de executie, somwylen merckelyk verscheelende van de tyden als de geseyde Resolutien worden genomen, immers van de presuppoosten, dewelcke door abusive informatien ende impressien worden voor vastgestelt. Op den 25. deser geliefde de Heer Rycks-Hofmeester laet in den avondt aen my te doen aensoecken een ontmoetinge nogh dien selven daege, vermidts eenige saeken van sonderlinge importantie waeren voorgevallen, dewelcke niet sonder merckelycke prejuditie konden werden uytgestelt. Waerop ick my aenstonts vervoegende nae het huys van syn Excellentie, heeft deselve my bekendt in 't seecker geadverteert te syn dat de Admirael *Wrangel* met aght Schepen van Oorlogh, ses Galliots ende eenig kleyn Vaertuyg, midtsgaeders tweeduysendt Soldaten sigh bevondt in de Beldt ende op de Kuste van Holsteyn, dat deselve gepoogt hebbende een descente te doen, door de Keyserſche aldaer Guarnisoen houdende wel was gerepousseert, maer naederhandt verscheyde Hoeven op 't Eylandt Samsoe afgebrandt hadde, ende geoordeelt wierde tegenwoordigh van voornemen te wesen het Eylandt Femeren te occuperen, waer op tusschen ons verscheyde redenen ende discoursen gemoveert synde, hebbe ick seer instantelyk versoght uyt syn Excellentie te verstaen, wat deselve oordeelde dat tot voorkominge van alle inconvenienten behoorde ter handen genomen te worden, met toesegginge dat ick nogh dien nagt met de Heeren myne Colleguen gesprooken hebbende, door ons nae ingenomen advies van den Heer Vice-Admirael *de Ruyter* sonder eenigh tydt verlies de gerequireerde ordre soude worden gestelt, maer alsoo syn Excellencie sigh niet geliefde te verklaeren, ende door tusschenkomen van den Heer Ambassadeur van Vranckryck ons discours wierdt geabrumpeert, ben ick met den Heer *de Hubert* op 't goedtvinden van de gesamentlycke Heeren haer Hoog Mog. Gedeputeerden ten volgende daege ten Hoove gegaen, ende aldaer over 't geseyde subject ernstelyck gesprooken met syne Majesteyt selfs, in 't bywesen van gemelden Heer Rycks-Hofmeester met offres als vooren ende versoek ten eynde wy dienthalven in Conferentie souden treden, presenterende ons te sullen laeten

vinden ter tyde ende Plaetse als hooghstgedaghte syne Majesteyt soude gelieven te appointeren, maer alsoo ons dienaengaende den heelen dagh niet ter wereldt voorquam, syn wy op den avondt selfs gaen vinden den gemelden Heer Rycks-Hofmeester maer tot onse verwonderinge soo koel ende flaeuw van dat werck gehandelt, dat wy niet weten wat daer van te gelooven ofte te oordeelen, ende alhoewel wy sedert nogh meermaelen den anderen hebben ontmoet is ons eghter daer van niet voorgekomen. Het welck ick goedtgevonden hebbe U Ed. by desen te notificeren. Blyvende nae myne gedienstelycke gebiedenisse in U Ed. goede gratie,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 28. May 1660.

P. S.

Op heden heeft de Heer Rycks-Hofmeester gehouden een Conferentie met Sweedtsche Commissarisen, ende soude nae het rapport van den Heer Secretaris, dewelcke geseyde Conferentie geadsisteert heeft, soo daetelyk aen my gedaen, de difficulteyt aenkomen op de bequaemheyt van de somme van penningen aen Sweden uyt te keeren ter sacke van de vuuren in Schoonen, ende insonderheyt op den *terminus à quo* van de te doene evacuatie, ende de verseeckertheyt dienthalven te geven aen Denemarcken door de daetelycke inruyminge van eenige notable Fortressen; Wy sullen nogh desen avondt occasie hebben, omme met gemelden Heer Rycks-Hofmeester te abboucheren, ende niet naelaeten tot bevorderinge van de Negociatie midtsgaeders tot de bekominge van de noodige securiteyt op het Tractaet van Elbingh te employeren den naedruck van de Vloote van den Staet, soo verre als deselve geoordeelt sal worden nodigh te syn, welcken aengaende wy daegelycks met syne Majesteyt ende de Heeren hier ten Hoove van crediet synde spreecken 29. May 1660.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 11. Juny 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

UWer Ed. brieven van den 23., 29. ende 31. der voorleden maendt, spectterende tot kennisse van de Regeringe, syn alhier nae 't afgaen van myne

myne jonghste van den vierden deser wel ingekomen, ende hebbe ick daer benevens mede wel ontfangen die van U Ed. van den vyftienden ende aghtëntwintighsten der voorschreve voorleden maendt, waer door ick my verplight vinde U Ed. midtsdesen ten hooghsten te bedancken voor de ample ende exacte onderrightinge ende communicatie der saecken daerinne vervat.

De bevorderinge van den Vreede tusschen de Gemaghtighden van de twee strydende Koningen selfs, gevaldt my wel, ende sal in allen gevalle, by succes alle naeklaghten over de opstellinge weghnemen; ende aengesien U Ed. by de voorsz. desselfs Missive van den 28. bericht het Concept-Tractaet by de Sweden aen die van Denemarcken overgelevert, te accorderen met de bewuste Haegsche Conventien, soo houde ick my ook voor seecker, dat daer inne tot contentement sullen influeren de puncten raeckende de vreye passagie door den Orisond met Oorloghschepen soo wel als met Koopvaerdeyschepen, het niet heffen van de Tollen uyt de Hoofden van Sweden, in deselve passagie, de afkoopinge van de pretensie der Sweden voor 't onderhoudt der Vuuren ende Baeckens, midtsgaeders anderen van diergelycke nature, daer inne het interesse van den Staet soo veel of wel meer als dat van Denemarcken is verserende; maer sonder 't voorsz. bericht soude ick bedught geweest syn, dat lightelyck Sweden door de voorsz. maniere van handelen daeromtrent eenige omissie ofte voordeel in de stellinge soude hebben meenen uyt te wercken.

Ick sal het vervolgh van de voorgeroerde Negociatie, ende 't bericht op de seekerheydt omtrent de prestatie van 't Elbinghsche Tractaet met de Illucidatie van deser seyde gedesidereert, met verlangen te gemoet sien.

De Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt, die op Saturdagh voorleden van den anderen syn gescheyden, hebben tot de bekledinge van de gedecreteerde Extraordinaris Ambassade nae Engelandt, genomineert om van wegen dese Provincie ter Generaliteyt te werden voorgedraegen, den Heer *van Beverwaert* ende den Heer *Simon van Hoorn* Oudt-Burgermeester van Amstelredam.

Den Heer *Nieupoort* is syn langh versogte permissie om herwaerts te komen by haer Hoogh Mog. geaccordeert.

Waer by voor dese reyse niets van consideratie te voegen hebbende, sal ick desen afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 11. Juny 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 6. Juny 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jonghste in dato den 29. der voorleden maendt, syn my behandight die van U Ed. van den 21. ende 28. daer bevorens. Heden, Godt sy des gelooft, is de Vreede nae veel moeyte ende traverses gebraght tot conclusie, ende by de Heeren Commissarisen ten wedersyden op de ordinaris Handelplaetse onderteyckent, tot contentement van beyde de partyen, immers in conformiteyt van de Haeghsche Conventien, synde het derde Artikel van het Rodtschildtsche Tractaet, 't eenemael uytgelight, dogh niet met soodaenigen ample extensie als deselve by my was opgesteldt, dat de Koningh van Sweden geen Tollen noghte ter saecke van de Naght-vuuren, omme eenige andere redenen sal vermogen te heffen in den Orisondt, is met expresse woorden geprecaveert; Nopende het Tractaet van Elbingh ende de Illucidatien van dien is ons gegeven soodaenige verseeckeringe, dat wy geoordeeldt hebben daerinne te konnen vinden onse volkomen verseeckerdtheydt ende securiteyt. Ick wenschte wel soo geluckigh te mogen syn, omme tegenwoordigh met de Heeren myne Colleguen te konnen repatrieren, maer doordien haer Hoogh Mogende tot nogh toe my niet en hebben gelieven te accorderen myne demissie, soo sal ick op de begeerte van gedaghte myne Colleguen wel light een keer gaen doen nae Stockholm, ende ondertusschen aen U Ed. bidden, dat deselve my gelieve uyt te wercken de licentie omme in 't Vaederlandt te komen. De Vaendraeger *Floyt*, brenger deses, heeft my seer instantelyck versoght, ten eynde ick dessselfs persoon in U Edts. goede gratien wilde recommanderen, syn Ed. is van seer goede extractie, loffelycke qualiteyten, ende by alle die hem kennen in groot estime, my door huwelyck naebestaende, Waer mede atbreeckende, blyve nae myne gedienstighlycke gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Coppenhaege den 6. Juny 1660.

Aen

Aen den Heer G. van Slingelandt, den 14. Juny 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. Missive in dato den 6. deser loopende maendt, is my nevens die van denselven dato aen de Regeringe geaddresseert, inhoudende notificatie van den gesllooten Vreede aldaer, nae 't afgaen van myne jonghste van den 11. ende 13. daeraenvolgende, des morgens vroegh met bysondere aengenaemheydt wel ter handen gekomen, gelyck mede daer van duplicata door de post huyden van Hamborgh aengekomen ons wel is geworden; wy sullen vervolgens het gesllooten Tractaet met het geene daer aen dependeert nevens de Heeren Uwer Ed. Colleguen met verlangen te gemoet sien, ende ondertusschen U Ed. over 't succes van derselver Negociatie gratulerende, ende van herten geluck wenschende, sal ick by defect van materie desen afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 14. Juny 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. de Witt, uyt het Landts Schip van Hilversum, seylende benoorden het Eylandt Bornholm, in den morgenstondt den 15. Juny 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert de receptie van U Edts. jonghste in dato den 4. deser, ben ick nog ten selven daege naementlyck den 13. daer aenvolgende op de ernstige instantie van de Heeren myne Colleguen geëmbarqueert in een van de Schepen van Oorlogh, omme my nae Stockholm te vervoegen; by occasie dat ons in Zee ontmoet een Lubecks Schip, hebbe ick van myn devoir geagt U Ed dese weynige regelen te schryven, hoopende binnen weynigh daegen te wesen ter gedestineerde plaetse, als wanneer ick niet naelaeten sal U Ed. punctueelyck te informeren van 't gunt by my gedaen sal wesen, ondertusschen bidde ick, dat U Ed. my de courtoisie gelieve te doen van te procureren (in cas sulcks buyten vermoeden albereyts niet en is geaccordeerdt) my-

ne demissie van dese moeyelycke Commissie, welck beneficie ick boven ontallycke andere in alle occurrentien door U Ed. aen my bewesen, sal tragten soo veel in myn vermogen is, te erkennen met behoorlycke danckbaerheydt; Waer mede nae myn syn seer gedienstighlycke gebiedenisse in U Edts. goede gratien, blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

In 't Landts Schip van Hilversum, seylende benoorden het Eylandt Bornholm, in den morgenstondt den 15. Juny 1660.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 9. July 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van dato den 14. der voorleden maendt, sedert hebbe ick eenige Posten geintermitteert aen U Ed. te schryven, soo ten aensien deselve sig op de reyse nae Stockholm begeven hadde, als ten aensien dat het Tractaet aldaer gesllooten, ende alhier geen Vergaederinge van de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt by een synde, weynigh stoffe ende materie om U Ed. te onderhouden gegeven wierde.

Ondertusschen is my nogh wel gewerden U Edts. Missive van den 15. der voorleden maendt, geschreven in 't Schip Hilversum omtrent Bornholm, ende nae dat haer Ed. Groot Mogende op eergisteren wederom completelyck by den anderen gekomen waeren is op gisteren onder de eerste deliberatien op 't tapyt gebraght U Ed. versoeck om te mogen repatrieren, ende daerop gevallen de Resolutie daer van onder No. 1. copye hier nevens gaet.

Ten selven daege hebben haer Ed. Groot Mogende mede beginnen te delibereren op de geconcipieerde * Instructie voor de Extraordinaris Ambassadeurs nae Engelandt gedestineert, dogh veele Leden haer gelast vindende deselve Instructie naeder door Commissarisen te doen examineren, heeft sigh tot nog toe niemant daerop *explicitè* verklaerdt, maer is de conclusie dienthalven gevallen, als U Ed. uyt het extract onder No. 2. copyelyk hier nevens gaende breeder sal gelieven af te nemen.

De

* Zie *Secrete Resolutien* II. Deel, pag. 259. in Quarto.

De Kerckelycke Animositeyten tot Utrecht, schynen meer ende meer aen te groeyen, in dier voegen, dat haer Ed. Groot Mog. eergisteren toegekomen is een versoek van de Staeten van Utrecht, om assistentie, als U Ed. uyt haer Ed. Mog. Missive onder No. 3. copyelyck hier nevens gevoeght, breeder sal gelieven af te nemen, waerinne by haer Ed. Groot Mog. is bewilligt met het toesenden van eenige Compagnien ende andersints, als U Ed. uyt de * Resolutie onder No. 4. hier nevens gaende naeder sal gelieven te bemercken.

Het Tractaet tusschen de Noorder Kroonen jongst gemaekt, met de Acten daer toe behoorende by haer Ed. Groot Mog. geëxamineert synde, hebben deselve 't voorsz. Tractaet haer wel laeten gevallen, ende de geinterponeerde guarantie geratificeert, als breeder in de bygaende Resolutie onder No. 5. Waer mede voor dese reyse afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 9. July 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 19. Juny 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hoope en kan niet anders vertrouwen, of de Heeren *de Hubert* ende *van Haeren*, Sondagh voorleden van hier vertrocken, sullen al eenige daegen voor de receptie deses geluckigh overgekomen syn, ende dat vervolgens haer Hoog Mog. uyt derselver rapport onder anderen sullen verstaen hebben, hoe dat onaengesien de instantien gedaen, wegens de verseeckeringe voor het bewuste remboursement, sonder vrught syn geweest, eghter wy nogh met ons vieren gevoeght synde, ons genoodtsaekt gevonden hebben om wightige redenen, syne Majesteyt door den Commies *Tengnaegel* te assisteren, soo in geldt als Vivres eerst met de waerde van vyfduysendt Ryckxdaelers tot behoeve ende subsistentie van syne Majesteyts Bedienden binnen dese Stadt, ende daer nae nog met tienduysendt tot inhueringe van Vaertuygh staende geëmployeert te werden tot de evacuatie, beyde in consideratie van de tegenwoordige constitutie van tyden ende saecken om beste wille: Dog nae 't vertrek van de Heeren myne Colleguen bevonden synde, dat het gedestineert Vaertuygh niet genoeg en was, syn hier binnen den boom gearresteert drie Nederlandtsche Fluytschepen, de Schippers hebben haer niet ongenegen getoont, om den voorsz. dienst te doen onder een redelycke vraghtloon, maer wegens de verseeckeringe van dien, wierden deselve gerenvoyeert aen my als Minister van haer Hoogh Mog., en of wel ick my hier in seer bekommert vinde, principaelyck siende, dat sonder naeder voorsieninge van haer Hoog Mog. het hier by niet blyven sal, niettemin soo ben ik door de hooge instantien als tegens myn danck overgehaeldt

* Zie *Resolutien van Consideratie*, pag. 501. in Quarto.

gehaeldt op dese redenen, dat daer aen dependeert 't begin van de evacuatie, ende vervolgens soo men hier presupponeert het verlangen of verkorten van den tydt van 't verblyf van haer Ho. Mog. Vloote, 't welck U Ed. weet van hoedaenigen gewighte is. Tot nogh toe heeft het voorsz. Vaertuygh tot myn leetwesen niet onder seyl gebraght konnen werden, ende vreese ick, dat niettegenstaende de voorgemelde gedaene assistentie daer nogh andere ende nieuwe swarigheden sullen komen.

Ick en kan U Ed. ook niet verbergen, hoe dat ick hier daegelycks aengesproocken wordt over de voldoeninge van het restant van de vraghten, verdiendt by de Schippers van deselve Fluytschepen, gedaen hebbende het transport van de Militie nae Funen, beloopende het selve restant by de twintighduysendt guldens.

By Missive van den 5. Maert laetstleden, wierdt dit aen haer Ho. Mog. bekent gemaeckt, met genoeghsaeme expressie, dat wy geen ander middel sagen van ons te libereren van deselve penningen te trecken op haer Hoogh Mogende, dogh geen rescriptie bekomen hebbende, ben ick daer in tot nogh toe scrupuleus geweest, ende naedien ik tegenwoordig hier alleen ben, bidde ick U Wel-Ed. soo in dit cas als andere staende buyten twyffel voor te vallen, met dessels favorable voorsorge ende directie te assisteren, aengesien ick onfeylbaer te gemoet sie, als wanneer men al bequaem gemaekt sal syn tot het transport, dat soo haest de Deensche Militie in de Guarnisoenen gebraght sal syn als Naskouw, Ceuck, Elseneur ende elders, daerop aenstonts volgen sal een klaghte, dat'er niet te eeten of te breecken is: En kan ick, onder verbeteringe oock niet sien, dat die saecke met een al te besette Resolutie gereguleert kan werden: *incerta hæc si quis postulet ratione certa facere, meo judicio nihilo plus aget, quam si det operam, ut cum ratione insaniat*, maer sal het Magasyn liberaelder moeten openstaen.

Als wanneer ick gisteren aen den Heer Ryks-Hofmeester te gemoet voerde de groote langhsaemheydt van dees syde, scheen deselve my als ter neder te willen stellen daer mede, dat de Heer Prins van Zultsbach syne Ed. dien dagh genotificeert hadde, alsnogh geen ordre gekregen te hebben waer heenen de Troupes overgebraght souden worden, dogh dat syne Hoogheydt die binnen een dagh of twee te gemoet sagh.

Alle de resteerende Schepen in Landts-Kroon syn uytgekort, om met den eersten te begeven nae Sweden. Waer mede eyndigende verblyve nae myn ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

U we Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 19. Juny 1660.

Aen

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 9. July 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 4. der voorleden maendt, sedert hebbe ick eenige posten geintermitteert aen U Ed. te schryven ten aensien dat het Tractaet aldaer gesslooten, ende alhier geene Vergaederinge van de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt by een synde, weynigh stoffe ende materie om U Ed. te onderhouden aen de handt gegeven wierde.

Ondertusschen syn my wel geworden U Edts. Missiven van den 19., 26. ende 29. der voorleden maendt.

De Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt syn op Woensdagh voorleden den sevenden deser eerst wederom completelyck vergaederdt geweest, ende hebben gisteren begonnen te delibereren op de geconcipieerde instructie voor de Extraordinaris Ambassade nae Engelandt gedestineert,

N B. *Drie Periodes alhier gelyckluydende synde, met de laetste drie desen selven dato aen den Heer* van Slingelandt *geschreeven, soo werden deselve uytgelaeten, en 't overige ter neder gesteldt.*

Ick sal niet naelaeten U Ed. intentie aghtervolgende desselfs begeerte geëxpresseert in de voorgeroerde desselfs Missive van den negentienden der voorleden maendt ten besten te appuyeren, dogh bemercke, dat de Leden van haer Ed. Groot Mogende Vergaederinge niet ten besten gestight syn, dat de Koningh van Denemarcken aen de eene syde blyft difficulteren het bewuste Concept van Accoordt, voor soo veel daerin influeert de verbintenisse van de inkomsten van Dronthеym, mede ten aensien van het verschot ende de gedraegen lasten voor desen gedaen ende gesupporteert, ende aen de andere syde nogh continueelyk aenhoudt om Geldt, Crediet, Vivres, &c.

Op 't versoek by den Prins van Zultsbagh aen U Ed. gedaen, hebben haer Ed. Groot Mog. geoordeeldt best te syn voor alsnogh geene Resolutie te nemen, presupponerende, dat de Vivres noodigh tot transport van de Sweedtsche Volckeren al sullen syn gefourneert, maer dat 't syner tydt naeder in consideratie sal konnen werden genomen of men het selve wil aensien als eene gratuiteyt, dan of men sulcks sal goedtvinden van Denemarcken te repeteren. Waer mede voor dese reyse afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 9. July 1660.

Aen den Heer VAN SLINGELANDT; *item* aen den Heer VOGELSANGH, den 12. July 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 9. deser loopende maendt, daer by tegenwoordigh niets te voegen hebbe, dan alleenlyck, dat ik sedert de eere gehadt hebbe van een lange conferentie met de Heeren Deensche Ambassadeurs die my ernstelyck recommandeerden de puncten van geldt-leeninge, verschaffinge van Vivres, ende ook 't laeten van eenige Militie aldaer; Ick hebbe haere Excellentien serieuselyck te gemoet gevoerdt, dat haer Ed. Groot Mog. tot geene van de voorsz. saecken souden wesen te disponeren, sonder de voorgeslaegen verseeckeringe op de inkomsten van Drontheym, ende onder anderen mede over 't albereyts verschootene, ende de gesupporteerde onkosten boven het beloop van de beloofde secoursen, niet nae de begeerte van desen Staet te begrooten, maer in alle maetigheydt ende billyckheydt, ende des noodt synde selfs nae 't seggen van neutrale Arbiters ten wedersyden daer toe te verkiesen; Ick wil niet twyffelen, of syn haere Excellentien van de redelyckheydt der voorsz. haer Ed. Groot Mog, sustenue 't eenemael overtuyght ende bidde U Ed. syne Majesteyt ende desselfs Hooge Ministers daer van gelieve te waerschouwen, aengesien sonder de voorsz. verseeckeringe, den Staet alhier niet verder sal wesen te brengen, ende nae myn geringh oordeel, deselve verseeckeringe in dier voegen, ook sonder de hooghste onbillyckheyt niet kan werden geresuseert; Waer mede met haest afbreekende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 12. July 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 13. July 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

HEt doet my van herten leedt, en kan ick my niet genoegh verwonderen wat de oorsaeck magh syn, dat ick nu in ses posten het geluck niet gehadt hebbe van by U Ed. met een woordt schryvens als voor desen gedagt te werden, soo daer oorsaecken van misnoegen syn, ick bidde U Wel-Ed. het deselve gelieve my sulcks bekent te maecken, alsoo ick vertrouwe ende

de my verseeckert houde van myn Actien te konnen verantwoorden. Ick hebbe nae het vertreck van myn Heeren Colleguen my als Minister van haer Hoogh Mog. in consideratie van 't gewighte der saecken ingelaeten voor de betaelinge der vraghten van drie Fluytscheepen, dogh alleen voor den tydt van twee maenden soo de reyse niet eerder gedaen is; 't welck komt te bedraegen ter somme van 7000. gulden voor de volle maenden waer van ik drie quart van een maendt ieder op handt hebbe gegeven, ende hebbe soo om deselve redenen als in consideratie van de verderffelykheyt aen syne Majesteyt nog laeten volgen de quantiteyt of waerde van 8373. Rycksdaelers in Vivres ende dit alles kan nogh niet helpen. Nu is'er weder gebrek onder 't Guarnisoen in dese Stadt, en syn de geëvacueerde plaetsen onvoorsien van alles; U Ed. weet dat by my soo aen haer Hoog Mogende als speciaelder aen U Wel-Ed. is gerepresenteert, ende bekome ick geen antwoordt, 't welck in der waerheyt seer verdrietigh valdt. De Heer *Celio Marcelis*, stelt sigh tegens den Heer *Joachim Irgens* seer onredelyck ende egter vereyscht de saeke, myns oordeels, om afgehandelt te werden by middel van douceur ende accommodatie, waer toe ick myn beste sal doen, blyvende middelerwyle nae ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 13. July 1660.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 23. July 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jonghste van den 12. deser loopende maendt, is my U Ed. Missive van den 13. daer aenvolgende wel ter handen gekomen, ende sal U Ed. uyt de myne van den 9. daer bevorens afgenomen hebben de redenen waeromme ick eenige posten geintermitteert hadde aen U Ed. te schryven, boven dewelcke U Ed. sig kan verseeckert houden geene andere by my te resideren.

De geldt-leeningen ende verstreckinge van Vivres aen den Koningh van Denemarken sonder dat alvoorens aengenomen ende gepasseert sy 't accoort in haer Hoog Mog. Resolutie van den 2. deser geinsereert, is alle de Leden van

haer Ed. Groot Mog. Vergaederinge tegen de borst; gelyck in de besoignes dese weecke over de Deensche saecken gevallen is gebleecken; ende sal U Ed. ontwyffelyck eerstdaeghs Resolutie toekomen daer by vastgestelt sal werden sonder 't voltrecken van 't voorsz. accoort geene verdere geldt-leeninge of verstreckinge te doen.

Ick verwonder my, dat de Heeren *Marcelissen* sigh soo onbillycklyck ende onredelyck tegens den Heer *Irgens* instellen, ende bidde, dat U Ed. conform de serieuse brieven van den Staet met ernst de handen daer aen gelieve te houden, ten eynde de gemelde Heer *Irgens* tegens ongelyck moge geprotegeert werden; ende ben ick mede van U Ed. sentiment, dat indien de voorschreve saecke door een minnelyck accommodement konde werden afgedaen, sulcks het beste wesen soude; Waer mede afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 23. July 1660.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 30. July 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jongste in dato den 23. deser loopende maendt, is my U Edts. Missive van den 17. daer bevoorens wel ter handen gekomen.

Wat omtrent de Kerckelycke Animositeyten tot Utrecht soo by de Magistraet der Stadt Utrecht als by de Heeren Staeten van de Provincie van Utrecht sy geresolveert, sal U Ed. uyt 't nevensgaende advies gelieven te bemercken, ende naedemael haer Ho. Mog. op gisteren een ample Resolutie genomen hebben op alle 't geene aldaer nogh staet te verrighten, hebbe ick voor dese reyse boven ende behalven de brieven jonghst uyt Engelandt ingekomen, U Ed. niets van consideratie te communiceren, sullende derhalven dese afbreecken, ende my voorts refererende tot 't gunt U Ed. hier nevens van wegen den Staet directelyck toekomen sal, verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 30. July 1660.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 20. July 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

GElyck 't gevolge van den Vreede geen kleyne moeylyckheden geeft, aen de affaires van dese Kroone ten respecte van 't transport tot de evacuatie als het versorgen van de noodtsaeckelyckheden tot de geëvacueerde plaetsen, soo heeft het mede geen minder bekommernisse toegebraght aen die van den Koningh van Sweden ten insighte van de reductie van de Militie gedaen in dese Eylanden, ende de betaelinge soo van de gereduceerde, als die, dewelke aengehouden syn; de Heer *Steno Bielcke* heeft my voor desen verklaert, dat de Kroone van Sweden ook nae de bataille van Funen, in dese Eylanden heeft gehadt by de elfduysendt effective Combatanten, ende houdt nu nae de reductie niet meer aen dan 3000. Ruyters ende 1500. te voet, ende is de licentieringe gegaen meest over alle hooge Stants Persoonen, als den Landgraeve van Hessen Darmstadt, den Prince van Anhalt, den Grave van Waldek, 't welck groot misnoegen geeft; jae selfs oock over den Prins van Zultsbagh, dogh is aen denselven toegevoeght een pensioen van 12000. Ryckdaelers 's jaers. Eenige Regimenten gekomen tot de plaetse van het transport, hebben haer dierwyse aengesteldt, dat het niet verre was van het uytbersten tot een volkomen mutinatie, dogh syn gestildt door het uytdeelen van eenige laeckenen; de eerste getransporteerde tot Elseneur syn geweest die van de Compagnie Lyf-Guardes van syne Majesteyt synde 110. Man fraey Volck, daer nae is gevolght het Regiment van den Prins van Zultsbagh, tegenwoordig geleyt door desselfs Overste-Lieutenant, daer nae dat van den Veldtmaerschalck *Banier* synde twee Regimenten, die men voor de meest suspecte hieldt.

Ick ben heden wederom door den Heer Rycks-Raedt ende Admirael *Bielke* versoght, omme syne Majesteyt te assisteren met Vivres noodtsaeckelyck vereyscht tot sustentatie van desselfs Militie soo hier als in andere Guarnisoenen, ende tot een considerabele somme van veertien-duysendt Ryksdaelers. Ick hebbe daerop by my bescheyden den Commies *Tengnaegel*, om te hooren desselfs consideratien, dewelcke my verklaert, dat daer toe gedestineert souden konnen werden eenige specien, die 't eenemeel staen te bederven, ende vervoert werdende de vraghten niet kunnen haelen, jae dat hy daer in ontlast synde, sigh mede soude konnen ontlasten in het aenhouden van eenige Bedienden om deselve specien te haevenen; 't welck my heeft doen resolveren om syne Majesteyt in consideratie van den noodt te assisteren, als oordeelende in opreghtigheydt, dat daerinne mede gelegen is de dienst van haer Ho. Mog. maer bidde daer benevens U Wel-Ed. my die groote gunste te willen doen dat ick in dusdaenige gelegentheden dierwyse tot myn groote ongerustheydt niet mag fluctueren, maer ter contrarie gereguleert syn met een positive haerer

Hoog Mogende Resolutie, 't sy concederende of prohibitive, even als op het stuck van de verloven.

Ick trecke by desen een somme van duysendt gulden, niet soo seer, dat ick des genootlaeckt ben voor myn selve, als dat'er nootwendigh assistentie gedaen moet werden aen de Compagnie van Kapiteyn *Ruysch*, dewelcke sonder hulpe staet te debanderen ende verloopen, dogh alsoo de reeckeninge van desselfs Solliciteur by ieder een beschuldight wordt van groote onreghtmatigheyt, sal ick U Wel-Ed. in bedencken geven, of het niet dienstigh is het uytgeven van Ordonnantien aen denselven in te houden, ende dat de Compagnie hier geassisteert werdende, het haer Ed. Groot Mog. mogte believen die penningen op haer Ed. Mog. te laeten trecken.

Onder des hoope ick, dat het U Wel-Ed. sal believen te dencken op myn repatrieren, immers wenschte ick te weten het oordeel van U Wel-Ed. wegens de apparentie, als wanneer daer toe by my instantie gedaen werdt. Waer mede eyndigende verblyve nae myn ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 20. July 1660.

P. S.

Alsoo haer Hoog Mog. Troupen alhier beginnen hoope te hebben ende staet te maecken om gerevoceert te werden ende dat eenige weynige Officieren van dien, het konde ook syn gemeene Soldaeten, haer geëngageert hebben met particuliere schulden, waer over ick onder de Militie hoore discoureren offe dienthalven op den trommelslag arrestabel souden syn, soo versoeck ick vriendelyck dienthalven te mogen verstaen het oordeel van U Wel-Ed.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 24. July 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk kan niet naelaeten U Ed. bekent te maecken, dat by de bekommerlycke versoecken aen my gedaen sedert het versoeck van de Heeren my-

myne Colleguen U Ed. gerepresenteert by myn voorige, daeghs daer aen toegekomen is het fournissement van de vyftienhonderdt Rycksdaelers, gemeldt in de publycke, synde by den Heer Rycks-Hofmeester seer ernstelyck daer toe gebeden, onder verklaeringe, dat in der waerheydt geen ander middel by syn Ed. uyt te dencken of te vinden was; het gelieve U Ed. te geloven dat ick de liberaele hier niet speele, maer bekenne ick aen de andere syde dat alle het geene dienen kan tot een spoedige evacuatie, ende sulcks tot herstellinge der saecken in dien Staet, dat haer Hoogh Mogende soo kostelycke Vloot met securiteyt herroepen kan werden, op myn gemoet sulck een kraght heeft, dat ick selfs myn particulier in hasardt soude stellen, ende eghter hebbe ick tot expeditie van soo wightige saecke geen verder engagement gedaen in geldt als ter somme van omtrent de twaelf à dertien-duysendt gulden de voorschreve vyftienhonderdt Rycksdaelers daer onder begrepen; Versoeckende dienvolgende, dat door de directie van U Wel-Ed. omtrent eenige Heeren in den Raede van Staeten door haer Ed. Commies *Baeckhoven* gerestitueert magh worden: des dat ick verbonden blyf haer Hoogh Mogende te doen hebben een obligatie tot concurrente somme van syne Majesteyt het sy particulier van dese Posten alleen, of onder de afreeckeninge generael met syne Majesteyt te houden: Onder des vinde ick my genoodtsaeckt, dat tot het fournissement voorschreve by my geëmployeert syn niet alleen de duysendt gulden getrocken, soo ick U Ed. bekendt hebbe gemaeckt, om geëmployeert te werden ten behoeve van de Compagnie van Kapiteyn *Ruysch*, maer meest alle myne gereede penningen, sulcks dat ick genootsaeckt sal werden haer Ed. Mogende de Heeren Gecommitteerde Raeden by de naeste Post weder lastigh te vallen met een Wissel van aght-honderdt Rycksdaelers of daer omtrent, hebbende die niet eerder wilden trecken voor ende aleer ick U Wel-Ed. de redenen ende oorsaecke van dien, als derselver Minister, bekendt hadde gemaeckt. Waer mede eyndigende verblyve nae myn ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 24. July 1660.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 24. July 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk sende hier nevens aen U Wel-Ed. twee Memorien by my aen syne Majesteyt ingedient over de saeke ende pretensie. van de Ed. *Joachim Irgens*, het doet my leet geen ander antwoordt te konnen bekomen, te meer midtsdien de geene die in dese als Veghters souden moeten syn, niet geoordeeldt konnen werden buyten interesse, ten respecte dat de Obligatie by haer Wel-Ed. mede is geteeckent, de saeke ten principaelen werdt des te hooger genomen, om dat het is een obligatie gepasseert ten tyde van noodt op hoope van geldt, het welck niet gevolght synde, sustineert men soo vremt niet te syn, dat syne Majesteyt aengeslaegen heeft Goederen hier in 't Ryck vallende, hebbende wel moeten aentasten passerende Goederen van Onderdaenen van andere Staeten, inmiddels sustineert *Celio Marcelis* door de voorschreve *Irgens* geinjurieert te syn, ende dat op 't Slot, woelende daer in dapper om revengie, het welk geen kleyn retardement geeft ten principaelen; de Heer Ryks-Hofmeester hadde my egter belooft dat wy de saeke onder ons beyden pertinentelyck souden examineren om uyt te vinden een expedient, maer is eergisteren overvallen met een pynelycke sieckte, die syn Ed. tot nog toe te bedde houdt niet sonder bekommeringe van meerder swaerigheyt. Ick blyve nae myn ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 24. July 1660.

Eerste Bylaege.

DOORLUGHTIGHSTE GROOTMAGHTIGE KONINGH.

DE ondergeschreve Extraordinaris Gedeputeerde ende Plenipotentiaris van de Hoogh Mog. Staeten Generael der Vereenighde Nederlanden aen Uwe

Uwe Koninghlycke Majesteyt, vindt sigh verplight in gevolge van verscheyde aenschreyvingen ende ordres ten dien eynde ontfangen, Uwe Koninglycke Majesteyt vriendt-naebuerlyck te representeren, dat het wel sulcks is dat de Ed. *Henrick Muller* ende *Celio Marcelis* sustineren te moeten hebben van Ed. *Joachim Irgens* uyt kraghte van seecker renvers de somma van twintigh-duysendt Rycksdaelers, dogh syn de voorschreven Ed. *Muller* ende *Celio Marcelis* mede niet onbewust van 't gesustineerde van den voorsz. *Irgens*, te weeten dat de voorsz. pretentie voldaen ende geëxtingueert is; ende genomen dat partyen dienthalven *in facto* eenigsints discrepant moghten syn, hoewel 't selve nae alle apparentie lightelyk gedresseert soude hebben konnen werden, 't sy door den weg van de Justitie als hebbende de voorsz. *Irgens* sig gedurig onthouden in soodaenig een Stadt, alwaer wegens 't onpartydig administreren van dien sonderlinge professie werdt gemaekt, 't sy door de goede officien van de Ministers van haer Hoog Mog. sigh aen dit Hof soo lange onthouden hebbende, byaldien deselve dienthalven waeren aengesprooken geweest, soo hadde 't egter de voornoemde Ed. *Henrick Muller* ende *Celio Marcelis* belieft sigh liever te dienen van soodaenige middelen, dewelcke nae 't oordeel van haer Ed. voor derselver gepretendeerde satisfactie wel de kortste moghte syn; dogh aen de andere syde, onder reverentie, quaelyck excusabel geoordeeldt konnen werden van sigh in te stellen tot Reghter in syn eygen saeken, hebbende onaengesien 't geene voorsz. is uyt Drontheym op den 24. Maert ouden Styl, wederom doen weghaelen, ende nae Hamburgh over getransporteert een seer considerabile partye Koper, aenkomende den voorsz. *Irgens* ende Consorten, ende soo men ook als nogh durft voorgeven, doen distraheren ende verkopen, 't welck naedien niet alleen onbehoorlyck is tusschen Ingesetenen ende Onderdaenen van twee Staeten, met den anderen in soo naeuwe ende vertrouwde Vriendtschap staende, maer ook tegens de gewoonlyke weg van Justitie, gelyk dan het selve by de voorsz. Ed. *Henrick Muller* ende *Celio Marcelis* seer haest geapprehendeert ende geimprobeert soude werden, wanneer soodaenige manieren van procederen by retorsie gepractiseert wierden tegens haer Ed. soo vindt hy ondergeschreve sigh genootsaeckt daer over aen Uwe Koninghlycke Majesteyt te doleren ende klagtigh te syn, versoeckende dienvolgende dienstvriendelyck het Uwe Koninghlycke Majesteyt believe sonder uytstel soodaenige ordres te geven, ende die voorsieninge te doen, ten eynde het voorsz. Koper ten eersten magh werden gerestitueert aen den voorsz. *Irgens* ende Consorten kosteloos ende schaedeloos, met interdictie van sulcks in het toekomende niet meer te ondernemen, presenterende hy ondergeschreve daer tegens voor seer aengenaem te houden in gevalle het U Koninghlycke Majesteyt moghte believen te committeren ende versoeken eenige Heeren, dewelcke partyen gehoordt hebbende souden tenteren de wegh van inductie tot accoort, ook onder verklaeringe, dat by ontstentenis van soodaenigh accoordt de voorsz. *Irgens* ende Consorten sig niet ongenegen sullen toonen, deselve haere saeke te submitteren aen hem ondergeschreven, mitsgaeders soodaenige onpartydige als het Uw Koninglyke Majesteyt believen sal daer toe te dispicieren, ende voorts de voorsz. *Irgens* sig in alles dierwyse te sullen

sullen gedraegen ende instellen dat hy by Uwe Koninglyke Majesteyt erkendt magh worden voor soodaenigh, dewelcke in der daet een diepe estime heeft voor Uw Koninghlycke Majesteyts inclinatie, gunste ende affectie, versoeckende daer op Uwe Koninghlycke Majesteyts spoedige ende favorabile antwoorde, alsoo hy ondergeschreve by syne Heeren Committenten specialyk gelast is om van post tot post te rescriberen wat in desen passeert ende verhandelt werdt. Onderstont: Doorlughtighste Grootmaghtige Koningh. Lager: Uwe Koninghlycke Majesteyts Dienstwillige;

Ende was geteekent,

P. VOGELSANGH.

Coppenhaege den 5. July 1660.

KONINGHLYCKE APOSTILLE.

SYne Koninghlycke Majesteyts genadige antwoordt is, dat de hooghgemelde syne Majesteyt wegens de Heeren Staeten intercessionale voorschryvinge wil doen de aenordeninge, dat de saecke sal ordentelyck by de reghten tot een ende verholpen worden, wanneer het de Supplianten begeert ende specificeert voor wat regt of *Forum* het aenhandigh begeert wordt, sal geschieden. Dateert in de Concilie voor Coppenhaegens Slot den 26. Juny;

Was geteekent,

ERICK CRAECH.

Tweede Bylaege.

DOORLUGHTIGHSTE GROOTMAGHTIGE KONINGH.

DE ondergeschreve Extraordinaris Gedeputeerde ende Plenipotentiaris van de Hooge ende Mogende Heeren Staeten Generael der Vereenigde Nederlanden gesien hebbende de antwoorde, die het Uwe Koninghlycke Majesteyt geliest heeft te voegen op syn ingediende Memorie in dato den 5. July deser vindt wel sigh verplight Uwe Koninglycke Majesteyt dienst-vriendelyck te bedancken voor de spoedige expeditie van dien, maer kan aen de andere syde niet naelaeten Uw Koninghlycke Majesteyt naeder te representeren dat, onder reverentie, die selve antwoorde op het voorsz. versoeck soo het leydt in de Memorie niet applicabel is, gaende naementlyk het selve versoek daer heenen, om sonder uytstel te hebben restitutie van 't Kooper den Ed. *Joachim Irgens* ende Consorten door de Ed. *Henrick Muller* ende *Celio Marcelis* afgenomen, sonder dat.

dat de voorsz. *Irgens* niet alleen niet in reghte en is gehoordt, maer ook nooit geciteert, ende dat op 't fondament alleen van een reeckeninge by de voorsz. Ed. *Mullers* ende *Celio Marcelis*, dier wyse gefabriceert, dat deselve nooit toegestaen sal konnen worden: synde vorders hy ondergeschreven verwondert, waer over dat geen de minste reflexie werdt genomen op soo billycke ende amicabile presentatien als in de voorsz Memorien syn voorgeslaegen, welcken volgens, inhererende alsnog op het contenue van de voorsz. syne eerste Memorie versoeckt andermael vriendt-naebuerlyck dat de voorsz. Koperen nu voor de tweede reyse uyt Drontheym weggehaeldt, door ordre van Uw Koninghlycke Majesteyt gerestitueert mogen worden *ante omnia*, met interdictie van gelycken meer te doen in het toekomende, ende in allen gevalle dat het Uw Koninghlycke Majesteyt believe hem ondergeschreven daer op te laeten toekomen soodaenige Cathegorycke antwoordt, dat de Heeren syne Committenten mogen weten wat van de restitutie te verwaghten of niet te verwaghten sy;

Was geteekent,

P. VOGELSANGH.

Coppenhaege den 15. July 1660.

KONINGHLYCKE APOSTILLE.

SYne Koninghlycke Majesteyts genadighste antwoordt is gelyck vooren, naementlyck dat de Justitie sal werden geadministreert nae begeren. Datum Canceleryе voor Coppenhaegens Slot, den 11. July 1660.

Was geteekent,

ERICK CRAECH.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 27. July 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk ben in deliberatie geweest of ick my nevens de Heeren Fransche Ambassadeur, ende beyde *Bielkens* mede over het punct van evacuatie nae Elseneur soude getransporteert hebben, maer synde by syne Majesteyt daer toe niet versogt, heeft het my geraedtsaemst gedaght my *ultro* niet te ingereren, onder des werdt by een ieder soo Deenen als Sweden, ook den Ambassadeur

van Vranckryck bekendt, dat sonder de directie ende hulpe uyt den naeme ende van wegen haer Ho. Mog. 't effectueren van de evacuatie onmogelyck soude geweest syn, immers hadde daer mede de geheele Somer, jae meer doorgeloopen, ende is noghtans dese materie teerder als ick gelooft soude hebben.

Een seeckere partye het toegeleyt hebbende op de bagagie van den Graef *Pontus* bequam 15. van desselfs Paerden: maer heeft die Heer syn revenge genomen bekomende dertigh Paerden ende elf gevangenen: de Sweden seggen, dat het Soldaten syn uyt dese Stadt, de Deenen dat het syn Stropers ende Snaphanen, die men derhalven ter Galge destineert; ende ten waere de confidentie die de Heeren Sweden betoonen te hebben op de Hollanders, ick twyffel seer, of dit werck een goedt eynde soude nemen.

Ick bidde U Wel-Ed. dat door desselfs directie hier nae niet meer sulcke ordres mogen afgesonden werden, als die van den Raedt van Staeten aen den Commies *Tenghnagel* in dato den 14. Belieft het myne Heeren van den Raedt iets niet gedaen te hebben, het waere groote indiscretie iets te tenteren in haer Ed. Mog. weerwil, maer gelyk de termen van verbodt myns oordeels te swaer ende scherp syn, soo konde het voorvallen, dat die oock ondienstigh waeren.

De Heeren *Sidney* ende *Honywood* houden hier seer aen om soodaenige recredentialen, in dewelcke eenige favorabile reflexie gemaeckt moghte werden op derselver Persoonen: Maer en geloof ick niet, dat het haer Ed. mogelyck sal syn die te konnen obtineren. Ick verblyve nae myn ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 27. July 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 31. July 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hebbe op huyden met sonderlinge aengenaemheyt wel ontfangen twee Missiven van U Wel-Ed. de eene tot myn verwonderinge in dato den 12., ende de andere in dato den 23, ende hebbe ick by voorige U Wel-Ed. bekent

kent gemaekt myn genoegen in die van U Wel-Ed. in dato den 9., biddende U Wel-Ed. soo het dessels continuele besoignes eeniger maeten konden toelaeten, my de eere te willen doen van daer in nu en dan by de bequaemste gelegentheyt te continueren.

Wat het bewuste accoordt belanght, hebbe ick U Wel-Ed. by voorige in dato den 18. deser bekent gemaeckt de redenen waer over by de gesaementlyke Heeren op dat subject geen grooter instantien syn gedaen, te weten mitsdien het by schriftelycke Acte, die in origineel is berustende onder den Heer *van Slingelandt* van hier afgewesen wierdt aen haer Ho. Mog. verklaerende syne Majesteyt de redenen van beswaernisse, door de Heeren dessels Ambassadeurs Extraordinaris naeder te sullen doen representeren aldaer: komende my dienvolgens vreemt voor, dat in plaetse sulcks geschiedt soude syn, haere Excellentien ter contrarie sigh daer in overtuyght souden vinden: Ick sal niet naelaeten die saeke naeder te pousseren, hoewel ick bedught ben, dat het selve voor alsnogh niet kraghtiglyck sal konnen geschieden vermidts de continuerende indispositie van den Heer Rycks-Hofmeester, niet te min bidde ick U Wel-Ed: die directie te willen bybrengen, dat de gementionneerde Resolutien niet mogen gaen tot het uyterste, alsoo myns oordeels, noghte dit Ryck, noghte de verderffelyckheyt van eenige specien, sulck sonder ondienst van haer Hoogh Mogende niet lyden kan. Ick bidde het U Wel-Ed. believe de Leden van haer Ed. Groot Mog. Vergaederinge op de bequaemste wyse naeder te representeren, dat met het laeten volgen van Vivres geen ondienst is gedaen, ende oordeele ick, dat ieder hondert guldens by my uytgegeven den Staet waerdigh is duysendt guldens alwaer het buyten andere considerationen, alleen in opsighte van haer Hoog. Mogende genegentheyt tot herstellinge van dit Ryck, konnende U Wel-Ed. lightelyck die calculatie maecken, wat het verscheeldt, dat men een vyftien-duysendt Paerden en soo veel rouw Volck eenige weecken vroeger of laeter uyt het Landt heeft, sonderlinge de Oeghst aenkomende, ende sonder behulp van haer Hoogh Mogende was het onmogelyck jae selfs derf ick seggen, dat sonder den dienst van die geene die in dienst syn van haer Hoogh Mogende, ick met groote redenen twyffele van het effect van den Vreede.

Wat belanght het verblyf van eenige Compagnien daer van heeft het den Heer Rycks-Hofmeester belieft met my te spreecken al voor desen, maer hebbe syn Wel-Ed. te gemoete gevoert de swaerigheden daer in residerende aengesien sy alle uytgegaen syn als tot een expeditie, ende even graegh nae Huys verlangen.

Dogh refereer ick my aen 't oordeel van de Regeringe, maer gelyck men daer instantie doet om Volck te houden, soo doet men hier groote ende serieuse instantie, om ten eersten gedechargeert te syn van de Troupen in Funen, tot soo verre, dat de Heer *Rosencrans* my dienthalven op eergisteren dierwyse aensprack, dat soo ick dorste over my nemen het geven van ordres, men soude het Vaertuygh beschicken van hier (hoewel ick geloove dat sulcks beswaerlyck jae bynae onmogelyck soude syn),

maer hebbe daer op niet vorders geantwoordt, dan dat ick daer van daer het behoorde kennisse soude geeven. Ick blyve nae ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 31. July 1660.

P. S.

By aldien het moeste wesen, dat hier eenige Compagnien bleeven, wil ick U Wel-Ed. in bedencken geven of het niet beter waer, nae herroepinge van dese ende sulcks nae licentieringe van de 25. Man die, myns oordeels, ik daer op te gemoet sie, te doen een nieuwe werving onder Officieren gedestineert hier te blyven: dogh syn dit maer myne consideratien.

Eenige Oversten van de Troupen in Funen discourerende van derselver wederkeren, meynde het beste te syn, datse te Lande wederkeerden tot Rypen in Jutlandt, maer bevinde sulcks hier aenstotelyck ende seer onaengenaem soude syn.

Ten waere het respect van haer Ho. Mog. ende de parentage of affiniteyt die de Heer *Irgens* heeft in Nederlandt, vrees ick seer, dat syn Ed. van hier niet komen soude sonder schaede ende affront te lyden, ende draeght *Celio Marcelis* sigh daer in soodaenigh, dat ick verwonderdt ben, dat men sulck een Persoon ten Hove tolereert, ick doe myn devoir, ende swyge om beste wille.

Myn Heer, het gaet nae den Herfst, en hoor ick niet van myn wederkeeren, soo ick dat geluck sal hebben, wensche dat het mag syn spoedigh, op dat het magh syn bequaemelyck, dogh soo ick hier de winter soude moeten overblyven, wensche aen de andere syde daer van eenige kennisse te mogen hebben, om op de huyshoudinge een beter ordre ende Reglement te stellen. De Heer *de Ruyter* sal door syne Majesteyt werden genobiliteert met veranderinge van syne Ampten, assignatie van een Ampt van 2000. Rycksdaelers jaerlycks voor syn Ed. ende desselfs Soon.

Aen

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 9. Augusty 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jongste aen U Ed. is geweest van den 30. der voorleden maendt, sedert syn my wel ter handen gekomen U Ed. successive brieven van den 20., 24., 27. ende 31. derselve maendt, ende wat belanght de clausule influerende in de voorschreve U Ed. Missive van den twintighsten deser, om te weten myn gevoelen wegens de apparentie, om van haer Hoogh Mogende te bekomen permissie tot het wederkeren in het Vaederlandt, als wanneer by U Ed. daer toe instantie gedaen werde, soo hebbe ick diensthalven gecommuniceert met de Heeren Gedeputeerden der Stadt Amstelredam, die met my van gevoelen waeren, dat sulcks sonder ondienst van den Lande soude konnen werden geaccordeert, soo haest de evacuatie in gevolge van den gemaeckten Vreede completelyck gedaen soude wesen.

De proceduren tegens den Heer *Joachim Irgens* gehouden, vermeldt in U Edts. voorschreve Missive van den vierentwintighsten, schynen my te wesen seer inycq, ende tegens alle formen van reghten strydende, ende twyffele oversulcks niet, of daer inne sal een reghtmaetigh redres geobtineert worden; Ick hebbe die van U Ed. van den voorschreven vierentwintighsten spreeckende van dessels voornemen, om op nieuws eenige Wisselen te trecken de Heeren Gecommitteerde Raeden gecommuniceert, ende den wegh tot een facile acceptatie, soo vertrouwe, geprepareert.

Van de ordre by den Raedt van Staeten afgesonden daer van U Ed. is mentionnerende in syne Missive van den sevenentwintighsten voorschreve, hebbe ick geene de minste kennisse, ende de Heer Thesaurier - Generael *van Beverningh* eenige weecken van huys geweest synde, hebbe ik de gelegentheyt van dien ook niet bequaemelyck konnen onderstaen.

Ondertusschen dunckt my mede onfatsoenlyck te syn, dat men met pretensie van de hooger Minister de onder Minister eenigh bevel aengeschreven heeft.

Hier by gaet het naeder geresolveerde van de Heeren Staeten van Utrecht in der saeke van de Predikanten; Waer by voor dese reyse niets van sonderlinge consideratie te voegen hebbende, sal ick afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 9. Augusty 1660.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 23. Juny 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

BOven de notificatie, dewelcke ick by desen aen haer Ho. Mog. doe van myn arrivement binnen de Stadt van Stockholm, hebbe ick tegenwoordigh aen U Ed. niet te voegen, synde het Hof absent, ende de Heer *Rosenhaen* sigh geretireert hebbende te Landewaerts, sal ik met impatientie derselver wederkomste verwaghten, het welck geseght wordt in 't seecker te sullen wesen op morgen ofte immers uyterlyck op Vrydagh daer aenvolgende. De Heer *Sidney* maeckt staet binnen weynigh daegen hier wederomme van daen te vertrecken. Ick sal insgelycks soo haest my sulcks doenlyck is, my vervoegen nae Coppenhaege, vertrouwende, dat ick op myn aenkomste aldaer sal vinden permissie, om in 't Vaederlandt te komen. Waer mede U Ed. in de protectie Godes bevelende sal ick nae myn gedienstige gebiedenisse blyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Stockholm den 23. Juny 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 30. Juny 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

DE jonghste Missive dewelcke het U Ed. gelieft heeft my de eere te doen van te schryven, is geweest in dato den 4. deser, ende de myne van den 24. daer aenvolgende, soo veel ick publyckelyck kan afnemen, soo uyt het gunt my is ontmoet ende bejegent, als uyt de particuliere discoursen in visites door den Heer Rycks-Drost, ende andere Heeren Rycks-Raeden aen my gevoert, midtsgaeders uyt alle andere Standts Persoonen, is in dit Ryck een universeele ende generaele vreughde over den gesllooten Vreede, ende insonderheydt

derheydt over de herstellinge van de Vriendtschap ende Correspondentie met de Vereenighde Nederlanden, opgemelde Heer Rycks-Drost heeft in sonderheydt dienthalven aen my betoont desselfs sonderlingh genoegen ende contentement in seer kragtige expressien, met hooge protestatien van alles te willen contribueren 't gunt van syn Excellentie tot exacte observantie ende culture van dien, jae tot vermeerderinge soo veel sulcks mogelyck is eenighsints kan worden gerequireert. In myne publycke audientie hebbe ick onder anderen mede gewagh gemaeckt, van het Tractaet tot Elbingh geslooten, de Illucidatien van dien, midtsgaeders de ratificatien dien aengaende ten wedersyden uyt te brengen, met versoeck, ten eynde by syne Majesteyt die ordre moghte werden gesteldt, dat die van syne Majesteyt mogte worden gedepêcheert in de gerequireerde forme, omme vervolgens tegens die van haer Hoog Mogende uytgewisseldt te worden. Waer toe alsmede over eenige puncten met my in conferentie te treden eenige Heeren Commissarisen gedeputeert syn, van welcke puncten ongetwyffeldt een sal concerneren het Yser Kanon, in dit Ryck gegoten wordende, welcken aengaende men wel hier genegen soude wesen met den Staet der Vereenighde Nederlanden een Contract aen te gaen, sulks als onderlingh geconvenieert soude konnen worden. De Heer *Rosenhaen* heeft my albereyts eenige ouverture gedaen, ende soude des Koninghs Rentmeester van voornemen wesen my op dat subject te komen onderhouden. Ick sal niet naelaeten U Ed. te adviseren van 't geene my dien aengaende sal voorkomen, ende op myne wederkomste in Nederlandt aen de Hooge Regeringe doen pertinent ende punctueel rapport, ten eynde by deselve daeromtrent werde gedaen of gelaeten, sulcks als voor den dienst van den Staet ende desselfs goede Ingesetenen bevonden sal worden te behooren.

Nopende het equivalent by Denemarcken te presteren, over ende ter saeke van de cessie van het Eylandt Bornholm ten behoeve van dit Ryck, wil ick vertrouwen, dat men sigh van dese syde sal gedraegen tot het gunt redelyck ende reghtmaetigh is, soodaenigh eghter, dat men hier gemeynt is in het maecken van de estime, niet alleen in aghtinge ende in consideratie te nemen het jaerlycks inkomen van dien, maer ook daerenboven het Seigneuriael Reght ende de Superioriteyt over 't geseyde Eylandt. Hier mede eyndigende, sal ick nae myn gedienstige gebiedenisse verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende
geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Stockholm den 30. Juny 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 10. July 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk was van voornemens by dese post aen de Hooge Regeringe reeckenschap te geven, van 't gunt gedurende myn verblyf aen dit Hof door my is verright, maer alsoo iek desen geheelen naemiddagh met de Heeren Koninghlycke Commissarisen ben geoccupeert geweest, ende onder anderen in 't collationeeren ende dresseren van de Tol-lyste, influerende in de Acten van Illucidatien, soo bevinde ick tegenwoordigh den tydt soo verre verloopen te syn, dat my, tot myn leedtwesen, sulcks absolutelyck onmogelyck is, weshalven ick U Ed. by desen seer gedienstiglyck bidde dat U Ed. in cas 't selve moghte van noode wesen ten besten gelieft te excuseren, ondertusschen kan ick U Ed. verseekeren, dat van dese syde haer Hoogh Mogende satisfactoirlyck sullen werden bejegent; soo ras als ick het geluck sal hebben eenige brieven, ofte van de Hooge Regeringe ofte van U Ed. ontfangen te hebben, sal ick myn afscheydt alhier ten Hoove nemen, ende myn reyse nae het Vaederlandt bevorderen, ten waere saecke, dat haer Hoogh Mogende daeromtrent anders souden gelieven goedt te vinden, 't welck ick niet hoope; Waer mede nae myn seer gedienstiglycke gebiedenisse in U Edts. goede gratien blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Stockholm den 10. July 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 24. July 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hadde verhoopt, dat U Ed. nae syn gewoonlycke courtoisie my de eere soude gedaen hebben van by desselfs Missiven deelaghtigh te maecken van 't gunt in 't Vaderlandt van consideratie passeert, ende naementlyck wat ick

ick te verwaghten hadde van myne voor dese versoghte ende aen U Ed. tot verscheyde maelen gerecommandeerde dimissie, maer ben tot myne verwonderinge eenige posten herwaerts soo ongeluckigh geweest, dat ick geene brieven altoos hebbe ontfangen, synde de jongste van U Ed., van den 14. der voorleden maendt. Ick ben van voornemens alhier nogh eene post af te wagten, ende daer op my te vervoegen nae Denemarken vastelyck vertrouwende, dat ick op myn aenkomste aldaer sal vinden de geseyde permissie, omme in 't Vaderlandt wederomme te keeren. Ick moet bekennen dat de langhwyligheyt van dese Commissie, dewelcke oock in haer selven, ende door verscheyde traversen ons daerinne ontmoet, geensints de aengenaemste geweest is, my tegenwoordigh wat begint te verveelen, daer by komende aen de eene syde de ingeboorne genegentheydt tot 't Vaderlandt, midtsgaeders omme in de exercitie van myn ordinaris functie wederomme te treden, de conversatie met myne vrienden, ende insonderheyt de liefde tot myn kindt, ende aen de andere syde de groote eensaemheydt daer ick my tegenwoordigh in bevinde, door manquement van besoignes, sonder eenigh aengenaem divertissement, immers 't welck my kan delecteren; Ick bidde derhalven noghmaels, dat U Ed. des noodt synde door dessels goede directie gelieve te moyenneren myne repatriatie, 't welck ick met behoorlycke erkentenisse, ende danckbaerheyt sal traghten in alle occurrentien te verschuldigen. Waer mede eyndigende, sal ick U Ed. in de protectie Godes bevelen, ende nae myne gedienstige gebiedenisse blyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer ende
geaffectioneerde Neef,

Geteekent

G. VAN SLINGELANDT.

Stockholm den 24. July 1660.

Aen den Heer G. VAN SLINGELANDT, den 27. Augusty 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hebbe sedert den 12. der voorleden maendt aen U Ed. niet geschreven op het vertrouwen, dat U Ed. volgens dessels eerste brieven uyt Stockholm soude geweest syn op de rughreyse nae Coppenhaege, ende aldaer gevonden hebbende de permissie van haer Ho. Mog. om herwaerts te komen, daer van een dubbeldt hier nevens gaet, vervolgens ook op syne rugh-reyse

nae het Vaederlandt, alwaer ick U Ed. met hertelyck verlangen te gemoet sie.

Ick hebbe ook in eenige posten geen brieven van U Ed. ontfaugen, synde de laetste geweest van den 24. July laetstleden.

Wy hebben uyt U Edts. voorgaende brieven nogh niet volkomentlyk konnen afnemen of de ratificatien op 't Elbinghsche Tractaet, ende de Illucidatien van het selve geëxtradeert syn of niet, nae welckers kennisse wy seer verlangen, aengesien daer volkomentlyk aen dependeert de vriendtschap of misintelligentie met de Kroon van Sweden; Dogh ick hoope, dat wy U Ed. eerstdaegs met de originele instrumenten van ratificatie alhier in 't Vaderlandt sullen sien; in welckers verwaghtinge ick dese sal afbreeken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 27. Augusty 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 7. Augusty 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

BY aldien ick myn sentimenten by voorige niet klaer genoegh geëxpresseert hebbe soo dient dese dat de ontlightinge van de lasten van den Staet niet gedaen kan werden sonder eenige opspraecke, ende weet U Wel-Ed. hoe beswaerlyck dat die is, nogh syne Majesteyt noghte myn Heer de Rycks-Hofmeester sullen sigh opposeren tegens de revocatie van de geheele Vloote, nogte de Militie hier tegenwoordigh synde, het gebreeckt alleen aen ordre, ende wenschte ik wel, dat die op soo veel representatien konde geschiedt syn *in eventum*. Ick blyve nae myn ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 7. Augusty 1660.

P. S.

Soo dese Missive *ex eventu* in al te stricte termen staet, het is een goede genegentheydt ten dienste van den Lande ende in hoope van spoedige ordres.

Aen

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 27. Augusty 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghste aen U Ed. is geweest van den 9. deser loopende maendt, ende 't sedert syn my U Edts. brieven van den 3. ende 7. daer bevoorens wel ter handen gekomen.

Indien de Koning onder anderen mede, vermidts de waerde van de bewuste sestigh-duysendt Rycksdaelers albereyts aen syne Majesteyt is gelevert, niet gedisponeert kan werden te passeren de versoghte verbintenisse van Drontheym voor de onkosten by desen Staet boven het secours tot verlossinge van syne Majesteyt gesupporteert, soo gelieve U Ed. vooral te besorgen dat voldaen werde de clausule van haer Hoogh Mogende Resolutie van den negenëntwintighsten July laetstleden, om ten aensien van de verstreckte gelden, ende het beloop van de geleverde waeren te bekomen suyvere ende bondige obligatie met oppignoratie van de voorsz. inkomste van Drontheym; gelyck van wegen syne Majesteyt altydt is gepresenteert; ende by veelen alhier geen andere reeckeninge werdt gemaeckt, of U Ed. sal voor ieder verschot ofte uytleveringe soodaenige obligatien ende oppignoratien genomen hebben, dogh alsoo ick sulcks uyt U Ed. brieven niet hebbe konnen afnemen, soo vinde ick my verobligeert U Ed. daer van by desen te adverteren.

Aengesien U Ed. my by de voorgeroerde desselfs Missive van den 3. deser adviseert, dat de saecke van *Joachim Irgens* tegens *Hendrick Muller* ende *Celio Marcelis*, als doen op Maendagh toekomende stonde geventileert te worden voor syne Majesteyt ende de Heeren Rycks-Raeden, ende dat partyen gehoort synde, als dan naeder by syne Majesteyt daerinne Resolutie soude werden genomen, ende dat de voornoemde *Irgens* sigh daerinne vergenoeght hielde, soo is 't sedert de receptie van de voorsz. U Edts. Missive geen naeder instantie by haer Hoog Mogende gedaen, om te hebben dispositie uyt de requeste onlanghs uyt den naeme ende van wegen den selven *Irgens* ter Generaliteyt overgelevert; sullende te gemoet gesien worden, wat Resolutie by syne Majesteyt daerinne als boven genomen sal worden. Waer mede voor dese reyse afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 27. Augusty 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 17. Augusty 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk kan niet naelaeten by 't geene ick schryve aen U Wel-Ed. ende den Heer Griffier dit hier by te doen, dat de Heer Rycks-Hofmeester my heden verklaert heeft, dat aengaende het bewuste remboursement met de naeste post voor af geschreven sal werden particulierlyck aen U Wel-Ed. ende voeghde syn Excellentie daerby, het Ryck sal tegenwoordigh in syn ongelegentheyt geen minder, jae beter sorge draegen wegens de betaelinge van de schulden van de Kroon als het gedaen heeft in de tyden van florisantheydt ende welvaeren.

Men delibereert hier over het introduceren van de middelen van de consumptie ende niet tegenstaende het selve altoos gecontradiceert is geweest voor desen, soo is tegenwoordigh daer in albereyts geconsenteert by de Kryghs-Raeden, staende het selve nu verder gebraght te worden aen de Stenden.

De Heer *Irgens* heeft my gecommuniceert de naeder requeste over de saeke van syn Ed. gepresenteert aen haer Hoogh Mogende maer wenschte wel, dat syne Ed. noghte U Ed. noghte syne Huysvrouwe op nieuws niet lastigh was gevallen, hebbende 't selve syne Ed. expresselyck gedissuadeert ende afgeraeden, om redenen die ick hoope 't syner tydt de eere te sullen hebben U Ed. te verhaelen by monde; De Heere Rycks-Hofmeester voerde my heden op dat subject te gemoet, en syn wy dan niet genoegh verdeemoedight, dat wy soo light moeten hooren dat haetelyk woordt van Represallien. Ick verseeckere U Ed. dat ick goede sorge gedraegen hebbe, ende draegen sal, maer is syn Ed., myns oordeels wat te ieverigh ende voortvaerende.

De Fluyt by my onder naeme van haer Hoogh Mogende ingehuerdt komt toe aen den voorschreven Ed. *Joachim Irgens*, dogh heeft hy my al te deun gestaen op de hooge vraghten: ick ben heden met syn Ed. geaccordeert tot sestienhonderdt gulden voor de reys, ende heeft de Heer *de Ruyter* geoordeeldt profitabelder te syn het transport te doen met Koopvaerdey-Scheepen als die kostelycke Schepen van Oorloge, sonderlingh soo men verseylen moet met tydt verlies van de eene plaets tot de andere.

De Commies *Tengnaegel* heeft my bekendt gemaeckt, dat sonder ondienst hy gedechargeert kan werden, van syn Substituyt Commies, maer derft het selve niet overschryven sonder daer toe geverght te werden; ende vindt sigh selfs niet gequalificeert, om hem te licentieren, het welck ick dienvolgens

volgens laete aen U Ed. directie. Blyvende hier mede nae ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verpligthste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 17. Augusty 1660.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 3. September 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. Missive van den 17. der voorleden maendt, is my nae 't afgaen van myne jonghste van den 27. daer aenvolgende wel ter handen gekomen daer by ick tegenwoordigh niet wete te voegen als by repetitie U Ed. in daghtigh te maecken, dat deselve immers by alle mogelycke middelen sal dienen uyt te wercken 't effect van de clausule *Besorgende oock in allen gevalle &c.* vervat in voorgaende haer Hoogh Mogende Resolutie van dato den 29. July laetstleden.

Op de laetste clausule van de voorsz. U Edts. Missive nopende de Substituyt van den Commies *Tengnagel*, hebbe ick gesprooken met den Heer Thesaurier-Generael *van Beverningh*, die my berigt heeft, dat by den Raedt aen den voorschreven Commies selfs albereyts ordre was gegeven, omme met syne overige Vivres, ende andere Waeren herwaerts te komen.

De Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt syn van dese weecke nogh niet compleetelyck vergaedert geweest, sulcks dat de besoigne ten principaelen eerst aenvanck nemen sal op Dingsdag ofte Woensdagh toekomende; Waer mede voor dese reyse afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 3. September 1660.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 31. Augusty 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

TErwyl ick besigh ben in het bevorderen van dat Lidt van haer Ho. Mog. Resolutie van den 29. July, te weten, dat over het geene dat aen syne Majesteyt albereyts aen gelde geleent ofte in Vivres verstrekt is, suffisante obligatie ende verseekeringe wierde gegeven, soo moet ick bekennen, dat aengaende de penningen ick in my selve een difficulteyt bevinde, daer over ick niet passeren kan, maer my verobligeert oordeele daer van alvooren door U Wel-Ed. communicatie te geven aen haer Ed. Mog. myn Heeren de Gecommitteerde Raeden, met hoope van het geluck te hebben van ten eersten te sullen bekomen het sentiment ende goedtvinden van welgemelde haer Ed. Mog. waer nae ick my sal hebben te reguleren.

Ick hebbe voor desen tot meermaelen soo aen haer Ho. Mog., haer Ed. Groot Mogende ende onlanghs nogh seer duydelyck als aen U Wel-Ed. bekent gemaeckt, dat het geene toegestaen was verstreckt te werden, niet alleen gefurneert was ter concurrentie van de somme maer daer en boven nogh meerder, ick en sal hier niet spreecken aengaende het fournissement gedaen principaelyck in Vivres door haer Hoog Mog. Commies *Tengnaegel* als waer van de Heeren Raeden van Staete buyten twyffel successivelyck kennisse is gegeven, maer alleen aengaende de sestig-duysend guldens in het voorleden naejaer geconsenteert om aen hooghstgemelde syne Majesteyt in cas van noodt verstreckt te werden in gelde, ende 't geene ter contemplatie van deselvige noodt, ende om uyt te voeren dat hoogwigtigh desseyn op Funen van Godt den Heer genaedighlyck gesegent, mitsgaeders om te bevorderen een spoedige evacuatie, wyders niet naegelaeten heeft konnen werden, ende waer van aen haer Ho. Mog. successivelyck notificatie is gegeven.

Aengaende dan het fournissement van de voorschreve 60000. guldens, hoe die gefourneert syn, ende wat daer en boven gefourneert is, sal het haer Ed. Mog. believen te sien in het naevolgende:

Eerstelyk alsoo de Schepen met dewelcke de Heeren Raeden van Staete geresolveert hadden, dertigh-duysendt guldens in geldt over te senden, vertrocken waeren, is door het dringen van de noodt getrocken een Wissel op den Heer Ontfanger *Doubleth*, eerst van vierduysendt Rycksdaelers, synde in guldens. *f* 10000.

Nogh een mede op den Heer Ontfanger *Doubleth* van 6000. Rycksdaelers, synde in guldens. - - - - - *f* 15000.

f 25000.

Ende alsoo de dertigh-duysendt gulden ten desen eynde gesteldt in handen van de Heeren van Amstelredam door ongelegentheyt van 't saisoen, behalven het cesseren van correspondentie

Transport. f 25000.

dentie niet over en quaemen, is men genootsaekt geweest een Wissel te trecken op de Heeren van Amstelredam ter somma van 5000. Rycksdaelers, dewelcke hoe wel niet sonder reden eerst gedifficulteert wierdt, egter by haere Aghtbaerheden naederhandt gehonoreert is geworden, komt in guldens - f 12500.

Nogh is op het crediet van de Heeren van Amstelredam gefourneert, tot Hamburgh een Wissel getrocken van 6000. Rycksdaelers, synde in guldens - - - - f 15000.

Somma in Wisselen - - f 52500.

Onder des wierdt uyt den naeme van syne Majesteyt groote instantie gedaen tot eenige reparatie van vervalle wercken ende meerder defensien van dese Stadt, ende by de Militie tot reparatie van derselver Corps de Guardes, 't welck gedaen is meest door directie van den Ingenieur *de Bye*, ende soo als naeder gedoceert sal werden, komt de somme dienthalven te beloopen *circum circa* de vyfentwintig-hondert guldens, stelle by provisie f 2500.

Dit soo gepasseert synde wierde by der handt genomen het exploit op Funen, ende ten dien eynde gearresteert seven Nederlandtsche Fluyt-Schepen, maer de Schippers met groote vehementie ende met allegatie van veele redenen sig tegen dien dienst by dwang opposerende, ende verklaerende sig niet te konnen inlaeten in handelinge met den Koningh, is om soo groote werck niet te rugge te houden met deselve Schippers geconvenieert door ordre van de gesaementlycke Heeren Gedeputeerden, ende alsoo deselve Schippers van alles onvoorsien waeren is aen deselve ordre van de Heeren myne Colleguen gesteldt eerst 4000. guldens ende daer nae nogh 6000. guldens, synde 't samen f 10000.

Beloopende met de bovenstaende posten in alles f 65000.

Sulcks dat met kennisse ende op ordre van de Heeren myne Colleguen boven de sestigh-duysendt guldens betaeldt is een somme van - - - - - - - - - f 5000.

Des staet te noteren, dat de voorsz. Schippers ter saecke van de vraght voorsz. nogh resteert 7700. ende ettelycke Rycksdaelers.

Dogh geduerende myn aenwesen alhier is tot facilitatie van dat important ende soo seer presserende werck van de evacuatie, betaelt wegens drie quart van een maendt vraght-penningen aen drie Fluyt-Schippers op handt gegeven, te weten *Jan Pieter-*

Transport van de andere syde. f 5000.

sen van Winckel 843. guldens 15. Stuyvers; aen Schipper *Simon Jansen* 937. guldens 15. stuyvers; ende aen Schipper *Elkebroers van Hinlopen* 993. guldens 15. stuyvers, synde te saemen f 2775.

Nog den 19. July met kennisse ende op instantien van den Heer Rycks-Hofmeester aen den Commandant *van Couch* by forma van uytkoop aengaende het transport versoght, wegens desselfs Persoon ende gevolgh, midtsgaeders Bagagie nae Riga. f 500.

Den 24. July in den naeme van syne Majesteyt aen den Heer *Bielke* gefourneert de somme van 1500. Rycksdaelers, tot voldoeninge van het accoordt tusschen den Heer Rycks-Hofmeester ende welgemelden Heer *Bielke* gemaeckt, wegens het transport van twee Finsche Regimenten, is in guldens - f 3750.

Den 21. January nogh betaelt aen den voorsz. Schipper *Jan Pietersen Winckel* tot volle voldoeninge van syn vraght-penningen, wegens het transport nae Pomeren aghtervolgende des Koninghs afreekeninge 472½. Rycksdaeler, synde in guldens. f 1181. - 4.

Somma aen den Koningh verstreckt boven de sestigh-duysendt guldens, nogh - - - - - f 13206. - 4.

Des staet te noteren, dat aen de twee vordere Schippers hebbende mede gedaen het transport nae Pomeren, resteert te voldoen het surplus tot derselver volle afreeckeninge, 't welck ick meyne te sullen beloopen tot 2500. guldens voor beyde.

Dit alles soo synde, kan ik egter niet bevinden, dat van alle dese verstreckingen aen syne Majesteyt gedaen, my meer toegekomen is van wegens haer Ho. Mog. door myn Heeren van den Raedt van Staete, dan alleen de somma van vyfenvyftigh-duysendt guldens, te weten tien-duysendt ende vyftien-duysendt guldens, synde vyfentwintig-duysend guldens in Wisselen, getrocken immediatelyck op den Heer Ontfanger *Doublet*, ende dertigh-duysendt guldens my door haer Ed. Mog. myn Heeren van den Raedt gedaen fourneren mediatelyck door myn Heeren van Amstelredam, het welck my steldt in tweederhande bekommeringe, eerstelyck tot wiens behoeve ick vorderen sal de geheele somme, die verstreckt is, ende ten tweeden of in de reeckeninge te maecken tegens syne Majesteyt mede ingebraght sullen werden de sommen nogh te betaelen, synde naementlyk seven-duysendt-seven-honderdt ende eenige Rycksdaelers midtsgaeders 2500. guldens of daeromtrent, volgens 't geene voorsz. is, maer sullen wel light haer Ed. Mog. myn Heeren Gecommitteerde Raeden ofte ook myn Heeren van den Raedt, ende niet sonder reden, vraegen naedien der albereyts soo een considerabile somme meerder gefourneert is boven de sestigh-duysendt guldens, ende dat, soo ick onder reverentie ende verbeteringe presupponere, de volle sestig-duysendt guldens die my by de Heeren van den Raedt ten vollen niet gefourneert syn. Waer van daen komen U Ed. dese

pennin-

penningen? Waer op tot antwoordt diendt, dat de Heeren van Amstelredam een Wisselbrief van twaelfduysendt-vyfhonderdt geaccepteert ende gehonoreert hebben, niettegenstaende, dat by haer Aghtbaerheden de dertighduysendt guldens ontfangen van den Raedt gedemanueert waeren; Ick hadde gedaght, dat haere Aghtbaerheden deselve somme wederomme getrocken souden hebben uyt handen van Kooplieden, aen wien het geldt overgestelt was, maer heeft het haer Aghtbaerheden belieft het fournissement van penningen gekomen van haer Ho. Mog. eghter te laeten syn voortgangh hebben, destinerende deselve 12500. guldens tot inkoop van seecker yser hier aengehaelt ende geconfisqueert, over welcken inkoop eerst geconvenieert synde eenige maenden daer nae, heeft het selve middelerwyle myn cassa larga gemaeckt, dogh hebbe ick naederhandt aen haer Ed. Aghtbaerheden gerestitueert aghtduysendt-seshonderdt ende vyfentwintigh guldens, sulcks dat aen haer Ed. Aghtbaerheden gerefundeert werdende de somme van 3875. guldens het gehele surplus boven de 60000. soude moeten komen aen haer Ed. Mog. de Heeren Gecommitteerde Raeden, ten waere dat by welgemelde Heeren van Amstelredam my nog eenige meerder penningen gefourneert waeren boven de meergemelde gehonoreerde Wisselbrief van 12500. guldens, om welcke te geloven ik uyt eenige circumstantien groote reden hebbe, immers synde my door haere Aghtbaerheden over eenige weeken crediet gefourneert op een simpele quitantie ter somme van 1600. Ryckxdaelers, waer van ick de waerde deughdelyk ontfangen alberyts uytgegeven hebbe, soo komen de voorsz. quitantien wederom ende niet sonder oorsaecke te rugge, aengesien ick gemerckt hebbe in myn Heeren eenig abuys ende misverstant, ende dienvolgens geoordeelt haere Agtbaerheden te adverteren om vorder confusie voor te komen, ende werde ik vervolgens genootsaeckt de voorsz. 1600. Ryckxdaelers, waer uyt dat 300. syn gegaen tot soulagement van de Compagnie van den Ed. Kapiteyn *Ruysch*, tegenwoordigh te trecken op haer Ed. Mog. Ick ben om reden, hier boven verhaelt in gedaghten geweest die te trecken op den Heer Ontfanger-Generael *Doublet*, maer en hebbe het daer niet op derven waegen, dogh vertrouwe ik ende verseeckere gedienstigh dat 't haer Ed. Mog. gelieven magh ten spoedigsten die ordre te stellen, om op de voorgaende dese openinge te liquideren met de Heeren Raeden van Staete ende de Heeren Borgermeesteren van Amstelredam, ten eynde ik kennisse magh bekomen wie wegens het hier voorverhaelde surplus voor Krediteur sal syn te houden. Ick blyve nae ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,
Geteekent
PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 31. Augusty 1660.

P. S.

De saeck van den Heer *Irgens* is in soodaenigen staet, dat syn Ed. seer

wel genoeght is, soo by den selven breeder aen U Wel-Ed. geschreven werdt.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 11. September 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne laetste aen U Wel-Ed. is geweest die van den 31. Augusty, ende hebbe ick op heden wel ontfangen die van U Wel-Ed. in dato den 3. September waer op tot antwoordt dient, dat het geene U Wel-Ed. beliefdt heeft my te recommanderen, niet alleen by my in geduerige gedaghtenisse is, maer ook dat ick in seer goede hoope ben van haer Hoogh Mogende intentie ende de ernstige genegentheyt van U Wel-Ed. te sullen assequeren.

Het is waer dat de Commisen *Boeckhoven* ende *Tengnaegel* soodaenigh aenschryvens hebben bekomen, als by U Wel-Ed. op de antwoorde van den Heer Thesaurier *van Beverningh* wierdt vermeldt, maer ben ick seer verwonderdt dat niettegenstaende haer Hoogh Mogende Resolutie van den 27. July conditioneel is, eghter soodaenige absolute ordres aen beyden werden gegeven door haer Ed. Mogende, waer op de Commies *Boeckhoven* albereyts twee Fluyten heeft ingehuert ende begint af te schepen, dogh met wat vrught sal de tydt leeren: Ick sie dit aen, alsoo de voorschreve Commies seydt immediatelyck te dependeren van haer Ed. Mogende, ende rondelyk verklaert my nieuwers in te konnen kennen, hoewel ik myn sentiment over de voorschreve Resolutie van den sevenëntwintighsten July niet alleen aen syn Ed. simpelyck hebbe gecommuniceert, maer oock hem voorgelesen een Missive over dat subject geschreven aen welgemelde haer Ed. Mog. Waer mede verblyve nae myne gedienstige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 11. September 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 21. September 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

IN de Conferentien, die ick eenige weecken voorleden gehadt hebbe met den Heer Rycks-Hofmeester op 't bewuste rembourfement, versoght syne Excellen-

Excellentie gediendt te mogen werden met de Resolutie van haer Hoogh Mog. in dato den 14. April om met syne Majesteyt naeder te confereren, ende alsoo ick de origineele by my hadde, was myn genegentheydt soo groot, dat ick die overleverde: ick hebbe syne Excellentie twee à drie daegen daer nae doen afvorderen de restitutie van dien, maer was deselve verleydt, ende is verleydt gebleven, biddende dienvolgens U Wel-Ed. my ten spoedighsten te willen doen dienen van een andere, omme daerop te formeren een schriftelycke Memorie, ende te bekomen een schriftelycke antwoordt tot contentement van U Wel-Ed.

Vorder myn Heer, is niet alleen myn cas leegh, maer ben ick ten agteren, ende hebbe ick gisteren nogh betaeldt aen *Simon Jansen*, van Vrieslandt, synde de tweede Schipper die gedient heeft tot transport van de Sweedtsche Volckeren nae Pomeren, de somme van 1563. guldens tot volle voldoeninge van dessels geheele partitie, volgens de ouverture daer van gegeven in myn overgesonden Reeckeninge. Ick hebbe veele redenen omme my te beklaegen over de Heeren van den Raedt van Staete, maer sullen de Heeren Gecommitteerde Raeden de goedtheydt hebben van my te helpen, synde genoodtsaeckt toekomende weeck te trecken een Wissel van tusschen de vier à vyfduysendt guldens.

De Heer Rycks-Hofmeester heeft my heden bericht, dat door een Edelman, afgegaen expres te Lande, van hier nae Engelandt gesonden is het Pourtrait van de eerste Princesse van desen Koningh, aen syne Majesteyt van Groot-Britannien; U Ed. magh eghter sigh verseeckerdt houden, dat in die geheele Negociatie niets gedaen sal werden clandestine, maer alles met volkomen communicatie. Waer mede nae myn ootmoedige gebiedenisse, blyve,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 21. September 1660.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den eersten October 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

UEdts. drie distincte Missiven, in datoos respective den 31. Augusty laetstleden, midtsgaeders den 11. ende 21. der voorleden maendt,

syn my successivelyck wel ter handen gekomen, ende hebbe ick niet nae-gelaeten den inhoudt van den 31. Augusty voorsz. aen de Heeren Gecommitteerde Raeden te communiceeren, gelyck dan mede U Ed. derselver rescriptie ontwyffelyck al voor de receptie deser ter handen gekomen sal syn; daer toe ick my ben refererende.

Wat op de Memorie van de Vrouwe Princesse Royael, voor desen aen haer Ed. Groot Mogende gepresenteert, raeckende het subject van de Educatie van den Heer Prins van Oranje ende andersints, sy geresolveert, sal U Ed. uyt de ingeleyde Resolutie gelieven te bemercken, tot geleyde van de welcke, midtsgaeders tot die van haer Hoog Mog. van den 14. April laetstleden by U Ed. in de voorschreve desselfs Missive van den 21. der voorleden maendt versogt; dese alleenlyk dienende, sal ick afbreeken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den eersten October 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. de Witt, Coppenhaege den 30. October 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

Ick beken gaern, dat ick niet en weet hoe het hier staet, aengesien ick in seekere visite gisteren gegeven aen den Heer Rycks-Hofmeester, discourerende over den tegenwoordigen toestant der saeken, concernerende de administratie van dit Ryck, het syne Excellentie beliefde te verklaeren, dat de gelegentheyt van dien niet grondigh bekent was, selfs aen syne Wel-Ed., ick voeghde daerop syne Excellentie te gemoet, is dan uw Excellentie geen Rycks-Hofmeester, ende seyde syne Excellentie al lagchende, dat weet ick niet; is dan seyde ick vorder de Senaet geen Senaet, ende antwoorde wederomme syn Excellentie, dat weet ick niet; ende hier in verwondert synde voerde ick syne Excellentie te gemoet, ick hebbe in het resolveren van de twee Stenden bespeurt een clausule, continerende, dat een ieder soude werden gecontinueert ende gemaintineert in syne Charges ende Preëminentien, ende dat deselve Stenden genegen waeren dienthalven te geven behoorlycke renversen, het is waer seyde syne Excellentie, dogh is 't ons niet alleen niet gepresteert, maer syn naederhandt op deselve clausule nieuwe bedenckingen gevallen, waer door de prestatie van dien *in suspenso* is gebleven ende gedifferreert nae de huldinge.

Ick bemercke dan dat de autoriteyt van den Senaet mede *in suspenso* is, ende soo die vermindert komt te werden, sal U Wel-Ed. lightelyck konnen apprehenderen de consequentien daerin residerende, aengesien alle de Actitaten van dit Ryck, als Alliantien, Obligatien, Concessien, &c. gedaen syn met den

den Koningh en Senaet gesaementlyck, dewelcke dienvolgens gerenoveert ende op nieuws geconfirmeert sullen moeten werden.

Wat de Heer *Irgens* U Ed. geadviseert heeft weet ik niet; maer voor soo veel deselve my geraeden heeft, om van syne Majesteyt oock sonder last van haer Ho. Mog. te versoecken een overgifte van nooit te sullen maecken sulke Ordonnantien als onlanghs tegens de Navigatie van haer Ho. Mog. is gedaen in Engelandt, heeft my gedagt te syn niet alleen temerair voor een Minister ende van te groote diffidentie tegens dit Ryk, maer ook van een te groote apprehensie van het gebrooken vermogen van dit Ryck, ten waere het haer Ho. Mog. anders goedtvonden.

Ick bekenne noghtans vernomen te hebben, dat byaldien de Regeringe alhier, soo het schynt, eeniger mate mede aen de gemeente staet gebraght te werden, het niet ontbreecken sal aen speculatie op de Commercie: dogh heeft de Heer Rycks-Hofmeester voor al aen syne Majesteyt gerecommandeert die voorsightigheydt, ten eynde daer niet gedecreteert werde chocquerende tegen de Alliancien. Ick versoecke, dat dese nae U Wel-Edts. circumspectie gesecreteert werde. Ende blyve nae myn ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 30. October 1660.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 12. November 1660.

EDELE-GESTRENGE HEER,

NAe het afgaen van myne jonghste in dato den eersten der voorleeden maendt, is my U Ed. Missive van den 30. daer aenvolgende wel ter handen gekomen.

De veranderinge onlanghs aldaer voorgevallen, is seer considerabel voor den Koningh, ende desselfs Koninghlycke Familie, maer ick kan geensints oordeelen, dat deselve ook op de Geallieerden soo verre reflectie heeft, dat derhalven vernieuwinge ofte confirmatie van de gemaeckte Alliantien souden van

noden

noden wesen, aengesien deselve Alliantien niet met den Koningh ende Ryks-Raeden, maer met den Koningh alleen aengegaen syn, alhoewel deselve ook *ad majorem cautelam* by de ratificatie door de Rycks-Raeden syn bekraghtight, ende dunckt my oversulcks, dat hoe den Koningh aldaer meerder autoriteyt gedefereert wordt, hoe de Alliantien met syne Majesteyt ook kragtiger ende bondiger werden.

Alhier passeert tegenwoordigh seer weynigh van consideratie, maer soo haest de Heeren Ambassadeurs van desen Staet aen de Hoven van Vranckryck ende Engelandt komen in de kraght van haer Negociatie, sal ontwyffelyck van hier wat meerder vallen te adviseren, van de eerste der voorschreve Heeren Ambassadeurs is sedert hun vertreck van hier nogh geen advies ingekomen, dog nae men kan gissen, moeten deselve als ook die nae Spanjen gedestineert, tegenwoordigh aen de respective Hoven al syn gearriveert, maer van 't arrivement der laetsten tot Londen, syn wy al met de jonghste post van daer verwittight geweest.

Wy verlangen met impatientie nae tydinge, dat U Ed. het geconcipieerde Accoordt van den 14. April deses loopenden jaers sal hebben voltrocken, gelyck U Ed. dienthalven onlangs den Staet van een goedt succes heeft geadviseert. Waer mede afbreekende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 12. November 1660.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 3. December 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert myne jonghste van den 12. der voorleden maendt, hebbe ick niets voor my in 't particulier van U Ed. ontfangen, ende uyt die geene, die U Ed. ofte aen de Regeringe directelyck, ofte onder addres aen my haer Ed. Groot Mog. toegesonden heeft, hebben wy met leedtwesen bespeurdt, dat U Ed. niet alleen ten aensien van de onkosten by desen Staet in den voorleden Oorlogh boven het beloop van 't ordinaris secours gesupporteert, nogh niet te reghte was geraeckt, maer dat U Ed. selfs nogh geen obligatie ende affectatie hadde weten te bekomen voor 't geene suyver aen syne Majesteyt is verstreckt; Ick hebbe U Ed. voordesen geschreven, dat veelen alhier van opinie waeren, dat U Ed. geene penningen ofte waeren ten behoeve van syne Majesteyt hadde behooren te verstrecken, noghte ook eenigh crediet voor deselve interponeren, sonder alvooren 't elckens daer over bondige obligatie met affectie

affectatie op de inkomsten van Drontheym te nemen, aengesien de voorsz. penningen ende waeren wegens syne Majesteyt selfs op die conditie wierden versoght, ende dat men alsdan nu het naeloopen, gelyck men seght, niet soude hebben, ende bemercke ick, dat midts de voorgeroerde dilaeijen de voorschreve opinie meer ende meer aengroeyt; U Ed. schryft in dessels jonghste brieven, dat U Ed. met den voorslagh van de Heeren Gecommitteerde Raeden, omme in de te passeren obligatie te insereren dat syne Majesteyt bekendt de verschootene somme van U Ed. in dessels distincte qualiteyten aldaer uytgedruckt, te hebben ontfangen, niet hadde konnen te reght komen, ende dat U Ed. sulcks op den aghtentwintighsten September laetstleden aen de gemelde Heeren Gecommitteerde Raeden soude hebben gerescribeert, maer deselve rescriptie werdt alhier niet bevonden ter handen gekomen te syn. Ondertusschen hebben haer Ed. Groot Mogende op de voorschreve U Ed. laetste brieven, midtsgaeders op den brief van den Koningh van Denemarcken van den tienden der voorleden maendt, den sevenëntwintighsten derselver maendt, ende op gisteren respective genomen de Resolutien copyelyck hier nevens gaende, daer mede ick vertrouwe, dat haer Hoogh Mogende in substantie wel sullen komen te conformeren, waer toe ick nogh huyden ter Generaeliteyt devoir hoope te helpen aenwenden; maer ondertusschen gelieve U Ed. met onderscheydt aen te sien het gecontineerde in de eene ende in de andere; synde de innehoude van de eerste van die nature, dat daerop separatelyck vooraf, ende sonder eenige contradictie de begeerde obligatie ende affectatie behoordt te werden gepasseert, ende is sulcks oock ten hooghsten noodigh tot decharge van U Ed. ende van de Heeren dessels geweesene Colleguen, voor soo veel met goedtvinden van deselve eenige penningen ofte waeren aen syne Majesteyt mogen wesen verstreckt boven de somme in de authorisatie van haer Hoogh Mogende begrepen ofte oock wel sonder te observeren de conditie in deselve authorisatie geëxpresseert, ende den innehoude van de andere, soodaenigh dat daerop wel eenige preallable Conferentien konnen werden geadmitteert; gelyck oock met de voorgeroerde distinctie van de bovengemelde subjecten gesproocken is geweest in haer Hoogh Mogende Resolutie van den negenëntwintighsten July laetstleden. Ick hebbe gesien, dat by haer Hoogh Mogende op Saturdagh voorleden in myne absentie Resolutie is genomen met demonstratie van eenigh misnoegen over Uw Edts. Actien ende conduicte, voornaementlyk reflecterende op de non absumptie van den Heer Resident *le Maire*, op welck punct by haer Ed. Groot Mogende gantsch geen reflectie is genomen, als houdende *quod non tali auxilio nec defensoribus istis tempus egeat*; niettemin wenschte ick des te meerder, dat Uw Ed. sigh van de verantwoordinge van soo notablen verschot, door het obtineren van behoorlycke obligatie ende oppignoratie volgens voorige Resolutien van den veertienden April laetstleden ende negenëntwintighsten July voornoemt *à couvert* gesteldt hadde; met welcke

wensch ick dese sal besluyten ende U Ed. in de beschérminge des Alderhooghsten bevelen, verblyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 3. December 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 11. December 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne laetste aen U Wel-Ed. is geweest in dato den 4. December, 't sedert hebbe ick met dese post wel ontfangen die van U Wel-Ed., *in dato* den 3. December ende dat met een sonderlingh genoegen ende aengenaemheyt: aengesien ick 't sedert 't schryven van haer Ed. Mog. de Heeren Gecommitteerde Raeden, in dato den 17. September, midtsgaeders de Resolutie van haer Hoogh Mog. in dato den 6. November, niet geweten hebbe, hoe ick het met my selfs hadde, ende dat op dien tydt terwyl ick besigh was om alle voorige confusien te redden ende te reghte te brengen.

Ick sal voor tegenwoordigh op de voorsz. van U Wel-Ed., kortelyck seggen, dat in de Resolutie van den 2. November die haer Ed. Groot Mogende van meyninge syn ter Generaliteyt in te brengen een groot abuys en misslagh is; de Koningh heeft my geen obligatie geweygert, alsoo ik tot nogh toe om een generaele obligatie te bevorderen niet bequaem ben geweest, ende ben ik van dat oordeel, dat syne Majesteyt my die niet weygeren kan, oock met de bewuste affectatie; want ick ten dien eynde onder my hebbe soo veel documenten ende voor my soo veel redenen, dat syne Majesteyt my van hier niet kan laeten gaen, sonder my op dit subject dat contentement te geven, 't geene ick desiderere.

Beyde de Missiven van syne Majesteyt aen haer Hoogh Mogende toegesonden specteren tot een ende het selve subject, naementlyck het remboursement van de kosten van de Vloote, ende sende ick de eerste over nevens de tweede ten dien eynde alleen, om te betoonen hoe veel hooger de saecke getrocken was by deselve tweede.

Ick bespeure nogh in U Edts. schryven een genegentheydt, te weten een weynigh genoegen, dogh alles hoope ick sal wel gaen, maer soo het U Wel-Ed. belieft my een sonderlinge dienst te doen, helpt my dogh van *le Maire* af, ick leer dien Mensch nu kennen, en bestaet syn doen in desen niet op den dienst van 't Landt, maer in pure ambitie.

Ben ick niet maghtigh genoeg, het believe U Wel-Ed. my toe te senden

of

of den Heer *van Slingelandt*, of den Heer *de Hubert*, of den Heer *van Haeren*, maer laet alle die Heeren door den Resident *le Maire* geen kleynigheydt gescheiden. Blyvende hier mede nae groetenisse ende ootmoedige gebiedenisse,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Edts. Dienstwillighste ende
Verplightste Dienaer,

Geteekent

PIETER VOGELSANGH.

Coppenhaege den 11. December 1660.

Aen den Heer PIETER VOGELSANGH, den 23. December 1660.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Ed. successive Missiven van den 4. ende 11. deser loopende maendt, syn my wel ter handen gekomen, ende aengesien de eerste spreekende alsnogh van de confirmatie van voorige Alliantien, myns oordeels, van merckelycke consideratie is, hebbe ik deselve aen de Heeren Gecommitteerde Raeden gecommuniceert, die haer niet bevoeght vindende om by haer selven iets daer inne te resolveren, goedtgevonden hebben, dat die saecken in de aenstaende Vergaederinge haer Ed. Groot Mogende voorgesteldt, ende derselver Resolutie daer op verwaght soude werden.

Het is my ten hooghsten lief uyt de voorsz. U Edts. laetste Missive te vernemen, dat U Ed. sigh verseeckert houdt, dat de Koningh van Denemarcken U Ed. niet weygeren kan obligatie met affectatie; ende soude ick daerop, onder verbeteringe, van opinie syn, dat U Ed. wel sal doen soodaenigen obligatie met affectatie, ten behoeve van haer Hoog Mog. conform U Ed. laetsten voorslag, hoe eer hoe liever te vorderen, soo over verstrekte penningen als over Vivres, Ammunitie van Oorlogh, geinterponeert Crediet, &c. niet uytgesondert, alsoo sulcks haer Hoogh Mogende niet kan misvallen ende haer Ed. Groot Mog. daer inne albereyts geconsenteert hebben; de Provinciaele Resolutie van haer Ed. Groot Mog. soo op 't selve subject, als mede op 't eliquide naederhandt genomen, is gesonden aen den Raedt van Staete omme daerop te adviseren, ende hebben wy 't selve advies, midts de absentie van eenige Heeren in den Raedt nogh niet konnen maghtigh worden.

Het geresolveerde aengaende den Heer *le Maire*, is nooit in Hollandt bekent

geweest, ende 't elckens ter Generaeliteyt in myne absentie voorgevallen, sulks dat ick vertrouwe, dat daer al wat menschelykheyt onder schuyldt. Waer mede voor dese reyse afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 23. December 1660.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 28. July 1661.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk en twyffele niet of myne depêches van den 16. deser aen haer Ed. Groot Mog. afgesonden, sullen te regte gekomen syn; waer uyt U Ed. heeft konnen verstaen de seer ernstige recommandatie van haere Majesteyt de Koninginne Moeder en Heeren van de Regeringe alhier, my door den Heer *Eeresteyn*, Secretaris van Staet aengedient, waer by versoght wordt, dat het haer Ed. Groot Mog. moghte believen den Heer Graeve *Christophorus Delphicus van Dohna* te continueren in de functie van Kapiteyn over een Compagnie Voetvolck, staende onder de repartitie van Hollandt, gelyck hy Heer Graef deselve Compagnie in die qualiteyt voor syn vertreck nae Sweden heeft gecommandeert. Het welck haere hooghstgemelde Majesteyt en de Heeren van de Regeringe alhier met sonderlinge instantie op my versoght hebbende aen haer Ed. Groot Mog. te willen bekent maecken, ende verseeckerende 't selve voor een groote weldaedt ende gratie te sullen werden opgenomen, soo is my naederhandt deselve saeck door eenige van de Rycks-Raeden in 't particulier met alle ernst voorgehouden. Waer uyt, ten volle bemercke, dat de welgemelde Graef alhier ten Hove, uyttermaeten wel is staende, ende in syn versoeck ondersteunt werdt door een groot getal van aensienlycke Persoonen, die haer ten hooghsten schynen te laeten gelegen syn aen 't succes van dese beede; Hy Heer Graef heeft my ook naederhandt de visite gegeven, ende onder anderen wytloopige propoosten streckende tot dese materie geseydt, dat hy de eere hebbende van in 't gebiedt van haer Hoog Mogende te syn gebooren ende haer te hebben gedient, voor 't grootste ongeluck ter wereldt soude aghten, een ander met syn Compagnie werdende voorsien, hy selve geconsidereert soude werden als een persoon die incapabel was, om syn Vaderlandt in 't toekomende eenigen dienst te konnen doen. Dat hy evenwel het voor een pure gratie soude kennen ende opnemen, gelyck het inderdaet oock is, byaldien haer Ed. Groot Mog. hem in dese saecke quaemen te begunstigen; Seyde voorts des te meer tot dit versoeck te syn geanimeert, om dat haer Ed. Groot Mog. de goedtheyt hadden gehadt,

van

van aen anderen meer in gelycke occasie haer versoeck te hebben toegestaen: 't geen oock by den Secretaris *Eeresteyn* wierde geallegeert. Soo dat ick aen U Ed. nae syne gewoonlyke circumspectie het overdencken van dese saek laete, of het geraedtsaem is by dese nieuwe herstellinge van vriendtschap aen de Kroon van Sweden te weygeren, 't geene men hier voorgeeft tot contemplatie van den Heer Keurvorst van Brandenburgh by onsen Staet voordesen te syn geaccordeert; Ofte byaldien haer Ed. Groot Mog. souden mogen difficulteren in dit versoeck toe te staen; soo is myn ernstige beede, dat ick goede instructie magh bekomen, omme het refus met goedt fatsoen te konnen excuseren: Te meer ick te gemoet sie, dat in sulcken geval belgingh aen het Hof sal vallen; Alhier is 't sedert eenigen aghtervolgenden tydt seer quaede ordre op het Comptoir van den Postmeester geweest, in het bestellen van de brieven op Hollandt, waer over groote klaghten vallen, sonder dat'er tot nogh toe in voorsien werdt, het geene my bedught maeckt, dat myne brieven disordentlyck overkomen, te meer nu by de twee maenden binnen dese Stadt ben geweest, sonder dat alsnogh eenige antwoordt op myne depêches uyt het Vaederlandt hebbe bekomen. Hier mede verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Verplightste ende Dienstbereyde Dienaer,

Geteekent

NICOLAUS HEYNS.

Stockholm den 28. July 1661.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 24. Augusty 1661.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Ed. sal konnen sien uyt de depêches op huyden aen den Staet door my afgevaerdight, 't geene onlanghs hier voorgevallen is ten reguarde van twee Hollandtsche Fluytschepen, door een Portugeesche Kaper weggenomen, omtrent het Kattegat, welcke Kaper naederhandt met syne prysen door hardt weder omtrent Gottenburgh gedreven synde, is door een Chaloup met dertigh Soldaeten bemant die de Heer Gouverneur daer uyt gecommandeert hadt, in verseeckeringe genomen ende geconstrigeert de Haeven te kiesen: De Kapiteyn bevindt sigh tegenwoordigh in persoon alhier,

om syn saeck schoon te maecken: Byaldien de Schippers my van alles pertinentelyck geinformeert hadden, soude meer waepenen hebben om tegens hem te gebruycken: Syne Excellentie de Heer Rycks-Admirael heeft my te kennen gegeeven, dat hy hem strictelyck geëxamineert hadde, ende verstondt, dat hy in Vranckryck nevens seven andere Kapers met gelycke Commissie, waer onder drie Malteesche Ridders, was geëquipeert; weshalven hebbe ick by den Heer Rycks-Kancelier aengehouden, dat men hem behoorde vast te setten ende in heghtenisse te nemen, alsoo hy volgens syn eygen confessie een Ingeseten van de Kroone van Vranckryck ende een Eedelman synde, tegens het gebodt van synen Koningh ende synen Heer, in Portugeeschen dienst hadde laeten gebruyken, ende dat tegens Vrienden ende Geallieerden van syne hooghstgedaghte Majesteyt; daer schynt eenige suspicie te synen laste te syn, dat hy met twee Commissien heeft gevaeren, of iets anders, het geen ick voor alsnogh niet pertinentelyck hebbe konnen doorgronden. Aen dit werck syn eenige Grooten in Vranckryck vast, alsoo hy tegens den Heer Rycks-Admirael rondt uyt verklaerdt heeft, dat de Maerschalck *d'Aumont* te synen reede was, gelyck syn Excellentie my onder anderen seyde, wanneer ick hem op gisteren op dese saeck begroette; soude sigh soo lightelyck door den Heer Gouverneur van Gottenburgh niet laeten dwingen hebben omme aldaer in te loopen, byaldien hy met grof geschut voorsien hadde geweest; ick sal myn uyterste devoir in dese saecke aenwenden, ten eynde beyde de genomen Fluytscheepen met den eersten mogen gerelaxeert werden, alsoo haer veel daer aen gelegen is, dat sy haer reyse bevorderen, de Heer Rycks-Kancelier gaf my op gisteren te kennen, dat de recommandatie van dese Kroon in 't faveur van den Graef *van Dhona*, by haer Ed. Groot Mogende niets geopereert hadde, ende seyde wel gewenscht te hebben, dat de saecke anders waere uytgevallen by dese vernieuwingh van Vriendtschap, synde het eerste versoeck van dese Regeringe; Viel voorts op de saecke van *Groot-Johan*, ende recommandeerde my op nieuws in seer ernstige termen, het bevorderen van een korte expeditie dien aengaende: Ick hebbe alhier in heghtenisse doen stellen seeckeren *Willem Nosselraet*, door aenschryven van den Raede van Staete, welcke *Nosselraet*, voor soo veel bemercken kan, sig gantsch quaelyck heeft gecomporteert in het verkoopen van seeckere Vivres in Denemarcken overgebleven, die hy alhier ter quaeder-trouwe hem heeft quydt gemaeckt, tot merckelycke schaede van het Landt; hy was onlanghs uyt de heghtenisse geëschappeert, hebbende de Waght gecorrumpeert soo het schyndt, dogh is door myne goede sorge aghterhaeldt, nae dat hy tien daegen in de Noorder Voorstadt alhier hadde gelatiteert; dogh dat haer Ed. Mogende begeeren, dat ick hem in goede verseeckeringe soude oversenden, vreese dat het Hof alhier daer toe niet sal willen verstaen, sullende ick eghter daer op aenhouden, ende by refus hem hier ter Judicature laeten stellen: Waer toe naeder ordre van haer Ed. Mogende ben verwaghtende, alsoo de saeck haestelyck diendt afgedaen,

ofte

ofte andersints ben bedught, dat door desen Lightmis alle 't geldt het geene hy nogh overigh heeft van de verkoghte Waeren, verteert ende geconsumeert sal werden; Verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Verplightste ende Dienst-
bereyde Dienaer,

Geteekent

NICOLAUS HEYNS.

Stockholm den 24. Augusty 1661.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 5. September 1661.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hebbe voor desen U Ed. wytlopig te kennen gegeven, dat de saeke van *Groot-Johan* hier wederom aen 't Hof op 't tapyt is gebragt, ende met ongemeenen iever behartight wordt; dog sal ik dit eens voor al aen U Ed. gerecommandeert laeten syn, vertrouwende, dat U Ed. hier in nae vereysch van saeken, sal vigileren, ende my spoedige ordre laeten toekomen, op wat voet haer Ed. Groot Mog. believen, dat ick in desen by de Heeren van de Regeringe sal gaen, ende my te comporteren hebben; het refus van de Compagnie voor den Graef *Dhona* is hier by 't Hof quaelyk opgenomen; dog 't geen alderquaelykst geduydt werdt is, dat'er van wegen haer Ed. Groot Mog. geen de aldermінste excuse werdt gedaen over 't refus nogh eenige redenen geallegeert, die haer Hoogh Mogende bewogen hebben, omme aen haere Majesteyt ende de Heeren van de Regeringe alhier niet te accorderen, 't geen men voorgeeft aen den Heer Keurvorst van Brandenburgh ende anderen meermael te syn ingewillight. U Ed. sal uyt myne voorgaende genoeghsaem hebben konnen bespeuren, dat'er eenige dwarsdryvers ende quaedtwillige Persoonen syn die aen de Regeringe alhier impressie traghten te geven van de kleyne affectie ende 't geringh estiem, die onsen Staet volgens haer sustenue voor dese Kroon soude hebben, die niet nae en laeten sigh van dit voorval te dienen; daer en boven werdt hier voor vast gehouden, dat de Provincie van Hollandt in de voorgaende troublen sigh alderhevighst tegens 't Ryck van Sweden heeft gekant, die het gepasseerde voor alsnogh niet wel en kan vergeten, soo dat in alle manieren dienstigh voor 't Landt hadde geweest, dat my ordre waere toegesonden, om 't voorgemelde refus op 't beste fatsoen te verontschuldigen ende

de eenigh couleur aen 't selve te geven, ende soude alsdan geen ofte weynigh swarigheyt gehadt hebben, ende de saek van *Groot-Johan* lightelyck aghterwegen gebleven ofte immers met minder ernst ende hevigheyt gepousseert. Gelyck ick dan voor alsnogh ootmoedighlyck versoecke, dat in 't toekomende by soodaenige voorval hier op goedt regardt magh genomen werden; by aldien men dit Volck niet gaende wil maecken, ende geheel van onsen Staet vervreemden. U Ed. gelieve dit myn vrypostigh schryven niet ten quaedtsten te duyden, 't geene in der daet uyt een goede meeninge ende opreghte affectie tot 't Vaderlandt is spruytende. Tot nogh toe werdt hier alle beleeftheyt by 't Hof tegens my gebruyckt. De twee Schepen tot Gottenburgh opgebraght niettegenstaende het Collegie van de Regeringe seer incompleet was, ende niemant van deselve present als de Koninginne Moeder, Rycks-Admirael, ende Rycks-Kancelier, syn vrygelaeten, ende de Kaper alsnogh in arrest, op myn versoeck, gebleven, waer van aen den Heer Gouverneur tot Gottenburgh schriftelycke ordre is toegesonden, ende aen my communicatie van deselve gedaen.

Syn Excellentie de Heer Rycks-Kancelier heeft my seer instantelyck gebeden seeckere particuliere saecke te willen helpen faciliteren by den Heer Lieutenant-Admirael *Opdam*, aen wiens dispositie deselve volkomentlyck is hangende, dogh alsoo ick de eere niet en hebbe van sonderlinge bekent te syn by syn Hoog Ed. soo hebbe goedtgevonden my aen U Wel-Ed. te addresseren, soo wel ter oorsaecke van de goede kondschap die ick hebbe van 't crediet 't geene U Ed. by den Heer Admirael is hebbende, als ten insighte van de ongemeene genegentheyt die ick meermaelen in U Ed. bespeurt hebbe om aen Persoonen van Eer de gunstige handt te bieden. De Heer *Christiaen Cruse* dan synde voor desen geweest Domestyck en Hofmeester van den Rycks-Kancelier voornoemt, ende naederhandt Resident aen 't Hof van Courlandt van wegen dese Kroon, is geduerende den voorgaenden Oorlogh door een van 's Landts Schepen op Zee genomen met syn byhebbende Bagagie die hy Heer *Cruse* verklaert omtrent de 2000. Rycksdaelers te syn waerdigh geweest, ende ook gaerne toestaet volgens Kryghs gebruyck goede prys te syn geweest. Dogh alsoo hy een uytermaeten groot Liefhebber en Kunstenaer is van Musicale Instrumenten, soo heeft hy stercke devoiren aengewendt omme te bekomen de intercessie van syne Excellentie den Heer Rycks-Kancelier ten dien eynde hy wederomme moght krygen seeker Klavecingel ofte diergelycke Instrument door hem selfs geinventeert nevens eenige andere saecken meerendeels papieren, ende dienvolgende van kleyne consequentie voor den Heer Admirael, in wiens handen deselve vervallen syn, van alle dewelcke hier nevens is gaende de lyste, wel verstaende van 't geene de voornoemde Heer *Cruse* wenscht wederomme te mogen bekomen. Ende byaldien de Heer Lieutenant-Admirael hier inne soo veel plaetse aen de Courtoysie soude gelieven te geven, van boven de nevensgaende lyste nogh eenige boecken, papieren of andere saeken van kleyne importantie af te staen, soude die beleeftheyt des te grooter obligatie maecken aen den Heer Rycks-Kancelier. Wat de Klave-

cingel

cingel voornoemt aengaet, belooft de Heer *Cruse* een andere te sullen laeten maecken, ende alsdan de keure te willen geven aen myn Heer den Lieutenant-Admirael, omme te kiesen welcke van beyde syn Hoog Ed. alderbest soude mogen gevallen, met verseeckeringe, 't geliefde te willen afstaen. Ick hebbe hem Heer *Cruse* te gemoet gevoert, dat dese saecken lightelyck in andere handen moghten vervallen, ofte oock door den Heer Lieutenant-Admirael vervreemt ende weghgeschoncken syn. Dogh hy verseeckert my van neen, ende dat nogh onlangs in Hollandt geweest synde hy sigh van alles geinformeert ende goede naerightinge bekomen heeft, dat myn Heer den Lieutenant-Admirael van deselve nogh in volle besit is; hy heeft by dat ongeval veel curieuse saecken, ende daer onder oock eenige Vuurroers verlooren, die Koningh *Gustaef de Groote* hadden toegekomen by wylen syne Majestyts Waepen 't geene op deselve gegraveert is, dogh denckt hier op niet meer, alleen 't geen myn Heer den Lieutenant-Admirael weynigh nut kan doen versoeckt hy wederom te mogen bekomen, U Ed. dan gelieve verseeckert te syn, dat syn Excellentie de Heer Rycks-Hofmeester voor een groot beneficie sal opnemen ende U Ed. ofte myn Heer den Lieutenant-Admirael by alle voorvallende occasien van meerder gewight traghten te believen, alsoo de Heer *Cruse* in sonderlingh crediet by hem is, ende met een seer gunstigh oogh daer ten huyse aengesien werdt: Syne Excellentie heeft my van gelycken gerecommandeert de saecke van den Heer Overste *Jylestreum*, die omtrent deselve tydt de brieven en documenten van syn Adel op Zee verlooren heeft, synde in handen van den Lieutenant-Admirael van gelycken vervallen, ende versoght werden te mogen wederom keeren in handen van den geenen diese aengaen; Ick hebbe U Ed. voor drie daegen toegesonden seecker geschrift alhier door den druck gemeen gemaeckt, by het welcke syne Majesteyt traght te ratificeren, de proceduren by dese Kroon onlanghs aengevangen ten regarde van den Hertogh van Mecklenburgh in het occuperen van Wornemeinde-Schanse by Rostock.

Met de voorgaende post hebbe ick een declaratie van de extraordinaire onkosten tot nogh toe by my ten dienste van het Landt gedraegen, aen de Heeren Raeden van de Generaliteyts Reecken-kaemer oversonden met versoeck om korte expeditie te bekomen. Weshalven oock aen den Heer Thesaurier-Generael, ende den Heer *Couwerven* hebbe geschreven, versoecke dat U Ed. 't selve met een favorable recommandatie gelieve te seconderen, alsoo provisie in het korten van alderhande saecken tot de huyshoudinge nodigh voor de aght aenstaende maenden sal moeten opdoen, synde hier in de winter niets te bekomen, ofte moet drie dubbelt betaeldt worden. Ick vinde hier alles veel duerder als verwaght hadde, voornaementlyck het onderhouden van Paerden valdt uytermaeten kostelyck, synde geen Hooy voor geldt te bekomen, ende Haever seer swaerlyck; daerenboven hebbe tot nogh toe in een Herberge gelegen, konnende geen bequaem Huys uytvinden, alsoo buytens tydts

hier ben gekomen, het geene oock voor my seer beswaerlyck is gevallen. Hier mede verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Verplightste ende Dienstbereyde Dienaer,

Geteekent

NICOLAUS HEYNS.

Stockholm den 5. September 1661.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 21. September 1661.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk twyffele niet, of U Ed. sullen myne voorgaende brieven tot vyf ofte ses in getalle wel behandight syn, werdende door twee van deselve U Ed. bekent gemaeckt, de stercke instantien die men hier aen 't Hof op nieuws begint te doen omme de saek van de *Criwitsen* ende *Groot-Johan* tot voordeel van den laetsten tot een gewenscht eynde uyt te wercken. My is nu tot verscheyde maelen van hooger handt afgevraeght, of ick nogh geen bescheyt desaengaende van myn Heeren en Meesters bekomen hadde? dogh hebbe haer met goede woorden opgehouden, ende geantwoordt, dat ick alle daegen het bescheydt te gemoet sag, soo dat niet langer diendt uytgestelt te werden, ofte souden de geene, die hier aen 't Hof niet weynigh op onsen Staet verbeten syn, grootelycks haer voordeel hier mede doen. Bidde derhalven U Ed. seer gedienstelyck dese saeke in goede recommandatie te willen houden. Men kan hier aen 't Hof 't refuys van de versoghte Compagnie voor den Graef *van Dhona* niet wel verdouwen, waer over verscheyde scherpe reproches hebbe moeten hooren. Men sustineert, dat dit de eerste beede van de Koninginne is geweest, ende dienvolgende sonder de limiten van beleeftheyt te buyten te gaen niet konde geweygert werden; dogh de Koninginne synde een goedtaerdige Princesse soude wel te versetten syn, dogh ick bespeure, dat de Rycks-Raeden haer dit veel meer aentrecken: die ten meerendeel de Gemalinne van den voornoemden Graeve in Bloedtverwantschap bestaen, ende haer dienvolgens in de voorsz. recommandatie seer geinteresseert getoont hebben. Ick hadde U Ed. alsmede den Heer *van Slingelandt* dese saecke door particuliere Missiven hooghlyck gerecommandeert, dogh geene antwoordt daer op bekomen. De Heer Rycks-Kancelier laet niet nae myn gedueright af te vraegen uyt wat reden haer Ho. Mog. de recommandatie van dese Kroon hebben afgeslaegen? waer op ick wel geantwoordt hebbe dat'er een Resolutie

lagh,

lagh by den Staet genomen tegen 't bevorderen tot Militaire ende andere employen de geenen die in dienst van Uytheemsche Potentaeten sigh begeven hadden: Waer tegens my geobjicieert werdt het exempel van Monsieur *d'Estrades* van den Rit-Meester *Pelnitt*, ende meer anderen, ende alsoo onkundigh ben van 't geene omtrent die saeke soude mogen gepasseert syn, soo is hooghnodigh dat ick daeromtrent eenige pertinente informatie bekome, omme met fondament de proceduеren van haer Ed. Groot Mog. omtrent het vergeven van de Compagnie voornoemt hier aen 't Hof te justificeren, ende klaerlyck te toonen, dat 't refuys niet en is te duyden tot kleynaghtinge of ongelegentheyt die haer Ed. Groot Mog. haere Majesteyt ofte ook de Regeringe alhier soude toedraegen, gelyk door quaedtwillige Persoonen valschelyck ende ter quaeder trouwe werdt voorgegeven. Ick en hebbe sedert den Graeve niet gesien noghte ook haere Majesteyt, alsoo ick geduerigh afgewaght hebbe het advies en instructie van U Ed. omme daer door haere Majesteyt te diverteren van de quaede impressie die ick van goeder handt verstae haer hier over gepreoccupeert te hebben. Het welck niet alleen nodigh was ten opsighte van de goede mutuele intelligentie tusschen beyde de Staeten, maer ook om dat hier tegenwoordigh aen 't Hof een goede quantiteyt sollicitanten sigh bevinden, synde Ingeboornen van den Staet der Veereenighde Nederlanden, die aen de Kroon een merckelycke somme ten aghteren komen, ende die sonder dat by dese swaere conjuncture van tyden ende schaersheyt van penningen genoegh te doen sullen hebben omme te reght te raecken. Oock hebbe ick hier in hegtenisse doen stellen seeckeren *Willem Nesselraet*, die omtrent de 16000. Ryksdaelers aen Vivres van wegen 't Landt syn toevertrouwt omme deselve binnen Stockholm te verkopen, ofte voor yser ende teer te verhandelen, hebbende de Edele Mogende Heeren de Raeden van Staete my sulcks aenbevolen by aldien hy *Nesselraet* geen cautie konde stellen voor 't geene by opneminge van de reeckeninge over de verkoghte Vivres soude bevonden werden aen 't Landt schuldigh te syn, 't geene by hem gerefuseert synde is door myne ordre gevanckelyck genomen, dogh hebbe 't bevel van haer Ed. Mog. niet konnen naekomen omtrent het transporteren ende vervoeren van den voornoemden *Nesselraet*, nae Hollandt gelyck haer Ed. Mog. sulcks my geinjungeert hadden, niettegenstaende ick daer toe alle bedenckelycke devoiren by 't Hof hebbe aengewendt, gelyck U Ed. uyt myne Memorialen ten Hoove ingelevert ende hare Ed. Mog. toegesonden eeniger maeten sult konnen bespeuren; maer men heeft hier aen 't Hof nae 't selve versoeck niet willen hooren, ende den voornoemden *Nesselraet* onder *telle quelle cautie* gerelaxeert. Ook toegelaeten, gelyck ick op huyden verstaen hebbe, dat hy borgerreght binnen Stockholm heeft verkregen: niettegenstaende ick groote tegenweer gedaen hebbe, om sulcks voor te komen. Wat het versoeck belanght omme den voornoemden Persoon nae Hollandt te mogen afvoeren, toonde sigh de Regeringe daer over op 't hooghste verwondert ende ook eeniger maeten misnoeght, dat haer sulcks geverght wierde, sustinerende diergelycke versoeck ongehoordt te syn, dogh de schoen vringht haer omtrent de saecke van den Graef *van Dhona*, ende ick twyffele niet of haer Ed. Groot Mog. souden een

Resolutie genomen hebben van uytstel over 't vergeven van meermaels gemelde Compagnie, byaldien goede naerightinge hadden gehadt van 't crediet, 't geene de Graef hier aen 't Hof heeft: ofte immers souden op staende voet my aengelast hebben 't vergeven van de Compagnie hier aen 't Hof op de beste manier te excuseren, synde inderdaet de pretensien van den Heer Graef ongefondeert, gelyck men ook hier aen 't Hof genoeghsaem moet bekennen, alleenlyck murmureert men daer tegens, dat haer Ed. Groot Mog. aen anderen wiens pretensien even ongefondeert waeren, hebben toegestaen 't geene aen den Graef is geweygert. De Fransche Kaper is mede gerelaxeert: alhoewel ick versoght, dat hy soo langh in verseeckeringe moghte verblyven, tot dat'er bescheyt uyt Vranckryck quam, aengaende syne uytrustinge die ick seyde verseeckert te syn, dat by den Koningh op 't hooghste soude gedisadvoueert werden. De Heer Rycks-Admirael is nae syn Gouvernement in Pomeren vertrocken: ende sullen op syn aenkomste aldaer eenige Troupen afgedanckt worden.

De Heer *Bielcke* is van syn Poolsche Ambassade wederom gekeert; hebbe syne Excellentie nogh niet begroet, niet tegenstaende my de weet van synkomste heeft laeten doen, alsoo op 't Landt vertrocken is. Van de besendinge van den Heer Rycks-Raedt *Canuton Kurch* aen haer Hoogh Mogende van wegen dit Hof werdt niet meer ofte seer weynigh gesproocken. Dogh by aldien haer Hoogh Mogende my last geven, omme de saek hier aen het Hof te faciliteren, twyffele niet, of sal nogh voortgaen. Ondertusschen is de winter naeckende: Soo dat'er van dit jaer niet veel af vallen sal, by aldien niet haestelyck komt te geschieden.

Ick hebbe voor eenigen tydt aen den Heer Agent *de Heyden* versoght, dat my de Resolutien van haer Hoogh Mogende moghten geworden die voordesen genomen syn omtrent de vereeringe aen Afgesanten van Koningen by den Staet gedaen, voornaementlyck van de vereeringe die de Heer *Cantersteyt* op syn vertreck genoten heeft, alsoo de Heer *Cojet* sigh nogh vry te onvreeden toondt over de sleghte vereeringe, soo hy die noemt, die haer Ed. Groot Mog. hem hebben toegeleyt, ende geensints wil aennemen 't geene by my geallegeert is, naementlyck dat de Heer *Canterstoyt* met gelycke vereeringe begiftight is geweest ende sigh daer mede vergenoeght heeft. Hy Heer *Cojet* doet onder de handt niet veel goedt in 't voortsetten van de onderlinge Vriendtschap tusschen beyde de Staeten, soo dat ick wel wenschte de voornoemde documenten te konnen exhiberen, omme hem daer door wat te vreden te stellen.

Met myne voorgaende hebbe U Ed. bekent gemaeckt hoe dat de Heer Rycks-Kancelier my seer instantelyck versoght hadde, dat ick wilde helpen faciliteren de restitutie van seeckere Goederen toebehoorende den Heer *Christiaen Cruse*, die hy geduerende den laetsten Oorlogh op Zee verlooren hadde, synde nevens syn Persoon in handen gevallen van den Heer Lieutenant-Admirael *Opdam*, welcke Goederen inderdaet van kleyne importantie syn, ende alleen in curieusiteyten bestaen, alsmede seekere brieven ende geschriften in 't selve Schip genomen, die den Oversten *Harald Jylestreum* syn toebehorende meer-

endeels

endeels streckende tot bewys van syn Adel, ende diergelycke, 't welck syn Excellentie my verseeckert heeft voor een sonderlinge faveur te sullen oppnemen: gelyck dan vertrouwe, dat U Ed. sigh sal traghten te dienen van dese occasie, omme door een saeck van kleyn gewight een grooter obligatie te maecken: Oock sal de Heer *van Opdam* hier door goede gelegentheyt hebben, omme syne generositeyt te doen blycken ende niet quaelyck geaffectioneert tot dese Natie, noghte disobligeant te syn, gelyck men syn Ed. daer voor hier soeckt te doen passeren.

Ick schryve weynigh aen haer Hoogh Mogende door dien hier weynigh voorvalt van eenige consideratie, ende wel wetende dat magere brieven niet aengenaem syn.

Men wil in Denemarcken ende Duytschlandt met geweldt geloven, dat de Sweden nieuwen krygh in den sin hebben, ende nogh gestaedigh armeren gelyck de Heer Resident *le Maire* desselve impressie oock heeft, dogh ick verseecker U Ed. dat ick het contrarie hier ben bevindende; Verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Verpligthste ende Dienstbereyde Dienaer,

Geteekent

NICOLAUS HEYNS.

Stockholm den 21. September 1661.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 5. October 1661.

EDELE GESTRENGE HEER,

OP gisteren is my de Resolutie van haer Hoog Mog. van dato den 9. der voorleden maendt wel geworden, by dewelcke my aenbevoolen werdt de gedestineerde Ambassade van dese Kroon aen den Staet der Vereenighde Nederlanden te helpen faciliteren, ende de Regeringe alhier bekent te maecken, dat deselve aen haer Ho. Mog. op 't hooghste aengenaem sal syn. De Koninginne ende de Ministers van 't Ryck syn alle absent, uytgenomen de Heer Rycks-Drost, die sigh onpasselyck bevindt, ende het bedde nu sedert aght of tien daegen is houdende; Ick hebbe syne Excellentie over dese saek op gisteren begroet, ende vry wat difficiel bevonden, gelyck ick vooral ook geinformeert was, dat aen die kandt de saecke ten principaele wierde getraineert; evenwel nam aen ende beloofde my op de wederkomste van syn Colleguen de saecke haer te willen voordraegen, ende tot een resolutie te willen helpen dirigeren. Op huyden ben ick nae Jacobs-drael geweest, omtrent

een uur buyten dese Stadt, omme den Heer Rycks-Kancelier van gelycke hier over te begroeten, dogh alsoo Medecyne gebruyckt hadde, ende sigh onpasselyck bevondt, liet sigh voor ditmael excuseren, soo dat op morgen ofte overmorgen dese visite by my hervat sal worden. Ick vertrouwe, dat de Heeren nogh wel veertien daegen ten minsten sullen uytblyven, voornaementlyck de Heer Rycks-Schatmeester, die verre van de handt vertrocken is. Ick sie met groot verlangen te gemoet de Resolutie van haer Ed. Groot Mog. over de saecke van *Groot-Johan* die men hier nogh al gestaedigh is pousserende, soo dat hooghnodigh sal syn dat my eenige ordres dien aengaende werden toegesonden. De saeke van den Graef *van Dhona* heeft hier weynigh satisfactie aen 't Hof gegeven: Gelyck ick nu meermaels aen U Ed. hebbe bekent gemaeckt niet tegenstaende 't selve versoeck ongefondeert was, dogh men meent het ten principaele daerop, dat aen andere Geallieerden van minder consideratie diergelycke beneficien by den Staet der Vereenighde Nederlanden meermaels syn toegestaen; immers schynt men hier te pretenderen, dat het refuys wel met een kleyn compliment hadde konnen geaccompagneert werden. Men is aen het Hof seer punctueel staende op diergelycke kleynigheden, waerinne ick tot nogh toe alle satisfactie hebbe bekomen; synde nimmermeer iets geresolveert in den Raedt, het geene den Staet der Vereenighde Nederlanden eenighsints betrefte, of is my daer van communicatie door den een of den ander van de Secretarissen van Staet gedaen. Ick hebbe voor ettelycke daegen haer Ed. Groot Mog. bekent gemaeckt, hoe dat hier naeright aen 't Hof was gekomen van 't Schip genaemt Christina, de Africaensche Compagnie alhier toebehoorende, hoe dat het selve door vier Schepen van de Nederlandtsche West-Indische Compagnie voor 't Kasteel del Mina op den 5. February was geattaqueert ende weghgenomen, synde het Volck altemael gevanckelyck gesteldt, sonder dat haer toegelaeten is volgens 't bericht, met den anderen eenige conferentie te hebben, twyffele niet of haer Ed. Groot Mogende sullen spoedige ordre stellen, dat het voornoemde Schip gerelaxeert werde, soude andersints hier seer quaedt bloedt setten. De Heer Secretaris *Eeresteyn* heeft my nu tot tweemaelen daer over aengesproocken; By voorval van de eerste visite scheen hy sigh wat te formaliseren, over seecker Memoriael door my ter Vergaederinge van de Regeringe alhier ingelevert, seggende dat den Raedt van syne Majesteyt pretendeerde dat ick in de aenspraecke aen syne Majesteyt by de woorden *Serenissime & Potentissime Rex*, hadde behooren by te voegen *Domine Clementissime*, ende op 't eynde hebbende simpel mynen naem gesteldt, gelyck in alle Memoriaelen van publycke Ministers ter Vergaederinge van haer Ho. Mog. werdende ingelevert, gebruyckelyck is, hadde behooren te subscriberen: *Sacræ Regiæ Majestatis Vestræ Servus* of *Servitor*, *&c.* gelyck de Hoofsche Latinisten spreecken: Aengaende de subscriptie, antwoordde ick geen swarigheydt te maecken in 't toekomende te schryven, *Sacræ Regiæ Majestatis Vestræ omni cultu & observantiâ devotus* of iets diergelycks, naedemael men sustineerde, dat de beleeftheydt sulcks was vereyschende, ende 't respect van een Koningklyck Persoon, dogh dat het schryven van *Servus*, ende van *Domine Clementissime*

tissime voor my niet en konde gepractiseert werden sonder expresse last van haer Hoog Mog. ende dat my doght het selve by syne Majesteyt ook niet te konnen gepretendeert werden of afgeëyscht als van syne Onderdaenen. Ick versoecke seer ootmoedelyck, dat U Ed. my 't believen van haer Ho. Mog. dienaengaende door een woordt of twee gelieve bekent te maecken. Alsoo de meeste besoignes hier door Memoriaelen in 't toekomende sullen moeten geschieden. Ick kan niet naelaeten U Ed. wederom op nieuws te recommanderen de saecke van den Heer *Christiaen Cruse*. Het schynt, dat de Koninginne seer begerigh is, omme een Musicael Instrument nae het model van 't geene de voornoemde Heer *Cruse* op Zee verlooren heeft, te laeten maecken; U Ed. sal den Heer Rycks-Kancelier voor syn particulier hier door seer verobligeren. Tot Westerwyck was voor weynigh daegen een Nederlandts Schip aengeslaegen, uyt oorsaecke dat'er eenige Waeren uyt het selve Schip gelight waeren heymelycker-wyse, sonder Tollen betaeldt te hebben, dogh alsoo de Schipper goede documenten voortbraght, dat het selve buyten syn kennisse ende in syn absentie was geschiedt, is wederomme ontslaegen, waer voor hy my op huyden is komen bedancken. Ick versoecke seer gediensstighlyck de secretesse van myne Missiven. Wat de geene belanght die ick tot nogh toe aen den Heer Griffier hebbe geschreven, werdende alle de copyen van deselve hier aen het Hof overgesonden, waer van my seecker gequalificeert Persoon onlanghs heeft gewaerschouwdt, het geene my onbequaem maeckt, om met syn Ed. te corresponderen ofte de reghte geschaepenheydt van 't geene hier passeert te communiceren; Verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Verplightste ende Dienstbereyde Dienaer,

Geteekent

NICOLAUS HEYNS.

Stockholm den 5. October 1661.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm; sonder dato 1661.

EDELE GESTRENGE HEER,

VOor weynige daegen is de Heer *Cojet* uyt last van de Regeringe my komen aendienen, hoe dat haere Majesteyt ende de Heeren Ryks-Raeden niet konnende langer met goede oogen aensien, het gestaedigh kermen ende klaegen van *Joachim Groot-Johan*, syne Huysvrouw ende Kinderen, goedt geaght

geaght hadden op my te doen versoeken dat ik aen haer Ed. Groot Mog. daer over wilde schryven, ende een spoedige uytkomste te willen helpen vervaerdigen, ten eynde de voornoemde *Groot-Johan* satisfactie mogte bekomen van alle 't geene de Erfgenaemen van *Jacob Criwitz* hem schuldigh syn. Dat de Regeringe geresolveert hadde den voorsz. *Groot-Johan* in soo een billycke saeke de behulpsaeme handt te bieden, waerinne sy eghter verstonden door haer Hoogh Mogende te sullen geprevenieert werden; spreeckende voorts in soodaenige serieuse termen van dese saeke, even als of men hier voor hadde, in cas van langer dilay, brieven van represallien aen den gemelden *Groot-Johan* te verleenen, sonder noghtans dat de voornoemde Heer sigh eenigermaeten eslargeerde ofte naeder openbaerde over 't geene dien aengaende in den Raedt soude mogen besloten syn; maer versoght, dat men de Erfgenaemen van *Criwitz* voornoemt niet uyt de Vereenighde Provincien soude laeten vertrecken ofte andersints dat haer Hoog Mogende daer voor responsabel souden syn; gebruyckende voorts meer animeuse propoosten over deselve materie. Ik beriep my op seekere Deductie voor desen aen syne Majesteyt, hooghloffelycker memorie, uyt den naem van haer Ed. Groot Mogende door my gepresenteert, op dewelcke behoorde schriftelyck geantwoordt te werden, byaldien deselve niet raisonnabel wierde bevonden. Hy gaf my te kennen deselve Deductie te hebben gesien, ende te oordeelen wel ingestelt te syn; dogh dat de *Criwitzen* sigh ter quaeder trouwe gedient hadden van seekere brieven door *Groot-Johan*, aen haer Vaeder geschreven, waer van gefalsifieerde extracten aen 't Hof van Hollandt waeren overgelevert, ende daerop sententie gegaen; dat de *Criwitzen* nimmermeer diergelycke origineelen souden konnen toonen, dat hy in Hollandt synde, daerop by haer geinsteert hadde, dogh dat sy weygerig gebleven waeren hem de vereyschte origineelen ter handen te stellen ofte te laeten sien. Ende alsoo bemerckte, dat de voornoemde Heer met passie in dese saeck sigh liet innemen, als van wegen syn Schoon-Vaeder daerinne geinteresseert synde, nam ick aen daer over te sullen schryven, daer alleen byvoegende, dat dese saecke niet haer Hoog Mogende, maer haer Ed. Groot Mog. was concernerende, ende dat die daerinne behoorden gekent te syn. Ginck korts daer aen de Heer *Kurch* vinden die ook scheen ingenoomen te syn, dogh hoorende myne redenen ende naerigt, naementlyk dat de saeck in Hollandt voor 't Reght was betrocken door de *Criwitzen* eer dat *Groot-Johan* die in Sweden hadde gemoveert, ende dat de *Criwitzen* dese betreckinge voor 't Reght gefondeert hadden op seeker arrest van eenige Goederen, den voornoemden *Groot-Johan* toebehorende, waer van de welgemelde Heer seyde geen kennisse te hebben, ende byaldien de saecke soodaenigh was gelegen bekende quaelyck geinformeert te syn. Hadde ook van geene Deductie hooren spreecken; ende was dienvolgende van advies dat ick een Memoriael hier over in den Raedt behoorde in te leveren. Dogh alsoo ick voorwierp daer toe geen last te hebben, noghte oock eenige ordre, om van dese saek te spreeken, ben voorts van syn Ed. gescheyden, die my beloofde sig naeder te willen informeren. By den Heer Rycks-Kancelier ben ik by nae op deselve wyse gevaeren, ende hebbe bevonden gelyck ook selfs bekende, dat van dese saeck

ſaeck niet wel onderrigt was. Syne Excellentie was in 't begin ſeer animeus, ende ſprak ſchier even hevig als de Heer *Cojet*, maer gaf eyndelyk beter koop, ende bekende niet pertinentelyk van alles onderrigt te ſyn, ende ſcheen niet wel te nemen, dat de Heer *Cojet* van de Deductie geen gewagh hadde gemaeckt, daer ick noghtans ſyne Excellentie verſeeckerde, dat hy Heer *Cojet* deſelve geleſen hadde volgens ſyne eygene bekenteniſſe aen my gedaen; dat hy van gelycken mede bekent hadde dat ſyn Schoon-Vaeder de ſomme van 3000. Rycksdaelers aen de *Criwitzen* over deſe ſaeck te kort quam, ende dat dienvolgende ſyn aenklaegen voor partiael ende geintereſſeert moeſte opgenomen worden. Nam ondertuſſchen aen nae Hollandt te ſullen ſchryven, ende by aldien de overgeleverde Deductie moghte verleydt ſyn een andere copye te doen komen, 't geene ick U Ed. midtsdeſen op 't hooghſte recommandere, alsmede, dat'er ordre magh geſteldt werden op het correct ende pertinent afſchryven van de voorſchreve Deductie, alſoo de geene die voor deſen bekomen hebbe niet leesbaer was, door de menighte van fouten, meerendeels in de citatien van Auteuren ende Wetten begaen, ook met een Hollandtſche ende niet Italiaenſche letter geſchreven; verſoecke van gelycken dat op 't ſpoedighſte ordre ende inſtructie magh bekomen, hoe dat my voorts in deſe ſaeck ſal draegen, ſoo wel omtrent het Memoriael als doorgaens in de gantſche ſaeck, ſal ondertuſſchen myne Papieren ende Brieven tot deſe queſtie eeniger maeten ſpecterende doorſien, ende myn werck van deſe weeck maecken van de Principaelſte Heeren hier over aen te ſpreecken, ende alle ſiniſtre machinatien ſoo veel doenlyck te prevenieren ende diverteren. De Heer Rycks-Kancelier toonde ſigh voor de reſt ſeer genegen tot het herſtellen van de oude Vriendtſchap tuſſchen beyde de Staeten, gebruyckende omtrent die ſaecke veele obligeante woorden, waer van op huyden aen den Heer *Ruyſch* in 't breede geſchreven hebbe, ſonder noghtans ſyne Excellentie te noemen. Ick traghte ſyn Excellentie te perſuaderen, dat de beſendinge van den Heer *Kurch* aen onſen Staet moghte vervaerdight worden; dogh ſeyde my niet te weten of die beſendinge aengenaem ſoude ſyn, ende veel min offe eenige goede operatie ſoude doen; dat ſyne Majeſteyt wel een beſendinge van haer Hoog Mogende verwaght hadde, ſynde de voorgaende meer tot voordeel van haere Vyanden als van haer geweeſt, dat men eghter daerop ſoo naeuw niet wilde ſien, als men maer verſeeckert was, dat de beſendinge wel ſoude opgenomen worden; Dat haer Hoogh Mog. miſſchien de Kroone van Sweden conſidereerden als een gedevaliſeerden, uytgeputten ende kragteloosen Staet: Dat men eghter ſoude bevinden, als men allentom andere Vriendtſchappen te vergeefs aengeſoght hadde, dat de oude Vrienden de beſte ende ſeeckerſte waeren; het geen ick duydde op de Ambaſſade van onſen Staet nae Vranckryck, Engelandt ende Spanje afgevaerdight, van wiens vrughteloose verrightinge hier gerughten moeſten loopen, ſonder dat ick noghtans dien aengaende ofte van eenige andere publycque ſaecken de alderminſte naeright uyt het Vaederlandt ſedert myn vertreck hebbe bekomen, 't geene my genoeghſaem onbequaem maeckt omme het Landt nae behooren te konnen dienen, moetende overal ſchier ſtom ende ſpraeckeloos ſtaen, wanneer over de pu-

publycke affaires van onse Regeringe hier aen 't Hof geparticulariseert werdt. Bidde derhalven seer ootmoedighlyck U Ed. gelieve ordre te stellen, dat de een of de ander van de Klercken, 't sy van haer Hoog Mog. 't sy van haer Ed. Groot Mog. my weeckelyck ten minsten wat superficieele kennisse laete toekomen van 't geene omtrent de publycke affaires by ons passeert, waer van het Landt den dienst sal komen te genieten, de obligatie niettemin aen my verblyvende. Het schynt niet, dat men voor dit mael de Waepenen tegens de Stadt Bremen sal gebruycken, maer eenige aghtervolgende jaeren sig buyten oorlogh houden, omme alsoo de Finantien, die in seer sleghten staet syn, te redresseren; evenwel is te bedughten, dat de vrock die men hier aen 't Hof tegens dese Stadt heeft opgenomen, van tydt tot tydt sal toenemen; De Fransche Afgesant konnende dese Kroon niet disponeren tot continuatie van den oorlogh met Moskovien, is wederom vertrocken. Hier werden veele Uytheemsche Officieren ende Soldaeten afgedanckt. Voor wynige daegen als ick myn afscheyt nam van den Vorst *van Weymar*, die op syn vertrek staet nae Duytschlandt, versogt syne Vorstelyke Genaede op my, dat ick haer Hoog Mogende wilde verseeckeren van syne genegentheyt ende respect, ende dat hy by voorval van oorloge sigh bereydt soude laeten vinden haer te dienen in 't een of 't ander Militair Employ. Voor welcke presentatie ick syne Vorstelycke Genaede bedanckte, aennemende haer Hoog Mogende sulcks bekent te sullen maecken; is een jongh Cavallier, Soone van een regerenden Vorst, oudtste broeder van Hertogh *Bernard van Weymar*. Dese presentatie was apparentlyck gefondeert op stercke gerughten die hier loopen van een aenstaenden Oorlogh tusschen onsen Staet ende Engelandt. Hier mede verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Verplightste ende Dienstbereyde Dienaer,

Geteekent

NICOLAUS HEYNS.

Aen den Heer NICOLAUS HEYNS, den 31. October 1661.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. successive Missiven in datoos respective den 28. July ende 24. Augusty laetstleden, 5. ende 21. der voorleden, midtsgaeders 5. ende 6. deser loopende maendt, ende nogh eene sonder expressie van dato, alle

geschreven uyt Stockholm, syn my 't syner tydt wel ter handen gekomen, ende sal Uw Ed. in antwoorde van deselve gelieven gedient te syn.

Eerstelyck raeckende de instantien die van daer gedaen syn om den Heer Graef *van Dhona* gecontinueert te sien in de Charge als Kapiteyn over een Compagnie by hem hier voorens geleydt geweest synde, dat volgens de bekende Placcaeten, ende de gemelde Graef in Uytheemschen dienst verblyvende, in die saecke by haer Ed. Groot Mogende niet anders gedisponeert heeft konnen werden; oock dat men alhier niet gewoon is op eenige particuliere recommandatien van wegen den Staet antwoordt, veel min eenige excuse te doen; sulcks dat dienthalven de gewoonlycke practycke gevolght synde, ick wil hoopen, dat de Heeren aldaer sigh dienthalven over haer Ed. Groot Mog. niet sullen verbelgen.

Wat in de saecke van *Groot-Johan*, die U Ed. schryft aldaer met ernst gepouseert te worden, by haer Hoog Mog. sy geresolveert, sal U Ed. uyt het ingeleyde Extract gelieven te bemercken, ende gaet hier nevens de gerequireerde copye van de bewuste Deductie, die ick vertrouwt hadde U Ed. hier bevorens van wegen den Staet toegesonden geweest te syn; hoopende, dat die saecke niet verder gepoursuiveert, maer eenmael eyndelyck van de handt aldaer afgewesen sal worden.

Nopende de Goederen van den Heer *Christiaen Cruse*, die geduerende de voorledene troubles ende onlusten tusschen de Kroon Sweden ende desen Staet by een van 's Landts Oorloghschepen genomen, ende vervolgens in handen van den Heer *van Wassenaer*, Lieutenant-Admirael gevallen souden syn, hebbe ick niet naegelaeten volgens U Ed. versoeck den gemelden Heer *van Wassenaer* speciaelyck daer over te begroeten, dogh verklaerde syn Ed. die Goederen niet meer in wesen te syn, ende dienvolgens daer van geen restitutie te konnen doen.

Ick hebbe uyt U Edts. Missive van den 21. September bemerckt, dat de Heer *Cojet* gewesene Extraordinaris Envoyee van die Kroon alhier, sigh beklaeght, over de geringe vereeringe daer mede haer Hoog Mog. syn Edt. op desselfs vertreck van hier souden hebben begiftight, ende dat hy daeromme aldaer onder de handt geen goede officien soude doen, tot herstellinge ende voortsettinge van de oude Vriendtschap ende confidentie tusschen beyde de Staeten; Dogh sal U Ed. uyt de retroacta op het stuck van vereeringen aen Uytheemsche Ministers gevallen, die U Ed. al voor de receptie deser ter handen gekomen sullen syn, klaerlyck gesien hebben, dat sedert het vertrek van den Heer *Cantersteyn*, nogh aen den Heer *Rosewinge*, nogh aen den Heer *Pinocci*, beyde in gelycke qualiteyt als de Heer *Cojet*, van wegen de Koningen van Denemarcken ende Poolen respective alhier geageert hebbende, geene andere vereeringe als aen hem by haer Ho. Mog. syn gegeven geweest; Ende gelieve U Ed. derhalven den gemelden Heer dienthalven te disabuseren, ende syn ongelyck klaerlyck aen te wysen.

Op den innehoude van U Ed. Missive in dato den vierëntwintighsten der voorleden maendt, raeckende onder anderen seecker Sweedtsch Schip ge-

naemt Christina, 't welck op de Kuste van Guinea door de Ingesetenen van desen Staet soude syn genomen, by haer Hoog Mog. versoght synde het beright van de Presidiale Kaemer van de West-Indische Compagnie tot Amstelredam, hebben Bewinthebberen van deselve Compagnie gerescribeert, dat sylieden dienthalven geene kennisse altoos bekomen hadden, sulcks dat daerop nogh geene verdere Resolutie heeft konnen genomen werden.

Ick hebbe uyt de voorsz. U Edts. jonghste Missive, niet sonder verwonderinge bespeurdt, dat 's Koninghs Raedt aldaer was sustinerende, dat U Ed. in de aenspraecke aen syne Majesteyt by de woorden *Serenissime & Potentissime Rex*, ook soude behooren te voegen *Domine Clementissime*, ende gelyck het selve seer voorsightiglyck by U Ed. is gedeclineert geworden, soo sal U Ed oock in 't toekomende seer wel doen in mondelinge of schriftelycke aenspraecke, die U Ed. aen syne Majesteyt soude mogen komen te doen, geene woorden te gebruycken, die eenige de minste subjectie denoteren, of daer nae smaecken souden mogen, te meer, alsoo de Heer *Appelboom* ende andere Sweedtsche Ministers in haere Memorien, die sy van tydt tot tydt aen haer Ho. Mog. presenteren, maer simpelyck haer naem teeckenen, sonder eenige de minste Eertytelen daer by te voegen, gelyk U Ed. uyt de verklaeringe van den Heer Commies *Spronssen* in *authenticâ formâ* hier nevens gaende, sal konnen vernemen, die ick van myn schuldige plight geaght hebbe U Ed. toe te senden om te strecken tot dessels naerightinge.

Dat U Ed. gelyck alle andere publycke Ministers van desen Staet van alle voorvallende saecken ende inkomende adviesen behoordt gedient te worden, om 's Landts dienst des te beter te konnen betraghten, dienthalven ben ick met U Ed. van een ende 't selve gevoelen, ende sal ick derhalven sorge draegen, dat in cas 't selve door den Klerck *Cunes* op voorgaende ordre van den Heer Griffier niet en geschiede, U Ed. eghter de inkomende tydingen ende adviesen weeckelyck werden toegesonden, gelyck ick tot een aenvang U Ed. hier nevens by copye communiceere de brieven jonghst uyt Vranckryck ende Engelandt ingekomen, sullende mede besorgen dat U Edts. brieven onder addres aen den Heer Griffier *Ruysch* den Staet toegesonden werdende, soo veel de nature van de Regeringe kan lyden, behoorlyck werden gesecreteert, immers voor soo veel de secretesse van die geene belanght, die U Ed. aen my is assendende, hoope deselve daer in absolutelyk te voldoen. Ende desen hier mede afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 31. October 1661.

Aen

Aen den Heer NICOLAUS HEYNS, den 9. January 1665.

EDELE GESTRENGE HEER,

DE Heer *van Beuningen* 't sedert eenigen tydt herwaerdts de noodige correspondentie ten dienste van den Staet met U Ed. onderhouden hebbende, soo hebbe ick my daer van gedispenseert gehouden, gelyk ick alsnogh de saecke soude laeten aenkomen op 't geene U Ed. van wegen den Staet directelyck aenbevoolen ende toegesonden wordt, midtsgaeders op de correspondentie die de Heer *van Beuningen* gelast is uyt Vranckryck met U Ed. te houden; ten waere syn Ed. met de jonghste post my geadviseert hadde, dat hem voor die reyse tydt ontbroocken hadde, omme sigh dienthalven omtrent Uw Ed. behoorlyck te acquiteren, weshalven dan hier nevens gaet, tot U Edts. naerightinge copye van het geene de meergemelde Heer *van Beuningen*, met de jonghste post soo aen de Regeringe onder addres van den Heer Griffier *Ruysch* als aen my in het particulier heeft geadviseert, daer by ick alhier door den Heer Ambassadeur *d'Estrades* geinformeert ben, dat de Koningh van Vranckryck seer te onvreden is over het nemen van de jonghste Bordeausche Vloote ofte het meerendeel van dien, aengesien de laedinge generaelyck aen syne Subjecten toebehoordt, dat syne Majesteyt serieuse ordre gesonden heeft aen den Heer Ambassadeur *de Comminger*, om by den Koningh van Groot-Britannien te reclameren alle de Goederen, die uyt de Haevenen van Vranckryck afgescheept synde door de Engelschen syn genomen, niet verstaende sigh dienthalven in te laeten in longueurs of formaliteyten van Processen; Ende naedemael het wel te vermoeden is dat volgens gewoonte uyt handen van de Engelschen niet veele sal wesen te recouvreren, soo is oock wel te gelooven, dat sulcks in 't gemoet van den Koningh van Vranckryck niet sal syn van de beste operatie voor de Engelschen.

In de volgende Vergaederinge van de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt sal gedelibereert werden op 't senden van een Extraordinaris Minister aldaer, om den Koning op 't presteren van de Alliantie naeder te presseren, ende middelerwyle verwaghten wy van U Edts. vigilantie ende devoiren, dat alles daer toe in 't gemoet van syne Majesteyt volkomentlyck geprepareert, daer toe U Ed. de noodige retroacta voor desen ende op den laetsten der voorleden maendt, een speciaele Missive aen hooghstgedaghte syne Majesteyt toegesonden is, waer by tot verdere naerightinge hier nevens gevoeght is de publycke Resolutie van den Koningh van Groot-Britannien ende dessels Raedt, met de jonghste post uyt Engelandt overgekomen, draegende de uyterste remonstratie van openbaeren Oorlog, naementlyk, authorisatie op syne Maritime Reghters, om alle Nederlantsche Goederen te confisqueren.

queren. Ende alhoewel haer Hoogh Mogende meer dan bevoeght syn, sonder verdere acten van hostiliteyt of eenige denunciatie af te waghten, tegens de Engelschen mede van haere syde opentlyk te breecken, ende deselve geensints te verschoonen, soo hebben deselve daer inne eghter wel willen procederen met die moderatie, dat tot nogh toe geen verdere last gegeven is, dan om van deser syde door Schepen van den Staet alleenlyck ende niet door particuliere Commissievaerders, mede aen te haelen ende op te brengen alle Engelsche Schepen ter Koopvaerdy uytgerust, sonder voor alsnogh tot het aentasten van 's Koninghs Oorloghschepen eenige ordre te geven, alles op hoope, dat de Koningh van Groot-Britannien bespeurende den ernst ende den vigueur, die haer Ho. Mog te gemoet sien, dat naeder door den hoogstgemelden Koningh van Vranckryck ende de vordere Geallieerden van desen Staet gedemonstreert sal worden, sigh tot meerder redelyckheyt ende tot vreedtsaemer gedaghten staet te voegen; daer aen haer Hoog Mog. niet gaerne door precipitante Resolutie ofte Actie selfs het alderminste prejudicie willen leggen; vertrouwende mede, dat de meerhooghstgemelde Koningh van Vranckryck ende de gemelde andere Geallieerden, daer door des te bequaemer gemaeckt sullen worden, om den Koningh van Groot-Britannien van syn tastelyck ongelyck in desen te overtuygen.

Van den Vice-Admirael *de Ruyter* hebben wy *à droiture* nogh geen eygentlycke tydinge, maer 't geene dienaengaende uyt Engelandt geadviseert wordt, dat naementlyck Cabo-Verde by hem soude wesen gerecupereert sonder eenige resistentie, ende nogh agt Engelsche Schepen genomen, is sonder twyffel waeraghtig, dewyle aen de Kameren van de West-Indische Compagnie tot Amstelredam vertoont is seekere assignatie by hem *de Ruyter* selfs onderteekent, slaende op de voorschreve Kaemer ten behoeve van eenen *Steven North*, Kapiteyn of Schipper van een Engelsch Scheepjen genaemt de Koopwel, ter somme van 720. Ponden Sterlinghs aen den voornoemden Kapiteyn of Schipper by den voornoemden Vice-Admirael *de Ruyter* belooft, in voldoeninge van de vraght by hem van de Engelsche Royale Compagnie bedongen; ende houdt de voorsz. assignatie onder anderen, dat hy Vice-Admirael voornoemt de Goederen ende de Koopmanschappen daer inne gelaeden geweest synde, als de voorsz. Royale Compagnie toebehoorende, mede neemt, om door den Directeur genaemt *Valckenburgh ad opus jus habentis*, op de Kuste verhandelt ende gebeneficieert te worden.

Hier nevens gaet tot U Ed. naerightinge een afdrucksel van seeckere impertinente Memorie, onlanghs door den Heer *Downingh* aen haer Hoog Mogende overgelevert, op alle de ingredienten van dewelcke ick vertrouwe, dat U Ed. uyt eygen kennisse ende uyt voorgaende *retroacta* wel is geinformeert, alleenlyk sal ik hier ten overvloedt byvoegen, dat het een impudente onwaerheydt is, dat hy Heer Envoyee *Downingh* ooit eenige preuven soude hebben overgelevert van de geallegeerde opmaeckinge van den Koningh van Fantyn, hebbende dienthalven alleenlyck geëxhibeert een advies van den Commandeur van Commantyn, die sulcks was overschryvende, niet alleen sonder eenige de minste

minste preuve, maer oock selfs sonder eenige solide allegatie van redenen van wetenschap, hoedaenige advertentien selfs van den Gouverneur ende Raeden van Indiën uyt Batavia overgekomen haer Hoogh Mogende niet waerdigh geaght hebben eens tot fondament van eenige doleancie aen de Engelschen voorgehouden te werden; gelyck mede onwaeraghtigh is het seggen van Kapiteyn *Holmes* tot justificatie van syn actie, dat hy een Commissie van haer Ho. Mog. soude gesien hebben, om op de Kuste van Guinea te mogen aentasten alle 't geene de Engelschen aldaer was toebehoorende, alsoo nooit soodaenige commissie of eenige andere acte tot naedeel van de Engelschen streckende uytgegeven is geweest. Waer by voor dese reyse niets van importantie te voegen hebbende, sal ick desen afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 12. January 1665.

Aen den Heer Ambassadeur YSBRANDTS, den 18. February 1665.

EDELE GESTRENGE HEER,

VOlgens U Edts. versoeck ende begeerte hebbe ick myn verplight geaght tot U Edts. ende den Heer *van Amerongens* gerustheyt, de Heeren Gecommitteerde Raeden te versoecken by expresse Resolutie te willen verklaeren, dat soo wanneer de quotes van de Provincien van Utrecht ende Stadt ende Landen in de Post van de defroyementen sullen wesen geabsorbeert, de Wisselen by U Ed. ende den gemelden Heer *van Amerongen* op Hollandt te trecken, by deselve Provincie sullen werden aengenomen ende betaeldt, daer op dan gevoeght is de bygaende Resolutie, die ick van myn plight geaght hebbe U Ed. midtsdesen toe te senden, vertrouwende dat deselve daer inne niets sal vinden als 't geene in de hooghste billyckheyt bestaet, ende dienvolgende voor desselfs vertreck uyt de Provincie alles soodaenigh sal prepareren ende helpen disponeren, dat de goede intentie van de welgemelde Heeren Gecommitteerde Raeden daeromtrent sal konnen werden beryckt; Waer mede desen afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 18. February 1665.

Aen den Heer Ambassadeur YSBRANDTS, den 24. July 1665.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. successive Missiven tot die van den eersten deser incluys, syn my van tydt tot tydt wel ter handen gekomen, ende is my van herten leet geweest, in myn plight van reciproque correspondentie, geduerende deselve tydt, niet te hebben konnen voldoen; Ick sal niet naelaeten soo veel in my is te bevorderen, dat op de puncten van deliberatie in de voorschreven U Edts. Missiven residerende soo haest doenlyck conclusie uytgewerckt werde.

De desseynen van den Bisschop van Munster werden by haer Ed. Groot Mog. soo als die, myns bedunckens, meriteren, nae behooren geconsidereert, synde daer over by deselve geresolveert aen den Heer *van Beuningen* te doen schryven, soo als U Ed. uyt de copye hier nevens gaende onder No. 1. breeder sal gelieven te bespeuren.

De Heer Graef *d'Estrades* heeft over 't selve subject eergisteren ter Vergaederinge van haer Ho. Mog. ingedient de Memorie, daer van onder No. 2. copye hier nevens is gevoeght tot U Edts. naerightinge. Haer Ed. Groot Mog. hebben tot sluytinge ende verbreeckinge van de voorsz. desseynen van den Bisschop van Munster, nogh geresolveert 't geene U Ed. uyt het bygaende Extract onder No. 3. breeder sal gelieven te vernemen, daer mede haer Ho. Mog. haer op eergisteren hebben geconformeert.

Wyders is nogh by haer Ed. Groot Mog. genoegsaem geconcludeert, dat men sal traghten vier Regimenten te paerdt, ende ses te voet, te saemen omgevaerlyck uytmaeckende de nombre van 7000. Man in dienst van desen Staet aen te nemen daer toe van wegen den Bisschop van Osnabrugge onder de handt ouvertures syn gedaen, ende is daerop provisioneelyk geformeert de concepte conclusie, die ick van myn schuldige-plight geaght hebbe U Ed. hier nevens onder No. 4. te communiceren, vastelyck vertrouwende, dat deselve nogh van dese weecke volkomentlyck sal werden gearresteert, synde het laetste lidt van dien al by avance, met toestemminge van haer Ed. Groot Mogende op gisteren ter Generaliteyt tot conclusie gebraght, ende tot uytvoeringe van dien gecommitteert de Kolonel *Arent Jurrien van Haersolte.*

Over het werck van de bewuste Illucidatien, is tot contemplatie van de Kroon van Sweden al over een geruymen tydt geformeert het advies, daer van copye hier nevens is gevoeght onder No. 5. tot U Edts. naerightinge, maer eenige Leeden in haer Ed. Groot Mogende Vergaederinge, hebben tot nogh toe geensints gedisponeert konnen werden, om soo verre te relascheren, ende daer en tegen heeft de Heer Resident *Appelboom* my iterative verklaert, dat de Koningh syn Meester daer mede geensints is nemende contentement, niettemin sal ik van dese Vergaederinge, soo als alboreyts begonnen is, die saeke

ke nogh naeder poufferen, ende ten goeden eynde traghten te brengen, daer van ick hoope U Ed. 't fyner tydt de noodige kenniffe te geven; ende voor defe reyfe hier by niets van importantie te voegen hebbende, fal ick afbreeken, verblyvende,

Edele Geftrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 24. July 1665.

Aen den Heer Raedt-Penfionaris J. DE WITT, Stockholm den 27. January 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne laetfte is geweeft van den feftienden December des voorleden jaers, federt hebbe ick occafie gehadt te fpreecken met den Heer Rycks-Kancelier, die de eerfte van de Heeren weder hier aengekomen is, dogh figh tegenwoordigh op een Wooninge een myl weeghs van hier gelegen, bevindt. Ick hebbe aen fyn Ed. eenige openinge gedaen van haer Hoogh Mogende jonghfte Refolutien van den negentienden December laetftleden, ende hebbe daer op by denfelven gehadt een bejegeninge nae wenfch, eene betuyginge van aengenaemheydt over de voorfchreve Refolutien, ende eene beklaghte, dat haer Ho. Mog. niet eerder daer toe hadden gerefolveert, alfoo daer door voorgekomen fouden fyn geweeft de veranderingen ondertuffchen voorgevallen; fyn Ed. nam aen de Commiffarifen aenftonts te doen befchryven om figh ten eerften hier in te ftellen; ick wil hoopen, dat den inhoudt van de bewufte fecrete Refolutie my by Miffive van den Heer *van Gent* van den 21. December laetftleden toegefonden by de Heeren die kenniffe daer af hebben, ontwyffelyck wel gemefnageert fal fyn; my fyn anderfints alhier difcourfen gevoert, die my fouden konnen doen twyffelen, of iets daer van uytgeleckt moghte wefen, hoewel ick het abfoluyt van de handt gewefen, ende genomen hebbe voor een artifice, om uyt my te locken of ick ook eenigen naederen laft dienaengaende hebben moghte. Men continueert my te voeren difcourfen, dewelcke fchynen te betoonen eene jaloufie, tegens de maght ende deffeynen van den Koningh van Vranckryck, ende een intentie om defelve tuffchen Vranckryck ende haer Ho. Mog. te verwecken, ende om de conduite ende deffeynen van den Koning van Vrankryk omtrent den Vreede met Engelandt, ende den Oorlog tegen den Biffchop van Munfter verdaght te maecken, ende om dienvolgende impreffie te geven, ende inclinatie te verwecken om den Vreede met Engelandt te maeken, fonder fig door de voorfz. deffeynen te laeten amuferen, of fig daer aen te binden. Men heeft my willen verfeekeren, dat *Pradel* ordre heeft ofte gehadt heeft, om niet feer te haeften maer te traifneren, om de Troupen van den Biffchop van Munfter te confumeren, ende defelve aen figh te trecken, daer toe hem groo-

te remises van geldt gedaen souden syn, 't welck men oordeelt weynigh over een te komen met 't geene de Ambassadeur *d'Estrades* aen haer Ho. Mog. gerepresenteert heeft. Naedemael ick in die opinie ben, dat de discoursen hier voor verhaeldt nergens toe strecken, als om sigh dies te meer door Vranckryck te doen aensoecken: kan U Wel-Ed. Gestrenge wel considereren, op wat wyse ick my daeromtrent gouvernere. Men heeft het geheele voorleden jaer alhier gesproocken van apparente gevaerlycke oneenigheden in den Staet. Men spreeckt daer van tegenwoordigh meer als te vooren, ende men oordeelt, dat alle de wereldt difficiel sal wesen, om te embrasseren de partye van eenen Staet, die sigh door oneenigheden van binnen gaet ruineren. Ick kan het subject van de voorschreve gevreesde oneenigheden niet gewaer werden: Ick beelde my evenwel in, dat men alhier gelooft 't selve ter oorsaeke van den Prins van Oranje te sullen geschieden, om dat ick beright werde, dat de Heer *Coventry* tot meermaelen alhier verseeckert soude hebben, dat syn Meester nooit den Vreede met haer Ho. Mog. soude sluyten sonder de herstellinge van gemelden Heer. Men mompelt ook alhier of wel het besluyt van de Alliancie met den Heer Keurvorst van Brandenburgh aen diergelycke speculatien moghte accrocheren. Ick bidde U Wel-Ed. Gestrenge my de gunste te willen bewysen, om my aengaende de voorschreve gevreesde oneenigheden ende de redenen van deselve te willen informeren. Ick werde gewaerschouwdt, dat haer Hoogh Mog. geen staet moeten maecken op den Koningh van Denemarcken, ende dat dessels intentien voor den Staet niet goedt souden syn, ick hebbe eenige particulariteyten daer van gehoordt, die ick voor alsnogh ende voor dat ick wat meerder light daer van sal hebben, niet derve debiteren. De Heer *Zeestadt* werdt my gedechifreert, als een seer dangereus Heer, ende den Staet gansch niet genegen, ende die oversulcks te bevreesen staet groot quaedt te sullen doen. Ik twyffele niet of haer Ho. Mog. Minister by synen Heer sal wel geinstrueert syn om by dessels absentie omtrent den Koningh van Denemarcken alle goede officien te doen, 't welck ick gelove nodigh te syn; Ick kan voor 't laetste niet onderlaeten te berighten, dat de seer sleghte opinien, die men alhier gevat heeft over de Militie van den Staet, ende over de conduite van deselve in de guarnisoenen te doen keeren, de Campagne te verlaeten, de Provincien van den Staet selve te abandonneren, aen de excursien ende depredatien van de Munstersche, daer men door de Fransche ende Lunenburghsche auxiliaire Troupen meester in 't veldt synde de voorsz. Munstersche de Guarnisoenen konde doen kiesen, ende daer in consumeren, *sedem belli* in 't Stift Munster maeken, ende den Staet absoluyt daer van te bevryden. Waer mede verblyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent:

J. YSBRANDTS.

Stockholm, den 27. January 1666.

Aen

Aen den Heer Ambassadeur YSBRANDTS, den 15. February 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert myne wederkomste uyt 's Lands Vloote, hebbe ik eenige brieven van U Ed. ontfangen, daer van de jongste is geweest van den 27. der voorleden maendt; Ick hebbe tot nogh toe geintermitteert aen U Ed. te antwoorden, ten deele, om dat de Heeren *van Gent* ende *Gockinga*, aennaemen het selve officie te presteren, ende ten deele, om dat wy een tydt langh volgens U Ed. advisen, geoordeeldt hebben, dat U Ed. souden wesen op de reyse herwaerdts.

Het is de Hooge Regeringe sonderlinge aengenaem geweest uyt U Ed. depêche van den 27. der voorleden maendt te bespeuren, dat haer Hoogh Mogende jongste Resolutie van den 19. December laetstleden, omtrent den Heer Ryks-Kancelier, aldaer goede ingressie gevonden, ende by denselven van goede operatie geweest heeft, vastelyck vertrouwende dat daer op een naedere Vriendtschap herbouwt sal konnen werden, ten minsten geëffectueert, dat de Koningh van Sweden in voldoeninge van haere jonghste Resolutie sal aennemen ende beloven de Vyanden van desen Staet, nogh directelyck nogh indirectelyck te styven.

Indien eghter de Koningh van Sweden gedisponeert soude konnen werden sigh tegens de Vyanden van desen Staet volgens de Alliantie van desen Staet in te laeten, immers, ende ten minsten tegens den Bisschop van Munster, het soude alhier van groote aengenaemheyt syn, ende ontwyffelyk mede van geen beswaerlyckheydt voor den hooghstgemelden Koningh van Sweden, aengesien het, myns oordeels, indubitabel is, dat immediatelyck daerop de Vreede met den gemelden Bisschop soude volgen, ende dat de Keyser hem, voor soo veel des noodt moghte wesen, ernstelyck souden obligeren tot het aennemen van de conditien, voor desen tusschen den Heer *Friquet* ende my ontworpen, daer van ick niet en wete, of U Ed. gediendt is, ende die midtsdien copyelyk hier nevens gaen tot U Edts. naerigtinge: te meer, alsoo wy op gisteren door den Heer *van Beverningh* uyt Kleef advies ontfangen hebben, dat het Tractaet met den Heer Keurvorst van Brandenburgh volkomentlyck is geadjusteert, ende dat daer aen niet en resteert als 't selve in 't net te schryven ende te teeckenen; sulcks, dat de Koningh van Sweden door syne verklaeringe ontwyffelyck het besluyt van den Vreede soude wisch ende seeker maecken, oock merckelyck doen accelereren, ende in diervoegen aen de eere ende de glorie van dien mede participeren, sonder eenigh perykel ofte eenige beswaernisse voor hem ofte syne Onderdaenen.

Dat de Resolutie U Ed by Missive van den Heer *van Gent*, van den 21. December voornoemt toegesonden, wel sal wesen geinsinueert, houde ik buyten

ten

ten alle twyffel, ende verhoope derhalven dat U Ed. niet genoodtsaeckt sal werden deselve te spenderen.

Ick vertrouwe mede vastelyck, dat wy niet alleen de Heeren aldaer, die voor oneenigheydt in desen Staet schynen bedught te wesen, maer oock de Vyanden die daer nae wenschen, ende het haere daer toe, nae vermogen toebrengen, in hunne expectatie sullen bedriegen; U Ed. heeft voordesen een medewercker geweest aen het concept van harmonie, ende kan ick U Ed. verseeckeren alsnu ook wederom myn gedaghten over eene generaele consolidatie van alle vervreemde gemoederen in den Staet serieuselyck te laeten gaen, niet sonder apparentie, soo ick vertrouwe, omme daerinne te reüsseren; immers sal ick daerinne met allen iever ende getrouwigheydt arbeyden tot eere van desen Staet, ende om denselven by de Vrienden aensienlycker, ende by de Vyanden redoutabelder te maecken.

De Tractaeten met Denemarcken syn op den 11. deser alhier geslooten ende geteeckent, met insertie van een Artikel dat de Koningh van Sweden ten wedersyden sal werden genoodight sigh in deselve te willen inlaeten, gelyck dan ook daerinne alles in sulcker voegen gesteldt is dat Sweden geene de alderminste reden sal hebben om sigh daer over verbelght ofte benaedeeldt te houden.

De seer sleghte opinie, die men aldaer gevat heeft van de Militie van desen Staet, is niet sonder fondament, ende ick wil gaerne bekennen deselve nae myn opinie, voor alsnogh niet geconstitueert te syn om daer mede iets vigoureus ende iets groots te konnen uytwerken, maer indien de voorgeroerde myne gedagten ende concepten tot een generaele harmonie souden konnen plaetse vinden, meyne ick, dat onder anderen ook dat defect treffelyck gesuppleert soude wesen; Waer by voor dese reyse niets van sonderlinge consideratie te voegen hebbende, sal ick hier mede afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Haege den 15. February 1666.

Aen den Heer Ambassadeur YSBRANDTS, den 5. April 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

UYt U Ed. depêches van den 10., 13., 17. ende 20. der voorleden maendt, ons alhier met de twee laetste posten toegekomen, hebben wy buyten verwaghten vernomen de subite veranderinge die sigh aldaer heeft ver-

vertoont in de humeuren van de Sweedtsche Regeringh omtrent de onderhandelingh met desen Staet, welcken aengaende ick mede van U Edts. gevoelen ben, als niet konnende oordeelen, dat de executie van de gedreyghde violentie eenighsints overeenkomt met het interest van 't Ryck Sweden, het welck daer door notoirlyck te gelycke tegens Vranckryck, Denemarcken ende desen Staet in Oorlogh soude worden geinvolveert, ende wel light oock tegens den Keurvorst van Brandenburgh ende andere Evangelische Vorsten van 't Roomsche Ryck, daer van sigh de Kroon Sweden, myns oordeels, niet sonder haer eygen hooghste naedeel kan separeren; ende alhoewel op soodaenige bejegeninge wel een fiere replycke soude passen, selfs met U Edts. revocatie van daer, gelyck daer toe 't advies van sommigen al heenen gaet, dewyle noghtans de Koningh van Sweden *par point d'honneur* gebraght soude konnen werden in een necessiteyt, om te moeten ter executie leggen een publyck dreygement by hem, alhoewel met andere intentie gedaen, soo ben ick van gevoelen, gelyck ik bespeure haer Ed. Groot Mog. mede van opinie te wesen, dat het best sal syn de voorsz. saecke soodaenigh te manieren, dat de Koningh van Sweden buyten die necessiteyt blyve, om *par point d'honneur* genoeghsaem verobligeert te wesen, syn gedaene dreygementen, selfs tegen syn eerste voornemen te moeten ten effecte brengen, ende dat U Ed. dienvolgende insisterende syn voorgaende beginselen aen den hooghstgemelden Koningh ende syne Majesteyts Ministers soude mogen verklaeren, dat haer Hoogh Mogende geensints eenige verkiesinge van de Kroon van Denemarcken met preteritie of postpositie van de Kroon Sweden gedaen hebben, maer ter contrarie dat haer Hoog Mog. van gantscher herten hebben gewenscht, dat sy by de Kroon Sweden hadden mogen vinden het appuy, 't welck van deselve volgens de jonghst vernieuwde Tractaeten met verlangen is te gemoet gesien; ende of wel haer Hoog Mog. haer daer van tegens alle reden gefrustreert vinden, daer door des te meer genoodtsaeckt syn geworden, den Koningh van Denemarcken kraghtighlyck aen te soecken, ende denselven met de alder efficacieuste middelen 't haerder intentie te disponeren, dat haer Hoog Mog. eghter dien onaengesien haere oude affectie tot de Kroon Sweden soo verre sullen laeten gelden dat sy ook haer alsnogh gedisponeert sullen toonen, om, midts van deselve Kroon genietende gelyke assistentie, als waer toe sigh de Kroon van Denemarcken by Tractaete uytgelaeten heeft voor soodaenige realiteyt in haere regarde geen minder liberaeliteyt ende vriendtschap te betoonen, als sy ten respecte van Denemarken hebben gedaen, presserende den hooghstgemelden Koningh of syne Majesteyts Ministers, om sigh daerop mede nae 't exempel van Denemarcken, te willen verklaeren; 't welck in gevalle de Koningh van Sweden voor sigh ondoenlyck verklaert, ten opsighte van eenige verbintenisse ter contrarie met Engelandt intercederende, alhoewel haer Ho. Mog. haer ook met reden over die verbintenisse hebben te beklaegen, U Ed. in sulcken gevalle sigh eghter soude mogen inlaeten om met de Ministers aldaer te spreecken, over het geene waer toe de Koningh van Sweden sigh soude willen verbinden,

in cas syne aengeboden officien van Mediatie vrugteloos souden komen af te loopen, met byvoeginge, dat by soo verre de Koningh van Sweden sigh *in eum eventum*, van nu af aen tot iets effectiefs soude willen verobligeren, haer Hoogh Mogende in sulcken cas ook lightelyck van nu af aen wel souden willen beloovenhet presteren van een convenabele subsidie, om syne Majesteyt tot uytvoeringe van 't geene voorsz. is des te bequaemer te maecken; midts, dat in die Conventie op die wyse aen te gaen, twee saecken werden vastgesteldt, die U Ed. in syne discoursen ook albereydts voorsightighlyck heeft aengeroerdt, te weten in den eersten, dat men alvorens d'accoordt sy wat voor equitabile ende billycke conditien syn te houden, by refuys of non-acceptatie van dewelcke de Koningh van Sweden verobligeert soude wesen sigh met de partye van haer Hoogh Mogende te voegen; ende ten tweden dat men een compleeten tydt prefigere nae expiratie van dewelcke de Koningh van Sweden gehouden soude wesen de voorsz. syne eventueele beloften, sonder eenigh verder dilay, met 'er daet ter executie te leggen, ende in cas de Koningh van Sweden of de Regeringe aldaer souden mogen difficulteren soodaenige positive belofte van nu af aen by conventie te doen, maer alleenlyck daer toe by monde hoope overlaeten, dat men in sulcken cas van dese syde reciproquelyck mede soude behooren te declineren alle geverghde positive beloften, om aen syne Majesteyt eenige liberaliteyt te bewysen, 't sy met verhooginge van somme, die syne Majesteyt in reden ende billyckheyt over de schaede op de Kust van Afrika geleden kan pretenderen, of andersints, gevende in 't selve cas insgelycks hoope, dat soo wanneer de Koningh van Sweden in tyden ende wylen, de Vreede door syn Mediatie uytgewerckt wesende, sigh reëelyck met desen Staet ende desselfs Geallieerden sal komen te voegen, haer Hoog Mog. ook alsdan daer en tegen tot eenige reëele liberaliteyt ten fine voorsz. sullen konnen gedisponeert werden, maer 't sal, myns oordeels, nae soodaenigh dreygement van Sweden voorgegaen, ten hooghsten nodigh wesen, dat men geensints aen den Koningh van Sweden inwillige 't geene waer toe U Ed. sig by voorgaende Resolutien vindt geauthoriseert, sonder volkomentlyck ende *in solemni formâ* verseekert te wesen, dat in allen gevalle syne Majesteyt sigh ten aensien van desen Staet, ende van desselfs Geallieerden sal houden in termen van een sincere ende onpartydige neutraliteyt, ter tyden ende wylen toe den uytslag van de geoffereerde officien van Mediatie gesien synde, tusschen deselve syne Majesteyt ende desen Staet iets van meerder efficacie ende naedruck sal wesen vastgesteldt.

Daer en boven sal het myns beduenckens van goede operatie wesen, dat de Heer Ambassadeur *Pompone* op 't alderkraghtighste ende vigoureuste vertoone de obligatie van den Koningh van Vranckryck om *ilico* te breecken tegens alle die geene die den Koningh van Denemarcken ter saecke van de jonghste verbintenisse met haer Hoogh Mog. gemaeckt, soude mogen komen aen te tasten, soo als U Ed. uyt de bygeleyde copye van de Acte van guarandt by den Koningh van Vrankryck daer over solemneelyk gepasseert, breder sal gelieven te vernemen; waer by hooghstgedaghte syne Majesteyt naederhandt nogh

nogh eene tweede Acte van guarantie aen Denemarcken ter handen gestelt heeft, houdende gelycke belofte als de voorgaende tegens alle de geene, die den Koningh van Denemarcken souden mogen komen te beoorlogen, niet alleen ter saecke van de voorsz. gemaeckte verbintenisse, maer ook andersints, uyt wat oorsaecke of onder hoedanigh pretext het selve soude mogen wesen, in cas sulks komt te geschieden geduerende den tegenwoordigen Oorlog tusschen Engelandt ende desen Staet, ick vertrouwe als de gemelde Heer *de Pompone* 't geene voorsz. is op 't alder efficacieuste aen de Heeren Sweedtsche Ministers voorhoudt, met assertive verseekeringe, dat het *casus* voorvallende de executie daerop promtelyck ende kraghtiglyk sal volgen, de Heeren Sweden haer wel driemael sullen bedencken, eer sy hun gedaene dreygement tegens den Koningh van Denemarcken effectivelyck sullen in 't werck stellen, gelyck ick oock meyne, dat deselve representatie aen hem gedaen wordende van de precise obligatie tusschen Vranckryck ende desen Staet intercederende, ende van de infaillible presentatie van dien met de vereysche promptitude ende naedruk in cas de Koningh van Sweden sigh met den Bisschop van Munster quaeme te voegen, of andersints sigh in eeniger manieren tegens desen Staet in te laeten, de Koningh van Sweden daer door ook wel sal werden wederhouden van tegens desen Staet iets vyandtlycks te attenteren. Het defect van tydt ende de pressante besoignes die ons de overkomste van de Extraordinaris Gecommitteerden van Zeelandt alhier gecauseert heeft, syn oorsaecke, dat op den innehoude van de voorsz. U Edts. Missiven tot nogh toe geen particuliere conferentien gehouden, ende bygevolge oock daer op nogh geene Resolutie van den Staet genomen heeft konnen werden, dogh ick sal nae myn vermogen bevorderen, dat sulcks ten spoedighsten moge geschieden.

De Heer *van Gent* adviseert U Ed. hier nevens wat het voornaemste subject geweest sy van de overkomste der voorsz. Heeren Extraordinaris Gecommitteerden van Zeelandt, ende in wat voegen de saecken alhier, die daer door wel scheenen in troubles te konnen vervallen, in goede puncten staen van Vrede ende eenigheyt, soo tusschen de Leeden van Hollandt sonderlinge, als generaelyck tusschen de Provincien, hebben mede aengenomen U Ed. tot beter informatie op 't een ende 't ander te dienen van de Memorie by de *Vrouwe Princesse Douairiere van Oranje* op den 2. deser ter Vergaederinge van haer Ed. Groot Mogende, ende van de propositie van Zeelandt ten selven daege ter Vergaederinge van haer Ho. Mog. ingediendt, daer toe ick my derhalven refererere ende verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 5. April 1666.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 30. Maert 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert myne laetste van den 20. deser sal U Ed. gesien hebben het project van reconciliatie tusschen dese Kroon ende haer Hoogh Mogende by myne voorige aen den Heer Griffier overgesonden; Ick hebbe sedert nodigh geaght de Heeren Ambassadeurs van Vranckryck over de exorbitantie van meest alle de puncten van het selve te informeren, ende tot dien eynde by geschrifte vervat eenige remarques, die my ter vlught op alle desselfs Artikelen in den sin vielen, die ick in het Fransch hebbe moeten coucheren, onaengesien ick die Taele niet magtig ben, om dat Monsieur *de Terlon* de Latynsche niet verstaet. Ik sende deselve hier nevens om dat ligtelyk morgen, synde postdag, geen tydt sal hebben om de communicatie te geeven 't van geene ick ten selven daege over het voorsz. subject met den Heer Rycks-Kancelier sal verhandelen, aen wien ick gemeynt ben conform de voorsz. remarques te spreecken. Ick hebbe wel hot geluck, gemelde Heeren Ambassadeurs te persuaderen ende te overtuygen van de gereghtigheyt van haer Hoogh Mogende saeke, ende van de ongevoeghlyckheyt van de pretensien ende sustenuen van dese syde, nergens toe aengeleydt werdende, als om sigh te prevaleren van de tegenwoordige ongelegentheyt van den Staet, ende om denselven door dreygementen ende opwerpen van soodaenige ongerymde projecten, een considerabile somme geldts af te persen, maer als ick daer by verklaere, dat nae myn opinie haer Ho. Mog. dienvolgens de voorsz. ongefondeerde geldtpretensien, absoluyt sullen verwerpen, hebbe ick het geluck van derselver toestemminge niet, sustinerende ter contrarie, dat de voorsightigheyt haer Ho. Mogende absolutelyck behoodt te bewegen, om dese Kroon selfs in haer ongelyck te gemoet te komen, tot astructie van dien wytlopigh deducerende de ongemacken, die daer van te verwaghten souden staen, ende het groot prejudicie 't welck haer Hoogh Mogende ende de gemeene saeke toegevoeght soude werden, ingevalle dese Kroon gerebuteert werdende door tournissementen van de contrarie partye, sig naeder met Engelandt verbinden ende met den Bisschop van Munster voegen soude. Dat eene neutraliteyt ofte belofte van desen Koningh van sigh niet verder met Engelandt te sullen engageren wel eenigh geldt meriteert; ick hebbe daer op geleydt, dat volgens de voorschreve haere maxime haer Ho. Mog. best gedaen souden hebben, om de overlast der Engelschen als haer deselve gedreyght wierde, met geldt af te kopen, maer dat het seer beswaerlyck was sigh hautement een notoire injustitie over te laeten dringen, ende dat het seer faciel soude syn buyten alle de moeyelyckheyt te leven, als men resolveren soude ongelyck te lyden, de vriendtschap van syne Naebueren, ende haere iniquiteyt met geldt te redimeren, maer dat men tegens ongelyck gewoon was sigh te beschermen met de maght, die

men

men van Godt Almaghtigh hadde, ende sigh munieren met de hulpe van Geallieerden: gemelde Heeren beantwoorden 't geene voorschreven is met de generale maxime, dat men die dickwils om de ongelegentheyt van tyden moet toegeven, ende dat het somwylen een groote wysheyt is *pecuniam in loco negligere*. U Ed. kan sigh verseeckeren, dat de overvloedige stoffe, die daer is om de voorsz. geldt pretensie van ongefundeertheyt te overtuygen genoeghsaem by my gedebiteert is geworden; Maer dat het exempel van haer Ho. Mog. liberaliteyt, waer mede men seyt, dat deselve de pretensien van andere Potentaeten, die nae het oordeel van de Heeren nogh minder fundament hadden, geredimeert hebben, dese Regeringe doet opiniatreren, sulcks dat ick niet gelove, dat deselve daer van light sal desisteren, te meer, om dat my al eenigen tydt geleden gerapporteert is geworden, opentlyck alhier gesustineert te syn, dat men de bewuste pretensien van subsidien niet behoorde te renuncieren, naedemael de partye tot soodaenigen staet soude konnen vervallen, dat sy genoodtsaekt soude syn deselve te voldoen, soo dat haer Ho. Mog. sonder reguardt te nemen op de justitie of injustitie van de voorsz. pretensien alleenlyk te delibereren hebben, hoe verre haer gelegen is dese Kroon te houden buyten verder engagement met haer Vyanden, ende of sy soo considerabile sommen geldts, daer toe sy in geenderhande maniere gehouden syn, willen spenderen, om niet het hasardt te staen, dat deselve sigh met haere Vyanden voegen moghte, ofte ondernemen de Geallieerden van den Staet te troubleren, ende door dreygementen of wel effective feytelyckheden aen deselve inutiel maecken. Ick weet wel, dat aen de andere syde veele consideratien syn, die dese Kroon van sulcks te doen deterreren konnen, ende deselve bewegen, om sonder reden ofte noodt een saeke van soodaenigen gewighte ende hasardt niet te entrepreneren. Daer tegen werdt my in bedencken gegeven de ongenegentheyt van dese Natie, wegens het gepasseerde in Denemarcken desselfs guerriere ende entreprenante humeur, de seeckerheyt die men hier voorgeeft om door Engelandt tot haer ooghmerck te konnen komen uyt kraght van de verbintenis met deselve albereyts gemaeckt of by verdere weygeringe van haer Ho. Mog. in het betaelen van de voorsz. subsidien van nieuws te maecken; De noodtwendigheyt, om ter oorsaecke van de Deensche armature, te moeten armeren door behulp ende fournissementen van vreemde, by gebreck van eygen middelen, ende het naeder engagement met Engelandt, 't welck onfeylbaerlyk daer uyt te volgen staet, in gevalle de voorschreve armature door Engelsche penningen geëffectueert soude werden, welck engagement met de voorschreve Engelschen ende andere Vyanden van den Staet onfeylbaerlyck te verwaghten soude syn, in gevalle, 't welk Godt verhoede, eenigh ongeluckigh toeval, te Water of te Lande de Vloote of Armee van den Staet overkomen moghte. Ick sal my niet onderstaen eenigh oordeel over de voorsz. bedenckingen, ende over het geheele werck te vellen, maer het selve absolutelyck laeten aen haer Ho. Mog. seer gedienstelyck ende niet te min hertelyck biddende, dat ick van derselver goedtvinden ende finaele Resolutie *in omnem eventum* van goede of quaede successen van haere Waepenen genomen, ten spoedigsten geadverteert moge werden, om eens een eyn-

de van dese moeyelycke commissie te sien, waer in ick tot myn groote ongelegentheyt ende buyten alle myne verwagtinge soo langen tydt continuere. Ick hebbe wel geconsidereert, dat haer Hoog Mog. ordres van den 19. December laetstleden positivelyck genoegh de voorsz. pretensien van Subsidien, Veyl-geldt ende *Groot-Johan* afslaen, maer alsoo ick daer by geen ordre hebbe om te mogen vertrecken, in cas men omtrent de voorsz. pretensien discrepant bleef, ende dat in tegendeel de permissien om 't huys te mogen komen altoos gebonden geweest syn aen myn oordeel of ick hier dienst konde doen of niet, ende voor myn particulier te beswaerlyck valt, om een saeke van die importantie, daer dreygementen van rupture bygevoegt werden, over my te nemen, soo bidde ick noghmaels seer gedienstiglyck, dat ick eenmael by het arresteren van haer Ho. Mog. laetste of finaele ordres ook magh hebben eene positive ordre, om alhier afscheydt te nemen in gevalle het geluck niet mogte hebben, deselve te konnen uytwercken, alsoo ick my verseeckert houde, dat soo lange dien ernst niet getoont en werdt, men alhier sal traisneren, ende tot geen besluyt komen, maer altoos blyven waghten ende hopen op den een of anderen sinistren toeval, die haer Ho. Mog. overkomen ende deselve obligeren moghte de voorsz. haer ongefondeerde pretensien in te willigen.

Ick versoeke noghmael dat U Ed. my de vriendtschap ende gunste believe te bewysen van my soodaenige positive permissie om te mogen repatrieren te verschaffen voor desselfs vertreck, in gevalle waer is 't geen men hier voorgeeft, dat U Ed. genegentheyt soude hebben, om wederom ten dienste van den Lande met de Vloot in Zee te gaen; alsoo ick vreese andersints sonder positive Resolutie nogh langer tydt alhier opgehouden te sullen worden, het welck voor my onlydelyck soude syn ende voor den Staet spottelyck. Ick weet niet, of U Ed. gedient is van het Tractaet tusschen Engelandt ende Sweden in den voorleden jaere gesloten. Ick ben het eyndelyck maghtigh geworden met moeyte, ende sende het selve hier nevens, immers soo veel de puncten van Alliantie aengaet, alsoo met dese post niet meer afgeschreven heeft konnen worden, de rest raekende de puncten van Commercie, en behelsende meerendeels 't geene ick voorleden weeck gedruckt aen haer Ho. Mog. gesonden hebbe, sal ick U Ed. met de naeste post toesenden. U Ed. sal alsdan daer by krygen een Artikel daer op deselve lightelyck tegenwoordigh reflectie soude konnen nemen. Het selve behelst eene verklaringe, dat de voornoemde contrahenten aen eenige Tractaeten voor desen met anderen opgereght alsnogh geobligeert syn, ende dat sy deselve behoorlycker wyse willen onderhouden *sed tamen nullis omnino pactis & inibi comprehensis clausulis hoc tempore teneri, quæ hoc fœdus ullo modo infirmare & impedire valeant aut debeant.* Dus verre geschreven synde komen de Heeren Fransche Ambassadeurs my communiceren het resultaet van eene Conferentie op heden met den Heer Rycks-Kancelier over het voorsz. project gehouden, bestaende in 't korte daer in, dat de principaele of essentiele difficulteyt resideert in het 3. Artikel van het selve ofte betaelinge van een goede somme geldts in 't gros voor de pretensien aldaer vermeldt; my dienvolgende met empressement versoeckende, dat ick my dienaengaende wat verder wilde eslargeren ende presentatie doen

doen van iet meerder als de bewuste 140000. Rycksdaelers voor de pretensie van de Africaensche Compagnie konde bedraegen, ende daer by persisterende onaengesien haer Ed. verklaerden van de ongefondeertheyt van de voorschreve vorderinge door myn reden absolutelyck overtuyght te syn, alleenlyck om voor te komen een rupture die sy anders oordeelden onvermydelyk te syn. Ick hebbe gemelde Heeren niet anders konnen ter neder setten, als met een verklaeringe, dat ick tot het doen van soodaenigen presentatie niet alleene geene, maer contrarie ordres hadde, met versoeck dat haer Ed. neffens my dese Regeringe kraghtiglyck wilden helpen overtuygen van haer ongelyck. Waer mede eyndigende verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. YSBRANDTS.

Stockholm den 30. Maert *1666*.

Bylaege.

Remarques sur le Projet de Reconciliation prétendüë entre la Suede & les Païs-Bas, faites pour l'information de Messieurs les Ambassadeurs de France.

IL semble que la Suede n'aïant point de veritable sujet à se plaindre, fait grand bruit de quelques prétensions de peu de consequence & pour la plûpart (comme Vos Excellences sçavent) fort injustes pour persuader au monde & à elle-même qu'il y a grande dissension entre sa Majesté & Messeigneurs les Etats Généraux, & que pour cela il faut, qu'une Reconciliation solemnelle se fasse entre les Parties. Le dessein est de justifier par là le malheureux engagement, qu'ils ont fait avec l'Angleterre, en rompant sans raison quelconque, toutes les anciennes Alliances, qu'ils ont avec mesdits Seigneurs les Etats, & de se sauver sous ce prétexte-là, pour ne point être obligez à donner le secours stipulé par lesdites Alliances. Partant, puisqu'il n'y a nul sujet de dissension, aussi la reconciliation n'est pas necessaire.

Les prétensions pour avoir des Subsides pour les Guerres passées & la cassation des Elucidations du Traité d'Elbingh, & du Veyl-geldt *sont frivoles & injustes, & les plaintes particulieres de la Compagnie Africaine & de la nouvelle Suede ne doivent pas être transformées en une querelle d'Etat.*

 Au I.

Au I. Article.

Puisque l'on est d'accord de casser les Elucidations il n'y a rien à remarquer dans cet Article, si non que les expressions odieuses, dont on s'est voulu servir, doivent être changées.

Au II.

Tant s'en faut que l'imposition du Veyl-geldt, *qui a été levé dès l'année* 1644. *ou* 1645. *soit contraire au sens des Alliances, que par le Traité d'Elbingh il est directement accordé, d'autant que par ledit Traité sont confirmées les impositions levées environ le tems de la conclusion des Alliances de l'Année* 1640. *&* 1645.

Mais puisque la Suede desiste de cette prétension, il n'y a rien à remarquer dans cet Article, sinon que la liberté de varier & augmenter les impositions est permise, moïennant que ladite variation & augmentation, se fasse conformement à la disposition dudit Traité d'Elbingh.

Au III.

La Transaction en gros, proposée en cet Article, n'est qu'un artifice dont on se sert pour attraper dans la confusion ce que l'on desespere pouvoir obtenir par un examen legitime & exact de chaque prétension en particulier. Il est bien plus honnête, qu'après une recherche précise de la justice desdites prétensions en particulier, mesdits Seigneurs les Etats, ou plûtôt leurs Sujets, payent ce qu'ils doivent & ne soïent point obligez aux exactions injustes.

Ladite Transaction, ne se peut pas faire en gros.

1. *Puisque la prétension des Subsides étant nulle, & celle de la nouvelle Suede illiquide, il ne reste que la pretension de la Compagnie Africaine, seule capable à être vuidée.*

2. *Puisque la prétension des Subsides est une prétension d'Etat & publique, laquelle, si même elle fût juste, ne pourroit pas être mêlée avec les prétensions particulieres desdites Compagnies, sur la Compagnie des Indes Occidentales du Païs-Bas; étant également injuste d'obliger les Sujets à payer les dettes publiques, ou de charger l'Etat des dettes particulieres.*

3. *Puisque ce seroit une injustice haute, si mesdits Seigneurs les Etats vouloïent entreprendre à condamner ladite Compagnie des Indes Occidentales du Païs-Bas,* indictâ causâ, *sans avoir pris connoissance de la justice de la prétension dont on la charge, sans avoir vû & examiné le prétendu Droit de ceux de ladite Compagnie de la nouvelle Suede, ou l'expression specifique des torts & dommages, qu'ils prétendent avoir soufferts, ou les Actes & Documens necessaires à verifier leur prétensions, & sans avoir entendu la defense & justification de la partie contraire.*

Pour ce qui concerne les Renonciations, dont il est parlé sur la fin de cet Article, est à remarquer, que la Renonciation à la prétension des Subsides ne peut pas être accrochée au payement de quelque argent, puisqu'elle n'a nul fondament.

La Renonciation à la prétension de la Compagnie Africaine doit être dressée conforme-

formement aux Projets, qui ont été baillez à Vos Excellences c'est à dire, qu'après ladite Renonciation générale, se doit faire une cession du Droit & de la possession vel quasi *du Fort de Cabo Corso & de tous les autres Forts & Loges en Guinée, du Navire nommé Christine & de sa charge, avec une Renonciation speciale de toute Navigation & Commerce auxdits Forts & Loges, &c.*

Au IV.

Il semble que cet Article touchant l'affaire de la Ville de Breme, dont jamais n'a été parlé auparavant, & qui ne contient qu'une stipulation & précaution pour l'avenir, que ci-après Messeigneurs les Etats ne se pourroient pas mêler de ladite Ville est fort mal à propos inseré dans un Traité de Reconciliation & Accommodement de prétendus griefs du tems passé.

Vos Excellences jugeront bien, jusques où lesdits Seigneurs Etats pourroient être obligez par diverses Alliances Défensives, contractées avec d'autres Rois & Princes.

Il semble pourtant étrange, que ces Messieurs ici osent prétendre une Déclaration que mesdits Seigneurs les Etats ne se sont point obligez à donner de l'assistence aux Ennemis de la Suede après avoir déclaré ouvertement, que sa Majesté de Suede est obligée à donner de l'assistance au Roi d'Angleterre & à faire la Guerre au Roi de Danemarck en cas que sa Majesté prenne le Parti du Païs-Bas.

Outre qu'il est tout à fait surprenant que l'on les veut obliger à se défaire d'un tel engagement, si peut être ils en avoient fait aucun, comme s'il étoit permis de fausser sa parole & sa foi.

L'intention du Roi de Suede sur l'affaire de ladite Ville de Breme en particulier a été mandée il y a quinze jours à Messeigneurs les Etats Généraux, qui sans doute prendront des Resolutions raisonnables.

Au V.

Pour ce qui concerne la Reconciliation prétenduë on se remet à ce qui a été remarqué au commencement, & on se contente de ce qu'en l'année 1659. a été fait un Accommodement & Amnestie générale de tous les mécontentemens de part & d'autre, & un rétablissement d'Amitié & de bonne Correspondance, & un Engagement solemnel à l'observation exacte des Alliances de l'année 1640., 1645. & 1656. dont il est parlé en cet Article.

Messeigneurs les Etats se tiennent à cet Engagement & à l'observation religieuse de tout ce qui est porté par lesdites Alliances, croyant qu'il n'est pas permis aux Alliez à s'en dispenser que de commun consentement, puisque donc sa Majesté de Suede desire, que lesdits Traitez ne demeureront en vigueur, & ne seront observez, qu'en partie (in reliquis) *& qu'elle declare, que par ce Project de Reconciliation, il se fait quelque changement au Traité d'Elbingh, il est necessaire qu'une expression specifique dudit changement & des Articles, dont elle ne veut point continuer l'observation, précéde avant qu'on se puisse déclarer là-dessus.*

La prétension sur la fin de cet Article proposée pour la confirmation de l'Alliance entre la Suede & l'Angleterre est injurieuse, si le Roi de Suede s'y est engagé (comme l'on a declaré positivement) à donner de l'assistance aux Ennemis du Païs-Bas & à faire la Guerre à ses Alliez.

Au moins il semble que c'est une moquerie ouverte de demander à mesdits Seigneurs les Etats l'aggrément de ladite Alliance, puisque la communication m'en a été refusée.

Au VI.

Il est a remarquer que le contenu de cet Article est accroché à la concession de toutes les prétensions proposées aux Articles précedens.

Au VII.

Sur cet Article & les deux suivans est applicable la remarque faite au 4. c'est-à-dire qu'ils sont fort mal à propos inseré dans le Projet de Reconciliation.

On peut encore remarquer en général sur lesdits Articles que ces Messieurs-ci veulent profiter de nos desordres & joüir tout-seuls de la Navigation & du Commerce, pendant que celui des autres Nations pâtit par la Guerre.

Le contenu de cet Article en particulier n'a autre but, qu'à se réserver la liberté ou bien à la procurer aux Anglois, à se pourvoir de toutes sortes de Marchandises propres & necessaires à la construction des Navires, ce qui est directement contraire à la disposition des Alliances de l'année 1640.

Puisque l'intention de sa Majesté & de Messeigneurs les Etats est de faire un nouveau Traité de Commerce, on pourroit renvoyer la décision de cette affaire & de l'Article suivant & d'autres Matieres semblables à la Négotiation dudit Reglement de Commerce.

Au VIII.

Je ne comprens pas bien l'intention de cet Article; je me souviens que l'année passée on s'est plaint ici, que par une Défense générale faite indistinctement à tous les Navires qui se trouvoient dans les Havres du Païs-Bas, quelques Navires Suedois ont été empêchez à sortir en Mer durant ladite Défense.

On s'est plaint aussi que Messeigneurs les Etats, de peur que les Biens & Marchandises de leurs Sujets ne fussent interceptées par les Ennemis, & sachant que lesdits Biens & Marchandises n'avoient non plus de sûreté étant transportées par des Navires étrangers, que par ceux du Païs, ayant fait défense générale à leur Sujets de toute Navigation & Commerce, directement ou indirectement, quelques Navires Suedois ont été obligez à partir sans charge.

Au IX.

Cet Article est directement contraire à la Renonciation de toute Navigation & Commerce au Fort de Cabo Corso & aux autres Forts & Loges en Guinée, dont il est parlé sur la fin du troisiéme Article.

Sa Majesté est trop clair-voyante aux Affaires des Païs-Bas, pour ne pas sçavoir, que de ce qui est porté par ledit Article il ne se fera jamais rien non plus pour l'amour des Suedois que pour les Anglois qui ont bien l'injustice d'y prétendre.

Je ne puis pas douter que Vos Excellences ne trouvent fort étrange cette façon d'agir, que sous le semblant d'Amitié l'on avance dans ce Projet tant de propositions impossibles & choquantes, qui ne peuvent servir qu'à aigrir les Esprits & faire concevoir à Messeigneurs les Etats une persuasion entiere, que l'on n'a

n'a pas autre dessein ici que de s'éloigner de leur Amitié & de se ranger absolument du côté de leurs Ennemis.

Au X.

Je ne trouve pas pour mon particulier beaucoup à redire à l'expedient proposé pour accommoder l'Affaire particuliere dont il est parlé en cet Article. Mais mes ordres étant contraires, il faut voir si Messeigneurs les Etats pourront être portez à y consentir.

Au dernier Article.

C'est à sa Majesté très-Chrêtienne à se resoudre si Elle se veut mêler de la Garantie de la Reconciliation prétenduë d'une defense imaginaire. Sa justice ne permet pas de porter Messeigneurs les Etats d'accorder les Propositions irraisonnables de ce Projet, ni sa magnanimité à garantir l'Alliance de la Suede & de l'Angleterre, dont on pousse la confirmation dans ledit Projet au préjudice des Traitez entre la Suede & les Païs-Bas, dont sa Majesté a promis la Garantie par le Traité de l'année 1662.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 3. April 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hebbe niet willen naelaeten U Ed. te communiceren 't geene in de conferentie met den Heer Rycks-Kancelier gepasseert is, behalven den inhoudt van den publiquen brief. Gemelde Heer vondt goedt wytlopigh te deduceren de noodtsaeckelyckheyt die daer was, niet alleen voor Sweden, maer oock voor haer Hoog Mogende selfs ende voor andere Staeten, dat de Koningh van Denemarcken buyten engagement ende Actie tegen Engelandt bleef, om voor te komen, dat de Koningh van Engelandt syne Majesteyt van Denemarcken niet moghte komen te attacqueren, ende sigh in de Sondt vast maecken, betuygende het selve by Sweden seer geapprehendeert te werden. Ick hebbe niet goedtgevonden daer iets op te seggen, hoewel ick het selve geensints concilieren konde nogh met de verklaeringe hier bevorens aen my gedaen, van den Koningh van Denemarcken in faveur van die van Engegelandt te moeten attacqueren nogh veel weyniger met de ombragie die gemelde Heer voorgaf opgevat te hebben, uyt de discoursen by den Heer *Coventry* gevoert, daer in bestaende, dat deselve seer breedt uytgemeten soude hebben de tendresse ende genegentheyt die syn Koningh hadde voor die van Denemarcken, die niet soude toelaeten, dat de Koningh van Engelandt over al het ongelyck, hem van den Koningh van Denemarcken toegevoeght, eenigh ongemack aen den selven soude konnen aendoen; Syn Ed. eslargeerde sigh by die gelegentheydt wederom op de quaede conduite by Denemarcken in dit Oorlogs-wesen gehouden, repeterende al 't gene voor desen dienaengaende geseydt was, ende daerby voegende, dat niet alleen geproduceert soude kon-

konnen werden brieven van de eyge handt van den Koning van Denemarcken, waer by de Koning van Engelandt genoodigt wordt de Nederlantsche Schepen in Bergen leggende, te willen komen vermeesteren; maer dat boven dien formeelyck geconvenieert soude syn den buyt te deelen; dogh op dat de voorsz. partagie met des te minder opspraek ende laste van de renommee des Koninghs in Denemarcken geschieden mogte, soude versprooken syn, dat alle Schepen dewelcke aldaer verovert souden komen te werden, nae Engelandt gevoerdt, aldaer verkoght ende de gereghte helft van het provenu aen den Koning van Denemarcken geremitteert soude werden. Als ick daerop repliceerde, dat lightelyck al 't geene voorsz. is midtsgaeders het Tractaet met Engelandt daer op gevolght te imputeren soude syn, niet soo seer aen de eygen inclinatie van den Koning van Denemarcken, maer aen de dreygementen van de Engelschen doenmaels victorieus synde, sustinerende syn Ed. het contrarie, voorgevende dat aen desen Koningh van tydt tot tydt van wegen Denemarcken onvertures gedaen waeren tot naedeel van Nederlandt, ende dat my getoont soude werden een Project van Tractaet in September des voorleden jaers door den Resident van Denemarcken alhier gepresenteert, inhoudende de volgende puncten; Dat beyde de Noordtsche Koningen een seeker getal van Oorlogschepen souden equiperen voor den tydt van een jaer, ende den Koningh van Engelandt disponeren om soo veel daer by te doen tot maintien van haere respective Reghten ende Geregtigheden in de Oost- en Noordt-Zeën; Dat beyde de voornoemde Noordtsche Koningen sigh souden verbinden met de Vereenighde Provincien geen handelinge aen te gaen, ofte over haere respective pretensien met deselve eenigh accoordt maecken als met gemeen concert ende consent; dat de Koningh van Engelandt versoght soude worden geen Vreede met de voorsz. Vereenighde Provincien te willen maecken, als met kennisse ende toestemminge van de gemelde Noordtsche Koningen, ende nae dat deselve op de voorsz. haere pretensien contentement ontfangen souden hebben. Dat de gemelde Vereenighde Provincien daer heen gebragt souden werden, om aen den Koningh van Denemarcken te laeten vrye dispositie over syne Thollen in de Sondt ende in Noorwegen, gelyck alle andere Koningen ende Staeten; ende gelyck als syne Majesteyt gecompeteert heeft voor de Tractaeten van Bromsebro: Waer uyt syn Ed. concludeerde de ongenegentheyt van Denemarcken tot Nederlandt notorie te blycken, ende nogh meer uyt de discoursen by den Resident van Denemarcken nogh dagelycks gevoert werdende, die sigh niet ontsagh alsnogh te verklaeren, dat Vranckryck ende haer Ho. Mog., sigh bedrogen souden konnen vinden in haere verwaghtinge, ingevallen syn Koningh geen naeder contentement gegeven wierde; Welcke discoursen hy oordeelde seer over een te komen met 't geene de Heer *Hannibal Zeestadt* in Vranckryck voorgaf, dat ingevalle syn Koningh aldaer niet obtineerde de versoghte subsidien van 3. à 400000. Rycksdaelers, het voor denselven te dangereus soude syn, sigh soo verre tegens Engelandt te engageren, als by de Tractaeten met haer Hoogh Mogende opgeright bedongen was. Ick wil wel geloven, dat de intentie met de voorsz. discoursen geen andere is, als om haer Ho. Mog. eenige naebedencken te geven; maer ondertusschen is my het

voorsz.

voorsz. Project vervattende de voorsz. Artikelen in origineele getoondt, overgeleverdt synde alhier den 15. September 1665. ende in den Raedt gelesen den 18. daer aen volgende. De Resident van Denemarcken gaet nae Coppenhaegen, om by de Negociatie van den Heer *Bielcke* present te syn; hy heeft seer goede kennisse met den gemelden Heer, ende is een M. 26., 18., 42., 19., 9., 14., 2., 13., 66., 7., 8., 38., 17., 32. ende van dessels 49., 62., 11., 22., 25., 18., 50. Waer mede verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. YSBRANDTS.

Stockholm den 3. April 1666.

P. S.

Hier nevens gaet de rest van het Tractaet tusschen Engelandt ende Sweden opgereght.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 7. April 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert myne laetste van den 3. deser hebben de Heeren Ambassadeurs van Vranckryck bekent gemaeckt, dat haer Ed. by occasie van 't overleveren der bewuste Acte van guarantie met den Heer Rycks-Kancelier, ende naederhandt met den Heer *Flemmingh*, in discourssen gekomen synde over de puncten tusschen syne Majesteyt ende haer Ho. Mog. controvers, bevonden hadden, dat men alhier vast bleef persisteren op de bewuste geldt-pretensien ende ingevallen ik daer inne niet wilde toegeeven, ofte ten minsten amplecteren de voorgeslaegen arbitragie van haeren Koningh, dat nae haer opinie geen accommodement met dese Kroon te hoopen ofte te verwaghten was; Dat men op de voorsz. pretensien sigh uytgelaeten ende te kennen gegeven hadde op de subsidien, ofte om beter te seggen op het woordt ende de naeme van subsidien niet te sullen opiniatreren, als haer Hoog Mog. maer tot het geldt selve resolveren konden, ende dat men nu ook de somme ten naeuwsten genomen hadde op 400000. Rycksdaelers, dewelcke men voorgaf op haer Hoog Mogende wettelyck te konnen pretenderen wegens de saecken van Guinea alleen; haer Ed. presseerden my vervolgens seer op de fundamenten in myne

voorige verhaeldt om desen Koning te gemoet te willen komen, of soo myne ordres 't selve niet toe lieten, dat ick ten minsten eenige hoope wilde geven dat haer Hoogh Mog. daer toe gedisponeert souden konnen werden ofte toe laeten dat sulcks by haer geschiedde. Ick hebbe haer Ed. geantwoordt, dat sy meester synde van haer eygen Actien daer in souden konnen procederen nae haer eygen wel-gevallen, maer dat ick daer toe geen permissie soude konnen of derven geven, niet alleen om de absolute ongefondeertheydt van de voorsz. pretensie, daer van haer Ed. bekenden volkomentlyck overtuyght te syn, nogh oock om dat myn ordres contrarie waeren; maer om dat ick een absolute onmogelyckheyt daerin sagh, dat haer Hoogh Mog. gedisponeert souden worden, om soo considerable somme geldts die sy niet schuldigh waeren te geven, niet alleen, om daer mede geen vriendtschap te verkrygen, maer selfs de vyandtschap van dese Kroon subject te worden, 't welck ick oordeelde soo verre te gaen, dat ligtelyck haer Ho. Mog. niet souden mogen goedtvinden by dese constitutie van tyden, in dewelcke sy, volgens de bewuste dreygementen, niet anders konnen te gemoet sien, als met dese Kroon in verwyderinge te sullen vervallen, te betaelen of te laeten volgen 't geene sy voor de pretensien van de Africaensche Compagnie genegen waeren te geven, om aen dese Kroon niet te subministreren de middelen, waer mede deselve de Geallieerden van desen Staet den Oorlog souden aendoen, ende aengaende de voorgeslaegene Arbitragie, dat ick daer op haer Hoog Mog. goede meeninge moest afwagten; hoewel ick oock geloofde, dat haer Hoog Mog. selfs daer in souden swarigheydt vinden, ende niet gaerne willen litigieus maecken ende in compromis stellen een saecke die soo notorie ongefondeert is, haer Ed. hebben geoordeeldt in dit laetste geen swarigheydt te steecken alsoo de voorsz. saeke door de pretensie van Sweden albereyts litigieus was, ende soo wanneer de saeken tot verwyderinge loopen, ende dese Kroon de partye van Engelandt soude aennemen, dat dogh alsdan by de Vreedehandelinge de voorsz Arbitragie, ofte tusschen-spreecken van Interpositeurs gevonden souden moeten werden. Ick hebbe ondertusschen ingevolge van myne publycke van den 3. deser opgesteldt een Project van Tractaet, om alhier overgelevert te werden, daer in ick alles dat aigreur veroorsaecken konde vermydt, ende uytgelaeten hebbe de Artikelen in de voorsz. myne voorige vermeldt, ende gebleven ben in de limiten van haer Hoog Mog. ordres van den 19. December ende 6. February beyde laetstleden. Ick hebbe mede opgesteldt een concept van Acte van cassatie der bewuste Illucidatien 't welck ick in de laetste conferentie tot mynen laste genomen hadde. Gemelde Heeren Ambassadeurs hebben my getoont een brief van Monsieur *de Lionne*, waer by deselve seydt geensints te twyffelen dat my by haer Hoog Mog. albereyts toegesonden sullen syn de ordres om ingevolgen van 't geene met Denemarcken gesloten is, aen desen Koningh te presenteren 300000. Ryckxdaelers, ingevalle deselve mede 20. Oorloghschepen souden willen equiperen, tegen gelyke 20. by Denemarcken te equiperen. Ick weet van soodaenige Conventien niet, ende vinde deselve niet in het Tractaet met Denemarcken opgereght, 't welck my toegesonden is, ten

waere

waere het ſelve by een ſecreet Artikel geconvenieert moghte weſen. Het valdt my verdrietigh ende ſtreckt tot ondienſt van den Staet, dat ick gedeſtitueert blyve van de kenniſſe van ſoodaenige ſaecken ende handelingen, daerop alhier reflectie gemaeckt kan worden, of die reflectie op deſe Kroon hebben, gelyk alle 't geene is, dat Denemarcken raeckt. Men geeft oock al veel reflectie op Brandenburg ende op 't geene deſelve met haer Ho. Mog. handeldt. Waer mede verblyve,

Edele Geſtrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. YSBRANDTS.

Stockholm den 7. April 1666.

Aen den Heer Ambaſſadeur YSBRANDTS, den 29. April 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne jonghſte aen U Ed. is geweeſt van den 5. deſer loopende maendt, ſedert ſyn my wel toegekomen U Ed. ſucceſſive Miſſiven met de bylaegen daer nevens gevoeght tot die van den 7. incluys, ick wil vertrouwen, dat U Ed. op de voorſchreve myne Miſſiven de Reſolutien van haer Hoogh Mog. daerop gevolght het werck aldaer wat tot moderatie gebraght ſal hebben; de Koningh van Vranckryck heeft door den Heer Ambaſſadeur *d'Eſtrades*, alhier doen verſoecken 't advies ende ſentimenten van haer Hoogh Mog., omtrent de dreygementen ende verſoecken van de ſyde van Sweden gedaen, verklarende, dat de hooghſtgemelde Koningh van ſyne ſyde de proceduеren van Sweden wel vondt gantſch irregulier ende inſolent; maer egter om verſcheyde redenen van ſyne ſyde meerder ſoude inclineren tot het inwilligen van 't verſoeck by Sweden gedaen om Denemarcken te doen blyven in neutraliteyt, dan om de ſaeke te pouſſeren tot extremiteyten, als men ſigh van deſer ſyde daer by ſoude konnen voegen; haer Ho. Mog. hebben daer op aen den gemelden Heer *d'Eſtrades* doen ter handen ſtellen de Memorie copyelyck hier nevens gaende; ende den deſelven daer benevens door Commiſſariſen doen te gemoet voeren, dat haer Hoog Mog. niet en konden afwycken van haer ſentiment in de voorſz. Memorie uytgedruckt, ende defereren aen de conſideratien van ſyne ſyde voorgeſteldt, voornaementlyck om dat Vranckryck ende deſen Staet daer door ſouden komen te miſſen het notabel effect, 't welck ſy door het tegenwoordigh engagement van den Koningh van Denemarcken beooght hebben, ende dat oock boven dien Sweden door 't betoonen van

soodaenige lassigheydt soo merckelycken ascendent souden nemen op desen Staet dat met reden bedught soude wesen swaerder ongemacken voor het toekomende; Dat Sweden alle verdere ongehoorde onbillyckheydt haer Hoog Mog. soude derven vergen, ende by refuys van dien al wederom soude dreygen Denemarcken op 't lyf te sullen vallen, behalven dat alle dese dreygementen, jae oock de executie van deselve voor soo veel het moght wesen in de maght van Sweden, ten tyde van 't aengaen van 't Tractaet met Denemarcken wel syn voorsien ende geapprehendeert, ende dienonaengesien geoordeeldt best te wesen, jae selfs van de syde van Vranckryck met empressement aengeraeden, dat men het voorgenomen Tractaet tot besluyt braghte, indien men nu Sweden soo verre soude redouteren, dat men op syn dreygementen 't Tractaet van de syde van Vranckryck soo ieverigh gepousseert in effecte wederom soude casseren, het, onder correctie, veel beeter ende reputatieuser waere geweest, het werck in diervoegen nooit te hebben begonnen, als nu met schande te rugge te keeren: Wy hebben genoeghsaem volle seeckerheyt, dat de Koningh van Vranckryck in desen, het sentiment van haer Hoogh Mog. sal involgen ende kraghtighlyck appuyeren, voornaementlyck nu de Vreede met den Bisschop van Munster gesloten synde, haer Hoog Mogende ende derselver Geallieerden wat meer sullen vry hebben om de gedreygde feytelyckheden der Sweden, met des te meerder naedruck te helpen stuyten, weshalven ick ook naeuwelycks kan twyffelen, of de Koningh van Sweden sal liever den wegh van moderatie als den wegh van Waepenen willen ingaen.

De conditien van den Vreede met den Bisschop van Munster aengegaen, syn, myns oordeels, voor desen Staet seer reputatieus, soo als U Ed. uyt de nevensgaende copye van het gesloten Tractaet, breeder sal gelieven af te nemen. Waer mede desen besluytende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 29. April 1666.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 17. April 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

OVer haer Ho. Mog. laetste Resolutie op het subject van myne Negociatie, genomen den 26. der voorleden maendt, heeft de Heer Ryckx-Kancelier syn misnoegen getoont aen de Heeren Ambassadeurs van Vrankryk,

gedo-

gedoleert over de hardigheyt daer mede haer Hoog Mog. desen Koning souden bejegenen, ende gelyck als dreygende gesproocken van het employ van de Armee onder den Veldtheer *Wrangel*, ende in specie gesustineert een onverdraeghlycke last te syn, dat by het Elbinghsche Tractaet aen syne Majesteyt de handen gebonden wierden om in syn eygen Landen geen vrye ende absolute dispositie te mogen hebben over den ophef van syne Tollen, ende dat syne Majesteyt daer in contentement moeste hebben: Ick sal afwaghten, wat my selfs daeromtrent wedervaeren sal. De Heeren Ambassadeurs scheenen over de voorsz. discoursen eenige bekommeringe te hebben, ende ik vrese, dat haer Ed. dese Regeringe van haer ongelyck niet overtuygen, met sulken ernst als ick wel versoght hebbe, ende by haer aengenomen is. Hier werdt geseydt, dat de Veldtheer voornoemt een Schipbrugge over de Riviere de Weser doet slaen, ende dat het voornemen soude syn, in Oost-Vrieslandt te vallen, om dat in 't Hertoghdom Bremen geen subsistentie meer voor handen soude syn. Het selve soude seer considerabel wesen in cas de saecken tusschen haer Hoog Mog. ende dese Kroon tot verwyderinge souden komen, om redenen voordesen verhaeldt: My is daer van wel iets voorgekomen van goede hand maer noghtans niet soodaenigh, dat daerop volkomen staet gemaeckt soude konnen werden. De Heeren Ambassadeurs van Vranckryk hebben moeyelykheyt gehadt over den uytvoer van een goedt getal yser Kanon, onder pretext dat syne Majesteyt 't selfs van noden heeft, ende particulierlyck dat men alhier voorgaf 't selve aen syne Majesteyt van Denemarcken overgelaeten te sullen worden. Ick houde my verseeckerdt, dat sulck *à dessein* geschiedt is, om niet te laeten volgen de bewuste 300. stucken yser Kanon die de Heeren Gecommitteerde Raeden alhier hebben doen koopen, te meer, om dat ick van Monsieur *van Eyck*, die de directie van het voorschreve Kanon heeft, verstaen hebbe, dat aen hem by particuliere Missive bekent gemaeckt is, dat haer Hoogh Mogende by Contract 't voorschreve Kanon aen den Koningh van Denemarcken toegestaen souden hebben; 't selve soo synde, ben ick verseeckert, dat het selve niet los gegeven sal werden. Waer mede verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. YSBRANDTS.

Stockholm den 17. April 1666.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 21. April 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hebbe voor gisteren wel ontfangen U Ed. laetste van den 5. deser, ende de daer bygevoegde Acte van Guarantie by den Koningh van Vranckryck ten behoeve van den Koningh van Denemarcken gepasseert. Het is my niet vreemt voorgekomen, dat men in 't Nederlandt geen genoegen heeft gehadt over de extraordinaire procedueren van dese Kroon, ende kan my oock wel besinnen de redenen waer om 't niet ondienstigh is iets toe te geven ende dese Kroon in haer emportementen eenighsints te gemoet te komen; Maer ick laet aen U Ed. wys oordeel ende goedtvinden van de Regeringe, of somwylen al te veel saghtigheyt ende bassesse niet aenleydinge geeft tot meerder indigniteyten ende of op dese gelegentheyt niet eenighsints applicabel is het spreeckwoordt *veterem ferendo injuriam invitas novam.* Met wat intentie het dreygement van rupture tegen den Koningh van Denemarcken iterativelyck gedaen is sal sigh haest openbaeren uyt de Negotiatie van den Heer *Bielcke* tot Coppenhaege, daer van ick hoope, dat de Heer *le Maire* 't geluck sal hebben iets te penetreren, ende alle prejudiciable Resolutien by syne Majesteyt te beletten; Ick sal niet onderlaeten in conformiteyt van de voorsz. U Ed. Missive te insisteren die by my voor desen gevoerde discoursen ende conduite omtrent dese Regeringe, ende sal daer van tegenwoordigh met wat meerder assurantie spreecken, tot dat ick nae ontfangen ordres uyt naem van haer Ho. Mog. positive sal konnen spreecken. Hoewel ick uyt 't geene my tydelycks voorgekomen is wel weet, dat men tegenwoordigh sigh tot gelycke assistentie, als waer toe de Koningh van Denemarcken sigh by Tractaet uytgelaeten heeft, niet sal obligeren, nogh sigh ook van nu af aen willen verbinden, om in 't toekomende iets te presteren, in cas de aengeboden officien van de Mediatie vrughteloos sullen komen af te loopen; Maer by monde heeft men voor desen goede hoop daer toe gegeven, daer by men als nogh continueert, ende sal ick niet onderlaeten reciproque hoope te geven tot het geene U Ed. daeromtrent adviseert, ende ook omtrent de dingen daer toe ik my by voorgaende Resolutien gelast vinde, my gedraegende volgens U Edts. sentiment, 't welck ick met aengenaemheyt verneme met het myne over een te komen, ende te quadreren met myne conduite daeromtrent albereyts gehouden, gelyck U Ed. uyt het Project van Conventie by my aen haer Hoog Mogende overgesonden vernomen sal hebben. Ick hoope, dat het voorsz. Project beter approbatie by haer Hoogh Mogende sal vinden, als het alhier gevonden heeft, 't gemeene voorgeven is, dat daer door de saecken meer geësloigneert syn geworden van een accommodement als voor heen, maer de Heer Rycks-Kancelier heeft het selve (gelyck ick bericht werde) gehouden voor injurieus.

Indien

Indien sulcks reflectie heeft op de materie daer in vervat, van haer Hoogh Mogende komende, ende simpelyck continerende derselver ordres, kan U Ed. afnemen, wat alhier te verwaghten sal syn; maer soo daer door de forme of extensie gemeent wordt, soo moet ik bekennen seer in myne opinie bedrogen te syn, als die met vlyt bedaght ben geweest op woorden, die geen misduydinge subject moghten wesen, dat de voorsz. reproche onlydelyck is in dese Luyden, terwylen in alle 't geene haer Ho. Mog. meckt uyt de penne alhier niet anders vloeyt als galle ende enckele bitterheyt. Ondertusschen is de Regeringe gescheyden voor drie weecken of ten minsten voor 14. daegen, sonder eenige antwoordt aen de Heeren Ambassadeurs van Vranckryck ofte aen my te geven, ende de Heeren Ambassadeurs nae Engelandt gedestineert, synde beyde myne Commissarisen, gesien hebbende haer Ho. Mog. uyterste intentie in 't voorsz. Project uytgedruckt, vertrecken sonder tot besluyt te komen van dese Negotiatie, 't welk ik niet anders duyden kan, als dat deselve daer mede afgebrooken werdt, ende dat haer Ho. Mog. met al haer toegeventheyt ende moderatie, de Neutraliteyt voor haer ende haer Geallieerden van dese Kroon niet sullen obtineren. Ick kan niet weten waer in eygentlyk de beswaernisse bestaet, hoewel ick gelove, dat deselve resideert in het 2. Artikel van myn Project, alwaer gestipuleert werdt de neutraliteyt, ook ten reguarde van de Geallieerden van den Staet, 't welk niet over een komt met de desseynen ende dreygementen tegens Denemarcken voorgenomen; Andersints 't geene meest geurgeert is, concerneert de liberteyt van de Tollen in te stellen ende te verhogen, die men alhier pretendeert absoluyt, ende by my gerestringeert is geworden aen de dispositie van het Elbinghsche-Tractaet, 't welck men oordeeldt onlydelyck te syn, ende daer tegens allegeert al 't geene tegens de Elucidatien voortgebraght is. Of haer Ho. Mog. 't voorsz. punct sullen willen naegeven weet ick niet; Als myn advies gelden moghte, soude ick niet alleen dat punct naegeven, om dat men dogh van selfs sigh alhier daer van dispenseren sal, maer het geheele Tractaet casseren, alsoo buyten het voorsz. punct niet meer resteert in 't voorsz. Tractaet, als 't geen men alhier tot nadeel van haer Ho. Mog. torqueert, dat is de periode die men tegen geallegueert heeft, ende die men alsnogh meent dat haer Ho. Mog. verbindt om in tyden ende wylen geene retorsioneele belastinge op de Sweedsche Schepen te mogen leggen, ten waere daer mede alle andere Natien daegelyckx beswaerdt wierden. De periode spreeckende van de egaliteyt tusschen wedersydts Onderdaenen oordeele ick nae de cassatie der Illucidatien, by dewelcke de reghte sin derselve verklaerdt wierde, inutiel te wesen; Het voornaemste punct van de mutuele defensie, ende bevryding van de Commercie ende Navigatie in het meergemelde Tractaet van Elbingh, mitsgaeders in de voorige influerende, is myns oordeels door 't Tractaet met Engelandt, van waer de meeste turbe in de Commercie te bevresen is, gesloten genoeghsaem te niet, behalven dat verscheyde avantages in de voorsz. voorige Tractaeten voor den Staet ende de Onderdaenen van Nederlandt bedongen, deselve by het voorsz. Engelsche Tractaet benomen, ende aen die van Engelandt gegeven syn, sulcks dat alle de voorsz. Tractaeten tusschen dese Kroon ende den Staet van haer Hoog:

Mog.

Mog. opgeright in haer essentiele ende innerlycke ooghmerck ende intentie gekrenkt ende gebrooken synde, nae myn gering sentiment geheel gemortificeert, ende een nieuw Tractaet by beter constitutie van tyden gemaeckt behoorde te werden; 't is myns oordeels considerabel, dat de voorsz. Tractaeten nooit eenigh effect gehadt hebben, ende dat haer Ho. Mog. in twee seer considerabile gelegentheden te waeter met Engelandt ende te Lande met Munster daer van gefrustreert syn geweest, ende oversulcks voor vast moeten houden, dat sy geen voordeel voor haer in de conservatie van de voorsz. Tractaeten, maer niet als een verbintenisse ende last hebben te verwaghten, alsoo ick voor seecker houde, dat deselve in sulcken staet blyvende als sy nu syn, ende dese Kroon van den Moscoviter in Lyflandt, ofte iemant anders geattaqueert werden, niet onderlaeten soude haer Ho. Mog. aenstonts te pressseren, om het effect van de voorsz. Alliantien, die sy nooit selfs heeft willen voldoen, te hebben, ende dat het selve op haer exempel gedeclineert werdende, niet anders als een nieuwe eeuwighduerende pretensie van subsidien baeren soude. Voor my ick heb geen andere speculatien op alle de voorsz. Tractaeten als alleen op dat van den jaere 1645. voor soo veel daer in de Guarantie van de Tractaeten met Denemarcken wedersyts opgereght gecomprehendeert is. Ick hebbe de Heeren Ambassadeurs van Vranckryck seer ernstelyck gepresseert om dese Regeringe vigoureuselyck te willen representeren de kraght ende onfeylbaere prestatie van des Koninghs van Vranckryck gegeven woordt, ende belofte aen Denemarcken door de bewuste Guarantie ende aen haer Ho. Mog. door de Alliantie geëngageert. Het welk haer Ed my verseekert hebben kragtiglyk albereyts gedaen te hebben, ende nog verder daegelyks te sullen doen.

Ick sende hier nevens de Acte van Guarantie by gemelde Heeren Ambassadeurs ten behoeve van de Kroon gepasseert, als applicabel op 't geene voorsz. is, mitsgaeders de antwoordt daer op gegeven. Ick ben blyde, dat de saeken in 't Vaederlandt gebraght syn in termen van goede Vreede ende eenigheyt, soo tusschen de Leden van Hollandt, als ook generaelyck tusschen de Provintien, ende dat de Vyanden van den Staet sigh sullen bedrogen vinden in haere verwaghtinge ende ydele hoope op de inwendige troublen van den Staet gefondeert. Ick hebbe volgens U Edts. schryven de particulariteyten daer van door Missive van den Heer *van Gent* ontfangen, ende sal daer mede eyndigende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. YSBRANDTS.

Stockholm den 21. April 1666.

Aen

Bylaege.

SUr ce qui a été representé par les Ministres de sa Majesté de Suede aux Ambassadeurs du Roi Très-Chrêtien, que le Roi leur Maître pouvoit concevoir quelque Jalousie de l'Armement que le Roi de Dannemarck prepare, autant pour assurer ses Sujets qui ont été troublez dans la liberté de leur Commerce qu'en execution du Traité qu'il a fait avec Messeigneurs les Etats, & auquel il s'est porté, d'autant plus qu'il y a été convié par sa Majesté Très-Chrêtienne, après qu'elle s'est vûe obligée de prendre la defense des Etats contre l'Angleterre. Lesdits Ambassadeurs déclarent que l'intention du Roi leur Maître, n'est pas seulement d'affermir plus que jamais l'Alliance qui dure depuis tant d'années entre la France & la Suede, mais de contribuer encore, ce qui est en elle pour entretenir la bonne intelligence entre les deux Couronnes du Nord, & dissiper les Ombrages, qui pourroient y aporter quelque alteration. Qu'ainsi sçachant que sa Majesté Très-Chrêtienne est bien persuadée que le Roi de Dannemarck n'a point d'autre vuë en cette Guerre que de seconder les Peuples pour la défense de ses Alliez, & de travailler à la sûreté de ses Sujets, ils ne craignent point d'assurer sa Majesté de Suede, que le Roi de Dannemarck n'a nul dessein de se servir de son Armement contre elle, mais qu'en cas qu'il en usât autrement, le Roi Très-Chrêtien leur Maître le regarderoit comme une offense faite à sa Majesté même, & qu'il employeroit sa force & sa puissance pour s'en ressentir. Comme aussi sa Majesté se promet, que la Suede ne se prévaudra point contre le Dannemark d'une conjoncture, où ses Armes seront jointes dans le parti de sa Majesté Très Chrêtienne, qu'elle ne troublera ni directement ni indirectement la Paix qu'elle a avec cette Couronne, & qu'elle aura en cela la même consideration pour sa Majesté Très-Chrêtienne, que le Roi de Dannemarck lui a témoignée, en se confiant en sa parole & en la garantie qu'elle lui a donnée de l'assister de ses forces contre les Ennemis, dont il pourroit être attaqué dans cette Guerre, sa Majesté observant inviolablement la foi de ses Promesses.

Bylaege.

Nomine Suæ Regiæ Majestatis responsio ad declarationem Illustrissimorum & Excellentissimorum Legatorum Suæ Regiæ Majestatis Christianissimæ Dominorum Arnoldi de Pompone & Equitis de Terlon; *die* 2. *Aprilis St. N.* 1666. *insinuatam.*

QUemadmodum sua Regia Majestas Sueciæ erga Serenissimum Regem Regnumque Daniæ sic sibi hactenus imperavit, ut nullam omnino occasionem vel quidpiam secus de se suspicandi reliquerit, multo minus ut in præsenti rerum & Negotiorum constitutione insignem mari ac terra institutum belli apparatum adversus

Sueciam directe vel indirecte dirigi existimet, propitiâ Dei benignitate suis præterea viribus in tali casu subnixam, quin potius Regno Daniæ convenire credat, ut in præsenti Europæ statu una cum Sueciæ tranquillitati Septentionis operam velit; sicuti hoc quoque per Residentem hic suum id contestari non intermisit. Ita non potest quoque non esse gratissimum quidquid a Serenissimo Rege Christianissimo in hoc & alio publicæ securitatis conservandæ genere profectum fuerit. In specie vero Sua Regia Majestas Sueciæ obligationem in supradictæ declarationis parte priori expressam, ac nomine altissimè memorati Regis Christianissimi ab ejusdem Legatis declaratam omni grati significatione animi amplectitur, eundemque pro singulari veteris amici confœderati affectus documento interpretatur.

Cæterum quod declarationis partem spectat posteriorem, profitet equidem Sua Regia Majestas Sueciæ constanti cum Serenissimo Daniæ Rege amicitia nihil esse sibi charius; seque id porro acturam esse, ut ejusdem firmitudo nullis a parte Sueciæ machinationibus concutiatur, utpote quæ nihil ardentius desiderat, quam ut oræ hæ septentrionales, in statu, quo hactenus fuere, pacifice conquiescere possint. Quod si vero Serenissimo Daniæ Regi, aliter ac Sua Majestas erga Sueciam, non vice simplici, quin documentis pluribus contestata est, consilia sua (quod tamen sua Regia Majestas Sueciæ futurum neutiquam sperat) dirigere placuerit, tum Illustrissimis & Excellentissimis Dominorum Legatis considerandum relinquitur, in quantum sua Regia Majestas Sueciæ pactorum fide Serenissimo magnæ Britanniæ Regi obstricta sit, eam ut sua Regia Majestas Sueciæ adimplere teneatur, & pridem novit summus Rex Daniæ & nunc exigit. Cum ipsa justitia naturalis tam fidei datæ honestas, quam ab ipso sæpius altissime memorato Serenissimo Rege Christianissimo vel eo nomine facile comprobatum iri, non est dubitandum, quod ipse similia & illustria fidei servandæ exempla non sine insigni nominis sui commendatione præbuerit.

Rebus ergo sic comparatis votis id omnibus a sua Regia Majestate Sueciæ expetitur & desideratur ut media aliqua excogitari & subjici queant, quibus nuper accensum bellum ad plures non trajiciatur, ac non modo ut pax in universum optata revocari, sed etiam sublatâ omni diffidentiâ inter hæcce Septentrionalia Regna jam diu a parte Sueciæ oblatum sincerum correspondentiæ Studium justâ ratione stabiliri possit. Non dubitat sua Regia Majestas Sueciæ Regnorum horum, cui reducendæ tam indefesse quondam operatus est Serenissimus Rex Christianissimus, concordiam, ut bono publico utilem ita vigore editæ guarantiæ sibi perquam cordi esse & curæ, atque propterea Illustrissimos, & Excellentissimos Legatos media huic rei adæquata inventuros & proposituros esse, tanto confidit propensius, quibus sua Regia Majestas Sueciæ inclinationem suam rursus sic testificaturam pollicetur, ut Serenissimus Rex Christianissimus non obscure inde intelligat, securitate partium Septentrionalium, adeoque communi etiam & imprimis antiqua cum Regno Galliæ amicitiâ, alias in pacificatione Westphalica radicata, suæ Regiæ Majestati Sueciæ nihil quicquam esse aut antiquius aut acceptius. Actum Holmiæ die 29. Martii St. V. 1666.

A. TOTT.

GEORGIUS FLEMMINGH.
PETRUS SPARRE.
M. BIORENCLAU.

Aen

Aen den Heer Ambassadeur YSBRANDTS, den 13. May 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jonghste van den 29. der voorleden maendt, syn my U Ed. Missiven van den 17. ende 21. daer bevorens wel ter handen gekomen.

De Vloote van desen Staet hoope ick dat tegen het eynde van dese maendt in goeden staet sal wesen om te konnen Zee kiesen, het meeste gebreck aen deselve is Bootsvolck, voornaementlyck ten aensien van de Schepen in Vrieslandt ende in 't Noorder-Quartier 't huys behoorende ende voorts dat de Zeeuwsche Schepen op 't rendevous nogh niet en syn verscheenen, ende voor dese reyse by defect van tydt moetende afbreecken, sal ick my voorts refereren tot den innehoude van de ingeleyde brieven van den Heer *van Beuningen*, die ick van myn plight geaght hebbe U Ed. hier nevens by copye te laeten toekomen omme te strecken tot dessels naerightinge, verblyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 13. May 1666.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 8. May 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk twyffele niet of U Ed. sal van den Heer *van Ghent* communicatie ontfangen hebben van 't geene ick met de voorige Post aen den selven geadviseert hebbe, daer by tegenwoordigh niet veel te voegen is. Ick wenschte alleenlyck geinformeert te mogen syn, hoe ick de gemoederen alhier gerust sal konnen stellen op het bewuste punt van secretesse, alsoo niet alleen de Heer Rycks-Kancelier, maer ook de Heer *Coyet* daer op gestaen hebben, ende ick merck klaerlyck, dat men uyt eene groote diffidentie alhier sigh imagineert, de bewuste propositien met geen andere intentie aen haer te geschieden, als om haer te attraperen ende met Engelandt te brouilleren, soo wanneer sy sigh in 't minste souden bloot geven, ofte in eenige manieren sigh op de voorschreve propositien uytlaeten. Ick hadde mede wel gewenscht, dat ick geinformeert hadde mogen wesen, wat haer Hoog Mog. self voor redelycke conditien houden, by refuys van welcke dese Koningh sigh soude moeten verklaeren,

klaeren, ende hoe korten tydt haer Hoog Mog. selfs daer toe prefigeren, aengesien ick ongetwyffelt daer op gesommeert sal werden, ingevalle men eenigsints nae de voorsz. propositien sal willen luysteren. Soo veel als de voorschreve conditien aengaet, hebben de Heeren Ambassadeurs van Vranckryck my voor desen berigt, dat men alhier sig diesaengaende gerefereert hadde aen het goedtvinden van den Koningh van Vranckryck, ende verklaerdt voor redelycke conditien te sullen houden, die de hooghstgemelde Koningh daer voor erkennen soude. Gemelde Heeren Ambassadeurs erkenden voor haer particulier voor soodaenige conditien van wegen syne Majesteyt in Engelandt op 't laetste voorgeslaegen. Waer mede verblyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. YSBRANDTS.

Stockholm den 8. May 1666.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 12. May 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Edts. laetste van den 23. April laetstleden is my met de bygevoeghde Memorie door ordre van haer Hoog Mogende aen den Heer *d'Estrades* verhandtreyckt, mitsgaeders de Artikelen van 't Tractaet van Vreede met den Bisschop van Münster geslooten, wel geworden, de Heeren Ambassadeurs van Vranckryck hebben van gemelden Heer *d'Estrades* de voorsz. Memorie wel mede ontfangen, maer syn van meyninge, dat op 't geene in een naedere Conferentie tusschen meergemelde Heeren *d'Estrades* ende Gecommitteerden van haer Ho. Mog. te houden, van de syde van Vranckryck voorgedragen sal werden, een naeder Resolutie van haer Ho. Mog. met den eerste te verwaghten, niettegenstaende ick uyt 't geene U Ed. my belieft te adviseren contrarie verseeckeringe aen deselve gedaen hebbe. Haer Ed. toonen nogh wel eenighsints eenige bekommeringe over den uytslagh van deliberatie alhier, maer beginnen evenwel nevens my te geloven, dat seer apparent is deselve ten besten te sullen uytvallen, ende dese Kroon bewogen te sullen worden, om ten minsten tot eene neutraliteyt met haer Ho. Mog. ende haere Geallieerden te verstaen, ende men de saeken soo hoogh opgeheven hebbende, niet schielyck relascheren of reculeren kan, maer om welstaens wille gehouden is nogh wat te marchanderen. Verscheyde dingen, die soo veel de gemelde Heeren Ambassadeurs als my van ter syden voorkomen, geven aenleydinge daer toe om sulcks te geloven. Ick weet, dat de vigoureuse tael, die syne Majesteyt

ſteyt van Vranckryck aen den Secretaris van de Sweedtſche Ambaſſade te Parys heeft laeten voeren, alhier niet weynig alteratie veroorſaekt heeft; men verneemt ook niet meer immers ſoo publyckelyk niet de hauteur ofte de dreygementen, daer van men ſigh voor deſen mildelyck plaght te bedienen, ende het ſchynt of men wel ſoude willen voorgeven, dat men deſelve nooit gebruyckt en heeft. Ick werde mede beright, dat de Rycksdagh geen voortgangh ſal hebben, maer dat alleen een 't ſaemenkomſt van de Gouverneurs van de reſpective Provincien gehouden ſal werden, hoewel nog onſeeker werdt geoordeeldt, of deſelve voortgang ſal gewinnen, ende werdt geſeydt, dat de brieven by de voorſz. Heeren alhier aen de Regeringe aengekomen geen inclinatie ter wereldt ſouden mede brengen, om by minderjaerigheyt van den Koningh iets aen te vangen. Behalven dat ick de reghtvaerdigheyt van haer Ho. Mog. ſuſtenue ſoo evident, ende haere offres in derſelver Reſolutie van den 15. April laetſtleden vervat, ſoo raiſonnabel vinde, dat ik niet weet met wat aengeſight men alhier, dies alles onaengeſien, ſoude konnen of derven brouilleren. Ick wil wel bekennen, dat my overſulcks de fermeteyt by haer Ho. Mog. in de voorſz. haere laetſte Reſolutien getoondt, aengenaem geweeſt is, ende dat ick niet als alles goedts verwaghten kan, ſoo een gelycke fermeteyt by den Koningh van Vranckryck getoondt ſal werden. Behalven dat ick boven de pregnante conſideratien aen de conſequentien by U Ed. in de voorſz. ſyne laetſte geallegueert, oordeele ſoo wanneer de Koningh van Denemarcken door de voorſz. dreygementen geobligeert ſoude konnen werden, buyten preſtatie van 't geene waer toe hy ſig geobligeert heeft, te blyven, ende den Koning van Vrankryk benevens haer Ho. Mog. daer inne ter oorſaeke van deſelve dreygementen ſouden moeten conſenteren, dat alsdan van nu af aen de vriendtſchap ende de Alliantie met ſyne Majeſteyt gereekent moeten werden van geene waerde ende voor haer Ho. Mog. ſoo wel als voor alle de wereldt inutiel te ſyn, ende ſyne Majeſteyt ſelfs in ſtaet gebragt, om ſonder voorgaende conſent van deſen Koningh onbequaem te weſen, om met iemant met effect te konnen tracteren. Soo haeſt de Heer Rycks-Kancelier van ſyne Goederen weder alhier aengekomen ſal ſyn, ende de Heeren Ambaſſadeurs van Vranckryck ontfangen hebbende het voorgeroerde, by deſelve verwaght werdende naeder aenſchryvinge van den Heer *d'Eſtrades*, ſal men de Reſolutie van deſe Kroon te gemoet ſien, hoewel ick hoope, ende reden hebbe my in te beelden, dat de Graef *Koningbsmarck* daer van ouvertures ſal doen, die bequaem konnen ſyn om ſyn komſt aen het Hof van Vranckryck aengenaem te maecken; Waer mede verblyve,

Edele Geſtrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. YSBRANDTS.

Stockholm den 30. Maert 1666.

Aen den Heer Ambassadeur YSBRANDTS, den 28. May 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jonghste in dato den dertienden deser loopende maendt, syn my U Edts. Missiven van den aghtsten ende twaelfden derselver maendt wel ter handen gekomen.

De conduite by U Ed. gehouden in de saecken die deselve aldaer te verhandelen aenbevolen syn, is een ieder alhier seer wel gevalligh; versoeckende dat Uw Ed. daer inne van tydt tot tydt met gelycken iever ende ernst ten besten van ons gemeene Vaederlandt gelieve te continueren.

U Ed. sal den Heer Rycks-Kancelier ende anderen aldaer, des noodt synde, konnen verseeckeren, dat de versoghte belofte *in eventum* gedaen werdende, men die alhier ten besten, ende soo veel de nature van de Regeringe lyden kan, sal mesnageren, ende secreteren, ook speculeren op expedienten, waer door die Heeren, soo deselve daer toe anders geinclineert syn, dienthalven volkomentlyck gerust gesteldt sullen konnen worden; gelyk mede U Ed. die van de Regeringe sal konnen assureren, dat haer Ho. Mog. intentie ende meninge opreght is, om met dat Ryck in beter verstandt te komen, ende dat de propositien tot dien eynde van deese syde gedaen werdende, niet en geschieden om haer te aghterhaelen of met Engelandt te brouilleren, maer dat haer Hoogh Mogende in desen met volkomen candeur procederen, ende alleenlyck traghten alle oneffenheden; ende differenten tusschen dat Ryck ende desen Staet openstaende, uyt de wege te leggen.

De conditien die haer Hoogh Mogende voor reedelyck oordeelen om met Engelandt in onderhandelinge, te komen ende te sluyten ende by refuys van dewelcke de Koningh aldaer sigh voor deesen Staet soude moeten verklaeren, syn die geene, die door den Heer *van Beuningen* aen den Heer *Hollis* in de conferentie met syn Ed. te Paris in 't Hôtel van de Koninginne Moeder van Engelandt gehouden, volgens last van haer Hoogh Mogende voorgehouden syn geweest, ende vervat staen in syne Missiven van den dertighsten der voorleden maendt U Ed. hier voren toegesonden, ende kan U Ed. verseeckert syn, dat haer Hoogh Mogende nooit voor redelycke conditien souden konnen aensien, die geene die by de Heeren Fransche Ambassadeurs in Engelandt op het laetste voorgeslaegen syn geweest; gelyck dan mede de Koningh van Vranckryck de conditien by den gemelden Heer *van Beuningen* als vooren geproponeert, voor soodaenige verklaerdt heeft, sulcks dat die van de

de Regeringe aldaer voor redelycke conditien houdende die syne Majesteyt daer vooren verklaerdt, de saecke geen dispuyt meer subject schynt te wesen, maer alleenlyck te considereren staet de tydt binnen denwelcken de Koningh aldaer sigh voor desen Staet soude moeten verklaeren, in cas de Koningh van Groot-Britannien den Vreede op de voorgeslaegene conditien quaeme te refuseren; ende dunckt my, dat die tydt soo kort dient genomen te worden, als eenighsints doenlyck sal syn, immers dat daer toe uyterlyck de tydt van drie maenden dient geprefigeert te worden.

U Ed. gelieve de Heeren Fransche Ambassadeurs aldaer, te disabuseren van haer opgevatte meyninge, dat haer Ho. Mog. op eene naedere instantie tot dien eynde by den Heer Ambassadeur *d'Estrades* te doen, nogh al iets soude relascheren van haer sustenue omtrent de saecken van Sweden, ende haer te verseeckeren, dat haer Ho. Mog. niet en konnen nogh en sullen afwycken van haer sentiment uytgedruckt in de bewuste Memorie, daer van ick Uw Ed. nevens myne Missive van den drieëntwintighsten der voorleden maendt by copye gedient hebbe.

Ick hebbe uyt de voorsz. U Edts. jonghste Missive seer gaerne verstaen, dat de vigoureuse taele die de hooghstgemelde Koningh van Vranckryck aen den Secretaris van de Sweedtsche Ambassade te Paris heeft laeten voeren, al eenige alteratie aldaer verweckt heeft, ende dat men daerop aldaer niet meer, immers soo publyckelyk niet en verneemt die hauteur ende dreygementen, daer van men hier voorens sigh seer liberaelyck plaght te dienen, ende ben ick genoeghsaem verseeckert, dat de jonghste last ende instructie aen de Heeren Fransche Ambassadeurs aldaer van wegen syne Majesteyt afgesonden, deselve met geen minder ernst ende vigeur omtrent de Regeringe aldaer sal doen spreecken ende ageren, hoopende, dat die van deselve Regeringe siende den ernst van soo een considerabel Monarch van haere voorgenomen desseynen afgeschrickt ende eenmael tot reeden gebraght sullen konnen werden.

De Schepen die aldaer gereedt syn, ofte met oversetten van 't Volck van 't eene Schip op 't andere gereedt gemaeckt konnen worden, monteren ten getaele van vyfentaghtigh capitaele Oorloghschepen, alle met extraordinaris goedt Volck bemandt, daer mede men gemeynt is, weder ende windt dienende, ten spoedighste zee te kiesen, ende den Vyandt alle mogelycke afbreuck toe te brengen.

Haer Hoogh Mogende hebben gisteren nae Texel gecommmitteert de Heeren *Huygens*, *vander Hoolck*, *Gerlasius* ende my, om met ende nevens de Heeren derselver Gedeputeerden, albereyts aldaer synde te adjusteren ende uyt te voeren alle het geene de uytpressinge ende 't emplooi van 's Landts Vloote is raeckende, ende ben ick dienvolgende geresolveert my morgen vroegh op de reyse derwaerts te begeven, in hoope van ten selven daege aldaer nogh te syn; ende voor dese reyse Uw Ed. niets verders van importantie te communiceren hebbende, als de ingeleyde Missiven van den

den gemelden Heer *van Beuningen*, sal ick hier mede afbreecken, verblyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 28. May 1666.

Aen den Heer Ambassadeur YSBRANDTS, den 14. Juny 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe 't afgaen van myne jonghste in dato den aghtëntwintighsten der voorleden maendt, syn my nae myn wederkomste uyt Texel Uw Edts. Missiven van den 26. ende 29. derselver maendt successivelyck wel behandight.

De Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt staen op Woensdagh toekomende wederom Staets-gewyse te vergaederen, ende is derhalven op den innehoude van de voorschreve ende eenige voorgaende U Ed. depêches, nogh geene besoigne of deliberatie gehouden; myns oordeels, kan de versogte renunciatie van het Elbinghsche Tractact niet ingewillight werden, soo om verscheyde insigten van beswaerlycke consequentie, alsmede om dat onder anderen in 't voorsz. Tractaet twee notable stipulatien influeren, daer van niet en kan werden gerelacheert, naementlyck dat in den eersten, dat buyten alle exceptie ofte duysterheyt van doen voortaen alle nieuwe of verhoogde Tollen egael moeten syn over de Ingesetenen van desen Staet, ende de eygen Subjecten, ende ten anderen dat geen vreemde Natien laeger belast of favorabelder getracteert mogen werden dan de Subjecten van desen Staet, van welcke beyde stipulatien gerelacheert wordende de Sweden occasie ende faculteyt gegeven werdt, om desen Staet in 't geheel te secluderen van alle Navigatie ende Commercie op de Landen onder haer gebiedt staende, ende met het toebrengen van deselve Commercie of eenig gedeelte van dien aen de Engelschen haere advantages by de Vyanden van desen Staet uyt te wercken, ende alsoo haer met deselve lighter vast te maecken.

De gedaene voorslagh om Denemarcken voor drie maenden *ex pacto* neutrael te blyven, is myns oordeels, mede onaennemelyck, maer dewyle tot nogh toe geen occasie tot publycke Actien van Hostiliteyt van Denemarcken tegens Engelandt voorgevallen syn, soo soude men mogelyk door den Ambassadeur van Vrankryk konnen doen gelden, dat sy al een goedt gedeelte van den voorsz. tydt het effect van haerlieder begeerte genooten hadden, ende dat wel

wel lightelyk het resterende gedeelte van deselve tydt mede in diervoegen soude doorlopen; dat Vranckryck soude mogen voorgeven het selve door goede officien onder de handt alsoo te hebben uytgewerckt, ende dat Sweden by Engelandt soude mogen doen gelden, sulcks in faveur van Engelandt by Vranckryck te hebben te wege gebraght.

De positive belofte van Neutraliteyt by haer Hoog Mogende begeert, sal myns bedunckens, ook volkomentlyck moeten vast staen; ende expresselyk influeren in de Conventie daer by haer Hoogh Mogende op verscheyde punten, soo notablen contentement aen Sweden sullen geven, want niemant te vergen is, aen een ander het swaerdt in de handt te geven, sonder verseekert te syn, dat hy hem daer mede niet sal incommoderen ofte quetsen; Indien de Koning van Sweden de prestatie van de voorsz. Neutraliteyt by Engelandt wil excuseren, op de gevreesde invasie van den Moscoviter, ende ook 't selve daer op aen den Koningh van Vranckryck by Missive verseeckeren, het en kan myns oordeels, haer Hoog Mogende niet prejudicieren, midts dat de positive, ende ongeconditioneerde belofte in haeren regarde als boven gepasseert werde, ende derhalven dunckt my ook onnodigh, jae selfs ongeraeden, dat haer Ho. Mog. daer op souden delibereren.

Als eene positive ende schriftelycke verbintenisse van Sweden konde werden uytgewerckt, om nae expiratie van drie of vier maenden sigh met Vranckryck ende haer Ho. Mog. tegens Engelandt te sullen voegen by ontstentenisse van Vreede op redelycke conditien, ende dat die redelycke conditien klaerlyck bepaeldt werden binnen 't geene door den Heer *van Beuningen* jonghst te Parys aen den Ambassadeur *Hollis* is gepresenteert, het soude, myns oordeels van groote consideratie wesen, ende merckelycke faciliteyt konnen toebrengen, om in andere begeerde puncten de handt wat te lighten, maer ick vreese, dat men de Sweden daer toe beswaerlyck ter goeder-trouwe sal konnen brengen.

Dat de puncten by Sweden versoght, volgens voorige Resolutie, eerst ende alvoorens geadjusteert werden, sonder dat U Ed. noghtans iets finaelyks concludere, ende teeckene, voor ende aleer het punct van de Neutraliteyt insgelycks in goede termen ter neder gesteldt sy, kan ick mede niet sien van merckelycke bedencken te wesen, ende soude dienvolgende, myns bedunckens, het sentiment van den Heer *Pompone* in dien deele konnen werden ingevolght.

Ick kan niet anders oordeelen of U Ed. heeft seer pertinentelyck geraisonneert, op alle het geene door den gemelden Heer *Pompone* is voorgesteldt, soo dat ick my sal dispenseren om in desen tot astructie van 't geene voorsz. is, eenige raisonementen te gebruycken.

Over de saecken van *Groot-Johan*, hoope ick dat geen groote difficulteyt sal vallen, ende dat de Heeren Staeten van Utrecht, als het daerop aenkomt, gedisponeert sullen konnen werden, de voorsz. saecke, volgens gedaene voorslagh, te laeten brengen aen Commissarisen.

Wat naerightinge wy hebben van 't gepasseerde tusschen de twee Vlooten,

sal U Ed. uyt myne hier bygaende Missive gelieven af te nemen. Ick blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 14. Juny 1666.

Aen den Heer Ambassadeur YSBRANDTS, den 15. Juny 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

'S Landts Vloote meest op den eersten deser ende voorts op de volgende daegen compleetelyck in Zee geraeckt synde, sterck vyftentaghtigh capitaele Oorloghschepen, boven eenige Jaghten, Branders, Kitsen, Galliots, &c. heeft midts contrarie winden ende stilte tot op den 8. daer aenvolgende seer weynigh bewesten het Texel konnen avanceren, maer sedert somwylen een Oostelycke ende Noordt-Oostelycke windt gehadt hebbende, is den 11. tot voor de Riviere van Londen gearriveert, alwaer deselve midts de windt Zuydt-West was geloopen, genoodtsaeckt is geweest te anckeren, omtrent seven, aght of negen mylen benoordt-oosten het Noordt-Voorlandt: De Engelschen met haere Vloote in Duyns leggende, syn den voorschreven 11. deser omtrent den middagh, met een voor-windt, op de onsen afgekomen, ende is dienvolgende een hooft-treffen tusschen beyde de Vlooten begonnen op den voorsz. 11. deser korts nae den middagh; ick hebbe van myn schuldige-plight geaght, U Ed. midts desen te communiceeren copye van de advertentien, die ons dienaengaende tot nogh toe syn toegekomen, midtsgaeders van seeckere Memorie op 't subject van 's Landts Vloote aen den Heer Ambassadeur *d'Estrades* verhandtreyckt, omme te strecken tot U Edts. naerightinge.

Soo aenstonts arriveert alhier een expressen, die op gisteren voor den middagh is gescheyden uyt 's Landts Vloote van 't Schip Gouda daerop sigh bevondt de Lieutenant-Admirael *Tromp*, rapporteert, dat de Heer Lieutenant-Admirael *de Ruyter*, ende alle de Hooft-Officieren, uytgesondert den Lieutenant-Admirael *Cornelis Everts*, nogh in 't leven ende in goede dispositie waeren, brenght voorts mede een brief van den gemelden Lieutenant-Admirael *Tromp* geaddresseert aen haer Hoogh Mogende ende gedateert den 10. deser loopende maendt, dogh sal ontwyffelyck moeten wesen den 14., houdende, dat doenmaels de Victorie aen dese syde was, ende dat van 's Landts Vloote nogh by den anderen waeren seventigh Schepen van Oorlogh; dat de Engelsche Vloote 't eenemael was verstrooit, dogh dat Prins *Rupert* met een se-

cours

cours van tweeëntwintigh Schepen groot en kleyn was gekomen, die de onsen tegenwoordigh waeren beveghtende, ende dat hy hoopte in korten het werck tot een goedt eynde gebraght souden werden. De voorsz. expresse brenght alhier gevanckelyck den Admirael van de Witte Vlagge, met naeme *Ascue*, welckers Schip in den brandt gesteecken was om sigh daer mede niet te belemmeren; de voorschreve Missive gaet nogh copyelyck hier nevens; ende deese tot geenen anderen eynde dienende, sal ick afbreeckende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 15. Juny 1666.

Aen den Heer Ambassadeur YSBRANDTS, den 27. Juny 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

SOo haest in 's Gravenhaege eenige tydingen waeren ingekomen van 't jonghste Zeegeveght, hebbe ick U Ed. daer van communicatie gegeven nevens myne Missive van den 15. deser loopende maendt; Des anderen-daeghs ben ick subietelyck vertrocken nae de Wielinge, om nevens andere Committenten van haer Hoog Mog. te helpen ordre stellen tot reddinge ende wedersydts pressinge van 's Landts Vloote, ende om over 't employ van dien te helpen disponeren, welcke wy hoopen binnen 14. daegen wederom seer considerabel in Zee te sien; hebbende op myn vertreck uyt den Haege myn Commies geordoneert, U Ed. toe te senden 't gunt sedert dienaengaende ingekomen was, ofte nog stonde in te komen: Alhier synde hebben wy volgens last van haer Ho. Mog. ingesteldt een specifyck, ende omstandigh bericht van al 't gepasseerde in 't voorsz. Zeegeveght, 't welck ick van myn plight geagt hebbe U Ed. hier nevens te laeten toekomen; Ende midts myn afwesen uyt 's Gravenhaege, ende sulcks oock van de Hooge Regeringe, hier by niets van consideratie wetende te voegen, sal ick afbreecken ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Vlissingen den 27. Juny 1666.

Aen den Heer Ambassadeur Ysbrandts, den 9. July 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hebbe van myn plight geaght, U Ed. midtsdesen bekent te maecken, hoe dat op den 24. deser loopende maendt uyt de Wielinge wederom in Zee geloopen synde een Vloot van 70. capitaele Oorloghschepen van de Vice-Admiraelen *de Liefde* ende *Coenders*, midtsgaeders van den Kapiteyn *Christiaen Ebels*; voor myn vertreck van Vlissinge, 't welck geweest is den sesden deser omtrent den middagh, daer op ick den volgenden dagh korts aen de middagh alhier wederom ben gearriveert, hadden wy nogh door een brief van den Heer *de Ruyter* advertentie, dat het Schip van Kapiteyn *de Haen* uyt Texel insgelycks by de Vloote was gearriveert; sulcks dat doenmaels de Vloote was gecomposeert van vierenseventigh goede Oorloghschepen boven de Branders, Advies Galliots, &c.

Uyt Texel is eergisteren alhier nog advies ingekomen, dat op Maendag voorleden van daer mede Zee genomen hadde 't Fregat Edam, daerop commandeert Kapiteyn *Pieter Magnus*, ende dat des anderen-daeghs van daer nogh souden uytseylen de Schepen van den Schout-by-Naght *Sweers*, ende van Kapiteyn *Thomas Tobiasse* ende *Floris Florissen Blom*, respectivelyck genaemt Gouda, Harderwyck ende de Son; daer en boven is, volgens ingekomen berigt, gisteren uyt 't Goereesche-Gat in Zee geloopen de Lieutenant-Admirael *Tromp* met het Schip Hollandia, nevens Kapiteyn *Broeder*, voerende 't Schip den Uytrechtschen-Dom, gelyck ook nog seeckerder op eergisteren of uyterlyck op gisteren uyt de Wielinge in Zee gelopen syn, de Kapiteyns *Verschuer* ende *Vollenhoove* met haer onderhebbende Schepen, sulcks dat 's Landts Vlote apparentlyck voor 's Vyandts Kuste in korte daege wederom verschynen sal ten getaele van tweeëntaghtigh Schepen ende Fregatten van Oorlogh; Godt de Heer die in 't weder uyt-rusten van deselve syn segen, soo genaedighlyck door bequaem weder ende favorabele windt verleendt heeft, moet gebeeden syn om synen vorderen segen oock in de executien daer mede voor te nemen, te willen verleenen, op dat alsoo eenmael eyndelyck eene eerlycke ende vaste Vreede geconsequeert moge werden; Ende dese tot geenen anderen eynde dienende, sal ick afbreecken, ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 9. July 1666.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 5. Juny 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hebbe niet konnen naelaeten U Ed. kennisse te geven van 't gepasseerde tusschen den Heer Rycks-Kancelier ende my, in eene conferentie ten tyde van 't afgaen van de jonghste post gehouden, het welcke doenmaels vermidts de kortheydt des tydts niet heeft konnen geschieden, nae afgeleyde recommandatie over den uytvoer van het bewuste Geschut, verklaerde syn Ed. dat ick moeyelyckheydt getoont hebbende in de voorsz. laetste conferentie ende suspicie gevat of men alhier soghte te traineren ende niet tot een besluyt te komen, hy tegenwoordigh gereedt was om met my over 't geheele werck te confereren ende te sien, hoe verre wy het met malkanderen souden konnen brengen; als ick daerin acquiesceerde, procureerde syn Ed. een ander Project van Conventie als voor desen overgelevert was, ende debiteerde het selve in alle syne deelen raisonabel te wesen, daerin ick by lecture nogtans verscheyde dingen geremarqueert, ende syn Ed. te gemoet gevoert hebbe, dewelcke ik deduceren sal, soo het voorsz. Project my door de Heeren Ambassadeurs van Vranckryck formeelyck overgelevert sal wesen, verhaelende tegenwoordigh alleenlyck een remarquable veranderinge, omtrent den eysch van Subsidien, daer van syne Majesteyt absolutelyck desisteerde, hoewel *proprio motu & extra debitum*, ende daer nae dat in 't meergemelde Project geinsereert waeren de beyde eerste remarques op het Elbinghsche Tractaet, in de conferentie met den gemelden Heer op den 4. May laetstleden gehouden, my voorgedraegen ende in myne Missive van den 5. daer aenvolgende overgeschreven, op de justitie van dewelcke syn Ed. doenmaels ende ook in dese byeenkomste sigh seer breedt extendeerde.

Ick hebbe niet goedtgevonden my in eenigh debat daer over in te laeten maer gesustineert, dat geen andere puncten tegenwoordigh te verhandelen syn, als die daer over dese Koningh als beletselen van de onderlinge Vriendtschap geklaeght, ende daer over deselve contentement versoght heeft, ende dat al 't geene syne Majesteyt van nieuws soude begeeren, of oordeelen voor hem ende syne Onderdaenen voordeeligh te syn, gerenvoyeert soude moeten werden tot een andere Onderhandelinge, by dewelcke haer Hoog Mog. mede occasie moghten hebben te proponeren ende voor te slaen, soodaenige punten als deselve souden mogen oordeelen ten besten van haer Ingesetenen ende van wedersytds Commercie dienstigh te wesen. Dat boven dien uytermaeten vreemt ende surprenant was, dat syne Majesteyt niet alleene de voorsz. oude puncten van satisfactie ende contentement pousseerde, maer oock daegelycks nieuwe punten tot syn avantage dienstigh voorsloegh, ende met eenen verklaerde geen Vriendt van den Staet van haer Hoogh Mogende, jae selfs niet

neutrael te konnen wesen, maer geobligeert te syn haere Vyanden te assisteren, ende te attaqueeren haere Geallieerden die sy gehouden syn te maintineren; Dat sulcks in der waerheyt my als ongehoordt ende onbegrypelyk voorquam, ende dat ick aen syn Edts. eyge equiteyt stelde, te oordeelen of 'er eenige apparentie konde wesen, dat haer Hoogh Mogende iets ter wereldt souden willen resolveren ter contemplatie ofte tot contentement van een Koningh die sigh opentlyck haer tegenpartye verklaerdt, ende waer mede sy sigh genecessiteert bevindt, volgens de voorsz. verklaeringe, in Oorloge te moeten vervallen; by besluyt seggende, dat ick wegens haer Ho. Mog. volkomentlyck verseeckert moeste syn van het voorsz. punt van Neutraliteyt, ende dat dese Koningh de Vyanden van den Staet niet soude assisteren, ofte dat ick onbequaem was de laetste handt te leggen aen het sluyten van de voorsz. Conventie over de resterende controversien.

De welgemelde Heer persisteerde in syn antwoorde op het geen voorsz. is, absolutelyck by het voorschreve engagement aen den Koningh van Engelandt, ende by obligatie om den selven te assisteren tegens den Koningh van Denemarcken, ingevalle syne Majesteyt iets tegens den hooghstgemelden Koningh soude ondernemen, ende insisteerde voorts seer op het amplecteren van het voorgeslaegen expedient, om den Koningh van Denemarcken voor eenige weynige maenden buyten Actie te laeten, het selve appuyerende met veele redenen tot meermaelen voordesen verhaeldt, ende eyndelyck de voorsz. remarques ofte correctien in het Elbinghsche Tractaet debiterende, ende vaststellende als eene Conditie *sine qua non*. Ick hebbe het eene ende het andere absolutelyck gedeclineert met allegatie van de bewuste redenen, voordesen mede tot meermaelen verhaeldt, ende particulierlyk, om dat ick uyt het rapport van den Heer *Pompone*, hier voor verhaeldt wiste, dat men van het voorschreve expedient alhier albereyts gedesisteert hadde, ende op andere bedaght was.

Syn Ed. maeckte geen gewagh ter wereldt van het voorsz. bewuste expedient by den voornoemden Heer *Pompone* voorgeslaegen, maer dirigeerde syn discoursen, als of hy gesint was de verdere Onderhandelinge daer mede te staecken ende af te breecken, protesterende ende beklagende het ongeluk ende de fataliteyt van desen tydt, daer in hy sagh dat dese Koningh ende haer Hoogh Mogende op 't punct stonden om met malkander te brouilleren ende over hoop te geraecken, niet soo seer om haer eygen questien ende interessen, als om de engagementen, die sy respectiyelyck met andere Potentaeten hadden, ende verklaerende dat niet anders te doen stont, als de saecke Godt Almaghtigh ende syn wyse directie te beveelen.

Ick hebbe mede niet goedtgevonden van het meer geroerde expedient eenige mentie te maecken, maer het selve absolutelyck geignoreert, soo om dat ick wist, dat de voorsz. protestatien niet waeren de uytterste meyninge ofte resolutie, terwyl de Heer Rycks-Kancelier voornoemt, omtrent het amplecteren van 't voorsz. expedient aen den Heer *Pompone* sigh te verre bloot gegeven hadde, als oock om dat ick self niet ten vollen gerust was, om redenen

denen hier voor verhaeldt, ende particulierlyk, om dat ick in allen gevalle best oordeelde, dat het selve van hem als van my voorgeslaegen wierdt, om voor te komen ('t geen ick dogh niet hebbe konnen ontgaen) dat de voorsz. voorslagh van my voortkomende, ende alsoo quansuys alhier aengenomen werdende 't selve haer Hoogh Mog. niet voor een groote obligatie aengereeckent, ende vervolgens een groote recognitie daer voor gepretendeert moghte werden. Ick hebbe dan simpelyck geseydt, dat haer Hoogh Mog. de saecken met volkome gerustheyt aen de wyse ende goedertierne directie van Godt Almaghtigh beveelen konden, van haer syde alles ende meer gepresteert hebbende, als wat van haer in justitie gevordert konde werden, soo door haer condescenderen omtrent de controverse puncten, als door de presentatie van genoeghsaeme middelen van securiteyt tegens de Deensche Armature, ende van considerabile subsidien tot gelycke Armature.

Syn Ed. voorts tot andere discoursen getreden synde, ende particulierlyck over de extreme confusie ende verwerringe daer in sigh het Koninghryck Poolen tegenwoordigh bevondt, ende het gevaer 't welk het selve nog boven dien over 't hooft hingh ten reguart van de Moscovische Volckeren op de Grensen van Lyflandt ende Littauwen sig bevindende, waer mede dese Kroon noghtans soo wel als die van Poolen gedreyght ende in staet gebraght scheen te werden om met den Groot-Vorst onder de Waepenen te moeten tracteren, verviel eyndelyck op het meergemelde expedient, ende seyde, dat 't 16. Artikel van 't Tractaet tusschen desen Koningh ende die van Engelandt afgeright, de Geallieerden dispenseerde van assistentie te moeten verleenen, ende selfs permissie gaf om de gesondene Troupen te mogen revoceren, in gevalle sy gevaer souden loopen van geinfesteert te werden in haer eygen Landen, ende dat 't voorsz. Artikel ligtelyck syne Majesteyt voor een wettige excuse soude konnen verstrecken, om in desen Oorlogh aen den Koningh van Engelandt tegen die van Denemarcken geen assistentie te verleenen, ende met eenen effective aen haer Ho. Mog. presteren de Neutraliteyt die deselve urgeerden; voorts sommierlyck verhaelende 't geene daer over tusschen hem ende den Heer *Pompone* voorgevallen was.

Ick hebbe geen semblant gemaeckt van 't een of 't ander eenige kennisse te draegen, maer evenwel in consideratie, dat het voorsz. expedient geamplecteert werdende, ten minsten dienstigh konde syn dese Regeringe de aenstaende geheele Campagne, nae dewelcke verhoopentlyck met Engelandt geene meer te verwaghten soude syn, buyten actie ende executie van 't bewuste pretense engagement te houden, ende vervolgens den Koningh van Denemarcken ongeturbeert te laeten in het presteren van syn gegevene beloften, ende dat oock de Koningh van Engelandt vernemende, dat dese Koningh sigh van de voorschreve pretense apparentie van een Moscovischen Oorlogh om geen andere oorsaeck soght te bedienen, als om niet te voldoen syne belofte ende pretense engagement, daer door eenige misintelligentie te verhoopen konde syn, dewelcke eerlange tot eene totale verweyderinge soude mogen gedirigeert werden, hebbe ick goedtgevonden het voorschreve expedient met eenige redenen te appuyeren, ende verklaerdt dat ick in het selve veel goedts

ken-

konde remarqueren, in gevalle alleenlyck haer Ho. Mog. haere volkomen gerustheyt daer in souden konnen vinden, dewyle daer door de mesures van Vranckryck ende haer Ho. Mog. met den Koningh van Denemarcken genomen, ongeturbeert blyvende, dese Koningh de vriendtschap met syne Majesteyt van Vranckryck soude konnen conserveren, met haer Ho. Mog. herstellen, sigh selven buyten een groot ende bekommerlyck embaras tegens een considerabile partye houden, de Quartieren van Duytschlandt hier omtrent in calmte ende haer tegenwoordige ruste bewaeren, alle syne maght tegen Moscovien wendende, met den selven een honorabel ende advantagieus Tractaet maecken, den Koningh van Poolen van een groote oppressie libereren ende ter dier oorsaeck van den selven een eeuwigen danck, ende lightelyck een considerabile erkentenisse behaelen, ende boven dien den Koningh van Vranckryck, dewelcke sigh in het voorsz. Poolsche wesen soo verre geinteresseert hadde, een aengenaemen dienst soude konnen doen, dewelcke deselve nae syn sonderlinge genereusheyt niet onderlaeten soude behoorlyck te erkennen.

Maer dat ick geene gerustheyt ter wereldt voor haer Ho. Mog. ende haer Geallieerden daer in konde vinden, om dat het pretense engagement met Engelandt in syn wesen blyvende, de Moscovische Troupen in plaets van nae Lyflandt te gaen, sigh nae Poolen souden mogen wenden, ende daer door het pretext uyt het voorsz. 16. Artikel van het Tractaet genomen, geheelyck renverseren; waer op syn Ed. bekende, dat het meergemelde engagement soude moeten blyven, ende dat hy ook verseeckert was, dat de Moscovische desseynen tegenwoordigh niet tegen Sweden maer tegen Poolen gedirigeert waeren, maer dat de desseynen van de Moscoviten tegen Poolen, voor Sweden immers soo formidabel gereeckent moesten worden, als offe tegens Lyflandt aengesteldt wierden; dat nae syn opinie dese Koningh deselve door syne maght daer van behoorde te diverteren, om te beletten dat de Groot-Vorst van Moscovien de Kroon van Poolen of Littauwen overheert hebbende niet dan dies te magtiger mogte wesen om naederhandt Lyflandt over hoop te werpen; dat ook boven dien ongetwyffelt een kleyn Corps d'Armee van de Moscoviten op de Grensen van Lyflandt soude blyven staen, selfs als het gros van de Armee sigh al moghte begeven nae Littauwen, ende daer door de dispositie van 't voorsz. 16. Artikel in syn volle kraght blyven, ende vervolgens haer Ho. Mog. volkomentlyck gerust souden konnen syn; dat het voorsz. engagement in wesen blyvende even buyten effect ende geduerende den voorsz. tyd buyten executie soude blyven.

Over de forme ende op wat wyse haer Ho. Mog. beneffens haere Geallieerden in 't geene voorsz. is gerust gestelt soude konnen werden, is wel eenigsints gesprooken, maer sonder iets te besluyten; De Heer Rycks-Kancelier van meyninge synde, dat sulcks by forme van Conventie niet konde of mogte geschieden, ende by my 't contrarie gesustineert werdende. De principaelste swaerigheyt by gemelden Heer gemoveert, ende waer op dese Regeringe nae syn opinie de meeste reflectie soude maecken, was dat syne Majesteyt tot 't geene voorsz. is resolverende, beswaerdt soude blyven met de excessive onkosten van de tegenwoordige equipagie, waer in hy oordeelde, dat deselve

in

in sulcken gevalle door haer Ho. Mog. gesubleveert behoorde te werden, als hebbende van Engelandt in sulcken cas niets te verwaghten, ende dat hoogstgemelde syne Majesteyt ten reguardt van den voorsz. Moscovischen Oorlogh ook subsidien behoorde te genieten; Ick hebbe niet goedtgevonden tot de voorsz. pretensie eenige hope over te laeten: ende versoeke, dat ick door U Ed. gunstige directie ten spoedighsten onder secretesse geinstrueert magh werden van haer Hoogh Mog. goede meyninge over den voorsz. uytslagh over de voorgeroerde correctien van 't Elbinghsche Tractaet, ende over de saecke van *Groot-Johan*; Waer mede verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. YSBRANDTS.

Stockholm den 5. Juny 1666.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 12. Juny 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

BY mynen voorigen van den 9. deser hebbe ick U Ed. geadviseert, dat eyndelyck by de Regeringe geresolveert was om het pretext van den Moscovischen Oorlogh te doen dienen voor een honorabel expedient om met een glimp te manqueren aen 't presente engagement aen Engelandt, welck men sigh scheen *mal à propos* geappliceert te hebben ende te ontgaen het schrickelyck embaras van een swaeren Oorlogh tegens de formidable partye, daerin men door de bewuste bisarre conduicte op het punct was van te moeten vervallen. Voor gisteren heeft de Heer Rycks-Kancelier, in een Visite die ick aen syn Ed. gaf ende de Heeren Ambassadeurs van Vranckryck aldaer rencontreerde, op de instantie van den Heer *Pompone* tot verscheydemaelen verseeckeringe gedaen, dat de Koningh van Denemarcken, ten reguarde van den voorsz. Moscovischen Oorlogh, sigh van desen Koningh niets wegens 't voorsz. engagement aen Engelandt te bevreesen hadde, ende dat deselve by gevolge soude konnen doen ende laeten 't gene hem soude welgevallen. Gemelde Heeren Ambassadeurs van Vrankryk hebben my naederhandt sulke hoge protestatien gedaen van de sinceere intentie van deesen Koningh in 't geene voorschreven is, ende dat sy sig verseeckert hielden, dat dese Regeringe in de grondt ende 't herte wel meende, dat ook aen den Koningh haer Heer soodaenige assurances van hier gegeven souden werden, dat deselve bequaem wesen, ende gelyck als cautie soude konnen blyven voor de opreghte genegentheyt van desen Koningh soo in 't geene voorsz. is: als oock andersints om met haer Ho. Mog. wel te wesen. Ick hebbe haer Ed. gerepresenteert dat ick al

al te veele marques van een generaele aversie ende ongenegentheyt alhier bespeurdt hadde, om soo haest in 't gelove te konnen komen van de voorsz. schielycke veranderinge ten besten, maer dat ick wel sagh, dat de tegenwoordige constitutie van tyden niet toeliet aen dese Regeringe om haer bosen wille in 't werck te stellen, sonder een evident gevaer van eene totale ruïne te incurreren. In gevalle haer Ho. Mog. in 't geene voorsz. is ende op 't voorgeslaegen expedient vinden konnen een volkomene gerustheyt, soude ick van opinie wesen, dat deselve soude konnen passeren het *point d'honneur* ende de formaliteyt dat de ouverture van 't voorsz. expedient aen my niet gedaen is *in solemni formâ* in een Conferentie, door de Heeren Commissarisen uyt den naem van den Koningh, ende dat haer Ho. Mog. daer door hebbende het effect van de begeerde Neutraliteyt, souden konnen resolveren geen verdere instantie daer op te doen, ende my simpelyck te belasten de bewuste Negociatie te sluyten, settende de voorsz. Resolutie op reeckeninge van den Koningh van Vranckryck. De gemelde Heeren Ambassadeurs hebben insgelyks kennisse alhier gegeven, gelyck de Secretaris *Puffendorf* mede gedaen hadde, dat de Heer *de Lionne* op ordre van den Koningh ende nae voorgaende concert met den Heer *van Beuningen* den voornoemden Secretaris hope gegeven hadde, dat haer Hoogh Mog. door de instantien van syne Majesteyt gedisponeert souden konnen werden om te consenteren in de totale rescissie van 't Elbingsche-Tractaet, als daer door dese Koningh geporteert soude konnen werden tot de bewuste neutraliteyt. Die saecke is daer door geworden necessair, ende sal dese Regeringe daer van tegenwoordigh geensints desisteren, ende sullen haer Hoogh Mog. daer toe moeten resolveren, in gevalle sy genegen syn met dese Regeringe tot een besluyt te komen. De tydt lydt niet dat ick tegenwoordigh hier byvoege eenige speculatien op het project met dese post aen de Regeringe overgaende, 't selve sal met de naeste gelegentheyt geschieden. Ick blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. YSBRANDTS.

Stockholm den 12. Juny 1666.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 16. Juny 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert myne laetste van den 12. deser ontfange ick U Ed. Gestrenge aengenaeme van den 28. der voorleden maendt, ende twee Missiven van den Heer *van Beuningen* in datoos respective van den 14. ende 21. May by copye daer nevens gevoeght ende erkenne my seer redevabel voor de communicatie van

van deselve ende voor de verdere informatie in de voorsz. syne Missive vervat daer van ick my by gelegentheyt ten dienste van den Staet sal weten te dienen, ondertusschen bidde ick seer gedienstiglyk dat U Ed. Gestrenge my soo geluckigh gelieve te maecken, om my ten spoedighsten te doen hebben haer Hoogh Mog. goedtvinden over het bewuste expedient by myne voorige brieven overgeschreven, of haer Hoogh Mog. daer in acquiesceren ende 't selve aennemen in plaets van de bewuste Neutraliteyt, ende of deselve omtrent myne Negotiatie consenteren in de cassatie van 't Elbinghsche Tractact. Ick wil hoopen, dat haer Hoog Mogende aengaende 't eerste daer in volkomen gerustheyt vinden sullen, hoewel ick deselve by my nogh niet volkomentlyck vinden kan, ende dat ick boven de bekommeringen voor desen overgeschreven reden hebbe ongerust te syn, om dat het werck op soo quaeden grondt leyt ende niet anders aengesien of gereputeert kon werden, als een puere bedriegerye ende manquement van parole aen Engelandt, in gevalle men sigh alhier gehouden heeft geobligeert te syn aen dien Koningh assistentie te moeten verleenen, aengesien het pretext van den Moscovischen Oorlogh absoluyt faux is, ende de Groot-Vorst geen gedagten heeft om Sweden te attaqueren, maer volgens de jonghste advisen albereyts jammerlycke ravagien in Littauwen gemaekt heeft; ende dat oversulcks haer Ho. Mog. considererende, dat dese Kroon haer, onaengesien de opgeregte Tractaeten, sonder reden verlaeten ende de partye van Engelandt genomen hebbende onder beneficie van 't voorsz. gesoghte pretext Engelandt oock komen te abandonneren, met reden bedught konnen syn, dat deselve met gelycke onstantvastigheyt wederom souden mogen veranderen, soo haest sy souden mogen vernemen, dat haer Ho. Mog. op het meergemelde pretext betrouwende, sigh uyt de Waepenen begeven, ende de Alliantie met de Duytsche Vorsten ontworpen of gemaekt, aghterlaeten of discontinueren moghten. In gevalle haer Ho. Mog. 't geen voorsz. is gemeynt souden syn te doen, 't welk ick meene voor alsnogh ontydigh ende dangereus te syn, soude sulcks met meerder gerustheyt konnen geschieden op een positive belofte van neutraliteyt, als op het voorsz. expedient maer soo haer Ho. Mog. geresolveert syn haer Militie geduerende den Engelschen Oorlogh in den tegenwoordigen staet te conserveren, ende de voorsz Alliantien te continueren of te perfecteren, ben ick van gevoelen, dat dese Regeringe niet light iets sal entrepreneren, nogh selfs in staet syn om het te konnen doen. Ick hadde oock gaerne gesien, dat de beloften van de Heeren Ambassadeurs van Vranckryck gedaen, van dat dese Koningh, onder beneficie van 't meergemelde pretext, den Koning van Denemarcken onaengevoghten soude laeten niet gelimiteert ofte gerestringeert hadde geweest aen den tydt van de aenstaende Campagne, alsoo het onseecker is, wat men alhier de Campagne noemdt ende dat dese Natie 's winters als anderen oordeelen de Campagne gepasseert te syn, gewoon is haer meeste effort te doen, ende dat by gevolge dese Koningh syn differenten met Moscovien konnende adjusteren, in korten tydt als 't hem sal welgevallen, de aenstaende winter den Koningh van Denemarcken soude konnen incommoderen, ten waere dat de assurances die van hier aen den Koningh van Vranckryck afgegaen syn, *indefinite* ende sonder

der limitatie van tydt gegeven moghten syn, gelyck de Heer Rycks-Kancelier in de laetste Visite by my aen syn Ed. gegeven ook *indefinite* dien aengaende gesproocken heeft. De mediatie met desen Koningh sal, gelyck ick met myne voorige geadviseert hebbe, aen die van Denemarcken gepresenteert werden, ende daer mede is voldaen haer Ho. Mog. jonghste Resolutie van den 29. der voorleden maendt, daer by ick gelast wierdt devoiren daer toe aen te wenden, maer hoe verre het seeker gaet, dat deselve Denemarcken includeert, weet ik niet te determineren, als ik herdenck de mediatie van haer Ho. Mog. in den laetsten Deenschen Oorlogh, wanneer deselve den Koningh van Denemarcken soo considerabile assistentie te Waeter ende te Lande verleenden.

Men geeft my alhier groote verseeckeringe dat haer Ho. Mog. consenterende in de versoghte veranderinge van het Elbinghsche-Tractaet ofte in de geheele vernietinge van dien, een groote veranderinge van de humeuren alhier ten besten sullen verwecken, ende dat men daer uyt eerst reght in opinie ende vertrouwen komen sal; dat haer Hoogh Mog. met dese Kroon wel meynen ende haer vriendtschap estimeren: Men sustineert ook ende nae myn opinie niet sonder fondament, dat de essentiele beswaernisse van de Illucidatien originelyck geseten heeft, ende nogh resideert in 't Elbinghsche Tractaet, ende dat sy versogt hebbende de cassatie van deselve, niet den naem, maer de kragt ende 't effect daer van vernietight begeerden aller weeghs waer deselve gevonden moghte werden. De Heer Rycks-Kancelier heeft my ook geseydt, dat men alhier ernstigh delibereerde om de Compagnien ende Monopolien van selfs af te schaffen, ende omtrent de Tollen soodaenige moderatie te gebruycken, dat geen reden van klaghten overigh soude syn. Ick ben altoos van opinie geweest dat het Elbinghsche-Tractaet behoorde geheelyck gecasseert te werden, ende meyne alsnogh dat het selve tegenwoordigh voor haer Hoogh Mog. desavantagieus is, om reden voor desen overgeschreven ende die daer by des noodt synde nogh gevoeght souden konnen werden.

Op dat presuppoost souden het tweede ende derde Artikel van 't Project van wegen desen Koningh overgelevert, inhoudende de voorsz. correctien van 't Elbinghsche Tractaet komen, te vervallen, ende in plaetse van deselve een Artikel gesteldt mogen worden behelsende de geheele vernietinge van 't selve; ick meyne ook, onder correctie, beter te syn, dat de versoghte absolute dispositie over de Tollen aen dese Kroon gelaeten werde, om soo te spreecken, negative door remotie van 't obstacul van de contrarie dispositie van 't voorsz. Elbinghsche Tractaet, als door de positive stipulatie in 't voorsz. tweede Artikel ter neder gesteldt, voornaementlyk om dat daer by gepretendeert werdt een absolute dispositie over de Tollen ter Zee soo wel als te Lande, 't welck in sigh selven niet alleen groote speculatie subject, maer oock te meer considerabel is, om dat de onlydelycke exactien in den laetsten Poolschen Oorlogh op de Rede voor Dantzich gepleeght, occasie gegeven hebben tot de prohibitie dienaengaende, ende 't meergemelde Elbinghsche Tractaet geinsereert, 't welck door de voorsz. positive stipulatie van 't voornoemde tweede Artikel directe toegestaen soude worden, de periode van 't Elbinghsche Tractaet in 't voorsz. derde Artikel gementioneert, ende aldaer met eenige nieuwe interpreta-

pretatie geclausuleert, schynt in sigh selven te contrarieren de voorsz. absolute dispositie in 't voorsz. tweede Artikel gepretendeert, ende is hier altoos gebruyckt, om haer Hoog Mogende sulcks goedtvindende te disputeren de magt om eene retorsioneele beswaernisse op de Sweedtsche Schepen te mogen introduceren, ten waere deselve gelyke beswaernisse leyden op alle andere Natien, selfs die de Ingesetenen van Nederlandt met soodaenige inegaliteyt niet handelen als alhier gepractiseert werdt. Ick weet wel, dat de liberteyt die haer Hoog Mogende gereserveert hebben by 't Tractaet met syne Majesteyt van Vranckryck aengegaen, om de beswaernisse van 't Vat-geldt op de Fransche Schepen te mogen leggen, mede niet anders bedongen is, als in cas haer Hoog Mog. sullen goedtvinden alle andere Natien daer mede te beswaeren, maer ick oordeel een onbillycke saecke te syn, dat een Potentaet niet soude mogen beswaeren die Natie, die syn Onderdaenen beswaert, sonder van gelycken te beswaeren andere, die syn Onderdaenen niet beswaeren; behalven dat ick oordeele onnodigh te syn sigh de handen ter contemplatie van dese Natie te binden, maer dat het beter is door de cassatie van 't Elbinghsche Tractaet de vryheydt aen sigh te behouden, omme daerinne soodanigh te statueren als nae gelegentheydt van tyden ende comportementen van dese luyden dienstigh geoordeeldt sal werden.

Het Elbinghsche Tractaet gecasseert werdende, sal noodigh syn, dat in de Conventie influere een Artikel confirmerende de voorige ende deselve extenderende *contra quoscunque aggressores*, ende in sulcken cas van confirmatie der voorige Tractaeten ende pertinentelyck gelet ende gedisponeert moeten worden op de clausule influerende in 't 4. Artikel, ende ick geinformeert syn of, ende hoe verre, ende in wat Artikelen haer Hoogh Mogende de voorschreve Tractaeten meynen te derogeren door de Tractaeten alhier met Engelandt opgereght: Ick twyffele ook niet, of haer Hoogh Mogende de meergemelde Tractaeten confirmerende, sullen evenwel uyt kraght van deselve niet gehouden willen wesen aen eenige assistentie tegens Moscovien in den Oorlogh dewelcke tusschen deselve ende desen Koningh schynt te sullen ontstaen, ende dat oversulcks nodigh sal syn by de voorsz. confirmatie kennisse daer van te geven, om niet wederom te vallen in nieuwe pretensien van subsidien.

In het vyfde Artikel kan ik geen sonderlinge swaerigheydt sien, als men het over de designatie van de Waeren van Contrebande soude konnen eens worden; dat hanght aen de dispositie van haer Hoog Mogende; hier pretendeert men, dat de designatie van de voorsz. Waeren ter neder gesteldt in het 11. Artikel van 't Tractaet tusschen desen Koningh ende die van Engelandt geslooten in den jaere 1661. geamplecteert behoordt te werden. De Heer *Heyns* heeft my verseeckerdt, dat hy U Ed. Gestrenge voordesen daer van gediendt heeft, andersints is het voorsz. Artikel wederomme gerepeteert in de bylaege by myne Missive van den 24. Maert laetstleden haer Hoog Mog. overgesonden.

In het 6. Artikel behelsende de renunciatie van de pretensie der Subsidien,

is myns oordeels, niet sonderlinge te remarqueren als de expressie van eenige woorden, die uytgelaeten konnen worden, ende in het sevende spreeckende van een generaele renunciatie van alle pretensien; aen de syde van haer Hoog Mogende vinde ick tegenwoordigh geen swaerigheydt, om dat ik niet weet, dat haer Hoog Mog. eenige hebben: De pretensie van Assistentie ofte Subsidien in den tegenwoordigen Oorlogh met Engelandt, schynen haer Hoogh Mogende van selfs naegegeven te hebben, sigh contenterende met een belofte van Neutraliteyt; andere pretensien van Staet syn my onbewust, pretensien van particuliere Ingesetenen op desen Koningh, konnen, myns oordeels, onder de generaele Renunciatie niet getrocken werden; andersints soude men om meerder gerustheydt by speciaele clausule deselve daer van eximeren konnen.

In het 8. Artikel, in de periode beginnende *Secundo &c.* op het allerlaetste uytgelaeten de woorden *neque permittent*, daer in ick mede geen swaerigheydt van eenige consideratie vinde; maer in de periode beginnende *Quarto &c.* gelove ick wel dat haer Hoogh Mogende absolutelyck sullen verwerpen de pretense interessen, ende de somme laeten verblyven by de begrootinge geëxprimeert in de bewuste Secrete Resolutie, my in het particulier toegesonden.

De extensie van het 9. Artikel, is prejudiciabel voor de West-Indische Compagnie, dewelcke daer by in het ongelyck gesteldt werdt, niet gehoord synde, het selve moet geredresseert ende soodaenigh gecoucheert werden, dat de voorschreve Compagnie behoudens haer Reght, ende in haere defensie onverkort blyve.

Op het tiende, verwaght ick haer Hoogh Mogende ordre, ende is, myns oordeels, het elfde ende de pretense guarantie onnodigh, ick bidde noghmaels seer gedienstighlyck, dat U Ed. Gestrenge my de groote vriendtschap gelieve te doen ende te besorgen, dat ick ten spoedighsten haer Hoogh Mogende ordres op de voorgeroerde puncten magh bekomen, op dat ick soo ongeluckigh niet magh syn, om in de aenstaende Hondtsdaegen, wanneer de Regeringe wederom van elkanderen separeert, alhier aght of tien weecken te leggen, tot myn groote incommoditeyt ende sonder dienst te doen.

Voor 't scheyden van de voornoemde Regeringe, is aen eenige Troupen alhier, ordre gegeven sig gereedt te houden, om op de eerste aenmaeninge te konnen marcheren, werwaerts de dienst van syne Majesteyt 't selve soude vereyschen, ende ick heb Luyden gesproocken, die origineele ordres voor twee Regimenten te Voet ende een te Paerdt, in manieren als vooren gecoucheert, gesien hebben. De Brandenburghsche ende Lunenburghsche Ministers, hadden daer over eenigh alarm opgevat, ende hebbe ick oversulcks dienstigh geaght aen deselve eenige ouverture te doen van het meergemelde expedient om haer te doen begrypen, dat lightelyck de voorschreve Troupen versonden souden konnen werden nae Lyflandt om tegen de Moscovieten te dienen, met de precautie noghtans, dat nevens haer Ed. geraedtsaemst oordeelde,

deelde, allerweeghs een waeckent-oogh te houden, ende op syn hoede te wesen.

Gemelde Heeren Brandenburghsche ende Lunenburghsche Ministers, hebben in visites by den Heer Rycks-Raedt *Beerenklauw*, respective aen haer Ed. gegeven, bespeurdt niet alleen een groote inquietude alhier, maer selfs een groote aigreur over het bewuste Project van Alliantie tusschen den Koningh van Denemarcken, haer Hoog Mogende, midtsgaeders de Keurvorsten van Brandenburgh ende Lunenburgh aen te gaen, ende was by gemelden Heer gesustineert spottelyk te syn, dat men in het selve semblant gemaeckt hadt van desen Koningh mede daer toe te willen nodigen, naedemael het directe ende alleenlyck tegen syne Majesteyt aengesien was: Dat men alhier hadde het rapport (gemelde Heeren noemden dat het Protocol) overgelevert by haer Hoog Mog. Gedeputeerden, die over het voorschreve Project van Alliantie gebesoigneert hadden, waer uyt het geene voorsz. is ende in specie 't voornemen om de Stadt Bremen tegens syne Majesteyt te doen opiniatreren klaerlyck bleeck, ende dat haer uyt Engelandt overgesonden was een geschrifte van gemelde Heeren Gedeputeerden daer in de voornoemde Stadt Bremen met naeme geëxprimeert was. Wat daer af magh wesen is my onbekent, maer de Heer Rycks-Kancelier als ick in conformiteyt van haer Hoogh Mogende ordres van den 3. May laetstleden denselven sondeerde over het voorschreven subject, toonde wel eenigh bedencken voor desen Koningh om sig in de voorschreve Alliantie in te laeten, maer geensints eenige aigreur; het principaelste, dat by syn Ed. geurgeert wierdt niet anders synde, als een wytloopigh ende gereitereert verhael van de jalousie die de Catholycque Stenden in Duytschlandt over de voorschreve Alliantie toonden, ende van de consequentien die daer in staecken.

Ick wenschte geinformeert te syn hoe verre met de voorschreve Alliantie geavanceert, ende of 'er hoope ende apparentie tot besluyt is, ick oordeele het eene seer considerabele ende noodige saecke te syn om dese Regeringe geduerende den Engelschen Oorlogh in toom te houden ende in termen van de begeerde Neutraliteyt te doen verblyven. Ick blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. YSBRANDTS.

Stockholm den 16. Juny 1666.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 30. Juny 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

DEn 16. deser hebbe ick laetst aen U Ed. geschreven, sedert syn my voor gisteren wel geworden desselfs aengenaeme van den 14. ende 15. derselver maendt, met de respective bylaegen. Ick hebbe met een onuytspreeckelycke vreughde daer uyt vernomen de Victorie die het den goedertieren Godt belieft heeft aen den Staet ende haere Zee-maght tot dien tyd toe te verleenen, ende of wel 't renfort van 22. versche Schepen de Engelsche toegekomen, ende de onseeckerheyt van de uytkomst van 't combat, dat doenmaels nog gehouden wierde my eenige inquietude overlaet, soo hebbe ick noghtans reden alles goedts oock daer van te verwaghten, ende te verhoopen, dat de goede Godt de begonnen zeege compleet sal maecken, ende 't lieve Vaderlandt een absolute Victorie verleenen.

Ick hoope dat de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt vergaedert synde, door U Ed. gunstige directien deliberatien aengesteldt ende Resolutien genomen syn, over de puncten van myn Negociatie alhier, daer over ick soo dickwils geschreven ende ordre versoght hebbe, ende versoecke als nogh seer gedienstiglyck, dat U Ed. Gestrenge deselve soo veel als doenlyck is, believe te bevorderen.

Ick sal niet onderlaeten de Heeren Ambassadeurs van Vranckryck te onderhouden over 't geene U Ed. Gestrenge schryft, dat men door deselve alhier soude konnen doen gelden op 't subject van de Neutraliteyt van Denemarcken, ende morgen, soo Godt wil, den Heer Rycks-Kancelier spreecken, over de begeerde positive schriftelycke verbintenisse van desen Koningh, om nae verloop van 3. à 4. maenden de partye van haer Hoog Mogende te kiesen, ende sien of de verseekeringen van secretesse ende candeur, geëxprimeert in desselfs Missive van den 28. May laetstleden, gesterckt met de tegenwoordige successen van haer Hoog Mog. Wapenen, capabel sullen syn eenige veranderinge ter intentie van haer Ho. Mog. te verwecken. Ick twyffele niet of de intentie is, dat soodaenige eventueele verbintenisse soude geschieden onder de conditien vervat in haer Hoogh Mogende Resolutie van den vyftienden April laetstleden.

De positive belofte van Neutraliteyt by haer Ho. Mog. begeert, hoewel ik met U Ed. Gestrenge absolutelyck van gevoelen ben, dat deselve volkomentlyck behoort vast te staen, sal noghtans beswaerlyck geobtineert konnen werden, gelyck uyt eenige van myn voorgaende brieven afgenomen kan werden. De groote genegentheyt in Vranckryck om dese Kroon te mesnageren, heeft in dit punct ende dat van 't Elbingsche Tractaet, dese Heeren al vry wat

doen

doen opiniatreren by haer voornemen, ende vreese 't selve nogh al meer sal geschieden, hoewel ick aen de Heeren Ambassadeurs van Vranckryck hebbe getragt te doen begrypen, dat het een choquante conduicte van dese Regeringe was, haer Hoogh Mogende door authoriteyt van syne Majesteyt van Vranckryck te willen afpersen, 't geene sy met reden niet eysschen konde, ende dat de hoope die daer toe aen deselve gegeven moghte werden, niet anders als tydt-verlies ende moeyte veroorsaeckte, alsoo niet tegenstaende alle aensoeckingen, die wegens hooghstgedaghte syne Majesteyt tot iets diergelycks gedaen moghten werden, haer Hoogh Mogende noghtans soo absolutelyck verseeckert waeren van de genereusheydt van meer hooghstgemelde syne Majesteyt, dat deselve van de gelegentheydt der saecken geinformeert synde, syn Alliantie ende crediet niet souden willen employeren om syn Geallieerden iets te vergen, dat tegens reden ende haere interessen strydigh soude wesen. Ick vertrouwe evenwel, dat haer Hoogh Mogende konnende obtineren een bondige schriftelycke belofte van Neutraliteyt, sigh niet sullen binden aen de formaliteyt, dat deselve noodtsaeckelyck soude moeten influeren in de Conventie.

Aengaende de renunciatie van 't Elbinghsche Tractaet, sie ick U Ed. Gestrenge gevoelen van 't mynen te discreperen, ick kan myn opinie met die van U Ed. Gestrenge wel voegen, als die ick verseeckert ben de beste kennisse ende informatie van de saecken te hebben; Ick aghte ook onnodigh eenige raisonnementen tot astructie van myn meeninge by te brengen, alsoo uyt het Project den twaelfden deser overgesonden blyckt, dat men hier de vernietinge van het voorschreve Tractaet niet pretendeert, dat men oock eene van de notabele stipulatien daer van U Ed. Gestrenge mentie maeckt raekende de egaliteyt van de Ingesetenen van den Staet met de eygen Subjecten van Sweden met alle nieuwe ofte verhooghde Tollen in syn geheel laet, ende de andere waer by belooft werdt, dat geen vreemde Natien laeger belast of favorabelder getracteert mogen werden als de Subjecten van den Staet met positive woorden insgelycks vaststeldt, met adjunctie van de bewuste clausule, die *prima fronte* niet onbillyck schynt te wesen, synde my onbewust of daer iets prejudiciabels verborgen moghte syn. Aengaende de absolute liberteyt om nae welgevallen over de Tollen te disponeren, die in het voorschreve Project gepretendeert werdt, weet ick niet of men alhier reden heeft om deselve van nieuws te pretenderen, ende of haer Hoogh Mogende reden hebben om seer scrupuleus daer over te wesen, alsoo nae myn opinie, de restrictie aen den Tax in den jaere sestien honderdt veertig ende sestien honderdt vyfenveertig geobserveert in het meergemelde Elbinghsche Tractaet influerende, de voorschreve libre dispositie over de Tollen niet soo seer limiteert, of het gerenommeerde woordt *Circiter*, ende de maght om de voorschreve Tollen te mogen verhoogen, laet aen desen Koningh een genoeghsaeme ruymte om nae welgevallen daer over te disponeren.

Eyndelyck wil ick vertrouwen, dat U Ed. Gestrenge goedtgevonden sal

hebben te bevorderen, de Resolutie van de Heeren Staeten van Utrecht, over de saecke van *Groot-Johan.* Ick blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. YSBRANDTS.

Stockholm den 30. Juny 1666.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 7. July 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hoope, dat de goede successen van haer Hoog Mog. Wapenen tegens de Engelschen ook hier haer operatie sullen hebben, omtrent de Negociatie my alhier aenbevolen, ende het adjusteren van de nogh resterende controverse puncten seer faciliteren. In de laetste visite by den Heer Rycks-Kancelier afgeleydt, beelde ik my in 't selve gemerckt te hebben; want spreeckende onder anderen van de bewuste Neutraliteyt bleef syn Ed. nogh wel urgeren het voornoemde engagement, dog nae myn opinie niet met soodaenigen ernst als voor desen, maeckende alleenlyck een *point d'honneur* daer van dat deese Koningh soo opentlycke verklaeringe gedaen hebbende, 't selve tegenwoordigh soude revoceren, ende contrarie verklaeringe doen, meynende, dat haer Hoogh Mogende geen reden hadden, om sigh tegens 't voorsz. engagement te formaliseren, ende op de voorsz. belofte van Neutraliteyt te insisteren; maer sigh souden konnen contenteren met het bewuste expedient van den Moscovischen Oorlogh.

Ick hebbe daerop geseydt, dat haer Hoogh Mogende in 't voorsz. engagement niet konden acquiesceren, niet alleen, om dat het niet in wesen was, maer om dat het niet vastgesteldt konde worden, sonder haer Hoog Mogende een gevoelyck ongelyck te doen, van haer voor Aggresseurs in desen Oorlogh te doen passeren; maer dat, myns oordeels, nogh een expedient uyt te vinden was om 't voorsz. *point d'honneur* te salveren, ende naedemael het meergemelde expedient van den Moscovischen Oorlogh gefundeert was in 't sestiende Artikel van 't Tractaet met Engelandt opgereght, dat syne Majesteyt in desen *Viâ Regiâ* soude konnen procederen, ende aen de billycke instantien van syn Geallieerden defererende, een positive belofte van Neutraliteyt passeeren, ende aen den Koningh van Engelandt door syne Ambassadeurs doen denuncieren,

ren, dat ſyne Majeſteyt ten reguarde van de voorſchreve ſyne domeſtycque ongelegentheydt niet konde voldoen aen het voorſchreve pretenſe engagement, nogh ſigh in eenen nieuwen beſwaerlycken Oorlogh tegens haer Ho. Mog. ofte derſelver Geallieerden inwickelen, maer genoodtſaeckt was ſyn maght tegens den Groot-Vorſt van Moſcovien te gebruycken, ende om het ſelve met eene volkomen geruſtheydt te konnen doen, dat ſyne Majeſteyt ſigh genoodtſaeckt hadde gevonden hooghgedaghte haer Hoogh Mog. ende derſelver Geallieerden mede geruſt te ſtellen door eene poſitive beloſte van Neutraliteyt.

Dat nae myn opinie niemant ter wereldt de voorſchreve maniere van procederen ſoude konnen blameren, ende dat oock de Koningh van Engelandt ſelfs niet als met groote injuſtitie daer over onvernoeght weſen konde, ende quaelyck duyden, dat deſe Koningh om de voor verhaelde redenen in der daet neutrael blyvende, tot ſyne eygene verſeeckeringe ende om haer Hoogh Mog. geruſt te ſtellen, niet ſoude vermogen beloſte van Neutraliteyt te paſſeren. Syn Ed. ſcheen eenighſints contentement te nemen in den voorſchreven voorſlagh, my tot driemael ſeggende, dat deſelve niet vreemt ſcheen te weſen, dogh dat hy naeder daerop dencken ſoude.

Over de bewuſte veranderingen in 't Elbinghſche Tractaet, is mede geſproocken, ende hebbe ick den gemelden Heer te gemoet gevoerdt, dat het beſt waere geweeſt ende nogh geraedtſaemſt was deſelve uyt te ſtellen tot een andere gelegentheydt ende tot onderhandelinge over een nieuw Tractaet van Commercie, ende dat het inderwaerheydt een aenſtootelycke ſaecke was, dat de gevoeghlyckheydt by haer Ho. Mog. getoont in het inwilligen van de caſſatie der Illucidatien, misbruyckt wierde om de voorſz. nieuwe pretenſien te formeren ende veranderingen in 't Elbinghſche Tractaet ſelve te vorderen. Dat ick ook haere pretenſe grieven van geen ſonderlinge conſideratie oordeelde te weſen, ſelfs niet in 't principaelſte punct alhier gemoveert, raeckende de vrye diſpoſitie over de Tollen, alſoo de reſtrictie aen den Tax van de jaeren 1640. ende 1645. in 't voorſz. Tractaet influerende door het woordt *Circiter*, ende de maght om de Tollen in cas van ongelegentheydt te mogen verhoogen, ſeer vermindert ende een genoeghſaeme latitude omtrent de voorſz. verſoghte diſpoſitie overgelaeten wierde. Syn Ed. ſcheen 't ſelve mede alſoo te apprehenderen, ende ſeyde, dat het wel light geen groote ſwaerigheyt hebben ſoude de onderhandelinge over de voorſchreve puncten tot een andere gelegentheydt uyt te ſtellen, als daer geen diffidentie op elkander meer overigh, maer de oude ende opreghte vertrouwdtheydt weder herſteldt ſoude ſyn.

Op het Artikel ſpreeckende van de confirmatie der voorige Tractaeten, behoudens noghtans in allen deele het Tractaet met Engelandt opgereght, hebbe ick geſuſtineert chocquant te ſyn, haer Hoog Mogende te vergen de confirmatie van het voorſz. Engelſche Tractaet, voornaementlyck naedemael men voorgaf, dat het ſelve behelsde 't bewuſte pretenſe engagement, dat men oock ſpecifice moeſt weten, wat Artikelen van het meergemelde

Tractaet incompatibel geoordeeldt wierden met de Tractaeten, die syne Majesteyt met haer Hoog Mogende hadde; Syn Ed. antwoordde, dat syns wetens geen ander Artikel was met de voorige Tractaeten niet overeenkomende als een alleen, het welck van de admissie der Oorloghschepen in deses Koninghs Haeven sprak, dogh dat men het voorschreve Artikel in de Conventie coucherende, de voorschreve exceptie van het voorschreve Engelsche Tractaet soude konnen uytlaeten ende de voorige Tractaeten simpelyck confirmeren, ende dat men aen my in de Conferentie by monde soude konnen excipieren het voorschreve eene Artikel van het Engelsche Tractaet.

Syn Ed. vroegh verder, of ende wat haer Hoog Mogende souden willen presteren, ingevalle syne Majesteyts officien van Mediatie vrughteloos ende sonder 't gewenschte succes te erlangen moghten komen uyt te vallen, daer op ick in conformiteyt van de bewuste Resolutie van den 15. April laetstleden mondelinge hoope tot het obtineren van subsidien gegeven hebbe, ende voorts geurgeert op de bewuste belofte *in eventum* van nu af aen te doen, maer syn Ed. heeft het selve voor alsnogh gedeclineert op de reden voor desen verhaeldt ende op het punct van secretesse. Waer mede verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. YSBRANDTS.

Stockholm den 7. July 1666.

Aen den Heer Ambassadeur YSBRANDTS, den 20. July 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hebbe U Ed. jonghst van Zeelandt toegesonden het verhael door ordre van haer Ho. Mog. ingesteldt nopende 't gepasseerde in de jonghste Bataille; sedert sullen U Ed. door myne ordre wel toegekomen syn de advisen over 't weder uytloopen van de Vloote van desen Staet aen haer Hoogh Mogende geschreven ondertusschen syn my soo in Zeelandt, als nae myne wederkomste alhier verscheyde van U Ed. Missiven ter handen gekomen, tot die van den 7. deser incluys.

De Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt syn tegenwoordigh wederom Staetsgewyse vergaedert, daer door ick des te beter occasie sal hebben, om voor U Ed. naeder Resolutie te bevorderen op alle de puncten van delibe-

deliberatie daer inne influerende, middelerwyle sal U Ed. op haer Ho. Mog. jonghste Resolutie van den 13. deser provisioneelyck in syn aenbevolen Negotiatie konnen ende mogen voortgaen.

's Landts Vloote op den 4. deser uyt de Wielinge in Zee gelopen synde, is den 10. daer aenvolgende gekomen voor de Riviere van London, die deselve sedert tot nogh toe beset gehouden heeft; De Engelschen hebben op haer aenkomste in 't Koninghs Diep ende andere passagien alle Tonnen ende Baeckens opgenomen, ende syn oock aen alle kanten daeromtrent seer in alarm, haere Vloote leght meerendeel binnen de voorsz. Riviere, ende soo sy voorgeven, soude deselve eerstdaeghs omtrent 't negentigh Oorloghschepen, ende twintigh Branders sterck in Zee komen, maer nae onse advisen, soude het omtrent nogh wel veertien daegen moeten aenloopen voor ende aleer sy met groot getal van Schepen wel gemant souden konnen uytkomen; U Ed. sal ontwyffelyck aldaer mede wel breedt hebben hooren debiteren de advisen van de Engelschen, waer by sy haer selven de victorie adscriberen, maer ick wil hopen ende betrouwen, dat het spoedigh weder uytlopen van de Vloote van desen Staet, ende het besetten van de Riviere van London sonder dat de Engelschen nogh weder in Zee verschynen, aldaer mede voor eene overtuygende preuve van de waerheyt van haer Ho. Mog. voorsz. verhael sal werden opgenomen.

De voorsz. Vloote van desen Staet is tegenwoordigh wederom effective by den anderen 86. goede Oorloghschepen en 10. Branders; eenige weynige Oorloghschepen, tot drie in getalle, leggen alhier in Texel nogh onder de equipagie, die haer mede binnen weynig daegen, nevens nog drie Branders nae de Vlagge sullen vervoegen, ende werden ook, op de advertentien, dat de Vyandt tusschen de 20. ende 30. Branders equipeert, hier te Lande nogh ses andere Branders toegemaekt, om soo de Engelschen nogh langer tarderen uyt te komen, al mede ten spoedighsten nae 's Landts Vloote te verseylen.

By den Staet was ordre gesteldt vermidts 's Landts Vloote soo subitelyk in Zee geprest wierde, dat 20. Compagnien Voetknegten in Fluyten buytenom haer voor Wielinge by 's Landts Vloote souden vervoegen, of wel deselve Vloote volgen, om daer uyt de nodige koppen geligt ende over 's Landts Oorloghschepen, soo die geene die van den beginne aen mede de Wielinge uytgeseyldt syn, als die geene die naederhandt nogh successivelyck uyt de respective Zeegaeten deser Landen onder de Vlagge stonden te komen, nae behoren verdeelt te werden tot suppletie van soodaenigh defect van Bootsvolck als, midts gesneuvelde ende gequetsten in de jonghste Bataille, op de voorsz. Schepen soude mogen bevonden syn geweest, ende ook om de occasie sigh daer toe by geval presenterende, eenigen verderen dienst te mogen doen, ende nae dat de Lieutenant-Admirael *de Ruyter* daer van soodaenigen aental als hy van nooden hadde, op de Schepen van Oorloge heeft verdeeldt, is het overige getal by hem te rugge gesonden, ende huyden alhier in de Maeze wel gearriveert; werdende bevonden dat geen merckelycke aental tot de voorsz. suppletie van noden is geweest. Wy hebben dan conform 't geene voorsz. is, al haest wederom eene nieuwe Bataille te gemoet te sien, die Godt de Heer

soodaenigh gelieve te doen uytvallen, dat daer op eene goede eerlycke ende verseeckerde Vreede in 't korte moge volgen; ende U Ed. in syne Goddelyke Majesteyts heylige bescherminge bevelende, sal ick afbreecken, ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 20. July 1666.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 14. July 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

MYne laetste is geweest van den 7. deser, sedert ontfange ick met de laetste Post haer Ho. Mog. Resolutie van den 24. Juny laetstleden over 't subject van de bewuste neutraliteyt, conform 't geene U Ed. Gestrenge my daer over by desselfs voorige van den 14. derselver maendt geadviseert hadde. Men heeft ook al begonnen nae te geven, ende sigh volgens de intentie van haer Ho. Mog. omtrent 't voorsz. punct van Neutraliteyt te voegen, gelyck U Ed. Gestrenge uyt de voorsz. myne laetste ten deele gesien sal hebben, maer in de Conferentie, die ick naederhandt met den Heer Rycks-Kancelier gehadt hebbe, beelde ick my in te hebbén gemerckt, dat alhier van nieuws eenige hoope gegeven moeste syn, van door aenraedinge van syne Majesteyt van Vranckryck omtrent het voorschreve punct, ende de bewuste veranderinge in 't Elbinghsche-Tractaet by haer Ho. Mog. contentement te sullen erlangen. Ick hebbe insgelycks de Heeren Ambassadeurs van Vranckryck gevonden van opinie, dat haer Ho. Mog. in de voorsz. puncten, aen den Koningh haeren Heer niets weygeren souden, ende hebbe ick deselve seer gesurpreneert gevonden, als ik haer communicatie gaf van haer Ho. Mog. Resolutie van den 24. Juny laetstleden, by dewelcke ick gelast werde in conformiteyt van voorige ordres te insisteren op een schriftelyke beloste van Neutraliteyt. Ick houde my eevenwel dies onaengesien genoeghsaem verseekert, dat sonder nieuwe traversen haer Ho. Mog. in 't voorschreve punct haer begeerte sullen obtineren. Ick soude oock uyt 't geene my voorkomt wel konnen besluyten, dat men alhier naer de heerlycke Victorie, die Godt Almaghtigh den Staet verleent heeft, vry seer begint te hellen nae de syde van haer Ho. Mog. ende dat het niet buyten apparentie is om dese Regeringe by continuatie van den Oorlogh te sien veranderen van partye; Maer de onbegrypelycke veranderlyckheyt die ick hier ontmoet by nae tweemael ter weeck, by het aenkomen van de tydingen met de Post successivelyck overgeschreven werdende, is oorsaecke, dat ick my in desen niet verder derve eslargeren, te meer, om dat ick sie, dat onder de menighvuldige protestatien van by ontstentenisse

stentenisse van Vreede door schuldt van Engelandt, de partye van Vranckryck ende haer Hoogh Mogende te willen kiesen, men niet onderlaet by alle gelegentheden, aen de welgemelde Heeren Ambassadeurs van Vranckryck ende my respectivelyck te insinueren alderhande materie van jalousie ende diffidentie, gelyck men aen my op het uytblyven van de Fransche Vloote, verscheyde speculatien ende verborgen desseynen van Vranckryck heeft voorgesteldt, 't welck my dies te vreemder voorkomt, om dat men alhier siende de volkomen correspondentie ende getrouwigheydt tusschen den meer hooghstgemelden Koning ende haer Ho. Mog. ende vervolgens tusschen de voornoemde Heeren desselfs Ambassadeurs ende my, verseeckert moet wesen, dat alle voorsz. machinatien wederom verhaeldt ende tot kennisse van onse respective Heeren Principaelen gebraght werden. Ick onderlaet ondertusschen niet de voorsz. beginselen van inclinatie ten besten soo veel in my is te foveren, ende te onderiteunen; Waer mede eyndigende verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. YSBRANDTS.

Stockholm den 14. July 1666.

P. S.

Dese geschreven synde laet de Heer Rycks-Kancelier my door een van syn Ed. weten, dat syn Ed. in den Raedt rapport gedaen hebbende van 't geene tusschen hem ende my in de twee laetste Conferentien gepasseert is, de dispositie van de gemoederen soodaenigh hadde bevonden, dat hy niet en twyffelde of alles soude tot contentement uytvallen.

Aen den Heer Ambassadeur YSBRANDTS, den 26. July 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

SEdert myne jonghste van den 20. deser lopende maendt syn my U Edts. successive brieven tot die van den 14. daer bevorens wel ter handen gekomen, ende hebben wy alhier soo daer uyt als uyt U Edts. publycke depêches aen de Regeringe met singulier contentement vernomen de goede dispositie die sigh aldaer meer ende meer begint te vertonen, ende voornaementlyck dat by Post Scriptum van de laetste uyt de gedaene notificatie van den Heer Rycks-Kancelier, hoope gegeven wordt van een goede uytkomste tot onderlingh

lingh contentement; 't welck Godt Almaghtigh genaedighlyck gelieve te vergunnen.

Het komt my seer vreemt voor, dat men aldaer uyt 't geene alhier derwaerts overgeschreven was, hoope soude hebben geschept, dat haer Hoog Mog. op de instantien van Vranckryck de Kroon Sweden omtrent de belofte van Neutraliteyt deser sydts begeert, ende omtrent de cassatie van 't Elbingsche-Tractaet van de syde van Sweden voorgeslaegen, haer nog naeder contentement souden geven, dewyle myns wetens nooit een eenigh Lidt van de Provintie van Hollandt ende West-Vrieslandt, daer toe by haer advisen eenige de minste inclinatie getoont heeft, gelyck U Ed. dan ook uyt haer Ho. Mog. geresolveerde van den 13. deser de serieuse intentie van haer Ho. Mog. dienthalven wel sal konnen afnemen.

Ick en kan geensints twyffelen, of 't sal haer Ho. Mog. t'eenemael in different wesen, of de begeerde belofte van Neutraliteyt geschiede in de conventie selve, of wel in eene Acte apart.

Het is haer Ed. Groot Mog. in de voorleden weke onmogelyk geweest op U Edts. voorige brieven, ende specialyck op 't Concept van Conventie by Missive van den 12. Juny laetstleden overgesonden, naeder deliberatie op het werck van 's Landts Vloote; ende de deliberatie aen te stellen, vermidts de geduurige applicatie op 't werck van 's Landts Vloote en de deliberatie tot versterckinge van deselve van dagh tot dagh gehouden; ondertusschen wil ick hoopen, dat het voorsz. Concept niet en sal wesen het model waer op tegenwoordigh aldaer wordt getravailleert, geconsidereert de menighvuldige aenstootelyckheden daerinne influerende als in 't eerste Artikel de periode *vel tale quid ullo modo amplius prætendi possit vel debeat*, synde het Elbinghsche Tractaet selfs *notoriè tale quid*.

In 't tweede Artikel *& dominiis terrâ & mari* ende nogh *dehinc statuere visum fuerit*, welcke laetste clausule notoirlyck soo wel op albereyts gemaeckte als op naemaels nogh te maecken Tractaet applicabel gesteldt moet worden.

Het 3. Artikel is in 't geheel superflu dewyle het Elbingsche-Tractaet dienthalven klaer genoegh disponeert, maer de laetste periode *quod si vero contigerit, &c.* is onaennemelyck als 't geheele gestipuleerde los ende vrughteloos maeckende.

In 't 4. Artikel schynen de woorden *& renovata* het Elbingsche-Tractaet buyten te sluyten, 't welck nooit gerenoveert is als by de Elucidatien die nu gecasseert syn, ende sullen deselve dienvolgende, myns oordeels, beter geomitteert werden; maer het laetste Artikel *Sacris tamen &c.* is gantsch ongerymt.

Op 't 5. Artikel sal gelet dienen te werden, dat haer Ho. Mog. in een generaele permanente descriptie van Contrebande Waeren geen Scheeps-behoeften in desen Oorlogh tegens Engelandt, het principaelste middel wesende, waer mede desen Staet van die syde afbreuck gedaen werdt, soo moeten deselve oock in desen Oorlogh niet gepermitteert wesen de Vyanden toegevoert te worden, gelyck dan haer Ho. Mog. in haere Placcaeten dienthalven voordesen ende nogh jonghst in Maert 1665. gedaen emaneren daeromtrent met behoorlycke distinctie ende sejunctie gesproocken hebben.

Het

Het 6. Artikel dient in wat fatsoenlycker termen gecoucheert te worden, ende even schoon te staen met het 7. daer aenvolgende.

Het 8. Artikel, is by voorige Resolutie pertinentlyck gereguleerdt, ende dient vooral daer by over het gepasseerde geen interest belooft; maer heeft de Kroon Vranckryck ons verscheyde maelen te verstaen gegeven, gelyck oock de Heer *Appelboom* my heeft geadvoueert, dat de beloofde somme soude konnen gedifferecrt werden tot nae het eynde van den tegenwoordigen Oorlogh met Engelandt, daer op dan oock wel ernstelyck dient gelet.

In 't 9. Artikel, kan de periode *in omnibus absque morâ satisfieri debent*, niet passeren, maer dewyle over die pretensien, myns wetens, nooit eenigh bewys geproduceert is, sal men sigh derhalven in allen gevalle niet verder dienen in te laeten dan tot een simpel renvoy van die differenten tot eene naeder onderhandelinge.

Het 10. Artikel, raekende de saeken van de *Criwitzen* ende *Groot-Johan*, vertrouwe ick, dat aen de Heeren Staeten van Utrecht in substantie smaekelyck gemaeckt sal konnen werden, immers syn de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt albereyts daer over in besoigne.

Het 11. Artikel, soude myns oordeels, in soodaenige termen dienen te werden gecoucheert, dat haer Hoog Mog. de Mediatie daerinne geroerdt, niet schynen te hebben gekoght door 't geene aen Sweden by de voorgaende Artikelen ingewilligt wordt, ende soude het, myns bedunckens, beter syn, dat in het separaet Artikel daer de Neutraliteyt werdt belooft het werck van de Mediatie met soodaenige termen gesubnexeert wierde, dat men de Mediatie tusschen de vier strydende partyen te weten Vranckryck, Denemarcken, ende haer Hoogh Mogende aen de eene ende Denemarcken aen de andere syde voorstelde als een effect ende een waeraghtigh teycken van eene opreghte Neutraliteyt, ende sal oock wel dienen gelet, dat de belofte van Neutraliteyt soo wel op haer Hoogh Mogende als op Denemarcken applicabel gemaeckt werde.

Wy beginnen nu alle daegen wederom te gemoet te sien een hooft-treffen tusschen de Vlooten van Engelandt ende van desen Staet, die Godt Almaghtigh soodaenigen favorablen uytkomste gelieve te vergunnen, dat wy oorsaeke mogen hebben om ons andermael te verblyden, ende voornaementlyk, dat daer op eene goede ende verseeckerde Vreede volgen moge; het is nu by nae soo lange, dat 's Landts Vloote voor de Riviere van Londen is geweest, als deselve nae de jonghste bataille binnen de Zee-gaeten deser Landen heeft gelegen, ende de Vyandt eghter, soo 't schynt tot nogh toe niet weder hebbende konnen klaer vallen, soo begint men in Engelandt, nae wy vernemen daer door mede te geloven, dat de Victorie jonghst aen deser syde moet geweest syn, maer de volgende uytkomste, die in Godes handt is, sal daer omtrent apparentelyck ter eenre ofte ter andere syde naeder de wet stellen.

Onse jonghste adviesen uyt 's Landts Vloote syn geweest van den vieren-

twintighsten deser, ende stonde alsdoen alles aldaer seer wel, wesende deselve Vloote gecomposeert uyt sevenëntaghtigh Oorloghschepen ende tien Branders, dogh den drieëntwintighsten deser syn nogh twee Oorloghschepen ende drie Branders uyt Texel in Zee geloopen, die apparentelyck nu mede al by de voorschreve Vloote sullen wesen gearriveert, ende syn tegenwoordigh hier nogh sestien Branders onder equipagie, waer van dese weecke nogh ses in getaele staen Zee te kiesen. Waer mede desen afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 26. July 1666.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 21. July 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

BEhalven 't geene met de voorige Post aen de Regeringe geadviseert hebbe, is in de conferentie met den Heer Rycks-Kancelier daeghs te vooren gehouden nogh 't een ende 't ander gepasseert, 't welck doenmaels vermidts de kortheyt des tydts niet overgeschreven heeft konnen worden.

De gemelde Heer verhaelde, dat de Heer *Plato*, Afgesant van Lunenburgh instantie dede, dat dese Koningh het bewuste Project van Alliantie tusschen Denemarcken, haer Hoog Mogende, Brandenburgh ende Lunenburgh voornoemt, moghte aggreëren, ende resolveren in soodaenige Alliantie niet in te treden, waer toe syn Ed. seyde syne Majesteyt wel genegen te syn, ingevalle de voorschreve Alliantie soodaenigh geëxtendeert moghte worden, dat deselve niet directelyck scheen aengeleydt te syn tegens Engelandt.

Spreeckende van den Moscovischen Oorlogh, seyde syn Ed. dat 't gros van de Armee van den Czaer sigh nogh bevont in haer voorige post, sonder dat men wist of de intentie was de Riviere de Duna te passeren nae Littauwen, of wel te marcheren nae Lyflandt, ende dat op de Frontieren van de voorsz. Provincie sig maer eenige weynige Troupen bevonden, ende de Ambassadeurs van Moscovien tot de Tractaeten met dese Kroon gedestineert derwaerts in aentoght waeren; syn Ed. gaf my by die gelegentheyt in bedencken, of het niet dienstigh wesen soude, dat haer Hoogh Mogende iemant derwaerts sonden om de voorsz. Tractaeten by te woonen ende een goedt Accommodement te hel-

helpen moyenneren, ende dat sulcks by haer Ho. Mog. uyt eygen beweginge gedaen wierdt, alsoo de saecken nogh niet waeren in die staet, dat dese Koningh deselve daer op sommeren konde; dat ook de Persoon, die ten dien sine derwaerts gesonden soude worden, geïnstrueert soude konnen syn om aldaer te adjusteren den voorslagh voordesen alhier aen my gedaen van den Russischen Handel van Archangel te diverteren ende over Lyflandt ende de Oost-Zee te doen exerceren.

Syn Ed. remonstreerde wyders, dat de excessive onkosten by desen Koningh albereyts gedaen ende die nogh verder aengewendt souden moeten werden tot de equipagie ende onderhoudt van syn Vloote, syne Majesteyt seer beswaerlyck vielen, ende voor deselve alleen ende sonder van iemant daer in gesubleveert te werden genoeghsaem insupportabel waeren, my in bedencken gevende, of niet syne Majesteyt van Vranckryck ende haer Hoogh Mogende grootelycks daer aen gelegen was, dat de equipagie van de voorsz. syne Majesteyts Vloot voltrocken ende deselve in staet gebraght wierde om te konnen ageren, ende hooghstgemelde syne Majesteyt daer door bequaem syn om syne Mediatie dies te meerder naedruck te konnen geven. Ick hebbe daer op geseydt, dat hooghstgemelde syne Majesteyt van Vranckryck ofte haer Ho. Mog. mogelyk daer toe souden gedisponeert konnen werden, ingevalle dese Koningh goedtvinden konde te resolveren tot de bewuste voorslaegen, by my uyt den naeme van haer Ho. Mog. volgens derselver Resolutie van den vyftienden April laetstleden, alhier gedaen, 't welck syn Ed. alsnogh gedecli-neert heeft.

Eyndelyck liet syn Ed. sigh genoeghsaem in doleances uyt, over de advertissementen by den Heer *Pompone* in Vranckryck gegeven, by dewelcke deselve de eerste ouverture van het bewuste expedient van den Moscovischen Oorlogh aen syn Ed. gedaen, gedebiteert hadde als een formeele Resolutie alhier genomen, daer noghtans te dier tydt niet anders als discours-gewyse daer af gesproocken ende by den gemelden Heer *Pompone* aengenomen was 't selve in dier voegen aen my voor te draegen, ende sigh te houden als of het voorschreve expedient niet van wegen desen Koningh voorgeslaegen, maer van syn Ed. self eerst bedaght ende uytgevonden was; Dat by den gemelden Heer *Pompone* insgelycks verseeckeringe was gegeven, dat syne Majesteyt nae verloop van vier maenden, de partye van Vranckryck ende haer Hoogh Mogende soude kiesen, ende dat syn Ed. sulcks door den Heere Graeve *Tott* eerst uyt dessels eygen beweginge ende naederhandt op expresse ordre van de Koninghlycke Regeringe aengeseydt soude wesen, waer over men sigh alhier gesurpreneert hadde gevonden, ende de voorschreve advertissementen niet anders opnemen konde als artifices om dese Kroon aen Engelandt verdaght te maecken, ende deselve daer mede te brouilleren, dat evenwel dese Koningh dien onaengesien wel verseeckert was, dat soodaenige desseynen te vergeefs geformeert wierden, aengesien daer inne met communicatie van Engelandt geprocedeert was, maer dat men geobligeert soude syn, niet al te

groote openhertigheydt maer wat meerder retenue te gebruycken. Waer mede verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. YSBRANDTS.

Stockholm den 21. July 1666.

Aen den Heer Ambassadeur YSBRANDTS, den 2. Augusty 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe het afgaen van myne jonghste van den sesëntwintighsten der voorleden maendt, is U Ed. Missive in dato den seventienden daer bevorens onder addres aen den Heer Griffier *Ruysch*, wel ingekomen; gelyck ik ook gisteren wel ontfangen hebbe U Ed. Missive van den sesëntwintighsten der voorleden maendt.

Wat by haer Ed. Groot Mogende sy geresolveert op het Concept van Conventie met de Kroone van Sweden aen te gaen tot bylaege nevens Uw Ed. Missive van den twaelfden Juny laetstleden gevoeght geweest synde, sal U Ed. uyt het nevensgaende Extract gelieven te bemercken, daer op ick soo veel doenlyck bevorderen sal, dat ter Generaeliteyt ten spoedighsten conclusie uytgewerckt werde, haer Hoogh Mogende hebben geresolveert, dat de Troupen hier bevoorens op het versoeck van den Koningh van Denemarcken nae Holsteyn gedestineert, by provisie opgehouden sullen worden tot nader ordre; Ende voor dese reyse hier nevens niet van consideratie te voegen hebbende als de ingeleyde brieven van den Heer Admirael *de Ruyter*, sedert de voorschreve myne jonghste ingekomen, sal ick afbreecken, verblyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 2. Augusty 1666.

Aen

Aen den Heer Ambassadeur YSBRANDTS, den 6. Augusty 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

EErgisteren heeft men alhier van omtrent elf uuren voor den middagh tot laet in den avondt dapper hooren schieten, waer uyt alsmede uyt de advertentien, die wy van den derden 's avondts ende van den vierden deser des morgens ten negen uuren uyt 's Landts Vloote ontfangen hebben, daer van de copye hier nevens gaen wel seeckerlyck af te nemen is, dat deselve Vlooten op den voorschreven 4. deser omtrent tusschen tien ende elf uuren voor den middagh in bataille sullen wesen geraeckt; van den uytval van dien hebben wy nogh geen tydinge, ende op gisteren heeft men den gantschen dagh geen schieten gehoordt, gelyck ook niet op huyden, soo dat het schynt, dat het aengevangen gevecht, midts opgekomen stilte ofte andere incidenten, niet en sal wesen gecontinueert; Ende voor dese reyse U Ed. boven 't gene deselve hier nevens directelyck van wegen den Staet toekomen sal, niets van consideratie te communiceren hebbende, sal ick afbreecken, verblyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 6. Augusty 1666.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 28. July 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

MY is wel ende ter reghter tydt toegekomen U Ed. aengenaeme van den 2. deser, ende houde my seer verobligeert voor de communicatie die 't deselve belieft heeft daer by te geven, particulierlyck van de Resolutien by de Ed. Groot Mog. Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt op den 18. ende 22. der voorleden maendt, respectivelyck genomen op de absolute cassatie van het Elbinghsche Tractaet alhier voor desen gepretendeert, midtsgaeders op het bewuste subject van de Neutraliteyt; Ick bevinde de laetste naederhandt in substantie by haer Hoogh Mogende geconverteert in een Resolutie van Staet, ende en hebbe niet onderlaeten in conformiteyt van de eerste ende de voorsz U Ed. Missive, te continueren om aen die van de Regeringe alhier te benemen alle hoope om in haere pretensien van cassatie of wel

essentieele veranderinge van het voorsz. Tractaet te sullen reussèren, 't welck ick deselve alhier beswaerlyck kan doen geloven, voorgevende ter contrarie van haere Ministers verseeckeringe te ontfangen, dat sy in de veranderinge geinsereert in 't bewuste laetste Project van dese syde overgelevert, eenig contentement erlangen sullen. Ick hoope derhalven dat ick met den eersten van de intentie van de Regeringe dienaengaende geinformeert sal werden, om bequaem te syn eenmael een eynde van dese Negociatie te maecken. Alle de goede officien die 't U Ed. sal believen daer toe aen te wenden, sullen my hartelyk aengenaem syn, ende sal ick niet onderlaeten deselve nae behooren te erkennen ende allesints te betoonen, dat ick ben,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. YSBRANDTS.

Stockholm den 28. July 1666.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 31. July 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Ed. Gestrenge beyde respective aengenaeme van den 29. der voorleden maendt geschreven tot Vlissingen ende van den 9. deser syn my wel geworden, ende bedancke deselve voor de communicatie daer by gegeven.

De tydt is te kort gevallen voorleden Woensdagh om behalven 't geene in myne publycke aen de Regeringe gementionneert is, aen U Ed. Gestrenge te communiceren, 't geene in de Conferentie met den Heer Rycks-Kancelier doenmaels gehouden verder gepasseert is. Met syn Ed. disputerende over de bewuste passage, *Dum paci reducendæ Sua Majestas allaborat* by dewelcke de Neutraliteyt gebonden werdt aen den tydt, dat de geinterponeerde Mediatie dueren sal, ende dat ick in het tegendeel meende, dat deselve uytgestreckt behoorde te worden tot soo lange als den oorlogh dueren sal, seyde syn Ed. dat dese Koningh dan gelycke belofte aen Engelandt soude moeten doen, my vraegende of ick oordeelde, dat haer Ho. Mog. sulcks aengenaem soude wesen, als ick soude considereren 't geene tot meermaelen tusschen hem ende my gepasseert was aengaende de inclinatie van dese Regeringe om andere mesures te nemen, in gevalle de Koningh van Engelandt niet soude willen verstaen tot een redelycken Vreede.

Ick

Ick hebbe daer op geantwoordt, dat ick het selve met aendaght geponde-reert, maer bevonden hadde, dat de discoursen over 't voorsz. subject geval-len soo generael te wesen, dat myns oordeels geen staet daer op te maecken was, ende dat syn Ed. by my geperst synde om sigh tot iets particuliers spe-ciaelyck over 't subject van den voorsz. Vreede uyt te laeten, ende te specifice-ren, wat men alhier voor redelycke conditien hielde, altoos gedeclineert hadde sigh te verklaeren, selfs nae dat by my sommiere openinge gedaen was van de conditien door ordre van haer Hoog Mog. in de Conferentie tot Pa-rys gehouden aen den Ambassadeur van Engelandt voorgeslaegen die by den Koningh van Vranckryck soo billyck opgenomen ende erkent waeren, dat met reden haer Ho. Mog. niet verders gevergt hadden konnen worden. En-de in gevalle dese Koningh sigh daer in met het sentiment van hooghstemel-den Koningh van Vranckryck soude willen voegen ende haer Hoogh Mog. omtrent den tydt wanneer sy syne Majesteyts Resolutie ten besten te verwag-ten souden hebben, eenige seeckerheyt geven, dat ick dan niet alleen de voorsz. clausule niet tegenspreecken, maer als een Manifest beginsel van de voorsz. dessels inclinatie aennemen soude.

Syn Ed. heeft 't selve alsnogh gedeclineert op de pretexten voor desen over-geschreven, met verseeckeringe noghtans, dat de voorschreve discoursen niet t'eenemael te verwerpen waeren, dat de correspondentie met Engelandt ook soo groot niet was, of men hadde reden op syn hoede te syn, verhaelende daer by, dat de Koningh van Engelandt aen de Ambassadeurs van Sweden niet hadde konnen verbergen een sonderlinge tendresse voor den Koningh van Denemarcken met rotunde verklaeringe, dat hy aen deselve niet soude konnen ressenteren de ligue offensive met haer Ho. Mog. gemaeckt, die hy alleenlyck aen dessels Ministers imputeerde, * [als wel geinformeert synde, dat haer Hoog Mog. aen den Heer *Gabel* veertigh-duysendt Ryksdaelers gegeven had-den.] De Ambassadeurs van den Koningh van Sweden hadden daeromtrent nogh soo veel meerder kennisse gekregen, dat sy genoeghsaeme verseeckerin-ge gegeven hadden, dat in gevalle de Heer *Zeestadt* te London was, het verdragh tusschen den Koningh van Denemarcken ende den Koningh van Engelandt in drie daegen gemaeckt soude syn, met byvoeginge, dat dese Koningh daer uyt soude konnen oordeelen, wat syne Majesteyt voor seecker-heyt op Engelandt hadde.

Met de Heeren Ambassadeurs van Vranckryck is men nogh verder gegaen ende is my by deselve groote verseeckeringe van een opreghte genegentheyt alhier gegeven, ende kunnen haer Ho. Mog. oordeelen, of sy ten reguarde van 't geene voorsz. is daer inne avantage vinden konnen, dat de voorschreve Clausule, *dum paci reducendæ Sua Regia Majestas allaborat*, in de Acte van Neu-traliteyt weder geinsereert werde, soo haer Ho. Mog. daer toe resolveren, sal 't selve seer aengenaem syn alhier, ende betoonen een absolute confidentie op de goede ende sincere intentie van desen Koningh.

Voor

* NB. Het geene tusschen dese [] staet, is niet aen my, maer aen de Heeren Ambassa-deurs van Vranckryck geseydt.

Voor my als Minister hebbe geoordeelt minst te konnen misdoen in 't besorgen van de meeste securiteyt, ende hebbe daerom geinsisteert om te hebben een belofte van Neutraliteyt met expressie van de clausule *durante hoc bello* daer toe my aenleydinge gegeven wierdt door dien men deselve alhier wilde restringeren aen den tydt van de Mediatie, dat 't selve niet hebbende geobtineert konnen werden, gelyck U Ed. Gestrenge verseeckert kan syn dat de voorsz. expressie niet getolereert sal werden, hebbe ick absolutelyck gepersisteert, dat de voorverhaelde restrictie aen den tydt van de Mediatie mede uytgelight soude worden, om dat ick by myne ordres niet gequalificeert was anders als een absolute belofte van Neutraliteyt uyt te wercken, ende dat ick in de Resolutie van de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt van den 22. der voorleden maendt, daer uyt die van haer Ho. Mog. geformeert is, notanter geëxprimeert bevondt, dat de voorsz. belofte geobtineert moeste werden sonder eenige limitatie van tydt of conditie, ende dat vermeyne ick genoeghsaem geëffectueert te syn door de veranderinge van het woordeken *Dum* in *Quia*; daer van ick in myn voorige geseydt hebbe, ende dat haer Ho. Mog. by gevolge daer in acquiesceren konnen.

Ick hadde op de periode selve waer in de voorsz. belofte geëxtendeert is wel eenige consideratien, die lightelyck eenige reflectie moghten meriteren, maer alsoo ick niet weet, of men deselve de Regeringe alhier met justitie soude konnen vergen, ende dat ick boven dien wel verseeckert ben, dat men daer inne nogh in de geheele Acte geen veranderinge ter wereldt sal tolereren, sal ick geen gewagh daer af maecken, oordeelende, dat men best sal doen sonder veel scrupule te maeken, deselve *de bonne grace* te accepteren, alsoo het dogh nooit aen pretexten sal ontbreecken soo wanneer men alhier niet ter goeder trouwe soude willen procederen.

Soo men daer beneffens de Guarantie tegens de armature die in Denemarcken geschiedt, die men alhier versoeckt in goede ende aengenaeme termen dede coucheren ende van de andere puncten omtrent de veranderinge in het Elbingsche-Tractaet die sy pretenderen, 't een of 't ander buyten groote prejuditie van den Staet konde inwilligen, 't selve soude niet alleen seer aengenaem maer dienstigh syn, om alhier een opinie te doen opnemen, dat de saeken met haer Ho. Mog. weder tot een goede ende opreghte trouwelyckheyt gebraght konnen werden, waer van de geene die 't geerne anders saegen het contrarie traghten te doen geloven. Ick sal sluyten, ende U Ed. noghmael expeditie op myne veelvoudige brieven recommanderen, verblyvende,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. YSBRANDTS.

Stockholm den 31. July 1666.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 18. Augusty 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

VOor gisteren is my wel toegekomen U Wel-Ed. Gestrenge seer aengenaeme van den 2. deser met de bygevoegde Resolutie van haer Ed. Groot Mog. in dato den 28. der voorleden maendt, behelsende derselver consideratien over 't bewuste Project van Conventie van dese syde overgegeven; Ick sal met de naeste post deselve te gemoet sien geconverteert in een Resolutie van den Staet, ende by provisie de voorsz. Conventie daer nae dresseren. Ick hope, dat alsdan met een finaele Resolutie op de saeke van *Groot-Johan* overkomen sal, ende hadde wel gewenscht, dat by de remarque op 't 8. Artikel geëxprimeert hadde geweest, wat haer Ed. Groot Mog. oordeelen een redelycken interest te syn, ofte wel door wat middel het begeerde dilay geobtineert konde worden, alsoo de minste interesse dewelcke alhier gegeven werdt is ses ten hondert, ende in Nederlandt werdt by 't Landt maar vier gegeven, dogh ick dencke soo 't daer op aen moghte komen dat ick de middelwegh kiese. Ick hoope dat ik ook met de naeste Post advertentie hebben sal van het oordeel van haer Ho. Mog. over de Acte van Neutraliteyt by desen Koningh gepasseert, ende by myne Missive van den 28. der voorleden maendt overgesonden, of immers, dat ick 't geluck sal hebben U Ed. Gestrenge sentiment in 't particulier daer over te ontfangen om met gerustheyt de meergemelde Conventie te konnen sluyten. Behalven 't geene in myn publycke, omtrent de equipage alhier overgeschreven is, heeft de Heer Rycks-Kancelier my eenige daegen geleden positive geseydt, dat de Regeringe gemeynt was haere Schepen van de stroom weder aen de Scheepsholm te doen keeren ende op te leggen. Ondertusschen gaet hier nevens de Lyste van deselve, soo als tegenwoordigh gesteldt is. Ick blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

J. YSBRANDTS.

Stockholm den 18. Augusty 1666.

Bylaege.

Lyste van de Sweedtsche Schepen.

1. DEse leggen op stroom, sonder Seylen, Volck, Ammunitie van Oorlogh ende Vivres.

	Stucken.		Stucken.
Het Sweert.	80	Den Draeck.	60
D'Appel.	80	Saturnus.	58
Sleutel.	80	Carolus.	50
Victoria.	70	Cæsar.	50
Wrangel.	60	Hercules.	50

2. Dese leggen mede op stroom, hebben op diversche plaetsen in de Oost-Zee geweest, ende syn binnen weynige daegen weder gekomen.

De Fenix.	36	Hollandtsche Tuyn.	10 à 12
De Postruyter.	24	Oliphant.	4 à 6
De Postillon.	22		

3. Dese leggen aghter den Holm sonder geschut of toetakelingh.

Andromeda.	45			
Anna.	38 à 40	Werdt gekielhaelt.		
De Hoop.	45	Hier werdt aen gearbeydt.		
Mars.	38 à 40			
't Hart.	24		De Jager.	22
Coerlandts Engel.	20		D'Oöck of Havick.	22
Jupiter.	8 à 10	Platbodemse Scheepjens.		
Haneuw.	8 à 10	Platbodemse Scheepjens.		

4. Dese Schepen syn voor 5. à 6. daegen nae Lyflandt met den Heer Graef *Tott* ende eenige Militie vertrocken.

De Halve-Maen.	38 à 40	Apollo.	32
Amarante.	38 à 40	De Fortuyn een Fluytschip, bequaem om lasten over te voeren.	
Mercurius.	38 à 40		

5. Dese syn nae Portugael met den Major of Schout-by-Naght *Teringh.*

De Sweedsche Leeuw.	38 à 40	Wismar.	38 à 40

6. 't Schip de Valck voerende 38 à 40 Stucken met den Admirael *Hendrick Gerritsz Zeehelm.*

7. 't Schip Westerwyk voerende 38 à 40 is voor 5. à 6. daegen nae Lubeck gegaen om de twee aldaer nieuw gebouwde Schepen af te haelen, dewelcke ieder 60. Stucken konnen voeren.

8. 't Schip

8. 't Schip Gottenburch voerende 42 Stucken, heeft de Heeren Ambassadeurs nae London gebraght, werdt alle daegen te gemoet gesien.

9. Dese volgende syn onbequaem om geëmployeert te werden.

	Stucken.		Stucken.
De Oude Kroon.	68	Munnickendam.	30
De Scepter.	60	Oös of Arent.	30
Oldenburch.	42	Fides.	32
Grauwe Wolf.	38 à 40	De Fortuyn.	5 à 6
Salvator.	36		

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Stockholm den 25. Augusty 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

VOor gisteren is my wel geworden U Ed. Gestrenge laetste van den sesden deser met de bygevoeghde brieven van den Heer *de Ruyter*, meldende de beginselen van de laetste bataille, ende nae U Ed. Gestrenge vertreck nae de Vloote, heeft de Heer Pensionaris *Vivien* my de eere gedaen van te communiceren den uytslagh van deselve. Ick bekenne gaerne, dat ick 't geheel anders verwaght hadde, ende beklaege, dat door de voorgevalle desordres oorsaeck tot eenige desadvantagie gegeven is geweest. Ick hoope dat door U Ed. Gestrenge vigilantie 's Landts Vloote wederom in weynigh daegen in Zee verholpen sal syn geweest, ende occasie voorvallen om 't voorgaende te repareren, ende securiteyt verschaffen voor de verwaght werdende kostelycke Schepen.

De Engelsche ende Engelschgesinden meten seer breedt uyt haere pretense avantages in de voorschreve rencontre verkregen, ende tellen meenigte van 's Landts Schepen genomen, gesoncken, ofte verbrandt, maer die logen sal van de waerheyt haest aghterhaeldt werden, ende door beter informatie verdwynen; Soo veel ick kan vernemen, hebben de voorschreve uytstrooiselen geen impressie gegeven aen de Regeringe alhier, aen dewelcke van haer eygen Ministeren in Nederlandt beter naerightinge gegeven is.

Het geene by myne publycke aen den Heer Griffier gementionneert hebbe, van dat de voorschreve Regeringe inclineren soude, om sonder de bewuste veranderingen in 't Elbinghsche-Tractaet geobtineert te hebben, niet tot besluyt te komen van de andere puncten, daer over soo veel waeters eenige jaeren herwaerts vuyl gemaeckt is geweest, ende die gedient hebben voor pretext om te pallieren het nieuwe engagement met Engelandt ten prejudicie van de Alliantie met haer Hoogh Mogende opgereght, is aen my selfs en passant geinsinueert, maer aen den Heer *Pompone* met meer circumstantie voorgekomen.

men, met byvoeginge noghtans, dat syne Majesteyt dies onaengesien middelerwyle als een goedt ende opreght Mediateur voortvaeren soude, om door syn aengenomen officien eenen Vreede te mojenneren. Syn Ed. toonde eenige bekommeringe daer over, vermeenende, dat haer Hoogh Mogende in de voorschreve puncten wel eenige meerder faciliteyt hadden mogen gebruycken, ende dat het niet quaedt soude syn, dat het voor my self ook dies te meerder reputatie soude wesen, dat ick niet *re infectâ* ende sonder de begonnen Conventie te sluyten van hier soude gaen.

Door de voorsz. laetste woorden, dewelcke my mede van te vooren en passant geinsinueert waeren, ben ick geconfirmeert geworden in myne opinie dat het voorsz. voorgeven van dese Regeringe niet anders als een *dernier effort* is om haer Hoog Mogende door apprehensie, van dat de voorsz. Conventie ongesloten soude mogen blyven, te doen condescenderen in de voorsz. begeerde veranderingen, om my quansuys door een iedel *point d'honneur* te piqueren, om op nieuws kraghtige devoiren daer toe aen te wenden, ende dat men ter contrarie siende, eene fermeteyt soude naegeven ende begerig wesen de voorsz. puncten, daer over men soo veel wesens gemaekt hadde, te concluderen; ende hebbe derhalven goedtgedaght den gemelden Heer te erinneren, dat syn Ed. soo wel uyt de brieven van den Heer *d'Estrades*, als uyt my ten vollen geinformeert was, dat men by haer Hoogh Mogende omtrent de voorsz. puncten geen andere Resolutie te hoopen ofte te verwaghten was, ende dat by my geene de minste instantien daer toe meer gedaen souden werden, ende dat ick van den beginne aen getraght hebbende voor te komen, dat ick met de onderhandelinge over de ingredienten van 't voorschreve Tractaet niet beswaert moghte werden, ook tegenwoordigh geene speculatie ter wereldt hadde, dat het selve door my niet geslooten soude werden, ende dat ick geen eere voor my reeckende te wesen, soodaenigen eensydigen Tractaet te sluyten, daer in niet anders gedaen wierdt als contentement aen desen Koningh te geven op een deel ongefundeerde pretensien, sonder eenige reciproque satisfactie voor haer Hoog Mogende te obtineren op derselver reghtmatige aensoeckingen. Waer mede verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedigen Dienaer,

Geteekent

J. YSBRANDTS.

Stockholm den 25. Augusty 1666.

Aen

Aen den Heer Ambassadeur YSBRANDTS, den 11. September 1666.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Ed. brieven tot die van den 25. der voorleden maendt incluys syn my successivelyck wel ter handen gekomen; Ick hebbe daer uyt als mede uyt eene aenspraecke van den Heer Ambassadeur *d'Estrades* bespeurdt, dat men aldaer nogh al traght eenige veranderinge in 't Elbinghsche-Tractaet uyt te wercken, maer ick hebbe den selven Heer Ambassadeur positivelyck verklaerdt, dat daer niets en is te verwaghten, met byvoeginge van soodaenige redenen, dat ick niet en twyffele of hy vindt sigh daer door ten hooghsten voldaen.

's Landts Vloote is op den vyfden deser uyt de Wielinge weder in Zee geloopen sterck sevenënseventigh Schepen van Oorloge ende sestien Branders, boven de Advies-Jaghten, Galliots ende ander vaertuygh ende syn op den sevenden deser, als wanneer deselve Vloote haer bevondt dight by het Noordt voorschreven, daer mede nog geconjungeert negen andere Branders, mede op den vyfden deser uyt Texel in Zee gelopen: Wat de jongste Advisen ons van 't naederen van de Fransche Vloot mede brengen sal U Ed. uyt de bygaende Missive van den Heer *van Beuningen* breder gelieven af te nemen. De Engelschen syn op den sesëntwintighsten der voorleden maendt tot Soolsbay tusschen Harwits ende Yarmuyden gekomen om te revictuailleren ende te ververschen, daer mede sy alle doenlycke haest maecken, soo dat het te bedughten is, dat de Fransche Vloote niet soo haest sal konnen te voorschyn komen, of daer sal bereydts wederom een rencontre voorgevallen wesen.

De Heeren Sweedtsche Mediateurs te Londen hebben aen den Koningh van Groot-Britannien ende syne Majesteyts Ministers ernstige instantien gedaen, ten eynde syne Majesteyt sigh mede wilde uytlaeten tot het openen van de particuliere conditien, waer op deselve genegen soude wesen den Vreede aen te gaen, ende hebben daer en boven geinsisteert op een provisioneele stilstant van Waepenen, mitsgaeders op het verkiesen van een neutrale handelplaetse; het eerste heeft de hooghstgemelde Koningh van Groot-Britannien gedeclineert: het tweede afgeslaegen, ende op het derde verklaerdt, dat geene desastres hem soo verre souden konnen vernederen, dat hy elders als te London soude willen tracteren; sulcks dat het schynt, dat de Waepenen de saecke eerst tot meerder gemack sullen moeten brengen, waer toe de Heeren Engelschen de haere mede behooren te laeten gebruycken.

Wat op de Elve gepasseert is met het verbranden ende veroveren van eenige Koopvaerdyeschepen sal U Ed. albereyts uyt de publycke tydingen vernomen hebben; Wy moeten verhoopen ende Godt Almaghtigh bidden

dat sulcks een voorboode moge wesen van grooter successen met 's Landts capitaele Vloote; Waer mede verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 11. September 1666.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 14. Juny 1667.

EDELE GESTRENGE HEER,

ICk hebbe op den 28. May, U Wel-Ed. Gestrenge myn aenkomste aen dit Hof bekent gemaekt, ende onder anderen geadviseert, wat my op den wegh was ontmoet, waer omtrent op twee saecken van importantie (als de 't saemenspraecke met den Heer *Wurts* tot Hamburgh, midtsgaeders 't geen my van den Heer Kancelier *Kielman* tot Gottorp is bejegent) U Wel-Ed Gestrenge gedienstigh hadde versoght te mogen van syn ende des Staets sentiment geïmbueert syn, wat ik daerop soude hebben te antwoorden, als my sulks naeder voorquam, gelyck dan alsnogh versoecke. Ick continuere hier daegelycks te solliciteren, ten eynde de Oorloghschepen van dese Majesteyt ten spoedighsten nae de Noordt-Zee mogen gesonden worden, omme sigh met haer Hoogh Mogende Vloot te conjungeren; waerop wel geen finael antwoordt bekome, maer eghter vertrouwe, dat de intentie is om die te senden soo wanneer haer Hoog Mogende Vloote sal verstaen werden in Zee te syn; dan de woorden van haer Hoog Mogende Resolutie leggen soo generael, als of de meyningh waere, dat de geheele veertigh Schepen souden derwaerts gaen, het welck hier geensints de intentie is, om hun van haere Zee-maght soo verre te ontblooten, maer tot een gedeelte der capitaelste Schepen sal men eerder verstaen, insonderheyt soo de subsidie-penningen in Hollandt gesteldt werden. Men heeft my de voorleden weeck in cas van conjunctie der Vlooten, eenige difficulteyt gemoveert over het salueren ende strycken van de Vlagge, dewyl men voorgaf dat haer Hoog Mogende daer over met den Koningh van Vranckryck nogh niet en waeren geaccordeert, waer over ick gisteren occasie genomen hebbe, om met syne Majesteyt in presentie van de Heer *Gabel* ende den Heer Kancelier, meer als anderhalf uur te spreeken, ende aldaer gededuceert de gefondeertheydt van haer Hoogh Mog. sustenue in desen tegens hooghstgedaghten Koningh van Vranckryck, daer toe gebruykende de argumenten neffens de attestatien van den Heer *de Ruyter* ende andere Hoofdt-Officieren van 's Landts Vloote, gevoegt in ende by seeker Fransch geschrift my door U Wel-Ed. Gestrenge voor desen ter handen gesteldt, beginnende *Raisons par les quelles il paroit que le Contresalut du Pavillon aux rencontres*

contres

contres des Flottes de Sa Majesté Très-Chrétienne & des Etats Généraux est d'une justice toute evidente.

Dewelcke dan soo veel by hooghstgedaghte Majesteyt in evidente reghtmatigheydt hebben vernoeght, dat deselve neffens syne Ministers, daer aen heeft geacquiescceert ende geoordeeldt soodaenige Resalutatie behoorlyck te wesen, waerop men dan van dese syde geen swaerigheydt sal maecken haer Hoogh Mogende Vlagh met het weder-strycken van die van syne Majesteyt te contrasalueren, ten waere haer Ho. Mog. moghten goedtvinden iets meer aen Vranckryck te defereren, het welcke men hier oock in sulcken cas sal pretenderen, gelyk syne Majesteyt my nog soo aenstondts door den Heer Secretaris *Bierman* laet aenseggen.

Gisteren met de post quam ten Hoove tydinge van Breda, dat de Koningh van Vranckryck met den Koningh van Engelandt haer Tractaet apart gesloten hadden, ende dat des Koninghs van Vranckrycks Ambassadeurs aldaer meer het officie van Mediateurs tusschen Denemarcken, Engelandt ende haer Hoog Mogende pleeghden, als van geinteresseerden tegens den gemeenen Vyandt; dat geeft hier groot bedencken dogh men simuleert voor alsnog 't voor waerheydt aen te nemen, dewyl de Heer Ambassadeur van Vranckryck hier alles ontkendt, ende seydt, dat het maer uytstrooisels syn van de Vyanden: *Que son Roi va net & agit en Prince d'honneur qui ne trompera jamais le Roi de Danemarck ni les Etats Généraux*; het welcke hy my gisteren dien dag tot viermael aen myn huys heeft komen confirmeren, my vertoonende syne brieven van Breda ende van *Lionne*, die daer van geen gewagh maecken: Daer werdt bygedaen, dat de Koningh van Vranckryck door Engelandt aen Sweden hadde doen geldt geven: Dogh U Wel-Ed. sal best weten wat van de waerheydt is. Syne Majesteyt heeft my heden doen versoecken, dat ick aen haer Hoogh Mogende soude schryven, (naedemael de Stadt van Hamburgh haere Gedeputeerden nae Breda heeft gesonden om in den Vreede te mogen geincludeert werden, dat deselve sulcks niet gaerne soude sien, voor en aleer sy aen hooghstgedaghte Majesteyt volkomen satisfactie hadden gegeven, over verscheyden injurien ende affronten by deselve sedert eenige jaeren herwaerdts soo veelvoudigh gepleeght: Ick vertrouw niet dat haer Hoog Mog. groote redenen sullen hebben vermidts die Staet sigh vry eensydigh heeft getoont in desen Oorlogh, deselve by dese occasie te favoriseren. Waer mede verblyve, met presentatie van mynen ootmoedigen dienst,

Edele Gestrenge Heer,

U Wel-Ed. Gestrenge Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

GODERT VAN REEDE, *tot Amerongen.*

Coppenhaege den 14. Juny 1667.

Aen

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 28. Juny 1667.

EDELE GESTRENGE HEER,

WAt my op de reyse nae Denemarcken boven 't geene ick aen haer Hoog Mogende in myne publycke hebbe geschreven, is ontmoet soo in 't Stift van Munster, Osnabrugge ende Broekhuysen, 't selve hebbe in drie distincte brieven aen de Heeren *van Renswoude* ende *Crommon*, aen dewelcke het my gepermitteert is saecken van gewighte over te schryven, verwittight met gedienstigh versoeck soo U Wel-Ed. Gestrenge aldaer moghte present ende met 's Landts Vloote nogh niet in Zee syn, te willen communiceren, dan, alsoo hier komende uyt de publycke nouvelles vernemen, dat de voorschreve Vloote nogh binnen Gaets is, twyffel niet of sal dese hem voor syn vertreck nogh konnen aentreffen. Ick hebbe boven 't geene aen opgemelde Heeren hebbe gecommuniceert, tot Hamburgh komende geabboucheert met den Heer Generael-Veldtmaerschalck *Wurts*, dewelcke dese Majesteyts dienst gequiteert hebbende, ende van de Sweden daegelycks aengesoght werdende omme die Kroon te dienen, sigh tegenwoordigh buyten employ bevindt, ende voor eerst, soo veel ick konde bemercken, de een nogh de andere partye sal aennemen. Het is nae het oordeel van alle die gene die ick voor desen daer af hebbe hooren spreecken een capabel subject omme een Armee te commanderen ende tegen den Vyandt te mesnageren, waer omtrent hy groote reputatie in de laetste Oorlogen heeft ingeleydt; hy is daer beneffens opmerckende, ende een Man van groote Studie die van de saecken van de wereldt, myns oordeels, met een sonderlinge kennisse raisoneert; ende gelyck ick 't geluck hebbe van met hem particulier bekent te syn, soo heeft hy my vertrouwder wyse van de Sweedtsche ende Deensche *Consiliis* openhertigh gediscoureert, ende allenthalven betuyght een affectie voor onsen Staet te hebben; sulcks dat ick vermeyne U Ed. Gestrenge in seeckerheydt te konnen adviseren, dat soo haer Hoog Mogende, het welck Godt verhoede, den Oorlogh van de eene of de andere kant te Landt wierdt aengedaen, ende deselve synen dienst requireerden, hy tot haer soude komen, dan, het geene my in desen bekommert, is, gelyck U Ed. Gestrenge voor desen tot meermaelen hebbe geseydt, wat charge geproportioneert nae syn capaciteyt ende qualiteyt men over de Militie in Nederlandt voor hem soude konnen uytvinden, sonder die geene die albereyts in eminentie syn te chocqueren; Ick hebbe geoordeeldt niet quaelyck te doen syne Excellentie in myne discourssen te doen blycken, dat men in Nederlandt een estime hadde van syn Persoon, ende dat ick U Wel-Ed. Gestrenge tot meermaelen met reputatie van hem hadt hooren spreecken, dat wy tegenwoordigh geen Oorlogh te Lande

de

de hadden, dogh soo (buyten vermoeden) den Staet daer in wierde geëngageert, ick syn Excellentie konde verseeckeren, dat men op syn Persoon ongetwyffeldt neffens anderen soude reflecteren, ende dat ick in des syne goede genegentheyt tot den dienst van haer Ho. Mog. soo 't hem gevallig was, aen U Wel-Ed. Gestrenge souden bekendt maeken, om in tyden ende wylen daerop reflectie te nemen, 't welck hy my onder belofte, dat het moeste gesecreteert werden, heeft gepermitteert; ick oordeele in der daet, dat hy soude syn die geene, die onse Militie wederom in een goede discipline soude brengen, ende van denwelken men ten eenen nog ten anderen niet ende hadde te apprehenderen, daer beneffens doet hy professie van onse Religie ende is van een seer moderaet leven. De Generael-Majoor *Gorgas*, die ick tot Gottorp hebbe gerencontreert, ende met den welcken in 't lange hebbe gesprooken over 't gepasseerde in den Munsterschen Oorlogh, quam my wel voor als een goedt Soldaet, maer geensints in oordeel van die calibre daer de voorgaende van is, hy beklaeghde sigh seer over de quaede conduicte, die de Bisschop van Munster doenmaels hadden gehouden, ende seyde syn leven geen Catholischen Paepe meer te willen dienen. Ick sal verlangen te verstaen, wat den Staet sal geresolveert hebben, op 't geene de Heeren Vorsten van Lunenburgh in 't aenhouden of afdancken van haere Militie hebben doen remonstreren, alsoo, myns oordeels (daer nu alles in crisi staet) 't selve een saeck is van importantie. Tot Gottorp by den Heer Hertogh van Holsteyn, hebbe ik uyt desselfs Kancelier den Heer *Kielman*, konnen bemercken, dat men aldaer meer genegentheyt heeft om met desen Koningh in goedt verstandt te komen, als wel voor henen, dan dat eenige weynigh differenten, ten opsien van de alternative Regeringe over de Hertogdommen Sleeswyk ende Holsteyn tusschen dien Vorst ende dese Majesteyt nogh sweefden, waer in men sigh gaerne door de interpositie ende Mediatie van haer Hoogh Mogende wel soude willen vergelycken; ende naedemael ik hier ook by eenige Ministers bespeurt hebbe dat men daer toe mede geen quaede genegentheyt heeft, insonderheyt als men soude konnen weghnemen de jalousien die dese Koningh heeft opgevat, over het Tractaet dat den Heer Hertogh van Holsteyn den 24. May 1661. affonderlyk met de Kroon Sweden (waer in eenige choquante Artikelen syn) heeft opgeregt: Ik hebbe geoordeeldt niet ondienstig te syn aen den een ende den ander te doen blycken, dat sulcks haer Hoogh Mog. aengenaem soude wesen: U. Wel-Ed. Gestrenge sal nae syn hooge wysheyt konnen considereren, of, by dese conjuncture van tyden, ende dat men nog soo onseeker is, wat uytslagh de Sweedtsche desseynen sullen nemen, met dese occasie, om den Koningh van Denemarcken haer Ho. Mog. Geallieerden, met den Heer Hertogh van Holsteyn te reconcilieren, behoorde te laeten voorby gaen, ende meyne met seeckerheydt te konnen schryven, dat byaldien haer Hoogh Mog. door my of wel andere daeromtrent eenige officien secretelyck geliefden te laeten aenwenden, dat de oude ende vertrouwde vriendtschap wederom soude konnen hersteldt werden; U Wel-Ed. Gestrenge sal my ten hooghsten verobligeren met my te laeten weten, hoe ick my in desen vorders ter intentie van haer

Ho. Mog. sal hebben te gedaegen; ende of my gepermitteert sal wesen dat werck te onderbouwen. Ick blyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Wel-Ed. Gestrenge Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

GODÈRT VAN REEDE, *tot Amerongen*.

Coppenhaege den 28. Juny 1667.

Aen den Heer VAN AMERONGEN, den 24. Juny 1667.

EDELE GESTRENGE HEER,

MY syn ter reghter tydt wel ter handen gekomen U Ed. twee distincte Missiven, de eene van den 28. der voorleden, ende de andere van den 18. deser loopende maendt, ende hebben wy voorts alhier uyt 't postscriptum van U Ed. jonghste depêche aen den Staet met aengenaemheydt bespeurt, dat wy eenige van syne Majesteyts capitaelste ende andere Schepen alhier in de Noordt-Zee by 's Landts Vloote hebben te verwaghten, om gesaementlyck den Vyandt alle mogelycke afbreuck te doen; het sal ons wyders van herten aengenaem syn by vervolgh te mogen vernemen, tegens wat dagh de voorsz. Schepen van daer staen te vertrecken of vertrocken mogen syn, midtsgaeders of deselve voor Texel of voor 't Vlie of wel voor de Maeze haer sullen arresteren, omme aldaer naedere kondtschap van 's Landts Vloote te mogen ontfangen, alsmede wat cours sy dienen te nemen om deselve op te soecken; U Ed. kan verseeckert syn ende den Koningh aldaer verseeckeren, dat men syne Majesteyts Vlagge met deselve civiliteyt bejegenen sal als men geresolveert is die van den Koningh van Vrankryck te doen, synde de intentie, ende standtvastige Resolutie van haer Hoog Mog., dat derselver Gedeputeerden ende Gevolmaghtighden op haere Vloote tegens de aenkomste van den Heer Hertogh *van Beaufort* hem een of meer Officieren sullen te gemoet senden, indien deselve Hertogh niet voor af doet weten, dat hy van de onse met het strycken van de Vlagge gesalueert werdende, in gelycker wyse met de syne resalueren sal, ende dat de voorsz. Officieren in sulken cas aen den meergemelden Hertog sullen verklaeren, dat op de ontmoetinge van beyde de Vlooten de Vlagge van die.

die van desen Staet ter eeren van den Koningh van Vranckryck sullen werden gestreecken, indien deselve Hertogh *van Beaufort* gequalificeert ende geresolveert is van syne syde daerop in gelycker wyse contresalut te doen; maer by soo verre syne Hoogheyt sigh daerop niet cathegorycquelyck tot contentement van haer Hoogh Mogende en komt te verklaeren, of wel vooraf sonder soodaenige deputatie te verwaghten, gelycke satisfactoire verklaeringe laet doen, dat in sulcken cas de Vlagge van desen Staet sal blyven waeyen, ende geensints gestreecken werden, daer van oock positive denunciatie door my aen den Heer Graeve *d'Estrades*, ende door den Heer *van Beuningen* volgens expresse last van haer Hoog Mogende aen 't Hof van Vranckryck is gedaen.

Wy hebben U Ed. uyt Texel op het uytseylen van 's Landts Vloote, te weten op den sesden deser, aenstonts daer van by Missive op den naeme van de Gedeputeerden ende Gevolmaghtighden van haer Hoogh Mogende tot uytpressinge van deselve Vloote doenmaels aldaer synde kennisse gegeven, ende wil ick hoopen, dat deselve Missive U Ed. ter reghter tydt toegekomen sal syn; sedert is het in den beginnen vry wat hardt weder geweest, soo dat de voorschreve Vloote meest contrarie winden daer by komende niet voor den vyftienden 's morgens voor de Riviere van Londen is geadvanceert, ende aldaer aenstonts door een harden storm uyt den Zuydt-Westen beloopen geworden, daer door de selve Vloote oock al eenige schaede overgekomen is, soo als U Ed. uyt de bygaende brieven aldaer ontfangen in datoos respective den sestienden ende seventienden deser, breeder sal gelieven te vernemen, sedert hebben wy uyt deselve Vloote geen naeder advies bekomen, 't welck soo wy vertrouwen meest geoccasioneert wordt door de Noordt-Ooste winden, die alhier sedert voorleden Saturdagh continuelyck gewaeydt hebben.

Het geene U Ed. my adviseert van de qualiteyten ende van de dispositie van den Heer Generael Veldt-Maerschalck *Wurts*, heeft my sonderlinge wel gevallen; Ick hebbe oock door anderen niet als gelycke advantageuse rapporten van denselven gehoordt, maer U Ed. maeckt wel reght syne reflectie dat het beswaerlyck sal syn voor den gemelden Heer *Wurts*, alhier eene Chargo geproportioneert nae syne capaciteyt ende qualiteyt uyt te vinden, sonder die geene die albereyts hier in eminentie syn te choqueren; de humeuren syn dienaengaende niet alle eveneens getempert, maer de tydt sal naeder moeten openbaeren wat eyndelyck van diergelycke deliberatien sal konnen vallen, ende den uytslagh wesen.

Op 't versoeck van wegen de Heeren Vorsten van Bronswyck, ende Lunenburgh gedaen, is een generaele inclinatie by alle de Provincien omme deselve tot onderhoudt van haere Armee nogh voor vier maenden toe te staen, de helft van de Subsidien aen deselve in cas van aggressie by de Alliantie toegeleydt; ende hebben de Heeren Staeten van Hollandt ende West-Vrieslandt daerinne albereyts bewilligt, midts dat de Provincien,

 die

die op voorgaende Subsidien nogh geldt schuldigh syn, haere aghterstallen suyveren.

Ick hebbe eerst aen Commissarisen tot de Deensche saecken, ende by propositie van deselve aen haer Hoogh Mogende doen voorkomen 't geene U Ed. vermeldt aengaende 't goedt verstant ende de oude vertrouwelykheyt te restabilieren tusschen den Koningh van Denemarcken ende den Hertogh van Holsteyn-Gottorp, daer over by haer Hoog Mogende conform U Ed. voorslagh, genomen is de Resolutie die deselve hier nevens, ter handen komen sal.

De Heeren Engelschen tot Breda, disadvoueren haeren Koningh, die de bewuste alternative, van de syde van haer Hoogh Mogende voorgestelt, by Missive heeft geaccepteert, maer sy Ministers en willen daer nae geensints luysteren, ende pretenderen alle oude pretensien voor den Oorlogh gemoveert, jae alle die geene daer het vyftiende Artikel van 't Tractaet de anno 1662. van spreeckt, ende daer van geheele cataloguen syn gedresseert, open te houden, seggende daerop niet anders ende op alle verdere saecken geheelyck niet gelast te syn, soo als U Ed. uyt de advisen van de Heeren *Klingenbergh* ende *Charisius* derwaerts overkomende breeder sal wesen geinformeert, sy hebben nu wel omtrent veertien daegen in 't geheel stille gestaen, seggende om naeder last te hebben geschreven, ende die nogh niet te hebben bekomen. Het schynt dat de Vloote ende de Maght van de geconjungeerde Waepenen, haer den Vreede sullen moeten extorqueren, die Godt de Heer gelieve te geleyden ende te segenen, in welckers Heylige beschermінge ick U Ed. midtsdesen sal beveelen, ende verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Edts. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 24. Juny 1667.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 2. July 1667.

EDELE GESTRENGE HEER,

U Wel-Ed. Gestrenge Missive van den vierentwintighsten Juny in antwoordt van myn voorgaende, is my ter reghter tydt geworden. Ick hebbe op de aenkomst van syne Majesteyt uyt het Eylandt Falster, alhier wederom aengehouden, ten eynde dat ingevolge van myne voorgaende promissen dessels Vloote voor een goedt gedeelte moghte vervaerdight ende nae de Noordt-Zee, conform haer Ed. Groot Mogende Resolutie

solutie van den eenëntwintighsten May, gesonden worden, waerop my tot antwoordt werdt gevoeght, dat sulcks sal geschieden, ende oock al soude geschiedt syn, byaldien de Subsidien by haer Hoog Mogende nae den innehoude der Conventien waeren betaeldt geweest, ende waer toe ick ben op myn arrivement soo goede verseeckeringe hadde gedaen, van dat die op de respective termynen in het Tractaet van Alliantie gestipuleert, voortaen promptelyck ende tot contentement van syne Majesteyt souden werden betaeldt, op dat de equipagie alhier daer door niet moghte worden geretardeert. Men belooft my in des dat men, nae uyterste vermogen sal evertueren, ende dat men in weynigh daegen my positive sal konnen verseeckeren wat syne Majesteyt sal konnen effectueren, ten welcken eynde de Heer *Gabel* my heden verseeckert, dat het geheele Corps van de Admiraeliteyt voor hem Heer Koningh sal ontboden werden, omme sigh daer over pertinentelyck te laeten informeren. Ende of men my daeromtrent wel eenige goede hoope geeft, soo vrees ick eghter, dat 'er niet van sal vallen, ten sy de voorschreve Subsidien beter werden betaeldt, dewelcke soo se niet volgen, voorsie ick een totael verloop in syne Majesteyts Vloot. Ick hadde van den Heer Griffier versoght te mogen verstaen hoe veel 'er nogh op het voorleden ende loopende jaer te betaelen stondt, op dat iets moghte hebben waer mede deese Luyden te ondergaen, dan het selve werdt my niet toegesonden; Ick vreese, dat by manquement van de voorschreve betaelinge in het nae-jaer, ende als misschien de Oost-Indische ende andere ryckgelaeden Schepen aghter-om sullen komen, men dien dienst van syne Majesteyts Schepen niet en sal trecken die haer Hoog Mogende hen wel imagineren, ende dan sullen misschien beyde de Hooge partyen misnoeght wesen, de eenen van het geldt ende de anderen van den voorschreven dienst niet ontfangen te hebben. De Fransche debiteren hier ten Hoove, datse met veertien à vyftien van hunne Schepen, twaelf Engelsche Fregatten hebben geruïneert, ende daer van aght genomen, twee in den grondt geschooten, ende de reste verjaegt, wat van de waerheydt is sal U Wel-Ed. Gestrenge konnen weten. In de Zondt leggen wederom over de dertigh ryckgelaeden Koopvaerdy-schepen, ende soo ick van ter syden beright werde soude maer een eenige Convoyer van Amsterdam herwaerts aenkomen, om die af te haelen, dat my ten hooghsten bekommert, dewyl 'er soo veel onraedt om ende omtrent het Katte-gat is. De Heer Admirael *Adelaer* heeft my heden geseydt, van een geloofwaerdigh persoon verstaen te hebben, dat meer als honderdt Schotsche Kapers in het vaerwaeter syn, die onmogelyck door groote Schepen konnen geruïneert werden, alsoo sy het minste onraedt gewaer werdende, sigh nae het landt aghter de Klippen begeven. Ick hebbe op het aenraeden van den Heer *Irgens*, syne Majesteyt heden voorgedraegen, dat men eenigh kleyn Vaertuygh sonder uyterlycke monteringe gepropt van goede Matrosen ende Soldaeten soude konnen derwaerts senden, omme, waere het mogelyck de voorschreve Kaepers daer door te abuseren, ende alsoo eenige derselve wegh te

te nemen, het welck men my heeft geaccordeert, ende sal men sulcks deese weeck (soo my belooft werdt) in het werck stellen. De Resolutie van haer Hoogh Mogende genomen, raeckende de oude vertrouwtheydt tusschen den Koningh van Denemarcken ende den Heer Hertogh van Holsteyn-Gottorp te restabilieren, waer van U Wel-Ed. Gestrenge vermeldt, deselve hebbe by syn Missive niet gevonden, versoecke derhalven, die my magh toegesonden werden. Ende hier mede besluytende, verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Wel-Ed. Gestrenge Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

GODERT VAN REEDE, *tot Amerongen*.

Coppenhaege den 2. July 1667.

Bylaege.

Voor den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT,

Den 11. *July* 1667.

Staet van 't geene de Provincien respective schuldigh syn, ende betaeldt hebben, op de 1260000. gulden, tot voldoeninge van 't Tractaet tusschen den Koningh van Denemarcken opgereght, volgens de descharges van den 8. April 1666. daer van gedepescheert.

GElderlandts quote, bedraeght in de voorschreve 1260000. gulden, de somme van 70717 - 10 - 0, daerop betaeldt is 5421. - 0 - 0, rest nogh 16503 - 10 - 0.

Hollandts quote 734698 - 2 - 6, daerop betaeldt is 717205. - 6 - 2, rest nogh 17492. - 16 - 4.

Zeelandts

Zeelandts quote 115710 - 0 - 0, daerop betaeldt is 38570 - 0 - 0, rest nogh 77140 - 0 - 0.

Utrechts quote 73473 - 15 - 0, die ten vollen betaeldt is.

Vrieslandts quote 146934 - 7 - 3, daerop betaeldt is 96934 - 7 - 3, rest nogh 50000 - 0 - 0.

Over-Yssels quote 44992 - 10 - 0, daerop betaeldt is 15000 - 0 - 0, rest nogh 29992 - 10 - 0.

Stadt en Landens quote 73473 - 15 - 0, die ten vollen betaeldt is.

Het Landtschap Drenthe 12600 - 0 - 0, daerop nogh niet en is betaeldt.

By continuatie van het voorschreve Tractaet; syn by de hooghstgemelde Provincien nogh aengeslaegen op de petitie van de Ed. Mogende Heeren van den Raedt van Staete van den seventienden deser, volgens de descharges daer van gedepescheert op den negentienden January 1667. met 1600000. gulden, waer van de quote van

Gelderlandt bedraeght 84187 - 10 - 0, daerop nogh niet en is betaeldt.

Hollandts quote 874640 - 12 - 6, daerop betaeldt is 437320 - 6 - 3, resteert de juste helft.

Zeelandts quote 137750 - 0 0, daerop nogh niet en is betaeldt.

Utrechts quote 87468 - 15 - 0, daerop nogh niet en is betaeldt.

Vrieslandts quote 174921 - 17 - 6, daerop nogh niet en is betaeldt.

Over-Yssels quote 53560 - 10 - 0, daerop nogh niet en is betaeldt.

Stadt

Stadt Groeningen ende Ommelandens quote 87468 - 15 - 0, daerop betaeldt is 25000 - 0 - 0, rest nogh 62468 - 15 - 0.

Het Landtschap Drenthens quote daerop nogh niet en is betaeldt.

Geteekent

J. VAN VOLBERGEN.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 12. July 1667.

EDELE GESTRENGE HEER,

NAe dat ick myne publycke heeden aen haer Hoogh Mogende hadden geschreven, hebbe gelegentheydt gehadt, om met syn Koninghlycke Majesteyt ende desselfs Heeren Eerste Ministers ter occasie van de tegenwoordige constitutie van tyden, dat Godt de Heer de Waepenen van den Staet soo genaedighlyck belieft heeft te segenen, in het langh en breede te spreecken, ende syne Majesteyt in presentie van de Heeren *Gabel*, Kancelier, den Rycks-Admirael ende den Admirael *Adelaer*, te remonstreren hoe important het tegenwoordigh wesen soude, dat het syne Majesteyt beliefde met een aensienlyck getal van Oorloghschepen, de Vloot van haer Hoogh Mogende te doen conjungeren, te meer, dewyl ick uyt een voornaem Heer in de Regeringe berigt wierde, dat haer Hoogh Mogende geresolveert waeren de Riviere de Teems ende de Stadt van Londen door een goedt aental van Oorloghschepen beset ende geblocqueert te houden, ende dat men syn gedaghten aldaer verder liet gaen, om twee Esquadres van de voornoemde Vloote te doen detascheren, ende daer mede den Vyandt soo in 't Kanael als om den Noordt alle afbreuck te doen, ende dat syne Majesteyt in sulcken geval bequaemelyck syne Schepen met dat gedeelte dat in 't Noorden stont te komen soude konnen voegen omme aen die syde soo veel te redoutabelder aen de Engelsche Natie te wesen; ende byaldien het syne Majesteyt gevalligh waere dat ick daer over met dese post aen U Wel-Ed. Gestrenge wilde schryven om in den Staet syne mesures daer nae te mogen nemen, waerop deselve aenstonts in myne presentie de Heeren van de Admiraliteyt ten Hoove heeft ontboden, met dewelcke daer over geconsuleert synde, is my tot antwoordt toegevoeght, dat hooghstgemelde Majesteyt geresolveert was den Admirael *Helt* met syne negen onderhebbende Oorloghschepen, waer van ik in myne publycke melde, nae dat hy de Nederlandt-

derlandtsche Koopvaerdy-schepen tot voor het Vlie soude hebben gebraght, beneffens nogh drie andere Oorloghschepen van dese Kroon, tegenwoordigh op de Kust van Noorwegen synde, aldaer te laeten kruyssen ter tydt ende wylen, dat men sal vernemen, werwaerdts haer Hoog Mogende Vloot, ofte wel een gedeelte van die, hunnen cours sullen nemen; omme met my alsdan naeder over de conjunctie te spreecken; wat haer Hoogh Mogende hier omtrent naeder sullen desidereren, het selve sal ick ten spoedighsten afwaghten, omme daer van ten Hoove kennisse te geven; dan myn Heer ick moet al wederom seggen, dat my op dit selve uur als wanneer ick haer hier toe soght te animeren, droevige klaghten syn voorgekomen, over de wan-betaelinge der Subsidien, ende dat *notanter*, myn Heeren de Staeten van Hollandt met haeren tweeden Termyn, dit jaer wel gereedt waeren, maer daer aen wilden defalqueren, de huur van aght Hollandtsche Schepen, het welcke, soo 't gebeurt, men hier seer verlegen sal wesen, my versoeckende, dat ick aen U Wel-Ed. Gestrenge wilde remonstreren, dat sulcks dogh niet moghte geschieden, maer datse te vreeden waeren, dat haer Ed. Groot Mogende de huur van de voorschreve Schepen, tegens de defectueuse Provincien moghten rencontreren, ende deselve voor reeckeninge van syne Majesteyt aldaer innen. Ick weet niet hoe haer Ed. Groot Mogende het sullen opnemen; maer het is seecker soo hier geen geldt en komt, dat de Equipagie sal verdwynen; ende of by dese conjuncture *Pecuniam negligere in loco* niet sal wesen *summa sapientia*, laete ick in U Wel-Ed. Gestrenge ende andere haer wyser oordeel; soo staen de saecken hier, ende haer Hoogh Mogende moeten, onder reverentie, weten, offe om de wan-betaelinge der voorsz. Subsidie-penningen de Zee-maght van dit Ryck konnen missen, ende aen dese syde reghtvaerdige oorsaeck van klaghten overlaeten. De saeck van *Jan Broersz.* wegens de bewuste Swavel, is oock eene, die my niet weynigh hoofdtbreekingh veroorsaeckt; ende men seydt my opentlyck, dat hy het daer toe heeft weten te brengen, dat men directelyck contrarieert, het geene tusschen haer Hoogh Mogende Plenipotentiarisen, ende die van desen Kroon te Breda, daer over soude wesen veraccordeert, waer van men my een copye heeft getoont, sonder dat ick eenige de minste naerightinge daer van uyt Nederlandt hebbe bekomen, gelyck ick voorheenen aen den Heer *van Ommeren* hebbe geschreven, dewelcke, vermidts syn vertreck nae Gelderlandt, my beliefde te antwoorden, dat my met den eersten over de geschaepentheydt van de saecke omstandig bericht soude toekomen, dogh tot nog toe niet hebbe vernomen. De saeck van Vrouw *Tesmans*, wegens het aghterwesen van haer Man Zaliger, hebbe ick aen syne Majesteyt gerecommandeert, dewelcke door de goede voorspraecke van den Heer *Gabel* bewilligt heeft datse by den Heer *Johan Irgens* uyt syne Tollen van Drontheym sullen betaeldt werden, waer mede sy beyde te vreden syn, ende geschiedt het selve alleen in consideratie van U Wel-Ed. Gestrenge, naedemael men ten Hoove

van de voornoemde *Tesman* niet ten besten was gesatisfieert. Waer mede besluytende, verblyve,

Edele Gestrenge Heer,

U Wel-Ed. Gestrenge Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

GODERT VAN REEDE, *tot Amerongen.*

Coppenhaege den 12. July 1667.

P. S.

De Admirael *Helt* komt soo aenstondts syn afscheydt van my nemen, ende seggen, dat hy ordre van syne Majesteyt heeft, nae uyterste vermogen de Nederlandtsche Koopvaerdy-schepen te beschermen voor den Vyandt.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 23. July 1667.

EDELE GESTRENGE HEER,

DE Heer Ambassadeur *de Terlon* communiceerdt my nae het sluyten van myne publycke aen haer Hoogh Mogende een Missive van den Heer *Courtin* uyt Breda van den veertiende deser, by dewelcke syn Excellentie nae gegevene communicatie van het geene aldaer in de Vreedehandelinge tot dien dagh was gepasseert, de opgemelde Heer *de Terlon* requireert dat de Ratificatie van desen Koningh op het geene aldaer geadjusteert is, ten spoedighsten moght overgesonden werden, te meer dewyl eene expresse van Breda ende Brussel nae Vranckryck is afgevaerdight, om die van dien Koningh af te haelen, ende dat de Plenipotentiarisen van haer Hoogh Mogende aengenomen hadden de haere binnen vier daegen uyt te leveren, dan de Koningh nae Fredericksburgh vertrocken synde, gelove niet, dat die met de Post van heden sal afgesonden werden, ende hebbe ick bedencken, of de voornoemde Ratificatie niet onder die restrictie sal overkomen, van dat men alvoorens dese Majesteyt sal moeten esclaircisseren, over het geene waer van ick in myne Missive van den negentiende deser aen den Heer Griffier hebbe geschreven, raeckende het derde Artikel van het Tractaet tusschen hooghstgedaghte Majesteyt ende den Koningh van Enge-

Engelandt in den jaere 1660. opgereght. Waer mede verblyve, nae offre van mynen dienst,

Edele Gestrenge Heer,

Uwe Wel-Ed. Gestrenge Ootmoe-
dige Dienaer,

Geteekent

GODERT VAN REEDE, *tot Amerongen*

Coppenhaege den 23. July 1667.
Met haest.

Aen den Heer Raedt-Pensionaris J. DE WITT, Coppenhaege den 30. July 1667.

EDELE GESTRENGE HEER,

DEn sestiende ende drieëntwintighsten deser syn beyde myne laetste aen U Wel-Ed. Gestrenge geweest, op dewelcke om den importanten in houdt syne antwoorde met verlangen te gemoet sie, alsmede op het geene den negentienden deser aen den Heer Griffier hebbe geschreven, ten opsighte van dat dese Majesteyt gaerne soude wesen geësclaircisseert op het derde Artikel van de Alliantie tusschen hem ende den Koningh van Engelandt in den jaere 1660. opgereght, het welck anders in tyden ende wylen, soo men vermeyndt syne Geallieerden, ende voornaementlyck haer Hoogh Mogende soude konnen chocqueren: Men is niet wel te vreden, dat dese Majesteyts Plenipotentiarisen daer op tot Breda met geen meerder iever en hebben geurgeert, maer sulcks door de continuele aenhoudinge van den Heer *Courtin*, soo ten Hoove geseydt werdt, over 't hoofdt hebben gesien. Hooghstgedagte syne Majesteyt desen morgen van Fredericksburgh gereverteert synde, hebbe ik my ten Hoof begeven, die my aenstondts vraeghde, of ick nogh geen antwoordt op myne brieven van U Wel-Ed. Gestrenge hadde bekomen, seggende onder anderen dat de Vreede voor hem niet sekuer konde wesen, sonder de transpositie van het voorschreve Artikel of wel dat verklaerdt werde, dat het Tractaet Anno 1660. voornoemdt t'eenemael met dit nieuw te maekene wierde geannulleert, aen welckers vernietingh men sigh weynigh laet gelegen syn. Ick hebbe konnen bespeuren, dat soo langh men syne Majesteyt daeromtrent niet gerust en steldt, de Ratificatie van hier op den Vree-

 de

de soo spoedigh niet sal overkomen, als misschien in Nederlandt verwaght werdt; Men is hier over de proceduren van de Heeren Fransche Ministers te Breda ten dien opsighte niet ten besten gesatisfieert, ende vermeynt men misterieus te wesen, dat haer Koningh die de minste interessen by den Vreede heeft, deselve met sulcke precipitantie pousseert. De Heer *Courtin* maent met alle posten den Heer Ambassadeur *de Terlon* aen, dat hy alhier de bewuste Ratificatie sal bevorderen; dogh ick meyne met seeckerheyt te konnen schryven, dat die niet sal komen voor ende aleer men weete, hoedaenigh haer Hoogh Mogende dese syne Majesteyts consideratien over het geene voorschreven opnemen; waerom ick met verlangen U Wel-Ed. Gestrenge rescriptie sal te gemoet sien. De Heer *Charisius* schryft ten Hoove, dat de Heer *Beverningh* hem geseydt heeft by secrete Resolutie van haer Hoogh Mogende, neffens de Heeren syne Colleguen, gelast te syn de Stadt van Hamburgh nevens den Heer Hertogh van Gottorp, in de Tractaeten niet te includeren sonder bewilligingh van dese syne Majesteyt, het welck hier voor aengenaem werdt opgenomen. De differenten tusschen hooghstgedaghte Majesteyt ende den voornoemden Hertogh, dewelcke ick op ordre van haer Hoogh Mogende gaerne sagh geaccommodeert, ende waer over ick my soo by den een als ander hebbe aengeboden, staen in termen, van dat beyde de partyen daer toe, soo afgeven, inclineren; alleen komt het daer op aen dat men van dees syde sustineert, dat de Hertogh van Holsteyn de eerste pas moet doen, ende syn Gedeputeerden ten dien fine herwaerts aen senden, ten anderen, dat die *in loco quaestionis* moeten afgehandeldt werden, doch de Heer *Kielman* schryft my gisteren, dewyle deese Koningh daer op ferme blyft staen, dat deselve syn Meester daer toe sal soecken te disponeren; Ende dewyl ick verstae, dat 't Tractaet de Marine, mitsgaeders de differenten over dat van Elbingh, in den Haege tusschen haer Hoogh Mogende Ministers, ende den Heer Graef *van Dhona* genoeghsaem syn geadjusteert, soo meen ick onder correctie, dat eenighsints komen te vervallen de consideratien van Staet, dewelcke ick voorheenen hadde, waerom dese twee Princen met den anderen in een goedt verstandt behoorden gebraght te werden; dan soo U Ed. Gestrenge hier over ander bedencken hebt, sal my verobligeren deselve deelaghtigh te maecken, op dat ick my ter intentie van haer Hoogh Mogende daer nae magh reguleren. Men klaeght nu niet meer over de wanbetaelinge der Subsidie-Penningen, maer men lamenteert daer over, waer op ick niet anders als met stilswygen kan antwoorden: het sal syn consideratie hebben, of haer Hoogh Mog. sullen goedtvinden, dat op het sluyten van den Vreede, aenstondts dese Koningh syn Zeemaght cassere, ende syne Vloote oplegge. De Franschen debiteren hier, dogh niet de Heer Ambassadeur *de Terlon* (maer sulcks werdt uyt Nederlandt geschreven) dat sy het werck tusschen Sweden ende haer Hoogh Mogende hebben geadjusteert, ende datse met Sweden kunnen sluyten alsse willen: Wat daer van sy is U Ed. Gestrenge bekendt; My dunckt, dat alles aerdigh op de kunst werdt uytgewroght,

dan

dan of dat op 't laetste goedt werck sal geven leert de tydt; Waer mede verblyve nae offre van mynen dienst,

Edele Gestrenge Heer,

U Wel-Ed. Gestrenge Ootmoedige Dienaer,

Geteekent

GODERT VAN REEDE, *tot Amerongen.*

Coppenhaege den 30. July 1667.

Aen den Heer VAN AMERONGEN, den 9. Augusty 1667.

EDELE GESTRENGE HEER,

UEd. successive brieven tot die van den 30. der voorleden maendt in cluys syn my wel ter handen gekomen.

Belangende de continuele klaghten over de aghterstallige subsidien aldaer gedaen werdende, deselve syn ten reguarde van eenige Provintien, ende voornaementlyck van die van Zeelandt ten hooghsten gefondeerdt, maer wat de Provincie van Hollandt aengaet vertrouwe ick, dat alvoorens daer aen gekort synde de Penningen die de Koningh aldaer over de bewuste aght ingehuerde Schepen over het restant van den voorleden, ende voorts over desen loopenden jaere schuldigh is, ende die voor soo veel het voorschreve restant aengaet aen den eersten termyn van dit jaer ingehouden hadde konnen werden, bevonden sal werden haer Ed. Groot Mogende quote in de voorschreve subsidien genoeghsaem ten vollen te syn betaeldt, immers daer aen weynigh te sullen resteren, daer over wy met den eersten alhier met den Heer *Klinckbergen* sullen liquideren, ende maecke ick my sterck dat het kort het geene daer aen bevonden soude mogen werden aenstonts sal werden voldaen, gelyck ick mede seer gaerne de goede handt daer aen sal helpen houden, ten eynde de Provincien tot suyveringe van haere defecten in de voorschreve subsidien gehouden mogen werden; ten welcken eynde dan ook den sesden deser by haer Ed. Groot Mog. onder anderen een solemnele besendinge aen de defectueuse Provincien gedecerneert is.

Ick kan niet sien, dat syne Majesteyts bekommernisse raeckende de expresse vernietinge van het derde Artikel van het Tractaet van Alliantie

tusschen deselve ende den Koningh van Groot-Britannien in den jaere 1660. aengegaen, eenighsints gefondeert is, aengesien alle de Artikelen die men gewilt heeft, dat van het selve Tractaet souden blyven subsisteren, in het jonghste gemaeckte Tractaet te Breda, ingelyft syn, ende sulcks een geheel nieuw Tractaet gemaeckt is geworden, daer door dan de verdere Artikelen van selfs syn komen te corrueren, gelyck mede in ons reguardt om deselve reden niet specifice gederogeert is het vyftiende Artikel van het Tractaet de Anno 1662. spreekende van de restitutie van Pouleron &c. Ick soude U Ed. hier over verder ende breeder gesproocken hebben, maer dewyle de Heeren Gedeputeerde Plenipotentiarisen tot Breda U Ed. dienthalven het gerequireerde bericht hadden laeten toekomen, hebbe ick my daer op gerust gehouden. Waer mede afbreeckende, sal ick verblyven,

Edele Gestrenge Heer,

U Ed. Ootmoedige Dienaer.

Haege den 9. Augusty 1667.

Eynde van het sesde Deel.

